Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Dickens, Charles.; oversatte af L. Moltke.
Titel | Title:	Charles Dickens's samlede Værker
Udgavebetegnelse | Edition Statement:	4. gjennemsete Udgave.
Bindbetegnelse | Volume Statement:	Vol. 10
Udgivet år og sted | Publication time and place:	København : F. H. Eibes og J. Erslevs Forlag, 1889-94
Fysiske størrelse | Physical extent:	29 bd.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

18.-61.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 58 8°

1 1 58 0 8 02689 4

+ 2ex

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

91

CHARLES DICKENS'S

SAMLEDE VÆRKER,

OVERSATTE

AF

L. MOLTKE.

FJERDE GENNEMSETE UDGAVE.

TIENDE BIND:

(DAVID COPPERFIELD)

II.

DAVID COPPERFIELD DEN YNGRES

LIVSHISTORIE.

AF

CHARLES DICKENS.

OVERSAT FRA ENGELSK

VED

L. MOLTKE.

II.

FJERDE GENNEMSETE UDGAVE.

KØBENHAVN.

F. H. EIBES OG J. ERSLEVS FORLAG.

TRYKT HOS NIELSEN & LYDICHE.

1891.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Første Kapitel.

Jeg besøger endnu en Gang Steerforth.

Næste Dag underrettede jeg Spenlow om, at jeg ønskede at rejse bort en kort Tid, og da jeg ingen Løn fik og følgelig ikke vär afhængig af den ubønhørlige Jorkins, var der intet i Vejen herfor. Skønt Ordene næsten bleve siddende i min Hals, og det sortnede for mine Øjne, medens jeg fremstammede dem, nyttede jeg denne Lejlighed til at ytre det Haab, at Miss Spenlow havde det godt. Herpaa svarede Spenlow uden mere Sindsbevægelse, end om han havde talt om et ganske almindeligt Menneske, at hun var fuldkommen vel.

Jeg kørte altsaa til Highgate; Mrs. Steerforth blev glad over at se mig, og det gjorde Rosa Dartle med. Jeg blev behagelig overrasket ved at opdage, at Littimer ikke var der, og at vi bleve opvartede af en net lille Stuepige med blaa Baand paa Kappen, som det var langt behageligere og ikke nær saa generende at komme til at se ind i Øjnene som den agtbare Mand. Men det, jeg især lagde Mærke til, førend jeg havde været en halv Time i Huset, var den skarpe Aarvaagenhed, hvormed Miss Dartle passede paa mig, og den lurende Maade, hvorpaa hun syntes at sammenligne mit Ansigt med Steerforths og hans med mit og ligesom ventede paa noget, der skulde komme ud deraf. Hver Gang jeg saa hen mod hende, kunde jeg være vis paa at finde dette spejdende Aasyn med dets indfaldne sorte Øjne

og dets sammentrukne Bryn stirre paa mig, eller pludselig søge hen til Steerforth eller ogsaa omfatte os bægge paa een Gang. Denne losagtige Søgen var hun saa langt fra at lade fare, naar hun saa, at jeg lagde Mærke til den, at hun tværtimod da fæstede sit gennemtrængende Blik endnu skarpere paa mig. Hvor uskyldig jeg endnu var og vidste, at jeg var, i enhver Uret, hun mulig kunde have mig mistænkt for, undveg jeg dog disse sælsomme Øjne og kunde ikke udholde deres graadige Glans.

Hele Dagen syntes hun at gennemtrænge det hele Hus. Talte jeg med Steerforth paa hans Værelse, hørte jeg hendes Kjole rasle paa den lille Gang udenfor. Medens han og jeg øvede nogle af vore gamle Idrætter nede paa Grønningen bag ved Huset, saa jeg hendes Ansigt gaa ligesom et vandrende Lys fra Vindue til Vindue, indtil det blev staaende ved et og iagttog os. Da vi alle fire gik ud at spadsere om Eftermiddagen, klemte hun sin magre Haand om min Arm ligesom en Staalfjeder for at holde mig tilbage, til Steerforth og hans Moder vare komne saa langt forud, at de ikke kunde høre os, og derpaa talte hun til mig.

„Det er længe siden, De har været her," sagde hun. „Ere Deres Forretninger virkelig saa tiltrækkende, at de optage Deres hele Opmærksomhed? Ere de virkelig, hvad?"

Jeg svarede, at jeg syntes godt nok om dem, men at det dog maaske var for meget sagt.

„Aah, det glæder mig at høre; thi jeg lader mig gerne vise til Rette, naar jeg har Uret. De mener maaske, at de ere lidt tørre?"

„Ja," svarede jeg, „de kunne maaske nok være lidt tørre."

„Aah, og det er Grunden, hvorfor De trænger til Afveksling og Forandring — Adspredelse og saadant noget?" sagde hun. „Ah, meget sandt! Men er det ikke en Smule — hm! for ham? Jeg mener ikke Dem."

Hun kastede et hurtigt Blik hen mod det Sted, hvor Steerforth gik med sin Moder under Armen, hvoraf jeg

sluttede mig til, hvem hun mente; men med Undtagelse heraf var jeg lige klog, og mit Udseende røbede det sikkert ogsaa.

„Optager det — jeg siger ikke, at det er Tilfældet, husk paa, jeg spørger kun — optager det ham ikke vel meget? Gør det ham ikke lidt mere forsømmelig end ellers med hans Besøg hos hans forblindede — hvad?“ spurgte hun med endnu et hurtigt Blik hen paa dem og et saadant Blik, at det forekom mig at se ind i mine inderste Tanker.

„Miss Dartle,“ svarede jeg, „tro dog ikke —“

„Nej, aa Gud nej, jeg tror slet ingenting! Jeg er ikke mistroisk. Jeg gør kun et Spørgsmaal. Jeg har ingen Mening; jeg ønsker kun at danne mig en Mening efter det, De meddeler mig. Altsaa, er det ikke saaledes? Naa, det er mig meget kært at høre det.“

„Det er visselig ikke min Skyld,“ sagde jeg forvirret, „at Steerforth har været længer hjemmefra, end han plejer, hvis han har været det, hvad jeg virkelig ikke ved noget om i dette Øjeblik, undtagen hvad jeg udleder af Deres Ord. Jeg har ikke set ham i lang Tid før i Gaar Aftes.“

„Ikke?“

„Nej, Miss Dartle, jeg forsikrer Dem!“

Idet hun saa vist paa mig, lagde jeg Mærke til, at hendes Ansigt blev skarpere og blegere, og at Arret af det gamle Saar forlængede sig, indtil det skar den vansirede Læbe og gik dybt ned i Underlæben og tværs over Hagen. Der var noget ligefrem rædselsfuldt for mig heri og i Glansen i hendes Øjne, da hun, stirrende paa mig, sagde:

„Hvad tager han sig for?“

Jeg gentog Ordene halvt for mig selv, saa forbavset var jeg.

„Hvad tager han sig for?“ spurgte hun med en Ivrighed, der syntes at være i Stand til at fortære hende, som om den havde været en Ild. „Hvad har han sammen med det Menneske, der aldrig ser paa mig uden med en uudgrundelig Løgn i sine Øjne? Er De ærlig og trofast, vil

jeg ikke bede Dem forraade Deres Ven. Jeg beder Dem kun sige mig, er det Harme, Had, Stolthed, Rastløshed, et eller andet vildt Indfald, er det Kærlighed, hvad er det, som driver ham?“

„Miss Dartle,“ svarede jeg, „hvorledes skal jeg kunne sige Dem saaledes, at De tror mig, at jeg ikke ved af, at der er foregaaet nogen Forandring med Steerforth, siden jeg første Gang kom hertil? Jeg kan ikke tænke mig, i hvilken Retning det skulde være. Jeg tror fuldt og fast, at der ikke er nogen. Jeg fatter næppe engang, hvad De mener.“

Medens hun endnu stod og stirrede paa mig, viste der sig en Trækning eller Banken, som jeg ikke kunde adskille fra Forestillingen om Smerte, i hint gruelige Ar og trak Mundvigen i Vejret ligesom af Haan eller af en Medlidenhed, der foragtede sin Genstand. Hun lagde hurtig sin Haand paa det — en Haand saa mager og tynd, at jeg, da jeg engang havde set hende holde den for Ilden for at skygge for Ansigtet, i Tankerne havde sammenlignet den med fint Porcelæn. I det samme sagde hun hastigt, heftigt og lidenskabeligt: „Jeg besværger Dem, lad alt dette blive en Hemmelighed!“ og mælede ikke et Ord mere.

Mrs. Steerforth var særdeles lykkelig over sin Søns Selskab, og Steerforth var denne Gang særdeles ærbødig og opmærksom mod hende. Det var meget interessant for mig at se dem sammen, ikke alene paa Grund af deres gensidige Kærlighed, men tillige paa Grund af den store personlige Lighed imellem dem og den Maade, hvorpaa hendes Alder og Køn havde afdæmpet det, der var overmodigt og fremfusende hos ham, til en klædelig Værdighed. Jeg tænkte mere end een Gang paa, at det var godt, at ingen alvorlig Uenighed nogen Sinde var opstaaet imellem dem; thi det vilde have været vanskeligere at forsone to saadanne Naturer — eller jeg burde hellere sige — to saadanne Afskygninger af een og samme Natur — end de to skarpeste Modsætninger i hele Verden. Jeg maa imidler-

tid tilstaa, at denne Tanke ikke havde sit Udspring i min egen Skarpsindighed, men i nogle Ord af Rosa Dartle.

Ved Bordet sagde hun:

„Men vil ikke en af Dem sige mig det? Jeg har tænkt derpaa hele Dagen, og jeg vilde saa gerne vide det?“

„Hvad er det, De vil vide, Rosa?“ spurgte Mrs. Steerforth; „Rosa, Rosa, vær dog ikke saa gaadefuld!“

„Gaadefuld!“ udbrød hun. „Nej virkelig? Synes De, at jeg er gaadefuld?“

„Beder jeg Dem maaske ikke altid,“ sagde Mrs. Steerforth, „at tale tydeligt paa Deres egen naturlige Maade?“

„Aah, dette er altsaa ikke min naturlige Maade?“ svarede hun. „De maa virkelig bære over med mig, fordi jeg beder om Oplysning. Man kender aldrig sig selv.“

„Det er blevet Dem til en anden Natur,“ sagde Mrs. Steerforth uden mindste Mishag; „men jeg husker — og det maa De med, tænker jeg — en Tid, da Deres Væsen var anderledes, Rosa; da det ikke var saa tilbageholdent, men mere tillidsfuldt.“

„De har ganske vist Ret,“ svarede hun; „saaledes er det, naar daarlige Vaner tage Overhaand hos en. Virkelig? Mindre tilbageholdent og mere tillidsfuldt? Jeg gad dog vide, hvorledes jeg kan have forandret mig saa umærkelig! Naa, det er højst besynderligt! Jeg maa søge at blive mig selv igen.“

„Gid De vilde,“ sagde Mrs. Steerforth med et Smil.

„Aah, det skal jeg nok!“ svarede hun. „Jeg vil lære Aabenhjertighed af — lad mig se — af James.“

„De kan ikke lære Aabenhjertighed, Rosa,“ sagde Mrs. Steerforth skarpt — thi der laa altid noget bidende i, hvad Rosa Dartle sagde, skønt det altid, ligesom i dette Tilfælde, blev sagt paa den uskyldigste Maade af Verden — „i nogen bedre Skole.“

„Det er jeg vis paa,“ svarede hun med ualmindelig Varme. „Er jeg vis paa noget, er det naturligvis paa det.“

Det forekom mig, at Mrs. Steerforth fortrød, at hun var bleven lidt stødt; thi hun sagde straks i en venlig Tone:

„Men, kære Rosa, vi have endnu ikke hørt, hvad det er, De ønsker at vide?“

„Hvad jeg ønsker at vide?“ svarede hun med tirrende Kulde. „Aah, det var kun, om Mennesker, der ligne hinanden i deres moralske Konstitution — er det Udtrykket?“

„Det er lige saa godt et Udtryk som ethvert andet,“ sagde Steerforth.

„Mange Tak — om Mennesker, der ligne hinanden i deres moralske Konstitution, ere mere udsatte end andre for at komme til at staa paa en fjendtlig og uforsonlig Fod, naar der opstaar en alvorlig Uenighed imellem dem?“

„Jeg vilde svare ja,“ sagde Steerforth.

„Vilde De?“ spurgte hun. „Bevares! Sæt da, f. Eks. — det gør jo ikke noget, det er usandsynligt; vi forudsætte det kun — at De og Deres Moder bleve alvorlig uenige.“

„Kære Rosa,“ faldt Mrs. Steerforth godmodig smilende hende i Talen, „forudsæt heller noget andet! James og jeg kende vor Pligt mod hinanden bedre, Gud være lovet!“

„Aah,“ sagde Miss Dartle og nikkede tankefuldt, „ja, vist saa. Det vilde forebygge det. Ja, naturligvis. Nu glæder det mig, at jeg har været tosset nok til at bringe Sagen paa Bane; for det er dog saa rart at vide, at Deres Pligt mod hinanden vilde forebygge det. Tak, mange Tak.“

Jeg bør ikke forbigaa en anden lille Omstændighed, der staar i Forbindelse med Miss Dartle; thi jeg fik Grund til at huske paa den bagefter, da alt det uafhjælpelig skete blev opklaret. Hele denne Dag, men især fra dette Øjeblik, anstrengte Steerforth sig af yderste Evne for at faa denne sælsomme Skabning i en selskabelig Stemning. At det vilde lykkes ham, undrede mig ikke. At hun vilde kæmpe imod for ikke at blive overlistet af hans forføreriske Kunster — hans forføreriske Natur kaldte jeg det dengang — undrede mig heller ikke; thi jeg vidste, at hun undertiden var bitter og trodsig. Jeg saa hendes Udtryk og

Væsen langsomt forandre sig; jeg saa hende iagttage ham med stigende Beundring; jeg saa hendes Forsøg paa at modstaa hans Trylleri blive svagere og svagere, samtidig med at hun forbitret stred imod, som om hun fordømte sin egen Svaghed; til sidst saa jeg hendes skarpe Blik formildes, og hendes Smil blive ganske venligt, og jeg var ikke længer bange for hende, saaledes som jeg virkelig havde været den hele Dag, og vi sad alle ved Kaminen og lo og snakkede lige saa uforbeholdent sammen, som om vi havde været Børn.

Om det var, fordi vi havde siddet der saa længe, eller fordi Steerforth var bestemt paa ikke at slippe den Fordel, han havde vundet, det ved jeg ikke; men vi bleve ikke længer end fem Minutter i Spisesalen, efter at hun var gaaet. „Hun spiller paa Harpe," sagde Steerforth uden for Dagligstuedøren, „og ingen uden min Moder har hørt hende gøre det i de sidste tre Aar, tror jeg." Han sagde det med et underligt Smil, som straks forsvandt, da vi gik ind i Stuen, hvor vi fandt hende ene.

„Rejs Dem ikke," sagde Steerforth, skønt hun allerede havde gjort det. „Rejs Dem ikke, kære Rosa! Vær nu engang elskværdig og syng en irsk Sang!"

„Hvad bryder De Dem om en irsk Sang?" spurgte hun.

„Meget! Meget mere end om enhver anden. Og Tusindfryd her er ligeledes en stor Ven af Musik. Syng os en irsk Sang, Rosa, og lad mig sidde og høre Dem, som jeg plejede at gøre."

Han rørte hverken ved hende eller den Stol, hvorfra hun var staaet op, men satte sig i Nærheden af Harpen. Hun stod i nogen Tid ved Siden af den og bevægede paa en underlig Maade den højre Haand, som om hun spillede med den, men uden at røre ved Strengene. Omsider satte hun sig og trak den hen til sig med et pludseligt Ryk og spillede og sang.

Jeg ved ikke, hvad det var i hendes Anslag eller Stemme, som gjorde denne Sang til den mest overnatur-

lige, jeg nogen Sinde har hørt. Der laa noget frygteligt i den. Det var, som om den aldrig var bleven skreven eller sat i Musik, men udsprang af Lidenskaben inden i hende, som kun fandt et svagt Udtryk i hendes dæmpede Toner, og atter lagde sig til Ro, da alt blev stille. Jeg var maalløs, da hun igen stod og støttede sig til Harpen, og Fingrene løb hen over Strengene uden at anslaa dem.

Et Øjeblik efter blev jeg vakt af min Dvale; Steerforth havde nemlig forladt sin Stol, var gaaet hen til hende og havde, idet han smilende lagde sin Haand om hendes Liv, sagt: „Hør, Rosa, for Fremtiden ville vi holde rigtig meget af hinanden!“ Men med en vild Kats Raseri havde hun slaaet til ham og skudt ham fra sig og var styrtet ud af Stuen.

„Hvad er der i Vejen med Rosa?“ spurgte Mrs. Steerforth, idet hun traadte ind.

„Hun har været en Engel en halv Times Tid, Moder,“ svarede Steerforth, „og er nu til Gengæld gaaet til den modsatte Yderlighed.“

„Du burde vogte dig for at tirre hende, James. Husk paa, at hendes Sind er blevet forbitret og ikke taaler Spøg.“

Rosa kom ikke igen, og der blev ikke talt mere om hende, førend jeg fulgte Steerforth ind paa hans Værelse for at sige ham Godnat. Da lo han ad hende og spurgte mig, om jeg nogen Sinde havde set saadan en hidsig lille Satan — hun var jo ikke til at blive klog paa!

Jeg udtalte min Forundring og spurgte, om han kunde fatte, hvad det var, hvorover hun saa pludselig var bleven stødt.

„Det maa Gud vide!“ svarede Steerforth. „Alt eller intet! Jeg har jo sagt dig, at hun lægger alting, sig selv med paa en Slibesten og skærper det. Hun er et skarpt Instrument, og man maa være meget forsigtig, naar man omgaas hende. Hun er altid farlig. God Nat!“

„God Nat, kære Steerforth!“ sagde jeg. „Jeg er borte, førend du vaagner i Morgen. God Nat!“

Han vilde nødig slippe mig og stod og holdt paa mig med en Haand paa hver af mine Skuldre.

„Tusindfryd," sagde han med et Smil, — „skønt det ikke er det Navn, din Gudfader og din Gudmoder have givet dig, er det dog det, hvormed jeg helst kalder dig — og gid, gid, gid du kunde give mig eet!"

„Men det kan jeg jo, hvis jeg vil," sagde jeg.

„Tusindfryd, skulde noget nogen Sinde skille os ad, maa du altid tro det bedste om mig, gamle Dreng. Lad det være et Ord."

„Om dig, Steerforth, vil jeg altid tro det bedste," sagde jeg. „Den Plads, du har i mit Hjerte, kan intet forstøde dig fra."

Jeg følte en saadan Anger over nogen Sinde at have forurettet ham, kun med saa meget som en Tanke, at Tilstaaelsen derom svævede paa mine Læber. Havde jeg ikke krympet mig ved at svigte Agnes's Tillid, og havde jeg ikke været i Tvivl om, hvorledes jeg skulde tage fat paa dette Emne uden at udsætte mig for at gøre dette, vilde jeg have tilstaaet ham alt, førend han sagde: „Gud velsigne dig, Tusindfryd, og god Nat!" Men nu beholdt jeg det for mig selv, og vi gav hinanden Haanden og skiltes ad.

Jeg stod op ved Daggry, og efter at have klædt mig paa saa stille, jeg kunde, tittede jeg ind i hans Værelse. Han sov trygt med Hovedet hvilende paa den ene Arm saaledes, som jeg saa ofte havde set ham ligge i Skolen.

Den Tid kom, og det meget snart, da jeg næsten forundrede mig over, at intet havde forstyrret hans Ro, medens jeg saa paa ham. Men han sov — lad mig tænke mig ham saaledes igen — saaledes som jeg saa ofte havde set ham sove i Skolen, og saaledes forlod jeg ham i denne stille Time for aldrig mere — o Gud tilgive dig, Steerforth! — at berøre denne følelsesløse Haand i Kærlighed og Venskab. Aldrig, aldrig mere!

Andet Kapitel.

Et Tab.

Jeg kom til Yarmouth om Aftenen og tog ind i Gæstgivergaarden. Jeg vidste, at Peggotty sandsynligvis om kort Tid vilde faa god Brug for sit Gæstekammer — mit Kammer — hvis hin store Gæst, for hvem alle levende maa gøre Plads, ikke allerede var i Huset; derfor tog jeg ind i Gæstgivergaarden, spiste og bestilte Natteleje der.

Klokken var ti, da jeg gik ud. Mange af Butikkerne vare lukkede, og Byen var øde. Da jeg kom til Omer & Jorams, vare Vinduesskodderne satte for, men Døren stod aaben, og da jeg saa Omer sidde indenfor ved Dagligstuedøren og ryge sin Pibe, traadte jeg ind og hilste paa ham.

„Ih, du min Gud og Fader," sagde Omer, „hvorledes har De det? Sæt Dem. Røgen generer vel ikke?"

„Paa ingen Maade," sagde jeg; „jeg holder meget af den, naar det er en anden, der ryger."

„Naa, men ikke, naar det er Dem selv?" svarede Omer leende. „Saa meget des bedre. Det er en slem Vane for en ung Mand. Sæt Dem. Jeg ryger kun for min Astmas Skyld."

Omer havde gjort Plads og sat en Stol hen til mig. Han satte sig derpaa igen, meget forpustet, og sugede paa sin Pibe, som om den indeholdt et Forraad af den Nødvendighedsartikel, uden hvilken han maatte omkomme.

„Det gør mig ondt at have faaet daarlige Efterretninger fra Barkis," sagde jeg.

Omer saa med et ubevægeligt Ansigt paa mig og rystede paa Hovedet.

„Ved De ikke, hvorledes han har det i Aften?" spurgte jeg.

„Det var netop det, jeg vilde have spurgt Dem om, naar det ikke havde været af Delikatesse. Det er en af

Ubehagelighederne ved vort Fag. Naar en Person er syg, saa kunne vi ikke spørge til vedkommendes Befindende.“

Denne Vanskelighed var ikke falden mig ind, skønt jeg, da jeg gik ind i Huset, havde været lidt bange for at skulle høre den gamle Melodi. Men da Sagen nu var bragt paa Bane, maatte jeg imidlertid give Omer Ret.

„Ja, ja, De forstaar mig nok,“ sagde han og nikkede. „Vi tør ikke gøre det; thi De vil indse, at det vilde være et Stød, som de fleste Personer ikke vilde kunne taale, naar vi lod sige: „Omer og Joram lade hilse saa flittig og spørge, hvorledes De har det i Formiddag — eller i Eftermiddag — ligesom det nu kunde falde sig.“

Omer og jeg nikkede til hinanden, og han fornyede sit Luftforraad ved Hjælp af sin Pibe.

„Det er en af de Ting, som gør det umuligt for Folk af mit Fag at vise den Opmærksomhed, som de ellers gerne vilde vise,“ sagde Omer. „Der er nu f. Eks. jeg selv. Jeg har kendt Barkis i de sidste fyrretyve Aar, men dog kan jeg ikke gaa hen og spørge, hvorledes han har det.“

Jeg indrømmede, at dette var temmelig haardt for Mr. Omer.

„Jeg tror ikke, jeg er mere egennyttig end enhver anden,“ sagde Omer. „Se engang paa mig! Vejret kan gaa fra mig, naar det skal være, det er jo ikke rimeligt, at jeg skulde være egennyttig under saadanne Omstændigheder. Nej, det er saamænd ikke rimeligt, naar man ved, at Vejret, naar det engang gaar, vil gaa ligesom ud af en revnet Blæsebælg — og naar man oven i Købet er Bedstefader.“

Jeg svarede: „Nej vist ikke.“

„Det er ikke, fordi jeg beklager mig over mit Fag. Ethvert Fag har sine gode og sine mindre gode Sider. Det, jeg kunde ønske, er, at Folk vare noget mere karakterstærke.“

Her tog han med et meget tilfredst og venligt Ansigt stiltiende adskillige Drag af Piben og sagde:

„Naar vi altsaa ville have at vide, hvorledes det gaar med Barkis, ere vi nødte til at holde os til Mille. Minnie og Joram ere for lidt siden gaaede derned for at spørge hende om, hvorledes han har det i Aften, og vil De vente her, til de komme tilbage, kunne de give Dem fuldstændig Underretning. Vil De ikke nyde noget? Et Glas Limonade. Naar jeg ryger, drikker jeg selv Limonade, for det skal være godt for de Kanaler, hvorigennem Luften gaar; Men Gud velsigne Dem, det er ikke Kanalerne, der er noget i Vejen med. Skaf mig bare Luft nok," siger jeg til min Datter Minnie, „saa skal jeg nok sørge for Kanalerne."

Han havde virkelig ingen Luft til overs, og det var helt foruroligende at se ham le. Da han atter var kommen saa meget til sig selv, at man kunde tale til ham, takkede jeg ham for den tilbudte Forfriskning, som jeg afslog, da jeg nylig havde spist, og spurgte, hvorledes lille Mille havde det.

„Ja," sagde han og tog Piben af Munden for at gnide sig om Hagen, „oprigtig talt skal jeg være glad, naar hendes Bryllup er overstaaet."

„Hvorfor det?" spurgte jeg.

„Jo, hun trænger til at komme i Ro. Ikke fordi hun jo er lige saa smuk som før, for hun er smukkere — jeg forsikrer Dem, hun er smukkere. Ikke fordi hun jo arbejder lige saa godt som før, for det gør hun. Hun var lige saa god som seks andre, og det er hun endnu. Men hvorledes det nu er, saa er der ingen rigtig Humør i hende. Dersom De forstaar, hvad jeg saadan i Almindelighed mener med det Udtryk: en, to, tre, Hovedet op, se ligeud! saa vilde jeg sige Dem, at det er det, jeg, i Almindelighed talt, savner hos Mille."

Omers Ansigt og Væsen vare saa udtryksfulde, at jeg med god Samvittighed kunde nikke, som om jeg gættede

hans Mening. Min hurtige Fatteevne syntes at hue ham, og han vedblev:

„Og det, tænker jeg, kommer især af, at hun trænger til at komme i Ro, ser De; hendes Farbroder og jeg, og hendes Kæreste og jeg have talt en Del derom i vore Fritimer, og jeg tror, at det især kommer deraf. Men man maa aldrig glemme, at Mille er det kærligste lille Væsen, man kan tænke sig. Ordsproget siger: „Man kan ikke sy en Silkepung af et Svineøre;“ se, det ved jeg nu ikke saa ganske, om det holder Stik. Jeg tror næsten, man kan det, naar man i Tide begynder derpaa. Hun har gjort den gamle Baad til et Hjem saa godt som noget Marmorpalads.“

„Ja, det har hun!“ sagde jeg.

„At se, hvorledes det smukke lille Pigebarn hænger efter sin Farbroder, at se, hvorledes hun klamrer sig til ham, tættere og tættere og fastere og fastere med hver Dag, det er helt rørende. Se, det vil nu sige det samme, som at hun har ondt ved at rive sig løs fra ham. Men hvorfor da gøre Pinen længere end nødvendig?“

Jeg hørte opmærksomt paa den brave gamle Fyr og var af mit ganske Hjerte enig i alt, hvad han sagde.

„Derfor,“ sagde Omer i en velvillig, godmodig Tone, „sagde jeg til dem: Mille er jo ikke saa bunden, at hun har nødig at blive hele Læretiden ud. Hun kan holde op, naar De selv har Lyst. Hun har gjort større Nytte og lært hurtigere, end man kunde vente. Omer & Joram kunne slaa en Streg over Resten af hendes Læretid, og hun er fri, naar De vil have det. Har hun Lyst til bagefter at gøre en eller anden lille Ting for os i sit Hjem, saa er det godt. Har hun ikke, saa er det ogsaa godt. Vi have i hvert Tilfælde ikke tabt noget. For ser De, det er ikke rimeligt, at en Mand, der er saa trangbrystet som jeg og Bedstefader oven i Købet skulde være saa nøjeregnende over for saadan en lille blaaøjet Pige.“

„Nej, slet ikke; det er jeg vis paa,“ sagde jeg.

„Slet ikke — det har De Ret i!“ sagde Omer. „Naa ser De, hendes Fætter — De ved jo, at det er hendes Fætter, hun skal giftes med?“

„Ja vel,“ svarede jeg, „jeg kender ham godt.“

„Naturligvis, naa, hendes Fætter, der, som det lader, har godt Arbejde og sidder godt i det, takkede mig paa en meget mandig Maade derfor — han opfører sig, maa jeg sige, i det hele taget paa en Maade, der giver mig høje Tanker om ham — og gik hen og lejede sig saa hyggeligt et lille Hus, som De eller jeg kunde ønske at se for vore Øjne. Det lille Hus er møbleret helt igennem, og det saa fuldstændigt og nydeligt som en Dukkestue, og naar stakkels Barkis's Sygdom ikke havde taget en saa farlig Vending, havde de sagtens nu været Mand og Kone. Men nu er Brylluppet blevet udsat.“

„Og Emilie, Mr. Omer?“ spurgte jeg, „har hun faaet mere Ro paa sig?“

„Ja, ser De, det kan man ikke saa lige vente. Udsigten til Forandringen og Adskillelsen er saa at sige paa en Gang tæt ved hende og langt fra hende. Barkis's Død vilde ikke trække Tingene i Langdrag, men hans Sygdom kan gøre det. I ethvert Tilfælde er det en meget uvis Tilstand at gaa i.“

„Ja vist,“ sagde jeg.

„Følgelig“, vedblev han, „er Mille endnu lidt forknyt og lidt fortumlet, ja det er maaske oven i Købet noget værre, end det har været. Med hver Dag synes hun at komme til at holde mere af sin Farbroder og nødigere at ville skilles fra os alle. Et venligt Ord af mig bringer Taarer i hendes Øjne, og naar De saa hende med min Datter Minnies lille Pige, vilde De aldrig glemme det. Du min Gud og Skaber, hvor hun elsker det Barn!“

Da Lejligheden var saa heldig for mig, faldt det mig ind at spørge Omer, om han vidste noget om Martha.

„Ak,“ svarede han, idet han rystede paa Hovedet og saa meget modfalden ud, „intet godt. Det er en sørgelig

Historie, hvorledes man saa ser paa det. Jeg havde aldrig troet, at der var noget ondt i den Pige. Jeg vilde nødig sige det til min Datter Minnie, for hun vilde straks blive vred, men sandt er det. Ingen af os har nogen Sinde troet det.“

Da Omer hørte sin Datters Trin, rørte han ved mig med sin Pibe og lukkede det ene Øje ligesom til en Advarsel. Straks efter traadte hun og hendes Mand ind i Stuen.

De fortalte, at Barkis var „saa daarlig, som han vel kunde være;“ han var ganske bevidstløs, og Chillip havde sagt nede i Køkkenet, at om saa Alverdens Læger og Apotekere bleve tilkaldte, kunde de dog ikke hjælpe ham. Lægerne vare magtesløse, og Apotekerne kunde kun forgive ham.

Da jeg hørte dette og fik at vide, at Mr. Peggotty var der, besluttede jeg straks at gaa derhen. Jeg sagde Godnat og gav mig paa Vejen med en højtidelig Følelse, som gjorde Barkis til et nyt og ganske andet Væsen.

Jeg bankede sagte paa Døren, som blev aabnet af Mr. Peggotty. Han blev ikke saa overrasket ved at se mig, som jeg havde troet. Det samme var Tilfældet med Peggotty, da hun kom ned, og jeg har senere lagt Mærke til det samme. Jeg tror, at alle andre Forandringer og Overraskelser svinde ind til intet under Forventningen om hin frygtelige Overraskelse.

Jeg trykkede Mr. Peggottys Haand og gik ind i Køkkenet, medens han sagte lukkede Døren. Lille Mille sad ved Skorstenen og holdt Hænderne for Ansigtet. Ham stod tæt ved hende.

Vi talte hviskende og lyttede af og til efter enhver Lyd i Stuen ovenpaa. Jeg havde ikke tænkt derpaa under mit sidste Besøg, men hvor sælsomt forekom det mig ikke nu at savne Barkis i Køkkenet!

„Det er meget smukt af Dem, Master Davy,“ sagde Mr. Peggotty. „Overmaade smukt!“ sagde Ham.

„Kære Mille," udbrød Mr. Peggotty, „se engang! Master Davy er kommen! Naa, frisk Mod, du lille! Hvad, ikke et Ord at sige Master Davy?"

Der var en Skælven over hende, som jeg endnu ser. Jeg kan endnu føle, hvor kold hendes Haand var, da jeg rørte ved den. Det eneste Livstegn, den gav, var, at den gøs tilbage fra min, og derpaa rejste hun sig langsomt op fra Stolen, krøb om paa den anden Side af sin Farbroder og kastede sig stum og endnu stedse skælvende til hans Bryst.

„Det er saadant et kærligt Hjerte!" sagde Mr. Peggotty og glattede hendes fyldige Lokker med sin store, haarde Haand; „det kan ikke bære denne Sorg. Det er saa naturligt, Master Davy, hos unge Mennesker, saa længe de endnu ere ukendte med saadanne Prøvelser og frygtsomme ligesom min lille Fugl — det er saa naturligt."

Hun klyngede sig tættere op til ham, men hverken løftede sit Hoved eller sagde et Ord.

„Det bliver sildigt, Barn," sagde Mr. Peggotty, „og Ham er kommen for at følge dig hjem. Følg nu med det andet kærlige Hjerte. Hvad siger Mille? Hvad er det, mit Lam?"

Lyden af hendes Stemme naaede mig ikke, men han bøjede Hovedet, som om han lyttede efter hende, og sagde derpaa:

„Lade dig blive hos din Farbroder? Hvad, det er dog vel aldrig dit Alvor? Blive hos din Farbroder, du kælne lille Unge, naar han, som snart skal være din Mand, er kommen for at følge dig hjem? Man skulde ikke tro det, naar man ser dette lille Pus ved Siden af saadan en gammel Søulk som jeg," sagde Mr. Peggotty og saa med uendelig Stolthed paa os bægge, „men hun har mere Kærlighed til sin Farbroder, end der er Salt i Havet, — den lille Tosse!"

„Det gør Mille Ret i, Master Davy!" sagde Ham. „Hør engang, da Mille ønsker det, og hun desuden er saa be-

nauet og saa forskræmt, saa vil jeg lade hende blive til i Morgen. Og lad mig ogsaa blive!“

„Nej, nej,“ sagde Mr. Peggotty, „du, som er en gift Mand eller ikke langt fra det, maa ikke forsømme en hel Dags Arbejde. Og du kan ikke baade vaage og arbejde; det gaar ikke an. Gaa du hjem og tørn ind. Du er ikke bange for, at der ikke skal blive passet godt paa lille Mille, ved jeg da.“

Ham gav efter for disse Overtalelser og tog sin Hat for at gaa. Selv da han kyssede hende — og jeg saa ham aldrig nærme sig hende, uden at jeg følte, at Naturen havde adlet hans Sjæl -- syntes hun at klynge sig tættere til sin Farbroder, ligesom for at undgaa sin udkaarede Husbond. Jeg lukkede Døren efter ham, for at den ikke skulde forstyrre den Ro, der herskede, og da jeg kom tilbage, saa jeg, at Mr. Peggotty endnu stadig talte til hende.

„Nu vil jeg gaa ovenpaa og fortælle din Faster, at Master Davy er her, det vil dog opmuntre hende lidt,“ sagde han. „Sæt dig ved Ilden saa længe, min Pige, og varm disse forskrækkelig kolde Hænder. Du maa ikke være saa bange af dig og tage saaledes paa Vej. Hvad? Vil du saa med? — Naa, saa følg med da, kom! Blev hendes Farbroder jaget fra Hus og Hjem og nødsaget til at søge Læ i en Grøft, Master Davy,“ sagde Mr. Peggotty med ikke mindre Stolthed end før, „saa tror jeg, hun fulgte med ham! Men snart bliver det en anden — det bliver snart en anden, Mille!“

Da jeg siden efter gik ovenpaa og kom forbi Døren til mit lille Kammer, hvor der var mørkt, havde jeg et ubestemt Indtryk af, at hun laa henstrakt paa Gulvet derinde. Men om det virkelig var hende eller kun en utydelig Skygge inde i Værelset, ved jeg ikke nu.

Mens jeg sad ved Skorstensilden, havde jeg Tid til at tænke over den smukke lille Milles Frygt for Døden. Dette, i Forbindelse med, hvad Omer havde fortalt mig, troede jeg var Aarsagen til, at hun var sig selv saa ulig — og

førend Peggotty kom ned, fik jeg ogsaa Tid til at tænke mere skaansomt derpaa, medens jeg sad og lyttede efter Urets Dikken og fordybede mig i den højtidelige Stilhed, der omgav mig. Peggotty tog mig i sine Arme og velsignede og takkede mig mange Gange, fordi jeg var hende saadan en Trøst i hendes Sorg. Hun bad mig derpaa gaa ovenpaa, idet hun hulkende forsikrede, at Barkis altid havde holdt af mig og beundret mig; han havde ofte talt om mig, førend han var falden i Dvale, og hun troede, at dersom han kom til sig selv igen, vilde han blive oplivet ved at se mig, hvis han kunde blive oplivet ved nogen Ting paa Jorden.

Sandsynligheden for, at dette nogen Sinde vilde ske, forekom mig, da jeg saa ham, at være meget ringe. Han laa med Hovedet og Skuldrene uden for Sengen i en ubekvem Stilling, halvt hvilende paa den Kiste, der havde voldt ham saa mange Smerter og saa megen Ulejlighed. Jeg hørte, at da han ikke længer havde kunnet krybe ud af Sengen for at aabne den og ikke længer havde kunnet forvisse sig om dens Sikkerhed ved Hjælp af den Trylle-stav, jeg havde set ham bruge, havde han forlangt, at den skulde sættes paa Stolen uden for Sengen, hvor han siden stadig baade Nat og Dag havde holdt den omfavnet. Nu hvilede hans Arm paa den. Tiden og Verden gled bort fra ham, men Kisten var der, og de sidste Ord, han havde ytret, havde været: „Gamle Klæder!“

„Kære Barkis!“ sagde Peggotty næsten muntert, idet hun bøjede sig over ham, medens hendes Broder og jeg stod ved Enden af Sengen. „Her er min kære Dreng — min kære Dreng, Master Davy, som har bragt os sammen, Barkis! Han, som du sendte Bud med til mig, ved du nok! Vil du ikke tale til Master Davy?“

Han var lige saa stum og følesløs som Kisten, der gav hans Skikkelse det eneste Udtryk, den havde.

„Han løber ud med Ebben,“ hviskede Mr. Peggotty til mig.

Mine Øjne vare fugtige, og det vare Mr. Peggottys med; men jeg gentog dog hviskende: „Med Ebben?“

„Folk kunne ikke dø her paa Kysten,“ sagde Mr. Peggotty, „undtagen naar det er Ebbe. Og fødes kunne de ikke, undtagen naar Vandet begynder at stige — ikke rigtig fødes, undtagen ved Flodtid. Han løber ud med Ebben. Det er Ebbe Klokken halv fire, og Lavvande en halv Time. Lever han, til Strømmen kæntrer, holder han sig til efter Fodtid og løber ud med næste Ebbe.“

Vi vaagede længe, i flere Timer, hos ham. Hvilken gaadefuld Indflydelse min Nærværelse havde paa ham i hans Sansers daværende Tilstand, skal jeg ikke kunne sige; men da han til sidst begyndte at tale vildt, er det vist, at han mumlede noget om at køre mig i Skole.

„Han kommer til sig selv,“ sagde Peggotty.

Mr. Peggotty stødte til mig og hviskede med megen Højtidelighed og Andagt: „Nu løbe de bægge rask ud!“

„Kære Barkis!“ sagde Peggotty.

„C. P. Barkis;“ udbrød han med mat Stemme. „Ingen bedre Kone i Verden!“

„Se her er Master Davy!“ sagde Peggotty; thi nu slog han Øjnene op.

Ligesom jeg var i Færd med at spørge ham, om han kendte mig, forsøgte han at udstrække sin Arm og sagde tydelig og med et venligt Smil til mig:

„Barkis er parat!“

Og da det nu var Lavvande, løb han ud med Ebben.

Tredje Kapitel.

Et større Tab.

Det faldt mig ikke vanskeligt efter Peggottys Ønske at bestemme mig til at blive, hvor jeg var, til den stakkels

Fragtmands jordiske Levninger havde gjort deres sidste Rejse til Blunderstone. For sine egne Sparepenge havde hun for længe siden købt sig et lille Stykke Jord paa den gamle Kirkegaard tæt ved det Sted, hvor „hendes søde Pige," som hun altid kaldte min Moder, laa begravet, og der skulde disse Levninger nu ogsaa hvile.

Det glæder mig at tænke paa, at jeg lagde min Taknemmelighed for Dagen ved at holde Peggotty med Selskab og gøre alt, hvad jeg kunde for hende, hvilket for Resten var lidt nok, men jeg er bange for, at det personlig var mig en stor Tilfredsstillelse i min Egenskab af Fagmand at tage mig af Barkis's Testamente og forklare dets Indhold.

Jeg tager Æren for den Idé, at Testamentet burde søges i Kisten. Efter nogen Søgen fandtes det ogsaa i den paa Bunden af en Mulepose, hvori der, foruden noget Hø, endvidere opdagedes et gammelt Guldur med Kæde og Signeter, som Barkis havde baaret paa sin Bryllupsdag, men som aldrig var blevet set enten før eller siden; en Sølvpibekradser i Form af et Ben; en kunstig Citron, fuld af smaa bitte Kopper, som jeg har en Anelse om, at Barkis havde købt til mig i min Barndom, men bagefter ikke havde været i Stand til at skille sig ved; syv og firsindstyve Guineer i hele og halve Guineestykker; to Hundrede og ti Pund i aldeles ny Banknoter; adskillige Recipisser for Aktier i den engelske Bank; en gammel Hestesko; en falsk Shilling; et Stykke Kamfer og en Østersskal. Paa Grund af, at den sidstnævnte Genstand var meget blank og fremviste prismatiske Farver paa sin indvendige Side, tænker jeg, at Mr. Barkis har haft nogle almindelige Forestillinger om Perler, som dog aldrig havde faaet nogen bestemt Skikkelse.

I mangfoldige Aar havde Barkis stadig ført denne Kiste med sig paa alle sine Rejser, og for at den saa meget des lettere skulde undgaa Opmærksomhed, havde han lavet den Historie, at den „tilhørte Mr. Blackboy" og

skulde „blive staaende hos Barkis, indtil den blev afhentet," en Fabel, han omhyggelig havde skrevet paa Laaget med Bogstaver, som nu næppe mere vare til at læse.

I alle disse Aar havde han samlet til Bunke, saa at han efterlod sig henved tre Tusinde Pund i Penge. Heraf havde han testamenteret Renterne af tusinde Pund til Mr. Peggotty for hans Levetid; men efter hans Død skulde Kapitalen deles mellem Peggotty, lille Mille og mig, eller den eller de længstlevende af os i lige store Lodder. Alt, hvad han i øvrigt efterlod sig ved sin Død, havde han testamenteret Peggotty, hvem han havde indsat til Universalarving og eneste Eksekutriks af dette hans Testamente og sidste Vilje.

Jeg følte mig som en hel Prokurator, da jeg med al mulig Højtidelighed oplæste dette Dokument og utallige Gange udviklede dets Bestemmelser for alle vedkommende. Jeg begyndte at tro, at der dog var mere ved Doctors' Commons, end jeg havde tænkt. Jeg undersøgte Testamentet med den dybeste Opmærksomhed, erklærede det for at være fuldkommen i Orden i formel Henseende, gjorde et Blyantsmærke hist og her i Randen og var helt forbavset over, at jeg vidste saa meget.

Ugen før Jordefærden tilbragte jeg med dette vanskelige Hverv; med at opstille et Regnskab for Peggotty over hele den Formue, som hun havde arvet; med at ordne alle hendes Sager paa bedste Maade og med — til vor gensidige Fornøjelse — at optræde som hendes Fuldmægtig og Raadgiver i et og alt. Jeg saa ikke lille Mille i denne Mellemtid; men de fortalte mig, at hun om fjorten Dage skulde have Bryllup i al Stilhed.

Jeg overværede ikke Jordefærden i Kostume, om jeg tør udtrykke mig saaledes; jeg mener, jeg mødte ikke i sort Ligkappe og Flor om Hatten som et Fugleskræmsel; men jeg gik tidlig om Morgenen over til Blunderstone og var paa Kirkegaarden, da Kisten kom, kun ledsaget af Peggotty og hendes Broder. Den gale Mand tittede ud ad

mit lille Vindue; Chillips Unge virrede med sit tunge Hoved og rullede over sin Ammes Skulder med sine Koøjne efter Præsten; Omer stod og snappede efter Vejret i Baggrunden, flere var der ikke til Stede, og det gik meget stille af. Da alt var forbi, spadserede vi en Timestid omkring paa Kirkegaarden og plukkede nogle friske Skud af Træet paa min Moders Grav.

Der paakommer mig en Gysen her. En mørk Sky hviler over den fjerne By, mod hvilken jeg vender mine ensomme Fjed. Jeg er bange for at nærme mig den. Jeg kan ikke udholde at tænke paa det, der tildrog sig hin mindeværdige Aften, det, der atter maa tildrage sig, dersom jeg bliver ved.

Det bliver ikke værre, fordi jeg skriver derom. Det vilde ikke blive bedre, om jeg ogsaa standsede min genstridige Haand. Det er sket. Det staar ikke til at ændre.

Min gamle Barnepige skulde den næste Dag rejse med mig til London. Lille Mille tilbragte Dagen hos Omers, og om Aftenen skulde vi alle samles i det gamle Baadehus. Ham skulde komme med Mille til sædvanlig Tid. Jeg kunde komme, naar jeg vilde. Broderen og Søsteren vilde vende tilbage, ligesom de vare komne, og vente os ved Kaminen, naar Dagen hældede.

Jeg skiltes fra dem ved Kirkegaardslaagen, og i Stedet for at gaa lige tilbage vandrede jeg et lille Stykke hen ad Vejen til Lowestoft. Der vendte jeg om og gik tilbage ad Yarmouth til. Jeg spiste til Middag i en tarvelig Kro et Par Mile fra den tidligere omtalte Færge, og saaledes gik Dagen, og det blev Aften, førend jeg naaede Færgestedet. Det regnede stærkt, og det var en uhyggelig Aften; men Maanen stod bag Skyerne, og det var ikke mørkt.

Snart fik jeg Øje paa Mr. Peggottys Hus og Lyset, som skinnede gennem Ruden. Nogle Skridt over den tunge Sandflade bragte mig til Døren, og jeg gik ind.

Der saa virkelig meget hyggeligt ud derinde. Mr. Peggotty havde røget sin Aftenpibe, og der blev saa smaat

truffet Forberedelser til Aftensmaaltidet. Ilden blussede, Asken var ryddet til Side, og Kistebænken stod færdig til lille Mille paa hendes gamle Plads. Peggotty sad ogsaa igen paa sin gamle Plads, og naar man undtog hendes Paaklædning, saa hun ud, som om hun aldrig havde forladt den. Hun havde allerede igen slaaet sig til Taals med Syskrinet med St. Paulskirken paa Laaget, Bændelmaalet i Straahytten og den lille Stump Vokslys; de vare der alle sammen, som om de aldrig vare blevne forstyrrede. Mrs. Gummidge syntes at gnave lidt i sin gamle Krog og saa følgelig ogsaa aldeles naturlig ud.

„De er første Mand, Master Davy!“ sagde Mr. Peggotty med et fornøjet Ansigt. „Behold ikke den Frakke paa, dersom den er vaad.“

„Mange Tak, Mr. Peggotty,“ sagde jeg og gav ham min Overfrakke for at hænge den op. „For Resten er jeg ganske tør.“

„Det er rigtigt,“ sagde han, idet han følte paa mine Skuldre; „knastør! Sæt Dem, Sir. Jeg har ikke nødig at byde Dem velkommen, Sir, for det ved De, at De er.“

„Tak, Mr. Peggotty. Ja, det ved jeg. Naa, Peggotty,“ sagde jeg og gav hende et Kys; „hvorledes gaar det, Morlille?“

„Ha, ha!“ lo Mr. Peggotty, idet han satte sig ved Siden af os og gned sig i Hænderne i sin Glæde over at være kommen ud over en ubehagelig Tid. „Der er ikke et Fruentimmer i hele Verden — og det har jeg allerede sagt hende — der kan være roligere til Mode end hun! Hun har gjort sin Pligt mod den hensovede, og han vidste det; og han har gjort, hvad Ret var mod hende, og det har hun ogsaa gjort mod ham, og — og — det er alt sammen, som det skal være!“

Mrs. Gummidge sukkede.

„Frisk Mod, Mutter!“ sagde han, men rystede dog hemmelig paa Hovedet til os, da han aabenbart indsaa, at de sidste Begivenheder egnede sig til at vække Minder om

den „gamle.“ — „Tab ikke Modet; skyd Hjertet en Smule op i Livet, saa gaar det meget bedre!“

„Ikke for mig, Daniel,“ svarede Mrs. Gummidge. „For mig passer det kun at være ensom og forladt.“

„Nej, vist ikke!“ sagde Mr. Peggotty trøstende.

„Jo, jo, Daniel. Jeg duer ikke til at være sammen med Folk, der har arvet Penge. Jeg har alt for megen Modgang. De maa hellere se at blive af med mig.“

„Men hvorledes skulde jeg kunne bruge Pengene uden Dem?“ sagde Mr. Peggotty med en Mine, som om det var en meget alvorlig Indvending. „Hvad er det, De snakker om? Trænger jeg ikke mere til Dem nu end nogen Sinde før?“

„Jeg vidste nok, at ingen har trængt til mig før!“ udbrød Mrs. Gummidge i en ynkelig Tone. „Og nu bliver det sagt til mig med rene Ord! Hvorledes kunde jeg ogsaa tro, at nogen kunde trænge til mig, der er saa ene og forladt og har saa megen Modgang!“

Mr. Peggotty syntes at være meget forarget over sig selv, fordi han havde sagt noget, der kunde udtydes paa denne hjerteløse Maade, men hindredes i at svare, ved at Peggotty trak ham i Ærmet og rystede paa Hovedet. Efter at han ganske sønderknust havde set nogle Øjeblikke paa Mrs. Gummidge, saa han paa Nyrnbergeruret, stod op, pudsede Lyset og satte det i Vinduet.

„Saa,“ sagde Mr. Peggotty livlig. „Saa, der staar det, Mrs. Gummidge!“ Mrs. Gummidge stønnede svagt. „Tændt som sædvanligt! De kan ikke begribe, hvorfor jeg gør det, Sir? Naa, det skal jeg sige Dem; det er for vor lille Milles Skyld. Fodstien, ser De, er ikke overdreven lys eller behagelig, naar Mørket falder paa, og naar jeg er her paa den Tid, hun plejer at komme hjem, sætter jeg Lyset i Vinduet. Paa den Maade slaa vi to Fluer med et Smæk. For det første siger hun, lille Mille: „Der er Huset!“ siger hun. Og saa siger hun: „Farbroder er der!“ siger hun, for naar jeg ikke er hjemme, bliver der vist ikke sat noget Lys.“

„Du er et Barn!“ sagde Peggotty, som om hun netop godt kunde lide ham af den Grund.

„Saa?“ svarede han, idet han stillede Benene temmelig langt fra hinanden og med stor Tilfredshed gned sig i Hænderne, medens han afvekslende saa paa os og paa Ilden. „Saa? Det kan saamænd gerne være, men da ikke at se til.“

„Nej, ikke saa ganske,“ sagde Peggotty.

„Nej, ikke i Skind — men kanske nok i Sind. Men det er det samme! Ved De hvad, naar jeg saaledes gaar og ser mig om i Milles pæne lille Hus, er det — jeg vil lade mig brandstage,“ sagde han med pludseligt Eftertryk — „saa! Jeg kan ikke sige mere — om det ikke er, som om de mindste Smaating næsten vare hende selv. Jeg tager dem og lægger dem fra mig og tager saa lemfældig paa dem, som om det var vor Mille selv. Og saaledes gaar det mig ogsaa med hendes smaa Hatte og deslige. Jeg kunde ikke taale at se en af dem med Forsæt blive handlet ilde med, nej, ikke for alt i Verden. Se, det kan De gerne kalde et Barn i Skikkelse af en stor Havgasse!“ sagde Mr. Peggotty og slog en Skoggerlatter op.

Peggotty og jeg lo med, men ikke saa højt.

„Det er nu min Mening, ser De,“ sagde Mr. Peggotty med glædestraalende Aasyn, „at alt dette kommer af, at jeg har leget saa meget med hende og forestillet, at vi vare Tyrker og Franskmænd og Hajer og alle Slags udenlandske Uhyrer — Gud velsigne Dem, ja, og Løver og Hvalfisk, og jeg ved ikke hvad — dengang hun ikke var højere end op til mit Knæ. Jeg er kommen i Vane med det, ser De. Se, der er nu dette hersens Lys!“ vedblev Mr. Peggotty og strakte glad Haanden ud mod det; „jeg ved meget godt, at naar hun er gift og hjemfaren, sætter jeg alligevel Lyset der i Vinduet. Jeg ved meget godt, at naar jeg om Aftenen er her — og hvor skulde jeg ellers bo, Gud velsigne Dem, om jeg saa blev aldrig saa rig? — og hun ikke er her, eller jeg ikke der, saa sætter jeg Lyset

i Vinduet og sidder ved Kaminen og lader, som om jeg venter paa hende, ligesom jeg gør nu. Ja, i dette hellige Øjeblik siger jeg til mig selv, naar jeg ser Lyset blusse op: „Hun ser paa det! Mille kommer!“ Det kan De kalde et Barn i Skikkelse af en Havgasse! Men sandt er det lige godt,“ sagde Mr. Peggotty, idet han standsede sin Latter og klappede i Hænderne, „for der er hun!“

Men det var kun Ham. Regnen maatte være tiltagen efter mit Komme; thi han havde en stor Sydvest paa, der sad ham dybt ned i Panden.

„Hvor er Mille?“ spurgte Mr. Peggotty.

Ham gjorde en Bevægelse med Hovedet, som om hun var udenfor. Mr. Peggotty tog Lyset fra Vinduet, pudsede det og satte det paa Bordet og havde allerede givet sig til at rage op i Ilden, da Ham, som ikke havde rørt sig af Pletten, sagde:

„Vil De ikke gaa udenfor med mig et Øjeblik, Master Davy, og se, hvad Mille og jeg have at vise Dem?“

Vi gik ud. Idet jeg i Døren gik forbi ham, saa jeg til min Forbavselse og Skræk, at han var dødbleg. Han skød mig hastig ud i den fri Luft og lukkede Døren efter os.

„Ham, Ham, hvad er der paa Færde?“

„Master Davy!“ — Arme, knuste Hjerte — hvor skrækkeligt han græd! Jeg blev helt lammet ved Synet af hans Sorg. Jeg ved ikke, hvad jeg tænkte, eller hvad jeg frygtede. Jeg kunde kun se paa ham!

„Ham! Stakkels brave Fyr! Sig mig for Himlens Skyld, hvad er der paa Færde?“

„Min Kæreste, Master Davy, mit Hjertes Haab og Stolthed, hun, som jeg vilde have døet for, som jeg endnu vil dø for, hun er borte!“

„Borte?“

„Mille er løben bort! Aa, Master Davy, De kan tænke, paa hvilken Maade hun er løben bort, naar jeg beder den gode, barmhjertige Gud hellere at dræbe hende, der er mig

dyrebarere end alt, end at lade hende komme til Ulykke og Vanære!“

Det Aasyn, han vendte op mod den skyfulde Himmel, hans foldede Hænder, hans skælvende Legeme staa endnu i denne Time i uadskillelig Forbindelse med hin ensomme Fælled, saaledes som den har afpræget sig i min Hukommelse. Det er altid Nat der, og han er den eneste Genstand paa Skuepladsen.

„De er en lærd Mand,“ sagde han hurtig, „og ved, hvad der er rigtigst og bedst. Hvad skal jeg sige derinde? Hvorledes skal jeg aabenbare det for ham, Master Davy?“

Jeg saa Døren aabne sig og forsøgte instinktmæssigt at holde fast paa Klinken udenfor for at vinde et Øjebliks Tid. Det var for sildigt. Mr. Peggotty stak Hovedet ud, og om jeg saa lever i fem Hundrede Aar, vil jeg aldrig kunne glemme den Forandring, der foregik med hans Ansigt, da han fik Øje paa os.

Jeg husker et højt Klageskrig, og at Fruentimmerne klyngede sig om ham, og vi alle stod inde i Stuen; jeg med et Papir, som Ham havde givet mig, i Haanden; Mr. Peggotty med aaben Vest, Haaret i Urede, blegt Ansigt, kridhvide Læber og Blod dryppende ned paa hans Bryst — det kom sagtens fra hans Mund — medens han saa vist paa mig.

„Læs det,“ sagde han med dæmpet, dirrende Stemme. „Men læs det langsomt; jeg ved ikke, om jeg kan forstaa det.“

Der blev dødsstille, medens jeg oplæste følgende af et taarevædet Brev.

„Naar du, som har elsket mig højere, end jeg nogen Sinde har fortjent, selv da min Sjæl var uskyldig, ser dette, er jeg langt borte.“

„Er jeg langt borte,“ gentog han langsomt. „Stop! Mille langt borte. Godt!“

„Naar jeg i Morgen“ — Brevet var dateret den foregaaende Aften — „forlader mit kære, kære, velsignede Hjem — er det for aldrig at komme igen, medmindre han fører mig tilbage som sin Frue. Dette vil blive fundet i Aften, mange Timer efter, i Stedet for mig. O, dersom du vidste, hvor mit Hjerte er sønderrevet! Dersom du, hvem jeg har forurettet saa dybt, at det aldrig kan tilgives mig, kunde vide, hvad jeg lider! Jeg er alt for syndig til at skrive om mig selv. Lad den Tanke trøste dig, at jeg er saa slet. Sig for Guds Skyld Morbroder, at jeg aldrig har elsket ham halvt saa højt som nu. Tænk ikke paa, hvor kærlige og gode I alle have været imod mig — tænk ikke paa, at vi to nogen Sinde skulde have været gifte med hinanden — men søg at forestille eder, at jeg var død som Barn og laa begraven et eller andet Sted. Bed Himlen, som jeg vender mig bort fra, at have Medlidenhed med Morbroder! Sig ham, at jeg aldrig har elsket ham halvt saa meget. Vær hans Trøst. Elsk en eller anden god Pige, som vil være, hvad jeg engang var for Morbroder, og være dig tro og værdig og ikke gøre dig Skam saaledes som jeg. Gud velsigne eder alle! Jeg vil ofte bede for eder alle paa mine Knæ. Om han ogsaa ikke fører mig tilbage som sin Frue, og jeg ikke kan bede for mig selv, vil jeg dog bede for eder alle. En kærlig Hilsen til Morbroder. Mine sidste Taarer og min sidste Tak til Morbroder!“

Det var det hele.

Længe efter at jeg havde hørt op at læse, stod han endnu og saa paa mig. Omsider vovede jeg at tage hans Haand og bønfaldt ham, saa godt jeg kunde, at søge at fatte sig. Men han svarede kun: „Tak, Sir, mange Tak!“ og rørte sig ikke.

Ham talte til ham. Mr. Peggotty fattede for saa vidt hans Sorg, at han trykkede hans Haand; men for øvrigt blev han staaende i samme Stilling, uden at nogen vovede at forstyrre ham.

Omsider tog han langsomt sine Øjne bort fra mit Ansigt, som om han vaagnede op af en Drøm, og saa sig om i Stuen. Derpaa sagde han med dæmpet Røst:

„Hvem er Manden? Jeg vil vide hans Navn.“

Ham saa paa mig, og pludselig følte jeg et Stød, saa jeg for tilbage.

„Hvem er den Mand,“ sagde Mr. Peggotty.

„Master Davy!“ bønfaldt Ham. „Gaa lidt udenfor, medens jeg siger ham, hvad jeg maa sige; men De bør ikke høre det.“

Jeg følte atter hint Stød og sank ned paa min Stol og søgte at fremstamme et Svar, men min Tunge var lammet, og der stod en Taage for mine Øjne.

„Jeg vil vide hans Navn!“ hørte jeg endnu en Gang blive sagt.

„I nogen Tid,“ stammede Ham, „har der forskellige Gange været en Tjener her i Nærheden, og der har ogsaa været en Herre. De to hørte sammen.“

Mr. Peggotty stod fastnaglet ligesom før, men saa nu paa ham.

„Tjeneren blev set i Gaar Aftes sammen med — vor stakkels Pige. Han har ligget paa Lur her i otte Dage eller mere. Man troede, han var rejst bort, men han holdt sig skjult. Bliv ikke, Master Davy, bliv ikke!“

Jeg følte Peggottys Arm om min Hals, men jeg kunde ikke have rørt mig, om saa Huset var styrtet sammen over mit Hoved.

„En fremmed Postvogn holdt i Morges næsten før Daggry uden for Byen paa Vejen til Norwich,“ vedblev Ham. „Tjeneren gik hen til den og fra den og hen til den igen. Da han sidste Gang gik hen til den, var Mille med ham. Den anden sad inden i Vognen. Han er Manden.“

„For Guds Skyld,“ sagde Mr. Peggotty, idet han traadte tilbage og strakte Haanden ud ligesom for at holde noget, han frygtede, borte; „sig ikke, at han hedder Steerforth!“

„Master Davy,“ udbrød Ham med kvalt Røst, „De kan ikke gøre derfor, og det er langt fra mig at give Dem Skylden, men han hedder Steerforth og er en fordømt Skurk!“

Mr. Peggotty udstødte intet Skrig, fældede ingen Taarer og gjorde ingen Bevægelse, førend han atter pludselig syntes at vaagne og rev sin laadne Kavaj ned fra dens Knage i Krogen.

„Giv mig en Haandsrækning! Jeg er helt fra det og

kan ikke faa den paa," sagde han utaalmodig. „Kom her og hjælp mig. Tak! Giv mig saa min Hat!"

Ham spurgte ham, hvor han vilde hen.

„Jeg vil ud og søge efter min Broderdatter. Jeg vil ud og søge efter min Mille. Men først vil jeg slaa Bunden ud paa den fordømte Baad og sænke den der, hvor jeg, saa sandt jeg lever, vilde have druknet ham, dersom jeg havde haft den mindste Tanke om, hvad der boede i ham! De maa slaa mig ihjel paa Stedet," udbrød han vildt og udstrakte sin knyttede højre, „om jeg ikke havde druknet ham, som han sad der lige over for mig, og jeg vilde have holdt det for vel gjort! — Jeg vil ud og søge efter min Broderdatter."

„Hvor?" raabte Ham og stillede sig for Døren.

„Overalt! Jeg vil søge efter min Broderdatter i hele den vide Verden. Jeg vil ud for at finde min stakkels Broderdatter i hendes Skændsel og bringe hende tilbage. Ingen kan standse mig! Jeg siger eder, jeg vil ud og søge efter min Broderdatter!"

„Nej, nej!" sagde Mrs. Gummidge og stillede sig grædende imellem dem. „Nej, nej, Daniel, ikke saaledes, som De nu er. Søg efter hende, naar De har fattet Dem lidt, min stakkels, forladte Daniel; det er ikke mere end rigtigt, men ikke saaledes, som De nu er. Sæt Dem og tilgiv, at jeg saa tit har plaget Dem, Daniel — hvad have mine Prøvelser været i Sammenligning med dette? — og lad os snakke lidt om den Tid, da hun og Ham vare to forældreløse Børn, og jeg var en stakkels Enke, og De tog mig til Dem; det vil trøste Deres stakkels Hjerte, Daniel," sagde hun og lagde sit Hoved paa hans Skulder, „og De vil bære Deres Sorg bedre, thi De kender jo Forjættelsen: „Hvad I have gjort mod den mindste af disse, det have I ogsaa gjort imod mig;" og den kan aldrig slaa fejl under dette Tag, der har givet os Ly i saa mange, mange Aar!"

Han var nu ganske rolig, og da jeg hørte ham græde, veg den Tilskyndelse, jeg havde følt til at kaste mig paa

mine Knæ og bede om Tilgivelse for den Sorg, jeg havde foraarsaget, og forbande Steerforth, for en bedre Følelse. Mit overlæssede Hjerte gav sig Luft paa samme Maade, og jeg græd med.

Fjerde Kapitel.

Begyndelsen til en lang Rejse.

Hvad der er naturligt hos mig, tror jeg ogsaa er naturligt hos mange andre Mennesker, og jeg er derfor ikke bange for at tilstaa, at jeg aldrig havde holdt mere af Steerforth, end da de Baand, som knyttede mig til ham, vare bristede. I min bitre Smerte over Opdagelsen af hans Uværdighed tænkte jeg mere paa alt det glimrende hos ham og følte mig stærkere hendragen til det gode hos ham, samtidig med at jeg skattede de Evner, der kunde have gjort ham til en ædel og berømt Mand, højere end jeg nogen Sinde havde gjort, medens jeg var mest indtagen i ham. Hvor nær jeg end tog mig min egen, ubevidste Del i hans Besmittelse af et hæderligt Hjem, tror jeg dog, at jeg, dersom jeg var bleven bragt Ansigt til Ansigt med ham, ikke vilde have været i Stand til at fremkomme med en eneste Bebrejdelse. Jeg vilde endnu have holdt saa meget af ham, skønt Fortryllelsen var hævet, jeg vilde have været saa øm over Mindet om min Kærlighed til ham, at jeg tror, at jeg vilde have været lige saa svag som et karakterløst Barn. Kun vilde jeg ikke have drømt om, at vi nogen Sinde kunde blive genforenede. Den Tanke nærede jeg aldrig. Jeg følte, ligesom han havde følt, at alt var forbi imellem os. Hvilken Plads, jeg havde i hans Tanker, har jeg aldrig erfaret — muligvis havde han snart glemt mig — men jeg tænkte paa ham som en kær Ven, der var død.

Ja, Steerforth, du, som forlængst har forladt Skuepladsen for denne simple Fortælling, selv om min Sorg ufrivillig aflægger Vidnesbyrd imod dig for Dommens Trone, saa ved jeg dog, at mine vrede Tanker eller Bebrejdelser aldrig ville gøre det!

Rygtet om, hvad der var sket, udbredte sig snart over hele Byen, saa at jeg, da jeg næste Morgen gik igennem Gaderne, hørte Folk tale derom i Husdørene. Mange vare strenge mod hende, enkelte strenge mod ham, men om hendes anden Fader og hendes Kæreste var der kun een Mening. Alle viste en Agtelse for dem i deres Sorg, der vidnede om Hensynsfuldhed og Finfølelse. Søfolkene trak sig tilbage, da de om Morgenen saa de to vandre med langsomme Skridt nede paa Strandbredden, og de stod i smaa Hobe og talte medlidende imellem sig selv.

Det var paa Strandbredden tæt ved Havet, jeg fandt dem. Det vilde have været let at se, at de ikke havde sovet hele den foregaaende Nat, selv om Peggotty ikke havde sagt mig, at de vare blevne siddende, ligesom jeg havde forladt dem, lige til det var højlys Dag. De saa udmattede ud, og det forekom mig, at Mr. Peggottys Hoved var blevet mere bøjet i den ene Nat end i alle de Aar, jeg havde kendt ham. Men de vare bægge lige saa alvorlige og rolige som Havet selv, der dengang hvilede uden Bølgeslag under en mørk Himmel — men dog med en svær Dønning, som om det aandede i sin Hvile — og ude i Kimingen opklaredes af en sølvklar Lysstraale fra den usynlige Sol.

„Vi have talt meget," sagde Mr. Peggotty til mig, efter at vi alle tre i nogen Tid havde vandret sammen uden at tale, „om hvad vi skulle, og hvad vi ikke skulle gøre. Men nu se vi vor Kurs for os."

Mit Blik faldt tilfældigvis paa Ham og derpaa ud over Havet paa den fjerne Lysstribe, og den skrækkelige Tanke opstod i min Sjæl, at dersom han nogen Sinde traf sammen med Steerforth, vilde han dræbe ham.

„Her har jeg ikke mere at gøre, Sir," sagde Mr. Peggotty. „Jeg gaar bort for at opsøge min —" han standsede og vedblev med fastere Stemme: „Jeg gaar bort for at opsøge hende. Andet har jeg ikke at gøre her i Livet."

Han rystede paa Hovedet, da jeg spurgte ham, hvor han vilde søge efter hende, og spurgte, om jeg tog til London i Morgen. Jeg svarede, at jeg ikke var rejst i Dag, fordi jeg havde tænkt, at jeg maaske kunde være ham til Nytte, men jeg var rede til at rejse, naar det skulde være.

„Jeg følger med Dem i Morgen," svarede han, „hvis De ikke har noget imod det. Ham bliver ved sit Arbejde og tager til min Søster og bor hos hende. Den gamle Baad derhenne —"

„Vil De forlade den gamle Baad?" spurgte jeg sagte.

„Min Plads er ikke længer der, Master Davy," svarede han, „og hvis nogen Baad er løben paa Grund og gaaet til Bunds, saa er det den. Men jeg mener alligevel ikke, at den skal staa tom, langtfra."

Vi vandrede atter i nogen Tid ligesom før, indtil han forklarede sig nærmere.

„Mit Ønske er, at den Dag og Nat, Vinter og Sommer skal se ud, saaledes som den altid har set ud, saa længe hun har kendt den. Skulde hun nogen Sinde komme vandrende tilbage, saa vil jeg ikke have, at det gamle Sted skulde synes at støde hende bort, forstaar De, men det skal synes at lokke hende til at komme nærmere og til maaske at titte ind fra Blæsten og Regnen gennem det gamle Vindue paa den gamle Plads ved Kaminen. Og naar hun saa ikke ser andre end Mrs. Gummidge der, tager hun maaske Mod til sig og lister sig skælvende ind og kommer maaske til at ligge i sin gamle Seng og hvile sit trætte Hoved der, hvor det engang var saa lykkeligt."

Det var mig umuligt at sige noget til Svar, skønt jeg prøvede derpaa.

„Hver eneste Aften," sagde Mr. Peggotty, „skal Lyset staa ved dets gamle Rude, for at det, dersom hun nogen

Sinde skulde faa det at se, kan synes at sige: „Kom tilbage, mit Barn! Kom tilbage!“ Banker det nogen Sinde, Ham — især hvis det banker sagte — efter at det er blevet mørkt, paa din Fasters Dør, maa du ikke gaa hen til den. Lad det være hende, ikke dig, som ser mit faldne Barn.“

Han gik et lille Stykke foran os og blev gaaende saaledes i nogle Minutter. I dette Mellemrum saa jeg atter paa Ham, og da jeg lagde Mærke til det samme Udtryk i hans Ansigt, og at hans Øjne stadig vare rettede mod den fjerne Lysning, rørte jeg ved hans Arm.

To Gange kaldte jeg paa ham i den Tone, hvori man kalder paa en sovende, førend han ænsede mig. Da jeg omsider spurgte ham, hvad det var, der saaledes optog hans Tanker, svarede han:

„Det, der forestaar mig, Master Davy, og det derhenne.“

„Det Liv, der forestaar Dem, mener De?“ Han havde peget utydelig ud over Havet.

„Ja, Master Davy. Jeg ved ikke rigtig, hvorledes det er; men Enden paa det synes mig ligesom at komme derhennefra,“ sagde han, idet han stirrede paa mig, som om han vaagnede, men dog med det samme bestemte Udtryk.

„Hvilken Ende?“ spurgte jeg, greben af Frygt.

„Det ved jeg ikke,“ svarede han tankefuldt; „jeg stod netop og tænkte paa, at det hele tog sin Begyndelse her, og hvorledes Enden skulde blive. Dog nu er det forbi, Master Davy,“ tilføjede han, idet han besvarede mit Blik; „De skal ikke være bange for mig; men jeg er saa fortumlet i mit Hoved, at jeg næppe ved, hvad jeg siger.“

Da Mr. Peggotty nu standsede for at vente paa os, skyndte vi os hen til ham og sagde ikke mere. Men Mindet om dette i Forbindelse med min tidligere Tanke forfulgte mig, lige til den ubønhørlige Ende omsider kom.

Vi nærmede os umærkelig den gamle Baad og gik ind. Mrs. Gummidge, som nu ikke længer sad og mulede i sin sædvanlige Krog, havde travlt med at lave Frokosten i

Stand. Hun tog Mr. Peggottys Hat, satte hans Stol hen til ham og talte saa mildt og trøstende, at jeg næppe kendte hende igen.

„Gode Daniel," sagde hun, „De maa spise og drikke og holde Kræfterne ved lige; thi uden det duer De ikke til noget. Prøv paa det! Dersom jeg forstyrrer Dem med min Sladder, saa sig det, Daniel, og jeg skal straks tie."

Da hun havde forsynet os alle, satte hun sig ved Vinduet, hvor hun omhyggelig eftersaa nogle Skjorter og andre Klædningsstykker, der tilhørte Mr. Peggotty, og som hun lagde pænt sammen og pakkede ned i en Voksdugs Pose af den Slags, Søfolk bruge. Imidlertid vedblev hun at tale paa den samme rolige Maade.

„Til enhver Tid og Time skal jeg være her, Daniel," sagde Mrs. Gummidge, „og holde alting i Orden, saaledes som De ønsker det. Jeg er kun en daarlig en til at skrive Breve, men i ny og næ skal jeg dog skrive til Dem, medens De er borte, og sende mine Breve til Master Davy. De skriver maaske ogsaa en Gang imellem til mig, Daniel, og fortæller mig, hvorledes det gaar Dem paa Deres lange, ensomme Rejse."

„Men jeg er bange for, at Tiden vil falde Dem lang," sagde Mr. Peggotty.

„Nej, nej, Daniel," svarede hun, „frygt kun ikke for det. Bryd Dem aldrig om mig. Jeg vil faa nok at gøre med at holde Huset i Stand til Dem, til De kommer tilbage, eller hvis nogen anden maaske kommer tilbage. Naar Vejret er godt, sætter jeg mig uden for Døren, saaledes som jeg har plejet at gøre. Skulde nogen vise sig i Nærheden, skal De faa at se, at den gamle Enke er Dem tro."

Hvilken Forandring hos Mrs. Gummidge i saa kort Tid! Hun var bleven et ganske andet Menneske. Hun var saa opofrende, havde en saa fin Følelse for, hvad der burde siges, og hvad der burde lades usagt, glemte saa ganske sig selv og var saa fuld af Deltagelse for den Sorg, der omgav hende, at jeg følte en Slags Ærefrygt for hende.

Hvor hun arbejdede den Dag! Der var saa mange Ting, som skulde hentes nede ved Stranden og gemmes i Udhuset, saasom Aarer, Garn, Sejl, Tovværk, Spir, Hummerkasser, Ballastsække og deslige, og skønt der blev ydet rigelig Hjælp, da der ikke var en Mand paa hele Kysten, som ikke vilde have givet Mr. Peggotty en Haandsrækning og være glad til for at faa Lov til at gøre det, blev hun dog hele Dagen ved at slide og slæbe under Byrder, som overgik hendes Kræfter, og løb frem og tilbage i alle Slags unødvendige Ærinder. Midt i sin Deltagelse vedligeholdt hun en vis jævn Munterhed, hvilket ikke var den mindst forbavsende Del af den Forandring, der var foregaaet med hende. Om Klynkeri var der aldeles ikke Tale. Jeg mærkede ikke engang, at hendes Stemme svigtede hende, eller saa en Taare i hendes Øjne den hele Dag igennem, førend i Tusmørket, da hun, jeg og Mr. Peggotty vare blevne ene sammen, og han var falden i Søvn af ren Udmattelse; thi da brød hun ud i en halv undertrykt Hulken og sagde, idet hun trak mig hen til Døren: „Aa, Gud velsigne Dem, Master Davy, vis Dem altid som en Ven imod ham, den arme Stakkel!“ Derpaa løb hun øjeblikkelig ud af Døren og vadskede sit Ansigt, for at hun kunde sidde rolig ved Siden af ham ved sit Arbejde, naar han vaagnede. Kort sagt, da jeg gik om Aftenen, forlod jeg hende som Mr. Peggottys Støttestav i hans Sorg, og jeg kunde ikke noksom tænke paa den Forvandling, der var sket med Mrs. Gummidge, og den Lære, som laa deri.

Klokken var imellem ni og ti, da jeg paa min tungsindige Vandring igennem Byen standsede uden for Omers Dør. Han havde taget sig det saa nær, fortalte hans Datter mig, at han havde været ganske daarlig den hele Dag og var gaaet i Seng uden sin Pibe.

„En lumsk, slet Pige,“ sagde Mrs. Joram. „Der har aldrig været noget godt ved hende!“

„Det maa De ikke sige,“ faldt jeg hende i Ordet. „De mener det ikke!“

„Jo, jeg gør!“ udbrød hun forbitret.

Mrs. Joram slog med Nakken og gjorde sig Umage for at være meget streng og fornærmet, men hun kunde ikke faa Magten over sit blidere Jeg og begyndte at græde. Jeg var ganske vist ung, men jeg syntes langt bedre om hende for denne Deltagelse og fandt, at den klædte hende, den dydige Hustru og Moder, overmaade godt.

„Hvad vil hun dog tage sig til?“ hulkede Minnie. „Hvor skal hun gaa hen? Hvad skal der blive af hende? Aah, hvor kunde hun være saa grusom mod sig selv og mod ham!“

Jeg genkaldte mig den Tid, da Minnie selv havde været en ung, smuk Pige, og det glædede mig, at hun ogsaa genkaldte sig den med saa megen Følelse.

„Min lille Minnie,“ sagde Mrs. Joram, „er først for nylig falden i Søvn. Selv i Søvne græder hun for Mille. Hele Dagen har lille Minnie grædt for hende og stadig spurgt mig, om Mille var ond? Hvad skulde jeg svare hende? Den sidste Aften Mille var her, løste hun et Baand af sin Hals og bandt det om lille Minnies og lagde sit Hoved paa Puden ved Siden af hende, til hun var falden i Søvn. Baandet sidder endnu om min lille Minnies Hals. Det skulde det maaske ikke. Men hvad skal jeg gøre? Mille er meget slet; men de holdt saa meget af hinanden, og Barnet ved ingenting!“

Mrs. Joram var saa modfalden, at hendes Mand kom ud for at trøste hende. Jeg tog Afsked med dem og gik hjem til Peggotty, om muligt mere sørgmodig, end jeg endnu havde været.

Denne gode Sjæl — Peggotty, mener jeg — havde ikke ladet sig trætte af sine egne Sorger og søvnløse Nætter, men var hos sin Broders, hvor hun vilde blive til om Morgenen. En gammel Kone, som i de sidste Uger havde holdt Huset i Orden, medens Peggotty ikke havde været i Stand til selv at passe det, var det eneste Menneske, der var til Stede, og da jeg ingen Brug havde for hende, lod

jeg hende gaa i Seng og satte mig lidt foran Køkkenilden for at tænke paa alt det, der var foregaaet.

Medens jeg sad og blandede det sammen med salig Barkis's Dødsleje og løb ud med Ebben hen mod det fjerne Punkt, som Ham havde set saa underlig paa om Morgenen, blev jeg vakt op af mine Drømmerier ved en Banken paa Døren. Der var en Dørhammer paa Døren, men det var ikke den, som frembragte Lyden; det var en Menneskehaand, der bankede langt nede paa Døren, som om det kunde være et Barn. Men om det havde været en fornem Mands Tjener, kunde jeg ikke være bleven mere forskrækket. Jeg aabnede Døren og saa i Førstningen til min Forbavselse ikke andet end en stor Paraply, der syntes at gaa af sig selv. Underneden den opdagede jeg dog snart — Miss Mowcher.

Jeg havde maaske ikke været tilbøjelig til at modtage den lille Skabning synderlig venlig, dersom hun havde vist mig det overgivne Ansigt, som havde gjort saa dybt et Indtryk paa mig ved vort første og sidste Møde. Men da hun vendte sit Ansigt op imod mit, var det saa alvorligt, og da jeg havde taget Paraplyen, som vilde have generet selv en Kæmpe, vred hun sine smaa Hænder saa ynkelig, at jeg ordentlig fik Godhed for hende.

„Miss Mowcher," sagde jeg efter at have kastet mit Blik op og ned ad den tomme Gade uden egentlig at vide, hvad det var, jeg ventede at faa at se, „hvorledes kommer De her? Hvad er der paa Færde?"

Med sin korte, højre Arm gav hun mig Tegn til at slaa Paraplyen ned for hende og gik derpaa hurtig forbi mig ind i Køkkenet. Da jeg havde lukket Døren og kom ind bagefter med Paraplyen i Haanden, fandt jeg hende siddende paa Kanten af Kamingitteret i Skyggen af Kedlen, rokkende frem og tilbage og gnidende sine Hænder mod sine Knæ, som om hun følte Smerter.

Ganske urolig over dette sildige Besøg og denne mærke-

lige Adfærd, udbrød jeg atter: „Men sig mig dog, Miss Mowcher, hvad er der paa Færde? Er De syg?“

„Min kære unge Ven,“ svarede hun, idet hun trykkede sine Hænder mod sit Hjerte, „jeg er syg her; jeg er meget syg. At tænke sig, at det skulde komme dertil, skønt jeg kunde have vidst det og maaske forebygget det, naar jeg ikke havde været en tankeløs Tosse!“

Atter gik hendes store Hat, som aldeles ikke stod i noget Forhold til hendes Skikkelse, frem og tilbage, idet hun gyngede med sin lille Krop, medens en drabelig Kæmpehat nikkede i Takt med den paa Væggen.

„Det forbavser mig at se Dem saa alvorlig og nedslaaet —“ begyndte jeg, men hun afbrød mig.

„Ja, saaledes gaar det altid! Det forbavser dem altid, disse letsindige, fuldvoksne, unge Mennesker, at se naturlige Følelser hos saadan en lille Skabning som jeg! De behandle mig som et Legetøj, bruge mig til deres Morskab, kaste mig bort, naar de ere kede af mig, og undres over, at jeg har mere Følelse end en Kæphest eller en Tinsoldat. Ja, ja, saaledes gaar det! Det er den gamle Vise!“

„Det er maaske Tilfældet med andre,“ svarede jeg; „men jeg kan forsikre Dem, at det ikke er det med mig. Jeg burde maaske slet ikke undre mig over at se Dem saaledes, som De nu er, da jeg kender Dem saa lidt. Jeg tænkte ikke over, hvad jeg sagde.“

„Hvad skal jeg gøre?“ svarede det lille Fruentimmer, idet hun stod op og udstrakte Armene for at vise, hvorledes hun saa ud. „Se! Som jeg er, saaledes var min Fader, og saaledes ere min Søster og min Broder. Jeg har arbejdet for mine Søskende i mange Aar — strengt, Mr. Copperfield — hele den udslagne Dag. Jeg maa leve. Jeg gør intet ondt. Kunne Folk være tankeløse eller grusomme nok til at gøre sig lystige over mig, hvad andet bliver da tilbage for mig, end at gøre mig lystig over mig selv, dem og alt muligt? Og naar jeg nu gør det, hvis Skyld er det saa? Min?“

Nej, ikke Miss Mowchers, det indsaa jeg nok.

„Havde jeg vist mig som en følsom Dverg for Deres falske Ven," vedblev det lille Fruentimmer og rystede med bebrejdende Alvor paa Hovedet ad mig, „tror De da, jeg kunde have gjort Regning paa hans Hjælp eller Velvilje? Havde lille Mowcher, som vel at mærke ikke har skabt sig selv, — henvendt sig til ham eller hans Lige med Beklagelser over sine Plager, naar tror De da, at hendes spæde Røst vilde være bleven hørt? Lille Mowcher vilde have lige saa megen Trang til at leve, dersom hun var en sær og kedelig Trold, men hun vilde ikke kunne gøre det. Nej. Hun kunde nok skyde en hvid Pind efter sit daglige Brød!"

Miss Mowcher satte sig atter paa Kamingitteret, tog sit Lommetørklæde frem og tørrede Øjnene.

„Vær taknemmelig paa mine Vegne, ifald De har et godt Hjerte, som jeg tror, De har," sagde hun, „fordi jeg kan være munter og finde mig i alt, uagtet jeg meget godt ved, hvad jeg er. I ethvert Tilfælde er jeg selv taknemmelig, fordi jeg kan slaa mig igennem Verden uden at være afhængig af nogen, og fordi jeg kan slaa alt det hen i Spøg, som man lader mig høre af Daarskab eller Forfængelighed; naar jeg ikke altid ruger over det, jeg savner, saa er det jo godt for mig og ikke til Skade for nogen. Er jeg et Legetøj for jer Kæmper, saa bør I ogsaa være gode imod mig."

Hun stak atter sit Tørklæde i Lommen, idet hun hele Tiden saa vist paa mig og vedblev:

„Jeg saa Dem for lidt siden paa Gaden. De kan nok tænke, at jeg med mine korte Ben og mit Smule Vejr ikke kunde gaa saa rask som De, og derfor kunde jeg ikke indhente Dem; men jeg gættede, hvor De vilde hen og gik bag efter Dem. Jeg har været her en Gang før i Dag, men den gode Kone var ikke hjemme."

„Kender De hende?" spurgte jeg hende.

„Jeg kender hende af Omtale fra Omer & Jorams.

Jeg var der Klokken syv i Morges. Husker De, hvad Steerforth sagde til mig om den ulykkelige Pige, dengang jeg sidst saa Dem bægge i Gæstgivergaarden?“

Jeg huskede meget godt, hvad hun mente, da jeg havde tænkt paa det mange Gange den Dag, og jeg sagde hende det.

„Gid alt det ondes Fader maa straffe ham,“ sagde det lille Fruentimmer og holdt sin Pegefinger op i Vejret mellem mig og sine tindrende Øjne, „og straffe den skændige Tjener ti Gange haardere! Men jeg troede, det var Dem, der nærede en barnagtig Tilbøjelighed for hende!“

„Jeg?“ gentog jeg.

„Barn, Barn!“ udbrød hun og vred utaalmodig sine Hænder, idet hun gyngede sig frem og tilbage paa Kamingitteret; „Hvorfor i Alverden roste De hende saa meget og rødmede og blev saa forvirret?“

Jeg kunde ikke skjule for mig selv, at jeg havde gjort dette, skønt af en helt anden Grund, end hun antog.

„Hvad vidste jeg?“ sagde hun, idet hun atter tog sit Lommetørklæde frem og stampede i Gulvet, hver Gang hun med korte Mellemrum holdt det for Øjnene med bægge Hænder paa een Gang. „Jeg saa nok, at han smiskede og sleskede for Dem, og at De var ligesom blødt Voks i hans Hænder. Jeg havde ikke været ude af Stuen en Minut, førend hans Tjener sagde til mig, at „den unge Uskyldighed“ — saaledes kaldte han Dem, og De kan kalde ham „den gamle Synder,“ saa længe De lever — havde forelsket sig i hende, og sat hende Fluer i Hovedet, men at hans Herre havde besluttet, at der ingen Ulykker skulde opstaa deraf — mere for Deres end for hendes Skyld — og at det var deres Ærinde her? Hvor kunde jeg andet end tro ham? Jeg saa, at De holdt af, at Steerforth roste hende. De var den første, som nævnede hendes Navn. De tilstod, at De længe havde beundret hende, og De blev baade varm og kold og rød og hvid paa een Gang, da jeg talte til Dem om hende. Hvad kunde jeg tro — hvad troede jeg andet

end at De var en ung Libertiner, der kun manglede Erfaring, og var falden i Hænder, som havde Erfaring nok og kunde holde Styr paa Dem. De vare bange for, at jeg skulde komme efter Sandheden, fordi jeg er en klog lille en — hvorledes skulde jeg ellers slaa mig igennem — og de narrede mig, og jeg gav den stakkels, ulykkelige Pige et Brev, som jeg fuldt og fast tror var Begyndelsen til, at hun kom til at tale med Littimer, der blev ladt tilbage netop derfor!“

Jeg stod maalløs over denne Troløshed og iagttog Miss Mowcher, som nu gik op og ned i Køkkenet, til hun blev ganske aandeløs; da satte hun sig atter paa Kamingitteret, tørrede sit Ansigt med Lommetørklædet og rystede længe paa Hovedet uden at bryde Tavsheden.

„Mine Rundrejser,“ tilføjede hun omsider, „bragte mig i Forgaars Aftes til Norwich. Det, jeg tilfældigvis fik at vide der om den hemmelige Maade, hvorpaa de kom og gik uden Dem, bragte mig til at tro, at der maatte være Ugler i Mosen. Jeg tog med Diligencen fra London i Aftes, da den kom igennem Norwich, og kom hertil i Morges; desværre for sildigt!“

Stakkels lille Mowcher var bleven saa kold af at græde og klynke, at hun drejede sig om paa Kamingitteret, stak sine stakkels smaa, vaade Fødder ind i Asken for at varme dem og sad og saa paa Ilden. Jeg sad paa en Stol paa den anden Side af Skorstenen, hensunken i sørgelige Betragtninger, og saa ligeledes paa Ilden og undertiden paa hende.

„Jeg maa gaa,“ sagde hun omsider og stod op. „Det er sildigt. De mistror mig dog vel ikke?“

Idet jeg mødte hendes skarpe Blik, da hun gjorde mig dette Spørgsmaal, kunde jeg ikke efter dette korte Varsel svare med et aldeles frimodigt Nej.

„Saa meget er vist,“ sagde hun, idet hun modtog min Haand, som jeg havde rakt frem for at hjælpe hende over

Kamingitteret, og saa mig alvorligt i Ansigtet, „De vilde ikke mistro mig, hvis jeg var et fuldvoksent Fruentimmer!“

Jeg følte, at der var meget sandt heri, og skammede mig næsten over mig selv.

„De er en ung Mand,“ sagde hun og nikkede. „Tag mod et godt Raad, skønt jeg kun maaler tre Fod. Søg aldrig, gode Ven, at sætte legemlige Mangler i Forbindelse med aandelige, undtagen af gyldige Grunde.“

Hun var nu kommen ud over Kamingitteret, og jeg ud over min Mistanke, og jeg sagde hende, at jeg troede, at alt, hvad hun havde fortalt, var sandt, og at vi bægge havde været ulykkelige Redskaber i listige Hænder. Hun takkede mig og sagde, at jeg var en brav Fyr.

„Hør nu efter!“ udbrød hun, idet hun vendte om paa Vejen til Døren og med opløftet Pegefinger saa kløgtig paa mig. „Af hvad jeg har hørt — jeg holder altid Ørene stive; jeg har ikke Raad til at spare paa mine Evner, — har jeg Grund til at tro, at de ere rejste ud af Landet. Men vende de eller nogen af dem nogen Sinde tilbage, medens jeg er i Live, har jeg mere Udsigt end nogen anden til snart at faa det at vide, fordi jeg er saa meget paa Farten. Hvad jeg faar at vide, skal De ogsaa faa at vide. Kan jeg nogen Sinde gøre noget for at tjene den stakkels bedragne Pige, skal jeg med Himlens Bistand ærlig gøre det! Og Littimer maatte hellere have en Blodhund end den lille Mowcher i Hælene paa sig!“

Jeg fæstede ubetinget Lid til denne Forsikring, da jeg lagde Mærke til det Blik, der ledsagede den.

„Tro mig ikke mere, men heller ikke mindre, end De vilde tro et fuldvoksent Fruentimmer,“ sagde den lille Skabning og rørte bønfaldende ved mit Haandled. „Ser De mig nogen Sinde anderledes, end jeg er nu, og saaledes som jeg var, da De første Gang saa mig, saa læg Mærke til, i hvilket Selskab jeg er. Husk paa, at jeg er et meget hjælpeløst og værgeløst lille Væsen. Tænk Dem mig hjemme hos min Broder og min Søster, der ere ligesom

jeg. Maaske vil De da ikke være saa streng imod mig eller undre Dem saa meget over, at jeg kan være nedtrykt og alvorlig. God Nat!“

Jeg gav hende Haanden med en ganske anden Mening om hende end den, jeg hidtil havde næret, og aabnede Døren for at lade hende komme ud. Det var ingen let Sag at faa den store Paraply slaaet op og bragt i fornøden Ligevægt i hendes Haand, men omsider lykkedes det mig dog, og jeg saa den hoppe ned ad Gaden, uden at det var muligt at se, at der var nogen underneden den, undtagen naar en ualmindelig stærk Straale fra en eller anden overfyldt Tagrende kastede den om paa Siden og aabenbarede Miss Mowcher, der kæmpede voldsomt for at faa den op igen. Efter at have gjort et Par Udfald for at hjælpe hende, hvilke dog bleve frugtesløse, fordi Paraplyen stadig hoppede af Sted igen ligesom en umaadelig Fugl, førend jeg kunde indhente den, gik jeg ind og lagde mig til Sengs.

Om Morgenen kom Mr. Peggotty og min gamle Barnepige, og vi gik tidlig hen til Diligencekontoret, hvor Mrs. Gummidge og Ham ventede for at tage Afsked med os.

„Master Davy,“ hviskede Ham og trak mig til Side, mens Mr. Peggotty stuvede sin Pose ned mellem Rejsegodset, „hans Liv er ødelagt. Han ved ikke, hvor han gaar hen, eller hvad der forestaar ham; han drager ud paa en Rejse, som vil vare alle hans Levedage, kan De tro, medmindre han finder det, han søger efter. De vil jo altid være ham en Ven, Master Davy?“

„Ja, det kan De stole paa, det vil jeg;“ sagde jeg og gav Ham et oprigtigt Haandtryk.

„Tak, mange Tak, Sir; det er smukt af Dem. Men et Ord endnu. Jeg tjener godt, som De ved, og har nu ikke noget at give min Fortjeneste ud til. Jeg bruger kun Penge til at leve for. Hvis De kan lade ham faa godt af dem, saa vil jeg arbejde med saa meget større Lyst.“

Jeg lod falde et Vink om, at jeg haabede, at den Tid maatte komme, da han vilde ophøre at føre det ensomme Liv, som det nu var saa naturligt, at han tænkte paa.

„Nej, Sir,“ sagde han og rystede paa Hovedet, „alt det er forbi; ingen kan nogen Sinde udfylde den Plads, der er tom. Men De husker nok paa Pengene; der skal altid ligge nogle paa rede Haand til ham.“

Det lovede jeg ham, men mindede ham tillige om, at Mr. Peggotty havde en fast, om end ganske vist ikke stor Indtægt af det, hans afdøde Svoger havde testamenteret ham. Derpaa tog vi Afsked med hinanden. Jeg kan ikke engang nu forlade ham, uden med en smertelig Følelse at genkalde mig hans Sjælsstyrke og hans store Sorg.

Det vilde blive en temmelig vanskelig Opgave at løse, dersom jeg skulde beskrive, hvorledes Mrs. Gummidge løb ned ad Gaden ved Siden af Diligencen, uden at se andet end Mr. Peggotty gennem de Taarer, hun søgte at undertrykke, og busede imod de Folk, som kom fra den modsatte Kant. Jeg gør derfor bedst i at lade hende blive siddende i en Bagers Dør helt aandeløs, med Hatten trykket flad og med den ene Sko henslængt paa Stenbroen et langt Stykke fra hende.

Da vi vare komne til vort Maal, var det første, vi gjorde, at opsøge en lille Lejlighed til Peggotty, hvor hendes Broder tillige kunde faa Natteleje. Vi vare saa heldige at finde et renligt og billigt Logi oven over en Urtebod kun to Gader fra mig. Efter at vi havde lejet denne Bolig, købte jeg noget kold Mad paa et Spisekvarter og tog mine Rejsekammerater hjem med mig til Te, et Skridt, som desværre ingenlunde vandt Mrs. Crupps Bifald. Til Forklaring af denne Dames Stemning bør jeg imidlertid tilføje, at hun tog det meget ilde op, at Peggotty ikke havde været der i ti Minutter, førend hun fæstede sin sorte Kjole op og gav sig i Færd med at støve mit Sovekammer af. Dette regnede Mrs. Crupp som en

Næsvished, og en Næsvished, sagde hun, var en Ting, hun aldrig tilgav.

Paa Vejen til London havde Mr. Peggotty meddelt mig noget, som jeg var forberedt paa, nemlig, at han agtede først at tale med Mrs. Steerforth. Da jeg følte, at det var min Pligt at hjælpe ham hermed samt at mægle imellem dem, skrev jeg, for at skaane Moderens Følelser saa meget som muligt, endnu samme Aften til hende. Jeg meddelte hende, saa lemfældig jeg kunde, hvad Uret der var vederfaret ham, og hvilken Del jeg selv havde haft i Ulykken. Jeg sagde, at han var en Mand af meget ringe Stand, men med en ædel og retskaffen Karakter, og at jeg vovede at nære det Haab, at hun ikke vilde nægte at se ham i hans store Sorg. Jeg skrev, jeg vilde komme Klokken to om Eftermiddagen.

Paa den fastsatte Tid stod vi ved Døren — Døren til det Hus, hvor jeg for faa Dage siden havde været saa glad; hvor mit unge, varme Hjerte havde været saa fuldt af Tillid og Hengivenhed, men som for Fremtiden var lukket for mig og nu kun var en Ørken, en Ruin.

Der viste sig ingen Littimer. Den unge Tjenestepige med det ulige behageligere Ansigt, som havde afløst ham under mit Besøg, kom ud og lukkede op og viste os ind i Dagligstuen. Mrs. Steerforth sad der, og Rosa Dartle gled, da vi traadte ind, frem fra en anden Side af Værelset og stillede sig bag ved hendes Stol.

Jeg saa straks paa hans Moders Ansigt, at hun vidste fra ham selv, hvad han havde gjort. Det var meget blegt og bar Spor af en dybere Bevægelse end den, mit Brev alene, svækket af den Tvivl, hendes Kærlighed vilde have rejst imod det, sandsynligvis vilde have kunnet frembringe. Jeg syntes, hun lignede ham mere end ellers, og jeg følte mere, end jeg saa, at denne Lighed ikke undgik min Ledsager.

Hun sad rank i sin Lænestol med en højtidelig, ubevægelig, lidenskabsløs Mine, som intet syntes at kunne

forstyrre. Hun saa meget vist paa Mr. Peggotty, medens han stod foran hende, og han saa lige saa vist paa hende. Rosa Dartles skarpe Blik omfattede os alle. I nogen Tid blev der ikke talt et Ord. Hun gjorde Tegn til Mr. Peggotty, at han skulde sætte sig, men han svarede med dæmpet Røst: „Det vilde ikke falde sig naturligt for mig, Frue, at sidde ned i dette Hus; jeg vil hellere staa," og disse Ord afløstes af endnu en Pavse, som hun afbrød saaledes:

„Jeg ved, hvad der har bragt Dem herhen, og det gør mig inderlig ondt. Hvad forlanger De af mig? Hvad vil De, at jeg skal gøre?"

Han tog Hatten under Armen, og efter at have følt efter Emilies Brev i sin Brystlomme tog han det frem, aabnede det og gav hende det.

„Vær saa god og læs, Frue. Det er min Søsterdatters Haand!"

Hun læste det med den samme højtidelige, lidenskabsløse Mine — urørt af dets Indhold, saa vidt jeg kunde se, og gav ham det tilbage.

„Medmindre han bringer mig tilbage som sin Frue," sagde Mr. Peggotty og pegede med Fingeren paa disse Ord. „Jeg kommer, Frue, for at faa at vide, om han vil holde Ord?"

„Nej," svarede hun.

„Hvorfor ikke?" spurgte Mr. Peggotty.

„Det er umuligt. Han vilde vanære sig. De kan ikke andet end indse, at hun staar langt under ham."

„Saa hæv hende i Vejret," sagde Mr. Peggotty.

„Hun er uden Opdragelse og uvidende."

„Maaske og maaske ikke," sagde Mr. Peggotty. „Jeg tror det ikke, Frue, men jeg forstaar mig ikke paa den Slags Ting. Oplær hende bedre!"

„Siden De nøder mig til at tale tydeligere, hvilket jeg gør meget ugerne, saa vilde alene hendes simple Familieforbindelser, om intet andet, gøre sligt umuligt."

„Hør engang, Frue," sagde han langsomt og rolig, „De ved, hvad det er at elske sit Barn. Det gør jeg med. Om hun saa hundrede Gange var mit Barn, kunde jeg ikke elske hende højere. De ved ikke, hvad det er at miste sit Barn. Det gør jeg. Jeg vilde give al Verdens Skatte, hvis jeg havde dem, naar jeg kunde købe hende tilbage for dem! Men frels hende fra denne Vanære, og hun skal aldrig blive vanæret af os. Ingen af os, mellem hvem hun er vokset op, ingen af os, som har levet sammen med hende, og for hvem hun var alt i disse mange Aar, skal nogen Sinde fæste vore Øjne paa hendes smukke Ansigt. Vi ville nøjes med at lade hende være her; vi ville nøjes med at tænke paa hende langt fra os, som om hun var under en anden Sol og en anden Himmel; vi ville nøjes med at overlade hende til hendes Mand — til hendes smaa Børn, kanske, — og vente paa den Tid, da vi alle sammen skulle være lige for Gud!"

Hans djærve Veltalenhed forfejlede ikke ganske sin Virkning. Hun vedligeholdt vel sit stolte Væsen, men der laa dog en vis Blødhed i hendes Stemme, da hun sagde:

„Jeg forsvarer ikke noget. Jeg gør ingen Modbeskyldninger; men det gør mig ondt at maatte gentage, at det er umuligt. Et saadant Ægteskab vilde fuldstændig ødelægge min Søns Karriere og tilintetgøre hans Udsigter. Intet er vissere, end at det aldrig kan, aldrig vil finde Sted. Hvis jeg paa anden Maade kan byde Vederlag —"

„Jeg ser paa det udtrykte Billede af det Ansigt," afbrød Mr. Peggotty hende med et roligt, men flammende Blik, „som har set paa mig i mit Hjem, ved mit Arnested, i min Baad — og hvor ikke? — smilende og venligt, medens det var saa troløst, at jeg bliver halvt rasende, naar jeg tænker derpaa. Naar Billedet af det Ansigt ikke forvandles til en gloende Ild ved Tanken om at tilbyde mig Penge for mit Barns Skændsel og Undergang, er det

lige saa slet. Jeg ved ikke, siden det er en Dames, om det ikke er endnu slettere.“

Nu forandredes hun pludselig. En harmfuld Rødme udbredte sig over hendes Træk, og hun sagde i en hjerteløs Tone, idet hun med bægge Hænder greb fat om Lænestolen:

„Hvilket Vederlag kan De byde mig for at have aabnet en saadan Afgrund imellem mig og min Søn! Hvad er Deres Kærlighed imod min? Hvad er Deres Skilsmisse imod vor?“

Miss Dartle rørte let ved hende og bukkede sig for at hviske til hende; men hun vilde ikke høre et Ord.

„Nej, Rosa, ikke et Ord. Lad denne Mand høre, hvad jeg har at sige. Min Søn, som har været mit Livs Alt, Maalet for alle mine Tanker, som jeg fra hans Barndom af har føjet i ethvert Ønske, og som lige fra sin Fødsel har været uadskillelig sammenknyttet med min Tilværelse — han gaar hen og forelsker sig i en ussel Pige og skyr mig! Han gengælder min Tillid med et systematisk Bedrag og forlader mig for hendes Skyld! At sætte denne taabelige Grille imod hans Moders Krav paa hans Pligtfølelse, Kærlighed, Ærbødighed, Taknemmelighed — Krav, som hver Dag, hver Time af hans Liv burde have bundet ham fastere til mig — er dette ingen Forurettelse?“

Her søgte Rosa atter at berolige hende, men forgæves.

„Ikke et Ord, Rosa, siger jeg! Kan han sætte alt ind paa saa lidt, saa kan jeg sætte alt ind paa et større Formaal. Lad ham gaa, hvorhen han vil, med de Midler, min Kærlighed har sikret ham! Tror han at kunne kue mig ved en lang Fraværelse? Da kender han sin Moder saare lidt. Opgiver han denne Grille nu, er han velkommen. Opgiver han hende ikke nu, skal han aldrig komme mig nær enten levende eller død, saa længe jeg kan løfte min Haand for at vise ham bort, medmindre han kommer ydmygt til mig efter at være bleven hende kvit og beder om min Tilgivelse. Det er min Ret. Det er den Oprejs-

ning, jeg vil have. Det er den Skilsmisse, der er imellem os! Og," tilføjede hun og saa paa sin Gæst med den samme stolte, hjerteløse Mine, hvormed hun havde begyndt, „er dette ingen Forurettelse?"

Medens jeg saa og hørte Moderen sige disse Ord, syntes jeg at se og høre Sønnen byde dem Trods. Alt, hvad jeg havde set hos ham af en ubøjelig, egensindig Natur, saa jeg hos hende. Hele den klare Opfattelse, jeg nu havde af hans misbrugte Energi, bragte mig til at fatte hendes Karakter, og jeg indsaa, at de stærke Drivfjedre vare ens hos dem bægge.

Hun ytrede nu højt til mig, idet hun paatog sig sin forrige afmaalte Holdning, at det var overflødigt at høre eller sige mere, og hun ønskede derfor at gøre Ende paa denne Sammenkomst, men da hun derpaa rejste sig med en værdig Mine for at forlade Værelset, sagde Mr. Peggotty, at det ikke var nødvendigt.

„Frygt ikke for, at jeg skal falde Dem til Ulejlighed; jeg har ikke mere at sige," ytrede han og gik hen mod Døren. „Jeg kom ikke med noget Haab og tager ikke noget Haab med. Jeg har gjort, hvad jeg troede, der burde gøres; men jeg har aldrig ventet mig noget godt af dette Besøg. Dette har været et alt for ulykkeligt Hus for mig og mine, til at jeg kunde være saa taabelig at vente det."

Med disse Ord gik vi og efterlod hende staaende ved sin Lænestol som en Type paa en ædel og smuk Kvindeskikkelse.

For at komme ud maatte vi gaa igennem en flisebelagt Forstue med Sider og Tag af Glas, hvorover der slyngede sig en Vinranke. Dens Blade og Skud vare grønne, og da det var en solklar Dag, stod en Glasdør, som førte ud til Haven, aaben. Da vi vare komne tæt hen til den, traadte Rosa Dartle ind ad denne Vej med lydløse Fjed og sagde til mig:

„Det er nydeligt af Dem at føre denne Karl herhen!"

En saadan Sammentrængen af Raseri og Foragt som

den, der formørkede hendes Ansigt og lynede ud af hendes kulsorte Øjne, havde jeg ikke troet kunde sammenfattes, ikke engang i det Ansigt. Arret efter Hammeren var som altid, naar hendes Træk vare ophidsede, stærkt fremtrædende. Da det begyndte at banke i det, hævede hun sin Haand og gav det et Slag.

„Det er den rette Karl," sagde hun, „at beskytte og føre herhen! De er i Sandhed en Mand!"

„Miss Dartle," sagde jeg, „De er vel ikke saa uretfærdig at ville fordømme mig."

„Hvorfor stifter De Uenighed mellem disse to gale Mennesker?" spurgte hun. „Ved De ikke, at de bægge ere afsindige af Egensind og Stolthed?"

„Er det min Skyld?" sagde jeg.

„Deres Skyld? Hvorfor kommer De her med denne Mand?"

„Han er en dybt forurettet Mand, Miss Dartle," svarede jeg; „De ved det maaske ikke."

„Jeg ved," sagde hun med Haanden paa Brystet, ligesom for at hindre det Uvejr, der rasede derinde, fra at bryde løs, „jeg ved, at James Steerforth har et falsk, slet Hjerte og er en Forræder. Men hvad kommer denne Karl eller hans elendige Søsterdatter mig ved?"

„De gør ondt værre, Miss Dartle," svarede jeg. „Han er bleven krænket nok i Forvejen. Førend jeg gaar, vil jeg kun sige, at De gør ham højlig Uret."

„Jeg gøre ham Uret?" udbrød hun. „Det er noget lumpent, skamløst Pak. Hun fortjente at blive pisket!"

Mr. Peggotty fortsatte sin Gang, uden at sige et Ord, og gik ud ad Døren.

„Aa fy, Miss Dartle, fy!" sagde jeg harmfuldt. „Hvorledes kan De nænne at træde hans uforskyldte Sorg under Fødder?"

„Jeg kunde træde dem alle under Fødder," svarede hun. „Jeg kunde se hans Hus blive revet ned. Jeg kunde se hende blive brændemærket i Ansigtet, iført Pjalter og

stødt ud paa Gaden for at sulte ihjel. Havde jeg Ret til at sidde til Doms over hende, skulde jeg sørge for, at det skete. Sørge for, at det skete? Nej, jeg vilde gøre det selv! Jeg afskyr hende. Kunde jeg komme til at bebrejde hende hendes skændige Opførsel, vilde jeg gaa, hvorhen det skulde være, for at gøre det. Kunde jeg jage hende til Døde, vilde jeg gøre det. Gaves der et medlidende Ord, som kunde være hende til Trøst i hendes Dødstime, og ingen andre end jeg vidste dette Ord, vilde jeg ikke lade det slippe over mine Læber, om jeg saa kunde frelse mit Liv derved.“

Hendes heftige Ord alene kunne kun give en svag Forestilling om den Lidenskabelighed, der beherskede hende og røbede sig i hendes hele Skikkelse, skønt hendes Røst, i Stedet for at hæve sig, var mere dæmpet end sædvanligt. Jeg har set Lidenskaben i mange Skikkelser, men aldrig i en saadan som denne.

Da jeg naaede Mr. Peggotty, gik han langsomt og tankefuldt ned ad Bakken. Han sagde straks, at efter nu at have faaet udrettet, hvad han havde haft i Sinde at gøre i London, agtede han endnu i Aften „at begive sig paa Vej,“ og da jeg spurgte, hvor han da agtede sig hen, svarede han kun: „Jeg vil ud og søge efter min Søsterdatter.“

Vi gik tilbage til hans lille Logi, og jeg fik Lejlighed til at fortælle Peggotty, hvad han havde sagt til mig. Hun meddelte mig, at han havde sagt det samme til hende om Morgenen. Hun vidste lige saa lidt som jeg, hvor han agtede sig hen, men mente, at han havde en eller anden bestemt Plan.

Jeg kunde ikke lide at forlade ham under disse Omstændigheder, og vi spiste alle tre til Middag sammen. Efter Maaltidet sad vi en Times Tid eller saa ved Vinduet uden at tale meget, og derpaa stod Mr. Peggotty op og hentede sin Voksdugs Pose og sin tykke Stok, som han lagde paa Bordet.

Af sin Søster fik han en lille Sum som Forskud paa sin Arv, næppe nok til at vare en Maaned, skulde man tro. Han lovede at skrive til mig, dersom der hændtes ham noget, og derpaa kastede han sin Pose over Skulderen, tog sin Hat og Stok og bød os bægge Farvel.

„Gid du maa have det rigtig godt, kære gamle Søster," sagde han, idet han omfavnede Peggotty, „og De ogsaa, Master Davy!" tilføjede han og trykkede min Haand. „Jeg vil søge efter hende alle Vegne. Skulde hun komme hjem, medens jeg er borte — men, det er desværre ikke rimeligt — eller skulde jeg bringe hende tilbage med mig, saa er det min Mening, at hun og jeg skulle leve og dø, hvor ingen kan gøre hende Bebrejdelser. Og skulde der tilstøde mig en Ulykke, saa husk paa, at de sidste Ord, jeg efterlod til hende, vare: „Min Kærlighed til mit elskede Barn er uforandret, og jeg tilgiver hende!"

Han sagde dette i en højtidelig Tone og med blottet Hoved; derpaa satte han Hatten paa og gik ned ad Trappen og vi fulgte ham til Gadedøren. Det var en varm, støvet Aften, netop den Tid, da der i den store Hovedgade, hvorfra denne Sidegade bøjede af, var en midlertidig Standsning i den uafbrudte Menneskestrøm og et stærkt rødt Sollys. Han drejede alene om Hjørnet af vor skyggefulde Gade ind i det blendende Lysskær, hvor vi tabte ham af Syne.

Sjælden kom denne Time paa Aftenen, sjælden vaagnede jeg om Natten, sjælden saa jeg paa Maanen eller Stjernerne eller iagttog de faldende Regndraaber eller lyttede efter Blæsten, uden at tænke paa, hvorledes han, den stakkels Pilegrim, vandrede ene af Sted, og at genkalde mig de Ord:

„Jeg vil søge efter hende alle Vegne. Skulde der tilstøde mig en Ulykke, saa husk paa, at de sidste Ord, jeg efterlod til hende, vare: „Min Kærlighed til mit elskede Barn er uforandret, og jeg tilgiver hende!"

Femte Kapitel.

Lyksalighed.

I al denne Tid var jeg vedbleven at elske Dora højere end nogen Sinde. Tanken om hende var min Tilflugt i Sorg og Modgang, ja bødede endog til Dels paa Tabet af min Ven. Jo mere jeg beklagede mig selv og andre, des mere søgte jeg Trøst i Doras Billede. Jo mere Falskhed og Elendighed der fandtes i Verden, des klarere og renere skinnede Doras Stjerne højt over Verden. Jeg tror ikke, at jeg havde nogen klar Forestilling om, hvor Dora kom fra, eller i hvilken Grad hun var i Slægt med en Klasse højere Væsener; men jeg er overbevist om, at jeg med Harme og Foragt vilde have tilbagevist den Tanke, at hun kun var et Menneske ligesom enhver anden ung Dame. Jeg var, om jeg maa udtrykke mig saaledes, dyppet i Dora. Jeg var ikke alene forelsket i hende op over bægge Øren, men var helt gennemtrukken af hende. Man kunde billedlig talt have vredet Kærlighed nok ud af mig til at drukne i, og der vilde endda være blevet nok tilbage baade indvendig og udvendig til at gennemtrænge hele min Tilværelse.

Det første, jeg gjorde, efter at jeg var kommen tilbage, var at foretage en Aftenvandring til Norwood og der, lige som Genstanden for en ærværdig gammel Gaade fra min Barndom, „krese rundt i det uendelige om Huset uden at røre ved Huset,“ medens jeg tænkte paa Dora. Jeg tror, at Løsningen paa denne vanskelige Gaade var: Maanen. Hvorom alting er, saa vedblev jeg at være Doras maanesyge Slave og at krese rundt om Huset og Haven i to Timer, — kikkede gennem Sprækkerne i Plankeværket, fik med voldsom Anstrengelse min Hage op over de rustne Søm oven paa det, kastede Kys til Lysene ved Vinduerne og anraabte sværmerisk Natten om at skærme min Dora — jeg ved egentlig ikke mod hvad — jeg tror, det var Ilde-

brand, eller maaske det var Mus, for hvilke hun nærede stor Afsky.

Min Kærlighed laa mig saa stærkt paa Sinde, og det faldt mig saa naturligt at betro mig til Peggotty, at jeg, da hun en Aften atter sad ved min Side med de velkendte Husflids Redskaber og eftersaa min Garderobe, efter en god Del Omsvøb meddelte hende min store Hemmelighed. Den interesserede hende i høj Grad; men jeg kunde slet ikke faa hende til at se Sagen fra mit Synspunkt. Hun var indtil Dumdristighed forud indtagen for mig og kunde paa ingen Maade fatte, at jeg kunde være ængstelig eller modfalden af den Grund. „Den unge Dame maatte være glad for en saadan Frier," ytrede hun. „Og Faderen, hvad i Alverden bildte han sig vel ind?"

Jeg lagde imidlertid Mærke til, at Spenlows Kappe og stive Halsbind imponerede Peggotty en Smule og indgød hende en dybere Ærbødighed for den Mand, der med hver Dag blev mere og mere æterisk i mine Øjne og syntes at omgives af en Straalekrans, naar han i Retten sad og knejsede imellem sine Dokumenter ligesom et lille Fyrtaarn i et Hav af Papirer. Og medens jeg sad i Retten, var det saa underligt for mig at tænke paa, at disse sløve gamle Dommere og Doktorer ikke vilde have brudt sig det mindste om Dora, hvis de havde kendt hende; at de ikke vilde være gaaede fra Forstanden af Henrykkelse, hvis Doras Haand var bleven dem tilbudt; at Dora kunde have sunget og spillet paa sin himmelske Guitar, indtil hun havde bragt mig paa Randen af Vanvid, men uden at have lokket en eneste af disse gamle Snegle en Tomme fra hans Vej. Jeg foragtede dem alle som een. Jeg følte et personligt Nag til disse gamle stivfrosne Gartnere i Hjertets Blomsterbede. Dommerne vare for mig ikke andet end hjerteløse Vrøvlehoveder, og Advokaterne havde ikke Spor af Følelse eller Poesi i sig.

Med ikke liden Stolthed paatog jeg mig selv at ordne Peggottys Anliggender. Jeg fik Testamentet godkendt,

betalte Arveafgiften, gik med hende til Banken og fik snart alting i den rette Gænge.

For at adsprede os under disse tørre, juridiske Forretninger gik vi hen i Fleet Street og saa paa nogle svedende Voksfigurer, som forhaabentlig ere smeltede for over tyve Aar siden, besaa Tower og steg op i St. Paulskirkens Kuppel. Alle disse Vidundere morede Peggotty; dog vistnok med Undtagelse af St. Paulskirken, der paa Grund af hendes mangeaarige Hengivenhed for hendes Syskrin blev en Konkurrent til Billedet paa dets Laag og, i hendes Tanker, i visse Henseender stod under det nævnte Kunstværk.

Efter at Peggottys Sag var bleven bragt i Orden, tog jeg hende en Formiddag med paa Kontoret, for at hun kunde betale sin Regning. Spenlow var gaaet ud, sagde gamle Tiffey, for at faa en Herre edfæstet paa Grund af et Kongebrev, men da jeg vidste, at han snart vilde komme tilbage, bad jeg Peggotty vente saa længe.

Vi Commonsfolk havde i Testamentsager en vis Lighed med Bedemænd, idet det var en almindelig Regel at sætte et mere eller mindre højtideligt Ansigt op, naar vi havde med sørgeklædte Klienter at gøre. Af en lignende Finfølelse viste vi os altid smilende og muntre mod dem, der løste Kongebreve. Jeg gav derfor Peggotty et Vink om, at Spenlow nu for en stor Del havde forvundet sin Sorg over Barkis's dødelige Afgang, og han traadte virkelig ogsaa ind som en Brudgom.

Men hverken Peggotty eller jeg havde Øjne for ham, da vi i Selskab med ham saa Murdstone. Han havde kun forandret sig meget lidt. Hans Haar saa lige saa tykt ud og var vistnok lige saa sort, som det altid havde været, og hans Blik var lige saa lidt at stole paa som i gamle Dage.

„Ah, Copperfield!“ sagde Spenlow. „De kender nok denne Herre?“

Jeg bukkede koldt for Herren, og Peggotty gengældte

hans Hilsen med et lille Nik. Han blev lige straks noget forvirret ved at se os sammen, men blev snart enig med sig selv om, hvad han vilde gøre, og gik hen imod mig.

„Jeg haaber," sagde han, „at det gaar Dem godt?"

„Det kan næppe interessere Dem," svarede jeg. „Men ønsker De at vide det, kan jeg gerne svare ja."

Vi saa paa hinanden, og derpaa vendte han sig til Peggotty.

„Og De?" sagde han. „Det gør mig ondt at se, at De har mistet Deres Mand."

„Det er ikke det første Tab, jeg har oplevet, Mr. Murdstone," svarede Peggotty, skælvende over hele sit Legeme. „Jeg er glad ved, at der ingen er, som er Skyld i dette, ingen, som staar til Ansvar for det."

„Ja," sagde han, „det er en trøstende Tanke. De har altsaa opfyldt Deres Pligt?"

„Jeg har ikke plaget Livet af nogen," sagde Peggotty, „Gud ske Lov for det! Nej, Mr. Murdstone, jeg har ikke pint og skræmmet et stakkels Væsen til Døde!"

Han saa et Øjeblik mørkt og, som det forekom mig, angerfuldt paa hende og sagde derpaa, idet han vendte Hovedet om mod mig, men saa paa mine Fødder i Stedet for paa mit Ansigt:

„Vi mødes rimeligvis ikke saa snart igen, hvormed vi vist ere bedst tjente paa bægge Sider, da Møder som dette aldrig kunne være behagelige. Jeg venter ikke, at De, som altid satte Dem op imod min retmæssige Myndighed, skønt den blev brugt til Deres eget Bedste, skulde nære nogen Velvilje for mig. Der hersker en Antipati imellem os —"

„Fra gammel Tid, tror jeg?" afbrød jeg ham.

Han smilte og tilkastede mig saa ondt et Blik, som der kunde komme fra hans sorte Øjne.

„Den nagede Deres Hjerte som Barn," sagde han. „Den forbitrede Deres stakkels Moders Liv. De har Ret. Jeg haaber, De endnu maa forbedre Dem!"

Her afbrød han Samtalen, som var bleven ført med

dæmpet Røst i en Krog af det yderste Kontor, og sagde i den mest slebne Tone, idet han gik ind i Spenlows Værelse:

„Mænd i Mr. Spenlows Stilling ere vante til Familieuenigheder og vide, hvor indviklede og vanskelige de altid ere!“ Derpaa betalte han Pengene for Kongebrevet, og efter at have modtaget det sirligt sammenlagt af Spenlow tillige med et Haandtryk og en høflig Lykønskning til sig og Bruden gik han ud af Kontoret.

Det vilde maaske være faldet mig vanskeligere at tvinge mig til at tie til hans Ord, dersom jeg havde haft mindre Vanskelighed ved at overbevise Peggotty, som kun var opbragt for min Skyld, om, at det her ikke var Stedet til at skændes, hvorfor jeg indstændig bad hende tie. Hun var kommen i en saa usædvanlig Bevægelse, at jeg var glad ved at slippe med en kærlig Omfavnelse, hvortil hun blev tilskyndet ved denne Mindelse om vore Forurettelser, og som jeg fandt mig i, saa godt jeg kunde, i Spenlows og Kontorpersonalets Paasyn.

Spenlow lod ikke til at vide, hvilket Forhold Murdstone og jeg stod i til hinanden, og det glædede mig; thi jeg kunde ikke vedkende mig ham som Stiffader, ikke engang i mit eget Hjerte, naar jeg tænkte paa det, jeg kendte af min stakkels Moders Historie. Spenlow syntes at mene, dersom han overhovedet tænkte paa den hele Sag, at min Tante stod i Spidsen for Regeringspartiet i vor Familie, og at der gaves et Oprørsparti under en anden Fører; i det mindste formodede jeg det, af hvad han sagde, mens vi ventede paa, at Tiffey skulde blive færdig med Peggottys Regning.

„Miss Trotwood,“ sagde han, „er sikkert meget bestemt og giver ikke let efter. Jeg beundrer hendes Karakter og lykønsker Dem, Copperfield, til, at De er paa den rigtige Side. Uenigheder mellem Slægtninge ere meget beklagelige, men de ere overordentlig almindelige, og Hovedsagen er at holde sig paa den rigtige Side“ — hvormed han sagtens mente der, hvor Pengene vare.

„Det er nok et ganske godt Parti?“ sagde han.

Jeg forklarede, at jeg ikke kendte det mindste til det.

„Jo,“ sagde han, „efter de faa Ord, som Mr. Murdstone lod falde — noget, som en Mand tit gør ved en saadan Lejlighed — og efter hvad Miss Murdstone ytrede, tror jeg, at det er et godt Parti.“

„Mener De dermed, at der er Penge, Sir?“ spurgte jeg.

„Ja, jeg hører, der er Penge, og Skønhed med, siger man.“

„Saa? Er hans ny Kone ung?“

„Hun er lige bleven myndig,“ sagde Spenlow, „og jeg tror næsten, at de have ventet derpaa.“

„Vor Herre bevare hende!“ sagde Peggotty saa uventet og salvelsesfuldt, at vi alle tre bleve helt forlegne, indtil Tiffey kom med Regningen og rakte Spenlow den, for at han skulde se den igennem. Spenlow, som satte sin Hage i Lave i Halsbindet og strøg sig let om den, gennemgik med en misbilligende Mine de enkelte Poster — som om de alle vare Jorkins's Værk -- og rakte derpaa med et Suk Regningen tilbage til Tiffey.

„Ja,“ sagde han, „den er rigtig, fuldkommen rigtig. Det vilde have glædet mig usigelig, Copperfield, at kunne have indskrænket disse Omkostninger til det egentlige Udlæg; men det er en af Skyggesiderne ved min Stilling, at jeg ikke kan tage Hensyn til mine egne Ønsker. Jeg har en Kompagnon — Mr. Jorkins.“

Han sagde dette med et blidt Tungsind, og jeg takkede paa Peggottys Vegne og betalte Tiffey. Peggotty gik derpaa tilbage til sit Logi, hvorimod jeg blev paa Kontoret.

Spenlov fortalte mig, at det om otte Dage var Doras Fødselsdag, og at det vilde være ham en Fornøjelse, om jeg vilde deltage i en lille Skovtur i Dagens Anledning. Jeg gik øjeblikkelig fra Sans og Samling, blev den næste Dag helt fjollet, da jeg modtog en lille guldrandet Billet for at minde mig om Indbydelsen med Paaskrift: „Ved

Faders Godhed“ og tilbragte den øvrige Mellemtid i en Tilstand af stille Vanvid.

Jeg tror, jeg gjorde mig skyldig i enhver tænkelig Dumhed for at være rede til den lykkelige Dag. Jeg bliver rød, naar jeg husker paa det Halsbind, jeg købte. Mine Støvler kunde indlemmes i enhver som helst Samling af Marterinstrumenter. Aftenen i Forvejen købte og afsendte jeg med Diligencen en nydelig lille Kurv, der i mine Tanker var saa god som en Kærlighedserklæring. Den indeholdt Knalderter med de ømmeste Deviser, der vare at faa for Penge. Klokken seks om Morgenen var jeg paa Torvet for at købe en Buket til Dora. Klokken ti satte jeg mig til Hest — jeg havde lejet mig en vælig Graaskimmel — og travede til Norwood med Buketten i min Hat for at holde den frisk.

Jeg tror, at jeg, da jeg saa Dora i Haven, mens jeg lod, som jeg ikke havde opdaget hende, gjorde to smaa Naragtigheder, som andre unge Herrer i min Tilstand maaske ogsaa vilde have gjort — fordi de faldt mig saa saare naturlige. Men o! Da jeg virkelig fandt Huset og steg af Hesten ved Haveporten og slæbte mine stenhjertede Støvler hen over Plænen til Dora, der sad paa en Havebænk under en Syrenbusk, hvor tog hun sig da ikke dejlig ud hin smukke Formiddag mellem Sommerfuglene og med sin hvide Spaanhat og sin himmelblaa Kjole!

Der var en ung Dame sammen med hende — forholdsvis af en moden Alder — henved de tyve, tror jeg. Hendes Navn var Miss Mills, og Dora kaldte hende Julie. Hun var Doras fortrolige Veninde. Lykkelige Miss Mills!

Jip var der ogsaa, og Jip gav sig til at gø ad mig. Da jeg overrakte min Buket, skar den Tænder af Skinsyge, og det med god Grund. Havde den haft den mindste Forestilling om, hvor jeg tilbad dens Herskerinde, havde den haft god Grund dertil.

„Aa, mange Tak, Mr. Copperfield! Det er nogle søde Blomster!“ sagde Dora.

Jeg havde haft i Sinde at sige — og havde paa den sidste halve Mil studeret den bedste Maade at udtrykke det paa — at jeg ikke havde fundet dem smukke, førend jeg saa dem saa tæt ved hende. Men jeg kunde ikke komme af Sted dermed. Hun var alt for fortryllende. At se hende lægge Blomsterne mod sin lille kløftede Hage var det samme som at miste al Aandsnærværelse og alle Talegaver og hensynke i stum Henrykkelse. Det undrer mig, at jeg ikke sagde: „Dræb mig, Miss Mills, hvis De har et Hjerte. Lad mig dø her!“

Derpaa holdt Dora mine Blomster hen mod Jip, for at den skulde lugte til dem, men Jip knurrede og vilde ikke lugte til dem. Saa lo Dora og holdt dem tættere hen til Jip for at drille den; men Jip tog med sine Tænder fat i et Geraniumblad og sled i det, som om det havde været en Kat. Saa slog Dora den, surmulede og sagde: „Mine stakkels, dejlige Blomster!“ lige saa medlidende, syntes jeg, som om Jip havde taget fat i mig. Gid den havde!

„Det vil glæde Dem at høre, Mr. Copperfield,“ sagde Dora, „at den kedelige Miss Murdstone ikke er her. Hun er tagen hen til sin Broders Bryllup og bliver i det mindste tre Uger borte. Er det ikke dejligt?“

Jeg svarede, at det vistnok var dejligt for hende, og at alt, hvad der var dejligt for hende, ogsaa var dejligt for mig. Miss Mills smilte til os med et Udtryk af overlegen Erfaring og Velvilje.

„Det er det modbydeligste Menneske, jeg nogen Sinde har set,“ sagde Dora. „Du kan ikke tænke dig, hvor ondskabsfuld og utaalelig hun er, Julie.“

„Jo, jeg kan, Dora,“ sagde Julie.

„Ja, du kan det maaske, min Ven,“ sagde Dora og lagde sin Haand paa Julies. „Tilgiv, at jeg ikke straks undtog dig.“

Jeg sluttede heraf, at Miss Mills havde haft sine Prøvelser i Løbet af et bevæget Liv, og at det erfarne og velvillige Væsen maaske skrev sig derfra. I Dagens Løb

erfarede jeg, at dette ogsaa var saaledes, idet Miss Mills havde haft den Ulykke at elske en uværdig og havde trukket sig tilbage fra Verden med sin umaadelige Levevisdom, men dog stadig i Stilhed interesserede sig for unge elskende, hvis Illusioner endnu ikke vare bristede.

Men nu kom Spenlow ud af Huset, og Dora gik hen til ham og sagde: „Se, Fader, hvilke smukke Blomster!“ Og Miss Mills smilte tankefuldt, som om hun vilde sige: „Nyd kun, I Døgnfluer, eders korte Tilværelse i Livets klare Morgen!“ Og vi gik alle fra Plænen hen til Vognen, som blev forspændt.

Jeg kommer aldrig mere til at gøre en saadan Tur. Jeg har aldrig gjort Mage til den. Der var kun disse tre, samt deres Kurv, min Kurv og Guitarkassen i Vognen, og Vognen var naturligvis aaben, og jeg red bag efter den, og Dora sad med Ryggen imod Hestene og vendte Ansigtet mod mig. Hun lod Buketten ligge tæt ved Siden af sig paa Sædet og tillod ikke Jip at sidde paa samme Side, for at den ikke skulde knuse den. Hun tog den ofte i Haanden og vederkvægede sig ved dens Duft. Vore Øjne mødtes ofte, og jeg er meget forbavset over, at jeg ikke for ud over Hovedet paa min vælige Skimmel og ind i Vognen.

Det var noget støvet, tror jeg; det var meget støvet, tror jeg. Det foresvæver mig, at Spenlow gjorde mig opmærksom paa, at jeg ikke burde ride i dette Støv; men jeg mærkede det ikke. Jeg mærkede kun en Taage af Elskværdighed og Skønhed omkring Dora, men intet andet. Han rejste sig undertiden op og spurgte mig, hvad jeg syntes om Udsigten, og jeg svarede, den var fortryllende, og det var den ogsaa, men det var alt sammen Dora for mig. Solen skinnede Dora, og Fuglene sang Dora; Sønden-vinden blæste Dora, og de vilde Blomster i Hækkene vare alle sammen Dora'er lige til den mindste Knop. Det er min Trøst, at Miss Mills forstod mig. Kun Miss Mills kunde ganske sætte sig ind i mine Følelser.

Jeg ved ikke, hvorlænge Turen varede, og endnu i dette

Øjeblik ved jeg ikke, hvor vi tog hen. Maaske var det i Nærheden af Guildford. Maaske en Tusind og een Nats Troldmand aabnede Stedet for den Dag og lukkede det for evigt, efter at vi havde forladt det. Det var en grøn Plet paa en Bakke med blødt Grønsvær. Der var skyggefulde Træer og Buske og, saa langt Øjet kunde naa, et rigt Landskab.

Det var en Streg i Regningen at træffe Folk her, som ventede paa os, og min Skinsyge, selv mod Damerne, kendte ingen Grænser. Men alle af mit eget Køn vare mine Dødsfjender, især een Usling, der var tre eller fire Aar ældre end jeg og havde et rødt Kindskæg, hvoraf han var utaalelig indbildsk.

Vi pakkede alle vore Kurve ud og gav os i Færd med at lave i Stand til Maaltidet. Rødskæg foregav, at han kunde lave Salat — hvilket jeg ikke tror — og paatrængte sig den almindelige Opmærksomhed. Nogle af de unge Damer skyllede Salathovederne for ham og skar dem i Stykker efter hans Anvisning. Dora var iblandt dem. Jeg følte, at Skæbnen havde gjort mig til dette Menneskes Modstander, og at een af os maatte falde.

Rødskæg lavede sin Salat — jeg undrede mig over, at de kunde spise den; intet kunde have faaet mig til at røre den! — og udnævnte sig selv til Opsynsmand over Vinkælderen, som han skaffede Plads til i et hult Træ -- for han var en snu Rad. Til sidst saa jeg ham spise sin Mad ved Doras Fødder, med største Delen af en Hummer paa sin Tallerken.

Jeg har kun en utydelig Forestilling om det, der foregik i nogen Tid, efter at dette sønderknusende Syn havde frembudt sig for mit Blik. Jeg var meget lystig, ved jeg; men det var kun en hul Lystighed. Jeg gav mig i Lag med et ungt Væsen i Rosenrødt og med smaa Øjne og gjorde rasende Kur til hende. Hun optog min Opmærksomhed meget velvillig; men om det alene var for min Skyld, eller om det var, fordi hun havde visse Hensigter med

Rødskæg, skal jeg ikke kunne sige. Doras Skaal blev drukken. Da jeg drak den, lod jeg, som om jeg afbrød min Samtale, og fortsatte den straks efter. Jeg opfangede Doras Blik, da jeg bukkede for hende, og det forekom mig, at det saa bønfaldende ud. Men det saa paa mig hen over Hovedet paa Rødskæg, og jeg var haard som Sten.

Det unge Væsen i Rosenrødt havde en Moder i Grønt, og jeg tror næsten, at denne af Klogskabshensyn skilte os ad. I hvert Tilfælde brød hele Selskabet op, medens Levningerne af Maden bleve gemte, og jeg drev ensom omkring mellem Træerne i en angerfuld og rasende Stemning. Jeg var i Færd med at overlægge ved mig selv, om jeg skulde foregive, at jeg var syg, og flygte, jeg ved ikke hvorhen, paa min vælige Skimmel, da Dora og Miss Mills kom mig i Møde.

„Mr. Copperfield," sagde Miss Mills, „De er i daarligt Humør."

Jeg bad hende undskylde; det var jeg paa ingen Maade.

„Og du, Dora," sagde Miss Mills, „du ogsaa."

„Ak Gud, nej; ikke det mindste!"

„Mr. Copperfield og Dora," vedblev Miss Mills med en næsten ærværdig Mine. „Lad det være nok. Lad ikke en ubetydelig Misforstaaelse kvæle Vaarens Blomster, som, naar de først ere fremspirede og falmede, aldrig mere komme til Live igen. Jeg taler efter mine egne Oplevelser i den fjerne, uigenkaldelige Fortid. De sprudlende Kilder, som glimte i Solen, bør ikke tilstoppes for en Grilles Skyld; Oasen i Saharas Ørken bør ikke letsindig hærges."

Jeg vidste næppe, hvad jeg gjorde; jeg brændte frygtelig over hele min Krop, men jeg tog Doras lille Haand og kyssede den — og hun lod mig gøre det! Jeg kyssede Miss Mills's Haand, og vi syntes alle at fare lige lukt op i den syvende Himmel.

Vi kom ikke ned igen, men bleve deroppe hele Aftenen. I Begyndelsen vandrede vi om mellem Træerne, jeg med Doras undselige Arm i min, og Himlen ved, at skønt det

hele var Daarskab, vilde det have været en lyksalig Skæbne at være bleven optagen blandt de udødelige med disse taabelige Følelser og at have vandret om mellem disse Træer for evigt!

Dog alt for snart hørte vi de andre le og snakke og raabe: „Hvor er Dora?“ hvorfor vi vendte om, og nu bad de Dora om at synge. Rødskæg vilde hente Guitarkassen fra Vognen, men Dora sagde, at ingen anden end jeg vidste, hvor den var. Det var altsaa ude med Rødskæg, og jeg hentede den, og jeg aabnede den, og jeg tog Guitaren frem, og jeg sad ved Siden af hende, og jeg holdt hendes Tørklæde og hendes Handsker, og hun sang for mig, som elskede hende, og jeg inddrak hver Tone af hendes søde Stemme, og alle de andre kunde applaudere, saa meget de vilde, men det kom slet ikke dem ved!

Jeg var ellevild af Glæde. Jeg frygtede for, at det var en alt for stor Lyksalighed, til at den kunde være virkelig, og at jeg snart vilde vaagne i Buckingham Street og høre Mrs. Crupp klingre med Tekopperne, medens hun dækkede Frokostbordet. Men Dora sang, og flere sang, og Miss Mills sang — om det slumrende Ekko i Mindets Grotter, som om hun havde været hundrede Aar gammel — og det blev Aften, og vi drak Te og havde en lille Kedel over Ilden paa Zigeunermaner, og jeg var endnu lige lykkelig.

Jeg var lykkeligere end nogen Sinde, da Selskabet skiltes ad, og de andre, den overvundne Rødskæg og alle til Hobe, hver gik sine Veje og vi vor i den stille Aften og det hendøende Lys, medens en yndig Duft opsteg rundt omkring os. Da Spenlow var bleven lidt søvnig af Champagnen — Ære være den Jordbund, som frembragte Druen, den Drue, som frembragte Vinen, den Sol, som modnede den, og den Vinhandler, som forfalskede den! — og laa og sov trygt i det ene Hjørne af Vognen, red jeg ved Siden af denne og talte med Dora. Hun beundrede min Hest og klappede den — hvor hendes lille Haand tog sig sød ud paa Hestens Hals! — og hendes Sjal vilde ikke sidde rigtig,

og nu og da trak jeg det sammen om hende med min Arm; og jeg bildte mig endog ind, at Jip begyndte at fatte, hvorledes Sagerne stod, og indse, at den maatte finde sig i at være gode Venner med mig.

Og den erfarne Miss Mills, denne elskværdige, men desværre helt opslidte Eneboerske; denne lille Patriark paa knap tyve Aar, der var færdig med Verden og paa ingen Maade vilde have det slumrende Ekko i Mindets Grotter vakt — hvor forekommende var hun ikke!

„Mr. Copperfield," sagde hun, „kom et Øjeblik om paa denne Side af Vognen, hvis De har et Øjeblik tilovers; jeg ønsker at tale med Dem."

Paa min vælige Skimmel bukkede jeg mig ned mod Miss Mills og holdt Haanden paa Vogndøren.

„Dora skal opholde sig nogen Tid hos mig; hun tager hjem med mig i Overmorgen, og har De Lyst til at besøge os, saa er jeg vis paa, at det vil være Fader en Glæde at se Dem."

Hvad kunde jeg gøre andet end i Tavshed nedbede en Velsignelse over Miss Mills's Hoved og opbevare Miss Mills's Adresse i den sikreste Krog af min Hukommelse! Hvad kunde jeg gøre andet end med taknemmelige Blikke og brændende Ord bevidne Miss Mills, hvor højt jeg paaskønnede hendes Velvilje, og hvilken uvurderlig Pris jeg satte paa hendes Venskab!

Derpaa affærdigede Miss Mills mig venlig med de Ord: „Vend tilbage til Dora!" og jeg vendte tilbage, og Dora bøjede sig ud af Vognen for at tale med mig, og vi talte sammen paa hele den øvrige Del af Vejen, og jeg red min vælige Skimmel saa tæt ind mod Hjulet, at jeg skrabede dens nærmere Forben paa det, og som dens Ejer siden sagde, „gav den en Skavank til tre Pund og syv" — hvilke jeg betalte og fandt overordentlig billigt for saa megen Glæde. Imidlertid sad Miss Mills og stirrede paa Maanen, medens hun fremmumlede Vers og formodentlig genkaldte

sig de længst svundne Dage, da hun og Jorden havde noget med hinanden at gøre.

Norwood laa mange Mile for nær, og vi naaede det mange Timer for tidlig, men et kort Stykke derfra kom Spenlow til sig selv igen og sagde: „De maa følge ind med, Copperfield, og hvile Dem," hvori jeg samtykkede, og vi fik Smørrebrød og Vin og Vand. Dora rødmede saa yndig i det lyse Værelse, og jeg kunde ikke løsrive mig, men sad og stirrede ligesom i en Drøm, til Spenlows Snorken vakte mig til saa megen Bevidsthed, at jeg brød op. Vi skiltes altsaa, og paa hele Vejen til London kunde jeg endnu føle Afskedstrykket af Doras Haand, medens jeg ti Tusinde Gange tænkte paa hver Hændelse og hvert Ord, indtil jeg omsider laa i min Seng saa henrykt som nogen ung Fusentast, der nogen Sinde er gaaet fra Sans og Samling af Forelskelse.

Da jeg vaagnede næste Morgen, var jeg fast besluttet paa at tilstaa Dora min Lidenskab og faa min Skæbne at vide. Lyksalighed eller Elendighed, det var nu Spørgsmaalet. For mig gaves der intet andet Spørgsmaal i den hele Verden, og kun Dora kunde svare paa det. Jeg tilbragte tre Dage i en elendig Tilstand og pinte mig selv ved at give alt, hvad der var sket mellem Dora og mig, de umuligste Udlægninger. Efter at jeg med store Udgifter havde udrustet mig til mit Foretagende, gik jeg omsider til Mills med en Tilstaaelse paa Læben.

Hvor mange Gange jeg gik op og ned ad Gaden og rundt omkring Pladsen med den pinlige Bevidsthed om at være en langt bedre Løsning paa den gamle Gaade end den oprindelige, førend jeg kunde beslutte mig til at gaa op ad Trappen og banke paa, gør nu intet til Sagen. Selv efter at jeg til sidst havde banket paa og stod og ventede ved Døren, tænkte jeg et Øjeblik paa at efterligne salig Barkis og spørge efter Mr. Blackboy, bede om Forladelse og løbe min Vej. Men jeg holdt dog Stand.

Mills selv var ikke hjemme. Det havde jeg heller ikke

ventet. Der var ingen, som ønskede at tale med ham. Miss Mills var hjemme. Det var tilstrækkeligt.

Jeg blev vist op til et Værelse ovenpaa, hvor jeg fandt Miss Mills og Dora. Jip var der ogsaa. Miss Mills afskrev Noder — jeg husker, det var en ny Sang, Elskovs Svanesang kaldet — og Dora malede Blomster. Hvad følte jeg ikke ved at genkende mine egne Blomster, de selvsamme, jeg havde købt paa Torvet! Jeg kan vel ikke sige, at Ligheden var slaaende, eller at de overhovedet lignede Blomster, jeg nogen Sinde har set; men af Papiret, som omgav dem, og som var nøjagtig kopieret, kunde jeg se, hvad Kompositionen skulde være.

Miss Mills var meget glad ved at se mig og meget ked over, at hendes Fader ikke var hjemme, skønt jeg syntes, at vi alle bar det med stor Fatning. Miss Mills var ret snaksom i nogle Minutter, men derpaa lagde hun sin Pen paa „Elskovs Svanesang“, stod op og gik ud af Stuen.

Jeg begyndte at tænke paa at opsætte det til i Morgen.

„Deres stakkels Hest var dog vel ikke træt, da den kom hjem i Aftes?“ sagde Dora og slog sine smukke Øjne op. „Det var en lang Vej for den.“

Jeg begyndte at tænke paa at gøre det i Dag.

„Ja, det var en lang Vej for den,“ sagde jeg; „thi den havde intet at trøste sig ved undervejs.“

„Fik den da intet at æde, den Stakkel?“ spurgte Dora.

Jeg begyndte at tænke paa at opsætte det til i Morgen.

„Jo —“ sagde jeg, „der blev sørget godt nok for den. Men jeg mener, den følte ikke den ubeskrivelige Lykke, som jeg følte ved at være Dem saa nær.“

Dora bøjede sit Hoved ned over sit Maleri og sagde kort efter — jeg havde imidlertid siddet i en brændende Feber og med mine Ben i en meget stiv Stilling —

„Da var der dog een Tid paa Dagen, da De ikke syntes at sætte Pris paa denne Lykke.“

Nu mærkede jeg, at jeg var den og maatte springe i det.

„De brød Dem ikke det mindste om denne Lykke," sagde Dora, idet hun trak Øjenbrynene lidt i Vejret og rystede paa Hovedet, „dengang De sad hos Miss Kitt."

Kitt var hende i Rosenrødt og med de smaa Øjne.

„Skønt jeg rigtignok heller ikke ved, hvorfor De skulde det," vedblev Dora, „eller hvorfor De overhovedet vil kalde det en Lykke. Men De mener naturligvis heller ikke, hvad De siger, og De har jo ogsaa Lov til at gøre, hvad De lyster. Jip, kom herhen, du stygge Hund!"

Jeg ved ikke, hvorledes jeg bar mig ad dermed. Det var sket i et Nu. Jeg kom Jip i Forkøbet. Jeg holdt Dora i mine Arme. Jeg var fuld af Veltalenhed. Jeg standsede ikke en eneste Gang for at lede efter Ord. Jeg sagde hende, hvor højt jeg elskede hende; at jeg maatte dø uden hende; at jeg forgudede og tilbad hende. Jip gøede som rasende hele Tiden.

Jo mere Dora hang med Hovedet og græd og skælvede, des større blev min Veltalenhed. Vilde hun, at jeg skulde dø for hende, skulde hun kun sige et Ord, og jeg var rede. Uden Dora havde Livet ikke det mindste Værd. Jeg kunde og vilde ikke udholde det. Jeg havde elsket hende hver Minut, Dag og Nat, siden jeg havde set hende første Gang. Jeg elskede hende i dette Øjeblik til Raseri og vilde altid elske hende til Raseri. Elskere havde elsket før, og Elskere vilde fremdeles elske; men ikke kunde, vilde eller skulde nogen Elsker nogen Sinde elske saaledes, som jeg elskede Dora. Jo mere jeg tog paa Vej, des mere gøede Jip. Vi bleve bægge, hver paa sin Vis, hvert Øjeblik galere og galere.

Naa! Lidt efter sad Dora og jeg rolige nok paa Sofaen, og Jip laa paa hendes Skød og blinkede ad mig. Stenen var væltet fra mit Bryst. Jeg var ude af mig selv af Henrykkelse. Dora og jeg vare forlovede.

Jeg tror nok, at vi havde en Forestilling om, at dette maatte ende med et Giftermaal. Vi maa have haft det, eftersom Dora tog det Løfte af mig, at vi aldrig vilde gifte

os uden hendes Faders Samtykke. Men jeg tror ikke, at vi i vor ungdommelige Begejstring for Alvor saa enten frem eller tilbage eller følte nogen Længsel ud over det nærværende Øjeblik. Vi skulde bevare vor Hemmelighed for Spenlow; men vist er det, at det dengang intet Øjeblik faldt mig ind, at der var noget uhæderligt deri.

Miss Mills var mere end almindelig tankefuld, da Dora, som var gaaet ud for at hente hende, kom tilbage med hende, sagtens fordi det skete egnede sig til at vække det slumrende Ekko i Mindets Grotter. Men hun gav os sin Velsignelse og Forsikringen om sit evige Venskab og talte i det hele taget til os, som det sømmede sig en Røst fra Klosteret.

Hvilken sorgløs Tid det var! Hvilken uvirkelig, lyksalig, naragtig Tid det var! Aldrig skal jeg glemme, da jeg tog Maal af Doras Finger til en Ring med Forglemmigejer, og da den Guldsmed, som skulde lave den, opdagede min Hemmelighed og lo over sin Ordrebog og lod mig betale en urimelig høj Pris for det smukke Legetøj med dets blaa Stene, der i min Hukommelse er saa nøje knyttet til Doras Haand, at jeg endnu i Gaar, da jeg tilfældigvis saa Mage til den paa min egen Datters Finger, følte noget ligesom et Stik i mit Hjerte!

Eller naar jeg vandrede omkring, stolt af min Hemmelighed og opfyldt af min egen Vigtighed, og i den Grad følte, hvilken Ære det var at elske Dora og at blive elsket, at jeg, om jeg saa havde vandret i Luften, ikke kunde have følt mig mere ophøjet over dem, der ikke vare i samme Tilstand, men krøb nede paa Jorden.

Eller naar vi mødtes i Haven paa Pladsen og vare saa lykkelige i det skumle Lysthus, at jeg endnu i denne Time elsker Spurvene i London og ser en tropisk Farvepragt i deres tilrøgede Fjer!

Eller da vi — inden otte Dage efter vor Forlovelse — for første Gang vare blevne alvorlig uenige, og Dora sendte mig Ringen tilbage, indesluttet i en fortvivlet, trekantet

Billet, hvori hun brugte det skrækkelige Udtryk, at „vor Kærlighed var begyndt i Daarskab og endt i Vanvid!“ hvilke rædsomme Ord bragte mig til at rive mig i Haaret og udbryde, at alt var forbi!

Eller da jeg under Aftenens Skjul fløj hen til Miss Mills, hvem jeg hemmelig besøgte i en Bagstue, hvor der stod en Rulle, og bønfaldt hende at lægge sig imellem og frelse min Forstand, og da Miss Mills paatog sig Hvervet og vendte tilbage med Dora og i Kraft af sin egen Ungdoms bitre Skuffelser opfordrede os til gensidig Overbærenhed og til at sky Saharas Ørken!

Og da vi græd og gjorde det godt igen og atter bleve saa lyksalige, at Bagstuen med Rullen og det hele forvandledes til Kærlighedsgudens eget Tempel, hvor vi lagde Planen til en Brevveksling gennem Miss Mills, der skulde omfatte i det mindste eet Brev om Dagen fra hver af os!

Hvilken sorgløs Tid! Hvilken uvirkelig, lyksalig, naragtig Tid! I hele mit svundne Liv er der ingen Periode, som jeg kan smile halvt saa meget af eller tænke paa med halvt saa megen Ømhed.

Sjette Kapitel.

Min Tante forbavser mig.

Saa snart Dora og jeg vare blevne forlovede, skrev jeg til Agnes. Jeg skrev et langt Brev til hende, hvori jeg søgte at gøre hende det klart, hvor lyksalig jeg var, og hvor elskelig Dora var. Jeg bad Agnes ikke at holde dette for en flygtig Lidenskab, der nogen Sinde kunde vige for en anden eller havde den mindste Lighed med de barnagtige Forelskelser, vi tidligere havde plejet at spøge over. Jeg forsikrede hende, at min Følelses Dybde ikke

kendte nogen Grænse, og udtalte, at Mage til den endnu aldrig var bleven set.

Det var en smuk Aften, da jeg ved mit aabne Vindu skrev til Agnes, og da Mindet om hendes klare, rolige Øjne og venlige Ansigt opsteg hos mig, udøvede det en saa fredelig Indflydelse paa den Ophidselse og Spænding, hvori jeg i den sidste Tid havde levet, og hvoraf endog min Lyksalighed havde baaret Spor, at jeg blev rørt til Taarer. Jeg husker, at jeg, da Brevet var halvt færdigt, sad med mit Hoved støttet paa min Haand og hengav mig til Fantasier om, at Agnes ligesom udgjorde en nødvendig Bestanddel af mit naturlige Hjem; at Dora og jeg maatte være lykkeligere end noget andet Sted under det Tag, som hendes Nærværelse næsten havde gjort til et helligt Sted, og at mit Hjerte i Kærlighed, Glæde, Sorg, Haab eller Skuffelse instinktmæssigt vendte sig derhen og der fandt sin Tilflugt og sin bedste Ven.

Om Steerforth sagde jeg intet. Jeg fortalte hende kun, at der havde været stor Sorg i Yarmouth paa Grund af Emilies Flugt, og at den som Følge af de dermed forbundne Omstændigheder havde tilføjet mig et dobbelt Saar. Jeg vidste, hvor hurtig hun altid gættede Sandheden, og at hun aldrig vilde være den første til at nævne hans Navn.

Paa dette Brev fik jeg Svar med omgaaende Post. Da jeg læste det, syntes Agnes at tale til mig. Det var, ligesom om jeg kunde høre hendes hjertelige Røst. Hvad kan jeg sige mere!

Traddles havde søgt mig to eller tre Gange, medens jeg havde været ude, men da han havde truffet Peggotty og af hende havde faaet at vide, at hun havde været min Barnepige — denne Underretning var Peggotty nemlig altid rede til at meddele enhver, som vilde modtage den — havde han gjort nærmere Bekendtskab med hende og var bleven for at passiare lidt med hende om mig. Saaledes sagde Peggotty; men jeg er bange for, at det var hende, der førte Ordet, og at det blev en meget lang Passiar, da

det var hende yderst vanskeligt at standse — Gud velsigne hende — naar hun talte om mig.

Dette minder mig om, ikke alene, at jeg ventede Traddles paa en Eftermiddag, han selv havde fastsat, og som nu var kommen, men tillige, at Mrs. Crupp havde opgivet alt, hvad der hørte til hendes Departement — Betalingen undtagen — indtil Peggotty ophørte at vise sig. Efter at have ført diverse meget højrøstede Samtaler om Peggotty ude paa Trappen — sagtens med en eller anden Nisse; thi legemlig talt var hun ganske ene ved disse Lejligheder — tilstillede Mrs. Crupp mig et Brev, hvori hun udviklede sin Mening. Hun begyndte med den almengyldige Sætning, som passede til enhver Hændelse i hendes Liv, nemlig, at hun selv var Moder, og gik derpaa over til at underrette mig om, at hun engang havde kendt ganske andre Dage, men at hun, saa længe hun havde levet, havde haft en medfødt Afsky for Spioner, Angivere og paatrængende Personer. Hun nævnede ingen; den kunde tage sig af det, som følte sig truffen, men Spioner, Angivere og paatrængende Personer, i Særdeleshed i Enkedragt — disse Ord vare understregede — havde hun altid været vant til at foragte. Blev en Mand et Offer for Spioner, Angivere og paatrængende Personer — men hun nævnede ingen — saa blev det hans Sag. Alt, hvad hun forlangte, var, at hun ikke blev bragt sammen med saadanne Personer. Derfor bad hun sig fritagen for enhver Opvartning ovenpaa, indtil det blev, som det før havde været, og som hun ønskede, at det skulde være, og tilføjede yderligere, at hendes lille Bog vilde findes paa Frokostbordet hver Lørdag Morgen, til hvilken Tid hun ønskede sin Betaling i den velvillige Hensigt at spare alle Parter Ulejlighed og Bryderi.

Efter denne Meddelelse indskrænkede Mrs. Crupp sig til at indrette Faldgruber paa Trappen, især af Vandspande, og til at søge at lokke Peggotty til at brække Benene. Jeg fandt det temmelig ærgerligt at leve i en saadan Be-

lejringstilstand, men var dog alt for bange for Mrs. Crupp til at gøre Ende paa den.

„God Dag, kære Copperfield,“ udbrød Traddles, som trods alle disse Hindringer indfandt sig punktlig ved min Dør; „hvorledes har du det?“

„Bedste Traddles,“ svarede jeg, „det glæder mig endelig at træffe dig, og det har gjort mig meget ondt, at jeg ikke har været hjemme før; men jeg har været saa optagen.“

„Ja, ja, naturligvis. Din bor sagtens her i London?“

„Hvad var det, du sagde?“

„Hun — undskyld mig, Miss D., du ved nok,“ sagde Traddles og blev ganske rød af Forlegenhed, „bor sagtens i London?“

„Ja vist; tæt ved London.“

„Min, husker du maaske,“ vedblev Traddles med en alvorlig Mine, „bor nede i Devonshire — een af ti. Følgelig er jeg ikke saa optagen som du.“

„Jeg fatter ikke, at du kan udholde at se hende saa sjælden.“

„Ja,“ sagde Traddles, „det synes virkelig ogsaa at være et Vidunder. Men det kommer sagtens af, at det ikke kan være anderledes.“

„Ja sagtens,“ svarede jeg med et Smil og ikke uden at rødme, „og fordi du er saa standhaftig og taalmodig, Traddles.“

„Ak Gud,“ sagde Traddles efter at have tænkt sig noget om, „er det virkelig din Mening, Copperfield? Det vidste jeg sandelig ikke noget af. Men hun er selv en saa overordentlig sød Pige, at hun mulig har meddelt mig nogle af disse Dyder. Nu, da du siger det, skulde det slet ikke undre mig, om saa var. Jeg forsikrer dig, hun glemmer sig altid selv for at tage sig af de andre ni.“

„Er hun den ældste?“ spurgte jeg.

„Ak Gud, nej,“ svarede Traddles, „den ældste er en Skønhed.“

Han saa, at jeg ikke kunde bare mig for at smile ved

det troskyldige i dette Svar, og tilføjede med et Smil paa sit eget, ærlige Ansigt: „Naturligvis ikke fordi, at min Sofie — et smukt Navn, Copperfield, hvad?“

„Meget smukt,“ sagde jeg.

„Ikke fordi, Sofie jo naturligvis ogsaa er smuk i mine Øjne og vilde være en af de sødeste Piger, der nogen Sinde have været til, i enhver andens Øjne, skulde jeg mene; men naar jeg siger, at den ældste er en Skønhed, saa mener jeg, at hun virkelig er en — en —“ her syntes han at beskrive Skyer i Luften med bægge Hænder — „storartet, forstaar du,“ sagde Traddles med Eftertryk.

„Virkelig?“ udbrød jeg.

„Ja, jeg forsikrer dig,“ sagde Traddles, „noget højst ualmindeligt. Men, ser du, da hun er skabt for Selskabslivet og til at beundres, men temmelig afskaaren fra bægge Dele paa Grund af Familiens smaa Kaar, er hun naturligvis undertiden lidt pirrelig og fordringsfuld, men Sofie forstaar at sætte hende i godt Humør.“

„Er Sofie da den yngste?“

„Ak Gud, nej,“ svarede Traddles og strøg sig om Hagen. „De to yngste ere kun ni og ti Aar. Sofie opdrager dem.“

„Saa er hun maaske den næstældste?“

„Nej, Sarah er den næstældste. Der er noget galt ved Sarahs Ryg, skønt Lægerne sige, at det nok vil fortage sig med Tiden; men imidlertid skal hun ligge i Sengen et Aars Tid. Sofie plejer hende. Sofie er den fjerde.“

„Lever Moderen?“ spurgte jeg.

„Ja vist lever hun. Det er en fortræffelig Kone; men den fugtige Egn passer sig ikke for hendes Konstitution, og hun har rent ud sagt mistet Brugen af sine Lemmer.“

„Min Gud!“ udbrød jeg.

„Ja, er det ikke sørgeligt? Men for Bestyrelsen af Huset er det dog ikke saa slemt, som det kunde være, da Sofie

udfylder hendes Plads. Hun er lige saa meget Moder for sin egen Moder som for de andre ni.“

Jeg følte den dybeste Beundring for denne unge Dames Dyder, og i den oprigtige Hensigt at gøre mit Bedste for at forebygge, at Traddles, til Skade for deres fælles Fremtid, blev tagen ved Næsen, spurgte jeg, hvorledes Micawber havde det.

„Han har det godt, Copperfield, men jeg bor ikke længer hos ham.“

„Ikke?“

„Nej; sandt at sige,“ tilføjede Traddles hviskende, „har han paa Grund af sine midlertidige Forlegenheder forandret sit Navn til Mortimer og gaar ikke ud, førend det er blevet mørkt, og saa har han altid Briller paa. Der blev gjort Eksekution hjemme hos os for Husleje, og Mrs. Micawber var saa fortvivlet, at jeg virkelig ikke kunde nægte at sætte mit Navn paa den anden Veksel, vi talte om her. Du kan forestille dig, Copperfield, hvor kært det var mig at se Sagen afgjort paa den Maade og Mrs. Micawber blive i godt Humør igen.“

„Hm!“ sagde jeg.

„Rigtignok varede den Glæde ikke ret længe, for otte Dage efter blev der desværre gjort en ny Eksekution, og hele Huset blev brudt op. Siden den Tid har jeg boet i et møbleret Værelse, og Mortimers have holdt sig meget stille. Jeg haaber, at du ikke finder det egenkærligt, naar jeg siger dig, at den Marskandiser, der havde Fordringen paa os, tog mit lille runde Bord med Marmorpladen og Sofies Urtepotte med sig?“

„Det var haardt!“ udbrød jeg harmfuldt.

„Det var — det var et haardt Stød,“ sagde Traddles og vred sig som sædvanlig, naar han brugte dette Udtryk. „Jeg siger det imidlertid ikke for at gøre nogen Bebrejdelser; jeg har mine særlige Grunde. Tingen er, at jeg ikke var i Stand til at indløse dem, da der blev gjort Eksekution i dem, for det første, fordi Marskandiseren, der nok mærkede,

at jeg gerne vilde have dem, skruede Prisen umaadelig op, og dernæst fordi jeg — ingen Penge havde. Men fra den Dag af," sagde Traddles og gottede sig inderlig ved sin Hemmelighed, „har jeg holdt Øje med Marskandiserens Butik, og i Dag har jeg endelig opdaget, at de ere udstillede til Salg. Jeg har kun lagt Mærke til dem fra den anden Side, fordi Marskandiseren, hvis han saa mig, vilde forlange en urimelig Pris for dem. Men da jeg nu har Penge, er det faldet mig ind, at du maaske ikke vilde have noget imod at bede din gamle Barnepige følge med mig hen til Butikken — jeg kan vise hende den fra det nærmeste Gadehjørne — og købe dem saa billigt som muligt, som om det var til hende selv."

Den Fryd, hvormed Traddles udviklede denne Plan for mig, og den Overbevisning, han havde om dens ualmindelige Snedighed, høre til de Ting, der staa mest levende for min Hukommelse.

Jeg svarede ham, at min gamle Barnepige vist gerne vilde hjælpe ham, og at vi vilde følges ad alle tre, men paa et Vilkaar, nemlig, at han skulde give det højtidelige Løfte ikke oftere at laane Micawber sit Navn eller noget som helst andet.

„Kære Copperfield," sagde Traddles, „det har jeg allerede sat mig for, fordi jeg er begyndt at indse, at jeg ikke alene har handlet ubesindig, men ogsaa ligefrem gjort Uret mod Sofie. Har jeg først givet mig selv mit Ord, er der ikke længer noget at frygte for, men jeg giver ogsaa dig det hellere end gerne. Den første ulykkelige Veksel har jeg betalt. Jeg tvivler ikke om, at Micawber vilde have betalt den, hvis han havde kunnet, men han kunde ikke, og et Træk maa jeg fortælle dig, Copperfield, som jeg synes meget godt om hos Micawber. Det vedrører den anden Veksel, som endnu ikke er forfalden. Han siger ikke, at den er i Orden, men at den vil blive det, og det finder jeg meget ærligt og redeligt af ham."

Jeg havde ikke Lyst til at lægge en Dæmper paa min

gode Vens Tillid og gav ham derfor Ret, og efter at vi endnu havde sladret lidt sammen, gik vi hen til Urteboden for at hverve Peggotty, da Traddles afslog at tilbringe Aftenen hos mig, baade fordi han nærede den mest levende Frygt for, at hans Ejendele skulde blive købte af en anden, førend han kunde faa dem indløste, og fordi det netop var den Aften, han altid brugte til at skrive til den sødeste Pige i Verden.

Jeg skal aldrig glemme, hvorledes han tittede omkring Hjørnet af Gaden, medens Peggotty handlede om de kostbare Sager, eller hans Spænding, da hun langsomt nærmede sig os efter at havè gjort et Bud og blev raabt an af Marskandiseren, der fortrød sit Afslag, og vendte om igen. Enden paa Underhandlingerne blev, at hun købte Sagerne paa temmelig billige Vilkaar, og Traddles var henrykt.

„De skal rigtig have mange Tak," sagde han, da han hørte, at de endnu samme Aften vilde blive sendte hjem til ham. „Men naar jeg nu bad om endnu en Tjeneste, haaber jeg ikke, du vilde finde det naragtigt, Copperfield."

Jeg forsikrede ham forud om det modsatte.

„Dersom De altsaa vilde være saa god," sagde Traddles til Peggotty, „at skaffe mig Urtepotten straks, kunde jeg — det er jo Sofies, Copperfield! — have stor Lyst til selv at bære den hjem."

Peggotty hentede den med Glæde til ham, og han overvældede hende med sin Tak og gik op ad Gaden med Urtepotten kærligt i sine Arme og med det mest glædestraalende Udtryk i sit Ansigt.

Derpaa vendte vi tilbage til mit Logi. Da Butikkerne havde Tillokkelser for Peggotty, som jeg aldrig før har set dem have i samme Grad for nogen anden, gik jeg ganske langsomt, morede mig over at se hende stirre ind ad Vinduerne og ventede paa hende, saa tit hun vilde. Saaledes varede det en god Stund, førend vi naaede Adelphi.

Paa Trappen gjorde jeg hende opmærksom paa, at

Mrs. Crupps Faldgruber pludselig vare forsvundne, og paa Spor af friske Fodtrin, og da vi kom højere op, bleve vi bægge meget forundrede ved at se min Yderdør, som jeg havde lukket, staa aaben og høre Stemmer indenfor.

Vi saa paa hinanden uden at kunne fatte, hvad dette skulde sige, og gik ind i Dagligstuen; men hvor stor blev ikke min Forbavselse, da jeg der opdagede min Tante og Dick! Min Tante sad, lig en kvindelig Robinson Crusoe, paa en Mængde Bagage med sine to Fugle foran sig og sin Kat paa Skødet og drak Te, og Dick stod og støttede sig tankefuldt paa en stor Drage, som vi ofte havde sat op sammen, og endnu mere Bagage laa opstablet bag ved ham.

„Kæreste Tante!“ udbrød jeg; „hvilken uventet Glæde!“

Vi omfavnede hjertelig hinanden, og Dick og jeg trykkede hinanden hjertelig i Haanden, og Mrs. Crupp, som havde travlt med at lave Te og ikke kunde være opmærksom nok, sagde, at hun meget godt havde vidst, at Hjertet vilde hoppe i Livet paa Mr. Coppfuld, naar han fik sin kære Slægtning at se.

„Halløj!“ sagde min Tante til Peggotty, der gøs tilbage for hendes skrækindjagende Væsen. „Hvorledes har De det?“

„Husker du ikke Tante, Peggotty?“ spurgte jeg.

„For Gud i Himlens Skyld, Barn, kald da ikke Konen ved det malabariske Navn! Naar hun har giftet sig og er bleven af med det, hvilket var det bedste, hun kunde gøre, hvorfor lader du da ikke Forandringen komme hende til gode? Hvad er Deres Navn nu — P?“ sagde min Tante, som et Slags Kompromis for det forhadte Navn.

„Barkis, Frøken,“ svarede Peggotty med et Kniks.

„Naa, det er dog menneskeligt, det klinger mindre, som om de trængte til en Missionær. Hvorledes har De det, Barkis? Jeg haaber, De har det godt?“

Opmuntret af disse naadige Ord og ved, at min Tante

rakte sin Haand frem, nærmede Barkis sig, greb Haanden og nejede.

„Vi ere blevne ældre, end vi vare, ser jeg,“ sagde min Tante. „Vi have kun set hinanden en Gang før, ved De. Det var en nydelig Historie, den! En Kop til, kære Trot.“

Jeg rakte den pligtskyldig til min Tante, som vedligeholdt sin sædvanlige, ubøjelige Holdning, og tillod mig at gøre hende Forestillinger, fordi hun sad paa en Kuffert.

„Lad mig flytte Sofaen eller Lænestolen herhen, Tante,“ sagde jeg; „hvorfor vil De have det saa ubekvemt?“

„Tak, Trot,“ svarede min Tante; „jeg vil hellere sidde paa min Ejendom.“ Ved disse Ord saa min Tante vist paa Mrs. Crupp og tilføjede: „Vi ville ikke gøre Dem Ulejlighed med at vente længer, Madame.“

„Skal jeg ikke komme lidt mere Te paa Potten, Frue, inden jeg gaar?“ spurgte Mrs. Crupp.

„Nej Tak, Madame.“

„Skal jeg ikke hente lidt mere Smør, Frue?“ spurgte Mrs. Crupp. „Eller kan De ikke lade Dem overtale til at smage et frisk Æg? Eller skal jeg ikke riste et Stykke Skinke? Er der ikke noget, jeg kan gøre for Deres kære Tante, Mr. Coppfuld?“

„Aldeles intet, Madame,“ svarede min Tante. „Der er alt, hvad jeg har nødig.“

Mrs. Crupp, som uophørlig havde smilet for at vise sig elskværdig og holdt Hovedet paa den ene Side for at vise sin svage Helbredstilstand, medens hun gned sig i Hænderne for at udtrykke sin Villighed til at tjene alle, der vare værdige til denne Ære, trak sig langsomt tilbage.

„Dick,“ sagde min Tante, „husker De, hvad jeg sagde Dem om Øjentjenere og Tilbedere af Mammon?“

Dick sagde ja, — med en temmelig forskrækket Mine, som om han havde glemt det.

„Mrs. Crupp er saadan en,“ sagde min Tante. „Vær saa god, Barkis, at se efter Teen og skænk mig endnu

en Kop, for jeg holder ikke af det Kvindemenneskes Tillavning.“

Jeg kendte min Tante for godt til ikke at se, at hun havde noget af Vigtighed paa Hjertet, og at dette Besøg havde langt mere at betyde, end en fremmed vilde have troet. Jeg saa, hvorledes hendes Blik fæstede sig paa mig, hver Gang hun troede min Opmærksomhed henvendt andetsteds, og hvilken mærkelig Nølen der syntes at foregaa i hendes Indre, medens hun sad der i al sin Stivhed. Jeg begyndte at overveje, om jeg kunde have gjort hende vred med noget, og min Samvittighed tilhviskede mig, at jeg endnu ikke havde betroet mig til hende om Dora. Mon det skulde være det, tænkte jeg.

Da jeg vidste, at hun kun vilde tale, naar hun selv fandt for godt, satte jeg mig tæt ved hende og talte til Fuglene, legede med Katten og var saa utvungen, som jeg kunde. Men i Virkeligheden var jeg langt fra at være rolig og vilde heller ikke være bleven det, selv om Dick, der bøjede sig ud over den store Drage bag ved min Tante, ikke havde nyttet enhver Lejlighed til at ryste mørkt paa Hovedet ad mig og pege paa hende.

„Trot,“ sagde min Tante omsider, efter at hun havde drukket sin Te, omhyggelig smøget sin Kjole op og tørret sig om Munden, — „De har ikke nødig at gaa, Barkis! — Trot, har du nu lært at være fast og stole paa dig selv?“

„Det haaber jeg, Tante.“

„Hvad tror du?“ spurgte Miss Betsey.

„Jeg tror det, Tante.“

„Hvorfor tror du da,“ spurgte min Tante og saa alvorlig paa mig, „at jeg foretrækker at sidde her paa mine Ejendele i Aften?“

Jeg rystede paa Hovedet, ude af Stand til at gætte det.

„Det er, fordi,“ sagde min Tante, „det er alt, hvad jeg ejer. Det er, fordi jeg er ødelagt, Trot.“

Dersom Huset og vi alle sammen vare styrtede ud i Floden, kunde jeg ikke være bleven mere forfærdet.

„Dick ved det,“ sagde min Tante og lagde rolig sin Haand paa min Skulder. „Jeg er ødelagt, min kære Trot. Alt, hvad jeg ejer i Verden, findes her i denne Stue, med Undtagelse af Huset, og jeg har ladet Janet blive tilbage for at leje det ud. Barkis, jeg ønsker en Seng til denne Herre for i Nat, og for at spare Udgifter kan De maaske rede et Leje her til mig selv. Jeg kan tage til Takke med, hvad det skal være. Det er kun for i Nat. I Morgen tale vi nærmere derom.“

Jeg vaktes af min Forbavselse og min Deltagelse for hende — ja, for hende! — ved, at hun et Øjeblik kastede sig om min Hals og grædende udbrød, at det kun gjorde hende ondt for min Skyld. I næste Øjeblik undertrykte hun denne Bevægelse og sagde med et mere triumferende end nedslaaet Udseende:

„Man maa finde sig i lidt Modgang og ikke lade sig skræmme af den. Man maa lære at spille Komedien til Ende. Man maa trodse Ulykken, Trot!“

Syvende Kapitel.

Mismod.

Saa snart jeg kunde tilbagevinde min Fatning, som helt havde svigtet mig ved det første overvældende Stød, foreslog jeg Dick at gaa med hen til Urtekræmmeren og indlogere ham i det Værelse, som nylig var bleven ledig ved Mr. Peggottys Afrejse. Uden for Døren til Urtekræmmerens Hus var der en lille lav Kolonnade af Træ, som Dick syntes meget godt om. Den Herlighed at skulle bo oven over denne Bygning vilde sikkert have været ham Vederlag nok for mange Ulemper, men da der i Virkeligheden

kun fandtes faa saadanne, var han ligefrem henrykt over sin Lejlighed. Mrs. Crupp havde harmfuldt forsikret ham, at der ikke var Plads til at svinge en Kat rundt i; men som Dick med god Grund sagde, idet han satte sig paa Enden af Sengen og kløede sig paa sit Ben: „De ved, Trotwood, jeg giver mig ikke af med at svinge Katte rundt. Hvad kommer det saa mig ved?“

Jeg søgte at faa at vide, om Dick havde nogen Forestilling om Aarsagerne til denne store og pludselige Forandring i min Tantes Stilling, men, som jeg kunde have forudset, var dette ikke Tilfældet. Den eneste Forklaring, han kunde give derom, var, at min Tante i Forgaars havde sagt til ham. „Naa, Dick, er De nu virkelig ogsaa den Filosof, jeg holder Dem for?“ hvortil han havde svaret, at han haabede det; og saa havde min Tante sagt: „Dick, jeg er ødelagt,“ og han havde sagt: „Ja saa!“ Min Tante havde da rost ham meget, og derover var han bleven saa glad, og saa vare de tagne hen til mig og havde undervejs faaet afproppet Porter og Smørrebrød.

Dick saa saa tilfreds ud, mens han sad paa Enden af Sengen og fortalte mig dette med vidt opspilede Øjne og et forundret Smil, at jeg ikke kunde bare mig for at forklare ham, at Ødelæggelse vilde sige det samme som Nød, Mangel og Sult; men jeg maatte snart bittert fortryde denne Haardhed, da jeg saa hans Ansigt blive blegt og Taarer strømme ned ad hans slappede Kinder, mens han fæstede et saa usigelig pinligt Blik paa mig, at det maatte have rørt et haardere Hjerte end mit. Jeg havde langt mere Ulejlighed med at opmuntre ham, end jeg havde haft med at tage Modet fra ham, og jeg saa snart, hvad jeg straks burde have vidst, at han kun havde været rolig paa Grund af sin Tro paa den klogeste og vidunderligste af alle Kvinder og sin ubegrænsede Tillid til mine Aandsevner, som sikkert efter hans Mening kunde klare ethvert Skær.

„Hvad kunne vi gøre, Trotwood?“ sagde han. „Der er nu Ansøgningen —“

„Ja, ganske rigtigt,“ sagde jeg. „Men det eneste, vi for Øjeblikket kunne gøre, er at holde gode Miner og ikke lade min Tante mærke, at vi tænke derpaa.“

Dette bifaldt han af sit ganske Hjerte og bad mig om, dersom jeg saa ham vige saa meget som en Tomme fra det rette Spor, da at kalde ham tilbage ved et af de overordnede Midler, som han vidste, stod til min Raadighed. Men jeg maa desværre tilstaa, at den Skræk, jeg havde indjaget ham, gjorde det umuligt for ham at forstille sig. Hele Aftenen søgte hans Øjne min Tantes Ansigt med et Udtryk af den ængsteligste Uro, som om han saa hende hentæres paa Stedet. Dette vidste han godt, og han tvang sig til ikke at dreje Hovedet, men Sagen blev slet ikke bedre ved, at han holdt Nakken stiv og sad og rullede med Øjnene ligesom en Avtomat. Ved Aftensbordet saa jeg ham stirre paa Brødet — det var tilfældigvis et lille Brød — som om det var det eneste, der stod mellem os og Hungersdøden, og da min Tante opfordrede ham til at spise som sædvanligt, greb jeg ham i, at han stak Brødkrummer og Osteskorper til sig, uden al Tvivl i den Hensigt at genoplive os med disse Levninger, naar vi havde naaet et fremrykket Stadium af Afmagring.

Min Tante derimod var i en fattet Stemning, der var en Lære for os alle og for mig i Særdeleshed. Hun var overordentlig naadig mod Peggotty, undtagen naar jeg af Uagtsomhed kaldte hende ved Navn, og syntes, skønt jeg vidste, hvor fremmed hun følte sig i London, at være ganske som hjemme. Hun skulde have min Seng, og jeg skulde ligge i Dagligstuen for at passe paa hende. Hun lagde megen Vægt paa, at hun var saa nær ved Floden i Ildebrandstilfælde, og jeg tror virkelig, det var hende en Trøst.

„Kære Trot,“ sagde hun, da hun saa mig træffe Forberedelser til at lave hendes sædvanlige Aftendrik, „nej!“

„Ikke, Tante?“

„Ikke Vin, min Ven. Øl.“

„Men her er jo Vin, Tante, og De faar den jo altid lavet af Vin.“

„Gem Vinen i Tilfælde af Sygdom. Vi maa ikke ødsle med den; Øl er mere end godt nok. En kvart Flaske.“

Jeg troede, Dick skulde være daanet. Min Tante var urokkelig, og jeg gik selv hen efter Øllet, og da det begyndte at blive mørkt, nyttede Peggotty og Dick denne Lejlighed til at vende tilbage til Urteboden. Jeg skiltes fra ham, stakkels Fyr, paa Gadehjørnet med hans store Drage paa Ryggen, et sandt Billede paa menneskelig Elendighed.

Da jeg kom tilbage, gik min Tante op og ned ad Gulvet og krusede Strimlerne paa sin Natkappe mellem Fingrene. Jeg varmede Øllet og ristede Brødet efter de sædvanlige, ufravigelige Principper. Da det var færdigt, var hun ogsaa rede, med Natkappen og Nederdelen af Kjolen smøget op over Knæerne.

„Det er langt bedre end Vin, min Ven,“ sagde min Tante efter at have taget en Skefuld af det. „Det gaar ikke nær saa let til Hovedet.“

Jeg maa have set noget tvivlende ud, thi hun tilføjede:

„Naa, naa, Barn. Hændes der os ikke noget værre end det, ere vi vel farne.“

„Ja, det skulde jeg næsten selv tro, Tante.“

„Naa, hvorfor tror du det da ikke?“ spurgte min Tante.

„Fordi der er stor Forskel paa Dem og paa mig, Tante.“

„Aa, Sliddersladder, Trot.“

Min Tante vedblev med en stille Nydelse, som kun havde meget lidt paataget ved sig, at søbe det varme Øl med en Teske og dyppe de ristede Brødskiver deri.

„Trot,“ sagde hun, „jeg er i Almindelighed ingen stor

Ven af fremmede Ansigter; men jeg synes virkelig godt om din Barkis, kan jeg fortælle dig.“

„Det er mig kærere end hundrede Pund at høre Dem sige det,“ svarede jeg.

„Det er dog en underlig Verden,“ sagde min Tante og gned sig paa Næsen; „hvorledes dette Fruentimmer er kommen ind i den med det Navn, er mig ufatteligt. Man skulde synes, at det var langt lettere at blive født Jackson eller saadan noget.“

„Hun er maaske af samme Mening; i ethvert Tilfælde er det ikke hendes Skyld,“ sagde jeg.

„Nej, det er det sagtens ikke,“ indrømmede min Tante temmelig uvilligt, „men det er meget ærgerligt. Imidlertid hedder hun nu Barkis, og det er dog altid en Trøst. Barkis holder grumme meget af dig, Trot.“

„Der er intet i Verden, som hun jo vilde gøre for at vise det,“ sagde jeg.

„Det tror jeg med,“ ytrede min Tante. „Har ikke den stakkels Tosse tigget og bedet om at maatte overlade os nogle af sine Penge, fordi hun har faaet for mange af dem? Den Nar!“

Min Tantes Glædestaarer trillede ligefrem ned i det varme Øl.

„Det er det latterligste Menneske, som nogen Sinde har været til,“ vedblev min Tante. „Fra det første Øjeblik, jeg saa hende hos det kære, velsignede Barn, din Moder, vidste jeg, at hun var det latterligste Menneske paa Jorden. Men Barkis har sine gode Sider.“

Ved at lade, som om hun lo, fik hun Lejlighed til at holde Haanden for Øjnene og tog saa atter fat paa det ristede Brød og paa Samtalen.

„Ak, Gud hjælpe os!“ sukkede Tante. „Jeg ved det alt sammen, Trot! Barkis og jeg fik os en lang Passiar, medens du var borte med Dick. Jeg ved ikke, hvad disse elendige Pigebørn tænke paa. Det undrer mig, at de ikke

løbe Panden mod — Kaminhylden," sagde min Tante, en Tanke, der vel faldt hende ind ved Synet af min.

„Stakkels Emilie!" sagde jeg.

„Aa, tal ikke til mig om Stakler," svarede min Tante. „Hun burde have tænkt paa alt dette, førend hun voldte saa megen Ulykke! Giv mig et Kys, Trot. Det gør mig ondt, at du allerede har gjort saa sørgelige Erfaringer."

Idet jeg bøjede mig forover, satte hun sit Glas paa mit Knæ for at holde mig tilbage og sagde:

„Aa Trot, Trot! Saa du bilder dig ind, at du er forelsket! Gør du?"

„Bilder mig ind, Tante?" udbrød jeg, saa rød i Hovedet, som jeg kunde blive. „Jeg tilbeder hende af min hele Sjæl!"

„Og hun hedder Dora?" sagde min Tante. „Og du finder naturligvis det lille Væsen fortryllende?"

„Kære Tante," svarede jeg, „ingen kan gøre sig mindste Forestilling om, hvorledes hun er!"

„Saa? Og ikke enfoldig?" vedblev min Tante.

„Enfoldig, Tante?"

Jeg tror fuldt og fast, at det ikke en eneste Gang var faldet mig ind at tænke paa, om hun var det eller ikke. Tanken harmede mig naturligvis, men slog mig dog paa en Maade ved sin Nyhed.

„Eller letsindig?" spurgte min Tante.

„Letsindig, Tante?" Jeg kunde kun gentage denne formastelige Gisning med den samme Følelse, hvormed jeg havde gentaget det foregaaende Spørgsmaal.

„Naa, naa," sagde min Tante, „jeg spøger jo bare. Jeg mener intet ondt dermed. Stakkels lille Par! Saa I tror altsaa, I ere skabte for hinanden og skulle leve i Fryd og Gammen hele Livet igennem, hvad, Trot?"

Hun gjorde mig disse Spørgsmaal paa en saa venlig Maade og med en saa blid, halvt spøgefuld, halvt sorgfuld Mine, at jeg blev ganske rørt.

„Jeg ved nok, Tante, at vi ere unge og uerfarne, og

vi sige og tænke sagtens ogsaa en hel Del, der kan være taabeligt nok; men vi elske hinanden oprigtig, derom er jeg overbevist. Hvis jeg troede, at Dora nogen Sinde kunde elske en anden eller ophøre at elske mig, eller at jeg nogen Sinde kunde elske en anden eller ophøre at elske hende, ved jeg ikke, hvad jeg vilde gøre — gaa fra Forstanden, tænker jeg.“

„Ak, Trot,“ sagde min Tante, idet hun rystede paa Hovedet og smilte alvorlig, „blind, blind, blind! — En vis Person, som jeg kender, Trot,“ vedblev min Tante efter en Pavse, „har et meget bøjeligt Sind og samtidig en Inderlighed i Følelsen, som minder mig om det stakkels Barn. Alvor er det, som denne Person maa stræbe efter, for at have noget at staa imod med, dyb, trofast, uforfalsket Alvor.“

„Dersom De blot kendte Doras Alvor, Tante!“ udbrød jeg.

„Ak, Trot,“ sagde hun atter, „blind, blind!“ og uden at vide hvorfor, følte jeg et ubestemt, knugende Savn, der formørkede mit Sind ligesom en Sky.

„Imidlertid,“ sagde min Tante, „vil jeg ikke gøre to unge Mennesker kede af hinanden eller ulykkelige, og skønt det kun er en Barnekærlighed, og saadanne Barneforelskelser meget ofte — læg vel Mærke til, jeg siger ikke altid — ikke blive til noget, ville vi dog tage Sagen alvorlig og haabe paa et lykkeligt Udfald engang i Fremtiden. Der er Tid nok til, at det kan blive til noget!“

Dette var i det hele ikke meget trøstende for en henrykt Elsker; men jeg var glad over, at min Tante var bleven indviet i Hemmeligheden, og huskede paa, at hun maatte være træt. Derfor takkede jeg hende hjertelig for dette Vidnesbyrd om hendes Kærlighed og for al hendes øvrige Godhed mod mig, og efter et ømt Godnat gik hun ind i mit Sovekammer med sin Natkappe.

Hvor jeg var ulykkelig, da jeg lagde mig! Hvor jeg tænkte og tænkte paa, at jeg nu var fattig i Spenlows

Øjne; paa, at jeg ikke var, hvad jeg troede at være, da jeg friede til Dora; paa den ridderlige Nødvendighed af at fortælle Dora, hvorledes mine Kaar havde skiftet, og fritage hende for hendes Løfte, dersom hun ønskede det; paa, hvorledes jeg skulde komme ud af det under min lange Læretid, da jeg ikke kunde fortjene noget; paa at gøre noget for at understøtte min Tante, uden at jeg saa nogen Udvej dertil; paa, at det kunde komme saa vidt med mig, at jeg ingen Penge havde i Lommen, maatte gaa med en luslidt Kjole og ikke vilde være i Stand til at gøre Dora smaa Foræringer, ride vælige Graaskimler og vise mig i et fordelagtigt Lys! Hvor lavt og egenkærligt jeg end vidste, det var at tænke saa meget paa min egen Ulykke, og hvor meget Bevidstheden derom end pinte mig, elskede jeg dog Dora for højt til at kunne lade det være. Jeg følte, at det var lavt af mig ikke at tænke mere paa min Tante og mindre paa mig selv, men for saa vidt var Egenkærligheden uadskillelig fra Dora, og jeg kunde ikke tilsidesætte Dora for noget dødeligt Væsen. Hvor jeg var usigelig ulykkelig den Nat!

I min Søvn havde jeg Drømme om Fattigdom i alle mulige Skikkelser, men jeg syntes at drømme uden først at falde i Søvn. Snart var jeg pjaltet og vilde sælge Dora Svovlstikker, seks Æsker for en halv Penny; snart sad jeg paa Kontoret i Natskjorte og Støvler og fik Skænd af Spenlow, fordi jeg viste mig for Klienterne i dette luftige Kostume; snart opsamlede jeg graadig de Krummer, som gamle Tiffey tabte af sin daglige Tvebak, der regelmæssig blev spist, hver Gang St. Paulskirkens Ur slog eet; snart gjorde jeg et haabløst Forsøg paa at løse Kongebrev for at gifte mig med Dora, men havde intet andet at give derfor end en af Uriah Heeps Handsker, som hele Commons forkastede, og jeg tumledes med mere eller mindre Bevidsthed om mit eget Værelse omkring, ligesom et Skib, i et Hav af Sengklæder.

Min Tante var ogsaa urolig; thi jeg hørte hende jævn-

lig gaa frem og tilbage. I Løbet af Natten viste hun sig, iført en lang Flonels Natdragt, hvori hun saa ud, som om hun var syv Fod høj, nogle Gange som et forstyrret Genfærd i mit Værelse og gik hen til den Sofa, hvorpaa jeg laa. Den første Gang for jeg forfærdet op. Hun havde paa Grund af et ejendommeligt Lysskær paa Himlen troet, at Westminster Abbediet stod i Brand, og vilde raadføre sig med mig om Sandsynligheden af, at det vilde antænde Buckingham Street, hvis Vinden sprang om. Da jeg derpaa havde lagt mig til Ro, mærkede jeg, at hun satte sig tæt ved mig og hviskede ved sig selv: „Den stakkels Dreng!“ Og da blev jeg tyve Gange ulykkeligere ved at vide, hvor uegenkærlig hun tænkte paa mig, og hvor egenkærlig jeg tænkte paa mig selv.

Jeg havde ondt ved at forestille mig, at en Nat, der var saa lang for mig, kunde være kort for nogen anden. Denne Overvejelse bragte mig til at tænke paa et Fantasi-Selskab, hvor Folk dansede Timerne bort, indtil ogsaa dette blev en Drøm, og jeg hørte Musikken uafladelig spille en og samme Melodi og saa Dora uafladelig danse en og samme Dans uden at skænke mig mindste Opmærksomhed. Den Mand, som hele Natten igennem havde trakteret Harpen, søgte forgæves at tildække den med en almindelig Nathue, i det Øjeblik jeg vaagnede eller, rettere sagt, ophørte at prøve paa at falde i Søvn og endelig saa Solen skinne igennem Vinduet.

Dengang var der et gammelt romersk Bad i den anden Ende af en af de Gader, som udgaa fra Strand, hvor jeg har taget mig mangen kold Dukkert. Efter at have klædt mig paa saa stille som muligt og bedet Peggotty tage sig af min Tante, sprang jeg paa Hovedet ud i det og gav mig derefter paa Vandring til Hampstead. Jeg haabede, at denne kraftige Behandlingsmaade skulde oplive min Hjerne en Smule, og jeg tror ogsaa, at den gjorde den godt; thi jeg kom snart til den Overbevisning, at det første, jeg burde gøre, var at se, om jeg kunde faa min

Lærekontrakt hævet og Indskrivningspengene tilbage. Jeg spiste lidt Frokost i et Værtshus og gik derpaa, optagen af dette første Forsøg paa at lempe mig efter vore forandrede Omstændigheder, tilbage til Doctors' Commons hen ad de vandede Veje og gennem en behagelig Duft af Sommerblomster, der voksede i Haverne eller bleve baarne til Torvs af Sælgekonerne.

Jeg kom imidlertid saa tidlig til Kontoret, at jeg maatte drive om i en halv Time, førend den gamle Tiffey, der altid var den første, kom med sin Nøgle. Derpaa satte jeg mig i min mørke Krog og saa paa Solskinnet paa Skorstenspiberne lige overfor og tænkte paa Dora, indtil Spenlow indfandt sig, stivet og kruset som sædvanligt.

„God Morgen, Copperfield, smukt Vejr i Dag!"

„Et dejligt Vejr," svarede jeg. „Kunde jeg tale et Par Ord med Dem, førend De gaar i Retten?"

„Gerne," sagde han. „Følg med ind i mit Værelse."

Jeg gik derind med ham, og han begyndte at iføre sig sin Kappe og fikse sig foran et lille Spejl paa en Skabsdør.

„Jeg har desværre," sagde jeg, „haft meget sørgelige Efterretninger fra min Tante."

„Hvad for noget!" udbrød han. „Bevares! Dog intet Slagtilfælde, vil jeg haabe?"

„Det vedkommer ikke hendes Helbred. Hun har lidt store Tab og har, rent ud sagt, kun meget lidt tilbage."

„De forbavser mig, Copperfield!"

Jeg rystede paa Hovedet. „Ja, Sir," sagde jeg, „hendes Omstændigheder ere blevne saa forandrede, at jeg gerne vilde spørge Dem, om det ikke skulde være muligt — naturligvis med Opofrelse fra vor Side af en vis Del af Indskrivningspengene" — dette indskød jeg paa staaende Fod, advaret af de store Øjne, han gjorde — „at hæve min Kontrakt?"

Hvad det kostede mig at gøre dette Forslag, ved ingen. Det var, som om jeg som en Tjeneste vilde udbede mig at blive dømt til Deportation fra Dora.

„Hæve Deres Kontrakt, Copperfield? Hæve!“

Jeg forklarede med nogenlunde Fasthed, at jeg virkelig ikke vidste, hvorfra jeg skulde faa mit Underhold, naar jeg ikke selv kunde fortjene mig det. Jeg frygtede ikke for Fremtiden, sagde jeg og lagde stærkt Eftertryk derpaa, ligesom for at tilkendegive, at jeg, trods alt, med Tiden vilde blive en meget passende Svigersøn, men for Øjeblikket var jeg henvist til mig selv.

„Det gør mig overordentlig ondt at høre, Copperfield,“ sagde Spenlow. „Overordentlig ondt. Man plejer ikke at hæve en Kontrakt af en saadan Grund. Det er ingen forretningsmæssig Fremgangsmaade. Det er aldeles ikke noget heldigt Præcedens. Langtfra. Paa den anden Side —“

„Det er meget smukt af Dem,“ mumlede jeg i Forventning om hans Samtykke.

„Jeg beder. Intet at takke for. Paa den anden Side, vilde jeg have sagt, dersom det var faldet i min Lod at have fri Hænder — dersom jeg ikke havde haft en Kompagnon — Mr. Jorkins —.“

Mit Haab knustes øjeblikkelig, men jeg gjorde dog endnu et Forsøg.

„Tror De ikke, Sir,“ sagde jeg, „at dersom jeg talte derom til Mr. Jorkins —“

Spenlow rystede mistrøstende paa Hovedet. „Himlen forbyde, Copperfield, at jeg skulde gøre noget Menneske, endsige Mr. Jorkins, Uret. Men jeg kender min Kompagnon; Mr. Jorkins er ikke den Mand, der gaar ind paa et Forslag af en saa ejendommelig Natur. Han er meget vanskelig at faa bort fra den slagne Landevej; De ved selv, hvorledes han er.“

Jeg vidste rigtignok intet andet om ham, end at han oprindelig havde været ene i Forretningen og nu boede for sig selv i et Hus tæt ved Montague Square, som trængte frygtelig til at blive malet, samt at han kom meget sildig og gik meget tidlig, aldrig syntes at blive tagen paa Raad med om nogenting og havde sit eget lille snavsede Hul

ovenpaa, hvor der aldrig foretoges noget, og hvor der paa hans Pult laa et Underlag af gult Karduspapir uden en Blækklat, som sagdes at være tyve Aar gammelt.

„Har De noget imod, at jeg taler til ham derom?“ spurgte jeg.

„Paa ingen Maade; men jeg kender Mr. Jorkins, Copperfield. Gid Forholdet var anderledes, thi det vilde glæde mig at kunne imødekomme Deres Ønsker. Men jeg har ikke det mindste imod, at De taler med ham, hvis De finder det Umagen værd.“

Glad over denne Tilladelse, som blev givet med et varmt Haandtryk, sad jeg og tænkte paa Dora og saa paa Solskinnet, som listede sig fra Skorstenspiberne ned ad Væggen af Huset lige overfor, indtil Jorkins kom. Da gik jeg op til hans Værelse og forbavsede ham aabenbart i høj Grad ved mit Komme.

„Kom indenfor, Mr. Copperfield!“

Jeg traadte ind, satte mig ned og forklarede ham Sagen. Jorkins var paa ingen Maade det rædsomme Væsen, man skulde have troet, men en svær, venlig, glathaget Mand paa tresindstyve Aar, der brugte saa megen Snus, at der gik det Sagn i Commons, at han hovedsagelig levede af dette Pirringsmiddel, eftersom der kun var liden Plads i hans System for noget andet Næringsstof.

„De har vel talt med Mr. Spenlow herom?“ sagde han, efter at han meget urolig havde ladet mig tale ud.

Jeg svarede ja og tilføjede, at Spenlow havde nævnt hans Navn.

„Han sagde sagtens, at jeg vilde gøre Indvendinger?“

Jeg var nødt til at indrømme, at Spenlow havde troet det sandsynligt.

„Det gør mig ondt at maatte sige Dem, Mr. Copperfield, at jeg ikke kan gøre noget for Dem,“ sagde Jorkins nervøst. „Tingen er — men jeg skal træffe en Mand i Banken, og De maa derfor have den Godhed at undskylde mig.“

Med disse Ord rejste han sig hurtig op og var alt i

Færd med at gaa ud af Stuen, da jeg tog mig den Dristighed at ytre, at jeg frygtede for, at der altsaa ingen Udsigt var til at faa Sagen ordnet.

„Nej!“ sagde Jorkins og standsede ved Døren for at ryste paa Hovedet; „nej, jeg sætter mig derimod,“ tilføjede han og gik ud. „De maa vide, Mr. Copperfield,“ vedblev han og stak igen rastløst Hovedet ind ad Døren, „dersom Mr. Spenlow modsætter sig —“

„For sit personlige Vedkommende modsætter han sig ikke, Sir,“ sagde jeg.

„Aah, for hans personlige Vedkommende! Men jeg forsikrer Dem, at han modsætter sig, Mr. Copperfield. Haabløst! Det, De ønsker, kan ikke ske. Jeg — jeg skal virkelig træffe en Mand i Banken.“ Dermed løb han sin Vej, og det varede tre Dage, førend han igen viste sig.

Da jeg ikke vilde lade noget uforsøgt, ventede jeg, til Spenlow kom, og fortalte ham da, hvad der var foregaaet, og lod mig forstaa med, at jeg ikke havde tabt alt Haab om, at han jo vilde kunne formilde den haardhjertede Jorkins, naar han vilde prøve derpaa.

„Copperfield,“ svarede Spenlow med et elskværdigt Smil, „De har ikke kendt min Kompagnon saa længe som jeg. Intet er fjernere fra mine Tanker end at tillægge ham den mindste Underfundighed. Men han har en Maade at fremsætte sine Indvendinger paa, som ofte skuffer Folk. Nej, Copperfield,“ sagde han og rystede paa Hovedet, „Mr. Jorkins lader sig ikke rokke, tro De mig!“

Jeg var aldeles i Vilderede med Hensyn til, hvem det var, som egentlig modsatte sig; men jeg saa tydelig nok, at der var en uovervindelig Modstand et eller andet Sted, og at der ikke var Tale om at faa min Tantes tusinde Pund tilbage. I en modfalden Stemning forlod jeg Kontoret og gik hjem.

Medens jeg undervejs søgte at gøre mig fortrolig med det værste og at se de Foranstaltninger, vi vilde blive nødte til at træffe for Fremtiden, i det mørkeste Lys, blev jeg

indhentet af en Droske, der standsede ganske tæt foran mig og bragte mig til at se op. En smuk Haand blev strakt ud ad Vinduet imod mig, og det Ansigt, som jeg aldrig havde set uden en Følelse af Fred og Lykke lige fra det Øjeblik, da det første Gang vendte sig om paa den gamle Egetræs Trappe, og dets afdæmpede Skønhed mindede mig om det brogede Kirkevindu, smilte til mig.

„Agnes!“ udbrød jeg glad. „Kæreste Agnes, hvor jeg er glad over at se Dem!“

„Virkelig?“ sagde hun med sin hjertelige Stemme.

„Jeg trænger saadan til at tale med Dem!“ sagde jeg. „Det er saadan en Lettelse for mit Hjerte bare at se Dem! Havde jeg haft en Ønskehat, var der ingen, jeg hellere havde ønsket mig at se end Dem!“

„Hvad?“ sagde Agnes.

„Ja maaske Dora,“ indrømmede jeg rødmende.

„Dora først og fremmest, vil jeg haabe.“

„Men saa De!“ sagde jeg. „Hvor skal De hen?“

Hun vilde hjem til min Bolig for at hilse paa min Tante. Da Vejret var meget smukt, var hun glad ved at slippe ud af Drosken, der lugtede som en Mistbænk. Jeg affærdigede Kusken, og hun tog min Arm. Hun forekom mig som det legemliggjorte Haab. Jeg følte mig straks som et helt andet Menneske, nu da jeg havde Agnes ved min Side!

Min Tante havde tilskrevet hende en af sine underlige, korte Noter — kun lidt længere end en Banknote — hvortil hendes skriftlige Udgydelser i Almindelighed indskrænkede sig. Deri havde hun sagt, at hun havde haft Modgang og vilde forlade Dover, men var fuldkommen fortrolig med denne Tanke, saa at ingen skulde være urolig for hendes Skyld. Agnes var kommen til London for at se til min Tante; thi alt i mange Aar, ja egentlig fra den Tid, da jeg flyttede ind i Wickfields Hus, havde de holdt meget af hinanden. Hun var ikke alene, sagde hun. Hendes Fader var med og — Uriah Heep.

„Og nu ere de i Kompagni," sagde jeg. „Gid han faa en Ulykke!"

„Ja," sagde Agnes. „De have nogle Forretninger her, og jeg nyttede Lejligheden og rejste med. De maa ikke tro, at mit Besøg er aldeles uegennyttigt, Trotwood; thi — men maaske det er en grusom Fordom — jeg vil nødig lade Fader rejse ene med ham."

„Har han endnu den samme Magt over Mr. Wickfield, Agnes?"

Agnes rystede paa Hovedet. „Alt er saa forandret hjemme," sagde hun, „at De næppe vilde kende det kære gamle Hus igen. Nu bo de hos os."

„Hvem?" spurgte jeg.

„Mr. Heep og hans Moder. Han sover i Deres gamle Værelse," sagde Agnes og saa op paa mit Ansigt.

„Gid jeg maatte raade for hans Drømme," sagde jeg; „saa skulde han ikke sove der længe."

„Jeg har beholdt mit eget lille Kammer," vedblev Agnes, „hvor jeg plejede at lære mine Lektier. Hvor Tiden gaar! Husker De det? Det lille panelede Kammer ved Siden af Dagligstuen?"

„Om jeg husker det? Det, hvorfra jeg første Gang saa Dem komme ud ad Døren med Deres pæne lille Nøglekurv hængende ved Deres Side?"

„Ja netop," sagde Agnes smilende. „Det glæder mig, at De tænker saa venlig derpaa. Vi vare meget lykkelige."

„Ja, det vare vi."

„Dette Kammer har jeg endnu for mig selv; men jeg kan ikke altid være borte fra Mrs. Heep, og derfor er jeg undertiden nødt til at holde hende med Selskab, naar jeg hellere vilde være ene," sagde Agnes rolig. „Men ellers har jeg ingen Grund til at klage over hende. Om hun ogsaa somme Tider keder mig med sine Lovtaler over sin Søn, saa er det jo ikke mere end naturligt af en Moder. Han er en meget god Søn mod hende."

Medens Agnes sagde disse Ord, saa jeg paa hende uden

at kunne opdage, om hun vidste noget om Uriahs Plan. Hendes milde, men alvorlige Øjne mødte mine med det vante skønne og aabne Udtryk, og jeg opdagede ingen Forandring i hendes Ansigt.

„Det værste ved deres Nærværelse i Huset," sagde Agnes, „er, at jeg ikke kan være saa meget om Fader, som jeg kunde ønske, da Uriah Heep stadig forstyrrer os, og ikke kan vaage saa nøje over ham, som jeg — gerne vilde — hvis det ikke er for dristig sagt. Men pønses der paa Svig eller Bedrageri imod ham, haaber jeg, at Kærligheden og Trofastheden dog til sidst ville gaa af med Sejren, fordi jeg tror, at de ere stærkere end al Verdens Ondskab."

Et klart Smil, som jeg aldrig har set Mage til paa noget andet Ansigt, døde hen, medens jeg endnu tænkte paa, hvor smukt det var, og hvor fortrolig jeg engang havde været med det, og hun spurgte mig med en pludselig Forandring i Udtrykket, om jeg ikke vidste, hvorledes det egentlig hang sammen med min Tantes Tab. Da jeg svarede, at hun endnu ikke havde fortalt mig det, blev Agnes tankefuld, og jeg syntes, at hendes Arm skælvede.

Vi fandt min Tante ene og i en temmelig ophidset Tilstand. Der var opstaaet en Meningsforskel mellem hende og Mrs. Crupp om det abstrakte Spørgsmaal, hvorvidt det var passende, at Personer af det svage Køn boede i Ungkarlelejligheder, og min Tante havde med den største Ligegyldighed for Mrs. Crupps Krampe gjort kort Proces ved at tilkendegive denne Dame, at hun lugtede af min Kognak, og bede hende have den Godhed at gaa sin Vej. Bægge disse Ytringer havde Mrs. Crupp optaget som Injurier og havde forsikret at hun vilde bringe Sagen for Retten.

Min Tante, som imidlertid havde faaet Tid til at køle sig af, medens Peggotty var ude med Dick for at vise ham Vagtparaden, og desuden blev meget fornøjet over at se Agnes, var ganske stolt af denne Affære og modtog os med usvækket godt Humør. Da Agnes lagde sin Hat paa Bordet og satte sig ved Siden af hende, kunde jeg ikke

lade være at tænke paa, medens jeg iagttog hendes blide Øjne og klare Pande, hvor naturligt det syntes, at hun var her; hvor tillidsfuldt min Tante stolede paa hende, skønt hun var saa ung og uerfaren, og hvor stærk hun var i sin enfoldige Kærlighed og Trofasthed.

Vi begyndte at tale om min Tantes Tab, og jeg meddelte dem, hvad jeg havde søgt at udrette denne Formiddag.

„Det var ufornuftigt, Trot," sagde min Tante, „men velment. Du er en brav Dreng — ja, jeg skal vel sagtens sige: ung Mand, nu — og jeg er stolt af dig, min Ven. Dog nok herom. Lad os nu se ganske nøgtern paa Betsey Trotwoods Stilling og undersøge, hvorledes det staar til med den."

Jeg lagde Mærke til, at Agnes blegnede, idet hun meget opmærksomt saa paa min Tante, og min Tante klappede sin Kat og saa meget opmærksomt paa Agnes.

„Betsey Trotwood," sagde min Tante, „som altid havde holdt sine Pengesager for sig selv — jeg mener ikke din Søster, Trot, men mig selv — ejede en Slump Penge, lige meget hvor meget, men nok til at leve af og mere til; thi hun havde sparet lidt sammen og lagt det op. Betsey købte i nogen Tid Obligationer for sine Penge og satte dem derpaa efter sin Konsulents Raad i Jordejendomme. Det gik meget godt og svarede gode Renter, indtil Betsey fik sin Kapital tilbagebetalt. Naa, saa maatte Betsey se at sætte sine Penge i noget andet. Hun troede, at hun nu var klogere end hendes Konsulent, som dengang ikke var saa god en Konsulent, som han tidligere havde været — jeg mener din Fader, Agnes — og satte sig i Hovedet selv at styre sine Pengesager. Hun trak derfor selv sine Grise til Torvs, men det blev en meget daarlig Handel. Først tabte hun ved et Bjærgværksselskab, og saa tabte hun ved et Dykkerselskab, der skulde opfiske sunkne Skatte eller saadant noget Humbug, og saa tabte hun atter ved et Bjærgværksselskab, og endelig tabte hun, for rigtig at sætte Kronen paa Værket, ved en Bankspekulation. Jeg ved ikke,

hvor højt Bankaktierne stod en kort Tid, hundrede Procent var det laveste, tror jeg; men Banken laa i den anden Ende af Verden — for den Sags Skyld kan den gerne have ligget paa Maanen; i ethvert Tilfælde gik den i Stykker og kan og vil aldrig betale saa meget som en Skilling; men alle Betseys Skillinger stod i den, og nu er det forbi med dem. Jo mindre vi tale derom, des bedre.“

Min Tante sluttede denne filosofiske Oversigt med at fæste sine Øjne med en Slags Triumf paa Agnes, hvis Farve efterhaanden vendte tilbage.

„Er det hele Historien, kære Miss Trotwood?“ spurgte Agnes.

„Jeg synes, det er nok, Barn,“ svarede min Tante. „Havde der været flere Penge at tabe, saa vilde den sagtens være bleven længere. Det vilde nok være lykkedes Betsey at faa dem til at gaa samme Vej som de andre og at lave endnu et Kapitel. Men der var ikke flere Penge, og Historien er ude.“

Agnes havde i Begyndelsen hørt efter med tilbageholdt Aandedræt; Rødmen paa hendes Kinder kom og gik endnu, men hun aandede mere frit, og jeg troede at vide hvorfor; jeg maatte tro, at hun havde næret Frygt for, at hendes ulykkelige Fader paa en eller anden Maade havde været Skyld i det, der var sket. Min Tante lagde hendes Haand i sin og smilte.

„Om det er hele Historien?“ gentog min Tante. „Ja vist er det, med Undtagelse af: „Og hun levede siden efter stadig lykkeligt,“ og maaske jeg ogsaa engang kan føje det til om Betsey. Men nu har du, Agnes, et kløgtigt Hoved, og det har du med, Trot, i visse Retninger, skønt jeg ikke altid kan gøre dig den Kompliment,“ og her rystede min Tante paa sit Hoved med en Energi, der var hende egen. „Hvad er der at gøre? Der er nu Huset, som gennemsnitlig sagtens vil kaste en halvfjerdsindstyve Pund af sig. Det tror jeg, at vi med Sikkerhed kunne regne det for, godt! — Det er alt, hvad vi have,“ sagde min Tante,

der havde den Særhed tilfælles med visse Heste at standse ganske pludselig, naar hun syntes at være kommen allerbedst i Gang.

„Dernæst," sagde min Tante efter en Pavse, „er der Dick. Han er saa god som hundrede Pund om Aaret, men de maa naturligvis bruges til ham alene. Jeg vilde før sende ham bort, uagtet jeg ved, at jeg er den eneste, som skønner paa ham, før jeg vilde beholde ham og ikke bruge hans Penge til ham selv. Hvorledes skulle nu Trot og jeg bedst komme ud af det? Hvad siger du, Agnes?"

„Jeg siger, Tante," faldt jeg hende i Talen, „at jeg maa gøre noget!"

„Lade dig hverve til Soldat, mener du," svarede min Tante forskrækket, „eller gaa til Søs? Det vil jeg ikke høre tale om; du skal være Prokurator og ikke sætte Liv og Lemmer til. Det ville vi ikke vide noget af i vor Familie."

Idet jeg vilde til at forklare, at jeg ikke ønskede at indføre denne Forsørgelsesmaade i Familien, spurgte Agnes, om mine Værelser vare lejede paa længere Tid.

„Du kommer netop til Sagen, min Pige," sagde min Tante. „Vi kunne ikke blive af med dem før om et halvt Aar, medmindre de kunne fremlejes, og det tror jeg ikke. Den sidste logerende døde her. Fem Mennesker af seks vilde naturligvis dø af det Nankins Fruentimmer med hendes Uldklokke. Jeg har lidt rede Penge og er enig med dig om, at det bedste, vi kunne gøre, er at blive boende her Tiden ud og skaffe Dick et Soveværelse her i Nærheden."

Jeg holdt det for min Pligt at gøre opmærksom paa den Gene, det vilde være for min Tante at leve i en stadig Guerillakrig med Mrs. Crupp; men denne Indvending afærdigede hun meget kort ved at sige, at ved det første Tegn paa Fjendtligheder var hun forberedt paa at forbavse Mrs. Crupp for hele hendes øvrige Levetid.

„Jeg har tænkt paa, Trotwood," sagde Agnes nølende, „at dersom De havde Tid —"

„Jeg har Tid nok, Agnes. Efter Klokken fire eller fem er jeg altid fri, og jeg har ogsaa Tid om Morgenen. I det hele taget," vedblev jeg og mærkede, at jeg blev lidt rød ved Tanken om de mange Timer, jeg havde tilbragt med at drive omkring i Byen og frem og tilbage paa Vejen til Norwood, „har jeg Overflødighed af Tid."

„Jeg ved," sagde Agnes, idet hun nærmede sig og talte med en dæmpet Stemme, hvori der laa saadan en Mildhed og Hensynsfuldhed, at jeg endnu hører den, „jeg ved, at De ikke vilde have noget imod at paatage Dem en Sekretærs Forretninger."

„Noget imod?"

„Ja," vedblev Agnes; „for Doktor Strong har iværksat sin Plan at trække sig tilbage og opslaaet sin Bolig her i London, og jeg ved, at han har spurgt Fader, om han ikke kunde skaffe ham en Sekretær. Og tror De nu ikke, at han hellere vilde have sin gamle Yndlingsdiscipel om sig end enhver anden?"

„Kære Agnes!" sagde jeg. „Hvorledes skulde jeg komme ud af det uden Dem? De er altid min gode Engel. Det har jeg sagt Dem. Jeg ser Dem aldrig i noget andet Lys."

Agnes svarede med sit venlige Smil, at een god Engel — hvormed hun mente Dora — var nok, og mindede mig derpaa om, at Doktoren havde plejet at arbejde i sit Studerekammer tidlig om Morgenen og om Aftenen, og at mine Fritimer nok vilde passe godt til hans Arbejdstid. Jeg blev næppe mere henrykt over Udsigten til selv at fortjene mit Brød end over Haabet om at fortjene det under min gamle Lærer og fulgte altsaa Agnes's Raad og satte mig ned og skrev et Brev til Doktoren, hvori jeg udviklede Sagen og meddelte ham, at jeg vilde hilse paa ham den næste Formiddag Klokken ti. Brevet adresserede jeg til Highgate — thi paa dette for mig saa mindeværdige Sted boede han — og gik ud og bragte det selv paa Posthuset uden at spilde en Minut.

Hvor Agnes var, syntes hendes stilfærdige Nærværelse

altid at sætte sit Spor. Da jeg kom tilbage, saa jeg, at min Tantes Fugle hang netop saaledes, som de saa længe havde hængt i Dagligstuevinduet i Huset i Dover; min Lænestol var stillet hen ved det aabne Vindu som en Efterligning af min Tantes langt mageligere Stol, og selv den runde, grønne Skærm, som min Tante havde taget med, var skruet fast i Vindueskarmen. Jeg vidste, hvem der havde gjort dette, fordi det saa ud, som om det i al Stilhed var sket af sig selv, og jeg vilde paa Øjeblikket have vidst, hvem der havde sat mine forsømte Bøger i den gamle Orden fra min Skoletid, selv om jeg havde troet, at Agnes havde været mange Mile` borte, i Stedet for at jeg saa hende pusle med dem og smile over den Uorden, hvori de vare komne.

Min Tante var meget fornøjet med Udsigten over Themsen — den tog sig virkelig ogsaa meget godt ud, naar Solen skinnede paa den, skønt den ikke kunde sammenlignes med Havet uden for Huset i Dover — men kunde derimod ikke forsone sig med den londonske Røg, der, som hun sagde, „pebrede alt“. En fuldstændig Revolution, hvori Peggotty tog en fremragende Del, blev nu gennemført i enhver Krog af mine Værelser med Hensyn til det omtalte Peber, og jeg stod netop og saa til og tænkte paa, hvor lidt endog Peggotty syntes at udrette med al sin Travlhed, og hvor meget Agnes udrettede uden mindste Travlhed, da det i det samme bankede paa Døren.

„Jeg tror,“ sagde Agnes og blegnede, „at det er Fader. Han lovede mig at komme.“

Jeg aabnede Døren og det ikke alene for Wickfield, men ogsaa for Uriah Heep. Det var nogen Tid siden, jeg havde set Wickfield, og efter hvad jeg havde hørt af Agnes, var jeg forberedt paa en stor Forandring hos ham, men hans Udseende rystede mig dog.

Det var ikke, fordi han saa mange Aar ældre ud, skønt han endnu var klædt med sin gamle udsøgte Sirlighed; heller ikke fordi der var udbredt en usund Rødme over

hans Ansigt, eller fordi hans Øjne vare fremstaaende og underløbne med Blod, eller fordi hans Haand led af en nervøs Rystelse, hvortil jeg kendte Aarsagen, og som jeg havde lagt Mærke til for flere Aar tilbage. Det var ikke, fordi han havde mistet sit gode Udseende eller sin statelige Holdning — thi det havde han ikke — men det, som slog mig mest, var, at han, uagtet hans Ydre endnu vidnede om hans medfødte Overlegenhed, kunde underordne sig denne krybende Legemliggørelse af alt, hvad der var lavt, Uriah Heep. Den Forandring, der var foregaaet i disse to Naturers gensidige Stilling, og hvorved Uriah var bleven den styrende og Wickfield den afhængige, var et Syn, der var mig pinligere, end jeg kan beskrive det. Havde jeg set en Abe tiltage sig Herredømme over et Menneske, vilde jeg næppe have fundet et saadant Skue mere nedværdigende.

Han syntes selv at vide det alt for vel. Da han var kommen ind, stod han stille og bøjede Hovedet, som om han følte det. Dette varede dog kun et Øjeblik; thi Agnes sagde venlig til ham: „Fader, her er Miss Trotwood og Trotwood, som du ikke har set saa længe," derpaa nærmede han sig og rakte tvungent min Tante Haanden og trykkede min med større Hjertelighed. Under det Øjebliks Ophold, jeg omtaler, saa jeg Uriahs Ansigt forme sig til det modbydeligste Grin. Agnes saa det ogsaa, tror jeg; thi hun gøs tilbage for ham.

Hvad min Tante saa eller ikke saa, skulde al Verdens Fysiognomikere have haft ondt ved at udfinde uden hendes gode Vilje. Jeg tror ikke, at nogen har kunnet paatage sig en saa uforstyrret Mine som hun, naar hun vilde. Hendes Ansigt kunde ved den ommeldte Lejlighed lige saa gerne have været en Brandmur, saa lidt Lys kastede det over hendes Tanker, indtil hun paa sin sædvanlige bratte Maade brød Tavsheden.

„Naa, Wickfield!" sagde min Tante, og han saa for første Gang op paa hende. „Jeg har netop fortalt Deres

Datter, hvor godt jeg selv har spekuleret med mine Penge, eftersom jeg ikke vilde betro dem til Dem, fordi De begyndte at blive noget aflægs i Forretningssager. Vi have holdt Raad sammen og ere, alt vel overvejet, komne ganske godt ud af det. Agnes er i mine Tanker lige saa god som hele Firmaet."

„Dersom jeg i al Ydmyghed tør tillade mig en Bemærkning," sagde Uriah Heep med en Vridning, „saa er jeg aldeles enig med Miss Trotwood og vilde kun være alt for lykkelig ved at have Miss Agnes til Kompagnon."

„De er jo selv Kompagnon," svarede min Tante, „og det synes jeg kan være Dem nok. Hvorledes har De det, Sir?"

Paa dette Spørgsmaal, der henvendtes til ham med overordentlig Korthed, svarede Mr. Heep, idet han kejtet krammede den blaa Pose, han havde med, at han havde det ret godt og haabede, at det samme var Tilfælde med hende.

„Og De, Master — Mister Copperfield, skulde jeg sige," vedblev Uriah, „hvorledes har De det? Det glæder mig at se Dem, endog under de nærværende Omstændigheder." Derom var jeg overbevist; thi han syntes at gotte sig hjertelig over dem. „De nærværende Omstændigheder ere ikke saa glædelige, som Deres Venner kunne ønske det for Deres Skyld; men det er ikke Penge, som skaber Manden; det er — med mine ringe Evner er jeg virkelig ikke i Stand til at udtrykke, hvad det er," sagde Uriah slesk, „men det er ikke Penge!"

Her trykkede han min Haand, dog ikke paa den sædvanlige Maade, thi han stod et godt Stykke fra mig og løftede den op og ned ligesom en Pumpestang, som han var lidt bange for.

„Og hvorledes synes De, vi se ud, Master Copperfield?" smiskede Uriah. „Finder De ikke Mr. Wickfield blomstrende, Sir? Aarene sige ikke stort i vort Firma, undtagen for saa vidt de have ophøjet de ringe, nemlig Moder og mig selv,

og udviklet," tilføjede han efter nogen Betænkning, „det skønne, nemlig Miss Agnes."

Efter denne Kompliment vred han sig paa en saa utaalelig Maade, at min Tante, som havde siddet og stirret paa ham, tabte Taalmodigheden.

„Pokker tage det Menneske!" sagde hun barsk; „hvad er der i Vejen med ham? De gaar jo helt af Led!"

„Om Forladelse, Miss Trotwood," svarede Uriah; „jeg ved, De er nervøs."

„Maa jeg være fri!" sagde min Tante, alt andet end formildet. „Kom ikke med saadan en Snak! De tager fejl, gør De. Er De en Aal, saa opfør Dem som en Aal. Er De et Menneske, saa hold Deres Lemmer i Tømme! Jeg har aldrig kendt Mage! De Vridninger og Bugtninger ere nær ved at gøre en tosset!"

Uriah blev noget forlegen, som vel de fleste vilde være blevne, ved denne Overhaling, der fik en yderligere Kraft ved den harmfulde Maade, hvorpaa min Tante bagefter rokkede paa sin Stol og rystede paa Hovedet, som om hun vilde fare løs paa ham. Men han sagde afsides til mig med myg Stemme:

„Jeg ved meget godt, at Miss Trotwood, skønt hun er en fortræffelig Dame, har et heftigt Sind — jeg har haft den Fornøjelse, tror jeg, at kende hende før Dem, Master Copperfield, medens jeg endnu var en ringe Skriver — og det er jo ganske naturligt, at det er blevet værre under de nærværende Omstændigheder. Det er kun mærkeligt, at det ikke er blevet langt værre, end det er. Jeg er kun kommen for at sige, at dersom der var noget, som vi, Moder og jeg, eller Wickfield & Heep, kunde gøre under de nærværende Omstændigheder, vilde det være os meget kært. Tør jeg gaa saa vidt?" sagde Uriah med et modbydeligt Smil til sin Kompagnon.

„Uriah Heep," sagde Wickfield i en ensformig, tvungen Tone, „er meget virksom i Forretningen, Trotwood. Jeg er aldeles enig i det, han siger. De ved, at jeg fra gammel

Tid har interesseret mig for Dem. Men set bort derfra, er jeg aldeles enig i, hvad Uriah siger.“

„O, hvilken Løn det er,“ sagde Uriah og trak det ene Ben op i Vejret med Fare for at paadrage sig endnu en Overhaling af min Tante, „at blive vist en saadan Tillid! Men jeg haaber at kunne gøre noget for at skaane ham for de Bryderier, som vor Forretning fører med sig!“

„Uriah Heep er mig en stor Trøst,“ sagde Wickfield i samme sløve Tone. „Det er en hel Lettelse for mig at have en saadan Kompagnon.“

Jeg vidste, at den røde Ræv fik ham til at sige alt dette for at vise ham for mig i det Lys, han havde hentydet til den Nat, da han forgiftede min Ro. Jeg lagde atter Mærke til det samme lede Smil paa hans Ansigt og saa, hvorledes han iagttog mig.

„Du vil dog vel ikke gaa, Fader?“ sagde Agnes urolig. „Vil du ikke følge med Trotwood og mig?“

Jeg tror, han vilde have set hen paa Uriah, førend han svarede, hvis denne Hædersmand ikke var kommen ham i Forkøbet.

„Jeg er selv optagen af Forretninger,“ sagde Uriah, „ellers vilde det have været mig kært at være bleven hos mine Venner. Men jeg overlader det til min Kompagnon at repræsentere Firmaet. Miss Agnes, jeg anbefaler mig! Far vel, Master Copperfield, ærbødigste Tjener, Miss Betsey Trotwood.“

Med disse Ord gik han, idet han kyssede paa sin store Haand og fordrejede sit Ansigt som en Maske.

Vi bleve siddende et Par Timers Tid og talte om de gamle, glade Dage i Canterbury.

Efter at Wickfield var bleven overladt til Agnes, fik han snart større Lighed med sit tidligere Jeg, skønt der var udbredt noget tungsindigt over ham, som intet Øjeblik forlod ham. Ikke des mindre blev han kendelig oplivet og glædede sig ved at høre os tale om de smaa Hændelser fra vort tidligere Liv, som han huskede en hel Del af.

Han sagde, at det var ligesom i gamle Dage atter at være ene med mig og Agnes, og han ønskede til Gud, at alt var som dengang. Jeg er vis paa, at Agnes's milde Ansigt og alene det lette Tryk af hendes Haand paa hans Arm havde en Indflydelse, som gjorde Underværker hos ham.

Min Tante, som næsten hele Tiden, medens dette stod paa, havde haft travlt med Peggotty i Værelset indenfor, vilde ikke følge med os hen til det Sted, hvor de logerede, men paastod, at jeg skulde gaa, og jeg gik da. Vi spiste til Middag sammen. Efter Middagsbordet sad Agnes, ligesom i gamle Dage, ved Siden af ham og skænkede hans Vin for ham. Han tog, hvad hun gav ham, og ikke mere — ligesom et Barn — og vi sad alle tre ved Vinduet, til Aftenen faldt paa. Da det næsten var blevet mørkt, lagde han sig paa en Sofa, og Agnes lagde Puden til Rette under hans Hoved og bøjede sig en kort Tid ned over ham. Da hun kom tilbage til Vinduet, var det ikke saa mørkt, at jeg jo kunde se Taarerne perle i hendes Øjne.

Jeg beder Himlen, at jeg aldrig maa glemme den dyrebare Pige i hendes Kærlighed og Trofasthed paa dette Tidspunkt af mit Liv; thi gjorde jeg det, maatte jeg nærme mig min Ende, og da vilde jeg ønske at huske hende bedst! Hun fyldte mit Hjerte med saadanne gode Forsætter, styrkede saaledes min Svaghed ved sit Eksempel, ledede — jeg ved ikke hvorledes, hun var alt for bly og tilbageholden til at raade mig med mange Ord — saaledes min urolige Higen og vankelmodige Karakter, at jeg er fuldt overbevist om, at alt den Smule godt, jeg har gjort, og alt det onde, jeg har undladt at gøre, maa jeg tilskrive hende.

Og hvorledes talte hun ikke til mig om Dora, mens vi sad i Mørket ved Vinduet? Hvor hun lyttede til mine Lovtaler over hende; hvor hun selv roste hende og udbredte nogle Glimt af sit eget rene Lys over den lille Feskikkelse, som gjorde den endnu dyrebarere og uskyldigere for mig! O, Agnes, du min Barndoms Søster, havde jeg dengang vidst, hvad jeg først fik at vide længe bagefter!

Da jeg kom ned, stod der en Tigger paa Gaden, og da jeg vendte Hovedet op mod Vinduet og tænkte paa hendes rolige, engleagtige Øjne, bragte han mig til at studse, idet han, ligesom et Ekko af Morgenen, mumlede:

„Blind, blind, blind!“

Ottende Kapitel.

Begejstring.

Jeg begyndte igen den næste Dag med en Dukkert i det romerske Bad og gik derpaa til Highgate. Nu var jeg ikke mere modløs. Jeg var ikke længer bange for den luslidte Kjole og følte ikke mere nogen Længsel efter vælige Graaskimler. Hele mit Syn paa den Ulykke, som havde ramt os, var forandret. Hvad jeg havde at gøre, var at vise min Tante, at hendes tidligere Godhed imod mig ikke var bleven spildt paa en ufølsom, utaknemmelig Genstand. Hvad jeg havde at gøre, var at føre mig mine yngre Dages pinlige Tugt til Nytte ved at tage fat med Alvor og Energi. Hvad jeg havde at gøre, var at tage min Skovhuggerøkse i Haanden og rydde min Vej gennem Vanskelighedernes Skov ved at fælde Træerne, indtil jeg naaede Dora. Og jeg skød en voldsom Fart, som om det hele kunde klares ved at gaa.

Da jeg naaede den velkendte Vej til Highgate og tænkte paa, hvorledes det tidligere var for min Fornøjelses Skyld, at jeg kom denne Vej, medens det nu var et vidt forskelligt Ærinde, som førte mig derhen, syntes hele mit Liv at være undergaaet en fuldstændig Forandring. Men det nedslog mig ikke; med det ny Liv kom ny Forsætter, ny Planer. Stor var Møjen, men Lønnen endnu større. Dora var Lønnen, og Dora maatte vindes. Jeg kom i en saadan Henrykkelse, at jeg ordentlig blev ganske ulykkelig over, at min Frakke

ikke allerede var en Smule luslidt. Jeg havde stor Lyst til at bede en gammel Mand, der slog Sten paa Vejen, om at laane mig sin Hammer et Øjeblik og lade mig begynde at bane mig en Vej af Kampesten til Dora. Jeg hidsede mig saaledes op og blev saa aandeløs, at jeg var til Mode, som om jeg havde fortjent, jeg ved ikke hvor meget.

I denne Tilstand gik jeg ind i et Hus, som jeg saa var til Leje, og undersøgte det omhyggelig; thi jeg indsaa Nødvendigheden af at være praktisk. Det passede udmærket for Dora og mig; foran det laa en lille Have, hvor Jip kunde løbe omkring og gø ad de forbigaaende gennem Stakittet, og ovenpaa var der et fortræffeligt Værelse til min Tante. Da jeg kom ud igen, var jeg endnu mere hed og ilter og for op til Highgate i en saadan Fart, at jeg kom en Time for tidlig; men selv om dette ikke havde været Tilfældet, vilde jeg have været nødt til at drive omkring for at afkøles, førend jeg var præsentabel.

Det første jeg gjorde, efter at jeg havde underkastet mig denne nødvendige Forberedelse, var at opsøge Doktorens Hus, der ikke laa i den Del af Highgate, hvor Mrs. Steerforth boede, men i den modsatte Ende af den lille By. Da jeg havde gjort denne Opdagelse, gik jeg, dragen af en uimodstaaelig Magt, tilbage til en Sidevej ved Mrs. Steerforths Bolig og saa over Hjørnet af Havemuren. Der var Skodder for Vinduerne i hans Værelse. Døren til Drivhuset stod aaben, og Rosa Dartle spadserede, barhovedet og med hurtige, heftige Skridt, op og ned ad en Grusgang paa den ene Side af Plænen. Jeg kom til at tænke paa et vildt Dyr, der gik frem og tilbage, saa langt dets Lænke naaede, paa samme Plet uden Ro eller Rist.

Jeg listede mig bort fra min Udkigspost og drev omkring, til Klokken blev ti. Kirken med det slanke Spir, som nu ligger oppe paa Bakken, var der ikke dengang, saa der var heller ingen Kirkeur, hvor man kunde se, hvad Klokken var. I Stedet for den laa der et gammelt, rødt, grundmuret Hus, som brugtes til Skole, og et herligt gam-

melt Hus maa det have været at gaa i Skole i, saaledes som jeg husker det.

Da jeg nærmede mig Doktorens Villa — et kønt, gammelt Sted, som han syntes at have sat en Del Penge paa, at dømme efter de Istandsættelser og Forskønnelser, der saa ud til lige at være blevne færdige — saa jeg ham gaa i Haven med Gamasker og det hele, som om han havde gaaet saaledes lige siden min Skoletid. Ogsaa hans gamle Kammerater omgav ham; thi der stod mange høje Træer i Nærheden, og nogle Raager hoppede i Græsset og saa efter ham, som om de havde faaet Brev om ham fra Raagerne i Canterbury og nu, som Følge deraf, holdt Øje med ham.

Da jeg vidste, hvor aldeles haabløst det var at tiltrække sig hans Opmærksomhed i en saadan Afstand, tog jeg mig den Dristighed at aabne Laagen og gaa bag efter ham for at møde ham, naar han vendte sig om. Idet han gjorde dette og nærmede sig, saa han nogle Øjeblikke tankefuldt paa mig, aabenbart uden i mindste Maade at tænke paa mig; men derpaa røbede hans velvillige Ansigt en overordentlig stor Glæde, og han greb bægge mine Hænder.

„Men, min kære Copperfield, De er jo bleven en Mand! Hvorledes har De det? Det glæder mig at se Dem; hvor De er vokset til Deres Fordel! De er ganske — ja — ak Gud ja!“

Jeg sagde, jeg haabede, at baade han og Mrs. Strong havde det godt.

„Ak Gud, ja, Annie har det rigtig godt, og det vil glæde hende at se Dem. De har altid været hendes Yndling. Hun sagde det endnu i Gaar Aftes, da jeg viste hende Deres Brev, og — ja vist — De husker jo nok Mr. Jack Maldon, Copperfield?“

„Fuldkommen, Sir.“

„Naturligvis. Han har det ogsaa ganske godt.“

„Er han kommen hjem, Sir?“ spurgte jeg.

„Fra Ostindien,“ sagde Doktoren. „Han kunde ikke

taale Klimaet, kære Ven. Mrs. Markleham var saa urolig for ham, den Stakkel, derfor fik vi ham hjem igen og købte ham en lille Stilling, som passer langt bedre for ham."

Jeg kendte nok til Jack Maldon til af denne Fortælling at slutte, at det var en Stilling, hvor der ikke var meget at gøre, men som blev godt lønnet. Doktoren, som imidlertid gik op og ned med sin Haand paa min Skulder og sit venlige Ansigt vendt opmuntrende hen mod mig, vedblev:

„Deres Forslag, kære Copperfield, er mig unægtelig meget behageligt og kærkomment; men tror De ikke, at De kunde finde paa noget bedre? De udmærkede Dem, ved De, medens De var hos os. De er skikket til mange gode Ting. De har lagt en Grundvold, som der kan bygges en hel Del paa, og er det ikke Synd af Dem at ofre Deres Ungdoms Vaar paa en saa tarvelig Sysselsættelse som den, jeg kan byde Dem?"

Jeg blev igen gloende hed og forfægtede ivrig min Sag, skønt paa en temmelig konfus Maade, er jeg bange for. Jeg sluttede med at minde Doktoren om, at jeg allerede havde valgt en Livsstilling.

„Ja, ja, det er sandt. Det, at De allerede har valgt en Livsstilling og forbereder Dem til den, gør jo rigtignok en Forskel. Men, min kære unge Ven, hvad ere halvfjerdsindstyve Pund om Aaret?"

„De fordoble vore Indtægter, Doktor Strong," sagde jeg.

„Ak Gud," svarede Doktoren, „at tænke sig det! Ikke fordi jeg dermed vil sige, at det strengt indskrænker sig til halvfjerdsindstyve Pund om Aaret; for jeg har altid haft i Sinde at gøre den af mine unge Venner, jeg maatte vælge, en ekstra Foræring. Jeg har ganske vist," vedblev han, mens han stadig spadserede frem og tilbage med mig med sin Haand paa min Skulder, „altid taget en aarlig Dusør med i Regningen."

„Min kære Lærer," sagde jeg — denne Gang virkelig uden at vrøvle — „hvem jeg allerede skylder mere, end jeg nogen Sinde kan gengælde —"

„Nej, nej," afbrød Doktoren mig. „Om Forladelse!"

„Vil De tage til Takke med den Tid, jeg har tilovers, og det er mine Morgener og Aftener, og tror De, at den er halvfjerdsindstyve Pund værd, gør De mig en saadan Tjeneste, at jeg ikke kan beskrive Dem det."

„Herregud!" sagde Doktoren uskyldig. „At tænke sig, at saa lidt kan være saa meget værd. Ak, ja, ja! Og hvis De finder noget bedre, tager De derimod? Derpaa giver De mig Deres Ord?" tilføjede han — det var den Maade, hvorpaa han altid havde appelleret til Drengenes Æresfølelse.

„Jeg giver Dem mit Ord derpaa, Sir," svarede jeg i vor gamle Skoletone.

„Naa, lad gaa da!"

„Og jeg vilde være endnu tyve Gange saa lykkelig," sagde jeg med en Smule — jeg haaber uskyldigt — Smigreri, „dersom det er Ordbogen, hvormed jeg skal sættes i Arbejde."

Doktoren stod stille, slog mig igen smilende paa Skulderen og udbrød med en triumferende Mine, som om jeg havde fundet de vises Sten. „Min kære, unge Ven, De har truffet det. Det er Ordbogen."

Hvor kunde det være andet? Hans Lommer vare lige saa fulde af den som hans Hoved. Den krøb ud af ham i alle Retninger. Han fortalte mig, at siden han havde trukket sig tilbage fra Skolelivet, var det gaaet rigtig godt frem med den, og at det netop passede udmærket for ham at bruge Morgen- og Aftentimerne til Arbejde, som jeg havde foreslaaet, da det var hans Vane at spadsere omkring om Dagen og spekulere. Hans Papirer vare komne lidt i Uorden, da Jack Maldon i den sidste Tid af og til havde fungeret som Amanuensis, men ikke havde været vant dertil; men vi skulde snart bringe Orden i Tingene, og saa skulde det gaa, som det var smurt. Siden, efter at vi vare komne rigtig ind i vort Arbejde, mærkede jeg, at Jack Maldons Forsøg voldte mig større Ulejlighed, end jeg havde ventet,

da han ikke havde indskrænket sig til at gøre en Mængde Fejl, men havde tegnet saa mange Soldater og Dameportrætter i Doktorens Manuskript, at jeg ofte ikke kunde hitte Rede i, hvad der skulde staa.

Doktoren glædede sig meget til, at vi skulde arbejde sammen paa dette vidunderlige Værk, og vi aftalte at begynde næste Morgen Klokken syv. Vi skulde arbejde to Timer hver Morgen og to eller tre Timer hver Aften, undtagen om Lørdagen, da jeg skulde hvile mig. Søndagen skulde jeg naturligvis ogsaa have fri, og jeg fandt disse Vilkaar meget lette.

Efter at alt saaledes var blevet ordnet til gensidig Tilfredshed, førte Doktoren mig ind i Huset for at forestille mig for Mrs. Strong. Vi traf hende i Doktorens ny Studerekammer, hvor hun støvede hans Bøger af, en Frihed, som han aldrig tillod nogen anden at tage sig — thi hans Bibliotek var hans Helligdom.

De havde ventet med Frokosten for min Skyld, og vi satte os nu til Bords, men havde ikke siddet længe, førend jeg af Mrs. Strongs Ansigt kunde se, at der kom nogen, endnu førend jeg hørte nogen Lyd. En Herre kom ridende hen til Porten, trak sin Hest med Tømmen paa Armen ind i den lille Gaard, som om han var fuldkommen hjemme, og bandt den ved en Ring i det tomme Vognskur, hvorpaa han traadte ind i Frokostværelset med Ridepisken i Haanden. Det var Jack Maldon. Ostindien havde slet ikke haft nogen gavnlig Indflydelse paa ham — i det mindste ikke i mine Øjne. Jeg var imidlertid en sand Dydsdragon over for alle unge Mænd, som ikke gav sig af med at fælde Træerne i Vanskelighedernes Skov, og min Mening bør derfor optages med tilbørlig Varsomhed.

„Mr. Jack!“ sagde Doktoren; „Mr. Copperfield!“

Jack trykkede min Haand, skønt ikke videre varmt, syntes jeg, og med en flegmatisk Nedladenhed, hvorover jeg i mit stille Sind følte mig højlig forarget. Men hans

Flegma var i og for sig aldeles forbavsende, undtagen naar han talte til sin Kusine Annie.

„Har De spist Frokost i Dag, Mr. Jack?“ spurgte Doktoren.

„Jeg spiser næsten aldrig Frokost, Sir,“ svarede han, idet han lagde sit Hoved tilbage i en Lænestol. „Det keder mig.“

„Er der noget nyt i Dag?“ spurgte Doktoren videre.

„Nej, slet ikke. Man snakker om, at Folk ere sultne og misfornøjede oppe i det nordlige; men de ere jo altid sultne og misfornøjede et eller andet Sted.“

Doktoren saa alvorlig ud og sagde, som om han ønskede at skifte Emne: „Saa er der jo intet nyt, og intet nyt er jo godt nyt, siger man.“

„Der staar en lang Historie i Aviserne om et Mord. Men der bliver jo altid nogen myrdet, og jeg læste det ikke.“

En saadan Ligegyldighed for alle menneskelige Handlinger og Lidenskaber holdt man dengang næppe for en aldeles udmærket Egenskab. Jeg har virkelig set den være højeste Mode og set den blive praktiseret med et saadant Held, at jeg har stødt paa nogle fine Herrer og Damer, som lige saa gerne kunde have været fødte Kaalorme. Den gjorde maaske et dybere Indtryk paa mig dengang, fordi den var noget nyt for mig, men den hjalp visselig ikke til at forhøje min gode Mening om eller styrke min Tillid til Jack Maldon.

„Jeg kom for at spørge, om Annie havde Lyst til at gaa i Operaen i Aften,“ sagde Maldon nu. „Det er den sidste gode Aften i denne Sæson, og der optræder en Sangerinde, som hun virkelig bør høre. Hun er ganske udmærket, og desuden,“ tilføjede han, idet han atter hensank i sin Flegma, „er hun saa dejlig grim.“

Doktoren, som altid glædede sig over, hvad han troede kunde glæde hans unge Kone, vendte sig om mod hende og sagde:

„Du maa gaa, Annie; du maa gaa.“

„Jeg vil helst ikke," sagde hun til Doktoren. „Jeg foretrækker at blive hjemme."

Uden at se paa sin Fætter henvendte hun sig derpaa til mig og spurgte til Agnes, om hun fik hende at se, og om hun ikke kom i Dag, og var saa forvirret, at det undrede mig, at endog Doktoren, der sad og smurte sit Smørrebrød, kunde være blind for, hvad der var saa iøjnefaldende.

Men han saa intet. Han sagde ganske godmodig til hende, at hun var ung og burde more og adsprede sig og ikke sidde hjemme og kede sig i en kedelig gammel Knarks Selskab. Desuden, sagde han, længtes han efter at høre hende synge alle den ny Sangerindes Arier for sig, og hvorledes kunde hun det, naar hun ikke gik derhen? Derfor samtykkede Doktoren paa hendes Vegne, og Jack Maldon skulde komme igen til Middag. Da dette var afgjort, tog han af Sted til sin Forretning, tænker jeg, men i alt Fald red han bort.

Næste Morgen var jeg nysgerrig efter at faa at vide, om hun var tagen af Sted. Nej, det var hun ikke, men havde sendt sin Fætter Afbud og var gaaet ud om Eftermiddagen for at besøge Agnes og havde faaet Doktoren til at følge med, og de vare gaaede hjem over Markerne, fortalte Doktoren mig, da Aftenen havde været saa smuk. Saa tænkte jeg paa, om hun vilde være tagen af Sted, dersom Agnes ikke havde været i Byen, og om Agnes ogsaa udøvede en heldig Indflydelse paa hende.

Hun saa ikke meget lykkelig ud, syntes jeg; men det var et godt Ansigt, eller ogsaa løj det. Jeg skottede ofte hen til det; thi hun sad hele Tiden ved Vinduet, mens vi arbejdede, og gav os vor Frokost, som vi spiste i Smaapartier, da vi havde travlt. Da jeg gik Klokken ni, knælede hun foran Doktoren og gav ham hans Sko og Gamasker paa. Nogle grønne Blade, som hang ned for Vinduet i det lave Værelse, udbredte en dæmpet Skygge over hendes Ansigt, og paa hele Vejen til Doctors' Commons tænkte jeg

paa den Aften, da jeg havde set hende stirre paa ham, medens han læste.

Jeg havde nu ordentlig travlt; var oppe Klokken fem om Morgenen og kom hjem Klokken ni, ti om Aftenen; men jeg følte en usigelig Tilfredsstillelse ved at være saa stærkt optagen og gik aldrig mere langsomt, thi den Tanke opildnede mig, at jo mere jeg trættede mig selv, des mere gjorde jeg for at fortjene Dora. Jeg havde endnu ikke fremstillet mig for Dora i min ny Værdighed, da hun om nogle faa Dage skulde ind til Miss Mills, og jeg saa længe vilde udsætte at meddele hende, hvad jeg havde at fortælle, hvorfor jeg i mine Breve — alle vore Meddelelser bleve hemmelig sendte gennem Miss Mills — kun havde underrettet hende om, at jeg havde meget at sige hende. Imidlertid indførte jeg en stor Besparelse i Brugen af Pomade, opgav helt vellugtende Sæber og Lavendelvand og solgte med uhyre Tab tre Veste, da de vare alt for luksuriøse for min spartanske Levemaade.

Alt dette var mig ikke nok. Jeg brændte af Utaalmodighed efter at gøre noget mere og gik derfor hen for at tale med Traddles, der nu boede i et Baghus i Castle Street. Dick, som allerede to Gange var fulgt med mig ud til Highgate og havde fornyet sit Bekendtskab med Doktoren, tog jeg med.

Jeg tog Dick med, fordi han, som tog sig min Tantes Uheld meget nær og for ramme Alvor troede, at ingen Galejslave eller Straffefange trællede mere end jeg, havde begyndt at græmme sig, saa at han tabte baade Humør og Appetit, fordi han ingen Gavn gjorde. I denne Tilstand følte han sig mindre end ellers skikket til at gøre Ansøgningen færdig, og jo mere han sled med den, des oftere slap Kong Karl den Førstes ulykkelige Hoved ind i den. Da jeg virkelig frygtede for, at hans Sygdom skulde tiltage, dersom vi ikke brugte en eller anden uskyldig List imod ham og fik ham bildt ind, at han gjorde Nytte, eller virkelig fik ham til at gøre Nytte, hvilket jo vilde være saa meget

bedre, besluttede jeg at prøve paa, om Traddles ikke kunde hjælpe os. Førend vi gik, havde jeg skrevet til Traddles og sat ham fuldstændig ind i alt, hvad der var hændet, og Traddles havde sendt mig et fortræffeligt Svar, hvori han udtalte sin Deltagelse og sit Venskab.

Vi traf ham ivrigt sysselsat ved hans Skrivetøj og hans Papirer, opmuntret ved Synet af Urtepotten og det lille runde Bord i et Hjørne af det lille Værelse. Han modtog os hjertelig og blev straks gode Venner med Dick, der paastod, at han havde set ham før, hvortil vi bægge sagde: „meget muligt.“

Den første Sag, hvorom jeg vilde raadføre mig med Traddles, var denne. Jeg havde hørt, at mange udmærkede Mænd havde begyndt deres Løbebane med at referere Parlamentsforhandlingerne, og da Traddles havde nævnet Bladene for mig som en af de Ting, hvortil han satte sit Haab, havde jeg bragt disse to Ting i Forbindelse og skrevet til ham, at jeg ønskede at vide, hvorledes jeg skulde faa den fornødne Uddannelse. Traddles meddelte mig nu som Udbyttet af sine Undersøgelser, at den rent mekaniske Færdighed, der udkrævedes for at blive en dygtig Stenograf, i de fleste Tilfælde var næsten lige saa vanskelig at opnaa som at lære seks Sprog, og at den maaske med ihærdig Flid kunde naas i Løbet af nogle faa Aar. Traddles mente fornuftigvis, at Sagen dermed vilde være opgivet, men jeg, som kun følte, at der ganske vist her var et Par høje Træer at fælde, besluttede straks at bane mig Vej til Dora gennem denne Tykning med Øksen i Haanden.

„Du skal rigtig have mange Tak, kære Traddles!“ sagde jeg. „Jeg vil begynde i Morgen.“

Traddles saa noget forbavset ud og det ikke uden Grund, men han havde endnu ingen Forestilling om min henrykte Tilstand.

„Jeg vil købe mig en Bog med en god Anvisning til at lære Kunsten,“ sagde jeg; „jeg vil studere den i Commons, hvor jeg ikke har nær nok at bestille, og for at øve

mig vil jeg opskrive Talerne i Retten; du kan tro, min brave Ven, jeg skal nok komme efter det.“

„Gud bevares!“ sagde Traddles og gjorde store Øjne; „jeg har aldrig troet, at du havde saa megen Energi!“

Jeg ved heller ikke, hvorledes han skulde have vidst det, da det var temmelig nyt for mig selv. Derpaa lod jeg den Sag fare og bragte Dick paa Tapetet.

„Ser De,“ sagde Dick dybsindig, „kunde jeg bare gøre noget, Mr. Traddles; kunde jeg bare slaa paa Tromme eller spille paa Valdhorn!“

Stakkels Fyr! Jeg tvivler ikke om, at han i sit Hjerte vilde have foretrukket èn saadan Sysselsættelse for enhver anden. Traddles, som ikke for alt i Verden vilde have smilet, svarede rolig:

„Men De skriver jo godt, Sir. I det mindste har du sagt det, Copperfield.“

„Fortræffeligt,“ sagde jeg. Og det gjorde han ogsaa. Han skrev en meget nydelig Haand.

„Tror De ikke, De kunde paatage Dem Afskrivningsarbejde,“ sagde Traddles, „dersom jeg kunde skaffe Dem noget?“

Dick saa tvivlende paa mig. „Hvad mener De, Trotwood?“

Jeg rystede paa Hovedet. Dick rystede ogsaa paa Hovedet og sukkede. „Fortæl ham om Ansøgningen,“ sagde han.

Jeg forklarede Traddles, at det faldt meget vanskeligt at holde Kong Karl den Førstes Hoved ude af Dicks Manuskripter, og imidlertid saa Dick meget ærbødig og alvorlig paa Traddles og pattede paa sin Tommelfinger.

„Men de Dokumenter, jeg taler om, ere allerede opsatte og færdige, forstaar du,“ sagde Traddles efter at have tænkt sig lidt om. „Det vilde Mr. Dick intet faa at gøre med. Vilde det ikke gøre en Forskel, Copperfield? I ethvert Tilfælde kunde han jo prøve derpaa.“ Dette gav os nyt Haab. Medens Dick forventningsfuldt iagttog Traddles og

mig fra sin Stol, lagde vi vore Hoveder i Blød og udrugede en Plan, i Kraft af hvilken vi den næste Dag fik sat ham i Arbejde, og det gik aldeles glimrende.

Paa et Bord ved Vinduet i Buckingham Street lagde vi det Arbejde, Traddles havde skaffet ham, og som var at tage, jeg ved ikke hvor mange Genparter af et juridisk Dokument, og paa et andet Bord udbredte vi den sidste ufuldendte Original til den store Ansøgning. Vor Instruks til Dick gik ud paa, at han nøjagtig skulde afskrive det, han havde for sig, uden i mindste Maade at afvige fra Originalen, og naar han fandt det nødvendigt at gøre den allerringeste Hentydning til Kong Karl den Første, skulde han styrte hen til Ansøgningen. Vi formanede ham til at holde sig dette efterretteligt og overlod til min Tante at passe paa ham. Senere meldte min Tante os, at han i Begyndelsen havde baaret sig ad som en, der slaar paa Pavker, og stadig havde delt sin Opmærksomhed mellem de to Dokumenter, men at han, da han mærkede, at dette forvirrede og trættede ham, havde givet sig i Færd med sin Genpart paa en ordentlig, forretningsmæssig Maade og ladet Ansøgningen ligge til en mere passende Tid. Kort sagt, uagtet vi tog os vel i Agt for, at han ikke fik mere Arbejde, end han kunde taale, og skønt han ikke begyndte før i Slutningen af en Uge, havde han dog til den følgende Lørdag Aften fortjent ti Shillings og ni Pence, og saa længe jeg lever, skal jeg aldrig glemme, hvorledes han gik omkring i alle Butikkerne i Nabolaget for at ombytte sin Skat i Sixpence, eller hvorledes han, med Taarer af Glæde og Stolthed i sine Øjne, overrakte min Tante dem, ordnede i Form af et Hjerte paa en Præsenterbakke. Fra det Øjeblik, han var bleven sysselsat paa en nyttig Maade, lignede han et Væsen, der var under Indflydelse af en heldbringende Trolddom, og har der været noget lykkeligt Menneske i Verden den Lørdag Aften, var det den taknemmelige Skabning, som holdt min Tante for den vidunderligste Kvinde i Universet og mig for den vidunderligste unge Mand.

„Nu er der ikke længer Tale om at sulte, Trotwood,“ sagde Dick, idet han i en Krog trykkede min Haand. „Jeg skal sørge for hende, Sir!“ og han svang sine Fingre i Luften, som om det var ti Guldminer.

Jeg ved næppe, hvem der var gladest, Traddles eller jeg. „Det har virkelig,“ sagde Traddles pludselig, idet han tog et Brev op af Lommen og gav mig det, „bragt mig til rent at glemme Mr. Micawber.“

Brevet — Micawber forsømte aldrig nogen tænkelig Lejlighed til at skrive et Brev — var adresseret til mig „Ved Godhed af T. Traddles, Esquire, af Inner Temple.“ Det lød saaledes:

Min kære Copperfield!

„De er muligvis ikke forberedt paa at modtage den Underretning, at noget har vist sig. Jeg har maaske ved en tidligere Lejlighed omtalt for Dem, at jeg levede i Forventningen om en saadan Tildragelse.

Jeg er i Færd med at etablere mig i en af vor lyksalige Øs Købstæder — hvor Samfundet kan betegnes som en heldig Blanding af det agerdyrkende og det gejstlige Element — i umiddelbar Forbindelse med en af de lærde Livsstillinger. Mrs. Micawber og vort Afkom ledsage mig. Vor Aske vil i en kommende Tid formodentlig blive funden blandet paa den Kirkegaard, der hører til hin ærværdige Bygning, for hvilken det Sted, jeg mener, er blevet berømt, fra Kina til Peru tør jeg nok sige.

Idet vi byde Farvel til det ny Babylon, hvor vi, som jeg haaber, paa en ikke uværdig Maade have udstaaet mange Omskiftelser, kunne min Hustru og jeg ikke dølge for os selv, at vi skilles, maaske for Aar, maaske for evigt, fra et Individ, der med stærke Baand er knyttet til vort huslige Livs Alter. Dersom De, Dagen før Skilsmissens Time slaar, vil ledsage vor fælles Ven, Mr. Thomas Traddles, til vor nærværende Bolig og der udveksle de ved en saadan Lejlighed naturlige Ønsker, vil De derved vise en Velgerning

mod
en,
som
altid forbliver
Deres hengivne

„Wilkins Micawber“.

Det glædede mig at se, at Micawber var sluppen ud af sin Sæk og Aske, og at noget virkelig omsider havde vist sig. Da Traddles fortalte mig, at Indbydelsen gjaldt til samme Aften, var jeg villig til at modtage den, hvorpaa vi fulgtes ad til det Logi, hvor Micawber boede som Mr. Mortimer, og som laa i Grays Inn Road.

Dette Logi var saa indskrænket, at vi fandt Tvillingerne, som nu vare otte eller ni Aar gamle, liggende i en Slagbænk i Familiens Dagligstue, hvor Micawber i en Vandkande havde tillavet, hvad han kaldte „en Brygning“ af den behagelige Drik, hvorfor han var saa navnkundig. Jeg havde ved denne Lejlighed den Fornøjelse at forny mit Bekendtskab med Master Micawber, hvem jeg nu forefandt som en haabefuld Dreng paa tolv eller tretten Aar, som i høj Grad led af den Uro i alle Lemmer, der er et ikke ualmindeligt Fænomen hos Ynglinge i den Alder. Jeg opfriskede ogsaa Bekendtskabet med hans Søster, Miss Micawber, i hvem hendes Moder, som Micawber sagde, levede sin Ungdom om igen ligesom den Fugl Fønix.

„Min bedste Copperfield,“ sagde Micawber, „De og Mr. Traddles finde os med Vandringsstaven i Haanden og ville undskylde de smaa Ulemper, der ere uadskillelige fra denne Stilling.“

Idet jeg saa mig om, medens jeg gav et passende Svar, lagde jeg Mærke til, at Familiens Sager allerede vare indpakkede, og at Bagagen ikke var overvældende stor. Jeg ønskede Mrs. Micawber til Lykke med den forestaaende Forandring.

„Bedste Mr. Copperfield,“ sagde hun, „om Deres venskabelige Interesse for alt, hvad der vedrører os, er jeg overbevist. Min Familie maa gerne kalde det for en Landsforvisning, men jeg er Hustru og Moder, og jeg forlader aldrig Micawber.“

Hun saa spørgende paa Traddles, som svarede med et sympatisk Nik.

„Det,“ sagde Mrs. Micawber, „det er i det mindste

min Opfattelse af den Pligt, jeg paatog mig, da jeg udtalte de uigenkaldelige Ord: „Jeg, Emma, tager dig, Wilkins.“ Jeg læste Ritualet igennem forleden Aften ved et Spiddelys, og den Slutning, jeg udledede deraf, var, at jeg aldrig kunde forlade ham. Og skønt jeg mulig kan have taget fejl i min Opfattelse af Ceremonien, vil jeg heller aldrig gøre det.“

„Min Ven,“ sagde Micawber lidt utaalmodigt, „der er vist heller ingen, der venter, at du skulde gøre noget saadant.“

„Jeg ved, bedste Mr. Copperfield,“ vedblev hun, „at jeg nu er i Færd med at drage ud mellem fremmede, og jeg ved ogsaa, at de forskellige Medlemmer af min Familie, til hvem Micawber har skrevet i de mest høflige Udtryk for at underrette dem om denne Omstændighed, ikke i mindste Maade have ænset hans Meddelelse. Ja, jeg er maaske overtroisk, men det forekommer mig, at Micawber er bestemt til aldrig at faa Svar paa de fleste af de Meddelelser, han skriver. Af mine Slægtninges Tavshed gætter jeg mig til, at de misbillige den Beslutning, jeg har taget; men jeg vil ikke lade mig lokke bort fra Pligtens Vej, ikke engang af Fader og Moder, om de ogsaa levede endnu.“

Jeg udtalte den Mening, at dette var at slaa ind i den rigtige Retning.

„Det er maaske et Offer,“ sagde Mrs. Micawber, „at begrave sig i en Provinsby, skønt den har en Domkirke; men er det et Offer fra min Side, er det sandelig et langt større Offer af en Mand med Micawbers Evner.“

„Ah,“ sagde jeg, „De rejser altsaa til en By med en Domkirke?“

Micawber, som havde forsynet os alle af Vandkanden, svarede: „Til Canterbury. Rent ud sagt, kære Copperfield, jeg har indgaaet en Kontrakt med vor Ven Heep, hvori jeg har bundet og forpligtet mig til at hjælpe og tjene ham i Egenskab af Fuldmægtig.“

Jeg stirrede paa Micawber, som i høj Grad morede sig over min Forundring.

„Det er min Pligt at sige Dem," vedblev han med en officiel Mine, „at min Kones praktiske Greb og kloge Raad have bidraget væsentlig til dette Resultat. Efter at den Handske, hvortil hun ved en tidligere Lejlighed hentydede, var bleven kastet i Skikkelse af et Avertissement, blev den tagen op af min Ven Heep og gav Anledning til en gensidig Genkendelse. Om min Ven Heep, som er en Mand med en sjælden Forstand, ønsker jeg at tale med al mulig Agtelse. Min Ven Heep har vel ikke sat den faste Løn højt, men har gjort Lønnen afhængig af de Tjenester, som jeg vil være i Stand til at yde ham; og til disse Tjenester sætter jeg min Lid. Den Smule Dygtighed og Intelligens, som jeg nu engang sidder inde med," vedblev Micawber med forceret Beskedenhed og i den gamle, flotte Tone, „skal være viet min Ven Heeps Tjeneste. Jeg har allerede en Del Kendskab til Lovkyndigheden — som indstævnt i en Række civile Sager — og jeg vil straks give mig i Færd med en af vore mest udmærkede og fremragende engelske lovkyndiges Skrifter. Det er overflødigt at tilføje, at jeg mener den berømte Dommer, Mr. Blackstone."

Disse Bemærkninger bleve, ligesom de fleste af de Bemærkninger, der bleve gjorte den Aften, afbrudte ved, at Mrs. Micawber opdagede, at Master Micawber snart sad paa sine Støvler, snart støttede Hovedet paa bægge sine Arme, som om han mærkede, at det var løst, snart tilfældigvis sparkede Traddles under Bordet, snart slog Benene over Kors eller strakte dem ud fra sig i en unaturlig Afstand, snart lod sit Haar hænge ned i Vinglassene eller paa andre med de almene Interesser uforenelige Maader lagde sin Rastløshed for Dagen, og ved at Master Micawber tog disse Opdagelser meget fortrydelig op. Imidlertid sad jeg forbavset over, hvad Micawber havde fortalt, uden at kunne fatte, hvad det skulde sige, indtil Mrs. Micawber atter optog Samtalens Traad og gjorde Krav paa min Opmærksomhed.

„Det, jeg især beder Micawber vogte sig for," sagde hun, „er, at han ikke, ved at lægge sig efter denne underordnede Gren af Lovkyndigheden, gør det umuligt for sig engang i Tiden at komme højere til Vejrs. Jeg er overbevist om, at Micawber ved at vie sig til et Fag, der passer saa godt for hans rige Evner og flydende Sprog, maa udmærke sig. Nu for Eksempel, Mr. Traddles," sagde Mrs. Micawber med en dybsindig Mine, „en Dommer, eller lad os endog sige en Kansler -- udelukker et Individ sig fra disse høje Poster ved at indtræde i saadan en Stilling som den, Micawber har modtaget?"

„Min Ven," ytrede Micawber, men kastede dog et spørgende Blik paa Traddles, „vi have Tid nok til at overveje disse Spørgsmaal."

„Nej, Micawber," svarede hun; „din Fejl i Livet er, at du ikke ser langt nok fremad. Du skylder din Familie, om ikke dig selv, at fæste Blikket paa det fjerneste Punkt i Synskresen, hvortil dine Talenter mulig kunne føre dig."

Micawber hostede og drak sin Punch med et Udtryk af overordentligt Velbehag, men skottede stadig til Traddles, som om han ønskede at høre hans Mening.

„Ja, Sagens simple Sammenhæng, Mrs. Micawber," sagde Traddles, som gerne vilde sige hende Sandheden paa den lempeligste Maade, „jeg mener den rent prosaiske Virkelighed —"

„Netop, jeg ønsker at være saa prosaisk og nøgtern som muligt i en Sag af saa stor Vigtighed."

„— er," sagde Traddles, „at denne Gren af Lovkyndigheden, selv om Mr. Micawber blev beskikket til Sagfører —"

„Netop," svarede Mrs. Micawber. „(Wilkins, du skeler og kan til sidst ikke faa dine Øjne til dig igen.)"

„— ikke har noget dermed at gøre," vedblev Traddles. „Kun en Advokat kan naa saadanne Poster, og Mr. Micawber kan ikke blive Advokat uden at have været immatrikuleret ved en Retsskole som Student i fem Aar."

„Forstaar jeg Dem ret?“ spurgte Mrs. Micawber med sin elskværdigste Forretningsmine. „Er det Deres Mening, bedste Mr. Traddles, at Micawber efter Udløbet af dette Tidsrum kunde blive udnævnt til Dommer eller Kansler?“

„Ja, han kunde blive udnævnt,“ svarede Traddles med et stærkt Eftertryk paa Ordet kunde.

„Tak,“ sagde Mrs. Micawber. „Det er nok. Er dette Tilfældet og forspilder Micawber ikke noget ved at tiltræde denne Tjeneste, saa er jeg rolig. Jeg taler naturligvis som et Fruentimmer, men jeg har altid været af den Mening, at Micawber har, hvad Fader plejede at kalde et juridisk Talent, og jeg tror, at Micawber nu er i Færd med at betræde en Bane, hvor dette Talent vil udvikle sig, og opnaa en fremragende Stilling.“

Jeg tror ganske vist, at Micawber i Tankerne saa sig sidde paa Dommersædet. Han strøg sig velbehagelig med Haanden over sit skallede Hoved og sagde med affekteret Resignation:

„Vi ville ikke foregribe Skæbnens Bestemmelser, min Ven. Er det mig forbeholdt at bære en Paryk, er jeg i det mindste i udvortes Henseende forberedt paa denne Udmærkelse. Jeg beklager ikke Tabet af mit Haar; at jeg har mistet det, har maaske haft en dybere Grund, jeg ved det ikke. Det er min Hensigt, kære Copperfield, at opdrage min Søn for den gejstlige Stand, og jeg nægter ikke, at det for hans Skyld vilde være mig kært, om jeg kunde svinge mig i Vejret.“

„For den gejstlige Stand?“ gentog jeg, idet jeg endnu stadig grublede over Uriah Heep.

„Ja,“ sagde Micawber. „Han har en mærkelig Altstemme og skal begynde som Kordreng. Vort Ophold i Canterbury og vore lokale Forbindelser ville uden Tvivl sætte ham i Stand til at opnaa en Plads, naar der bliver en ledig ved Domkirken.“

Ved atter at se paa Master Micawber lagde jeg Mærke til, at han havde et Udtryk i sit Ansigt, som om hans

Stemme laa bag hans Øjenbryn, hvilket ogsaa viste sig at være Tilfældet, da han lidt efter fik Valget mellem at synge og gaa til Sengs og sang: „Naar Gøgen kukker“. Efter mange Lovtaler over denne Præstation fik Samtalen en mere almindelig Karakter, og da jeg var alt for opfyldt af mine fortvivlede Planer til at kunne tie med mine forandrede Omstændigheder, aabnede jeg mit Hjerte for Mr. og Mrs. Micawber. Jeg kan ikke beskrive, hvor inderlig de bægge glædede sig ved Tanken om, at min Tante var kommen i Forlegenhed, og hvor forekommende og venskabelige det gjorde dem.

Da vi næsten havde tømt Punchekanden, henvendte jeg mig til Traddles og mindede ham om, at vi ikke burde skilles ad uden at have ønsket vore Venner Lykke, Held og Sundhed paa deres ny Løbebane. Jeg bad Micawber fylde vore Glas og udbragte Skaalen med nogle velvalgte Ord, hvorefter jeg trykkede Micawbers Haand over Bordet og kyssede Mrs. Micawber af Hensyn til Øjeblikkets Alvor. Traddles efterlignede den første Del af denne Ceremoni, men troede dog ikke, at han var gammel Ven nok til at turde indlade sig paa den anden Del.

„Min kære Copperfield,“ sagde Micawber, idet han rejste sig med en Tommelfinger i hver Vestelomme, „min Ungdoms Ledsager — dersom jeg tør bruge dette Udtryk — og min ærede Ven Traddles — dersom jeg tør kalde ham saaledes — tillad mig paa Mrs. Micawbers, mine egne og vort Afkoms Vegne at takke Dem i de varmeste og oprigtigste Ord for Deres gode Ønsker. Man venter maaske, at jeg, da vi nu drage bort for at begynde et helt nyt Liv“ — han talte, som om de skulde rejse hundrede Tusinde Mile bort — „skal holde en lille Afskedstale til de to brave Venner, som jeg her ser for mig. Men alt, hvad jeg har at sige i denne Retning, har jeg sagt. Hvilken Stilling i Samfundet jeg end opnaar som uværdigt Medlem af den lærde Stand, skal jeg stræbe efter ikke at gøre den Skam, ligesom Mrs. Micawber sikkert ikke vil undlade at blive en Prydelse for

den. Under det midlertidige Tryk af pekuniære Forpligtelser, paadragne i den Tanke straks at kunne likvidere dem, men som formedelst et Sammenstød af Omstændigheder ere forblevne ulikviderede, har jeg set mig nødsaget til at gribe til en Forklædning, som er mit medfødte Instinkt imod — jeg mener Briller — og tiltage mig et Navn, som jeg ikke kan gøre retmæssigt Krav paa. Alt, hvad jeg i saa Henseende har at sige, er, at Skyen er svunden bort fra den mørke Skueplads, og at Dagens Gud atter straaler over Bjærgenes Tinder. Næste Mandag, naar Eftermiddagsdiligencen kommer til Canterbury, sætter jeg atter Foden paa den hjemlige Jord, da er mit Navn atter Micawber."

Efter at have sluttet denne Tale satte Micawber sig igen paa sin Plads og drak med dyb Alvor to Glas Punch efter hinanden. Derpaa sagde han med stor Højtidelighed:

„Endnu een Ting har jeg at gøre, førend denne Skilsmisse er fuldbyrdet, og det er at udføre en Retfærdighedshandling. Min Ven Mr. Thomas Traddles har ved to forskellige Lejligheder „sat sit Navn" — dersom jeg tør bruge et almindeligt Udtryk — paa Veksler for at vise mig en Tjeneste. Første Gang blev Mr. Thomas Traddles — for at tale rent ud — ladet i Stikken. Den anden Veksel er endnu ikke forfalden. Den første Forpligtelse," her bladede Micawber omhyggelig i sin Lommebog — „beløb sig til 23-4-9½, tror jeg, og den anden til 18-6-2. Disse tvende Summer udgøre, hvis min Regning er rigtig, tilsammen 41-10-11½. Min Ven Copperfield har maaske den Godhed at regne det efter?"

Det gjorde jeg og fandt det rigtigt.

„At forlade Hovedstaden og min Ven Mr. Thomas Traddles," sagde Micawber, „uden at afgøre den pekuniære Del af denne Forpligtelse, vilde i en utaalelig Grad tynge paa mit Sind. Jeg har nu til min Ven Mr. Thomas Traddles opsat og holder her i min Haand et Dokument, som opfylder det attraaede Øjemed. Jeg tillader mig at overrække min Ven Mr. Thomas Traddles min Forskrivning

for 41-10-11½, og jeg glæder mig ved at have genvundet min moralske Værdighed og at vide, at jeg atter kan gaa med oprejst Pande mellem mine Medmennesker!“

Med denne Indledning, som i høj Grad rørte ham, overrakte han Traddles sin Forskrivning og sagde, at han ønskede ham alt muligt Held i alle Livsforhold. Jeg er overbevist om, ikke alene, at dette for Micawber var ganske det samme, som om han havde betalt Pengene, men ogsaa, at Traddles næppe selv indsaa Forskellen, førend han havde faaet Tid til at tænke nærmere over Sagen.

Micawber gik i Kraft af denne dydige Handling med en saa oprejst Pande mellem sine Medmennesker, at hans Bryst tog sig dobbelt saa bredt ud som ellers, da han lyste os ned ad Trappen. Vi skiltes ad med megen Hjertelighed paa bægge Sider, og jeg fulgte Traddles til hans Dør. Paa Vejen hjem til mit Logi tænkte jeg paa mange Snurrigheder og Modsigelser; blandt andet faldt det mig ind, at hvor letsindig Micawber end var, skyldte jeg sandsynligvis et eller andet medlidende Minde, han havde bevaret om mig fra mine Drengeaar, at han aldrig havde bedet mig om Penge. Jeg vilde sikkert ikke have haft moralsk Mod til at nægte ham dem, og jeg tvivler ikke om — til hans Ære være det sagt — at han vidste det lige saa godt som jeg selv.

Niende Kapitel.

Lidt koldt Vand.

Mit ny Liv havde varet over en Uge, og jeg var fastere end nogen Sinde i de frygtelig praktiske Forsætter, som jeg følte, at Situationen udkrævede. Jeg vedblev at gaa meget hurtig og havde i det hele taget en Følelse af, at det gik godt fremad. Jeg gjorde mig det til en Regel at

gøre det mest mulige ud af alt, hvad jeg tog fat paa. Jeg gjorde mig, kort sagt, til et fuldkomment Offer, ja, jeg tænkte endog halvt om halvt paa at indskrænke mig til Planteføde, fordi det foresvævede mig, at jeg ved at forvandle mig selv til et planteædende Dyr bragte Dora et Offer.

Endnu var lille Dora aldeles uvidende om min umaadelige Fasthed, undtagen for saa vidt mine Breve indeholdt nogle uklare Vink derom. Men den næste Lørdag kom, og den Lørdag Aften var hun hos Miss Mills, og naar Mr. Mills var gaaet i sin Whistklub, hvilket telegraferedes til mig nede paa Gaden ved Hjælp af et Fuglebur i det midterste Dagligstuevindu, skulde jeg komme og drikke Te.

Imidlertid vare vi komne i Orden i Buckingham Street, hvor Dick fortsatte sit Afskriveri i en ligefrem Lyksalighedstilstand. Min Tante havde vundet en afgørende Sejr over Mrs. Crupp ved at kaste den første Vandspand, hun satte paa Trappegangen, ud ad Vinduet og ved at tage en fremmed Medhjælperske, som hun i egen Person eskorterede op og ned ad Trappen. Disse kraftige Forholdsregler satte Mrs. Crupp en saadan Skræk i Blodet, at hun holdt sig nede i sit eget Køkken i den Tro, at min Tante var gal. Da min Tante brød sig lige saa lidt om Mrs. Crupps som om nogen andens Mening, blev den tidligere saa kæphøje Mrs. Crupp efter nogle faa Dages Forløb saa tam, at hun, hellere end at møde min Tante paa Trappen, søgte at skjule sin trivelige Skikkelse bag en Dør, hvorfra hendes Uldklokke dog altid stak frem, eller flygtede ind i en mørk Krog. Dette morede min Tante saa ubeskrivelig, at jeg tror, hun fandt Fornøjelse i at løbe op og ned, med Hatten bag i Nakken som en vanvittig, naar hun havde Udsigt til at møde Mrs. Crupp.

Min Tante, der var usædvanlig ordentlig og opfindsom, gjorde saa mange smaa Forbedringer i vort Husvæsen, at jeg syntes at være bleven rigere i Stedet for fattigere. Blandt andet omdannede hun Fadeburet til et Paaklædnings-

værelse for mig og købte og udpyntede en Seng til mig, saa at den om Dagen lignede et Bogskab saa meget, som en Seng vel kunde. Jeg var Genstanden for hendes stadige Omhu, og min egen Moder kunde ikke have elsket mig højere eller gjort sig mere Umage for at glæde mig.

Peggotty havde holdt det for en stor Udmærkelse, at hun havde faaet Lov til at deltage i disse Arbejder, og skønt hun endnu følte noget af sin gamle Respekt for min Tante, havde hun dog modtaget saa mange Beviser paa Opmuntring og Tillid, at de vare de bedste Venner af Verden. Men den Tid var nu kommen — jeg taler om den Lørdag, da jeg skulde drikke Te hos Miss Mills — at det var nødvendigt for hende at rejse og varetage de Pligter, hun havde paataget sig med Hensyn til Ham. „Far vel da, Barkis," sagde min Tante, „og lev rigtig vel! Jeg havde saamænd aldrig troet, at jeg skulde tage mig det nær at miste Dem!"

Jeg fulgte Peggotty hen til Diligencen og saa hende køre bort. Hun græd ved Afskeden og anbefalede sin Broder til mit Venskab, ligesom Ham havde gjort. Vi havde ikke hørt det mindste fra ham, siden han gik bort hin Eftermiddag.

„Og nu, min egen, kære Davy," sagde Peggotty, „skulde De, medens De er i Lære, komme i Forlegenhed for Penge eller, efter at De har udlært, mangle noget til at sætte Bo for, hvem har vel saa saa megen Ret til at bede om Lov til at laane Dem dem, som min søde lille Frues egen tossede, gamle Pige?"

Jeg var ikke saa rasende selvstændig, at jeg kunde lade være at svare, at dersom jeg nogen Sinde laante Penge af nogen, skulde det være af hende. Næst efter at jeg straks havde modtaget en stor Sum, tror jeg, at dette var Peggotty en større Trøst end hvilket som helst andet, jeg kunde have sagt eller gjort.

„Og hør," hviskede Peggotty, „sig den smukke lille Engel, at jeg saa gerne vilde have set hende bare en

Minut! Og sig hende ogsaa, at førend hun gifter sig med min Dreng, vil jeg komme og sætte eders Hus i rigtig smuk Stand for eder, hvis jeg maa faa Lov dertil.“

Jeg forsikrede, at ingen anden skulde komme til at røre det, og dette gjorde Peggotty saa glad, at hun var i helt godt Humør, da hun kørte bort.

Jeg overanstrengte mig hele Dagen saa meget som muligt i Commons paa alle optænkelige Maader og indfandt mig paa den aftalte Tid i Mr. Mills's Gade. Mr. Mills, der var et forskrækkeligt Menneske til at falde i Søvn efter Middagsbordet, var endnu ikke gaaet ud, og der var intet Fuglebur i det midterste Vindu. Han lod mig vente saa længe, at jeg inderlig ønskede, at Klubben vilde mulktere ham for at komme for sildigt. Omsider gik han ud, og da saa jeg min egen Dora hænge Fugleburet op og titte ud paa Altanen efter mig og løbe ind igen, da hun saa mig, hvorimod Jip blev tilbage og gøede udfordrende ad en stor Slagterhund nede paa Gaden, der kunde have slugt den ligesom en Pille.

Dora kom mig i Møde i Dagligstuedøren, og Jip kom farende ud og faldt over sine egne Ben i den Tanke, at jeg var en Bandit, og vi gik alle tre ind, saa glade og kærlige som muligt. Men jeg bragte snart Sorg i vor Glæde — ikke fordi det var min Hensigt at gøre det, men fordi jeg var saa opfyldt af mit Emne — idet jeg uden mindste Forberedelse spurgte Dora, om hun kunde elske en Tigger.

Min søde, lille, forfærdede Dora! Den eneste Forestilling, hun knyttede til dette Ord, var et gult Ansigt og en Nathue, et Par Krykker, et Træben, en Hund med en Tallerken i Munden eller noget andet saadant, og hun stirrede paa mig med den yndigste Forbavselse.

„Hvor kan du gøre mig et saa tosset Spørgsmaal!“ surmulede Dora. „Elske en Tigger!“

„Dyrebareste Dora,“ sagde jeg, „jeg er en Tigger!“

„Hvor kan du være saa naragtig,“ sagde Dora og

smækkede mig over Fingrene, „at sidde her og fortælle mig saadanne Historier? Jeg lader Jip bide dig!“

Intet i Verden kunde i mine Øjne sammenlignes med hendes fortryllende, barnagtige Manerer, men det var nødvendigt at tale rent ud, og jeg gentog derfor højtideligt:

„Dora, mit Livs Alt, jeg er din ødelagte David!“

„Jeg lader virkelig Jip bide dig, dersom du bliver ved at være saa naragtig!“ sagde Dora og rystede sine Lokker.

Men jeg saa saa alvorlig ud, at Dora holdt op at ryste sine Lokker og lagde sin skælvende lille Haand paa min Skulder og saa først forskrækket og ængstelig ud, men begyndte derpaa at græde. Det var rædsomt. Jeg faldt paa Knæ foran Sofaen, kærtegnede hende og bønfaldt hende om ikke at knuse mit Hjerte; men i nogen Tid gjorde stakkels lille Dora ikke andet end raabe: „Aa Gud, aa Gud!“ Aa, hun var saa forskrækket! Og aa, hvor var Julie Mills! Jeg skulde føre hende til Julie og gaa min Vej, saa at jeg til sidst nær var gaaet fra Forstanden.

Efter mange Bønner og Forsikringer fik jeg omsider Dora til at se paa mig med et forfærdet Udtryk i sit Ansigt, som lidt efter lidt fortog sig, indtil det kun blev kærligt, og hendes bløde, smukke Kind atter hvilede mod min. Da sagde jeg, med mine Arme slyngede om hende, hvor højt, hvor uendelig højt jeg elskede hende; at jeg fandt det rigtigt at tilbyde at løse hende fra hendes Løfte, fordi jeg nu var fattig, men at jeg ikke kunde udholde eller overleve at miste hende; at jeg ikke kendte til Frygt for Fattigdom, naar hun ikke frygtede den, da hun styrkede min Arm og opildnede mit Hjerte; at jeg allerede arbejdede med et Mod, som kun Elskere kendte; at jeg havde begyndt at være praktisk og tænke paa Fremtiden; at den Brødskorpe, der var fortjent, smagte bedre end det yppigste Maaltid, der var arvet, og meget mere af den samme Surdej, som jeg foredrog med et Udbrud af lidenskabelig Veltalenhed, der endog forbavsede mig selv, skønt jeg havde

tænkt derpaa Dag og Nat, lige siden min Tante forbavsede mig.

„Er dit Hjerte endnu mit, dyrebare Dora?“ spurgte jeg henrykt; thi af den Maade, hvorpaa hun klyngede sig til mig, mærkede jeg, at det var det.

„Aa ja!“ udbrød Dora. „Aa ja! Det er dit helt og holdent. Vær dog ikke saa grusom!“

Jeg grusom, og mod Dora!

„Tal ikke om at være fattig og arbejde strengt!“ sagde Dora og klyngede sig endnu tættere til mig. „Aa nej, nej!“

„Min elskede Pige,“ sagde jeg, „den Brødskorpe —“

„Ja vist, men jeg har ikke Lyst til at høre mere om Brødskorper!“ sagde Dora. „Og Jip maa have sin Lammekotelet hver Middag Klokken tolv, ellers dør han!“

Jeg var helt fortryllet af hendes barnlige, indtagende Væsen. Jeg forsikrede kærligt Dora, at Jip skulde faa sin Kotelet med den vante Regelmæssighed. Jeg udkastede et Billede af vort tarvelige Hjem, hvor mit Arbejde skulde gøre os fri og uafhængige, og indførte i Maleriet det lille Hus, jeg havde set i Highgate, og min Tante i Værelset ovenpaa.

„Er jeg nu grusom, Dora?“ spurgte jeg ømt.

„Aa nej, nej!“ udbrød Dora. „Men jeg haaber, at din Tante for det meste holder sig paa sit Værelse og ikke er en gammel gnaven en.“

Var det muligt for mig at elske Dora højere, er jeg vis paa, at jeg gjorde det. Men jeg mærkede, at hun var lidt vanskelig. Det dæmpede min nyfødte Ivrighed at se, at det var saa vanskeligt at meddele hende den. Jeg gjorde endnu et Forsøg. Da hun helt var bleven sig selv igen og sad og kneb Jip i Ørene, mens den laa paa hendes Skød, blev jeg alvorlig og sagde:

„Maa jeg sige dig noget, min Skat?“

„Vær bare ikke praktisk,“ sagde Dora kælent, „for det gør mig saa bange!“

„Søde Pige," sagde jeg, „der er intet at blive forskrækket over i alt dette. Jeg vil have, du skal se det i et ganske andet Lys! Jeg vil have, det skal styrke og begejstre dig, Dora!"

„Aah, men det er saa skrækkeligt!" udbrød Dora.

„Nej, min elskede. Med lidt Standhaftighed og Karakterstyrke ville vi komme ud over langt værre Ting."

„Men jeg har slet ingen Styrke," svarede Dora og rystede sine Lokker. „Har jeg vel, Jip? Kys Jip og vær sød!"

Det var umuligt at lade være at kysse Jip, da hun holdt den hen mod mig og satte sin egen, rosenrøde Mund i Lave til et Kys, idet hun ledede Operationen, som hun paastod skulde foretages symmetrisk midt paa Næsen. Jeg gjorde, som hun bød mig, indkasserede bagefter Lønnen for min Lydighed og faldt helt ud af min alvorlige Rolle.

„Min elskede Dora," sagde jeg, da jeg langt om længe igen var kommen til mig selv, „der var noget, jeg vilde tale om."

Selv den ærværdigste Dommer maatte være bleven forelsket i hende ved at se hende folde sine smaa Hænder og række dem i Vejret, idet hun tiggede og bad mig ikke igen at være grusom.

„Det har jeg virkelig heller ikke i Sinde, min Øjesten," forsikrede jeg hende. „Men, elskede Dora, dersom du en Gang imellem vil tænke paa — ikke mistrøstigt, nej langtfra — men dersom du en Gang imellem vil tænke paa — bare for at opmuntre dig selv — at du er forlovet med en fattig Mand —"

„Aa, ti, ti!" udbrød Dora. „Det er saa skrækkeligt at høre!"

„Paa ingen Maade, dyrebare!" sagde jeg livlig. „Dersom du engang imellem vil tænke derpaa og nu og da sætte dig ind i din Faders Husholdning og søge at vænne dig lidt til Regnskabsføring, for Eksempel —"

Stakkels lille Dora modtog dette Forslag med noget, der lød halvt som et Suk og halvt som et Skrig.

„— vil det komme os til Nytte i Fremtiden," vedblev jeg. „Og hvis du vil love mig at læse lidt i en lille — lille Kogebog, som jeg skal sende dig, vil det være saa udmærket for os bægge. Thi vor Vej gennem Livet, min Dora," sagde jeg og talte mig helt varm, „er nu stenet og haard, og vi maa selv jævne den. Vi maa kæmpe os frem. Vi maa holde Stand. Der er Hindringer at overvinde, og vi maa gaa løs paa dem og knuse dem!"

Saaledes tog jeg paa Vej med knyttet Haand og begejstrede Miner; men det var overflødigt at blive ved; jeg havde sagt nok. Det var atter galt. „Aa, hvor hun var bleven forskrækket! Og aa, hvor var Julie Mills! Og jeg skulde føre hende til Julie og gaa min Vej!" saa at jeg, kort sagt, blev helt ude af mig selv og for omkring i Stuen som en gal.

Denne Gang troede jeg, at jeg havde taget Livet af hende. Jeg stænkede hende Vand i Ansigtet; faldt paa Knæ; rev mig i Haaret; kaldte mig selv et samvittighedsløst Uhyre og et hjerteløst Afskum; bønfaldt om hendes Tilgivelse; besvor hende at slaa Øjnene op; rodede om i Miss Mills's Syæske efter en Lugteflaske og tog i min Fortvivlelse i Stedet for den et Elfenbens Naalehus og hældte alle Synaalene over Dora. Jeg knyttede Næve ad Jip, der var lige saa vanvittig som jeg selv, og begik alle de Taabeligheder, der kunde begaas, og var helt fra det, da Miss Mills kom ind.

„Hvem har gjort alt det?" spurgte hun, idet hun ilede sin Veninde til Hjælp.

„Jeg, Miss Mills, jeg har gjort det! Se her Morderenglen!" sagde jeg — eller noget lignende — og skjulte mit Ansigt i Sofapuden.

I Førstningen troede Miss Mills, at vi havde været oppe at skændes, og at vi nærmede os Saharas Ørken, men opdagede snart den rette Sammenhæng; thi min dyrebare,

kærlige, lille Dora omfavnede hende og raabte, at jeg var en „fattig Arbejder“; derpaa kaldte hun paa mig og omfavnede mig og bad mig tage alle hendes Penge og faldt til sidst Miss Mills om Halsen og hulkede, som om hendes lille Hjerte skulde briste.

Miss Mills maatte være født til at være vor frelsende Engel. Med faa Ord fik hun ud af mig, hvad der var i Vejen, trøstede Dora og overbeviste hende lidt efter lidt om, at jeg ikke var nogen Arbejder — af den Maade, hvorpaa jeg havde fremstillet Sagen, lod det til, at Dora havde troet, at jeg var Jordarbejder og hele Dagen balancerede op og ned ad en Planke med en Trillebør — og forsonede os saaledes igen med hinanden. Da vi havde sundet os, og Dora var gaaet ovenpaa for at bade sine Øjne med Rosenvand, ringede Miss Mills efter Te. Imidlertid forsikrede jeg Miss Mills om mit evige Venskab og om, at mit Hjerte før skulde ophøre at slaa, før jeg skulde glemme hendes Deltagelse.

Dernæst forklarede jeg hende, hvad jeg med saa lidet Held havde søgt at forklare Dora, hvortil Miss Mills i al Almindelighed svarede, at Tilfredshedens Hytte var bedre end den kolde Pragts Palads, og at hvor der var Kærlighed, der var der alt.

Jeg svarede, at dette var fuldkommen sandt, og hvem kunde vide det bedre end jeg, der elskede Dora med en Kærlighed, som ingen dødelig endnu havde følt! Men da Miss Mills med et dybt Suk ytrede, at det vilde være godt for visse Hjerter, om det var saa, tilføjede jeg, at jeg tillod mig at indskrænke denne Bemærkning til de dødelige af Mandkønnet.

Jeg henstillede derpaa til Miss Mills's Dom, om det Forslag, der havde ligget mig paa Hjerte med Hensyn til Regnskabsføringen, Husholdningen og Kogebogen, havde noget praktisk Værd eller ej.

Efter nogen Overvejelse svarede Miss Mills saaledes:

„Mr. Copperfield, jeg vil tale uforbeholden med Dem.

Sjælelige Lidelser og Prøvelser opveje hos visse Naturer Manglen paa Aar, og jeg vil være lige saa uforbeholden imod Dem, som om jeg var en Abbedisse. Nej, Forslaget passer sig ikke for vor Dora. Vor dyrebare Dora er et Naturens Barn. Hun er skabt til at leve i Lys og Solskin og Glæde. Jeg tilstaar oprigtig, at hvis det lod sig gøre, vilde det være godt, men —“ og Miss Mills rystede paa Hovedet.

Af denne Indrømmelse opmuntredes jeg til at spørge hende, om hun for Doras Skyld, hvis der tilbød sig en Lejlighed, vilde søge at faa hende til at interessere sig for saadanne Forberedelser til et alvorligt Liv. Hun gik saa villig ind herpaa, at jeg endvidere spurgte hende, om hun vilde tage sig af Kogebogen og, hvis hun kunde overtale Dora til at modtage den uden at gøre hende forskrækket, vise mig denne Venskabstjeneste. Ogsaa dette Hverv paatog Miss Mills sig, men gjorde sig ingen store Forhaabninger.

Da Dora kom tilbage, saa hun saa yndig ud, at jeg virkelig kom i Tvivl om, hvor vidt det var Ret at plage hende med noget saa simpelt. Og hun viste sig saa kærlig imod mig og var saa fortryllende — især da hun vilde have Jip til at staa paa Bagbenene efter Franskbrød og lod, som om hun holdt dens Snude mod den varme Tepotte til Straf, fordi den ikke vilde — at jeg, da jeg tænkte paa, at jeg havde gjort hende bange og faaet hende til at græde, følte mig som et Uhyre, der var trængt ind i en Fes Bolig.

Efter Teen kom Guitaren frem, og Dora sang de samme gamle, kære franske Sange, om hvor umuligt det var paa nogen Maade at lade være at danse, tra la la, tra la la, indtil jeg følte mig som et endnu langt større Uhyre end før.

Vor Glæde blev kun forstyrret een Gang. Det var, kort før jeg gik, da jeg, fordi Miss Mills tilfældigvis havde sagt noget om den næste Dags Morgen, var saa uheldig at ytre, at jeg stod op Klokken fem, da jeg nu var nødt til at anstrenge mig. Om Dora maaske forestillede sig, at jeg var privat Opsynsmand et eller andet Sted, skal jeg

lade være usagt; men det gjorde et dybt Indtryk paa hende, og hun hverken spillede eller sang mere.

Det laa hende endnu paa Hjerte, da jeg tog Afsked med hende; og hun sagde til mig paa sin yndige, kælne Maade — som om jeg var en Dukke, hun talte til:

„Staa nu ikke op Klokken fem, du uartige Dreng, det er saa tosset!“

„Min elskede, jeg maa passe mit Arbejde.“

„Hvad vil du gøre det for?“ svarede Dora. „Lad det passe sig selv.“

Det var umuligt at sige til det søde, lille, forundrede Ansigt, uden i en spøgende og let Tone, at vilde vi leve, maatte vi arbejde.

„Hvor det er latterligt!“ udbrød Dora.

„Hvorledes skulle vi leve uden det, Dora?“ spurgte jeg.

„Hvorledes? Som vi bedst kunne!“

Hun syntes at tro, at hun dermed havde bragt den Sag ud af Verden, og gav mig et saadant triumferende lille Kys lige fra sit uskyldige Hjerte, at jeg ikke for al Verdens Guld kunde have bragt hende ud af hendes Vildfarelse.

Ja, jeg elskede og vedblev at elske hende af hele min Sjæl. Men mens jeg tillige vedblev at arbejde temmelig strengt og holdt alle de Jærn gloende, jeg nu havde i Ilden, kunde jeg undertiden om Aftenen sidde lige over for min Tante og tænke paa, hvorledes jeg dengang havde forskrækket Dora, og hvorledes jeg bedst skulde bane mig Vej med en Guitarkasse gennem Vanskelighedernes Skov, indtil det forekom mig, at mit Haar begyndte at blive graat.

Tiende Kapitel.

Opløsning af et Kompagniskab.

Jeg lod ikke mit Forsæt med Hensyn til Parlamentsforhandlingerne kølnes. Det var et af de Jærn, jeg straks begyndte at gløde, og et af de Jærn, jeg holdt glødende og smedede med en beundringsværdig Udholdenhed. Jeg købte mig en god Lærebog i den ædle Stenograferingskunst, som voldte mig et saa frygteligt Hovedbrud, at jeg i Løbet af nogle faa Uger var lige ved at blive gal. De helt forskellige Betydninger, en Prik kunde have, efter som den stod paa det ene eller det andet Sted; de Knuder en Cirkel kunde gøre; de Underværker, som kunde udføres ved Hjælp af Mærker, der lignede Flueben; de frygtelige Virkninger af et Sving paa et galt Sted foruroligede mig ikke alene, naar jeg var vaagen, men viste sig ogsaa for mig, naar jeg sov. Efter at jeg i Blinde havde famlet mig igennem disse Vanskeligheder og var bleven Herre over Alfabetet, der i og for sig var et helt Mysterium, viste der sig en Række ny Rædsler, som kaldtes vilkaarlige Tegn, de mest despotiske Tegn, jeg nogen Sinde har kendt, og som f. Eks. paastod, at en Tingest, der lignede Begyndelsen til et Spindelvæv, betød „Forventning“, og en Raket med en lang Blækhale „ufordelagtig“. Da jeg havde fæstet disse Bæster i min Hukommelse, opdagede jeg, at de havde drevet alt andet ud af den, og naar jeg saa begyndte forfra, glemte jeg dem; medens jeg samlede dem op igen, tabte jeg de andre Brudstykker af Systemet; det var, kort sagt, til at blive fortvivlet over.

Jeg var maaske ogsaa bleven fortvivlet derover, naar jeg ikke havde haft Dora, der var mit stormomtumlede Fartøjs Stag og Anker. Hver Streg i Lærebogen var en knudret Eg i Vanskelighedernes Skov, og jeg blev ved at fælde dem, den ene efter den anden, med en saadan Kraft, at jeg efter tre, fire Maaneders Forløb var i Stand til at

gøre et Forsøg med en af vore første Talere i Commons. Men jeg skal aldrig glemme, hvorledes denne Tale løb fra mig, førend jeg havde faaet rigtig begyndt, medens mit dumme Blyant ravede omkring paa Papiret, som om det var drukkent. Det gik ikke, det var klart. Jeg fløj for højt og vilde aldrig komme nogen Vej paa den Maade. Jeg søgte Raad hos Traddles, som foreslog at diktere mig nogle Taler ganske langsomt og med Ophold nu og da, for at jeg kunde følge med. Meget taknemmelig for denne venskabelige Hjælp gik jeg ind paa Forslaget, og den ene Aften efter den anden, ja næsten hver Aften holdt vi i lang Tid en Slags privat Parlament.

Jeg gad nok se Magen til dette Parlament! Min Tante og Dick forestillede Regeringspartiet eller Oppositionen, alt som det kunde falde sig, og Traddles tordnede løs imod dem af alle Kræfter ved Hjælp af en Lærebog i Veltalenhed eller et Bind Parlamentstaler. Staaende ved Bordet, med Fingeren mellem Bladene for at passe paa Stedet og svingende den højre Arm over Hovedet, kunde Traddles som Mr. Pitt, Mr. Fox, Mr. Sheridan, Mr. Burke, Lord Castlereagh, Viscount Sidmouth eller Mr. Canning tale sig voldsom varm og rette de mest knusende Angreb paa min Tantes og Dicks Nederdrægtighed og Lumpenhed, medens jeg sad et kort Stykke fra ham med min Notebog paa Knæet og af alle Kræfter kilede paa bag efter ham. Traddles's Inkonsekvens og Samvittighedsløshed stod ikke tilbage for nogen virkelig Politikers. I en eneste Uge forsvarede han alle mulige politiske Standpunkter og stod og faldt med de mest forskellige Principper. Min Tante, som i høj Grad lignede en ubevægelig Finansminister, kom en Gang imellem med en Afbrydelse, saasom „Hør!“ eller „Nej!“ eller „Aah!“ naar Teksten syntes at kræve det, hvilket altid var et Signal for Dick — en ægte Landkres-Repræsentant — til at istemme det samme Raab. Men Dick fik saadanne Overhalinger herfor paa sin parlamentariske Løbebane og blev gjort ansvarlig for saa skrækkelige Følger, at han under-

tiden blev helt uhyggelig til Mode. Jeg tror, at han ordentlig begyndte at blive bange for, at han virkelig havde gjort noget, der kunde omstyrte den britiske Forfatning og bringe Ulykke over Landet.

Tit og mange Gange fortsatte vi disse Forhandlinger, til Urviseren pegede paa Midnat, og Lysene brændte ned i Stagerne. Udbyttet af saa megen god Øvelse var, at jeg lidt efter lidt begyndte at kunne holde temmelig godt Skridt med Traddles, og jeg vilde have været helt ovenpaa, hvis jeg kun havde haft den mindste Forestilling om, hvad mine Optegnelser betød; men med Hensyn til at læse dem, efter at jeg havde faaet dem paa Papiret, kunde jeg lige saa gerne have afskrevet de kinesiske Indskrifter paa en umaadelig Samling Tekasser eller de forgyldte Skrifttegn paa alle de store røde og grønne Flasker i Apotekernes Vinduer!

Der var intet andet for end at begynde forfra igen. Det var meget haardt, men jeg tog fat igen, skønt med tungt Hjerte, og pløjede atter omhyggelig og metodisk den samme kedsommelige Mark med Snegleskridt, idet jeg standsede for nøje at undersøge hver lille Plet paa Vejen til alle Sider og gjorde de mest fortvivlede Anstrengelser for at lære disse lumske Tegn at kende ved det første Øjekast, hvor jeg saa stødte paa dem. Jeg kom altid punktlig paa Kontoret og ligeledes hos Doktorens, og jeg sled virkelig i det som en Vognmandshest, som man siger.

En Dag, da jeg som sædvanlig gik til Commons, saa jeg Spenlow staa i Porten med et meget alvorligt Ansigt og tale med sig selv. Da han ofte klagede over Smerter i Hovedet — han havde af Naturen en kort Hals, og jeg tror ganske vist, at han stivede sig for meget — foruroligedes jeg i Førstningen af den Tanke, at det ikke var rigtig fat med ham i den Retning; men han forjog snart min Frygt.

I Stedet for at svare paa mit „God Morgen“ med sin sædvanlige Venlighed, saa han fremmed og formelt paa mig

og bad mig koldt følge med sig til et nærliggende Kaffehus. Jeg adlød med en uhyggelig Følelse og en varm Kriblen og Krablen over hele mit Legeme, som om min Frygt var ved at sætte Knopper. Da jeg paa Grund af Vejens Smalhed lod ham gaa et lille Stykke foran, lagde jeg Mærke til, at han knejsede stolt med Nakken. Dette lovede intet godt, og det anede mig, at han var kommen under Vejr med mit Forhold til min dyrebare Dora.

Om jeg ogsaa ikke havde gættet det paa Vejen til Kaffehuset, maatte det dog straks have slaaet mig, hvad der var i Vejen, da jeg kom ind med ham i Værelset ovenpaa og der fandt Miss Murdstone med Ryggen til en Skænk, hvorpaa der stod en hel Del omvendte Ølglas med Citroner i.

Miss Murdstone rakte mig sine kolde Negle og sad stiv og strunk. Spenlow lukkede Døren, bød mig en Stol og stillede sig paa Tæppet foran Kaminen.

„Vær saa god at vise Mr. Copperfield det, De har i Deres Pose, Miss Murdstone,“ sagde han.

Jeg tror, det var den selvsamme gamle Pose fra min Barndom med dens Staallaas, der gik op og i ligesom et Rovdyrgab. Miss Murdstone, der sad med sammenpressede Læber i sympatisk Forstaaelse med Laasen, aabnede Posen, idet hun paa samme Tid aabnede sin Mund lidt og fremtog mit sidste Brev til Dora, der strømmede over af de mest glødende Kærlighedsforsikringer.

„Er det ikke Deres Haand, Mr. Copperfield?“ spurgte Spenlow.

Jeg var meget hed i Hovedet, og den Stemme, jeg hørte, lignede ikke min, da jeg sagde: „Jo, det er, Sir.“

„Tager jeg ikke fejl,“ vedblev Spenlow, idet Miss Murdstone trak en Pakke Breve frem, der vare bundne sammen med et allerkæreste blaat Baand, „hidrøre disse ligeledes fra Deres Pen, Mr. Copperfield?“

Da jeg tog imod dem, følte jeg mig højst ynkelig til Mode, og idet jeg øverst oppe fik Øje paa Udtryk som:

„Min egen, dyrebare Dora," „Min højtelskede Pige," „Min velsignede Engel" o. desl., blev jeg blussende rød og bøjede Hovedet.

„Nej, mange Tak!" sagde Spenlow koldt, da jeg mekanisk vilde give ham dem tilbage. „Jeg vil ikke tage dem fra Dem. Vær saa god at begynde, Miss Murdstone."

Efter et Øjeblik at have stirret tankefuldt paa Tæppet begyndte dette blide Væsen derpaa med megen tør Salvelse, som følger:

„Jeg maa tilstaa, at jeg i nogen Tid har haft min Mistanke om, at der var noget imellem Miss Spenlow og David Copperfield. Jeg iagttog dem, da de første Gang saa hinanden, og det Indtryk, de gjorde paa mig, var ikke behageligt. Det menneskelige Hjertes Fordærvelse er saa stor —"

„De vil gøre mig en Tjeneste," afbrød Spenlow hende, „dersom De vil holde Dem til Kendsgerningerne."

Miss Murdstone slog Øjnene ned, rystede paa Hovedet, som om hun protesterede mod denne upassende Afbrydelse, og vedblev med krænket Værdighed:

„Eftersom jeg skal holde mig til Kendsgerningerne, vil jeg fremsætte dem saa tørt, jeg kan. Det vil maaske være den mest velkomne Fremgangsmaade. Jeg har allerede sagt, Sir, at jeg i nogen Tid har haft min Mistanke om, at der var noget imellem Miss Spenlow og David Copperfield. Jeg har ofte søgt at skaffe mig afgørende Beviser for Rigtigheden af min Mistanke, men stadig forgæves. Jeg har derfor undladt at tale derom til Miss Spenlows Fader" — her tilkastede hun ham et strengt Blik — „da jeg ved, hvor daarlig Tak man i Reglen faar, fordi man samvittighedsfuldt opfylder sin Pligt."

Spenlow syntes helt imponeret af Miss Murdstones ædle Alvor og søgte at formilde hende med en lille forsonende Haandbevægelse.

„Da jeg var kommen tilbage til Norwood efter min Broders Bryllup, og efter at Miss Spenlow var kommen hjem fra sit Besøg hos sin Veninde Miss Mills, forekom

det mig, at Miss Spenlows Væsen gav endnu større Grund til Mistanke end før. Derfor passede jeg nøje paa hende.“

Stakkels lille Dora, som ikke anede dette Drageøje!

„Men alligevel,“ sagde Miss Murdstone, „fik jeg intet Bevis før i Gaar Aftes. Det forekom mig, at Miss Spenlow fik alt for mange Breve fra sin Veninde Miss Mills; men da Miss Mills var hendes Veninde med hendes Faders Vidende og Vilje“ — atter et Hip til Spenlow — „tilkom det ikke mig at blande mig deri. Tør jeg end ikke hentyde til det menneskelige Hjertes naturlige Fordærvelse, maa det dog være mig tilladt at tale om Misbrug af Tilliden.“

Spenlow fremmumlede undskyldende sit Samtykke.

„I Gaar Aftes efter Teen,“ vedblev Miss Murdstone, „saa jeg, at den lille Hund, der sprang knurrende omkring i Stuen, rev i noget. Jeg sagde da til Miss Spenlow: „Dora, hvad er det, Hunden har i Munden? Det er jo Papir.“ Miss Spenlow følte øjeblikkelig paa sin Kjole, udstødte et Skrig og løb hen til Hunden. Jeg kom hende i Forkøbet og sagde: „Kære Dora, lad mig tage det.“

O, Jip, elendige Køter, denne Ulykke var altsaa dit Værk!

„Miss Spenlow forsøgte at bestikke mig,“ sagde Miss Murdstone, „med Kys, Syæsker og smaa Nipsting — alt dette forbigaar jeg naturligvis. Den lille Hund flygtede ind under Sofaen, da jeg nærmede mig den, og blev kun med megen Møje dreven ud med Ildrageren. Selv efter at den var dreven ud, holdt den endnu Brevet i Munden, og da jeg vilde tage det fra den med største Fare for at blive bidt, holdt den det saa fast mellem sine Tænder, at den lod sig trække helt op i Vejret ved Hjælp af Dokumentet. Omsider fik jeg fat i det. Efter at have læst det beskyldte jeg Miss Spenlow for at have endnu mange flere saadanne Breve og fik hende til sidst til at udlevere den Pakke, som nu er i David Copperfields Haand.“

Her tav hun, og idet hun igen smækkede sin Pose i

og lukkede Munden, saa hun ud, som om hun maaske nok kunde knækkes, men aldrig bøjes.

„De har hørt, hvad Miss Murdstone har sagt," sagde Spenlow til mig. „Maa jeg spørge, Mr. Copperfield, om De har noget at svare derpaa?"

Det Billede, jeg havde for mig af mit Hjertes skønne lille Skat, af hvorledes hun havde hulket og grædt hele Natten, medens hun var bange og ulykkelig; hvorledes hun havde tigget og bedet denne stenhjertede Kvinde saa ynkelig om Tilgivelse; hvorledes hun forgæves havde tilbudt hende sine Kys, Syæsker og Smaating og havde været saa grænseløs ulykkelig, og det alt sammen for min Skyld, dette Billede svækkede i høj Grad den Smule Værdighed, jeg havde været i Stand til at opbyde. Jeg er bange for, at jeg i et Par Minutter rystede over hele Kroppen, skønt jeg gjorde mit bedste for at skjule det.

„Jeg har intet andet at sige, Sir," svarede jeg, „end at hele Skylden er min. Dora —"

„Miss Spenlow, om jeg maa bede," sagde hendes Fader majestætisk.

„— er bleven forledet og overtalt af mig," vedblev jeg, „til at samtykke i at holde det hemmeligt, og jeg angrer det bittert."

„De har baaret Dem meget urigtigt ad, Sir," sagde Spenlow, der gik frem og tilbage paa Kamintæppet og lagde Eftertryk paa sine Ord med hele Kroppen i Stedet for med Hovedet, paa Grund af Halsbindets og Rygradens Stivhed. „De har gjort Dem skyldig i en underfundig og upassende Handling, Mr. Copperfield. Naar jeg fører en Gentleman ind i mit Hus, lige meget om han er nitten, ni og tyve eller halvfemsindstyve Aar, saa viser jeg derved, at jeg har Tillid til ham. Misbruger han min Tillid, gør han sig skyldig i en uhæderlig Handling, Mr. Copperfield."

„Jeg føler det, Sir, det forsikrer jeg Dem," svarede jeg. „Men jeg har aldrig før tænkt derpaa. Jeg forsikrer

Dem højt og helligt, Mr. Spenlow, at jeg aldrig før har tænkt derpaa. Jeg elsker Miss Spenlow i en Grad —“

„Aa, Sniksnak!“ sagde Spenlow og blev rød i Kammen. „Sig mig dog ikke lige i mine aabne Øjne, at De elsker min Datter, Mr. Copperfield!“

„Kunde jeg forsvare min Adfærd, Sir, hvis jeg ikke gjorde det?“ svarede jeg i al Beskedenhed.

„Kan De forsvare Deres Adfærd, om De ogsaa gør det, Sir?“ sagde Spenlow, idet han pludselig stod stille. „Har De tænkt paa Deres og min Datters Alder, Mr. Copperfield? Har De tænkt paa, hvad det vil sige at undergrave den Tillid, der burde være mellem min Datter og mig? Har De tænkt paa min Datters Stilling i Livet, de Planer, jeg kan have lagt for hendes Fremtid, de testamentariske Bestemmelser, jeg muligvis har truffet med Hensyn til hende? Har De tænkt paa noget som helst, Mr. Copperfield?“

„Kun meget lidt, Sir, frygter jeg,“ svarede jeg i en ærbødig og bedrøvet Tone, som kom fra Hjertet, „men vær overbevist om, at jeg har tænkt paa min egen Stilling. Da jeg forklarede Dem den, vare vi allerede forlovede —“

„Jeg beder Dem,“ sagde Spenlow, „ikke at tale til mig om Forlovelse, Mr. Copperfield.“

Den ellers ubevægelige Miss Murdstone gav en kort, haanlig Lyd fra sig.

„Da jeg forklarede Dem min forandrede Stilling, Sir,“ begyndte jeg atter, idet jeg satte et andet Udtryk i Stedet for det, der var ham saa meget imod, „var det hemmelige Forhold, hvortil jeg desværre har forledet Miss Spenlow, allerede begyndt. Fra den Tid, jeg har været i denne forandrede Stilling, har jeg anspændt hver Nerve, opbudt hele min Energi for at forbedre den, og jeg er vis paa, at det med Tiden skal lykkes mig. Vil De give mig Frist, selv om det bliver en lang Frist? Vi ere bægge saa unge, Sir, —“

„Deri har De Ret,“ afbrød Spenlow mig, idet han nikkede ivrig og rynkede sin Pande stærkt; „De ere bægge

meget unge. Men det er noget Snak alt sammen, og lad der nu blive en Ende paa denne Snak. Tag disse Breve og kast dem paa Ilden, giv mig Miss Spenlows Breve, for at jeg kan kaste dem paa Ilden, og skønt vor Omgang, som De vil indse, for Fremtiden maa indskrænke sig her til Commons, ville vi være enige om ikke at tale mere om, hvad der er sket. Naa, Mr. Copperfield, De er ellers ganske fornuftig, og dette er det ene fornuftige."

Nej. Jeg kunde aldrig samtykke deri. Det gjorde mig meget ondt, men der gaves højere Hensyn end Fornuften. Kærligheden var ophøjet over ethvert jordisk Hensyn, og jeg elskede Dora til Afguderi, og Dora elskede mig. Jeg sagde just ikke dette med rene Ord; jeg afdæmpede mine Udtryk saa meget som muligt, men jeg antydede det og var ikke til at rokke. Jeg tror ikke, at jeg gjorde mig saa overmaade latterlig, men jeg ved, at jeg var urokkelig.

„Godt, Mr. Copperfield," sagde Spenlow; „saa maa jeg prøve min Indflydelse hos min Datter."

Ved en Lyd, et langtrukkent Aandedræt, der hverken var et Suk eller et Klynk, men som lignede bægge Dele, tilkendegav Miss Murdstone, at det burde han have gjort først.

„Jeg maa," sagde Spenlow, styrket ved denne Hjælp, „prøve min Indflydelse hos min Datter. Vil De ikke tage disse Breve, Mr. Copperfield?" Thi jeg havde lagt dem paa Bordet.

Nej. Jeg sagde ham, at jeg haabede, at han ikke vilde finde det urigtigt, men jeg kunde umuligt modtage dem af Miss Murdstone.

„Heller ikke af mig?" spurgte han.

Nej, svarede jeg med den dybeste Ærbødighed, heller ikke af ham.

„Godt," sagde han.

Der blev en Pavse, og jeg vidste ikke, om jeg skulde gaa eller blive, men idet jeg gik langsomt hen imod Døren og vilde til at sige, at han maaske helst saa, at jeg trak

mig tilbage, sagde han med Hænderne i Frakkelommerne, og med hvad jeg nærmest vilde kalde en from Mine:

„De ved formodentlig, Mr. Copperfield, at jeg ikke er aldeles blottet for jordisk Gods, og at min Datter er min nærmeste og dyrebareste Slægtning?“

Jeg skyndte mig at svare, at jeg haabede, at den Vildfarelse, hvortil min desperate Kærlighed havde forledet mig, ikke bragte ham til at tro, at jeg ogsaa var pengegridsk.

„Det var ikke saaledes ment,“ sagde Spenlow. „Det vilde være bedre for Dem selv og for os alle, om De var pengegridsk, Mr. Copperfield — jeg mener, om De var mere beregnende og lod Dem mindre paavirke af alt dette ungdommelige Vrøvl. Nej, jeg siger kun, og det i en ganske anden Hensigt, at De formodentlig ved, at jeg ejer nogen Formue, som jeg kan efterlade mit Barn?“

Det antog jeg ganske vist.

„Og De,“ vedblev han, „med Deres Erfaring om, hvad vi se hver Dag her i Commons, hvor uforklarligt og letsindigt Folk kunne bære sig ad med deres testamentariske Bestemmelser — et Omraade, hvor man finder de mærkeligste Eksempler paa Folks Inkonsekvens. — De tror dog vel, at jeg har truffet mine?“

Jeg bøjede bekræftende mit Hoved.

„Jeg lader ikke en ungdommelig Daarskab som denne paavirke de Dispositioner, som jeg har truffet for mit Barns Vel,“ vedblev Spenlow med stigende Rørelse, idet han rystede langsomt paa Hovedet og vuggede sig afvekslende paa Hælene og paa Taaspidserne. „Det er ikke andet end Daarskab, end Nonsens. Om kort Tid er det blæst bort. Men jeg kunde — jeg kunde — dersom der ikke straks bliver gjort en Ende paa disse Narrestreger, maaske i et uroligt Øjeblik lade mig forlede til at træffe mine Forholdsregler for at beskytte hende mod Følgerne af en taabelig Forbindelse. Og jeg haaber, Mr. Copperfield, at De ikke vil gøre det nødvendigt for mig at aabne hint lukkede Blad i

Livets Bog, om end blot for et Kvarter, og kuldkaste alvorlige Bestemmelser, der ere tagne for længe siden."

Der var udbredt en Klarhed, en Ro, en stille Solnedgangs Mine over ham, som ordentlig rørte mig. Han var saa fredelig og sagtmodig — havde aabenbart sine Sager i en saa fuldkommen og systematisk Orden — at man maatte føle sig greben ved Synet af en Mand som ham. Jeg tror virkelig, at jeg saa Taarer træde frem i hans Øjne, saa dybt følte han selv alt dette.

Men hvad skulde jeg gøre? Jeg kunde ikke fornægte Dora og mit Hjerte. Da han foreslog mig at betænke mig derpaa en otte Dages Tid, hvorledes kunde jeg da sige, at jeg ikke vilde betænke mig derpaa i otte Dage, men hvorledes kunde jeg paa den anden Side andet end føle, at ikke nok saa mange otte Dage kunde indvirke paa en Kærlighed som min.

„Raadfør Dem imidlertid med Miss Trotwood eller en anden, som kender noget til Livet," sagde Spenlow. „Betænk Dem en otte Dages Tid, Mr. Copperfield."

Jeg gav efter og gik med et Ansigt, der udtrykte saa megen modløs og fortvivlet Fasthed, som jeg kunde lægge deri.

Da jeg var kommen ind paa Kontoret, satte jeg mig ved min Pult i min egen Krog og skjulte mit Ansigt i mine Hænder uden at ænse gamle Tiffey og de andre. Medens jeg tænkte paa dette Jordskælv, der saa pludselig havde fundet Sted, og i min Sjæls Bitterhed forbandede Jip, blev jeg greben af en saa martrende Angest for Dora, at det undrer mig, at jeg ikke snappede min Hat og som en rasende styrtede af Sted til Norwood. Tanken om, at de gjorde hende bange og fik hende til at græde, uden at jeg var til Stede og kunde trøste hende, var saa pinlig, at den drev mig til at skrive et vildt Brev til Spenlow, hvori jeg bønfaldt ham om ikke at lade Følgerne af min frygtelige Skæbne gaa ud over hende. Dette Brev forseglede jeg og lagde det paa hans Pult, medens han var ude, og da han

kom tilbage, saa jeg gennem den halvaabne Dør, at han tog det og læste det.

Han sagde ikke et Ord derom hele Formiddagen, men førend han gik om Eftermiddagen, kaldte han mig ind til sig og sagde, at jeg ikke skulde være urolig for hans Datter. Han havde forsikret hende, sagde han, at det hele ikke var andet end Narrestreger, og han havde ikke mere at sige hende. Han troede, at han var en kærlig Fader (hvilket han ogsaa var), og det kunde spare mig enhver Uro for hendes Skyld.

„Men hvis De er stridig og fremturer i Deres Daarskab, Mr. Copperfield," ytrede han, „kunde De let gøre det nødvendigt for mig at sende min Datter udenlands igen i nogen Tid. Dog jeg har bedre Tanker om Dem. Jeg haaber, at De om nogle Dage vil være klogere end som saa. Det eneste, jeg ønsker, Mr. Copperfield, er, at det maa blive glemt. Det eneste, De har at gøre, er at glemme det."

Det eneste! I den Billet, jeg skrev til Miss Mills, hentydede jeg med Bitterhed til denne Ytring. Det eneste, jeg havde at gøre, sagde jeg med blodig Ironi, var at glemme Dora. Det var det eneste, og hvad var det! Jeg bønfaldt Miss Mills om at tillade mig at komme hen til hende om Aftenen. Kunde det ikke ske med Mr. Mills's Vidende og Vilje, anmodede jeg om en hemmelig Sammenkomst i Rullestuen. Jeg underrettede hende om, at min Fornuft vaklede paa sin Trone, og kun hun, Miss Mills, kunde forebygge dens Afsættelse. Jeg undertegnede mig hendes vanvittige D. C., og da jeg læste min Epistel igennem, førend jeg afsendte den, kunde jeg ikke skjule for mig selv, at Stilen i den mindede om Micawbers.

Ikke des mindre sendte jeg den af Sted. Om Aftenen gik jeg hen i Miss Mills's Gade og blev i Smug lukket ind af Miss Mills's Pige og gennem Kælderen ført til Rullestuen. Jeg har siden faaet Grund til at tro, at der ikke havde været det mindste i Vejen for, at jeg var gaaet ind

ad Hoveddøren og op i Dagligstuen, undtagen Miss Mills's Sværmeri for det romantiske og hemmelighedsfulde.

I Rullestuen tog jeg paa Vej, som det sømmede sig for mig. Jeg var sagtens gaaet derhen for at gøre mig til Nar, og det gjorde jeg ogsaa til Gavns. Dora havde sendt Miss Mills en hurtig skrevet Billet, hvori der stod, at alt var opdaget, og som sluttede saaledes: „Kom til mig, dyrebare Julie, kom, kom!“ Men Miss Mills, der mistvivlede om, at hendes Nærværelse vilde være de højere Magter velkommen, var endnu ikke tagen bort, og vi famlede alle om i Mulm og Mørke i Saharas Ørken.

Miss Mills ejede en vidunderlig Ordfylde og holdt meget af at lade den strømme ud. Skønt hun blandede sine Taarer med mine, kunde jeg dog ikke bare mig for den Tanke, at hun følte en grusom Nydelse ved min Sorg. Hun kælede for den, om jeg tør udtrykke mig saaledes, og gjorde det meste, hun kunde, ud af den. Et dybt Svælg, sagde hun, havde aabnet sig mellem Dora og mig, og kun Kærlighed kunde spænde over det med sin Regnbue. Kærligheden maatte lide i denne haarde Verden; saaledes havde det altid været, og saaledes vilde det altid blive. Men lige meget, sagde Miss Mills. Hjerter, der bleve indspundne i Spindelvæv, maatte til sidst briste, men da var Kærligheden hævnet.

Det var kun en daarlig Trøst, men Miss Mills vilde ikke vække falske Forhaabninger. Hun gjorde mig langt ulykkeligere, end jeg havde været, og jeg følte, at hun var en sand Veninde. Vi bleve enige om, at hun saa tidlig som muligt næste Morgen skulde tage ud til Dora og se til paa en eller anden Maade, enten ved Blikke eller Ord, at forsikre hende om min Trofasthed og Elendighed. Vi skiltes, overvældede af Sorg, og jeg tror, at Miss Mills var ret i sit Es.

Da jeg kom hjem, betroede jeg min Tante alt og gik, trods alt, hvad hun sagde til mig, fortvivlet til Sengs. Jeg

stod fortvivlet op og gik fortvivlet ud. Det var en Lørdag Morgen, og jeg gik lige til Commons.

Det undrede mig, da jeg kom i Nærheden af Kontoret, at se Budene staa udenfor og snakke sammen, og nogle forbigaaende stirrede op til Vinduerne, der vare lukkede. Jeg paaskyndte min Gang, blev endnu mere forundret over deres Miner, idet jeg kom forbi dem, og ilede ind.

Skriverne vare til Stede, men ingen af dem arbejdede. Gamle Tiffey sad, for første Gang i sit Liv, tror jeg, paa en andens Stol og havde ikke hængt sin Hat op.

„Det er en skrækkelig Ulykke, Mr. Copperfield," sagde han, idet jeg traadte ind.

„Hvilket?" udbrød jeg; „hvad er der paa Færde?"

„Ved De det ikke?" udbrød Tiffey og alle de andre og flokkede sig om mig.

„Nej," sagde jeg og saa paa det ene Ansigt efter det andet.

„Mr. Spenlow," sagde Tiffey.

„Hvad er der med ham?"

„Død!"

Jeg troede, at det var Kontoret, som vaklede, og ikke mig, da en af Skriverne greb fat i mig. De satte mig paa en Stol, løste mit Halstørklæde og bragte mig noget Vand. Jeg har ingen Forestilling om, hvor lang Tid dette medtog.

„Død?" sagde jeg.

„Han spiste i Byen i Gaar og kørte ene hjem," sagde Tiffey, „efter at han havde sendt sin Kusk hjem med Diligencen, som De ved, han undertiden plejede —"

„Naa?"

„Vognen kom hjem uden ham. Hestene bleve staaende ved Stalddøren. Tjeneren kom ud med en Lygte. Ingen i Vognen."

„Vare de løbne løbsk?"

„De vare ikke varme," sagde Tiffey og satte sine Briller paa, „ikke varmere, hører jeg, end om de havde

gaaet i deres sædvanlige Gang. Tømmen var i Stykker, men den havde slæbt hen ad Jorden. Huset kom straks paa Benene, og tre af Folkene gik ud paa Vejen. En Fjerdingvej derfra fandt de ham.“

„Det var over en Fjerdingvej, Mr. Tiffey,“ sagde en af de yngre Kontorister.

„Var det? Jeg tror, De har Ret,“ sagde Tiffey; „over en Fjerdingvej derfra — ikke langt fra Kirken; han laa paa Ansigtet, halvt paa Landevejen og halvt paa Fodstien. Om han er falden ud i et Anfald af Svimmelhed eller er stegen ud, førend Anfaldet kom over ham, eller om han var helt død, synes ingen at vide, skønt der ikke er Tvivl om, at han var aldeles bevidstløs. Om han ogsaa har trukket Vejret, saa talte han bestemt ikke. Der blev hentet en Læge saa snart som muligt, men til ingen Nytte.“

Jeg kan ikke beskrive den Stemning, hvori denne Efterretning satte mig. Det dybe Indtryk, det gjorde paa mig, at en saadan Ulykke var tilstødt en Mand, som jeg havde haft noget som helst udestaaende med; den forfærdelige Tomhed paa den Plads, han endnu saa nylig havde indtaget, hvor hans Bord og hans Stol syntes at vente paa ham; hans Haandskrift fra i Gaar, der var lige som et Genfærd; Umuligheden af at adskille ham fra Stedet, og Følelsen af, at det var ham, som kom, hver Gang Døren gik; den Stilhed og Ro, der herskede i Kontoret, og den umættelige Nydelse, hvormed vore Folk talte derom, og andre kom og gik den hele Dag og svælgede i Historien — alt dette kan enhver let forstaa. Hvad jeg ikke kan beskrive, er, hvorledes jeg i mit Hjertes inderste Lønkroge sporede en lurende Skinsyge over for Døden; hvorledes jeg var til Mode, som om dens Magt vilde drive mig bort fra min Plads i Doras Tanker; hvorledes jeg ligesom var misundelig paa hendes Sorg; hvor urolig jeg blev ved Tanken om, at hun græd over for andre eller blev trøstet af andre, og hvorledes jeg nærede et gridsk Ønske om at udelukke alle

andre end mig selv fra hende og være et og alt for hende i dette mest utidige Øjeblik af alle.

Plaget af denne Sindstilstand, som jeg haaber ikke er udelukkende ejendommelig for mig, men ogsaa kendes af andre, tog jeg om Aftenen ud til Norwood, og da jeg af en af Tjenestefolkene havde faaet at vide, at Miss Mills var der, fik jeg min Tante til at adressere et Brev til hende, hvilket jeg skrev. Jeg beklagede oprigtig Spenlows sørgelige Dødsfald og udgød Taarer, idet jeg gjorde det. Jeg bad hende sige Dora, hvis Dora var i en saadan Tilstand, at hun kunde taale at høre det, at han havde talt til mig med den største Venlighed og Hensynsfuldhed og ikke omtalt hende med andet end Ømhed, uden et eneste strengt eller bebrejdende Ord. Jeg ved, at jeg gjorde det af Egenkærlighed, for at mit Navn skulde blive nævnet for hende; men jeg søgte at indbilde mig selv, at det var en Retfærdighedshandling mod hans Minde.

Næste Dag modtog min Tante til Svar nogle Linier, der udenpaa vare adresserede til hende og indeni til mig. Dora var overvældet af Sorg, og da hendes Veninde havde spurgt hende, om hun skulde sende mig en Hilsen fra hende, havde hun kun jamret saaledes, som hun stadig jamrede: „Aa kære Fader! Aa stakkels Fader!“ Men hun havde ikke sagt nej, og det tog jeg til Indtægt.

Jorkins, som havde været i Norwood siden Ulykken, indfandt sig nogle Dage derefter paa Kontoret. Han og Tiffey lukkede sig inde nogle Øjeblikke, og derpaa saa Tiffey ud ad Døren og vinkede ad mig.

„Mr. Tiffey og jeg,“ sagde Jorkins, „ere i Færd med at undersøge den afdødes Pult, Skuffer og andre Gemmer for at forsegle hans private Papirer og se, om der skulde være et Testamente. Vi have ikke kunnet finde noget andre Steder. Det er bedst, at De hjælper os, om De vil være saa god.“

Det havde ligget mig stærkt paa Sinde at faa noget at vide om de Forhold, hvori min Dora vilde komme, saa-

som under hvis Formynderskab og deslige, og dette var noget i den Retning. Vi begyndte straks at søge, idet Jorkins aabnede Skufferne og Pultene, og vi alle tre tog Papirerne ud af dem. Forretningspapirerne lagde vi paa den ene og de private Papirer, som just ikke vare meget talrige, paa den anden Side. Vi vare meget alvorlige, og naar vi stødte paa et Signet, en Blyant, en Ring eller andre lignende Smaating, som mindede om ham, talte vi meget sagte.

Efter at vi havde forseglet adskillige Pakker, og medens vi endnu ordnede Resten af de støvede Papirer, brugte Jorkins de selvsamme Ord om sin afdøde Kompagnon, som denne for kort siden havde brugt om ham, idet han sagde:

„Det var meget vanskeligt at faa Spenlow bort fra den slagne Vej. De ved, hvorledes han var! Jeg skulde næsten tro, at han ikke har oprettet noget Testamente.“

„Jo, det ved jeg, han har,“ sagde jeg.

De standsede bægge og saa paa mig.

„Den Dag, han sidst talte med mig,“ vedblev jeg, „meddelte han mig, at han havde gjort sit Testamente og for længe siden ordnet sine Sager.“

Jorkins og gamle Tiffey rystede samtidig paa Hovedet.

„Det er et daarligt Tegn,“ ytrede Tiffey.

„Et meget daarligt Tegn,“ sagde Mr. Jorkins.

„De tvivler dog vel ikke paa —“ begyndte jeg.

„Min gode Copperfield,“ sagde Tiffey, idet han lagde sin Haand paa min Arm og lukkede bægge Øjnene, mens han rystede paa Hovedet, „havde De været i Commons saa længe som jeg, vilde De vide, at der ikke er noget Omraade, hvor Folk ere saa inkonsekvente og saa lidt at stole paa.“

„Men Gud bevares, det er jo hans egne Ord!“ svarede jeg haardnakket.

„Jeg skulde næsten sige, at Sagen dermed er afgjort,“ ytrede Tiffey. „Min Mening er — intet Testamente.“

Det forekom mig at være højst forunderligt; men det

viste sig, at der ikke var noget Testamente. Han havde ikke saa meget som tænkt paa at oprette noget, saa vidt det fremgik af hans Papirer; thi der fandtes ingen Hentydning eller Udkast til nogen testamentarisk Disposition. Det, som næsten forundrede mig lige saa meget, var, at hans Sager var i den største Uorden. Det var særdeles vanskeligt, hørte jeg, at opgøre, hvad han skyldte bort, havde betalt eller ejede ved sin Død. Man mente, at han selv ikke i flere Aar havde haft nogen klar Forestilling om disse Ting. Lidt efter lidt kom det for Dagen, at han for at kunne optræde med den Flothed, som dengang var Mode i Commons, havde brugt mere, end hans Forretning indbragte, hvilket ikke var store Sager, og ødet det meste af sin private Formue, hvis han nogen Sinde havde haft noget videre, hvilket var højst tvivlsomt. Bohavet og Huset i Norwood maatte sælges, og Tiffey, som mindst tænkte paa, hvor nær Sagen vedrørte mig, fortalte mig, at naar den afdødes Gæld var bleven betalt, og hans Andel af Firmaets udestaaende daarlige og tvivlsomme Fordringer trukken fra, vilde han ikke give tusinde Pund for Boets Aktiver.

Dette erfarede jeg seks Uger efter Dødsfaldet. I al denne Tid havde jeg lidt de største Kvaler og troet at maatte lægge Haand paa mig selv, naar Miss Mills meldte mig, at min lille sønderknuste Dora aldrig, naar jeg blev nævnt for hende, sagde andet end: „Aa stakkels Fader! Aa kære Fader!“ Dora havde ikke andre Slægtninge end to ugifte Søstre af Spenlow, der boede i Putney og i mange Aar saa godt som slet ikke havde omgaaedes deres Broder. Ikke fordi de havde været uenige, skrev Miss Mills; men da de ved Doras Daab vare blevne indbudne til Te og mente, at de vare selvskrevne til Middag, havde de svaret skriftlig, at „det var bedst for alle Parter,“ at de bleve borte, og fra den Tid af vare de gaaede deres Vej og deres Broder sin.

Disse to Damer dukkede nu frem af deres Skjul og foreslog Dora at tage Ophold hos dem. Dora klyngede sig op til dem bægge og udbrød grædende: „Aa ja, Tanter, tag mig, Julie Mills og Jip med til Putney!“ Derhen rejste de da straks efter Jordefærden.

Hvorledes jeg fik Tid til at besøge Putney, ved jeg sandelig ikke, nok er det, at jeg temmelig ofte drev omkring der i Nabolaget. For saa meget des nøjagtigere at opfylde Venskabets Pligter førte Miss Mills en Dagbog og mødte mig undertiden paa Fælleden og læste den for mig, og havde hun ikke Tid dertil, laante hun mig den. Hvor jeg slugte disse Optegnelser, hvoraf jeg vil meddele en Prøve:

Mandag. Min søde D. endnu stadig meget nedslaaet. Hovedpine. Henledte Opmærksomheden paa J., der var saa nydelig glat. D. kælede for J. De saaledes vakte Minder aabnede Sorgens Sluser. (Ere Taarer Hjertets Dugdraaber? I. M.)

Tirsdag. D. svag og nervøs. Skøn i sin Bleghed. (Er det samme ikke Tilfældet med Maanen? J. M.) D., J. M. og J. ude at køre. J, som saa ud ad Karetvinduet og gøede stærkt ad Skraldemanden, fik et Smil til at udbrede sig over D.s Aasyn. (Af saadanne ubetydelige Led er Livets Kæde sammensat! J. M.)

Onsdag. D. forholdsvis livlig. Sang „Aftenklokken“ for hende som en passende Melodi. Virkningen ikke beroligende, men det modsatte. D. ubeskrivelig rørt. Fandt hende siden hulkende paa hendes Værelse. Foredrog Vers om mig selv og en ung Gazelle. Uden Nytte.

Torsdag. D. afgjort bedre. Bedre Nat. Et svagt Rosenskær farver atter Kinden. Besluttede at nævne D. C.s Navn. Bragte det forsigtig paa Bane paa Køreturen. D. straks overvældet. „O søde, søde Julie! O jeg har været et slet og ulydigt Barn!“ Beroligede og kærtegnede hende. Udkastede en idealsk Skildring af D. C. paa Gravens Rand. D. atter overvældet. „Hvad skal jeg gøre, hvad skal jeg gøre? Bring mig et eller andet Sted hen!“ Meget forskrækket. D. i Afmagt; henter et Glas Vand fra et Værtshus. (Poetisk Slægtskab. Broget Skilt paa Dørstolpen; Menneskelivet broget. Ak! J. M.)

Fredag. Vigtig Dag. En Mand kommer ind i Køkkenet med en blaa Pose, „efter et Par Damestøvler, der skulle bagflikkes.“ Kokkepigen svarer: „Ikke her.“ Manden paastaar jo.

Kokkepigen gaar for at spørge sig for og lader Manden blive ene med J. Da Kokkepigen kommer tilbage, vedbliver Manden endnu sin Paastand, men gaar til sidst. J. savnes; D. fortvivlet. Anmeldelse til Politiet. Manden kendes paa en flad Næse og Ben, som ligne Bropiller. Eftersøges alle Vegne. Ingen J. D. græder bitterlig og er utrøstelig. Atter Hentydning til den unge Gazelle. Passende, men unyttig. Henimod Aften kommer en fremmed Dreng. Føres ind i Dagligstuen. Flad Næse, men ingen Bropiller. Siger, han vil have et Pund og kender en Hund. Nægter at forklare sig yderligere trods alle Opfordringer. Efter at have faaet et Pund af D. fører han Kokkepigen hen til et lille Hus, hvor J. staar bunden ved et Bordben. Stor Glæde. D. danser omkring J., medens den spiser sin Aftensmad. Opmuntret af denne heldige Forandring, nævner J. M. D. C.s Navn. D. græder paa ny og jamrer: „Aa nej, nej, nej! Det er saa syndigt at tænke paa andet end stakkels Fader!“ — Omfavner J. og græder sig i Søvn. (Bør D. C. ikke betro sig til Tidens brede Vinger? J. M.)

Miss Mills og hendes Dagbog vare paa dette Tidspunkt min eneste Trøst. At se hende, som kort i Forvejen havde set Dora, at forfølge Begyndelsesbogstavet af Doras Navn paa hendes sympatiske Blade — at lade hende gøre mig mere og mere tosset — var min eneste Opmuntring. Jeg var til Mode, som om jeg havde boet i et Korthus, der var styrtet sammen og kun havde ladet Miss Mills og mig tilbage mellem Ruinerne; som om en grum Troldmand havde draget en Tryllekres om mit Hjertes Gudinde, som kun hine brede Vinger, der kunne føre saa mange Mennesker ud over saa meget, kunde sætte mig i Stand til at overskride.

Ellevte Kapitel.

Wickfield & Heep.

Det var vistnok, fordi min Tante for Alvor begyndte at blive urolig over min langvarige Nedtrykthed, at hun lod,

som om hun gerne vilde have, at jeg skulde rejse til Dover for at se, om alt stod vel til i Huset, som var lejet ud, og afslutte en Kontrakt med den nuværende Beboer om et længere Lejemaal. Janet var kommen i Tjeneste hos Mrs. Strong, hvor jeg saa hende hver Dag. Da hun forlod Dover, havde hun ikke været enig med sig selv, om hun skulde sætte Kronen paa den Fornægtelse af Mandkønnet, hvori hun var bleven opdragen, ved at gifte sig med en Lods, men hun havde dog opgivet dette Vovestykke; ikke saa meget for Princippets Skyld, tror jeg, som fordi hun tilfældigvis ikke kunde lide ham.

Skønt det kostede mig Overvindelse at forlade Miss Mills, gik jeg dog temmelig villig ind paa min Tantes Paaskud, da jeg derved fik et Middel til at tilbringe nogle rolige Timer med Agnes. Jeg spurgte den gode Doktor, hvad han mente om en Orlov paa tre Dage, og da han raadede mig til denne Adspredelse — han syntes endog, at jeg burde tage mig længere fri, men deri kunde min Energi ikke finde sig — besluttede jeg at rejse.

Jeg havde ingen synderlig Grund til at være saa nøjeregnende med mine Pligter i Commons. Sandt at sige begyndte vi at komme i et temmelig slet Ry, og det gik rask ned ad Bakke med os. Før Spenlows Tid var Forretningen kun gaaet daarlig under Jorkins, og skønt Spenlow havde givet den et Opsving ved at tilføre den frisk Blod og ved den Glans, han udfoldede, stod den dog ikke paa saa faste Fødder, at den, uden at rokkes, kunde taale et saadant Stød som Tabet af den virksomme Leder. Det gik snart tilbage med den. Trods sin Anseelse i Firmaet var Mr. Jorkins en magelig, uduelig Mand, hvis Anseelse uden for det ikke egnede sig til at støtte det. Jeg gik nu over til ham, og naar jeg saa ham tage sin Pris og lade Forretningerne skøtte sig selv, ærgrede jeg mig mere end før over min Tantes tusinde Pund.

I Dover fandt jeg alt i en tilfredsstillende Tilstand og blev sat i Stand til at glæde min Tante i høj Grad ved at

meddele hende, at Lejeren havde arvet hendes Fjendskab til Æslerne og laa i stadig Krig med dem. Efter at have afgjort den Smule Forretning, jeg havde der, og sovet der om Natten gik jeg tidlig om Morgenen til Canterbury. Det var atter Vinter, og den friske, kolde Luft og det bølgeformige Klitlandskab vakte ligesom lidt nyt Haab i mit Bryst.

Da jeg kom til Wickfields Hus, fandt jeg i det lille Værelse i Stueetagen, hvor Uriah Heep i gamle Dage havde haft sin Plads, Micawber, som sad og skrev meget flittig. Han var iført sort Dragt med et juridisk Tilsnit og tog sig helt drabelig og imponerende ud i det lille Kontor.

Micawber blev overordentlig glad, men tillige lidt forlegen ved at se mig og vilde straks føre mig hen til Uriah, men jeg afslog det.

„De ved jo nok, at jeg fra gamle Dage kender Huset," sagde jeg, „og jeg kan derfor nok selv finde ovenpaa. Hvorledes synes De saa om Retsvidenskaben, Mr. Micawber?"

„Bedste Copperfield," svarede han, „for en Mand med en levende Fantasi er det en Anstødssten, at man i Retsstudiet maa fordybe sig i saa mange Enkeltheder. Selv i vor Forretningskorrespondance," tilføjede han med et Blik paa nogle Breve, han var i Færd med at skrive, „tør man ikke give sine Tanker Tøjlen og svinge sig op til en højere Stil. Men ikke des mindre er det en stolt Virksomhed, en stolt Virksomhed."

Han fortalte mig derpaa, at han boede i Uriah Heeps gamle Hus, og at det vilde glæde Mrs. Micawber atter at modtage mig under hendes eget Tag.

„Det er ringe, for at bruge et af min Ven Heeps Yndlingsudtryk," sagde Micawber, „men det er maaske det første Trin til en mere herskabelig Menage."

Da jeg derpaa spurgte ham, om han hidtil havde haft Grund til at være tilfreds med den Maade, hvorpaa hans Ven Heep behandlede ham, stod han op for at være sikker

paa, at Døren var lukket, og svarede derpaa med mere dæmpet Stemme:

„Bedste Copperfield, den Mand, som lider under Trykket af pekuniære Vanskeligheder, er i Almindelighed i en skæv Stilling over for de fleste Mennesker. Dette Misforhold formindskes ikke, naar hint Tryk gør det nødvendigt at trække paa sine faste Emolumenter, førend disse Emolumenter strengt taget ere forfaldne til Udbetaling. Alt, hvad jeg kan sige, er, at min Ven Heep har imødekommet de Krav, der ere blevne stillede til ham, og som jeg ikke behøver at udvikle nærmere, paa en Maade, der gør hans Hoved lige saa megen Ære som hans Hjerte."

„Jeg havde dog ikke troet, at han var saa rundhaandet med sine Penge."

„Undskyld," sagde Micawber med en tvungen Mine, „jeg taler om min Ven Heep, saaledes som jeg kender ham."

„Det glæder mig, at De kender ham fra en fordelagtig Side," svarede jeg.

„De er alt for artig, bedste Copperfield," sagde Micawber og nynnede en Melodi.

„Ser De noget til Mr. Wickfield?" spurgte jeg for at tale om noget andet.

„Ikke synderligt," svarede Micawber i en foragtelig Tone; „Mr. Wickfield er vist en Mand med de bedste Hensigter, men han er — kort sagt, han er aflægs."

„Jeg frygter, at hans Kompagnon søger at gøre ham dertil," sagde jeg.

„Bedste Copperfield," sagde Micawber efter at have gjort nogle urolige Bevægelser paa sin Stol, „tillad mig at gøre en Bemærkning. Jeg er kaldet til en Tillidspost; jeg har en betroet Stilling. Jeg har Grund til at tro, at Drøftelsen af visse Emner, selv med min Hustru, der dog saa længe har delt mine forskellige Omskiftelser og er en Kvinde med en sjælden klar Forstand, vilde være uforenelig med de Funktioner, der nu paahvile mig. Jeg vil

derfor tage mig den Frihed at foreslaa, at vi i vor venskabelige Omgang, som jeg haaber aldrig vil blive forstyrret, drage en Grænse. Paa den ene Side af denne Grænse," vedblev han, idet han trak en Linie paa Pulten med Linealen, „ligger, hvad der kommer ind under den menneskelige Intelligens, paa en ubetydelig Undtagelse nær, og paa den anden Side ligger denne Undtagelse, det vil sige, d'Hrr. Wickfield & Heeps Affærer med alt, hvad dermed staar i Forbindelse. Jeg haaber ikke at fornærme min Ungdoms Ledsager ved at forelægge ham dette Forslag til rolig Overvejelse."

Skønt jeg saa, at der var noget, der trykkede og pinte Micawber, som om hans ny Stilling kunde være en Spændetrøje, følte jeg dog, at jeg ikke havde Ret til at føle mig fornærmet, og da jeg sagde det, syntes han at blive lettere om Hjertet og trykkede min Haand.

„Jeg kan forsikre Dem," sagde han, „at jeg er ganske indtaget i Miss Wickfield. Det er sjældent, man finder en ung Dame med saa mange gode og skønne Egenskaber. Paa min Ære," tilføjede han, idet han mange Gange kyssede paa Haanden og gjorde et elegant Buk, „jeg tager min Hat af for Miss Wickfield."

„Det glæder mig at høre," sagde jeg.

„Havde De ikke, da vi havde den Lykke at tilbringe den rare Eftermiddag hos Dem," sagde Micawber, „forsikret os, at D var Deres Yndlingsbogstav, vilde jeg ubetinget have troet, at det var A."

Vi have alle mere eller mindre haft en Følelse, som undertiden opstaar hos os, af, at det, vi sige eller gøre, er bleven sagt eller gjort een Gang før for længe siden; at vi i en uklar Fortid have været omgivne af de samme Ansigter, Genstande og Omstændigheder; at vi meget godt ved, hvad der vil blive sagt i det næste Øjeblik, som om vi pludselig huskede det. Jeg har aldrig haft denne gaadefulde Følelse i en stærkere Grad, end da han ytrede disse Ord.

Jeg tog nu Afsked med Micawber efter at have paalagt ham at hilse dem alle hjemme mange Gange, og han satte sig igen paa sin Stol, tog sin Pen og drejede sit Hoved frem og tilbage i Halsbindet for at bringe det i en bekvemmere Skrivestilling. Da jeg gik, indsaa jeg klart, at der, siden han var kommen i sin ny Stilling, var kommet noget imellem ham og mig, som fjernede os fra hinanden og ganske forandrede vor Omgangstone.

Der var ingen i den gamle, pyntelige Dagligstue, skønt den bar Spor af Mrs. Heeps Nærværelse. Jeg tittede ind i det Værelse, der endnu tilhørte Agnes, og saa hende sidde ved Kaminen og skrive ved et smukt, gammeldags Skrivebord. Idet jeg traadte i Lyset for hende, slog hun Øjnene op. Hvilken Fryd at være Aarsagen til den glade Overraskelse, der malede sig i hendes alvorlige Ansigt, og Genstanden for det venlige Blik, hvormed hun tog imod mig!

„Aa Agnes," sagde jeg, da vi sad ved Siden af hinanden, „jeg har i den sidste Tid savnet Dem saa meget!"

„Virkelig?" sagde hun. „Igen og saa snart?"

Jeg rystede paa Hovedet.

„Jeg ved ikke, hvorledes det er, Agnes; jeg synes at savne en eller anden Aandsevne, som jeg burde have. De var saa vant til at tænke for mig i de gode, gamle Dage her, og det faldt mig saa naturligt at gaa til Dem for at hente Raad og Hjælp, at jeg virkelig tror, at jeg har forsømt Lejligheden til at raade Bod paa denne Mangel."

„Men hvad er det da?" spurgte Agnes muntert.

„Jeg ved ikke, hvad jeg skal kalde det," svarede jeg. „Jeg tror dog, jeg er alvorlig og ihærdig?"

„Det er jeg vis paa," sagde Agnes.

„Og taalmodig?" vedblev jeg med nogen Tøven.

„Ja," svarede Agnes smilende; „saa temmelig."

„Og dog," sagde jeg, „kan jeg blive saa ulykkelig og taber saa let Modet, at jeg ved, jeg maa mangle — hvad skal jeg kalde det? — nogen at støtte mig til."

„Kald det kun saaledes, hvis De vil."

„Se nu, for Eksempel," vedblev jeg. „De kommer til London, jeg betror mig til Dem, og straks ser jeg Maalet og Vejen for mig. Jeg kommer atter paa Afveje, men saa snart jeg sætter min Fod her, føler jeg mig som et andet Menneske. De Forhold, som trykkede mig, have ikke forandret sig, siden jeg traadte herind i Stuen, men i dette korte Øjeblik kommer jeg under en Indflydelse, der gør mig til et langt bedre Menneske! Hvad er det? Hvori bestaar Deres Hemmelighed, Agnes?"

Hun havde bøjet Hovedet og stirrede ind i Ilden.

„Det er den gamle Historie," sagde jeg. „Le ikke, naar jeg siger, at det altid er gaaet saaledes i det smaa, som det nu gaar i det større. Mine gamle Sorger vare kun Lapperier, og nu ere de alvorlige; men hver Gang jeg har forladt min Adoptivsøster —"

Agnes saa op med saadant et himmelsk Ansigt og rakte mig sin Haand, som jeg kyssede.

„Hver Gang jeg ikke har haft Dem, Agnes, til at raade og vejlede mig fra Begyndelsen, er det, ligesom om jeg er faren vild og kommen i alle Slags Forlegenheder; men naar jeg omsider, som jeg altid har gjort, er gaaet til Dem, er der atter kommet Fred og Ro over mig. Nu kommer jeg hjem som en træt Vandringsmand og føler saadan en velsignet Hvile!"

Jeg følte saa dybt, hvad jeg sagde, og det rørte mig saa inderlig, at Stemmen svigtede mig; jeg skjulte mit Ansigt i Hænderne og brast i Graad. Hvilke Modsigelser og Inkonsekvenser, der fandtes hos mig, saaledes som de findes hos saa mange af os; hvad der kunde have været anderledes og langt bedre; hvad jeg havde gjort, hvorved jeg havde svigtet mit Hjertes Røst, det vidste jeg ikke; jeg vidste kun, at det var Alvor, da jeg følte Hvile og Fred ved at have Agnes i Nærheden af mig.

Paa sin venlige, søsterlige Maade, med sine straalende Øjne, sin blide Stemme og den elskelige Ro, der havde gjort det Hus, der rummede hende, til en Helligdom for

mig, fik hun snart Bugt med denne Svaghed og fik mig til at fortælle alt, hvad der var hændet, siden vi sidst saas.

„Og nu har jeg ikke et Ord mere at tilføje, Agnes," sagde jeg, da jeg var færdig med mit Skriftemaal. „Nu stoler jeg paa Dem."

„Det bør ikke være paa mig, Trotwood," sagde Agnes med et venligt Smil. „Det bør være paa en anden."

„Paa Dora?" sagde jeg.

„Naturligvis."

„Ja, jeg har ikke omtalt," sagde jeg lidt forvirret, „at Dora er temmelig vanskelig — jeg vilde ikke for alt i Verden sige: at stole paa, da hun er Uskyldigheden og Ærligheden selv — men temmelig vanskelig — ja, jeg ved sandelig ikke, hvorledes jeg skal udtrykke mig. Hun er en lille, frygtsom en, der let bliver forvirret og forskrækket. Da jeg for nogen Tid siden — det var før hendes Faders Død — fandt det rigtigst at meddele hende — dog jeg skal fortælle Dem, hvorledes det gik til, dersom De vil have Taalmodighed med mig."

Jeg fortalte da Agnes alting om Tilstaaelsen af min Fattigdom og om Kogebogen, Husholdningsregnskabet og alt det øvrige.

„Aa, Trotwood," sagde hun med et bebrejdende Smil, „det ligner Dem at gaa saa hidsig til Værks. De kunde meget godt stræbe alvorlig efter at arbejde Dem frem i Verden uden at være saa fremfusende mod en frygtsom, forelsket, uerfaren Pige. Stakkels Dora!"

Jeg har aldrig hørt en Stemme udtrykke en saa rørende, overbærende Hjertensgodhed som den, hun udtrykte, da hun gav mig dette Svar. Det var, som om jeg havde set hende omfavne Dora ømt og beundrende og stiltiende bebreide mig min Overilelse, fordi jeg havde skræmmet dette lille Hjerte. Det var, som om jeg havde set Dora i al sin fortryllende Naturlighed kærtegne og takke Agnes, fordi hun kom hende til Hjælp, og dog elske mig med hele sin barnlige Uskyld. Jeg var Agnes saa taknemmelig og beundrede

hende saa højt; jeg saa et skønt Billede af de to som trofaste Veninder, der vare som skabte for hinanden, og som gensidig vare til Pryd for hinanden.

„Hvad skal jeg da gøre, Agnes?“

„Jeg tror,“ sagde Agnes, „at den hæderligste Fremgangsmaade vil være at skrive til de to Tanter. Mener De ikke, at det er uværdigt at gaa hemmelig til Værks?“

„Jo, naar De finder det,“ sagde jeg.

„Jeg er kun daarlig skikket til at dømme i saadanne Sager,“ svarede Agnes beskeden, „men jeg har paa Følelsen, at det ikke vilde ligne Dem at gaa Krogveje.“

„De dømmer efter de alt for gode Tanker, De har om mig, Agnes, er jeg bange for,“ sagde jeg.

„Jeg dømmer efter Deres aabne Natur, og derfor vilde jeg skrive til de to Damer. Jeg vilde fortælle saa klart og aabent som muligt om alt det, der er sket, og bede om Tilladelse til undertiden at besøge deres Hus. Da De er ung og endnu ikke har nogen Livsstilling, vilde det vist være rigtigt at sige, at De med Glæde vilde gaa ind paa de Vilkaar, de maatte paalægge Dem. Jeg vilde bede dem om ikke at afslaa Deres Bøn uden at meddele Dora den og at drøfte den med hende, naar de maatte finde Øjeblikket passende dertil. Jeg vilde ikke være for ilter,“ sagde Agnes blidt, „eller forlange for meget. Jeg vilde stole paa min Troskab og Standhaftighed — og paa Dora.“

„Men dersom de nu igen gør Dora bange ved at tale til hende, Agnes?“ sagde jeg. „Og om nu Dora gav sig til at græde og intet vilde høre om mig?“

„Er det rimeligt?“ spurgte Agnes.

„Gud velsigne hende, hun er saa let at skræmme som en Fugl,“ sagde jeg. „Det kunde hænde. Eller dersom de to gamle Tanter — saadanne ældre Damer ere undertiden sære — nu ikke vare Folk, man kunde henvende sig til paa den Maade?“

„Jeg tror ikke, Trotwood,“ svarede Agnes og hævede sine blide Øjne op til mine, „at jeg vilde tage Hensyn

dertil. Det vilde maaske være bedst kun at overveje, om det var rigtigt at gøre det, og, hvis det var rigtigt, da at gøre det.“

Jeg var ikke længer tvivlraadig. Med lettet Hjerte, skønt med en dyb Følelse af Sagens store Alvor, brugte jeg hele Eftermiddagen til at gøre et Udkast til dette Brev, og i dette store Øjemed overlod Agnes mig sit Skrivebord. Men først gik jeg ned for at hilse paa Wickfield og Uriah Heep.

Jeg fandt Uriah installeret i et nyt Kontor, der var bygget ud i Haven, hvor der lugtede af Kalk, og hvor han tog sig grumme lurvet ud midt iblandt en Mængde Bøger og Papirer. Han modtog mig paa sin sædvanlige krybende Maade og foregav ikke at have hørt noget af Micawber om mit Komme, et Foregivende, jeg tog mig den Frihed ikke at tro. Han fulgte med mig ind i Wickfields Værelse, som kun var en Skygge af, hvad det tidligere havde været, eftersom det var blevet berøvet mange af dets forrige Bekvemmeligheder til Fordel for den ny Kompagnon. Her stillede han sig foran Kaminen for at varme sin Ryg og skrabede sig paa sin Hage med sin knoklede Haand, mens Wickfield og jeg hilste paa hinanden.

„De bliver dog hos os, medens De opholder Dem i Canterbury, Trotwood?“ sagde Wickfield og saa hen paa Uriah, ligesom for at indhente hans Samtykke.

„Har De Plads til mig?“ spurgte jeg.

„Jeg kan forsikre Dem, Master Copperfield,“ sagde Uriah, „at jeg hellere end gerne flytter ud af mit Værelse, dersom De ønsker det.“

„Nej, nej,“ sagde Wickfield. „Hvorfor skulde vi genere Dem? Der er jo et andet Værelse.“

„Aah, men det vilde virkelig være mig en stor Glæde,“ sagde Uriah med et Grin.

For at faa Ende paa Sagen sagde jeg, at jeg enten vilde have det andet Værelse eller slet intet, og det blev da afgjort, at jeg skulde have det andet. Derpaa anbefalede

jeg mig hos Firmaet indtil Middagsbordet og gik ovenpaa igen.

Jeg havde haabet at blive ene med Agnes, men Mrs. Heep havde udbedet sig Tilladelse til at sætte sig med sit Strikketøj ved Kaminen der i Stuen under Paaskud af, at det var bedre for hendes Gigt der, naar Vinden stod saaledes, som den gjorde, end i de andre Værelser. Skønt jeg næsten uden mindste Samvittighedsnag kunde have ønsket hende Blæsten i Vold paa Domkirkens højeste Tinde, gjorde jeg dog en Dyd af Nødvendigheden og hilste venlig paa hende.

„Jeg takker Dem ydmygst, Sir," sagde Mrs. Heep paa min Forespørgsel om hendes Helbred, „jeg har det kun saa taalelig godt. Jeg har ikke noget at rose mig af; kunde jeg bare se min Uriah vel forsørget, kunde jeg næppe vente mig meget mere. Hvorledes synes De, at min Ury ser ud, Sir?"

Jeg syntes, at han saa lige saa slyngelagtig ud som altid, og jeg svarede, at jeg ikke kunde se nogen Forandring hos ham.

„Saa De finder ikke, at han har forandret sig? Da maa jeg ydmygst tillade mig at være af en anden Mening. Synes De ikke, at han er bleven mager?"

„Ikke mere, end han altid har været," svarede jeg.

„Nej virkelig. Men De ser ikke paa ham med en Moders Øje!"

Hans Moders Øje var et ondt Øje mod den øvrige Verden, tænkte jeg, da det mødte mit, hvor kærligt det end kunde være mod ham. Det gled forbi mig hen til Agnes.

„Ser De da ikke, Miss Wickfield, hvor han svinder og tæres hen?" spurgte Mrs. Heep.

„Nej," svarede Agnes og fortsatte rolig sit Arbejde. „De er alt for ængstelig for ham. Han har det meget godt."

Med et forfærdeligt Suk tog Mrs. Heep atter fat paa sit Strikketøj og gik ikke ud af Stuen et eneste Øjeblik. Jeg var kommen tidlig paa Dagen, og der var endnu flere Timer,

til vi skulde spise til Middag, men hun blev siddende og arbejdede med sine Strikkepinde lige saa ensformig, som et Timeglas udgyder sit Sand. Hun sad paa den ene Side af Kaminen, jeg ved Skrivebordet foran den, og lidt fra mig sad Agnes paa den anden Side. Hver Gang jeg, medens jeg grublede over mit Brev, slog Øjnene op og saa Agnes's tankefulde Ansigt opklares og smile opmuntrende til mig, mærkede jeg, at det onde Øje gled forbi mig hen mod hende og derpaa atter tilbage til mig og ned paa Strikketøjet igen. Hvad det var, hun strikkede, ved jeg ikke, da jeg ikke forstaar mig paa den Kunst, men det lignede et Net, og medens hun haandterede sine Strikkepinde, der mindede om kinesiske Spisepinde, saa hun i Skæret fra Ilden ud som en ond Troldkvinde, der vel endnu holdtes i Tømme af den gode Fe lige overfor, men dog lavede sig til at kaste sit Net ud, naar hun saa sit Snit.

Ved Bordet passede hun paa med de samme aarvaagne Øjne, og efter Bordet afløste hendes Søn hende, og da Wickfield, han og jeg vare blevne ene, skulede han saaledes til mig og vred sig, saa at jeg næppe kunde udholde det. Da vi kom op i Dagligstuen, sad Moderen atter og strikkede og passede paa. Medens Agnes sang og spillede, sad Moderen ogsaa hele Tiden ved Pianoet. Engang bad hun om en Sang, som hun sagde, hendes Ury, der sad og gabede i en stor Lænestol, holdt saa meget af, og af og til skottede hun til ham og fortalte Agnes, at han var henrykt over Musikken. Men hun talte næsten aldrig uden paa en eller anden Maade at hentyde til ham. Det blev mig klart, at dette var hendes særlige Opgave.

Saaledes gik det til Sengetid. Det havde gjort et saa uhyggeligt Indtryk paa mig at se Moderen og Sønnen hænge over det hele Hus ligesom to store Flagermus og formørke det med deres stygge Skikkelser, at jeg hellere var bleven nede, trods Strikketøjet og det hele, end gaaet til Sengs. Jeg fik næppe Søvn i mine Øjne. Næste Morgen

begyndte Strikningen og Udspioneringen igen og varede hele Dagen.

Jeg fik ikke Lejlighed til at tale i ti Minutter med Agnes og kunde knap nok vise hende mit Brev. Jeg foreslog hende at spadsere ud med mig; men da Mrs. Heep idelig klagede over, at hun var daarlig, nænnede Agnes ikke at gaa fra hende. I Tusmørket gik jeg ene ud og grublede over, hvad jeg burde gøre, og om det var Ret af mig længer at skjule for Agnes, hvad Uriah Heep havde betroet mig i London; thi det begyndte atter i høj Grad at gøre mig urolig. Før jeg var gaaet saa langt, at jeg var kommen helt ud af Byen, blev jeg raabt an af en bag ved mig. Den dinglende Skikkelse og den snævre Kavaj vare ikke til at tage fejl af. Jeg standsede, og Uriah Heep kom hen til mig.

„Hvad godt?“ sagde jeg.

„Hvor De gaar rask,“ sagde han. „Mine Ben ere temmelig lange, men De har givet dem nok at gøre.“

„Hvor skal De hen?“ spurgte jeg.

„Jeg vil følges med Dem, Master Copperfield, hvis De vil unde mig Fornøjelsen af en Spadseretur med en gammel bekendt.“ Med disse Ord og en Vridning, der baade kunde udtydes som en Undskyldning og som en Udfordring, satte han sig i Gang ved Siden af mig.

„Uriah!“ sagde jeg efter en Pavse saa høflig som muligt. „Sandt at sige — De maa ikke tage mig det ilde op — gik jeg ud for at spadsere alene, da jeg havde haft saa meget Selskab.“

Han skelede til mig og sagde med sit bredeste Grin: „De mener Moder?“

„Ja, jeg gør,“ svarede jeg.

„Ah! Men De ved jo, hvor ringe vi ere,“ sagde han. „Og da vi nu kende vor Ringhed saa godt, maa vi virkelig passe paa, at vi ikke blive satte til Vægs af dem, der ikke ere ringe. I Kærligheden gælder alle Kneb.“

Han løftede sine store Næver i Vejret, til de naaede

hans Hage, og gned sig i dem, medens han fniste sagte. I dette Øjeblik lignede han i mine Tanker en ondskabsfuld Bavian saa meget, som noget menneskeligt Væsen vel kunde.

„Ser De," sagde han, idet han vedblev at gotte sig paa denne ubehagelige Maade og rystede paa Hovedet ad mig, „De er en meget farlig Medbejler, Master Copperfield. Det ved De nok, at De altid har været."

„Er det for min Skyld, at De lader holde Vagt over Miss Wickfield og generer hende i hendes eget Hjem?" spurgte jeg.

„Aah, det er meget haarde Ord."

„Indklæd min Mening, i hvilke Ord De vil," sagde jeg. „De kender den lige saa godt som jeg, Uriah."

„Nej, De maa selv udtrykke, hvad De mener," sagde han; „jeg kan det sandelig ikke."

„Tror De," sagde jeg og tvang mig for Agnes's Skyld til at være meget kold og rolig imod ham, „at jeg i Miss Wickfield ser andet end en meget kær Søster?"

„Ja, ser De, Master Copperfield," svarede han; „De vil indrømme, at jeg ikke er forpligtet til at svare paa dette Spørgsmaal. Det kan være, og det kan ogsaa ikke være."

Mage til den Snedighed, der lurede i hans Ansigt og i disse Øjne, der vare uden saa meget som en Skygge af Øjenhaar, har jeg aldrig set.

„Velan da," sagde jeg, „for Miss Wickfields Skyld —"

„Min Agnes!" udbrød han med en modbydelig, kantet Vridning. „Aah, hav den Godhed at kalde hende Agnes, Master Copperfield!" — „For Agnes Wickfields Skyld — Himlen velsigne hende!" — „Tak for denne Velsignelse, Master Copperfield!" afbrød han mig. — „Vil jeg sige Dem, hvad jeg under andre Omstændigheder lige saa gerne vilde have sagt til — Jack Ketch."

„Hvem, Sir?" sagde Uriah, idet han strakte Halsen frem og holdt Haanden for Øret.

„Bøddelen," svarede jeg. „Den Person, som jeg sidst

af alle vilde have tænkt paa“ — skønt hans eget Ansigt ganske naturlig havde indbudt til denne Hentydning. „Jeg er forlovet med en anden ung Dame. Det, haaber jeg, vil være Dem nok.“

„Paa Ære?“ sagde Uriah.

Idet jeg vilde til at give min Forsikring den Stadfæstelse, han forlangte, greb han min Haand og trykkede den.

„Aah, Master Copperfield! Havde De bare nedladt Dem til at gengælde min Fortrolighed, dengang jeg udgød mit Hjerte for Dem den Aften, da jeg gjorde Dem saa megen Ulejlighed ved at sove foran Kaminen i Deres Dagligstue, vilde jeg aldrig have næret Mistro til Dem. Men saaledes som Sagerne nu staa, vil jeg straks med Glæde lade Moder gaa. Jeg ved, De vil undskylde en skinsyg Elskers Forsigtighed, ikke sandt? Hvor det var Skade, at De ikke nedlod Dem til at gengælde min Fortrolighed! Jeg gav Dem dog Lejlighed nok dertil. Men De har aldrig været saa nedladende imod mig, som jeg gerne havde set. Jeg ved, De har aldrig holdt saa meget af mig, som jeg af Dem!“

I al denne Tid klemte han min Haand mellem sine klamme Fingre, medens jeg gjorde alt, hvad jeg kunde, for at faa den løs. Men det vilde ikke lykkes. Han trak den ind under Ærmet af sin morbærfarvede Kavaj, og jeg gik næsten nødtvungen Arm i Arm med ham.

„Skulle vi vende om?“ spurgte Uriah, idet han langsomt drejede mig om mod Byen, hvis fjerne Vinduer nu blinkede i Maanens Skær.

„Førend vi forlade dette Emne, bør De vide,“ sagde jeg efter en temmelig lang Pavse, „at Agnes Wickfield efter min Mening er lige saa ophøjet over Dem og Deres Ønsker, som Maanen der.“

„Er den ikke dejlig? Hvad?“ sagde Uriah. „Mageløs! Tilstaa nu, at De ikke har holdt saa meget af mig, som jeg af Dem. Det skulde ikke undre mig, om De altid har holdt mig for alt for ydmyg?“

„Jeg holder ikke af at høre Folk tale saa meget om deres Ydmyghed," svarede jeg, „eller om sig selv i det hele taget."

„Se se!" sagde Uriah og saa vissen og blyfarvet ud i Maaneskinnet. „Vidste jeg det ikke nok! Men De tænker slet ikke paa, at Ydmyghed er noget, der hører med til en Person af min Stand. Baade min Fader og jeg gik i en Friskole, og min Moder blev ogsaa opdraget i en Slags offentlig Velgørenhedsanstalt. De lærte os alle fra Morgen til Aften en god Portion Ydmyghed, men ikke stort andet, det jeg ved af. Vi skulde være ydmyge mod den ene og den anden, bukke og skrabe og altid huske paa, hvem vi vare, og ligge paa Maven for vore Overmænd, og dem var der nok af! Fader fik Præmie i Skolen ved at være ydmyg, og det gjorde jeg med. Fader fik Pladsen som Graver, fordi han var ydmyg. De fine Folk fandt, at han var saadan en velopdragen Mand, og derfor tog de sig af ham. „Vær ydmyg, Uriah," sagde Fader til mig, „saa vil det gaa dig godt. Det var det, de altid prækede for os i Skolen, og det er ogsaa det, der betaler sig bedst. Vær ydmyg," sagde min Fader, „og det vil gaa dig godt." — Og det er virkelig heller ikke gaaet mig saa galt."

Det faldt mig her for første Gang ind, at dette afskyelige Lefleri med en falsk Ydmyghed kunde have sin Oprindelse uden for den Heepske Familie. Jeg havde set Frugterne, men havde aldrig tænkt paa Frøet.

„Fra jeg var ganske lille," vedblev Uriah, „lærte jeg, hvad Ydmyghed var værd, og lagde mig derefter. Jeg spiste vor tarvelige Kost med Lyst. Jeg lod mig nøje med den tarvelige Lærdom, jeg havde faaet, og sagde til mig selv: „Stop, ikke videre!" Da De vilde lære mig Latin, havde jeg bedre Forstand end som saa. „Folk ville gerne se dig over Hovedet," sagde min Fader, „hold dig derfor ved Jorden." Jeg er endnu i dette Øjeblik meget ydmyg, Master Copperfield, men jeg har dog faaet en Smule Magt."

Og alt dette sagde han — jeg kunde se det paa hans

Ansigt i Maaneskinnet — for at give mig at forstaa, at han var opsat paa at holde sig skadesløs ved at bruge sin Magt. Jeg havde aldrig næret Tvivl om hans Gemenhed, Underfundighed og Ondskab; men nu fattede jeg for første Gang ret, hvilken lav, uforsonlig og hævngerrig Aand denne tidlige og langvarige Underkuelse maatte have affødt.

Hans Fortælling om sig selv havde for saa vidt een Behagelighed til Følge, da den førte til, at han trak sin Haand bort, for at han endnu en Gang kunde klappe sin Hage, og da jeg nu vel var bleven ham kvit, besluttede jeg ogsaa at holde mig borte fra ham, og vi gik tilbage ved Siden af hinanden uden at tale ret meget sammen undervejs.

Om det var den Meddelelse, jeg havde gjort ham, eller det var hint Tilbageblik, der havde sat ham i bedre Humør, ved jeg ikke; vist er det, at han var kendelig oplivet. Han talte mere ved Bordet, end han ellers plejede; spurgte sin Moder — der blev løst af, lige saa snart vi vare komne hjem — om han ikke begyndte at blive for gammel til at være Ungkarl, og saa een Gang saaledes paa Agnes, at jeg vilde have givet alt, hvad jeg ejede, for at have maattet slaa ham fordærvet. Da vi tre Mandfolk vare blevne ene efter Maaltidet, blev han endnu mere dristig. Han havde kun drukket lidt eller ingen Vin, og jeg tror, at det ikke var andet end Sejrsvisheden, der gjorde ham overmodig og maaske forhøjedes ved Fristelsen til at vise den i min Nærværelse.

Dagen i Forvejen havde jeg lagt Mærke til, at han søgte at lokke Wickfield til at drikke, og da jeg troede at tyde det Blik, Agnes tilkastede mig, idet hun gik, havde jeg indskrænket mig til eet Glas og derpaa foreslaaet, at vi skulde følge bagefter. I Dag vilde jeg have gjort det samme, men Uriah kom mig i Forkøbet.

„Mr. Copperfield er en saa sjælden Gæst," sagde han til Wickfield, der sad for Bordenden, „og jeg foreslaar derfor, at vi byde ham velkommen i endnu et Glas eller to, hvis

De ikke har noget derimod. Paa Deres Held og Lykke, Mr. Copperfield!“

Jeg var nødt til at lade, som om jeg greb den Haand, han rakte mig over Bordet, og derpaa greb jeg med ganske andre Følelser den nedbrudte Mands, hans Kompagnons Haand.

„Naa, Kompagnon,“ sagde Uriah, „om jeg tør være saa fri — hvad om De udbragte en eller anden Skaal til Ære for Copperfield?“

Jeg forbigaar, hvorledes Wickfield udbragte Skaaler for min Tante, Dick, Doctors' Commons og Uriah, og hvorledes han drak dem alle to Gange; hans Bevidsthed om hans egen Svaghed og den frugtesløse Anstrengelse for at stride imod; Kampen mellem hans Undseelse over Uriahs Opførsel og Ønsket om at holde gode Miner med ham; den aabenbare Hoveren, hvormed Uriah drejede og vendte og stillede ham til Skue for mig. Det gjorde mig hjertesyg at se det, og min Haand vægrer sig ved at nedskrive det.

„Naa, Kompagnon!“ sagde Uriah til sidst, „nu vil jeg udbringe en Skaal, og jeg beder ydmygst om, at De vil fylde Deres Glas til Randen; thi det skal være for den guddommeligste af alle Kvinder.“

Hendes Fader holdt sit tomme Glas i sin Haand. Jeg saa ham sætte det fra sig, betragte det Billede, hun lignede saa meget, føre sin Haand op til Panden og lægge sig tilbage i sin Lænestol.

„Jeg er alt for ringe til at udbringe hendes Skaal,“ vedblev Uriah, „men jeg beundrer, jeg tilbeder hende.“

Jeg tror ikke, at nogen legemlig Lidelse, hendes Faders graa Hoved kunde have udstaaet, vilde have været skrækkeligere for mig end den Sjælekval, som gav sig Udtryk i hans sammenknugede Hænder.

„Agnes,“ sagde Uriah, som enten ikke ænsede ham eller ikke fattede, hvad der rørte sig i ham. „Agnes Wickfield er, det tør jeg nok paastaa, den guddommeligste af alle Kvinder. Tør jeg tale frit iblandt Venner? At være

hendes Fader er en stolt Udmærkelse, men at være hendes Ægtefælle —."

Gud give, jeg aldrig oftere maa høre et Skrig som det, hvormed hendes Fader rejste sig fra Bordet!

„Hvad er der paa Færde?" sagde Uriah og blev ligbleg. „De har dog vel ikke helt mistet Forstanden, Mr. Wickfield? Naar jeg siger, at det er Maalet for min ærgerrige Stræben at gøre Deres Agnes til min, saa har jeg lige saa god Ret dertil som enhver anden, ja, jeg har bedre Ret dertil end enhver anden!"

Jeg holdt mine Arme om Wickfield og bønfaldt ham ved alt, hvad jeg kunde tænke paa, dog mest af alt ved hans Kærlighed til Agnes, at være rolig. Han var i dette Øjeblik helt fra det, rev Haarene af sit Hoved, søgte at slide sig løs fra mig, sagde ikke et Ord, saa ikke paa nogen, men slog kun vildt om sig med stirrende Øjne og fordrejede Træk — det var rædsomt at se.

Jeg bad ham paa den mest indtrængende Maade ikke at hengive sig til denne Vildelse, men at høre mig. Jeg bønfaldt ham om at tænke paa Agnes, paa Agnes og mig i Forening, huske paa, hvorledes Agnes og jeg vare voksede op sammen, hvorledes jeg ærede og elskede hende, hvorledes hun var hans Glæde og hans Stolthed. Jeg søgte at henlede hans Tanker paa hende under en eller anden Form; jeg bebrejdede ham endog, at han ikke havde Fasthed nok til at skaane hende for Kundskaben om et saadant Optrin som dette. Jeg udrettede maaske noget, eller ogsaa udtømte hans Raseri sig af sig selv; thi efterhaanden stred han mindre imod og saa paa mig, i Førstningen med et fremmed, men siden med et genkendende Blik, og til sidst sagde han: „Jeg ved det, Trotwood, mit elskede Barn og De — jeg ved det! Men se paa ham!"

Han pegede paa Uriah, som stod bleg og skulende i en Krog. Det var aabenbart, at han havde forregnet sig slemt.

„Se min Plageaand der," sagde han. „Ved ham har

jeg efterhaanden mistet mit gode Navn og Rygte, Fred og Ro, Hus og Hjem.“

„Jeg har frelst Deres gode Navn og Rygte for Dem og Deres Fred og Ro og Hus og Hjem oven i Købet,“ sagde Uriah med en mørk, forvirret og ydmyget Mine. „Vær ikke saa taabelig, Mr. Wickfield. Er jeg gaaet lidt videre, end De har tænkt Dem, saa kan jeg dog vel gaa tilbage. Der er ingen Skade sket.“

„Jeg har søgt efter en enkelt Drivfjeder hos alle,“ sagde Wickfield, „og jeg var overbevist om, at jeg havde et tilstrækkeligt Baand paa ham i hans Egennytte. Men se, hvad han er!“

„De gør bedst i at standse ham, Copperfield, hvis De kan,“ raabte Uriah og strakte sin lange Pegefinger ud imod mig. „Han kommer ellers let til at sige noget, som han bagefter vil fortryde, og som De nødig vilde høre!“

„Jeg vil sige alt!“ udbrød Wickfield med et fortvivlet Udtryk. „Hvorfor skulde jeg ikke lige saa godt give mig til Pris for Alverden som for Dem?“

„Pas paa, siger jeg Dem!“ sagde Uriah advarende til mig. „Lukker De ikke Munden paa ham, er De ikke hans Ven! Jeg skal sige Dem, Mr. Wickfield, hvorfor De ikke bør give Dem til Pris for Alverden. Fordi De har en Datter. De og jeg ved, hvad vi ved, ikke sandt? Man skal ikke forstyrre sovende Hunde. Jeg vil i alt Fald ikke indlade mig derpaa. Ser De ikke, at jeg er saa ydmyg som muligt? Jeg siger Dem jo, at det gør mig ondt, hvis jeg er gaaet for vidt. Hvad vil De have mere?“

„Aa Trotwood, Trotwood!“ udbrød Wickfield og vred sine Hænder. „Hvor dybt er jeg ikke sunken, siden De første Gang kom her i Huset! Allerede dengang var jeg paa Retur, men jeg er gaaet sørgelig ned ad Bakke siden! Det er min Svaghed, der har ødelagt mig — den Svaghed, hvormed jeg har givet mig hen til Erindringen og til Forglemmelsen. Min naturlige Sorg over mit Barns Moder blev til en Sygdom, og min naturlige Kærlighed til mit

Barn blev til en Sygdom. Jeg har smittet alt, hvad jeg berørte. Jeg har bragt Elendighed over, hvad jeg saa inderlig elsker, det ved jeg — det ved ogsaa De! jeg troede det umuligt, at jeg kunde elske et Væsen i Verden oprigtig, uden at elske Resten; jeg troede det umuligt, at jeg kunde sørge oprigtig over et Væsen, som havde forladt Verden, uden at tage Del i alle andres Sorg! Saaledes ere mit Livs Lærdomme blevne misbrugte! Jeg har tæret paa mit eget syge, feje Hjerte, og det har tæret paa mig. Smaalig var jeg i min Kærlighed, smaalig i min Sorg, smaalig i min jammerlige Flugt fra den mørkere Side af bægge, og se nu, hvilken Ruin jeg er bleven, og had og sky mig!“

Han sank ned paa en Stol og hulkede mat. Den Ophidselse, hvori han var kommen, begyndte at sætte sig. Uriah traadte frem af sin Krog.

„Jeg ved ikke alt, hvad jeg har gjort i min Forblindelse,“ sagde Wickfield og udstrakte Hænderne, ligesom for at bede mig ikke at fordømme ham. „Han,“ her pegede han paa Uriah Heep, „ved det bedst; thi han har altid været ved min Side og hvisket mig i Øret. De ser, hvilken Møllesten han er om min Hals. De finder ham i mit Hus; De finder ham i min Forretning. De hørte ham for ganske kort siden. Hvad behøver jeg at sige mere?“

„De behøver ikke at sige saa meget eller halvt saa meget eller overhovedet noget,“ ytrede Uriah Heep, halvt trodsig, halvt indsmigrende. „De vilde ikke have taget saaledes paa Vej, naar De ikke havde drukket for meget, og De kommer nok paa bedre Tanker i Morgen. Har jeg sagt for meget eller mere, end jeg vilde, hvad er der saa videre? Jeg holder jo ikke fast ved det!“

Døren gik op, og Agnes traadte ind kridhvid i Ansigtet; hun slog sin Arm om Wickfields Hals og sagde rolig: „Fader, du er ikke vel. Følg med mig!“ Han lagde sit Hoved paa hendes Skulder, som om en dyb Skamfølelse tyngede ham, og gik ud med hende. Hendes Øjne mødte

mine et Sekund, og dog saa jeg, hvor meget hun vidste af det, der var foregaaet.

„Jeg havde ikke troet, at han vilde skabe sig saaledes, Master Copperfield," sagde Uriah. „Men det siger intet. I Morgen er jeg gode Venner med ham igen. Det er til hans eget Vel. Hans Vel ligger mig meget paa Hjertet."

Jeg svarede ham ikke, men gik op til det lille Værelse, hvor Agnes saa ofte havde siddet ved Siden af mig, naar jeg læste mine Lektier. Ingen nærmede sig mig førend langt ud paa Aftenen. Jeg tog en Bog og prøvede paa at læse. Jeg hørte Klokken slaa tolv og læste endnu uden at vide, hvad jeg læste, da Agnes rørte ved mig.

„De rejser jo i Morgen tidlig, Trotwood. Lad os tage Afsked nu!"

Hun havde grædt, men hendes Ansigt var saa roligt og saa smukt.

„Himlen velsigne Dem!" sagde hun og rakte mig Haanden.

„Kæreste Agnes!" svarede jeg. „Jeg ser, De vil ikke, at jeg skal tale om denne Aften — men er der intet at gøre?"

„Vi maa sætte vor Lid til Gud!" svarede hun.

„Kan jeg ikke gøre noget, jeg, som kommer til Dem med mine usle Sorger?"

„Og gør mine saa meget lettere for mig," sagde hun; „nej, kære Trotwood!"

„Det er saa formasteligt af mig, kære Agnes," sagde jeg, „jeg, som er saa fattig paa alt, hvorpaa De er saa rig — Godhed, Standhaftighed og alle ædle Egenskaber — at ville lede Dem eller nære Tvivl om Dem; men De ved, hvor meget jeg holder af Dem, og hvor meget jeg skylder Dem. De vil aldrig opofre Dem af en misforstaaet Pligtfølelse, vel, Agnes?"

Mere bevæget end jeg nogen Sinde før havde set hende, trak hun sin Haand fra mig og gik et Skridt tilbage.

„Sig, at De ikke tænker derpaa, kære Agnes, De, som er mig langt mere end en Søster! Tænk paa, hvor uvurderlig en Skat et Hjerte, en Kærlighed som Deres er!“

Længe, længe efter saa jeg dette Ansigt træde frem for mig med dets øjeblikkelige Udtryk, — ikke Forundring, ikke Bebrejdelse, ikke Fortrydelse. Længe, længe efter saa jeg dette Udtryk ligesom nu gaa over i det yndigste Smil, hvormed hun sagde, at hun ikke var bange for sin egen Skyld, hvorfor jeg heller ikke skulde være det, og idet hun skiltes fra mig, kaldte mig Broder.

Det var endnu mørkt den næste Morgen, da jeg satte mig op paa Diligencen. Dagen begyndte netop at gry, da vi skulde til at køre, og medens jeg sad og tænkte paa hende, arbejdede Uriahs Hoved sig gennem denne Blanding af Dag og Nat op ad Diligencen.

„Copperfield,“ sagde han med en hæs Hvisken, idet han klamrede sig fast ved Jærnet paa Ruffet, „jeg tænkte, det vilde fornøje Dem, at faa at vide førend De rejste, at vi have sluttet Forlig. Jeg har allerede været inde hos ham, og alting har jævnet sig. Saa ringe jeg er, saa er jeg ham dog til Nytte, ser De, og han er ikke blind for sit eget Bedste, naar han ikke har drukket for meget. Det er dog en rigtig rar Mand.“

Jeg tvang mig til at svare, at det glædede mig, at han havde gjort ham sin Undskyldning.

„Ja, naturligvis. Naar man er saa ringe som jeg, hvad er saa en Undskyldning? Saa let, saa let! Hør,“ tilføjede han med en Vridning, „har De aldrig plukket en Pære, førend den var moden?“

„Jo, det har jeg vist,“ sagde jeg.

„Det gjorde jeg i Aftes,“ sagde Uriah; „men den modnes nok! Kun Taalmodighed; jeg kan vente.“

Med mangfoldige Afskedshilsener gik han ned, da Kusken satte sig op. Det er meget muligt, at han gumlede paa noget for at holde den raa Morgenluft ude; i hvert

Tilfælde bevægede han sin Mund, som om Pæren allerede var moden, og han var i Færd med at smaske den i sig.

Tolvte Kapitel.

Vandringsmanden.

Den Aften havde vi en meget alvorlig Samtale i Buckingham Street om de Familiebegivenheder, jeg har skildret i det forrige Kapitel. Min Tante tog levende Del i dem og gik i over to Timer derefter op og ned ad Gulvet med korslagte Arme. Naar hun var i særlig daarligt Lune, foretog hun altid en saadan Fodvandring, og Omfanget af hendes Gnavenhed kunde altid udmaales efter Vandringens Varighed. Denne Gang var hun saa urolig, at hun fandt det nødvendigt at aabne Sovekammerdøren for at faa en Bane, der omfattede bægge Værelserne fra Væg til Væg, og medens Dick og jeg bleve rolig siddende ved Kaminen, skred hun med afmaalte Skridt og en Penduls Regelmæssighed frem og tilbage hen ad dette afstukne Spor.

Da min Tante og jeg vare blevne ene, satte jeg mig til at skrive mit Brev til de to gamle Damer. Imidlertid var hun bleven træt af at gaa og havde sat sig ved Kaminen, med Kjolen opsmøget som sædvanligt. Men i Stedet for at sidde paa sin sædvanlige Maade med Glasset paa Knæet, lod hun det staa upaaagtet paa Kaminhylden og saa tankefuld paa mig, idet hun støttede Kinden mod Haanden. Hver Gang jeg slog Øjnene op fra Papiret, mødte de hendes. „Jeg er i den blideste Stemning af Verden, min Ven," forsikrede hun mig da med et Nik; „men jeg er urolig og nedtrykt."

Jeg havde været saa optagen, at jeg først, da hun var gaaet til Sengs, lagde Mærke til, at hun havde ladet sin

Aftenmikstur, som hun altid kaldte den, staa urørt. Da jeg bankede paa hendes Dør for at underrette hende om denne Opdagelse, viste hun sig ogsaa, endog med et venligere Ansigt end ellers, men sagde: „Jeg kan ikke overtale mig til at drikke den i Aften," rystede paa Hovedet og gik ind.

Om Morgenen læste hun mit Brev til de to gamle Damer og billigede det. Jeg sendte det af Sted og havde nu intet andet at gøre end at vente taalmodig paa Svaret. I denne Forventning havde jeg gaaet i otte Dage, da jeg en Aften i Snevejr forlod Doktorens for at gaa hjem.

Det havde været en bitterlig kold Dag, og en bidende Nordost havde blæst i nogen Tid. Blæsten havde lagt sig henimod Aften, og saa havde det begyndt at sne tæt. Sneen faldt i store Flokke og laa tykt. Lyden af Vognhjul og Fodtrin var saa dæmpet, som om Gaden havde været dækket med Fjer.

Den nærmeste Vej hjem førte forbi St. Martins Kirken. Da jeg gik forbi Kirken, fik jeg i en Krog Øje paa en Kvinde. Hun saa mig, gik tværs over den smalle Gade og forsvandt. Jeg kendte Ansigtet, jeg havde set det et eller andet Sted, men jeg kunde ikke huske hvor. Det fremkaldte et Minde i mit Hjerte, men jeg tænkte i dette Øjeblik paa alt andet og kunde ikke klare mig, hvad det var.

Paa Kirkedørstrappen sad en bøjet Mandsskikkelse, der havde lagt en Byrde fra sig paa den glatte Sne for at ordne den; jeg havde set ham og Ansigtet paa en og samme Tid. Jeg tror ikke, at jeg i min Forundring var bleven staaende, men i ethvert Tilfælde stod han op, vendte sig om og kom hen imod mig. Jeg stod lige over for Mr. Peggotty! Da kunde jeg huske Kvinden. Det var Martha, hvem Emilie hin Aften havde givet Penge i Køkkenet, Martha Endell, ved hvis Side han, som Ham havde sagt, ikke vilde have set sin elskede Søsterdatter for alle de Skatte, der laa paa Havets Bund.

Vi vekslede et varmt Haandtryk. I Førstningen kunde

ingen af os sige et Ord. „Master Davy,“ sagde han omsider og knugede min Haand, „det gør mit Hjerte godt at se Dem, Sir. Vel mødt, vel mødt!“

„Vel mødt, kære gamle Ven!“ sagde jeg.

„Jeg havde tænkt paa at gaa hen og spørge efter Dem i Aften,“ sagde han, „men da jeg vidste, at Deres Tante bor hos Dem — for jeg har været dernede — ad Yarmouth til — var jeg bange for, at det var for sildigt, førend jeg tog af Sted igen.“

„Igen?“ sagde jeg.

„Ja, Sir,“ svarede han og rystede taalmodig paa Hovedet, „jeg maa af Sted i Morgen.“

„Men hvor vilde De da hen nu?“ spurgte jeg.

„Aah,“ sagde han, idet han rystede Sneen af sit lange Haar, „jeg vilde se mig om efter et Nattekvarter.“

Dengang var der over for det Sted, hvor vi stod, en Sideindgang til Staldgaarden ved „Guldkorset“, den Gæstgivergaard, der ved sin Forbindelse med hans Ulykke er saa mærkelig for mig. Jeg pegede paa Porten, lagde min Arm i hans, og vi gik derover. Nogle Værelser vendte ud mod Gaarden, og da jeg ved at se ind i et af dem fandt det tomt og en god Ild brændende i Kaminen, førte jeg ham derind.

Da jeg saa ham ved Lyset, saa jeg ikke alene, at hans Haar var langt og sammenfiltret, men ogsaa, at hans Ansigt var blevet ganske brunt af Solen. Han var bleven mere graahaaret, Rynkerne i hans Ansigt og Pande vare dybere, og det var tydeligt, at han havde vandret ude i al Slags Vejrligt; men han saa meget kraftig ud, som en Mand, der har et bestemt Maal, som holder ham oppe, og hvem intet kan trætte. Han rystede Sneen af sin Hat og sine Klæder og børstede den af sit Ansigt, medens jeg i mit stille Sind tænkte paa alt dette. Da han havde sat sig ved et Bord med Ryggen mod den Dør, ad hvilken vi vare komne ind, udstrakte han atter sin barkede Haand og trykkede min varmt.

„Jeg vil fortælle Dem alt, Master Davy, hvor jeg har været, og hvad jeg har hørt. Jeg har været langt og kun hørt lidt, men jeg vil fortælle Dem det alt sammen.“

Jeg ringede for at skaffe ham noget varmt at drikke. Han vilde ikke have andet end Øl, og medens det blev hentet og varmet over Ilden, sad han og tænkte. Der laa en smuk, dyb Alvor i hans Ansigt, som jeg ikke vovede at forstyrre.

„Medens hun var Barn,“ sagde han og løftede Hovedet i Vejret, saa snart vi vare blevne ene, „plejede hun at snakke saa meget om Havet og om de Kyster, hvor Havet er mørkeblaat og ligger og skinner i Solen. Jeg tænkte tit, at det kom af, at hendes Fader var druknet. Jeg ved det ikke, men maaske troede eller haabede hun, at han var dreven hen til de Egne, hvor Blomsterne altid blomstre, og hvor Solen altid skinner.“

„Det kunde godt ligne et Barn at have en saadan Fantasi,“ sagde jeg.

„Da hun — faldt,“ sagde Mr. Peggotty, „tænkte jeg straks, at han vilde føre hende til de Lande. Jeg var sikker paa, at han havde fortalt hende mange vidunderlige Ting om dem, og hvorledes hun skulde være en fornem Dame der, og hvorledes han først fik hende til at høre paa sig ved at bilde hende den Slags Historier ind. Da vi havde været hos hans Moder, var jeg sikker i min Sag. Jeg tog over Kanalen til Frankrig og kom i Land, som om jeg var falden ned fra Himlen.“

Jeg saa Døren bevæge sig og Sneen fyge ind. Jeg saa den bevæge sig lidt mere endnu og en Haand blive stukken forsigtig ind for at holde den aaben.

„Jeg opspurgte en engelsk Gentleman, der havde noget at sige der,“ sagde Mr. Peggotty, „og fortalte ham, at jeg vilde opsøge min Søsterdatter. Han skaffede mig de Papirer, jeg maatte have for at komme frem, og han vilde ogsaa have givet mig Penge, men dem havde jeg Gud ske Lov ikke nødig at tage imod. Jeg er ham inderlig tak-

nemmelig for alt, hvad han har gjort for mig. „Jeg har sendt Brev i Forvejen," sagde han til mig, „og jeg skal tale med alle dem, der komme den Vej, og mange ville kende Dem langt borte herfra, naar De rejser alene." Jeg sagde ham, saa godt jeg kunde, hvor taknemmelig jeg var, og begyndte nu at drage igennem Frankrig."

„Alene og til Fods?" spurgte jeg.

„For det meste til Fods, men sommetider ogsaa paa en Torvevogn eller i en tom Diligence. Mange Mile har jeg gaaet paa min Fod og tit i Følge med en eller anden fattig Soldat, som rejste hjem for at besøge sin Familie. Jeg kunde ikke tale med ham, og han ikke med mig; men vi holdt dog altid hinanden med Selskab paa den støvede Landevej. Naar jeg kom til en By, opspurgte jeg Gæstgiverstedet og blev nede i Gaarden, til der kom en (og der kom næsten altid en), som kunde Engelsk. Saa fortalte jeg dem, at jeg rejste for at søge efter min Søsterdatter, og de fortalte mig, hvad det var for fine Folk, der vare der i Huset, og jeg ventede for at se, om der kom nogen, der lignede hende. Var det ikke Mille, saa gik jeg igen. Lidt efter lidt mærkede jeg, at naar jeg kom til en Landsby, saa havde Folkene hørt tale om mig. De vilde have, at jeg skulde sætte mig ved Døren til deres Huse, og de gav mig baade at spise og drikke og viste mig, hvor jeg kunde sove, og mangen Kone, der havde en Datter omtrent paa Milles Alder, har jeg fundet ventende paa mig ved vor Frelsers Kors uden for Landsbyen for at vise mig Godhed. Nogle af dem havde Døtre, der vare døde. Og kun Gud ved, hvor gode disse Mødre vare imod mig!"

Det var Martha, som stod ved Døren. Jeg saa tydelig hendes udtærede, lyttende Ansigt. Jeg frygtede kun for, at han skulde vende sig om og ligeledes opdage hende.

„De satte ofte deres Børn, især deres Smaapiger," sagde Mr. Peggotty, „paa mit Knæ, og mangen Gang kunde De have set mig sidde med dem ved en Dør, naar det begyndte at blive mørkt, næsten som om de kunde

have været min kære lille Piges Børn. Ak! min egen, kære lille Pige!“

Han blev pludselig overvældet af Sorg og hulkede højt. Jeg rørte skælvende ved den Haand, han holdt for sit Ansigt. „Tak, Sir,“ sagde han; „bryd Dem ikke derom.“

Kort efter tog han sin Haand bort og fortsatte derpaa sin Fortælling.

„De fulgte mig tit om Morgenen et Stykke paa Vej,“ sagde han, „og naar vi skiltes ad, og jeg sagde: „Nu skal De have saa mange Tak; Gud velsigne Dem!“ syntes de altid at forstaa mig og svarede venlig. Til sidst kom jeg til Havet. Det faldt ikke vanskeligt for mig som Sømand at skaffe mig Hyre paa et Skib, der gik til Italien. Da jeg var kommen derhen, vandrede jeg videre ligesom før. Folkene vare lige saa gode imod mig, og jeg kunde være gaaet fra By til By, ja maaske hele Landet igennem, dersom jeg ikke havde faaet at vide, at hun var bleven set inde mellem Bjærgene i Sveits. En, som kendte hans Tjener, havde set dem der alle tre og fortalte mig, hvorledes de rejste, og hvor de vare. Saa gik det da af Sted til disse Bjærge Dag og Nat; men hvor langt jeg saa gik, syntes Bjærgene dog altid at være lige langt fra mig. Dog til sidst indhentede jeg dem. Da jeg kom i Nærheden af det Sted, jeg havde hørt tale om, begyndte jeg at tænke ved mig selv: „Hvad skal jeg gøre, naar jeg ser hende?“

Det lyttende Ansigt, der var ufølsomt for det barske Vejr, hang endnu stadig ved Døren, og Hænderne bad — tiggede mig om ikke at støde det bort.

„Jeg havde aldrig tvivlet om hende,“ sagde Mr. Peggotty; „nej, ikke det mindste! Bare hun kunde faa mit Ansigt at se, bare hun hørte min Stemme, bare jeg stod stille foran hende og bragte hende til at tænke paa, hvilket Barn hun havde været, og paa det Hjem, hun var flygtet bort fra — og om hun saa var bleven en kongelig Dame,

vilde hun være falden ned for mine Fødder! Det vidste jeg alt for godt! Mangen Gang havde jeg i Søvne hørt hende raabe: „Morbroder!“ og set hende falde som død ned foran mig. Mangen Gang havde jeg i Søvne rejst hende op og hvisket til hende: „Kære Mille, jeg er kommen for at bringe Tilgivelse og føre dig hjem!“

Han standsede, rystede paa Hovedet og vedblev med et Suk:

„Han var intet for mig; Mille var alt. Jeg købte en Bondepigedragt, som hun skulde have paa, og jeg vidste, at naar hun først var funden, vilde hun følge mig paa den stenede Landevej, gaa hvorhen jeg gik og aldrig, aldrig mere forlade mig. At give hende denne Dragt paa og lade hende kaste den, hun nu bar, bort; atter at tage hende under min Arm og vandre hjemefter; undertiden at standse undervejs for at læge hendes saarede Fødder og hendes endnu mere saarede Hjerte, det var alt, hvad jeg nu tænkte paa. Jeg tror ikke, at jeg vilde have saa meget som set til ham. Dog, Master Davy, det skulde ikke være — endnu ikke! Jeg kom for sildig, og de vare tagne bort. Hvorhen, kunde jeg ikke faa at vide. Nogle nævnede eet, andre et andet Sted. Jeg rejste hid og did, men jeg fandt ingen Mille. Saa rejste jeg hjem.“

„Hvor længe er det siden, De kom?“ spurgte jeg.

„En fire Dage. I Skumringen fik jeg Øje paa den gamle Baad, og Lyset skinnede i Vinduet. Da jeg kom hen til den og saa ind gennem Ruden, saa jeg den trofaste Sjæl Mistress Gummidge efter vor Aftale sidde alene ved Skorstenen.“

„Bliv ikke bange,“ raabte jeg, „det er Daniel!“ og saa gik jeg ind. Jeg havde aldrig troet, at den gamle Baad kunde have set saa fremmed ud!“

Af en Brystlomme fremtog han meget varsomt et lille Bundt Papirer, der indeholdt nogle Breve, som han lagde paa Bordet.

„Dette hersens,“ sagde han, idet han udsøgte et af

dem, „kom, førend jeg havde været otte Dage borte. Det var en Banknote paa halvhundrede Pund, indsvøbt i et Stykke Papir, med Paaskrift til mig, og det blev stukket ind under Døren. Hun havde søgt at fordreje sin Haand, men hun kunde ikke fordreje den for mig!“

Meget taalmodig og omhyggelig lagde han Noten sammen igen nøjagtig i de samme Folder og lagde den til Side.

„Dette kom til Mistress Gummidge,“ sagde han og aabnede et andet Brev, „for to eller tre Maaneder siden.“ Efter at have set en Tid paa det, rakte han mig det og sagde med dæmpet Stemme: „Vær saa god at læse det, Sir.“

Jeg læste, som følger:

„Hvad vil du tænke, naar du ser disse Linier og ved, at de komme fra min syndige Haand? Men søg, søg — ikke for min Skyld, men for den gode Morbroders — søg at formilde dit Hjerte imod mig, bare for en ganske, ganske kort Tid! Vær barmhjertig mod en ulykkelig Pige og skriv paa et Stykke Papir, om han er rask, og hvad han sagde om mig, førend I ophørte at nævne mit Navn iblandt eder, og om han om Aftenen ved den Tid, jeg plejede at komme hjem, endnu ser ud, som om han tænkte paa den, han engang holdt saa meget af. Mit Hjerte er nær ved at briste, naar jeg tænker derpaa! Jeg knæler for dig og beder og tigger dig ikke at være saa haard imod mig, som jeg fortjener, men at være saa kærlig og god at skrive noget om ham og sende mig det. Du skal ikke kalde mig „lille;“ du skal ikke nævne det Navn, jeg har vanæret; men laan Øre til min Smerte og vis mig den Barmhjertighed at skrive nogle Ord til mig om Morbroder, som mine Øjne aldrig, aldrig mere skulle se i denne Verden!

Hvis du ikke føler noget for mig, kære, — jeg ved godt, jeg fortjener det ikke — men hør, hvis du ikke føler noget for mig, kære, saa spørg ham, som jeg har gjort størst Synd imod — ham, hvis Hustru jeg skulde have været — førend du ganske lukker dit Øre for min Bøn! Skulde han være saa medlidende at sige, at du nok kan skrive til mig — og jeg tror, han vil være det, naar du vil spørge ham; thi han har altid været saa ædel og overbærende — sig ham da (men ellers ikke), at naar jeg hører Vinden blæse om Natten, er jeg til Mode, som om den kommer i Vrede efter at have set ham og Morbroder,

for at stige op til Gud og vidne imod mig. Sig ham, at om jeg skulde dø i Morgen — og hvor gerne vilde jeg ikke dø, naar jeg kun var skikket dertil! — vilde jeg velsigne ham og Morbroder med mine sidste Ord og bede for hans Fremtids Lykke med mit sidste Aandedræt!“

Dette Brev indeholdt ligeledes Penge. De vare urørte ligesom den forrige Sum, og han lagde dem sammen paa samme Maade. Der var tilføjet udførlige Anvisninger til Adressen paa et Svar, som, skønt de røbede flere Hænders Mellemkomst og gjorde det vanskeligt at komme til nogen sikker Slutning med Hensyn til det Sted, hvor hun var skjult, gjorde det i det mindste ikke usandsynligt, at hun havde skrevet fra det Sted, hvor det hed sig, at hun var bleven set.

„Hvad blev der svaret?“

„Da Mistress Gummidge,“ svarede han, „ikke forstaar sig synderlig paa de Dele, var Ham saa god at opsætte Svaret, og hun skrev det af. De lod hende vide, at jeg var rejst bort for at søge hende op, og hvilke mine Afskedsord havde været.“

„Er det ogsaa et Brev, De har der?“ spurgte jeg.

„Det er Penge, Sir,“ sagde han og aabnede det lidt. „Ti Pund, som De ser. Og indeni er der skrevet: „Fra en trofast Ven,“ ligesom i det første. Men det første blev stukket ind under Døren, og dette kom i Forgaars med Posten. Jeg vil opsøge hende ved Hjælp af Poststemplet.“

Han viste mig det; det var fra en By ved Rinen. I Yarmouth havde han opspurgt nogle fremmede Handelsmænd, som kendte denne Egn, og de havde paa et Stykke Papir løst udkastet et Kort for ham, som han meget godt kunde forstaa. Han lagde det paa Bordet imellem os, og medens han støttede Hagen paa den ene Haand, pegede han med den anden paa den Vej, han skulde følge.

Jeg spurgte ham nu, hvorledes Ham havde det; men han rystede paa Hovedet.

„Han hænger i,“ sagde han, „saa godt, som nogen

Mand kan. Hans Navn er saa godt dernede paa den Kant som nogen Mands i Verden. Alle ere rede til at hjælpe ham, og han er igen rede til at hjælpe dem. Man hører ham aldrig klage, men min Søster tror (imellem os sagt), at han har taget sig det meget nær."

„Stakkels Fyr, det kan jeg tænke."

„Han bryder sig ikke det mindste om sit Liv," sagde Mr. Peggotty med en højtidelig Hvisken; „Mangler der en Mand til et strengt Arbejde i haardt Vejr, straks er han ved Haanden. Er der nogen Fare paa Færde, træder han frem foran alle sine Kammerater. Og dog er han saa sagtmodig som et Barn. Der er ikke et Barn i Yarmouth, som ikke kender ham."

Han samlede tankefuldt Brevene, glattede dem, bandt dem sammen og gemte dem derpaa varsomt paa sit Bryst. Ansigtet var forsvundet fra Døren. Jeg saa endnu Sneen fyge ind, men andet var der ikke.

„Naa," sagde han med et Blik paa sin Pose, „da jeg nu har set Dem i Aften, Master Davy — og det har gjort mig godt! — vil jeg bort tidlig i Morgen. De har set, hvad jeg har her," tilføjede han og lagde Haanden paa det Sted, hvor den lille Pakke var forvaret; „det eneste, som gør mig urolig, er, naar jeg tænker paa, at der kunde tilstøde mig noget, førend jeg havde faaet disse Penge givne tilbage. Skulde jeg dø, og de bleve tabte eller stjaalne eller paa anden Maade kom bort, tror jeg ikke, jeg kunde sove rolig i min Grav! Jeg tror, jeg maatte vende tilbage!"

Han stod op og jeg med, og vi trykkede endnu en Gang hinandens Haand, førend vi gik.

„Jeg vilde gaa ti Tusinde Mile," sagde han, „jeg vilde gaa, til jeg styrtede død om, for at kaste disse Penge til ham. Kan jeg det og finde min Mille, er jeg fornøjet. Finder jeg hende ikke, faar hun maaske dog engang at høre, at hendes Morbroder først opgav at søge efter hende, da han opgav Aanden, og kender jeg hende ret, vil endog det til sidst bringe hende hjem!"

Da vi kom ud i den barske Nat, saa jeg den ensomme Skikkelse flygte for os. Jeg vendte ham hastig om under et eller andet Paaskud og talte med ham, indtil den var borte.

Han talte om et Værtshus paa Vejen til Dover, hvor han kunde faa et tarveligt, men renligt Nattekvarter. Jeg gik over Westminsterbroen med ham og skiltes fra ham. Alting forekom mig ligesom at forstumme af Ærbødighed for ham, da han fortsatte sin ensomme Vandring gennem Sneen.

Jeg vendte tilbage til Gæstgivergaarden, og tilskyndet af Mindet om Ansigtet, saa jeg mig omhyggelig om efter det. Det var der ikke, Sneen havde skjult vore Fodspor; mit friske Spor var det eneste, som kunde ses, og selv det begyndte at udslettes, naar jeg saa mig tilbage, saa stærkt sneede det.

Trettende Kapitel.

Doras Tanter.

Omsider indløb der Svar fra de to gamle Damer. De sendte Mr. Copperfield deres Kompliment og underrettede ham om, at de nøje havde overvejet hans Brev „med bægge Parters Bedste for Øje," hvilket Udtryk jeg fandt noget foruroligende, ikke alene paa Grund af den Brug, de havde gjort deraf i Anledning af den tidligere omtalte Familietvist, men tillige fordi jeg hele mit Liv igennem har lagt Mærke til, at konventionelle Talemaader ere en Slags Fyrværkeri, som let brændes af og kan antage en Mængde forskellige Skikkelser og Farver, hvorom den oprindelige Form slet ikke giver nogen Forestilling. De to Misser Spenlow tilføjede, at de tog sig den Frihed at undlade „ad skriftlig Vej" at ytre nogen Mening om Genstanden for Mr.

Copperfields Meddelelse; men dersom Mr. Copperfield vilde gøre dem den Ære at indfinde sig — ledsaget, om han saa syntes, af en fortrolig Ven — paa en fastsat Dag, skulde det være dem en Fornøjelse at tale nærmere med ham om Sagen.

Paa denne Skrivelse svarede Mr. Copperfield øjeblikkelig, at han, næst efter at sende sin ærbødige Kompliment, skulde have den Ære at hilse paa de tvende Misser Spenlow til den fastsatte Tid, i Overensstemmelse med deres venlige Tilladelse, ledsaget af sin Ven Mr. Thomas Traddles, og efter at have afsendt denne Epistel kom Mr. Copperfield i en heftig nervøs Spænding, som vedvarede, indtil Dagen oprandt.

Det forøgede i høj Grad min Uro, at jeg paa dette kritiske Tidspunkt maatte undvære Miss Mills's uvurderlige Hjælp. Men Mills, som stadig gjorde et eller andet for at ærgre mig — i det mindste syntes det mig saa, og det kommer jo ud paa eet — havde sat Kronen paa Værket ved at faa den Idé at ville rejse til Ostindien. Hvorfor skulde han rejse til Ostindien, undtagen for at drille mig? Rigtignok havde han intet at gøre med nogen som helst anden Del af Verden, men derimod med en Del af denne. Han drev nemlig en udstrakt Handel paa Ostindien, havde i sin Ungdom opholdt sig i Calcutta og vilde nu bosætte sig der for at lede Forretningerne paa Stedet; men hvad kom det mig ved? Imidlertid kom det ham saa meget ved, at til Ostindien skulde han, og Julie med ham. Julie tog derfor ud paa Landet for at sige Farvel til sine Slægtninge, og Huset blev helt overklistret med Plakater om, at det var at faa til Leje eller til Købs, og at Bohavet (med Rullen og det hele) var til Salgs for Vurderingsprisen. Det var da et nyt Tordenslag for mig, inden jeg endnu havde overstaaet Følgerne af det foregaaende.

Jeg var noget i Tvivl om, hvorledes jeg skulde klæde mig paa til denne vigtige Dag, idet jeg vaklede mellem Ønsket om at vise mig til min Fordel og Frygten for at

tage noget paa, som kunde svække min strengt praktiske Karakter i de to Misser Spenlows Øjne. Jeg søgte da at finde en heldig Middelvej mellem disse to Yderligheder; min Tante billigede Resultatet, og Dick kastede en af sine Sko bag efter Traddles og mig til Lykke paa Rejsen, da vi gik ned ad Trappen.

Saa fortræffelig en Fyr Traddles end var, og saa inderlig meget jeg end holdt af ham, kunde jeg dog under disse kildne Forhold ikke bare mig for at ønske, at han ikke havde vænnet sig til at børste sit Haar saa meget opad. Det gav ham et forundret Udtryk — for ikke at sige pindsvineagtigt Udseende — som jeg frygtede for kunde blive skæbnesvangert for os.

Jeg tog mig den Frihed at omtale det for Traddles, medens vi gik ud til Putney, og sagde, at dersom han kunde glatte det en lille Smule —

„Kære Copperfield," sagde Traddles, idet han tog sin Hat af og strøg sit Haar i alle mulige Retninger, „intet vilde være mig kærere. Men det vil ikke."

„Vil det ikke lade sig glatte?" spurgte jeg.

„Nej," sagde Traddles. „Der er ingenting, der hjælper. Om jeg saa bar et tre Lispundslod oven paa det hele Vejen til Putney, vilde det stritte i Vejret igen, saa snart Loddet blev taget af. Du har ingen Forestilling om, hvor genstridigt mit Haar er, Copperfield. Jeg er ligesom et vredt Pindsvin."

Jeg blev lidt skuffet, tilstaar jeg, men hans Godmodighed rørte mig. Jeg sagde ham, hvor høj Pris jeg satte paa hans Godmodighed, og tilføjede, at hans Haar maatte have drevet alle stridige Tendenser ud af hans Karakter, thi selv var han det medgørligste Menneske paa Jorden.

„Aah," svarede Traddles leende, „det er saamænd en gammel Historie med mit ulykkelige Haar. Min Onkels Kone kunde ikke udstaa det; det ærgrede hende, sagde hun.

Det stod mig ogsaa meget i Vejen, da jeg blev forelsket i Sofie, ja ikke saa lidt endda!“

„Havde hun noget at udsætte derpaa?“

„Hun ikke, men den ældste Søster, hende som de kalde Skønheden, hun gjorde tykt Nar af det, har jeg hørt, ja, alle Søstrene le ad det.“

„Det var jo rart!“ sagde jeg.

„Ja“, svarede Traddles ganske uskyldig, „vi gøre Løjer med det. De paastaa, at Sofie har en Lok deraf i sin Skrivebordsskuffe og maa gemme den i en Spændebog, for at den ikke skal springe op. Vi le derad.“

„Men, kære Traddles, siden du har Erfaring, kan du maaske give mig et Raad. Da du blev forlovet med den unge Dame, du nylig nævnede, friede du saa formelig til hende hos hendes Familie? Var der noget — som f. Eks. lignede det, vi have for i Dag?“ tilføjede jeg spændt.

„Ja,“ svarede Traddles, over hvis opmærksomme Ansigt der havde sneget sig en tankefuld Skygge, „det var jo rigtignok en temmelig pinlig Sag for mig, Copperfield. Da Sofie, som du ved, er til saa megen Nytte i Familien, kunde ingen af dem taale den Tanke, at hun skulde giftes. De havde allerede sat sig i Hovedet, at hun aldrig skulde giftes, og kaldte hende den gamle Jomfru. Da jeg nu derfor med den største Forsigtighed bragte Sagen paa Bane over for Mrs. Crewler —“

„Moderen?“ spurgte jeg.

„Ja, Moderen,“ svarede Traddles, — „Faderen er hans Velærværdighed Pastor Horace Crewler — da jeg nu med al mulig Forsigtighed bragte Sagen paa Bane over for Mrs. Crewler, gjorde det et saa stærkt Indtryk paa hende, at hun udstødte et Skrig og besvimede. Jeg turde ikke omtale Sagen igen i flere Maaneder.“

„Men til sidst gjorde du det?“ spurgte jeg.

„Nej, det gjorde hans Velærværdighed,“ sagde Traddles. „Det er en fortræffelig Mand, et Mønster i enhver Henseende, og han fremhævede for hende, at hun som Kristen

burde forsone sig med Tanken om dette Offer og ikke bære Nag til mig. Jeg kan forsikre dig, at jeg forekom mig selv som en sand Rovfugl, der var slaaet ned i Familien.“

„Men Søstrene holdt dog vel med dig, Traddles?“

„Det kan jeg ikke sige,“ svarede han. „Da vi havde faaet Moderen nogenlunde beroliget, skulde vi aabenbare det for Sarah. Du husker jo nok, at Sarah er hende, som der er noget galt med ved Ryggen?“

„Ja vel!“

„Hun knyttede Hænderne,“ vedblev Traddles med en ulykkelig Mine, „lukkede Øjnene og blev saa graa som Bly og ganske stiv og nød i to Dage ikke andet end Tvebaksmad, som blev givet hende ind med en Teske.“

„Det maa være et rart Pigebarn!“ sagde jeg.

„Nej, Copperfield, det maa du ikke sige; det er en rigtig elskværdig Pige, men hun er følsom, og det ere de endelig alle. Sofie sagde mig bagefter, at de Bebrejdelser, hun gjorde sig selv, medens hun plejede Sarah, ikke kunde beskrives med Ord. Af min egen Stemning ved jeg, at de maa have været haarde, Copperfield; thi jeg var til Mode som en Forbryder. Da Sarah var kommen sig, maatte vi aabenbare det for de andre otte, og det gjorde et dybt Indtryk paa dem alle. De to mindste, som Sofie opdrager, have først for nylig ophørt at afsky mig.“

„Men nu ere de da vel alle forsonede dermed?“

„Ja — aa ja, i det hele taget finde de sig ret godt deri,“ svarede Traddles noget tvivlende. „Tingen er, at vi undgaa at tale om Sagen, og mine uvisse Udsigter og smaa Kaar ere dem en stor Trøst. Det vil blive et sørgeligt Optrin, naar vi engang skulle giftes. Det vil langt snarere ligne en Begravelse end et Bryllup, og de ville alle hade mig, fordi jeg tager hende fra dem!“

Hans ærlige Ansigt, idet han saa paa mig med en tragikomisk Hovedrysten, gør et dybere Indtryk paa mig, naar jeg nu genkalder mig det, end det gjorde i Virkelig-

heden; ti jeg skælvede og bævede dengang saa stærkt og var saa aandsfraværende, at det var mig umuligt at fæste min Opmærksomhed ved noget. Da vi nærmede os det Hus, hvor de to Misser Spenlow boede, var jeg, baade legemlig og sjælelig, i en saa ynkelig Forfatning, at Traddles foreslog en lille Opstrammer i Skikkelse af et Glas Øl. Efter at have indtaget dette i et nærliggende Værtshus, vaklede jeg ved Traddles's Arm hen til de to Misser Spenlows Dør.

Jeg havde en uklar Fornemmelse af ligesom at stille til Parade, da Pigen aabnede den, og ravede gennem en Forstue, hvor der hang et Vejrglas, ind i en lille hyggelig Dagligstue, som vendte ud mod Haven; her satte jeg mig paa en Sofa og saa Traddles's Haar nu, da han havde taget Hatten af, fare i Vejret, ligesom en af de smaa næsvise Figurer paa Fjedre, der flyve op af Fikserdaaser, naar Laaget tages af; jeg hørte et gammeldags Ur dikke paa Kaminhylden og søgte at faa det til at holde Takt med mit Hjertes Banken, hvilket det ikke vilde; jeg saa mig omkring i Værelset efter et eller andet Spor af Dora, men uden at finde noget; jeg syntes een Gang, at Jip gøede langt borte, men straks blev bragt til Tavshed. Til sidst opdagede jeg, at jeg var i Færd med at puffe Traddles ind i Kaminen, medens jeg bukkede i største Forvirring for to smaa vindtørre, aldrende Damer, der vare klædte i Sort og bægge havde en vidunderlig Lighed med en Efterligning af den afdøde Mr. Spenlow i Savsmuld eller Garverbark.

„Vær saa god at tage Plads," sagde den ene af de to smaa Damer.

Da jeg var færdig med at snuble over Traddles og havde sat mig paa noget, der ikke var en Kat — jeg havde først sat mig paa en Kat — fik jeg for saavidt mit Syn igen, at jeg kunde se, at Spenlow aabenbart havde været den yngste i Familien, og at der var en Forskel i Alder af seks eller otte Aar mellem de to Søstre, af hvilke

den yngste lod til at skulle lede Forhandlingen, eftersom hun havde mit Brev i Haanden og stirrede paa det gennem en Lorgnet. De vare ens klædte; men denne Søster førte sig mere ungdommelig end den anden og havde maaske en Smule mere Strimler, Armbaand eller andre slige Smaating paa, som gav hende et livligere Udseende. Den anden Søster holdt Armene korslagte over Brystet ligesom et Afgudsbillede.

„Formodentlig Mr. Copperfield?“ sagde Søsteren med Brevet til Traddles.

Det var en skrækkelig Begyndelse. Traddles maatte forklare, at det var mig, som var Mr. Copperfield; jeg maatte hævde min Individualitet, og de maatte frigøre sig for den forudfattede Mening, at Traddles var Mr. Copperfield; det var i det hele taget en dejlig Redelighed. For at gøre Sagen endnu værre hørte vi alle tydeligt Jip gø to Gange og endnu en Gang blive tysset paa.

„Mr. Copperfield!“ sagde Søsteren med Brevet.

Jeg gjorde noget — bukkede, tror jeg — og var lutter Øre, da den anden Søster tog Ordet:

„Min Søster Lavinia, som er kyndig i den Slags Sager,“ sagde hun, „vil udvikle, hvad der efter vor Mening er bedst skikket til at fremme bægge Parters Vel.“

Jeg opdagede senere, at Miss Lavinia gik for at være en Autoritet i Hjertesager, fordi der i gamle Dage havde eksisteret en Mr. Pidger, som spillede Whist og mentes at have været forelsket i hende. Min private Mening er, at dette var en aldeles ugrundet Formodning, og at Pidger havde været fuldkommen uskyldig i slige Følelser, som han saa vidt mig bekendt aldrig paa nogen Maade havde ladet sig mærke med. Baade Miss Lavinia og Miss Klarissa nærede imidlertid den Overtro, at han vilde have erklæret sig, hvis han ikke var bleven bortrevet i sin Ungdom (da han var henved de tres) fordi han drak mere, end han havde godt af, og bagefter, da han vilde oprette Skaden, tyllede sig med alt for meget Mineralvand. De nærede

endog en lumsk Mistanke om, at han var død af en hemmelig Kærlighed, skønt jeg maa tilstaa, at der i Huset fandtes et Portræt af ham med en rubinrød Næse, hvorpaa der ikke syntes at være lagt Dølgsmaal.

„Vi ville ikke gaa nærmere ind paa denne Sags tidligere Historie," sagde Miss Lavinia. „Vor salig Broder Francis's Død har slaaet en Streg over den."

„Vi plejede ikke," sagde Miss Klarissa, „at omgaas meget med vor Broder Francis; men der var egentlig ingen Uenighed eller Uvenskab imellem os. Francis gik sin Vej, og vi gik vor. Vi holdt det for bedst for alle Parter, at det skulde være saaledes; og derfor var det saaledes."

Bægge Søstrene bøjede sig lidt forover, naar de vilde til at tale, rystede paa Hovedet efter at have talt og rettede sig atter, naar de tav. Miss Klarissa rørte ikke sine Arme af Pletten; undertiden spillede hun Melodier paa dem med Fingrene — Menuetter og Marcher, tænker jeg — men hun rørte dem ikke.

„Vor Broderdatters Stilling eller formentlige Stilling er bleven meget forandret ved vor Broder Francis's Død," sagde Miss Lavinia. „Vi have ikke Grund til at tvivle om, at De, Mr. Copperfield, er en ung Mand med gode Egenskaber og en hæderlig Karakter, eller at De nærer Kærlighed — eller i det mindste selv tror paa, at De nærer Kærlighed — til vor Broderdatter."

Jeg svarede, som jeg altid gjorde, naar jeg fik Lejlighed dertil, at ingen nogen Sinde havde elsket nogen, som jeg elskede Dora. Traddles kom mig til Undsætning med en Mumlen.

Miss Lavinia var i Færd med at sige noget til Svar, da Miss Klarissa, som syntes at være forhippet paa stadig at tale om sin Broder Francis, atter tog Ordet.

„Hvis Doras Moder," sagde hun, „da hun giftede sig med vor Broder Francis, straks havde sagt, at der ikke var Plads ved Middagsbordet til Familien, vilde det have været bedst for alle Parter."

„Søster Klarissa," sagde Miss Lavinia, „skulde vi ikke hellere lade det fare?"

„Søster Lavinia," sagde Miss Klarissa, „det hører til Sagen. Jeg tænker ikke paa at blande mig i den Del af Sagen, hvorom du alene er kompetent til at tale. Med Hensyn til denne Side af Sagen derimod har jeg en Stemme og en Mening. Det havde været bedst for alle Parter, hvis Doras Moder, dengang hun giftede sig med vor Broder Francis, havde talt rent ud af Posen, saa havde vi vidst, hvad vi havde at rette os efter. Vi vilde da have sagt: „Indbyd os slet ikke," og enhver Misforstaaelse vilde derved være bleven undgaaet."

Efter at Miss Klarissa havde rystet paa Hovedet, tog Miss Lavinia Ordet, idet hun atter kikkede i mit Brev gennem sin Lorgnet. De havde bægge, i Forbigaaende sagt, et Par klare, runde, blinkende Øjne, der lignede Fugleøjne. De vare i det hele taget ikke Fugle ulige, idet de havde et rask, livligt Væsen og satte sig til Rette med smaa, korte, vævre Bevægelser, ligesom Kanariefugle.

Miss Lavinia tog, som sagt, Ordet:

„De beder min Søster og mig, Mr. Copperfield, om Tilladelse til at komme her som vor Broderdatters erklærede Tilbeder. Vi have taget dette Brev under meget omhyggelig Overvejelse, og vi have heller ikke undladt at vise det til vor Broderdatter og drøfte det med hende. Vi tvivle ikke om, at De tror at elske hende meget højt!"

„Tror, Frøken?" udbrød jeg henrykt. „O! —"

Men da Miss Klarissa tilkastede mig et Blik — ligesom en aarvaagen Kanariefugl — for at anmode mig om ikke at afbryde Oraklet, bad jeg om Forladelse.

„Kærlighed," sagde Miss Lavinia, idet hun saa hen til Søsteren, for at denne skulde stadfæste Rigtigheden af hendes Ord, hvilket hun gjorde ved at give et lille Nik ved hver enkelt Sætning, „moden Kærlighed, Tilbedelse og Hengivenhed har vanskeligt ved at udtrykke sig. Dens Røst er dæmpet. Den er bly og tilbageholdende; den ligger i

Baghold og venter og venter. Saaledes er den modne Frugt. Undertiden henglider et helt Liv, medens den endnu er i Færd med at modnes i Skyggen.“

Jeg fattede naturligvis ikke dengang, at dette var en Hentydning til hendes Erfaring med Hensyn til den hedengangne Pidger; men af den Alvor, hvormed Miss Klarissa nikkede, saa jeg, at der blev lagt megen Vægt paa disse Ord.

„De flygtige — thi i Sammenligning med saadanne Følelser kalder jeg dem flygtige — de flygtige Tilbøjeligheder hos meget unge Mennesker,“ vedblev Miss Lavinia, „ere som Støv i Sammenligning med Klipper. Det er, fordi det er saa vanskeligt at vide, om de ville vedvare, eller om der virkelig ligger noget dybere til Grund for dem, at min Søster og jeg have været meget i Tvivl om, hvorledes vi skulde stille os, Mr. Copperfield og Mr. —“

„Traddles,“ sagde min Ven, som mærkede, at der blev set paa ham.

Skønt jeg endnu ikke havde modtaget nogen egentlig Opmuntring, troede jeg dog hos de to smaa Søstre og især hos Miss Lavinia at spore en inderlig Glæde over dette ny og rige Stof til daglig Tidsfordriv, en Tilbøjelighed til at gøre det mest mulige ud af det og en Lyst til at kæle for det, som varslede ganske godt. Jeg troede at se, at Miss Lavinia vilde finde en ualmindelig Tilfredsstillelse i at vaage over to unge elskende som Dora og mig, og at Miss Klarissa næppe vilde finde en mindre Tilfredsstillelse i at se hende vaage over os og udbrede sig over den Side af Sagen, som hørte til hendes Departement, naar hun følte Trang dertil. Dette gav mig Mod til at forsikre højt og helligt, at jeg elskede Dora højere, end jeg kunde sige det; at min Tante, Traddles, enhver, som kendte mig, vidste, hvor højt jeg elskede hende, og hvor stadig min Kærlighed havde gjort mig. Jeg opfordrede Traddles til at sige, om jeg ikke talte sandt, og Traddles, der var kommen i Fyr og Flamme, som om han skulde styrte sig ind i en Parlamentsdebat, gjorde sine Sager udmærket, idet han bekræf-

tede mit Udsagn med brede, djærve Ord og paa en ligefrem, fornuftig og praktisk Maade, som aabenbart gjorde et fordelagtigt Indtryk.

„Jeg taler, dersom jeg tør tillade mig at sige det, som den, der har lidt Erfaring i saadanne Ting," sagde Traddles, „da jeg selv er forlovet med en ung Dame — en af ti nede i Devonshire — og endnu ikke ser nogen Udsigt til, naar vor Forlovelse skal ophøre."

„De kan maaske stadfæste, hvad jeg har sagt, Mr. Traddles," sagde Miss Lavinia, som aabenbart havde faaet mere Interesse for ham, „om den bly og tilbageholdne Kærlighed, som venter og venter?"

„Fuldkomment, Frøken," svarede Traddles.

„Vi have været meget tvivlraadige om, hvorledes vi skulde stille os, Mr. Traddles, over for den gensidige Tilbøjelighed mellem to saa pur unge Mennesker som Deres Ven, Mr. Copperfield, og vor Broderdatter."

Miss Lavinia vendte mit Brev saaledes, at Udskriften kom opad, og undersøgte gennem Lorgnetten nogle Anmærkninger, hun havde optegnet paa denne Side.

„Det forekommer os rigtigst, Mr. Traddles," sagde hun, „selv at undersøge disse Følelser paa nært Hold. For Tiden kende vi intet til dem og ere ikke i Stand til at dømme om, hvor meget sandt der er i dem. Derfor ere vi tilbøjelige til for saavidt at gaa ind paa Mr. Copperfields Forslag, som vi ville tillade ham at komme her i Huset."

„Aldrig, mine Damer, skal jeg glemme Deres Godhed!" udbrød jeg, idet jeg følte mig lettet for en umaadelig Byrde.

„Men, Mr. Traddles," vedblev Miss Lavinia, „vi ville helst foreløbig opfatte disse Besøg som gældende for os. Vi maa vogte os for at godkende nogen formel Forlovelse mellem Mr. Copperfield og vor Broderdatter, indtil vi have haft Lejlighed til at iagttage dem."

„Copperfield," sagde Traddles og vendte sig om mod mig, „jeg er vis paa, du føler, at intet kan være fornuftigere eller billigere."

„Intet!“ udbrød jeg. „Jeg føler det dybt.“

„Som Sagerne staa,“ sagde Miss Lavinia og saa igen paa sine Optegnelser, „og idet vi kun paa dette Vilkaar tilstede Mr. Copperfields Besøg, maa vi udbede os den bestemte Forsikring af ham paa hans Æresord, at der ikke vil foregaa noget som helst mellem ham og vor Broderdatter uden vort Vidende; at der ikke lægges nogen Plan med Hensyn til vor Broderdatter, uden at den først bliver forelagt for os. Vi ønskede, at Mr. Copperfield i Dag skulde medbringe en fortrolig Ven“ — her bøjede hun Hovedet hen mod Traddles, som bukkede — „for at der ikke skulde være nogen Tvivl eller Misforstaaelse om dette Punkt. Har Mr. Copperfield eller De, Mr. Traddles, mindste Betænkelighed ved at give dette Løfte, beder jeg Dem give Dem Tid til at overveje det.“

I den højeste Ekstase udbrød jeg, at al Overvejelse var unødvendig. Jeg aflagde det forlangte Løfte under de mest glødende Forsikringer, tog Traddles til Vidne derpaa og sagde, at jeg maatte være det største Afskum, hvis jeg ikke overholdt det til Punkt og Prikke.

„Holdt!“ sagde Miss Lavinia og rakte Haanden i Vejret; „forinden vi havde den Fornøjelse at modtage Dem, mine Herrer, besluttede vi at lade Dem være ene et Kvarter, for at De kunde overveje dette Punkt. De tillade, at vi trække os tilbage.“

Forgæves sagde jeg, at det var unødvendigt; de stod fast paa at ville trække sig tilbage, og ud hoppede da de to smaa Fugle med megen Værdighed og lod mig ene med Traddles, som ønskede mig til Lykke, medens jeg følte mig som hensat i den himmelske Lyksaligheds Regioner. Nøjagtig efter et Kvarters Forløb viste de sig igen med ikke mindre Værdighed end den, hvormed de vare forsvundne. De vare gaaede raslende bort, som om deres smaa Kjoler havde været af Efteraarsløv, og de kom raslende ind paa samme Maade.

Jeg forpligtede mig da endnu en Gang til at overholde de foreskrevne Vilkaar.

„Søster Klarissa," sagde Miss Lavinia, „nu er det din Tur."

Miss Klarissa skilte for første Gang sine Arme fra hinanden, tog Optegnelserne og saa paa dem.

„Det vilde være os kært," sagde hun, „at se Mr. Copperfield hos os til Middag hver Søndag, dersom det passer ham; vi spise Klokken tre."

Jeg bukkede.

„I Løbet af Ugen vil det være os kært at se Mr. Copperfield til Te. Vi drikke Te Klokken halv syv."

Jeg bukkede atter.

„To Gange om Ugen, men i Reglen ikke oftere."

Jeg bukkede endnu en Gang.

„Miss Trotwood, som nævnes i Mr. Copperfields Brev, vil maaske hilse paa os. Naar Besøg tjene alle Parter bedst, modtage og gengælde vi gerne Besøg. Naar det er bedst for alle Parter, at Besøg ikke finde Sted — saaledes som Tilfældet var med vor Broder Francis og hans Hus — er det en hel anden Sag."

Jeg ytrede, at min Tante vilde være stolt og glad ved at gøre deres Bekendtskab, skønt jeg maa tilstaa, at jeg ikke var ganske vis paa, at de vilde komme saa overdreven godt ud af det med hverandre. Efter at Vilkaarene nu vare blevne vedtagne, frembar jeg min varmeste Tak, greb først Miss Klarissa og derpaa Miss Lavinias Haand og førte dem hver for sig til mine Læber.

Derpaa stod Miss Lavinia op, og efter at have bedet Traddles undskylde os et Øjeblik bad hun mig om at følge med. Jeg adlød, skælvende over hele mit Legeme og blev ført ind i et andet Værelse. Der fandt jeg min dyrebare Skat, som stod og holdt sig for Ørene bag ved Døren og vendte sit søde lille Ansigt ind mod Væggen, og Jip i Papirskurven med Hovedet bundet ind i et Haandklæde.

Hvor hun var smuk i sin sorte Kjole, og hvor hun i

Førstningen hulkede og græd og ikke vilde gaa fra Døren! Hvor vi vare glade ved hinanden, da hun omsider kom frem, og hvor lyksalig jeg var, da vi tog Jip ud af Kurven og løsnede hans Bind, medens han nøs i Etvæk, og vi alle tre vare genforenede.

„Min elskede Dora! Nu er du min for evig!“

„Aa nej, aa nej!“ bønfaldt Dora.

„Er du ikke min for evig?“

„Aa jo, vist er jeg!“ udbrød Dora; „men jeg er saa bange!“

„Bange, min Skat?“

„Aa ja, jeg kan ikke lide ham,“ sagde Dora. „Hvorfor gaar han ikke?“

„Hvem, min elskede?“

„Din Ven,“ sagde Dora. „Det kommer jo ikke ham ved; det maa være en rigtig Nar!“

„Søde Pige!“ — Man kunde ikke tænke sig noget saa indsmigrende som hendes barnagtige Væsen. — „Det er saadan en skikkelig Fyr!“

„Ja, men vi har slet ingen Brug for skikkelige Fyre!“

„Hør, min Engel,“ indvendte jeg, „du vil snart lære ham at kende og holde meget af ham. Og min Tante kommer ogsaa snart, og hende vil du ogsaa komme til at holde af, naar du lærer hende at kende.“

„Aa nej, bring hende endelig ikke herhen!“ sagde Dora, idet hun gav mig et forskrækket lille Kys og foldede Hænderne. „Aa nej, jeg ved, det er en styg, gnaven, gammel en. Lad hende ikke komme herhen, Dadde!“ hvilket var en Forvanskning af David.

Det nyttede ikke at sige hende imod, og derfor lo jeg og beundrede hende og var saare forelsket og saare lykkelig, og hun viste mig Jips ny Kunststykke, som var at staa paa Bagbenene i en Krog — hvilket den gjorde saa meget som en halv Sekund og derpaa faldt ned igen — og jeg ved ikke, hvor længe jeg vilde være bleven der uden at tænke paa Traddles, dersom ikke Miss Lavinia var kommen

ind for at hente mig. Miss Lavinia holdt meget af Dora — hun fortalte mig, at Dora netop var saaledes, som hun selv havde været, dengang hun var paa hendes Alder — hun maatte have forandret sig en hel Del — og behandlede hende, som om hun havde været en Dukke. Jeg vilde gerne have overtalt Dora til at gaa ind med og hilse paa Traddles; men da jeg foreslog hende det, løb hun bort og lukkede sig inde paa sit Kammer, og jeg maatte derfor gaa ind til Traddles uden hende og svævede bort med ham.

Min Tante fik naturligvis straks Underretning om det heldige Udfald af Sammenkomsten og alt, hvad der var blevet sagt eller gjort i Løbet af den. Hun glædede sig ved at se mig saa glad og lovede mig snart at hilse paa Doras Tanter. Men hun gik saa længe op og ned ad Gulvet, medens jeg skrev til Agnes, at jeg begyndte at tro, at hun vilde blive gaaende saaledes til om Morgenen.

Mit Brev til Agnes var varmt og taknemmeligt og underrettede hende om alle de gode Følger af, at jeg havde fulgt hendes Raad. Hun svarede mig med omgaaende Post, og hendes Brev var fuldt af Haab, hjerteligt og livligt.

Jeg fik nu Hænderne mere fulde end før. Da jeg daglig maatte gaa til Highgate, laa Putney en Del afsides, og jeg vilde naturligvis gerne gaa derud, saa ofte jeg kunde. Da det var umuligt for mig at komme til Te, saaledes som foreslaaet, udvirkede jeg hos Miss Lavinia Tilladelse til at indfinde mig hver Lørdag Eftermiddag uden Afbræk i mine privilegerede Søndage, og saaledes var Slutningen af hver Uge en Fest for mig, og jeg kom ud over de øvrige Dage ved at glæde mig til den.

Det var en stor Lettelse for mig at se, at min Tante og Doras Tanter, efter Omstændighederne, kom langt bedre ud af det med hverandre, end jeg kunde have ventet. Min Tante aflagde det Besøg, hun havde lovet, et Par Dage efter Sammenkomsten, og nogle Dage senere aflagde Doras Tanter hende Genvisit med alle tilbørlige Formaliteter. Lignende, men mere venskabelige Besøg fandt senere Sted, i Alminde-

lighed med et Mellemrum af tre eller fire Uger. Jeg ved nok, at min Tante forargede Doras Tanter i høj Grad ved at lade haant om at køre i Droske og gaa ud til Putney paa usædvanlige Tider, enten kort efter Frokosttid eller kort førend Tetid; ogsaa ved at sætte sin Hat saaledes, som hun selv havde Lyst til, uden mindste Hensyn til Civilisationens Fordomme; men Doras Tanter vænnede sig snart til at se i min Tante en ekscentrisk og lidt mandhaftig Dame med en skarp Forstand, og skønt min Tante undertiden tirrede Doras Tanter ved at ytre kætterske Meninger om forskellige Etikette-Spørgsmaal, holdt hun dog for meget af mig til ikke at opofre nogle af sine smaa Særheder for den kære Husfreds Skyld.

Det eneste Medlem af vort lille Samfund, som paa ingen Maade vilde lempe sig efter Omstændighederne, var Jip. Den kunde aldrig se min Tante, uden at den straks viste hver eneste Tand i sin Mund og krøb ind under en Stol, hvor den laa og knurrede hele Tiden og af og til udstødte et ynkeligt Hyl, som om hun virkelig krænkede dens Følelser alt for stærkt. Vi prøvede alle mulige Midler, lokkede for den, skændte paa den, daskede den og tog den med til Buckingham Street, hvor den straks til alle Tilskuernes store Forfærdelse for løs paa de to Katte; men den var ikke til at bringe til at finde sig i min Tantes Selskab. Undertiden syntes den at have overvundet sin Uvilje og kunde være venlig i nogle faa Minutter; men saa stak den paa een Gang sin Braksnude i Vejret og hylede saaledes, at der ikke var andet for at gøre end at binde den for Øjnene og gemme den i Papirskurven. Omsider svøbte Dora den regelmæssig ind i et Viskeklæde og indespærrede den der, hver Gang min Tante kom.

Een Ting foruroligede mig meget, efter at Sagerne vare komne i denne rolige Gænge, og det var, at Dora syntes efter fælles Overenskomst at blive regnet for et smukt Stykke Legetøj. Min Tante, med hvem hun efterhaanden blev mere og mere fortrolig, kaldte hende altid sin „lille

Blomst“, og Miss Lavinias højeste Glæde bestod i at varte hende op, krølle hendes Haar, sy Pynt til hende og behandle hende som et forkælet Barn. Hvad Miss Lavinia gjorde, gjorde hendes Søster naturligvis ogsaa. Det var meget underligt for mig, men de syntes alle at behandle Dora, saaledes som Dora behandlede Jip.

Jeg besluttede at tale med Dora herom, og en Dag, medens vi vare ude at spadsere, sagde jeg til hende, at jeg vilde ønske, at hun kunde faa dem til at opføre sig anderledes imod hende.

„Thi du ved jo, min Skat, at du ikke længer er noget Barn.“

„Saa!“ sagde Dora. „Nu er du igen gnaven!“

„Gnaven, min Engel?“

„De ere jo saa gode imod mig,“ sagde Dora, „og jeg er saa lykkelig.“

„Ja, min egen Pige,“ sagde jeg, „men du kan godt være meget lykkelig og dog blive behandlet paa en fornuftig Maade.“

Dora tilkastede mig et bebrejdende Blik — et allerkæreste Blik! -- og gav sig derpaa til at græde og sagde, hvorfor jeg havde været saa forhippet paa at blive forlovet med hende, naar jeg ikke holdt af hende, og hvorfor jeg ikke gik min Vej, naar jeg ikke kunde udstaa hende!

Hvad kunde jeg gøre andet end at bortkysse hendes Taarer og sige hende, hvor højt jeg elskede hende.

„Jeg er saa kærlig imod dig,“ sagde Dora, „og du burde ikke være saa grusom mod mig, Dadde!“

„Grusom, min inderligt elskede! Som om jeg for nogen Pris i Verden kunde eller vilde være grusom mod dig!“

„Ja, saa maa du heller ingen Bebrejdelser gøre mig,“ sagde Dora og forvandlede sin Mund til en Rosenknop, „saa skal jeg nok være god igen.“

Jeg blev henrykt, da hun lidt efter uopfordret bad mig skaffe sig den Kogebog, jeg engang havde talt om, og vise hende, hvorledes hun skulde føre Regnskab, som jeg en-

gang havde lovet. Ved mit næste Besøg havde jeg Bogen med — jeg havde først ladet den smukt indbinde, for at den skulde se mindre tør og mere indbydende ud — og medens vi vandrede omkring paa Fælleden, viste jeg hende en af min Tantes gamle Husholdningsbøger og forærede hende en Lommebog og en smuk lille Blyantsholder og en Æske med Blyantstifter, for at hun kunde øve sig i at føre Husholdningsregnskab.

Men Dora fik Hovedpine af Kogebogen, og Tallene fik hende til at græde. De vilde ikke stemme, sagde hun. Hun viskede dem derfor ud og tegnede Bladene fulde af smaa Blomsterbuketter og Portrætter af mig og Jip.

Derpaa begyndte jeg spøgende at give hende mundtlig Undervisning i Husholdningssager, naar vi Lørdag Eftermiddag spadserede sammen. Saaledes sagde jeg f. Eks. engang, da vi gik forbi en Slagterbutik:

„Sæt nu, min Ven, at vi vare gifte, og du skulde købe en Lammefjerding til vor Middagsmad, vilde du saa forstaa dig paa at købe den?“

Min smukke lille Dora blev noget lang i Ansigtet og dannede atter sin Mund til en Knop, som om hun langt foretrak at lukke min med et Kys.

„Vilde du forstaa dig paa at købe den?“ gentog jeg ubøjelig.

Dora tænkte sig lidt om og svarede derpaa triumferende:

„Slagteren vilde nok forstaa sig paa at sælge den, og hvad behøves der saa mere? Du er dog en rigtig lille Tosse!“

En anden Gang, da jeg spurgte Dora, hvorledes hun vilde bære sig ad, naar vi vare blevne gifte, og jeg f. Eks. sagde, at jeg havde Lyst til en god Frikassé, svarede hun, at hun vilde sige til Pigen, at hun skulde lave den, og derpaa slog hun sine smaa Hænder sammen om min Arm og smilte saa fortryllende, at jeg aldrig havde set hende være mere indtagende.

Den væsentligste Brug, der blev gjort af Kogebogen, var da ogsaa, at den blev lagt i en Krog, for at Jip skulde staa paa den. Men Dora var saa henrykt, da hun havde dresseret Jip til at staa paa den med Blyantsholderen i Munden, uden at røre sig af Pletten, at jeg var meget glad over, at jeg havde købt den.

Og vi kom tilbage til Guitaren og Blomstermalingen og Viserne om aldrig at ophøre at danse, tra la la, og vare saa glade, som Ugen var lang. Undertiden ønskede jeg, at jeg turde give Miss Lavinia et Vink om, at hun behandlede mit Hjertes Skat lidt vel meget som et Legetøj, og undertiden ligesom vaagnede jeg og undrede mig over, at jeg selv var henfalden til denne almindelige Fejl og ligeledes behandlede hende som et Legetøj — men det var ikke ret ofte.

Fjortende Kapitel.

Ondskab.

Uagtet dette Manuskript ikke er bestemt for andre Øjne end mine egne, føler jeg dog, ligesom det ikke passede sig for mig selv at tale om, hvor strengt jeg arbejdede i Bevidstheden om mit Ansvar over for Dora og hendes Tanter for at sætte mig ind i den forbistrede Stenografi og alt, hvad dermed stod i Forbindelse. Jeg har allerede skrevet om min Udholdenhed paa dette Tidspunkt af mit Liv og om den taalmodige og vedholdende Energi, som dengang begyndte at modnes hos mig, og som jeg ved er min stærke Side, hvis jeg overhovedet har nogen stærk Side. Hertil vil jeg kun føje, at jeg, ved at se tilbage, søger Kilden til mit Held heri. Jeg har været meget heldig i Livet; mange Mennesker have arbejdet langt strengere og ikke været nær saa heldige; men jeg vilde ikke have kunnet

udrette, hvad jeg har udrettet, hvis jeg ikke dengang havde vænnet mig til Punktlighed, Orden og Flid og sat mig for at koncentrere hele min Opmærksomhed paa een Ting ad Gangen, ligegyldig om der var andre Ting, der laa og ventede paa mig. Gud skal vide, at jeg ikke skriver dette for at rose mig selv. Det Menneske, som lader sit eget Liv passere Revu saaledes, som jeg gør, idet jeg her følger det Skridt for Skridt, maatte i Sandhed være et sjældent godt Menneske, naar han ikke skulde have mange Ting at gøre sig bitre Bebrejdelser for — mange Talenter, der ere blevne forsømte, mange Lejligheder, der ere blevne spildte, mange vildfarende og urigtige Følelser, der have ført Krig i hans Bryst og overvundet ham. Jeg ejer næppe een eneste medfødt Evne, som jeg ikke har misbrugt. Min Mening er kun, at hvad jeg har søgt at udrette her i Livet, har jeg af yderste Evne stræbt at gøre til Gavns; hvad jeg har hengivet mig til, dertil har jeg hengivet mig med Liv og Sjæl, og i stort som i smaat er jeg altid gaaet alvorlig til Værks. Jeg har aldrig troet det muligt, at en medfødt eller tilegnet Duelighed kan haabe at naa sit Maal uden støt og ihærdigt Arbejde. Noget saadant hører ikke hjemme her paa Jorden. Et lykkeligt Anlæg og en heldig Lejlighed kunne danne de to Sider af den Stige, ad hvilken nogle Mennesker stige op; men Trinene paa denne Stige maa være af et Emne, som kan taale Slid og Strabads, og intet kan opveje grundig, solid og alvorlig Flid. Aldrig kun at bruge den ene Haand til det, hvorpaa jeg kunde udnytte hele min Kraft, og aldrig at lade haant om mit Arbejde, hvad det saa var, det har været mine gyldne Regler.

Hvor meget jeg har Agnes at takke for, at jeg i Praksis kunde følge de Forskrifter, jeg her har givet, vil jeg ikke gentage. Med taknemmelig Kærlighed vender min Fortælling atter tilbage til hende.

Hun kom for at besøge Doktorens paa en fjorten Dages Tid. Wickfield var Doktorens gamle Ven, og Doktoren ønskede at tale med ham og gøre noget for ham. Det

havde været paa Bane, da Agnes sidst var i Byen, og dette Besøg var Frugten deraf. Hun og hendes Fader kom sammen. Det undrede mig ikke synderlig at høre af hende, at hun havde paataget sig at skaffe et Logi der i Nærheden til Mrs. Heep, hvis Gigt krævede en Forandring af Luft, som hun vilde sætte stor Pris paa at nyde i et saadant Selskab. Heller ikke undrede det mig, at Uriah allerede Dagen efter som en tro og lydig Søn kom med sin Moder for at se til hende.

„De ser, Master Copperfield," sagde han efter at have paatvunget mig sit Selskab paa en Spadseretur i Doktorens Have, „at naar man er forelsket, er man lidt skinsyg; i det mindste vil man gerne holde Øje med den, man elsker."

„Paa hvem er De da nu skinsyg?" spurgte jeg.

„Takket være Dem, Master Copperfield, ikke for Øjeblikket paa nogen bestemt Person — i det mindste ikke paa noget Mandfolk."

„Er det da Deres Mening, at De er skinsyg paa en Kvinde?"

Han skelede til mig og smilte.

„Master Copperfield," sagde han, „De er virkelig saa elskværdig, at De trækker mig op ligesom med en Proptrækker! Naa, jeg bryder mig ikke om at sige Dem," her lagde han sin fiskeagtige Haand i min, „at jeg i det hele taget ikke er nogen Dameven, og især ikke over for Mrs. Strong."

Hans Øjne fik nu et grønligt Skær, idet de iagttog mine med en keltringeagtig Snedighed.

„Hvad mener De?" spurgte jeg.

„Ih, skønt jeg er Jurist," svarede han med et tørt Grin, „mener jeg dog for Øjeblikket, hvad jeg siger."

„Og hvad mener De med Deres Blik?" spurgte jeg rolig.

„Med mit Blik? De er min Sandten noget nærgaaende, Copperfield! Hvad jeg mener med mit Blik?"

„Ja," sagde jeg, „med Deres Blik."

Det syntes at more ham kosteligt, og han lo saa

hjertelig, som det var foreneligt med hans Natur. Efter at have skrabet sig om Hagen med sin Haand sagde han meget langsomt og med nedslaaede Øjne:

„Mens jeg endnu var en ringe Skriver, saa hun altid ned paa mig. Hun var Potte og Pande med min Agnes og var ogsaa altid gode Venner med Dem, Mr. Copperfield; men jeg stod alt for langt under hende til at blive ænset."

„Naa," sagde jeg, „og om saa var?"

„— Og under ham med," vedblev Uriah med stærkt Eftertryk og i en tankefuld Tone, medens han vedblev at skrabe sig.

„Kender De da ikke Doktoren bedre," sagde jeg, „end at De kan tro, at han nogen Sinde har tænkt paa, at De var til, naar De ikke stod lige for hans Øjne?"

Han skelede atter til mig og stak Hagen frem for des lettere at kunne skrabe den, idet han svarede:

„Bevares, jeg mener ikke Doktoren! Ak nej, den stakkels Mand! Jeg mener Mr. Maldon!"

Mit Hjerte hørte næsten op at slaa. Hele min gamle Tvivl og Frygt i dette Punkt, hele Doktorens Lykke og Fred, alle de blandede Muligheder af Uskyldighed og Brøde, som jeg ikke kunde klare ud fra hverandre, saa jeg prisgivne denne Karls Fordrejelser.

„Han kunde aldrig komme ind paa Kontoret, uden at han skulde hundse mig og jage om med mig," sagde Uriah. „Jo, saadan er de fine Kavalerer! Jeg var meget spag og ydmyg, og det er jeg endnu; men jeg holder ikke af en saadan Behandling."

Han holdt op at skrabe sin Hage og sugede sine Kinder ind, til de syntes at mødes indvendig, medens han hele Tiden vedblev at skele til mig.

„Hun er en af disse elskværdige Damer," vedblev han, efter at han langsomt havde lagt sit Ansigt i de sædvanlige Folder igen, „der nødig ville være gode Venner med Folk som mig, det ved jeg. Hun er netop af den Slags, som kunde sætte min Agnes Fluer i Hovedet. Men skønt

jeg ingen Dameven er, har jeg dog altid haft Øjne i Hovedet. Det har vi Smaafolk for det meste — og vi bruger dem.“

Jeg søgte at holde mig rolig og lade, som jeg ikke forstod ham; men jeg kunde se paa hans Ansigt, at det kun lykkedes mig daarlig.

„Jeg vil ikke lade mig træde paa Nakken, Copperfield,“ vedblev han med ondskabsfuldt Overmod, idet han skød den Del af Panden i Vejret, hvor hans røde Øjenbryn vilde have været, dersom han havde haft nogle. „Og jeg vil gøre, hvad jeg kan for at sætte en Stopper for dette Venskab. Det huer mig ikke. Jeg bryder mig ikke om at tilstaa for Dem, at jeg er noget sær af Naturen og helst vil være fri for uvedkommendes Indblanding. Jeg vil ikke udsætte mig for at blive gjort til Genstand for Intriger.“

„De intrigerer jo altid selv og bilder Dem derfor sagtens ind, at andre gøre ligesaa,“ sagde jeg.

„Maaske, Master Copperfield,“ svarede han. „Men jeg har et Maal, og det gaar jeg løs paa. Jeg lader mig ikke spille paa Næsen. Jeg taaler ikke, at nogen træder i Vejen for mig. De maa pænt gøre Plads for mig, Master Copperfield.“

„Jeg forstaar Dem ikke,“ sagde jeg.

„Ikke det?“ svarede han med en af sine Vridninger. „Det undrer mig, da De dog ellers er saa kløgtig! Jeg skal søge at forklare mig tydeligere en anden Gang. — Er det ikke Mr. Maldon, som der kommer ridende og nu ringer paa Porten?“

„Det ser ud til det,“ svarede jeg saa ligegyldig som muligt.

Uriah tav pludselig, stak Hænderne ind imellem sine store knudrede Knæ og bøjede sig helt sammen af Latter.

Det var en stum Latter; ikke en Lyd undslap ham. Jeg var saa oprørt over hans modbydelige Adfærd, især det sidste, at jeg uden mindste Ceremoni vendte mig bort og

forlod ham i denne sammensunkne Stilling midt i Haven ligesom en Fugleskræmsel, der mangler en Stiver.

Det var ikke den Aften, men den næstfølgende, der var en Lørdag, at jeg tog Agnes med til Dora. Besøget var i Forvejen blevet aftalt med Miss Lavinia, og Agnes ventedes til Te.

Jeg svævede mellem Stolthed og spændt Forventning, Stolthed over min søde lille Kæreste og spændt Forventning, om Agnes vilde synes om hende. Paa hele Vejen til Putney udmalede jeg mig Dora i hendes mest fordelagtige Øjeblikke, idet jeg snart blev enig med mig selv om, at jeg helst vilde, hun skulde se saaledes ud, som hun havde set ud ved den eller den Lejlighed, og snart tænkte, om jeg dog ikke hellere vilde, hun skulde se ud, som hun havde set ud ved en anden Lejlighed, saa at jeg til sidst var lige ved at blive helt tummelumsk derover.

Jeg tvivlede jo ikke om, at hun i ethvert Tilfælde vilde se meget sød ud; men det endte med, at jeg aldrig havde set hende tage sig saa godt ud. Hun var ikke i Dagligstuen, da jeg forestillede Agnes for hendes Tanter, men havde undselig listet sig bort. Dog nu vidste jeg, hvor jeg skulde søge hende, og jeg fandt hende ogsaa ganske rigtig med Hænderne for Ørene bag ved den samme, kedelige gamle Dør.

I Førstningen vilde hun slet ikke ind, og derpaa forlangte hun en Frist af fem Minutter. Da hun omsider rakte mig sin Arm for at blive ført ind i Dagligstuen, var hendes fortryllende lille Ansigt rødt som Blod og havde aldrig været saa smukt; men da vi vare komne ind, og det blev blegt, var hun ti Tusinde Gange smukkere.

Dora var bange for Agnes. Hun havde fortalt mig, at hun vidste, at Agnes var „alt for klog“. Men da hun saa hende paa een Gang saa munter og saa alvorlig, saa tankefuld og saa god, udstødte hun et lille svagt Skrig af glad Overraskelse, slyngede sine kærlige Arme om Agnes's Hals og lagde sin uskyldige Kind op til hendes Ansigt.

Jeg havde aldrig været saa lykkelig og saa glad, som da jeg saa disse to sidde ved hinandens Side. Min lille Øjesten saa saa naturligt ind i disse hjertelige Øjne, medens Agnes betragtede hende med saadant et ømt og kærligt Udtryk.

Miss Lavinia og Miss Klarissa delte paa deres Vis min Glæde. Det var det hyggeligste Teselskab, man kunde tænke sig. Miss Klarissa førte Forsædet. Jeg skar Birkesbrødet — de smaa Søstre havde en fugleagtig Forkærlighed for at pille Frø ud og hakke i Sukker — og bød det om; Miss Lavinia saa til med en velvillig Beskytterinde Mine, som om vor lykkelige Kærlighed var hendes eget Værk, og vi vare fuldkommen tilfredse med os selv og hverandre indbyrdes.

Agnes's stilfærdige Munterhed vandt alles Hjerter. Hendes venlige Interesse for alt, hvad der interesserede Dora; den Maade, hvorpaa hun gjorde Bekendtskab med Jip, som straks kom hende i Møde; hendes spøgende Væsen, da Dora undsaa sig ved at indtage sin sædvanlige Plads ved Siden af mig; hendes beskedne Ynde og Utvungenhed, som fremlokkede en Masse smaa, rødmende Tillidstegn hos Dora, syntes at drage os alle nærmere sammen.

„Jeg er saa glad over, at De kan lide mig," sagde Dora efter Teen. „Jeg troede ikke, at De vilde, og nu trænger jeg mere end nogen Sinde til, at nogen skal holde af mig, da Julie Mills er rejst."

Det har jeg, i Forbigaaende sagt, glemt at omtale. Miss Mills var sejlet, og Dora og jeg vare gaaede om Bord i en stor Ostindiefarer ved Gravesend for at sige hende Farvel, og vi havde faaet syltet Ingefær og Guava og flere saadanne Lækkerier til Frokost og forlod Miss Mills grædende paa en Feltstol paa Skansen med en stor, ny Dagbog under Armen, hvori hendes originale Tanker ved Synet af Verdenshavet skulde gemmes under Laas og Lukke.

Agnes sagde, hun var bange for, at jeg havde givet hende et daarligt Skudsmaal.

„Aa nej, vist ikke," sagde Dora straks og rystede sine Lokker, idet hun saa hen til mig; „det var lutter Lovtaler. Han har saa høje Tanker om Deres Mening, at jeg blev ganske bange for at høre den."

„Min Mening kan ikke forøge hans Hengivenhed for visse Folk, som han nok ved," sagde Agnes med et Smil; „den er ikke værd at bryde sig om."

„Jo, jeg vil saa gerne, De skal tænke godt om mig," sagde Dora paa sin indsmigrende Maade.

Vi gjorde os lystige over Doras Trang til at blive holdt af, og Dora sagde, at jeg var en Gaas, og at hun slet ikke holdt af mig, og den korte Aften gik, inden vi vidste af det. Tiden nærmede sig, da Vognen skulde komme. Medens jeg stod alene foran Kaminen, kom Dora listende ind for at give mig det sædvanlige, søde lille Afskedskys.

„Tror du ikke, at jeg maaske var bleven langt fornuftigere, Dadde, dersom jeg for lang Tid siden havde haft hende til Veninde?" spurgte Dora, medens hendes klare Øjne straalede meget klart, og hendes lille Haand legede med en af Knapperne i min Kjole.

„Hvad er det for Snak, min Ven?"

„Synes du, det er Snak?" ytrede Dora uden at se paa mig. „Er du vis paa, at det er det?"

„Ja, naturligvis!"

„Jeg har glemt," vedblev Dora, medens hun stadig drejede paa Knappen, „hvorledes Agnes er i Slægt med dig, du kære, slemme Dreng."

„Vi ere ikke i Familie," sagde jeg, „men vi ere opdragne sammen som Søskende."

„Det undrer mig, at du nogen Sinde kunde blive forelsket i mig," sagde Dora og begyndte paa en ny Knap i min Kjole.

„Det var maaske, fordi jeg ikke kunde se dig uden at elske dig, Dora."

„Men sæt, at du aldrig havde set mig," sagde Dora, idet hun gik til den næste Knap.

„Sæt, at vi aldrig havde været til!“ sagde jeg muntert.

Det var mig ikke klart, hvad hun tænkte paa, medens jeg med tavs Beundring iagttog den lille, bløde Haand, der famlede ved Knapperne i min Kjole, det lokkede Haar, der hvilede mod mit Bryst, og de lange Øjenhaar over hendes nedslaaede Øjne, der hævede sig en Smule, idet de fulgte hendes legende Fingre. Til sidst saa hun mig lige ind i Øjnene, stillede sig paa Taaspidsen for, mere tankefuld end ellers, at give mig det søde lille Kys — een, to, tre Gange — og gik ud ad Døren.

Fem Minutter efter kom de alle tilbage, og Doras usædvanlige Tankefuldhed var nu helt borte. Hun lo og vilde endelig have, at Jip skulde gøre alle sine Kunster, førend Vognen kom. De medtog nogen Tid, ikke saa meget paa Grund af deres Mængde som paa Grund af Jips Stridighed, og vare ikke ganske færdige, da Vognen hørtes udenfor. Agnes og Dora tog en hastig, men kærlig Afsked med hinanden; Dora skulde skrive til Agnes, som ikke maatte bryde sig om, at hendes Breve vare tossede, sagde hun, og Agnes skulde skrive til Dora; og de tog for anden Gang Afsked med hinanden ved Karetdøren, og for tredje Gang, da Dora, trods Miss Lavinias Indvendinger, endelig vilde løbe ud endnu en Gang for at huske Agnes paa at skrive og for at ryste sine Lokker ad mig, der sad paa Kuskesædet.

Diligencen skulde sætte os af i Nærheden af Covent Garden, hvorfra vi skulde tage med en anden Diligence til Highgate, og jeg længtes efter den korte Vandring i Mellemtiden, for at Agnes kunde rose Dora for mig. Og hvilken Ros var det ikke! Hvor kærligt og varmt anbefalede hun ikke det smukke lille Væsen, jeg havde vundet, til min omhyggelige Omsorg, medens hun stillede hendes ukunstlede Ynde i det bedste Lys! Hvor betænksomt mindede hun mig ikke, uden dog at give sig Mine deraf, om det Ansvar, jeg havde paataget mig over for dette fader- og moderløse Barn!

Aldrig, nej aldrig havde jeg elsket Dora saa inderlig og oprigtig, som jeg elskede hende den Aften. Da vi atter vare stegne af og i Stjerneskinnet fulgte den rolige Vej, som førte til Doktorens Hus, sagde jeg til Agnes, at det var hendes Skyld.

„Da De sad ved Siden af hende," sagde jeg, „syntes De lige saa vel at være hendes som min Skytsengel, og det gør De endnu, Agnes."

„En afmægtig, men trofast Engel," svarede hun.

Den klare Tone i hendes Stemme, der gik mig lige til Hjertet, bragte mig paa en naturlig Maade til at sige:

„Jeg har i Dag lagt Mærke til, at den Munterhed, der er Dem egen, Agnes, er vendt tilbage, og jeg har derfor begyndt at haabe, at De er lykkeligere hjemme?"

„Jeg er lykkeligere i mit Indre," sagde hun; „jeg er fuldkommen glad og let om Hjertet."

Jeg saa paa det rene Aasyn og syntes, at det var Stjernerne, som gav det et saa ædelt Udseende.

„Der er ingen Forandring sket hjemme," sagde Agnes lidt efter.

„Ikke nogen ny Hentydning," sagde jeg, „til — jeg vil saa nødig bedrøve Dem, Agnes, men jeg kan ikke lade være at spørge — til det, vi talte om, da vi sidst saas?"

„Nej," svarede hun.

„Jeg har tænkt saa meget derpaa."

„De maa tænke mindre derpaa. Husk paa, at jeg stoler paa sand Kærlighed og Trofasthed. Vær ikke urolig for mig, Trotwood; det Skridt, De frygter for, at jeg skulde gøre, gør jeg aldrig."

Skønt jeg tror, at jeg med rolig Overlæg aldrig havde næret nogen virkelig Frygt derfor, var det dog en ubeskrivelig Trøst for mig at modtage denne Forsikring af hendes egne, sanddru Læber, og det sagde jeg hende.

„Og naar nu dette Besøg er endt," sagde jeg „— thi vi blive maaske ikke oftere ene med hinanden — hvor

længe vil det vel saa vare, førend De igen kommer til London?“

„Sandsynligvis meget længe; jeg tror, det vil være bedst — for Faders Skyld — at jeg bliver hjemme. Vi ses sagtens ikke saa snart igen, men jeg skal skrive flittig til Dora, og paa den Maade kunne vi ofte høre fra hinanden.“

Vi stod nu i den lille Gaard ved Doktorens Hus. Det var blevet sildigt, og der var Lys i Mrs. Strongs Værelse. Agnes pegede paa det og sagde mig Godnat.

„Bryd Dem ikke om vore Sorger,“ sagde hun, idet hun rakte mig sin Haand. „Jeg kan ikke være lykkeligere over noget end over Deres Lykke. Kan De nogen Sinde hjælpe mig, saa vær overbevist om, at jeg skal bede Dem derom. Gud være med Dem!“

I hendes straalende Smil og i disse sidste Toner af hendes muntre Stemme syntes jeg atter at se og høre min lille Dora i hendes Selskab. Jeg blev staaende lidt og saa, med Hjertet fuldt af Taknemmelighed og Kærlighed, paa Stjernerne og gik derpaa langsomt min Vej. Jeg havde bestilt Natteleje i en respektabel Kro der i Nærheden og var allerede i Færd med at gaa ud ad Porten, da jeg, idet jeg tilfældigvis drejede Hovedet, saa Lys i Doktorens Studerekammer. Der opstod den halvt bebrejdende Tanke hos mig, at han maaske havde arbejdet paa Ordbogen uden min Hjælp, og for nu at se om dette var saaledes, og for i ethvert Tilfælde at sige Godnat, dersom han endnu sad imellem sine Bøger, vendte jeg tilbage, gik sagte igennem Forstuen og saa ind, efter at jeg forsigtig havde aabnet Døren.

Den første Person, jeg saa ved det sparsomme Lys af en tildækket Lampe, var til min Overraskelse Uriah. Han stod tæt ved Lampen og holdt den ene af sine knoklede Hænder over sin Mund, medens den anden hvilede paa Doktorens Bord. Doktoren sad i sin Studerestol og skjulte sit Ansigt i sine Hænder. Wickfield, der var i den

største Vaande, bøjede sig forover og rørte usikkert ved Doktorens Arm.

Lige straks troede jeg, at Doktoren var syg; men da jeg i denne Tanke vilde skynde mig hen til ham, mødte jeg Uriahs Blik og saa, hvad der var paa Færde. Jeg vilde have trukket mig tilbage; men Doktoren gav Tegn til, at jeg skulde standse, og jeg blev.

„I ethvert Tilfælde," ytrede Uriah med en Vridning af sin væmmelige Krop, „ville vi holde Døren lukket. Det er ikke nødvendigt, at hele Byen faar det at vide."

Med disse Ord gik han paa Tæerne hen til Døren, som jeg havde ladet staa aaben, og lukkede den omhyggelig. Der var en paatrængende Medlidenhed og forstilt Iver i hans Stemme og Optræden, som, i det mindste for mig, var utaaleligere end enhver anden Opførsel, han kunde have lagt for Dagen.

„Jeg har holdt det for min Pligt, Master Copperfield," sagde Uriah, „at gøre Doktor Strong opmærksom paa det, De og jeg allerede have talt om. Men De forstod mig nok ikke rigtig dengang?" Jeg laante ham et Par Øjne, men gav ham intet andet Svar og sagde, idet jeg gik hen til min gode gamle Lærer, nogle Ord, som jeg troede kunde tjene ham til Trøst og Opmuntring. Han lagde sin Haand paa min Skulder, ligesom han plejede at gøre, medens jeg endnu var en lille Dreng, men løftede ikke sit graa Hoved i Vejret.

„Da De ikke forstod mig, Master Copperfield," vedblev Uriah paa den samme travle Maade, „vil jeg, siden vi ere blandt Venner, tage mig den Frihed at ytre, at jeg har henledet Doktor Strongs Opmærksomhed paa Mrs. Strongs Opførsel. Det er meget mod min Tilbøjelighed, kan jeg forsikre Dem, Copperfield, at blande mig ind i noget saa ubehageligt; men saaledes som Sagerne staa, ere vi jo alle Medvidere i noget, der ikke burde være. Det var det, jeg mente, dengang De ikke forstod mig."

Det undrede mig nu, naar jeg tænker paa hans haan-

lige Smil, at jeg ikke tog ham i Nakken og rystede ham, saa længe der var Liv i ham.

„Jeg vil gerne indrømme, at jeg ikke udtrykte mig synderlig klart; men det gjorde De ikke heller. Vi vilde naturligvis bægge helst undgaa at røre ved et saadant Emne. Men nu har jeg besluttet at tale rent ud, og jeg har sagt Dr. Strong — sagde De noget, Sir?“

De sidste Ord gjaldt Doktoren, som havde udstødt et Klagesuk. Denne Lyd maatte have rørt ethvert Hjerte, tænkte jeg, men den gjorde intet Indtryk paa Uriah.

„— sagt Doktor Strong,“ vedblev han, „at enhver kan se, at Mr. Maldon og den elskværdige, vakre Dame, der er gift med Doktor Strong, ere for kærlige mod hinanden. Det er sandelig paa Tiden (da vi jo nu alle ere Medvidere i noget, der ikke bør være), at Doktor Strong faar at vide, at dette var lige saa klart for alle som Solen, dengang Mr. Maldon rejste til Ostindien; at Mr. Maldon alene af den Grund brugte Paaskud for at komme tilbage, og at han stadig kommer her alene af den Grund. Da De kom ind, opfordrede jeg netop min Kompagnon til paa sit Æresord at sige Doktor Strong, om han ikke for længe siden havde været af samme Mening. Nu vel, Mr. Wickfield, hav nu den Godhed at sige os det! Ja eller Nej, Sir! Naa, Kompagnon?“

„For Guds Skyld, kære Doktor,“ sagde Wickfield og lagde atter sin raadvilde Haand paa Doktorens Arm, „læg ikke for megen Vægt paa den Mistanke, jeg muligvis kan have næret.“

„Saa!“ sagde Uriah og rystede paa Hovedet. „Var det ikke en sørgelig Stadfæstelse? Han! Saadan en gammel Ven! Gud velsigne Dem, medens jeg ikke var andet end Skriver paa hans Kontor, Copperfield, har jeg set ham ikke een, men tyve Gange ærgre sig og helt ude af sig selv — og det var meget rigtigt af ham som Fader; jeg kan sandelig ikke dadle ham derfor — ved Tanken om, at Agnes var Medvider i noget, der ikke burde være.“

„Kære Strong," sagde Wickfield med skælvende Stemme, „gamle Ven, jeg har ikke nødig at sige Dem, at det har været min Fejl at søge een Drivfjeder hos alle og maale alle Handlinger med samme Alen. Det er maaske denne Vildfarelse, der er Skyld i, at jeg har fattet Mistanke."

„De har haft Mistanke, Wickfield," sagde Doktoren uden at løfte Hovedet i Vejret.

„Ud med Sproget, Kompagnon!" sagde Uriah.

„Ja, een Gang," sagde Wickfield. „Jeg — Gud forlade mig det — jeg troede, at De selv havde Mistanke."

„Nej, nej!" svarede Doktoren i en saa sørgmodig Tone, at det var helt rørende.

„Engang troede jeg," sagde Wickfield, „at De ønskede at faa Maldon ud af Landet for at skille dem ad."

„Nej, nej, nej!" svarede Doktoren, „det var for at glæde Annie ved at sørge for hendes Barndomsven. Ikke for andet."

„Det mærkede jeg," sagde Wickfield. „Jeg kunde ikke tvivle derom, da De sagde mig det. Men jeg troede — glem endelig ikke den snæverhjertede Synsmaade, der har været min Skødesynd — at hvor der var saa stor Forskel i Alder —"

„Se, det er den rette Maade at fremstille Sagen paa, Master Copperfield," sagde Uriah med slesk og fornærmelig Medlidenhed.

„— kunde det kun være af egennyttige Bevæggrunde, at en saa ung og indtagende Dame giftede sig, hvor oprigtig Agtelse hun end nærede for Dem. Jeg tog intet Hensyn til de utallige andre Forhold og Motiver, som der maaske ikke har været noget ondt i. Husk for Himlens Skyld paa det!"

„Hvor smukt han fremstiller det!" sagde Uriah og rystede paa Hovedet.

„Jeg iagttog hende altid fra eet Synspunkt," sagde Wickfield; „ved alt, hvad der er Dem kært, min gamle

Ven, beder jeg Dem at huske vel paa dette; jeg er derfor nødt til at tilstaa, da jeg ingen Udvej har —“

„Nej! Der er ikke andet for, Mr. Wickfield,“ sagde Uriah, „nu da det er kommet saa vidt.“

„— at jeg virkelig tvivlede om hende,“ sagde Wickfield og saa hjælpeløs og forvirret paa sin Kompagnon, „og troede, at hun sveg sin Pligt imod Dem, ja, naar jeg skal sige alt, var det mig undertiden meget imod, at Agnes stod paa en saa fortrolig Fod med hende og skulde se alt, hvad jeg saa eller i min sygelige Fantasi indbildte mig at se. Jeg nævnede det aldrig for nogen. Jeg har aldrig villet, at nogen skulde mærke det. Og skønt det er skrækkeligt for Dem at høre, vilde De dog have Medlidenhed med mig, naar De vidste, hvor skrækkeligt det er for mig at sige det.“

I sin medfødte Hjertensgodhed udstrakte Doktoren sin Haand. Wickfield holdt den med nedbøjet Hoved en kort Tid inden i sin.

„Jeg tilstaar,“ sagde Uriah, som under denne Pavse vred sig som en Aal, „at det er en meget uhyggelig Historie for os alle. Men siden vi ere komne saa vidt, bør jeg tage mig den Frihed at tilføje, at Copperfield ogsaa har lagt Mærke dertil.“

Jeg vendte mig om mod ham og spurgte, hvorledes han turde vove at kalde mig til Vidne.

„Aah, det er meget smukt af Dem, Copperfield, og vi vide alle, hvilken elskværdig Karakter De har; men De ved nok, at i samme Øjeblik, jeg talte til Dem forleden Aften, vidste De, hvad jeg mente. Det ved De meget godt, Copperfield. Nægt det ikke; selv om De gør det i den bedste Hensigt, bør De dog ikke gøre det, Copperfield.“

Jeg saa den gode Doktors milde Øjne vende sig hen mod mig og følte, at Tilstaaelsen om mine gamle Anelser og Minder stod alt for tydelig skreven paa min Pande, til at den kunde skjules. Det nyttede ikke at rase. Jeg kunde

ikke gøre det ugjort. Jeg maatte sige, hvad jeg vilde, saa kunde jeg ikke modsige det.

Der blev atter Tavshed, indtil Doktoren rejste sig og gik et Par Gange op og ned ad Gulvet. Derpaa vendte han tilbage til det Sted, hvor hans Stol stod, og idet han støttede sig paa Ryggen af den og af og til holdt sit Lommetørklæde for Øjnene med en naturlig Oprigtighed, som i mine Tanker gjorde ham større Ære, end om han havde forstilt sig nok saa meget, sagde han:

„Jeg har meget paa min Samvittighed — grumme meget. Jeg har udsat en Kvinde, som jeg elsker højt, for Prøvelser og Bagvadskelser — jeg kalder det Bagvadskelser, selv om det kun var Tanker, der aldrig vare komne over nogens Læber — som hun aldrig kunde være bleven Genstand for, naar jeg ikke havde været.“

Uriah gav en snøftende Lyd fra sig, sagtens for at tilkendegive sin Deltagelse.

„Jeg er nu gammel,“ vedblev Doktoren, „og jeg føler i Aften, at jeg ikke har meget at leve for, men med mit Liv — ja, med mit Liv — indestaar jeg for den Dames Ære og Troskab, der har været Genstand for denne Samtale.“

Jeg tror ikke, at den mest udprægede Repræsentant for Ridderlighed, Virkeliggørelsen af den skønneste og mest romantiske Skikkelse, en Maler nogen Sinde har tænkt sig, kunde have sagt dette med en mere imponerende og rørende Værdighed end den, hvormed den jævne, gamle Doktor sagde det.

„Men jeg tør ikke nægte,“ vedblev han, „at jeg muligvis mod mit Vidende har forledet denne Dame til et ulykkeligt Ægteskab. Jeg er selv helt blottet for Iagttagelsesevne og kan ikke tro andet, end at flere Personer af forskellig Alder og Stilling, som alle have iagttaget det samme — og det noget, der er saa ganske naturligt — skulde have set skarpere end jeg.“

Jeg havde ofte, som jeg et andet Sted har sagt, be-

undret hans hensynsfulde Optræden over for hans unge Kone; men den ærbødige Ømhed, han ved denne Lejlighed røbede for hende i de Ord, han sagde, og den næsten andagtsfulde Maade, hvormed han skød den svageste Tvivl om hendes Renhed fra sig, ophøjede ham uendelig i mine Øjne.

„Jeg ægtede denne Dame," sagde Doktoren, „mens hun endnu var ganske ung. Jeg tog hende til Hustru, førend hendes Karakter endnu var helt udviklet. Jeg havde haft den Lykke at gøre mit til dens Udvikling. Jeg kendte hendes Fader og hende selv saa godt. For alle hendes skønne og gode Egenskabers Skyld havde jeg lært hende, hvad jeg kunde. Har jeg gjort nogen Uret imod hende, som jeg frygter, jeg har, ved at benytte mig af hendes Taknemmelighed og Hengivenhed, skønt det aldrig var min Hensigt, beder jeg denne Dame af Hjertet om Tilgivelse."

Han gik tværs over Gulvet, og da han var kommen tilbage til det samme Sted, holdt han sig fast ved Stolen med en Haand, der dirrede af Sindsbevægelse ligesom hans dæmpede Stemme.

„Jeg tænkte, at hun hos mig vilde finde et Fristed mod Livets Farer og Omskiftelser. Jeg indbildte mig, at hun, saa forskellige vi end vare i Aar, dog kunde leve rolig og tilfreds med mig. Jeg tænkte ogsaa paa, at der vilde komme en Tid, hvor hun atter vilde blive fri, medens hun endnu var ung og smuk, men havde en mere moden Forstand — ja paa min Ære!"

Hans Trofasthed og Højmodighed syntes at kaste en lysende Glans over hans hverdagsagtige Skikkelse. Ethvert Ord, han ytrede, havde en Kraft, som den største Veltalenhed ikke havde kunnet give det.

„Jeg har levet meget lykkelig med denne Dame. Indtil i Aften har jeg kun haft Grund til at velsigne den Dag, da jeg gjorde hende saa stor Uret."

Hans Stemme, der blev mere og mere stammende, medens han udtalte disse Ord, svigtede ham et Øjeblik; derpaa vedblev han:

„Nu, da jeg er bleven vakt af min Drøm — jeg har hele mit Liv igennem været en stakkels Drømmer enten paa den ene eller den anden Maade — ser jeg, hvor naturligt det er, at hun nærer en vemodig Følelse over for sin jævnaldrende Barndomsven. At hun føler en uskyldig Interesse for ham og med Vemod tænker paa, hvorledes alt kunde have været anderledes, er, frygter jeg, kun alt for sandt. Meget, som jeg har set, men ikke lagt Mærke til, har i denne sidste, pinlige Time fremstillet sig for mig i et nyt Lys. Men med Undtagelse heraf, maa der ikke kastes den fjerneste Skygge af Mistanke paa hende.“

Under de sidste Ord flammede hans Øje, og hans Stemme var fast; saa tav han lidt og vedblev derpaa ligesom tidligere:

„Der staar nu kun tilbage for mig at bære Bevidstheden om den Ulykke, hvori jeg er Skyld, saa taalmodig, som jeg kan. Det er hende, som skulde gøre Bebrejdelser, ikke mig. Det er min Pligt at frelse hende fra Miskendelse, grusom Miskendelse, som ikke engang mine Venner have kunnet undgaa. Jo mere tilbagetrukken vi leve, des bedre kan jeg opfylde denne Pligt. Og naar Tiden kommer — gid den kom snart, hvis det er Hans naadige Vilje! — da min Død skal frigøre hende for al Tvang, skal jeg lukke mine Øjne med uindskrænket Tillid og Kærlighed til hende, og hun kan da uden Sorg gaa gladere og lysere Dage i Møde.“

Jeg kunde ikke se ham for de Taarer, som hans Hjertelighed og Godhed, der ytrede sig paa en saa troskyldig og naturlig Maade, fremkaldte i mine Øjne.

Idet han gik hen mod Døren, tilføjede han:

„Mine Herrer, jeg har ladet Dem se i mit Hjerte. Jeg er overbevist om, at De ville ære mine Følelser. Hvad vi have talt om i Aften, maa aldrig nævnes mellem os. Wickfield, min gamle Ven, laan mig Deres Arm og lad os gaa ovenpaa.“

Wickfield ilede hen til ham. Uden at veksle et Ord

fulgtes de langsomt ud af Stuen, mens Uriah saa efter dem.

„Naa, Master Copperfield!“ sagde Uriah, idet han mygt vendte sig om mod mig. „Sagen tog just ikke den Vending, man kunde have ventet; for den gamle Filosof — det er dog en fortræffelig Mand! — han er saa blind som en Flagermus; men den Familie er dog sat ud af Spillet, skulde jeg tro!“

Det var nok for mig kun at høre Lyden af hans Stemme for at blive saa rasende opirret, som jeg aldrig har været, enten før eller senere.

„Skurk,“ sagde jeg, „hvad skal det sige, at De indvikler mig i Deres Rænker? Hvor turde De, falske Keltring, før vove at kalde mig til Vidne, som om vi havde lagt Raad op sammen?“

Idet vi stod saaledes Ansigt til Ansigt, saa jeg saa tydelig af den skjulte Hoveren i hans Miner, hvad jeg allerede vidste saa godt — at han nemlig paatvang mig sin Fortrolighed for at bringe mig i Ulykke og netop ved denne Lejlighed med Overlæg havde opstillet en Fælde for mig. Det var ikke til at udholde. Hans magre Kind vendte saa indbydende imod mig, og jeg slog til den med min flade Haand med en saadan Kraft, at mine Fingre snurrede, som om jeg havde brændt dem.

Han greb om min Haand, og i denne Stilling stod vi og saa paa hinanden. Vi stod længe saaledes, længe nok til, at jeg kunde se de hvide Mærker af mine Fingre svinde bort fra den mørke Rødme paa hans Kind og gøre den endnu mørkere.

„Copperfield,“ sagde han omsider med aandeløs Stemme, „har De rent mistet Forstanden?“

„Vi to ere færdige med hinanden,“ svarede jeg, idet jeg vristede min Haand ud af hans; „jeg kender Dem ikke længer, Køter!“

„Ikke det?“ sagde han og nødtes af Smerten i sin Kind til at holde Haanden op mod den. „De vil maaske

dog ikke kunne undgaa det. Men er det ikke utaknemmeligt af Dem?“

„Jeg har ofte nok vist Dem, at jeg foragter Dem,“ sagde jeg, „og jeg har nu end tydeligere vist Dem det. Hvorfor skulde jeg frygte for, at De vil søge at skade Deres Omgivelser paa alle mulige Maader? Hvad andet gør De vel nogen Sinde?“

Han forstod meget godt denne Hentydning til de Hensyn, som hidtil havde lagt Baand paa mig i min Omgang med ham. Jeg tror næsten, at jeg vilde have tæmmet baade min Haand og min Tunge mere, naar jeg ikke samme Aften havde modtaget hin Forsikring af Agnes. Dog lige meget.

Der opstod en lang Pavse. Medens han saa paa mig, syntes hans Øjne at antage alle de Farveskygninger, der kunne gøre Øjne hæslige.

„Copperfield,“ sagde han omsider, idet han tog Haanden fra Kinden, „De har altid haft noget imod mig. Jeg ved, at De altid har modarbejdet mig hjemme hos Wickfields.“

„Tro De, hvad De vil,“ sagde jeg fnysende af Forbitrelse. „Er det ikke sandt, er det Dem kun saa meget des værdigere.“

„Og dog har jeg altid holdt af Dem,“ sagde han.

Jeg værdigede ham intet Svar, men idet jeg tog min Hat og vilde til at gaa, stillede han sig imellem mig og Døren.

„Copperfield,“ sagde han, „der maa være to Parter i en Strid. Jeg vil ikke være den ene.“

„De kan gaa Fanden i Vold!“ sagde jeg.

„Sig ikke det!“ svarede han. „Jeg ved, De vil komme til at fortryde det siden. Hvor kan De fornedre Dem saaledes for mig ved at være saa hidsig? Dog jeg tilgiver Dem.“

„De tilgiver mig?“ svarede jeg haanlig.

„Ja jeg gør, og De maa finde Dem i det. At tænke

sig, at De kunde angribe mig, som altid har vist mig som Deres Ven! Men der kan ingen Strid være, hvor der ikke findes to Parter. Jeg vil være Deres Ven til Trods for Dem selv. Og nu ved De, hvad De har at vente."

Nødvendigheden af at føre denne Samtale i en dæmpet Tone, for ikke at forstyrre Huset paa denne Tid af Aftenen, tjente ikke til at gøre min Stemning mildere, skønt min Hidsighed begyndte at kølnes. Idet jeg kun ytrede, at jeg ikke ventede mig andet af ham, end hvad jeg altid havde ventet, og hvori jeg endnu aldrig var bleven skuffet, rev jeg Døren op, saa han blev klemt ind imod Væggen, som om han havde været en Valnød, der skulde knækkes, og gik ud af Huset. Men han laa ogsaa ude af Huset i sin Moders Logi, og førend jeg havde gaaet ret mange Hundrede Skridt, indhentede han mig.

„De ved, Copperfield," sagde han mig i Øret (jeg vendte ikke Hovedet), „at De er i en aldeles falsk Stilling," hvilket jeg maatte indrømme var sandt, og det gjorde mig endnu ærgerligere. „De kan ikke rose Dem af, hvad De har gjort, og De kan ikke undgaa at tage imod Tilgivelse. Jeg vil ikke tale derom til Moder eller til nogen levende Sjæl. Jeg har fast besluttet at tilgive Dem. Men det undrer mig, at De kunde lægge Haand paa en saa ringe Person som mig."

Jeg følte mig næsten lige saa ussel som han. Han kendte mig bedre, end jeg selv gjorde. Havde han gjort Gengæld eller aabenlyst fornærmet mig, vilde det have været en Lettelse og Retfærdiggørelse for mig; men nu havde han lagt mig over en langsom Ild, som martrede mig den halve Nat.

Da jeg gik om Morgenen, ringede Kirkeklokken, og han spadserede op og ned med sin Moder. Han tiltalte mig, som om intet var hændet, og jeg var nødt til at svare. Jeg havde slaaet ham saa haardt, at han havde faaet Tandpine, tror jeg; i ethvert Tilfælde var hans Ansigt bundet ind i et sort Silketørklæde, som i Forbindelse med

Hatten, der sad og dinglede ovenpaa, ingenlunde tjente til at forskønne hans Udseende. Siden fik jeg at vide, at han Mandag Morgen var tagen ind til en Tandlæge i London og havde faaet en Tand trukken ud. Jeg haaber, det har været en dobbelt Kindtand.

Doktoren foregav, at han ikke var ganske vel, og holdt sig for sig selv en stor Del af Dagen, saa længe Besøget varede, og først otte Dage efter at Agnes og hendes Fader vare rejste, tog vi atter fat paa vort sædvanlige Arbejde. Dagen i Forvejen gav Doktoren mig med egen Haand en sammenlagt, aaben Billet. Den var adresseret til mig og paalagde mig med nogle faa kærlige Ord aldrig at hentyde til det, der var foregaaet hin Aften. Jeg havde aabenbaret det for min Tante, men ikke til nogen anden; det var ikke noget, jeg kunde tale med Agnes om, og hun selv havde sikkert ikke mindste Mistanke om, hvad der var forefaldet.

Det samme var vistnok Tilfældet med Mrs. Strong. Der gik flere Uger, inden jeg mærkede nogen Forandring hos hende, og den kom langsomt ligesom en Sky, naar det ikke blæser. I Førstningen syntes hun at undre sig over den medlidende Tone, hvori Doktoren talte til hende, og over, at han ønskede, at hun skulde have sin Moder om sig, for at hun ikke skulde kede sig saa meget. Ofte kunde jeg, naar vi arbejdede, og hun sad i Nærheden af os, se hende lægge sit Sytøj og iagttage ham med et Udtryk, jeg aldrig kunde glemme. Senere lagde jeg undertiden Mærke til, at hun stod op med Taarer i Øjnene og gik ud af Stuen. Efterhaanden lagde der sig en tungsindig Skygge over hendes skønne Ansigt, og den tiltog Dag for Dag. Mrs. Markleham snakkede kun og saa intet.

Alt som denne Forandring foregik med Annie, der engang havde været ligesom en Solstraale i Doktorens Hus, kom Doktoren selv til at se ældre og mere alvorlig ud; men Blidheden i hans Sind, den stille Venlighed i hans Væsen og hans kærlige Omhu for hende forøgedes, hvis

dette i øvrigt var muligt. Jeg saa ham engang tidlig om Morgenen paa hendes Fødselsdag, da hun kom ind for at sætte sig ved Vinduet, medens vi arbejdede, tage hende om Panden med bægge Hænder, kysse den og derpaa skynde sig bort, alt for rørt til at kunne blive. Jeg saa hende, da han havde forladt hende, staa som en Billedstøtte og derpaa bøje Hovedet, folde Hænderne og græde saa inderlig, saa jeg ikke kan sige det.

Undertiden syntes jeg, at hun prøvede paa at tale til mig, naar vi tilfældigvis vare ene; men der kom aldrig et Ord over hendes Læber. Doktoren vilde altid, at hun skulde tage Del i alle mulige Fornøjelser uden for Huset i Selskab med sin Moder, og kom stadig med ny Forslag i den Retning, og Mrs. Markleham, som holdt meget af at more sig og meget lidt af alt andet, var altid villig og priste hans Forslag i høje Toner. Men Annie gik, uden at røbe Spor af Lyst eller Glæde, kun derhen, hvorhen hun blev ledet, og syntes ikke at bryde sig om noget.

Jeg vidste ikke, hvad jeg skulde tro, og lige saa lidt min Tante, der til forskellige Tider maa have tilbagelagt over tyve Mil. Men det underligste af det hele var, at den eneste virkelige Trøst, som fandt Vej til denne huslige Sorgs hemmelige Udspring, kom fra Dick.

Hvad han tænkte om Sagen, eller hvad han saa, kan jeg lige saa lidt forklare, som han vilde have kunnet hjælpe mig med at løse denne Opgave. Men han nærede en uindskrænket Ærefrygt for Doktoren, og den sande Hengivenhed ejer, selv naar Talen er om Dyr i Forholdet til Mennesket, en fin Iagttagelsesevne, som den højeste Intelligens mangler. Denne Hjertegave, hvis jeg tør kalde den saaledes, satte Dick i Stand til at opfange et Glimt af Sagens sande Sammenhæng.

Han var meget stolt over igen at kunne benytte sit Privilegium paa at spadsere frem og tilbage med Doktoren i Haven i mange af sine Fritimer. Men Sagerne havde ikke saa snart taget denne Vending, førend han brugte

hele sin Fritid til disse Vandringer. Havde han før været over al Maade lykkelig, naar Doktoren læste op for ham af hint vidunderlige Værk, Ordbogen, var han nu aldeles fortvivlet, naar Doktoren ikke tog det op af Lommen og begyndte. Naar Doktoren og jeg vare sysselsatte, plejede han nu at spadsere frem og tilbage med Mrs. Strong og hjælpe hende med at passe hendes Yndlingsblomster eller luge Bedene. Jeg tør sige, at han sjælden talte ti Ord i Timen, men hans alvorlige Ansigt og stille Deltagelse fandt straks Genklang i bægges Bryst; den ene vidste, at den anden holdt af ham, og at han elskede dem bægge, og han blev, hvad ingen anden kunde være bleven — et Tilknytningspunkt imellem dem.

Naar jeg tænker mig ham spadsere frem og tilbage med Doktoren med sin dybsindige Mine, henrykt over at blive bombarderet med de haarde Nødder i Ordbogen, naar jeg tænker mig ham slæbe store Vandkander bag efter Annie; knæle med et Par sande Bjørnelapper af Handsker paa Hænderne for at foretage mikroskopiske Undersøgelser mellem de smaa Blade, medens han, bedre end nogen Filosof kunde have gjort det, i alt, hvad han gjorde, udtrykte et stille Ønske om at være hendes Ven og udgød Deltagelse, Trofasthed og Hengivenhed gennem hvert eneste Hul i Vandkanden; naar jeg tænker paa, at Aandsevnerne aldrig svigtede ham under denne Kærlighedsgerning, at han aldrig lod den ulykkelige Kong Karl komme ind i Haven, aldrig slappedes i sin taknemmelige Tjenesteiver, aldrig tabte af Syne, at der var noget, som var galt, eller opgav Ønsket om at bringe det i Orden igen — da skammer jeg mig næsten ved at have vidst, at han ikke var rigtig ved sin Forstand, især naar jeg tænker paa, hvad jeg har udrettet med min.

„Kun jeg ved, Trot, hvad der bor i den Mand!“ plejede min Tante med Stolthed at sige, naar vi talte derom. „Du skal se, Dick kommer nok til at udmærke sig.“

Førend jeg slutter dette Kapitel, maa jeg omtale een

Ting til. Medens Besøget hos Doktorens stod paa, lagde jeg Mærke til, at Postbudet hver Morgen bragte nogle Breve til Uriah Heep, som blev i Highgate, til de andre vendte tilbage, eftersom det var Ferietid, og at disse Breve altid vare adresserede af Micawber, som nu skrev en flydende Kontorhaand. Heraf troede jeg at kunne slutte, at det gik Micawber godt, og jeg blev derfor højst overrasket ved omtrent paa denne Tid at modtage følgende Brev fra hans elskværdige Kone.

„Canterbury, Mandag Aften.

„De vil uden Tvivl blive overrasket, kære Mr. Copperfield, ved at modtage denne Meddelelse. Endnu mere over dens Indhold. Og endnu mere over at jeg beder Dem betragte dette som en dyb Hemmelighed. Men mine Følelser som Hustru og Moder trænge til Trøst, og da jeg ikke ønsker at raadføre mig med min Familie, da Micawber allerede har faaet nok af den, ved jeg ingen, hvem jeg bedre kan spørge til Raads, end min Ven og forrige logerende.

De ved, kære Mr. Copperfield, at der stedse har hersket en gensidig Fortrolighed mellem mig og Micawber, og at jeg aldrig vil forlade ham. Han kan maaske undertiden have udstedt en Veksel uden at have raadført sig med mig, eller vildledet mig med Hensyn til det Tidspunkt, naar en saadan Forpligtelse var forfalden. Dette har virkelig været Tilfældet. Men i Almindelighed har Micawber ikke haft Hemmeligheder for sin Sjæls fortrolige — jeg mener hans Hustru — og har altid, naar vi lagde os til Hvile, meddelt mig Dagens Tildragelser.

De kan udmale Dem, kære Mr. Copperfield, hvor bitre mine Følelser maa være, naar jeg fortæller Dem, at Micawber er bleven aldeles forandret. Han er tilbageholden. Han er hemmelighedsfuld. Hans Liv er en Gaade for den, der skulde dele hans Glæder og Sorger — jeg mener atter hans Hustru — og med Undtagelse af, at jeg ved, at han tilbringer sin Tid fra Morgen til Aften paa Kontoret, forsikrer jeg Dem, at jeg ved mindre derom, end jeg ved om Manden i Maanen.

Men det er ikke alt. Micawber er gnaven. Han er streng; han er bleven kold mod vor ældste Søn og Datter, han er ikke længer stolt af sine Tvillinger; med et koldt Blik betragter han endog den spæde, hvormed Familien senest er bleven forøget. De pekuniære Midler til at dække vore Udgifter, paa hvilke der knibes til det yderste, kunne kun faas ud af ham med stor Møje

og endog under den frygtelige Trussel, at han vil „gøre det af med sig selv“ (hans egne Ord), og han nægter haardnakket at give nogen Forklaring paa denne fortvivlede Politik.

Dette er tungt at bære. Det er til at gaa i Graven over. Kan De, som kender mine svage Evner, give mig et Raad om, hvorledes De tror, at de bedst kunne udnyttes i et saa uvant Dilemma, vil De føje endnu en Venskabstjeneste til de mange, De allerede har vist mig. Med kærlige Hilsener fra Børnene og et Smil fra den i sin Ubevidsthed lykkelige spæde, forbliver jeg, kære Mr. Copperfield,

Deres sorgfulde
Emma Micawber.“

Jeg følte, at jeg ingen Ret havde til at give en Kone med Mrs. Micawbers Erfaring noget andet Raad, end at hun skulde søge at vinde Micawber ved Taalmodighed og Venlighed (hvad jeg vidste, hun under alle Omstændigheder vilde); men Brevet bragte mig til at tænke meget paa ham.

Femtende Kapitel.

Endnu et Tilbageblik.

Lad mig endnu engang standse ved et mærkeligt Afsnit af mit Liv. Lad mig træde til Side for at se Skyggerne fra hine Dage drage forbi mig i et taaget Optog.

Uger, Maaneder, Aarstider svinde. De synes kun at være lidt mere end en Sommerdag og en Vinteraften. Snart staar Fælleden, hvor jeg spadserer med Dora, i fuldt Flor og ligner en Mark, oversaaet med Guld, og snart ligger den usynlige Lyng i Bunker og Hobe skjult under et Dække af Sne. Floden, ved hvilken vi vandre, tindrer i Sommersolen, kruses af Vinterblæsten eller opfyldes med drivende Isflager, alt sammen i et Nu. Hurtigere end en Flod nogen Sinde løb ned mod Havet, glimter den, mørknes og ruller bort.

I de to smaa, fugleagtige Damers Hus sker der ikke Spor af Forandring. Uret dikker oven over Kaminen, Vejrglasset hænger i Forstuen. Hverken Ur eller Vejrglas viser nogen Sinde rigtig; men vi tro paa dem bægge som paa et Evangelium.

Jeg har naaet den juridiske Manddomsalder; jeg har opnaaet den Værdighed at være en og tyve Aar. Dog dette er den Slags Værdigheder, som kan paanødes en; lad mig se, hvad jeg selv har udrettet.

Jeg er trængt ind i Stenografiens Mysterier. Jeg skaffer mig en ganske god Indtægt derved. Jeg nyder megen Anseelse for min Dygtighed i alt, hvad der hører til denne Kunst, og leverer i Forbindelse med elleve andre Referat af Parlamentsdebatterne til et Morgenblad. Den ene Aften efter den anden nedskriver jeg Spaadomme, som aldrig gaa i Opfyldelse, Løfter, som aldrig blive holdte, Forklaringer, som kun ere bestemte til at føre paa Vildspor. Jeg vader i Ord. Britannia, den ulykkelige Kvinde, staar stadig for mig som en Høne, der er gjort i Stand til at steges, gennemstukken paa krys og tværs med Kontorpenne og bunden paa Hænder og Fødder med Omsvøb og Formularer. Jeg er kommen tilstrækkelig bag ved Kulisserne til at kende det politiske Livs Værd; jeg er bleven en sand vantroende i saa Henseende og lader mig aldrig omvende.

Min kære gamle Traddles har forsøgt sig i det samme Fag, men det ligger ikke for ham. Han tager sit Uheld let og husker mig paa, at han altid har holdt sig selv for tungnem. Han har undertiden noget at gøre ved det samme Blad, idet han samler de tørre Fakta, der senere blive gennemarbejdede og udpyntede af mere opfindsomme Hoveder. Han er bleven udnævnt til Sagfører og har med beundringsværdig Flid og Selvfornægtelse skrabet andre Hundrede Pund sammen til Honorar for en Notarius, paa hvis Kontor han arbejder. Der blev drukket en hel Del stærk Portvin paa Grund af hans Udnævnelse, og efter Regningen at dømme maa jeg tro, at Inner Temple maa have tjent godt derved.

Jeg har ogsaa prøvet mine Kræfter i en anden Retning. Med Frygt og Bæven er jeg begyndt at optræde som Forfatter. Jeg skrev i al Hemmelighed en lille Ubetydelighed og sendte den til et Maanedsskrift, og Maanedsskriftet optog den. Siden den Tid har jeg faaet Mod til at skrive en hel Del Smaating. Nu bliver jeg regelmæssig betalt for dem. Jeg har det i det hele taget godt; naar jeg optæller mine Indtægter paa Fingrene af min venstre Haand, gaar jeg forbi den tredje Finger og standser ved det mellemste Led paa den fjerde.

Vi ere flyttede fra Buckingham Street til en venlig lille Villa i Nærheden af den, jeg saa paa, da min Begejstring først kom over mig. Min Tante, som har solgt Huset i Dover meget fordelagtig, vil imidlertid ikke blive der, men agter at flytte ind i en endnu mindre Dukkevilla ganske tætved. Hvad betyder dette? Mit Bryllup? Ja!

Ja! Jeg skal giftes med Dora. Miss Lavinia og Miss Klarissa have givet deres Samtykke, og det kan nok være, de have travlt! Miss Lavinia, som selv har paataget sig at sørge for min kære, lille Piges Garderobe, bestiller ikke andet end at skære Papirs Kyrasser og at skændes med en meget pyntelig ung Mand med en lang Bylt og et Alenmaal under Armen. En Syjomfru, hvis Bryst altid er gennemboret af en Naal med Traad i, har Kost og Logi i Huset og tager, saa vidt jeg kan se, aldrig Fingerbøllet af, hvad enten hun spiser, drikker eller sover. De gøre en Pyntedukke af min Skat; de sende stadig Bud efter hende, for at hun skal komme ind og prøve et eller andet. Vi kunne ikke være lykkelige sammen i fem Minutter om Aftenen, førend en eller anden paatrængende Fruentimmerskikkelse banker paa Døren og siger: „Aa, vær saa god, Miss Dora, at gaa ovenpaa!“

Miss Klarissa og min Tante gennemstøve hele London for at finde Indbo, som Dora og jeg skulle se paa. Det var bedre, om de straks købte Sagerne uden denne Inspektion; thi naar vi gaa hen for at se paa en Kulkasse og et

Flueskab, ser Dora et kinesisk Hus til Jip med smaa Klokker paa Taget og foretrækker det. Og det tager lang Tid at vænne Jip til den ny Bolig, efter at vi have købt den; hver Gang den gaar ind eller ud, faar den alle de smaa Klokker til at ringe og bliver frygtelig bange.

Peggotty kommer for at gaa til Haande og tager straks fat. Hendes Departement synes at være at gøre alting rent og saa begynde forfra igen. Hun skurer enhver Ting, som kan skures, til den skinner, ligesom hendes egen ærlige Pande, af den idelige Gnidning. Og nu er det, at jeg begynder at se hendes ensomme Broder vandre gennem de mørke Gader om Aftenen og se paa de forbigaaende Ansigter. Jeg taler aldrig til ham i saadanne Øjeblikke. Jeg ved alt for vel, hvad han søger, og hvad han frygter, naar jeg ser hans alvorlige Skikkelse gaa forbi.

Hvorfor ser Traddles saa højtidelig ud, da han denne Eftermiddag kommer hen til mig i Commons. Mine Ynglingsaars lyse Drømme ere nær ved at blive til Virkelighed; jeg skal løse Kongebrevet.

Det er et lille Dokument, som kan udrette saa meget, og medens det ligger paa min Pult, undersøger Traddles det halvt med Beundring, halvt med Ærefrygt. Der staar Navnene David Copperfield og Dora Spenlow i den søde Forbindelse, som jeg saa ofte har fantaseret om, og der oppe i Hjørnet skuer hint faderlige Institut, Stempelkontoret, som nærer en saa velvillig Interesse for det menneskelige Livs forskellige Forhold, ned paa vor Forening, og der nedbeder Ærkebiskoppen af Canterbury en Velsignelse over os paa Prent og gør det saa billig, som man paa nogen Maade kan forlange det.

Ikke des mindre gaar jeg som i en Drøm, i en forvirret, lyksalig, forunderlig Drøm. Jeg kan ikke tro, at det er virkeligt, og dog kan jeg ikke tro andet, end at enhver, jeg kommer forbi paa Gaden, maa have en Anelse om, at jeg skal have Bryllup i Overmorgen.

„Naar du kommer her næste Gang, gamle Ven," siger

jeg til Traddles, „vil jeg haabe, at det er i det samme Ærinde for dig selv. Og jeg haaber, at det vil ske snart.“

„Tak for dine gode Ønsker, kære Ven,“ svarer han; „det haaber jeg med. Det er en Trøst at vide, at hun vil vente paa mig, saa længe det skal være, og hun er virkelig den sødeste Pige --“

„Naar skal du møde hende ved Diligencen?“ spørger jeg.

„Klokken syv,“ siger Traddles og ser paa sit simple, gamle Sølvur — det samme, han en Gang i Skolen tog et Hjul ud af for at bruge det til en Vandmølle. „Kommer ikke Miss Wickfield paa samme Tid?“

„Lidt sildigere; Klokken halv ni.“

„Jeg forsikrer dig, kære Ven,“ siger Traddles, „at jeg næsten er lige saa glad ved Tanken om, at dette har faaet et saa lykkeligt Udfald, som om jeg selv skulde holde Bryllup. Og jeg skylder dig virkelig Tak, fordi du har været saa elskværdig og tænksom at indbyde Sofie til at være Brudepige tillige med Miss Wickfield. Det skal jeg ikke glemme dig.“

Jeg hører ham og trykker hans Haand, og vi tale og gaa og spise til Middag o. s. v., men jeg tror det ikke. Intet er virkeligt.

Sofie indtræffer i rette Tid hos Doras Tanter. Hun har et rigtig rart Ansigt — ikke regelmæssig smukt, men overordentlig indtagende — og er et af de venligste, naturligste, frimodigste og vakreste Mennesker, jeg nogen Sinde har set.

Jeg har hentet Agnes fra Canterbury Diligencen, og hendes glade og skønne Aasyn er atter iblandt os. Agnes sætter stor Pris paa Traddles, og det er en sand Fornøjelse at se dem mødes og lægge Mærke til Traddles's Henrykkelse, idet han anbefaler den sødeste Pige i Verden til hende.

Men alligevel tror jeg det ikke. Vi have en herlig Aften og ere yderst lykkelige; men jeg tror det dog ikke. Jeg kan ikke fatte mig. Jeg gaar om i en urolig, om-

taaget Tilstand, som om jeg for et Par Uger siden var staaet meget tidlig op om Morgenen og ikke siden havde været i Seng. Jeg kan ikke gøre mig det klart, naar det var i Gaar. Jeg synes at have gaaet i flere Maaneder med Kongebrevet i min Lomme.

Og da vi den næste Dag alle til Hobe gaa hen for at se paa Huset — vort — Doras og mit Hus — kan jeg aldeles ikke tænke mig som dets Herre. Det er, ligesom jeg var der ifølge en andens Tilladelse. Jeg venter halvt om halvt, at den virkelige Herre straks vil komme og sige, at det glæder ham at se mig. Hvilket smukt lille Hus det dog er! Alting er saa blankt og nyt; Blomsterne i Gulvtæpperne se ud, som om de vare friskplukkede, og de grønne Blade paa Tapetpapiret, som om de lige vare udsprungne; Gardinerne ere hvide som Sne, og Doras Havehat med det blaa Baand — om jeg kan huske, hvor godt jeg syntes om hende, da jeg saa hende første Gang med saadan en Hat paa! — hænger allerede paa sin lille Knage, Guitarkassen føler sig som hjemme i sin Krog, og alle snuble over Jips Pagode, der er alt for stor til Lejligheden.

Endnu en lykkelig Aften, lige saa uvirkelig som de andre, og jeg lister mig ind i det sædvanlige Værelse, førend jeg skal til at gaa. Dora er der ikke. De ere sagtens ikke færdige med at prøve Klæder endnu. Miss Lavinia titter ind og siger mig med en hemmelighedsfuld Mine, at hun kommer straks. Men alligevel bliver hun temmelig længe borte; dog omsider hører jeg en Raslen ved Døren, og nogen banker.

Jeg siger: „Kom ind!“ men det banker igen.

Jeg gaar hen til Døren for at se, hvem det kan være, og der møder jeg et Par straalende Øjne og et blussende Ansigt; det er Doras Øjne og Ansigt; Miss Lavinia har iført hende Brudedragten med Hat og det hele for at vise mig den. Jeg trykker min lille Kone til mit Hjerte, og Miss Lavinia udstøder et lille Skrig, fordi jeg krøller Hatten, og

Dora ler og græder paa een Gang, fordi jeg er saa glad; og jeg tror mindre paa det end før.

„Synes du, den er smuk, Dadde?“ spørger Dora.

„Smuk? Ja, det skulde jeg mene.“

„Og er du ogsaa vis paa, at du holder rigtig meget af mig?“ spørger Dora igen.

Dette Spørgsmaal medfører en saadan Fare for Hatten, at Miss Lavinia igen udstøder et lille Skrig og beder mig huske paa, at Dora kun er til at se paa, men paa ingen Maade til at røre ved. Dora bliver da staaende en Minut eller to i en yndig Forvirring for at lade sig beundre, og derpaa tager hun Hatten af og løber bort med den i Haanden og kommer dansende ind igen i sin daglige Kjole og spørger Jip, om jeg har faaet en smuk lille Kone, og om den vil tilgive, at hun gifter sig, og kæler for at lade den staa paa Bagbenene paa Kogebogen for sidste Gang i hendes Jomfrudage.

Jeg gaar hjem endnu mere vantroende og staar meget tidlig op om Morgenen for at køre til Highgate og hente min Tante.

Jeg har aldrig set min Tante saa fin. Hun har en lavendelblaa Silkekjole paa med hvid Hat til og er aldeles storartet; Janet har pyntet hende og er kommen for at se mig. Peggotty er færdig til at gaa til Kirken, hvor hun vil overvære Ceremonien fra Pulpituret. Dick, som skal føre Dora til Alteret, har ladet sit Haar krølle. Traddles, hvem jeg efter Aftale har taget op paa Vejen, frembyder en blendende Sammenstilling af Cremefarve og Lyseblaat, og baade han og Dick gøre et Indtryk, som om hele Personen ikke var andet end Handsker.

Uden Tvivl ser jeg dette, fordi jeg ved, det er saaledes; men jeg er aandsfraværende og synes ikke at se noget. Lige saa lidt tror jeg paa noget. Men dog er, medens vi køre af Sted paa en aaben Vogn, dette Febryllup virkeligt nok til at opfylde mig med en Slags undrende Medlidenhed

med de ulykkelige Mennesker, som ingen Del have deri, men feje Butikkerne og gaa til deres daglige Sysler.

Min Tante sidder hele Vejen med min Haand i sin. Da vi holde et lille Stykke fra Kirken for at sætte Peggotty af, der havde siddet hos Kusken, trykker hun mig i Haanden og giver mig et Kys.

„Gud velsigne dig, Trot! Jeg kunde ikke holde mere af dig, om du var min egen Søn. Jeg tænker paa din stakkels, kære Moder i Dag.“

„Det gør jeg med, og paa alt, hvad jeg skylder Dem, kære Tante.“

„Stille, Barn!“ siger min Tante og rækker i overstrømmende Hjertelighed sin Haand til Traddles; han rækker sin til Dick; Dick rækker sin til mig, og jeg rækker min til Traddles, og saa komme vi til Kirken.

Kirken er saamænd stille nok, men den udøver ikke en mere beroligende Indflydelse paa mig, end om den havde været en Dampvæv i fuld Gang. Dertil er jeg alt for ophidset.

Resten er alt sammen en mere eller mindre usammenhængende Drøm.

En Drøm om, at de komme ind med Dora; at Stolekonen stiller os op foran Alteret, ligesom en Sergent sine Rekrutter; at jeg endog i dette Øjeblik undrer mig over, at Stolekoner altid skulle være de ubehageligste Kvindemennesker, der kunne opdrives, og om det skulde være en religiøs Frygt for det fordærvelige Smitstof, som ligger i et godt Humør, der gør det uundgaaelig nødvendigt at sætte disse Kar med Eddike paa Vejen til Himlen.

At Præsten og Degnen indfinde sig; at nogle Fiskere og andre Folk komme ind; at en gammel Sømand bag ved mig fylder Kirken med en stærk Romlugt; at Præsten begynder at messe med dyb Røst, og at vi alle ere meget opmærksomme.

At Miss Lavinia, der fungerer som en Slags Reserve-Brudepige, er den første, som græder, og sagtens til Ære

for Pidgers Minde udstøder dybe Suk; at Miss Klarissa bruger en Lugteflaske; at Agnes tager sig af Dora; at min Tante gør alt for at vise sig som et Mønster paa Alvor, medens Taarerne rulle ned ad hendes Kinder; at lille Dora skælver og fremsiger Svarene med en sagte Hvisken.

At vi knæle ved hinandens Side; at Dora skælver mindre og mindre, men stadig holder Agnes i Haanden; at Vielsen foregaar rolig og alvorlig; at vi alle, da den er forbi, se paa hverandre under Smil og Taarer, at min unge Kone faar et hysterisk Anfald i Sakristiet og græder over sin stakkels Fader, sin kære Fader.

At hun snart bliver glad igen, og at vi alle indtegne vore Navne i Kirkebogen. At jeg gaar op paa Pulpituret efter Peggotty, for at hun ogsaa skal indtegne sit; at Peggotty omfavner mig i en Krog og fortæller mig, at hun saa min kære Moder blive viet; at det er forbi, og at vi gaa.

At jeg gaar saa stolt og kærlig ned ad Kirkegulvet med min søde Hustru under Armen gennem en Taage af halvt synlige Mennesker, Prædikestole, Gravminder, Kirkestole, Døbefonter, Orgeler og Kirkevinduer, hvori der bølger Minder, ligesom svage Luftninge, om min Barndoms Kirke for saa mange Aar siden.

At Folk, idet vi gaa forbi, hviske om, hvilket ungt Par vi ere, og hvilken smuk lille Kone hun er. At vi alle ere saa muntre og snaksomme i Vognen paa Hjemvejen. At Sofie fortæller os, at hun, dengang hun hørte, at Traddles, hvem jeg havde betroet Kongebrevet, blev spurgt om det, nær var daanet, da hun var vis paa, at han havde tabt det eller faaet det stjaalet ud af Lommen paa sig. At Agnes ler saa hjertelig, og at Dora holder saa meget af Agnes, at hun ikke vil skilles fra hende, men stadig holder hende i Haanden.

At der er en solid og nydelig Frokost med fuldt op af Spise- og Drikkevarer, hvoraf jeg nyder, ligesom jeg vilde have gjort i enhver anden Drøm, uden at have Spor

af Anelse om, hvorledes de smage, idet jeg kun har Sans for min Kærlighed og ikke tror mere paa de gode Sager end paa alt andet.

At jeg holder en Tale paa den samme drømmeriske Maade uden at vide af, hvad jeg ønsker at sige, undtagen at jeg er fuldstændig overtydet om, at jeg ikke faar det sagt. At vi ere meget selskabelige og utvungent glade, og at Jip faar et Stykke af Bryllupskagen, men ikke har godt deraf.

At Postvognen, der er bestilt til vor Bryllupsrejse, holder udenfor, og at Dora gaar bort for at skifte Kjole. At min Tante og Miss Klarissa blive hos os, at vi spadsere i Haven, og at min Tante, som ogsaa har holdt en Tale ved Frokostbordet for Doras Tanter, gør sig lystig over sig selv, men dog er en Smule stolt deraf.

At Dora er færdig, og at Miss Lavinia sværmer omkring hende og nødig vil give Slip paa det smukke Legetøj, der har skaffet hende saa megen fornøjelig Tidkort. At Dora gentagne Gange til sin Forbavselse opdager, at hun har glemt en Mængde Smaating, og at alle løbe hver sin Vej for at hente dem.

At de alle flokke sig om Dora, da hun omsider begynder at sige Farvel, og at de med deres straalende Farver og Baand ligne et Blomsterbed. At min Skat næsten kvæles mellem Blomsterne og kaster sig, paa een Gang leende og grædende, i mine skinsyge Arme.

At jeg vil bære Jip, som skal følge med os, men at Dora siger nej, hun maa bære den, ellers tror den, at hun nu, da hun er bleven gift, ikke holder mere af den, og dør af Hjertesorg. At vi gaa Arm i Arm, og Dora standser, vender sig om og siger: „Har jeg nogen Sinde været sær eller ukærlig mod nogen, saa glem det!“ og brister i Graad.

At hun vinker med sin lille Haand, og at vi atter gaa. At hun standser endnu en Gang, vender sig og iler hen til Agnes og giver Agnes sit sidste Kys og Levvel.

Vi køre bort sammen, og jeg vaagner af Drømmen. Nu tror jeg det omsider. Det er min kære, kære lille Kone, som sidder ved Siden af mig, hende, som jeg elsker saa højt!

„Er du nu glad, du lille Nar," siger Dora, „og vis paa, at du ikke fortryder det?"

Jeg er traadt til Side for at se Skyggerne fra hine Dage drage forbi mig. De ere dragne forbi, og jeg fortsætter min Fortælling.

Sejstende Kapitel.

Vor Husholdning.

Det var en underlig Tingenes Tilstand, da jeg, efter at Hvedebrødsdagene vare forbi og Brudepigerne tagne hjem, fandt mig siddende i mit eget lille Hus ved Siden af Dora, for saa vidt helt revet ud af min Stilling, som den gamle, dejlige Syssel at gøre Kur var et overvundet Stadium.

Det var underligt, at Dora altid var her. Det var saa uforklarligt ikke at have nødig at gaa ud for at faa hende at se, ikke at have nogen Grund til at pine og plage mig selv for hendes Skyld, ikke at behøve at skrive til hende eller finde paa Paaskud for at være ene med hende. Naar jeg undertiden om Aftenen slog Øjnene op fra mit Skriveri og saa hende sidde lige over for mig, kunde jeg lægge mig tilbage i min Lænestol og tænke paa, hvor pudsigt det var, at vi vare ene sammen som noget, der fulgte af sig selv, og ikke kom nogen anden ved, at alt det romantiske ved vor Forlovelse var lagt paa Hylden for at ruste, og at vi ikke havde andre at rette os efter hele Livet igennem end os selv — ingen andre, hele Livet igennem.

Naar der var en Parlamentsdebat, og jeg blev meget længe ude, forekom det mig, medens jeg gik hjem, saa

underligt at tænke, at Dora var hjemme. Det var i Førstningen saa mærkeligt, naar hun listede sig ind til mig, mens jeg spiste min Aftensmad; det var saa paafaldende at vide for ganske vist, at hun satte Papillotter i sit Haar, og rent forbavsende at se hende gøre det!

Jeg tvivler om, at et Par Fugleunger kunde have forstaaet sig mindre paa at holde Hus, end jeg og min smukke Dora gjorde. Vi havde naturligvis en Pige, og hun holdt Hus for os, men jeg nærer endnu en hemmelig Mistanke om, at hun maa have været en forklædt Datter af Mrs. Crupp, saa forskrækkelig meget maatte vi døje med Anne Marie.

Hun hed Mønster, og da vi fæstede hende, bleve vi forsikrede om, at hendes Navn kun svagt udtrykte hendes virkelige Egenskaber. Hun havde et Skudsmaal saa langt som en Bomtakst og forstod sig ifølge dette Dokument paa alt til Husvæsenet henhørende, som jeg nogen Sinde havde hørt tale om, og endnu paa meget andet, som jeg aldrig havde hørt nævne. Det var et Fruentimmer i sin bedste Alder med et strengt Ansigt, og som især paa Armene led af en Slags permanente Mæslinger eller røde Hunde. Hun havde et Søskendebarn, der stod ved Hestgarden og havde et Par Ben saa lange, at han saa ud som et andet Menneskes Eftermiddagsskygge. Hans Bajs Trøje var lige saa meget for lille til ham, som han var for stor til Lejligheden, og naar han var til Stede, saa Huset langt mindre ud, end det i Virkeligheden var, saa uforholdsmæssig stor var han i Sammenligning med det. Desuden vare Væggene ikke tykke, og hver Gang han tilbragte Aftenen i vort Hus, kunde vi mærke det paa en uafladelig Brummen nede i Køkkenet.

Der var indestaaet for denne sjældne Piges Ædruelighed og Troskab, og jeg vil derfor gerne tro, at hun havde et Krampetilfælde, da vi engang fandt hende liggende under Køkkenbordet, og at de manglende Teskeer maatte skrives paa Skraldemandens Regning.

Men hun satte vor Taalmodighed paa en haard Prøve. Vi følte vor Mangel paa Erfaring og vare ikke i Stand til selv at hjælpe os. Vi vilde have været aldeles afhængige af hendes Barmhjertighed, hvis hun havde haft nogen, men hun var en hjerteløs Kvinde og havde ingen. Hun var Skyld i vor første Tvist.

„Min sødeste Ven," sagde jeg en Dag til Dora, „tror du, at Anne Marie har nogen Forestilling om Tiden?"

„Hvorfor det, Dadde?" spurgte Dora og saa uskyldig op fra sin Tegning.

„Fordi Klokken nu er fem, min Engel, og vi skulde have spist Klokken fire."

Dora saa vist paa Stueuret og lod falde et Vink om, at det gik for hurtigt.

„Tværtimod, min Skat," svarede jeg, idet jeg saa paa mit Ur, „det gaar nogle Minutter for langsomt."

Min lille Kone kom og satte sig paa mit Knæ for at stille mig tilfreds og trak med sin Blyant en Streg ned ad min Næse; men det kunde jeg ikke blive mæt af, hvor morsomt det end kunde være.

„Synes du ikke, søde Kone, at det var bedst, at du skændte lidt paa Anne Marie?"

„Ak Gud nej, det kan jeg ikke, Dadde!" sagde Dora.

„Men hvorfor ikke, min Engel?" spurgte jeg blidt.

„Fordi jeg er saadan en lille Gaas," sagde Dora, „og det ved hun meget godt."

Denne Opfattelse fandt jeg i den Grad uforenelig med enhver Kontrol med Anne Marie, at jeg blev lidt gnaven.

„Fy, hvilke stygge Rynker i min slemme Drengs Pande!" sagde Dora, og da hun endnu sad paa mit Knæ, gik hun dem efter med sin Blyant, som hun vædede med sine rosenrøde Læber for at faa Stregerne sortere, og arbejdede med en saa pudsig paatagen Iver, at jeg mod min Vilje maatte smile.

„Saa, det var en god lille Dreng," sagde Dora; „naar han ler, ser han langt kønnere ud."

„Men kæreste Ven!“ sagde jeg.

„Nej, nej!“ udbrød Dora med et Kys; „du maa ikke være en uartig Blaaskæg! Du maa ikke være alvorlig!“

„Bedste Kone,“ sagde jeg, „vi maa dog en Gang imellem være alvorlige. Kom, sæt dig paa denne Stol tæt ved Siden af mig. Giv mig Blyanten. Saa, lad os nu tale fornuftig sammen. Du vil ikke nægte, min Engel!“ — hvor det var en sød lille Haand at holde inden i sin, og hvilken fin lille Vielsesring at se paa! — „Du vil ikke nægte, min Engel, at det ikke er saa rart at gaa ud uden at have faaet Middagsmad. Vel?“

„N—e—j!“ svarede Dora sagte.

„Hvor du ryster, min Ven!“

„Det kommer af, at jeg ved, at du vil skænde paa mig!“ udbrød Dora med en ynkelig Stemme.

„Sødeste Kone, jeg vil kun tale fornuftig med dig.“

„Ja, men den Fornuft er meget værre end Skænd!“ udbrød Dora fortvivlet. „Jeg har ikke giftet mig for at høre Fornuft. Var det din Mening at tale fornuftig med saadan en lille Stakkel som mig, burde du have sagt mig det, du grusomme Menneske.“

Jeg søgte at berolige Dora, men hun vendte Ansigtet bort, rystede Lokkerne fra den ene Side til den anden og sagde: „Du grusomme, grusomme Menneske!“ saa mange Gange, at jeg virkelig ikke rigtig vidste, hvad jeg skulde gøre. I min Uvished gik jeg derfor nogle Gange op og ned ad Gulvet og satte mig derpaa atter hos hende.

„Elskede Dora!“

„Nej, jeg er ikke din elskede Dora. Du fortryder, at du har giftet dig med mig, ellers vilde du ikke tale fornuftig med mig!“

Jeg følte mig saa krænket over denne urimelige Beskyldning, at jeg fik Mod til at være alvorlig.

„Hør nu, min egen Dora, du er meget barnagtig og taler hen i Vind og Vejr. Du husker vist meget godt, at jeg i Gaar var nødt til at gaa, førend vi vare halvt færdige

med Maden, og at jeg i Forgaars blev ganske syg, fordi jeg i en Fart maatte sluge noget halvt raat Kalvekød; i Dag faar jeg slet ingen Mad, og jeg vil nu ikke tale om, hvor længe vi maatte vente paa Frokosten, og alligevel kogte Vandet ikke. Jeg siger det ikke for at gøre dig Bebrejdelser, min Ven; men det er ikke hyggeligt."

„Aah, du grusomme, grusomme Menneske, at sige, at jeg er en daarlig Kone!"

„Min kæreste Dora, det har jeg jo aldrig sagt!"

„Du sagde, at jeg ikke var hyggelig!"

„Jeg sagde, at Husholdningen ikke var hyggelig."

„Det er jo et og det samme!" udbrød Dora, og hun troede det aabenbart; thi hun græd bitterlig.

Jeg gik atter nogle Gange frem og tilbage i Stuen, fuld af Kærlighed til min smukke Kone, medens jeg følte et saadant Samvittighedsnag, at jeg havde Lyst til at løbe Panden mod Døren. Derpaa satte jeg mig ned igen og sagde:

„Jeg gør dig ingen Bebrejdelser, Dora; vi have bægge meget at lære. Jeg søger kun at vise dig, at du maa — at du virkelig maa" — jeg havde foresat mig ikke at opgive dette Punkt — „vænne dig til at se Anne Marie noget paa Fingrene og til selv at tage lidt Haand i med baade for din egen og for min Skyld."

„Jeg forstaar ikke, at du kan tale saa utaknemmelig!" hulkede Dora. „Gik jeg maaske ikke, da du forleden Dag sagde, at du kunde have Lyst til lidt Fisk, selv ud, et langt, langt Stykke Vej, og købte den for at overraske dig?"

„Og det var overmaade smukt af dig, min egen lille Pige. Jeg paaskønnede det ogsaa saa meget, at jeg ikke for alt i Verden vilde have sagt et Ord om, at det var en Laks, som var alt for stor til to, eller at den kostede mere, end vi have Raad til."

„Men den smagte dig dog saa godt," hulkede Dora, „og du sagde, at jeg var et sødt lille Lam."

„Og det vil jeg sige endnu en Gang og tusinde Gange."

Men jeg havde saaret Doras bløde lille Hjerte, og hun var ikke til at trøste. Hun var saa rørende med sin Hulken og Jamren, at jeg blev til Mode, som om jeg havde sagt, jeg ved ikke hvad, for at fornærme hende. Jeg blev nødt til at skynde mig bort, blev længe ude og havde hele Aftenen saadanne Samvittighedsnag, at jeg var ganske ulykkelig. Jeg følte mig som en Snigmorder og pintes af en uklar Følelse af, at jeg havde gjort mig skyldig i en uhyre Synd. Først et Par Timer efter Midnat kom jeg hjem og fandt min Tante siddende oppe for at vente paa mig.

„Er der noget paa Færde, Tante?“ spurgte jeg forskrækket.

„Nej, slet ikke, Trot,“ svarede hun. „Sæt dig, sæt dig. Lille Blomst har været i daarligt Humør, og jeg har holdt hende med Selskab. Det er det hele.“

Jeg støttede mit Hoved paa min Haand og var mere nedslaaet, mens jeg sad og stirrede ind i Kaminen, end jeg kunde have tænkt mig Muligheden af saa kort efter Opfyldelsen af mine lyseste Forhaabninger. Mens jeg sad saaledes og tænkte, mødte mine Øjne tilfældigvis min Tantes, der hvilede paa mit Ansigt. Der laa et sørgmodigt Udtryk i dem, men det forsvandt straks.

„Jeg forsikrer Dem, Tante,“ sagde jeg, „jeg har den hele Aften selv været ganske ulykkelig ved Tanken om, at Dora var det; men jeg havde ingen anden Hensigt end at tale venlig og kærlig med hende om vort Husvæsen.“

„Du maa have Taalmodighed, Trot,“ sagde hun.

„Naturligvis. Gud skal være mit Vidne, at det ikke er min Hensigt at være urimelig, Tante!“

„Nej, nej; men Lille Blomst er en meget fin lille Blomst, og Blæsten maa tage varlig paa den.“

Jeg takkede i mit Hjerte min gode Tante for hendes Ømhed mod min Kone, og jeg er vis paa, at hun vidste det.

„Tror De ikke, Tante,“ sagde jeg, efter igen i nogen

Tid at have stirret paa Ilden, „at De en Gang imellem kunde give Dora nogle gode Raad til vort fælles Bedste?“

„Nej, Trot,“ svarede min Tante urolig, „det maa du ikke bede mig om.“

Hendes Tone var saa alvorlig, at jeg saa forbavset op.

„Jeg ser tilbage paa mit Liv, mit Barn,“ sagde hun, „og tænker paa nogle, som nu hvile i deres Grave, og med hvem jeg kunde have levet i bedre Forstaaelse. Naar jeg har dømt strengt om andres uheldige Giftermaal, er det maaske, fordi jeg har haft god Grund til at dømme strengt om mit eget. Men lad nu det være glemt. Jeg har i mange Aar været en kedelig, gnaven, gammel Særling, og andet bliver jeg ikke, saa længe jeg lever; men du og jeg have dog været noget for hinanden, Trot; i ethvert Tilfælde har du været noget for mig, og derfor maa der heller ikke nu opstaa nogen Uenighed imellem os.“

„Uenighed imellem os!“ udbrød jeg.

„Barn, Barn! Ingen Profet vilde kunne forudsige, hvor snart det kunde ske, eller hvor ulykkelig jeg kunde gøre vor Lille Blomst, hvis jeg blandede mig i noget. Jeg vil, at vor Kæledægge skal holde af mig og være glad som en Sommerfugl. Husk paa dit eget Hjem i din Stiffaders Tid, og gør ikke baade hende og mig den Uret, du før hentydede til.“

Jeg indsaa straks, at min Tante havde Ret, og fattede det fulde Omfang af hendes ædelmodige Følelse over for min dyrebare Hustru.

„Der er endnu langt frem, Trot,“ vedblev hun, „og Rom blev hverken bygget paa een Dag eller eet Aar. Du har selv valgt“ — jeg syntes, at der for ligesom en Sky over hendes Ansigt — „og du har valgt en meget smuk og en meget kærlig Pige. Det vil være din Pligt, og det vil ogsaa være din Glæde — det ved jeg naturligvis; jeg holder ingen Prædiken — at bedømme hende, ligesom du valgte hende, efter de Egenskaber, hun har, og ikke efter dem, hun ikke har. De sidste maa du udvikle hos hende,

hvis du kan. Og kan du ikke, Barn, maa du vænne dig til at undvære dem. Men husk paa, min Ven, eders Fremtid afhænger af eder selv. Ingen kan hjælpe eder; I maa selv skabe eders Lykke. Saaledes er Ægteskabet, Trot, og Gud lægge sin Velsignelse deri, saa barnagtige som I ere, I to smaa Dukkebørn."

Min Tante sagde det i en munter Tone og stadfæstede Velsignelsen med et Kys.

„Tænd nu min lille Lygte," sagde hun, „og følg mig gennem Haven til min Baandæske," thi hendes Hus laa lige op til vor Have; „hils Lille Blomst fra Betsey Trotwood, naar du kommer tilbage, og for Guds Skyld, Trot, tænk aldrig paa at stille Betsey Trotwood op som en Fugleskræmsel; thi hvis Spejlet taler sandt, er hun saamænd mere end grim og gusten nok, som hun er."

Med disse Ord bandt min Tante sit Hoved ind i sit Tørklæde, og derpaa fulgte jeg hende hjem. Mens hun stod i sin Have og holdt den lille Lygte i Vejret for at lyse mig tilbage, syntes jeg igen, at hun saa efter mig med et sørgmodigt Udtryk; men jeg havde alt for travlt med at gruble over det, hun havde sagt, og var alt for stærkt gennemtrængt — oprigtig talt for første Gang — af den Overbevisning, at Dora og jeg virkelig selv maatte skabe os vor Fremtid, og at ingen kunde hjælpe os dermed, til at lægge synderlig Mærke dertil.

Nu, da jeg var bleven ene, listede Dora sig paa sine smaa Tøfler ned til mig og sagde, at jeg havde været haard og hun uartig, og jeg sagde omtrent det samme, og vi sluttede Forlig og bleve enige om, at vor første lille Tvist skulde være vor sidste, og at vi aldrig vilde kives mere, om vi saa levede i hundrede Aar.

Den næste huslige Prøvelse, vi gennemgik, var Tjenestepigesorger. Anne Maries Søskendebarn deserterede ned i vor Kulkælder og blev til vor store Forbavselse hentet op af den af en Afdeling af sine Vaabenbrødre, der førte ham lænket bort i et Optog, som overvældede vort Hus med

Skændsel. Dette gav mig Mod til at skille mig ved Anne Marie, der gik saa villig, at det undrede mig, indtil jeg kom under Vejr med Sammenhængen med Teskeerne og de forskellige Smaasummer, for hvilke hun i mit Navn og uden mit Samtykke havde taget paa Borg hos de handlende. Efter et Mellemrum, hvori vi havde en Mrs. Kidgerbury, der gik ud i dagvis, men var for svag til at kunne udrette noget, opdagede vi en ny Skat, der var det elskværdigste Fruentimmer af Verden, men havde den Svaghed at falde enten op eller ned ad Trappen med Bakken og næsten altid styrtede paa Hovedet ind i Dagligstuen med Tetøjet, ligesom i et Bad. Da de Ødelæggelser, som denne ulykkelige voldte, gjorde hendes Afskedigelse nødvendig, afløstes hun af en lang Række Umuligheder, af hvilke den sidste var en ung Pige med et flot Ydre, som gik til Greenwich Marked med Doras Hat paa. Alle de Piger, vi havde efter hende, vare, saa vidt jeg kan huske, jævnt daarlige til Hobe.

Alle, med hvem vi havde noget at gøre, syntes at snyde os. Kom vi ind i en Butik, var det Signalet til, at de overgemte Varer straks bleve tagne frem. Købte vi en Hummer, var den fuld af Vand. Vort Kød var altid sejt, og paa vort Brød fandtes næppe Spor af Skorpe. For at udfinde den Regel, hvorefter et Stykke Kød bør steges for at faa nok uden at faa for meget, saa jeg selv efter i Kogebogen og fandt der, at der skulde et Kvarter til hvert Pund og maaske et Kvarter i Tilgift. Men ved en eller anden mærkelig Vanskæbne slog Regelen stadig fejl for os, og vi kunde aldrig træffe Middelvejen — enten blev Stegen helt rød, eller den blev til Kul.

Jeg havde Grund til at tro, at vi ved disse Uheld paadrog os langt større Omkostninger, end om vi havde vundet en Række Triumfer. Ved at efterse Kontrabøgerne med vore Handelsfolk forekom det mig, at vi kunde have brolagt Kælderen med Smør, saa stort var vort Forbrug af denne Artikel. Jeg ved ikke, om Regnskabet over Toldindtægterne

i dette Tidsrum mulig har fremvist en forøget Efterspørgsel efter Peber; men have vore Præstationer ikke indvirket paa Markedet, maa flere Familier sikkert have ophørt at bruge dette Krydderi. Og det forunderligste af det hele var, at vi dog aldrig havde noget deraf i Huset. At Vadskekonen pantsatte Tøjet og indfandt sig i en Tilstand af bodfærdig Drukkenskab for at bede om Tilgivelse, er sagtens noget, der er hændet enhver flere Gange, hvilket da ogsaa gælder om Skorstensild og andre Smaafataliteter; men jeg er tilbøjelig til at tro, at vi vare særlig uheldige med at fæste en Pige, der havde Smag for vaade Varer og forhøjede vor løbende Regning for Øl fra Værtshusholderen ved saadanne uforklarlige Poster som — „en Pægl Rom (Mrs. C.)“ — en halv Pægl Genever (Mrs. C.)“ — „et Glas Whisky (Mrs. C.)“ — hvilke Parenteser sigtede til Dora, som man mente havde nydt alle disse Forfriskninger.

En af vore første Bedrifter paa det huslige Omraade var et lille Middagsgilde for Traddles, hvem jeg havde mødt inde i Byen og bedet følge ud med om Eftermiddagen. Han sagde straks ja, og jeg skrev ud til Dora for at sige hende, at jeg bragte ham hjem med. Vejret var smukt, og undervejs var min huslige Lyksalighed Emnet for vor Samtale. Traddles var ganske opfyldt deraf og sagde, at naar han tænkte sig selv med et saadant Hjem, hvor Sofie ventede paa ham og lavede alting til Rette, syntes intet at mangle ham i hans Lykke.

Jeg kunde ikke have ønsket mig en smukkere lille Kone ved den modsatte Ende af Bordet; men jeg kunde rigtignok have ønsket mig lidt mere Plads, naar vi sad til Bords. Jeg ved ikke, hvorledes det gik til, men skønt vi kun vare to, vare vi dog altid i Forlegenhed for Plads, uagtet der dog var Plads nok, til at alt muligt kunde blive borte. Jeg har en Mistanke om, at det kom af, at ingenting stod paa sin Plads, undtagen Jips Pagode, som altid spærrede Hovedpassagen. Ved denne Lejlighed var Traddles saaledes klemt inde mellem Pagoden, Guitarkassen, Doras

Blomstermalerier og mit Skrivebord, at jeg nærede grundet Tvivl om Muligheden af, at han kunde bruge sin Kniv og Gaffel; men med sin sædvanlige Godmodighed forsikrede han, at der var „Masser af Plads, Copperfield! Masser, siger jeg!“

Der var endnu en Ting, som jeg kunde have ønsket, og det var, at Jip aldrig var bleven opmuntret til at spadsere paa Dugen, mens vi spiste. Jeg begyndte at finde, det ikke var rigtigt i sin Orden, at han overhovedet var der, selv om han ikke havde haft den Vane at sætte Poterne i Saltet eller det smeltede Smør. Denne Gang syntes han at tro, at han havde den særlige Opgave at passe paa Traddles, og han bjæffede ad min gamle Ven og for løs paa hans Tallerken med en saa uforfærdet Haardnakkethed, at man godt kan sige, at han var ene om hele Samtalen.

Dog, da jeg vidste, hvor ømtaalig min kære Dora var, og hvor nær hun vilde tage sig selv den mindste Fornærmelse mod hendes Yndling, lod jeg mig ikke mærke med noget. Af samme Grund gjorde jeg heller ingen Hentydning til Tallerkenerne, der flød omkring paa Gulvet, eller til den uordentlige Platdemenage, hvor Flaskerne sad og dinglede til højre og til venstre, som om de havde en Ruș, eller til, at Traddles var helt blokeret af omkringvandrende Fade og Kander. Idet jeg saa paa Lammestegen, førend jeg skar den for, kunde jeg ikke lade være at tænke paa, hvoraf det kom, at vort Kød altid havde saadan en mærkelig Form, og om vor Slagter stadig købte alle de vanskabte Lam, der kom til Verden; men jeg holdt mine Tanker hos mig selv.

„Hvad har du der i det Fad, min Pige?“ spurgte jeg Dora.

Jeg havde ikke kunnet fatte, hvorfor Dora flere Gange havde sat saadant et fristende Ansigt op, som om hun vilde kysse mig.

„Østers, min Ven,“ svarede Dora frygtsomt.

„Er det dit eget Indfald?“ spurgte jeg henrykt.

„Ja, Dadde," stammede Dora.

„Det var en brillant Idé!" udbrød jeg, idet jeg lagde Forskærerkniven og Gaffelen fra mig. „Der er ingenting, Traddles holder saa meget af."

„Ja Dadde," sagde Dora, „det vidste jeg, og derfor købte jeg en lille Tønde af dem, og Manden sagde, at de vare meget gode. Men — men jeg er bange for, at der er noget i Vejen med dem. De se mig ikke rigtige ud." Her rystede Dora paa Hovedet, og et Par Diamanter blinkede i hendes Øjne.

„De ere kun aabnede med bægge Skallerne paa," sagde jeg. „Tag den øverste af, min Pige."

„Men den vil ikke gaa af," sagde Dora, idet hun anstrengte sig af alle Kræfter og saa meget mismodig ud.

„Ved du hvad, Copperfield," sagde Traddles muntert og undersøgte Fadet, „jeg tror, det er, fordi — det er fortræffelige Østers, men jeg tror, det er, fordi — fordi de slet ikke ere blevne aabnede."

Nej, de vare ikke aabnede, og vi havde ingen Østerskniv og havde heller ikke forstaaet at bruge den, om vi ogsaa havde haft den; vi saa derfor paa Østerserne og spiste Lammestegen eller i det mindste den Del af den, der var stegt. Havde jeg tilladt det, er jeg vis paa, at Traddles havde gjort sig selv til en ren Vildmand og spist en Tallerkenfuld raat Kød for at vise, hvor godt det smagte ham, men da jeg ikke vilde vide af et saadant Offer paa Venskabets Alter, fik vi i Stedet for noget røget Skinke, da der heldigvis stod en kold Skinke i Spisekammeret.

Min stakkels lille Kone havde været i en saadan Angest for, at jeg skulde blive vred, og blev saa glad ved at se, at jeg ikke blev det, at den Ærgrelse, jeg havde undertrykt, meget snart tabte sig, og vi tilbragte en meget fornøjelig Aften. Dora sad med Armen om min Stol, medens Traddles og jeg nød et Glas Vin, og nyttede enhver Lejlighed til at hviske mig i Øret, at det var saa kønt af mig, at

jeg ikke var en grusom, gnaven gammel en. Siden efter skænkede hun Te for os, og det tog sig saa smukt ud at se hende bære sig ad, som om hun haandterede et Dukketestel, at jeg ikke lagde videre Mærke til Drikkens Kvalitet. Derpaa spillede jeg og Traddles et Par Partier Piket, og imidlertid sang Dora til Guitaren, saa at det forekom mig, som om vor Forlovelse og vort Ægteskab var en skøn Drøm, og den Aften, da jeg første Gang lyttede til hendes Stemme, endnu ikke var forbi.

Da Traddles var gaaet, og jeg kom tilbage efter at have fulgt ham ud, stillede min lille Kone sin Stol tæt ved min og satte sig ved Siden af mig.

„Jeg er saa ulykkelig!“ sagde hun. „Vil du ikke sætte Skik paa mig, Dadde?“

„Jeg maa først sætte Skik paa mig selv, Dora,“ sagde jeg. „Jeg er lige saa slem som du, min Ven.“

„Ja men du kan lære,“ sagde hun, „og du er saadan en grumme klog Mand.“

„Sniksnak, mit Lam.“

„Gid jeg kunde tage ud paa Landet et helt Aar og opholde mig hos Agnes!“

Hendes Hænder vare foldede paa min Skulder, og hendes Hage hvilede paa dem, og hendes blaa Øjne saa rolig ind i mine.

„Hvorfor det?“ spurgte jeg.

„Jo, hun kunde vist have sat Skik paa mig, og jeg kunde have lært noget af hende,“ sagde Dora.

„Det kommer nok alt sammen, min Skat. Agnes har i mange Aar haft sin Fader at pleje og passe, maa du huske paa, og selv da hun ikke var andet end et Barn, var hun dog den samme som nu,“ sagde jeg.

„Vil du kalde mig noget, som jeg saa gerne vil, at du skal kalde mig?“ spurgte Dora.

„Hvad er det?“ spurgte jeg med et Smil.

„Det er et dumt Navn,“ svarede hun, idet hun et Øjeblik rystede sine Lokker. „Det er „Barnekone“.

Jeg spurgte smilende min Barnekone, hvorfor hun havde Lyst til at blive kaldt saaledes. Og uden at røre sig, undtagen for saa vidt den Arm, jeg havde slynget omkring hende, maaske bragte hendes blaa Øjne nærmere mod mig, svarede hun:

„Det er ikke min Mening, din lille Tosse, at du skal bruge dette Navn i Stedet for Dora; jeg mener kun, at du i dine Tanker skal kalde mig saaledes. Naar du vil til at blive vred paa mig, skal du sige til dig selv: „Det er kun min Barnekone!“ Naar jeg gør noget galt, saa sig: „Jeg har jo længe vidst, at hun ikke vilde blive andet end en Barnekone!“ Naar du finder, at jeg ikke er, som jeg gerne vilde være, men som jeg sagtens aldrig bliver, saa sig: „Men min Barnekone elsker mig dog;“ for det gør jeg.“

Jeg havde ikke taget Sagen alvorlig, da jeg ikke før nu havde haft nogen Tanke om, at hun selv mente det alvorligt. Men hendes kærlige Natur blev saa glad over det, jeg nu af mit Hjerte sagde hende, at hun lo over hele Ansigtet, endnu førend hendes glinsende Øjne vare tørre. Hun viste sig ogsaa snart som en rigtig lille Barnekone, idet hun satte sig paa Gulvet uden for det kinesiske Hus og ringede med alle de smaa Klokker for at straffe Jip, fordi han nylig havde ført sig saa slet op, medens Jip laa og halvsov i Døren med Snuden udenfor og endog var for doven til at lade sig drille.

Doras Opfordring gjorde et stærkt Indtryk paa mig. Jeg skuer tilbage paa den Tid, hvorom jeg skriver; jeg besværger den uskyldige Skikkelse, jeg elskede saa højt, at træde frem af Fortidens Taager og Skygger og atter vende sit søde Hoved imod mig, og jeg kan endnu forsikre, at disse faa Ord bestandig have levet i min Hukommelse. Jeg har maaske ikke brugt dem paa den rette Maade; jeg var ung og uerfaren, men det ukunstlede Selvforsvar, der laa i disse Ord, har aldrig fundet noget døvt Øre hos mig.

Kort efter fortalte Dora mig, at hun nu skulde blive en udmærket Husholderske. Som Følge deraf vadskede hun

den Elfenbens Skrivetavle, spidsede Blyanten, købte en umaadelig stor Regnskabsbog, syede omhyggelig alle de Blade i Kogebogen, som Jip havde revet i Stykker, sammen med Naal og Traad og gjorde et fortvivlet Forsøg paa „at blive skikkelig," som hun kaldte det. Men Tallene havde den gamle haardnakkede Tilbøjelighed, de vilde ikke stemme. Naar hun med megen Møje havde ført to eller tre Poster ind i Regnskabsbogen, spadserede Jip gerne hen over Siden, viftede med Halen og viskede det hele ud. Mellemfingeren paa hendes egen lille højre Haand blev sort af Blæk lige ind til Benet, og det var nok det eneste sikre Udbytte, som vandtes.

Naar jeg sad hjemme om Aftenen og arbejdede — thi jeg skrev nu en hel Del og begyndte saa smaat at blive bekendt som Forfatter — maatte jeg ofte lægge Pennen fra mig og se paa, hvorledes min Barnekone sled i det for at blive skikkelig. For det første hentede hun den umaadelige Regnskabsbog og lagde den med et dybt Suk paa Bordet. Dernæst lukkede hun den op paa det Sted, hvor Jip den foregaaende Aften havde gjort den ulæselig, og kaldte paa Jip, for at han skulde se sine Misgerninger. Det medførte saa en lille Afbrydelse til Fordel for Jip og maaske noget Blæk paa hans Næse som Straf. Derpaa befalede hun Jip straks paa Øjeblikket at lægge sig paa Bordet „som en Løve" — hvilket var en af hans Kunster, skønt jeg ikke kan sige, at Ligheden var slaaende — og var den i det lydige Humør, lystrede den ogsaa. Saa tog hun en Pen og begyndte at skrive, men opdagede, at der var et Haar i den, hvorfor hun tog en anden Pen og skrev med den, indtil hun mærkede, at den spruttede. Saa tog hun en tredje Pen og skrev, men sagde snart med dæmpet Stemme: „Aa, den Pen kradser jo og forstyrrer Dadde!" Og saa opgav hun Ævred og gemte Regnskabsbogen efter først at have ladet, som om hun vilde knuse Løven med den.

Eller ogsaa satte hun sig, naar hun var i en meget

adstadig og alvorlig Stemning, ned ved Skrivetavlen og en lille Kurv med Regninger og andre Dokumenter, der mere lignede Krøllepapir end alt andet, og søgte at faa noget ud af dem. Efter nøje at have sammenlignet dem og skrevet op paa Tavlen og visket ud igen og regnet frem og tilbage paa alle Fingrene paa den venstre Haand, kunde hun blive saa ærgerlig og modløs og se saa ulykkelig ud, at det smertede mig at se hendes straalende Ansigt formørkes af Skyer — og det for min Skyld! — og jeg maatte liste mig hen til hende og sige:

„Hvad er der i Vejen, Dora?“

Saa slog Dora haabløst Øjnene op og svarede: „De ville ikke stemme. Jeg faar saa ondt i Hovedet af dem; de ville ikke, som jeg vil,“ og saa sagde jeg: „Lad os prøve sammen, Dora. Lad mig vise dig det!“

Og dermed begyndte jeg en praktisk Forklaring, som hun skænkede dyb Opmærksomhed, maaske i fem Minutter, hvorpaa hun begyndte at blive saa forskrækkelig træt og prøvede paa at adsprede sig ved at krølle mit Haar eller se, hvorledes det klædte mit Ansigt, naar hun bøjede mine Flipper ned. Naar jeg saa stiltiende standsede disse Løjer og blev ved, kunde hun se saa skræmt og fortvivlet ud, alt som hun blev mere og mere fortumlet, at Mindet om hendes livsglade Natur, da jeg første Gang kryssede hendes Vej, og om, at hun var min Barnekone, vendte sig bebrejdende imod mig, og jeg lagde da Blyanten fra mig og bad hende tage Guitaren frem.

Jeg havde meget at gøre og en Del Ærgrelser; men de samme Hensyn bevægede mig til at gemme alt hos mig selv. Jeg er langt fra vis paa, at dette var rigtigt gjort af mig; men jeg gjorde det for min Barnekones Skyld. Jeg ransager mit Bryst og betror dets Hemmeligheder, for saa vidt jeg kender dem, til dette Papir. Det gamle ulykkelige Savn eller Tab af noget havde unægtelig en vis Plads i mit Hjerte, men det forbitrede mig dog ikke Livet. Naar jeg gik alene i det smukke Vejr og tænkte paa hine

Sommerdage, da hele Luften havde været opfyldt af min barnlige Henrykkelse, manglede der noget i Virkeliggørelsen af mine Drømme; men jeg tænkte, det var den dæmpede Straaleglans, hvori vi se alt, hvad der hører Fortiden til. Undertiden følte jeg ganske vist, at jeg kunde have ønsket, at min Hustru havde været min Raadgiverske; at hun havde haft mere Karakter og Viljestyrke, saa at hun kunde have støttet mig og øvet en gavnlig Indflydelse paa mig; at hun havde ejet Evnen til at udfylde den Tomhed, som omgav mig; men jeg følte, at dette vilde have været en overnaturlig Lykke, der aldrig havde været tiltænkt mig, og som jeg aldrig kunde naà.

Hvad Aarene angaar, var jeg en meget ungdommelig Ægtemand og havde ikke kendt den dæmpende Indflydelse af andre Sorger og Erfaringer end af dem, der ere optegnede i disse Blade. Handlede jeg urigtig i noget, og det gjorde jeg vist i meget, gjorde jeg det af misforstaaet Kærlighed og af Mangel paa Klogskab. Jeg skriver kun den nøgne Sandhed, og det vilde heller ikke nytte mig noget nu at udsmykke den.

Saaledes gik det til, at jeg tog vort Livs Byrder og Sorger paa mine egne Skuldre, uden at have nogen til at dele dem med mig. Vi levede omtrent som før, hvad vort forstyrrede Husvæsen angik; men jeg havde vænnet mig til det, og det glædede mig at se, at Dora nu sjælden var i daarligt Humør. Hun var munter og glad paa sin vante, barnlige Vis, elskede mig ømt og var lykkelig ved sine gamle Smaating.

Naar Debatterne vare trættende — jeg mener med Hensyn til deres Længde, ikke til deres Indhold; thi i den Henseende vare de sjælden anderledes — og jeg kom sildig hjem, havde Dora ingen Ro paa sig, naar hun hørte mine Fodtrin, men kom altid ned for at tage imod mig. Naar jeg ikke var optagen ude om Aftenen, men sad hjemme og skrev, kunde hun sidde rolig tæt ved mig, om det end var nok saa sent og tie saa bomstille, at jeg ofte troede,

at hun var falden i Søvn. Men naar jeg drejede Hovedet, saa jeg som oftest hendes blaa Øjne se paa mig med stille Opmærksomhed.

„Hvor du maa være træt, min Dreng!“ sagde Dora en Aften, da jeg mødte hendes Blik, idet jeg lukkede min Pult.

„Hvor du maa være træt, min Pige!“ sagde jeg. „Det passer bedre. En anden Gang maa du gaa i Seng, min lille Ven. Det er alt for sildigt for dig.“

„Nej, jag mig ikke i Seng! Det maa du ikke!“

„Dora!“

Til min Forbavselse hulkede hun ved mit Bryst.

„Er du ikke vel, er du ikke lykkelig, min elskede?“

„Jo fuldkommen vel og meget lykkelig!“ sagde Dora. „Men lad mig blive og se paa, at du skriver!“

„Det er ogsaa noget at se paa for saadan et Par smukke Øjne ved Midnat!“ svarede jeg.

„Synes du virkelig, at de ere smukke?“ spurgte Dora og lo. „Det glæder mig at høre.“

„Lille forfængelige Kone!“ svarede jeg.

Men det var ikke Forfængelighed; det var kun uskyldig Glæde over min Beundring. Det vidste jeg meget godt.

„Finder du dem kønne, saa lad mig blive oppe og se paa, at du skriver!“ sagde Dora. „Finder du dem virkelig kønne?“

„Ja, meget kønne.“

„Saa lad mig blive oppe og se paa, at du skriver!“

„Men jeg er bange for, at det ikke vil gøre dem smukkere, Dora.“

„Jo det vil, du kloge Mand, for saa vil du ikke glemme mig, naar du har Hovedet fuldt af dine tavse Tanker. Bliver du vred, naar jeg siger noget rigtig, rigtig dumt, noget mere end almindelig dumt?“ spurgte Dora, idet hun over min Skulder tittede mig ind i Ansigtet.

„Hvad i al Verden kan det være?“ spurgte jeg.

„Lad mig holde Pennene; jeg vil saa gerne have noget Arbejde i alle de mange Timer, hvori du er saa flittig. Maa jeg holde Pennene?“

Mindet om hendes Henrykkelse, da jeg sagde ja, bringer Taarerne i mine Øjne. Da jeg næste Gang satte mig til at skrive, satte hun sig paa sin gamle Plads med et Bundt Penne ved Siden af sig. Hendes Triumf over saaledes paa en Maade at have Del i mit Arbejde og hendes Fryd, naar jeg skulde have en ny Pen — som jeg meget ofte lod, som om jeg havde nødig — gav mig Ideen til en ny Maade at glæde min Barnekone paa. Undertiden lod jeg, som om jeg skulde have et Par Sider Manuskript afskrevne. Saa viste Dora sig i hele sin Glorie. De Forberedelser, hun gjorde til det store Værk, de Forklæder, hun tog paa, de Smækker, hun laante ude i Køkkenet for ikke at klatte sig til med Blæk, den Tid, hun brugte, de utallige Standsninger, hun gjorde for at sladre med Jip, som om han forstod det alt sammen, hendes Overbevisning om, at hendes Arbejde var ufuldstændigt, naar hun ikke havde sat sit Navn neden under det, den Maade, hvorpaa hun bragte mig det som en Skoleopgave og saa, naar jeg roste det, faldt mig om Halsen, ere for mig rørende Minder, hvor intetsigende de end kunne forekomme andre at være.

Kort efter tog hun Nøglerne til sig og gik omkring i Huset og raslede med hele Knippet i en lille Kurv, der var bunden ved hendes smækre Midje. Jeg mærkede sjælden, at de Steder, hvortil de hørte, vare lukkede af, eller at de brugtes til andet end til Legetøj for Jip — men Dora var glad, og det glædede mig. Hun var fuldt og fast overbevist om, at der udrettedes en hel Del ved denne Husholdnings-Komedie, og var saa munter, som om vi for Løjers Skyld legede med et Dukkehus.

Saaledes blev det ved at gaa. Dora var næppe mindre kærlig mod min Tante, end hun var mod mig, og talte ofte til hende om den Tid, da hun havde været bange for, at hun var „en gnaven gammel en“. Jeg har aldrig set min Tante føje sig mere efter nogen. Hun gjorde Kur til Jip, skønt Jip var ubønhørlig; hørte Dag ud og Dag ind paa Guitaren, skønt jeg er bange for, at hun ingen Sans havde

for Musik; angreb aldrig „Umulighederne," skønt Fristelsen dertil maa have været overmaade stor; gik paa sin Fod lange Veje for at købe en eller anden Bagatel, som hun havde opdaget, at Dora manglede, og som hun vilde overraske hende med, og naar hun kom ind gennem Haven og savnede hende i Stuen, raabte hun altid i en munter Tone nede ved Trappen, saa det rungede over hele Huset:

„Hvor er Lille Blomst?"

Syttende Kapitel.

Dick opfylder min Tantes Spaadom.

Det var nu en Tid siden, jeg havde forladt Doktoren, men da jeg boede i hans Nabolag, saa jeg ham jævnlig, og vi havde alle været nogle Gange hos ham til Middag eller til Te. Den gamle Soldat var fast indkvarteret hos Doktoren. Hun var den selvsamme, hun altid havde været, og de samme udødelige Sommerfugle svævede over hendes Kappe.

Ligesom andre Mødre, jeg har truffet paa min Livsbane, holdt Mrs. Markleham langt mere af Fornøjelser end hendes Datter. Hun trængte til megen Adspredelse, men foregav som en listig gammel Soldat, at hun ofrede sig for sin Datter, medens hun i Virkeligheden kun fulgte sin egen Tilbøjelighed. Doktorens Ønske, at Annie skulde more sig, var derfor denne fortræffelige Moder fuldkommen tilpas, og hun bifaldt ufravigelig hans Handlemaade.

Jeg tvivler ikke om, at hun holdt Doktorens Saar aabent uden at vide det. Uden at der laa andet til Grund derfor end en vis moden Letfærdighed og Egenkærlighed, som ofte følger med Aarene, tror jeg, at hun styrkede ham i hans Frygt for, at han lagde et Baand paa sin unge Kone, og at der ikke fandtes nogen beslægtet Følelse imellem dem.

„Kære Ven," sagde hun engang til ham, da jeg var til Stede, „De ved, at det sikkert vilde være trist for Annie stadig at sidde indelukket her."

Doktoren nikkede med sit velvillige Hoved.

„Naar hun kommer til sin Moders Alder," sagde Mrs. Markleham og svingede sin Vifte, „saa er det en anden Sag. Mig kunde man indespærre i et Fængsel, og jeg vilde aldrig bryde mig om at komme ud, naar der kun var godt Selskab, og jeg kunde faa min Rubber Whist. Men jeg er ikke Annie, og Annie er ikke mig."

„Nej vist saa, nej vist saa!" sagde Doktoren.

„De er det bedste Menneske — nej, om Forladelse," thi Doktoren gjorde en afværgende Bevægelse, „jeg maa sige Dem i Deres Øjne, hvad jeg altid siger om Dem bag Deres Ryg, De er det bedste Menneske; men De har naturligvis ikke de samme Interesser og Tilbøjeligheder som Annie, vel?"

„Nej," sagde Doktoren i en sørgmodig Tone.

„Nej, naturligvis," vedblev den gamle Soldat. „Der er nu f. Eks. Deres Ordbog. Hvilket nyttigt, hvilket nødvendigt Værk er ikke en Ordbog! Ordenes Betydning! Uden Doktor Johnson eller Folk af hans Slags, havde vi maaske den Dag i Dag kaldt et Krøllejærn for en Sengestolpe. Men man kan ikke forlange, at en Ordbog — og især naar den er under Arbejde — skal interessere Annie, vel?"

Doktoren rystede paa Hovedet.

„Og derfor er det, at jeg højlig beundrer Deres Betænksomhed. Den viser, at De ikke som saa mange andre ældre Folk forlanger, at de unge skulle være lige saa fornuftige som de gamle. De har studeret Annies Karakter og forstaar den. Det er det, jeg finder saa smukt!"

Det forekom mig, at Dr. Strongs ellers saa rolige og taalmodige Ansigt udtrykte lidt Smerte, medens hun plagede ham med disse Komplimenter.

„Derfor, min kære Doktor," sagde den gamle Soldat, „kan De til enhver Tid befale over mig. Forstaa mig ret, jeg er ganske til Deres Tjeneste. Jeg skal med Fornøjelse

følge Annie i Teatret, paa Koncerter og Udstillinger, kort sagt, hvorhen det skal være, og De skal aldrig se mig blive træt. Pligten, min kære Doktor, gaar fremfor alt i denne Verden!“

Og hun holdt Ord. Hun var et af de Mennesker, der kunne taale en hel Del Fornøjelser, og hun gav aldrig tabt. Hver Dag sad hun i to Timer i den blødeste Lænestol i Huset og læste Avisen igennem fra Ende til anden, og hun fandt altid noget, som hun var vis paa, at det vilde more Annie at se. Forgæves forsikrede Annie, at hun var ked af saadanne Ting. Hendes Moder indvendte altid: „Nej, kære Annie, det er ikke din oprigtige Mening, og det er ikke smukt af dig at gengælde Doktorens Godhed paa denne Maade.“

Dette blev som oftest sagt i Doktorens Nærværelse og var vistnok den væsentligste Grund, hvorfor Annie tog sine Indsigelser tilbage. Men i Almindelighed føjede hun sig efter sin Moder og gik, hvorhen den gamle Soldat vilde.

Nu var det kun sjælden Tilfældet, at Maldon ledsagede dem. Undertiden blev min Tante og Dora eller Dora alene indbudt til at tage med. Der havde været en Tid, da jeg ugerne vilde have ladet hende gaa, men det, der den Aften var foregaaet i Doktorens Studerekammer, havde beroliget mig; jeg troede, at Doktoren havde Ret, og jeg mistænkte hende ikke for noget.

Min Tante gned sig undertiden paa Næsen, naar vi vare ene sammen, og sagde, at hun ikke kunde blive klog derpaa; hun vilde ønske, at de vare lykkeligere; men hun troede ikke, at vor militære Ven — saaledes kaldte hun altid den gamle Soldat — gjorde Tingen bedre. Min Tante udtalte endvidere, „at dersom vor militære Ven vilde klippe sine Sommerfugle af og forære dem til Gadedrengene en Fastelavnsmandag, vilde der dog være Haab om, at hun engang kom til Fornuft.“

Men fremfor alt stolede hun paa Dick. Denne Mand havde aabenbart en Idé i Hovedet, sagde hun, og kunde

han blot faa rigtig fat paa den, hvilket var det, der faldt ham vanskeligt, vilde han nok udmærke sig paa en overordentlig Maade. Uvidende om denne Spaadom, vedblev Dick at staa paa samme Standpunkt med Hensyn til Doktoren og Mrs. Strong. Han syntes ikke at komme et Skridt videre, hverken frem eller tilbage, og jeg maa tilstaa, at jeg ikke nærede synderlig Tro til, at han nogensinde vilde komme videre.

Men en Aften, da jeg allerede havde været gift i flere Maaneder, stak Dick Hovedet ind i Dagligstuen, hvor jeg sad ene og skrev — Dora var nemlig gaaet ud med min Tante for at drikke Te hos de to smaa Kanarifugle — og sagde med en meget sigende Hosten:

„Har De Tid til at tale med mig, Trotwood, uden at det generer Dem?“

„Ja, vist saa, Mr. Dick,“ sagde jeg, „kom kun ind!“

„Trotwood,“ sagde han og lagde Fingeren paa Næsen, efter at have trykket min Haand, „førend jeg sætter mig, vilde jeg gerne gøre en Bemærkning. Jeg vil gøre Dem et Spørgsmaal.“

„Saa mange De har Lyst til.“

„Hvad mener De, jeg er?“ spurgte Dick og lagde Armene over Kors.

„En god, gammel Ven,“ svarede jeg.

„Tak, Trotwood,“ sagde han leende og trykkede glad min Haand. „Men,“ vedblev han og antog atter sin alvorlige Mine, „hvorledes tror De, det staar til her?“ og med disse Ord pegede han paa sin Pande.

Jeg var noget forlegen for et Svar, men han hjalp mig.

„Svag?“ spurgte han.

„Ja,“ svarede jeg nølende, „en Kende.“

„Netop! Det kommer af, at da man tog Forvirringen ud af, De ved nok hvis Hoved og flyttede den over, De ved nok hvor, saa opstod der —“ han lod sine Hænder løbe mange Gange rundt om hinanden, slog dem derpaa sammen og gjorde nogle hurtige Bevægelser med dem

for at udtrykke Forstyrrelse. „Saadant noget var det, der hændtes mig, ikke?“

Jeg nikkede til ham, og han nikkede igen til mig.

„Kort sagt, min Ven,“ sagde Dick og sænkede sin Stemme til en Hvisken, „jeg er fjollet.“

Jeg vilde have protesteret, men han standsede mig.

„Jo, jeg er! Deres Tante siger nej og vil ikke høre noget derom; men jeg er det. Jeg ved det godt selv. Havde hun ikke taget sig af mig, vilde jeg være bleven indespærret og have ført et sørgeligt Liv i mange Aar. Men jeg skal sørge for hende. Jeg bruger aldrig Kopipengene. Jeg gemmer dem i en Æske. Jeg har gjort mit Testamente. Jeg efterlader hende alt. Hun skal blive rig — fornem!“

Dick tog sit Lommetørklæde frem og tørrede sine Øjne; derpaa lagde han det meget omhyggelig sammen igen, trykkede det glat mellem sine Hænder, gemte det i Lommen og syntes at gemme min Tante tillige med det.

„Nu er De en lærd Mand, Trotwood,“ vedblev han, „en rigtig lærd Mand. De ved, hvilken lærd, hvilken stor Mand Doktoren er. De ved, hvilken Ære han altid har vist mig. Ikke stolt af sin Visdom, ydmyg, nedladende endog mod stakkels Dick, der er fjollet og ingenting kan. Jeg har sendt hans Navn op til Dragen paa et Stykke Papir langs med Snoren, naar den har været højt oppe i Luften mellem Lærkerne. Dragen er bleven glad ved at modtage det, og Himlen er bleven klarere af det.“

Jeg glædede ham ved at sige, at Doktoren fortjente den største Agtelse og Ærbødighed.

„Og hans smukke Kone er en Stjerne, en skinnende Stjerne. Jeg har set hende skinne. Men“ — her flyttede han sin Stol nærmere og lagde sin ene Haand paa mit Knæ — „Skyer, mørke Skyer!“

Som Svar paa det sørgmodige Udtryk, der malede sig i hans Ansigt, lagde jeg det samme Udtryk i mit og rystede paa Hovedet.

„Hvilke Skyer?“ vedblev han.

Han saa mig saa vist i Øjnene og var saa spændt paa en Forklaring, at jeg gjorde mig Umage for at svare ham saa langsomt og tydeligt, som om det var et Barn, jeg skulde forklare noget.

„Der er ulykkeligvis kommet noget imellem dem,“ svarede jeg; „noget, som skiller dem fra hinanden. En Hemmelighed. Forskellen i deres Alder har maaske noget at gøre dermed; det er maaske kommet af saa godt som ingenting.“

Dick, som ledsagede hver Sætning med et tankefuldt Nik, tav, da jeg havde talt ud, og sad og grublede, med Øjnene fæstede paa mit Ansigt og med Hænderne paa mit Knæ.

„Er Doktoren ikke vred paa hende, Trotwood?“ spurgte han efter nogen Tids Forløb.

„Nej, han er hende hjertelig hengiven.“

„Saa har jeg det, min Dreng!“ udbrød Dick.

Den pludselige Henrykkelse, hvormed han slog mig paa Knæet og lagde sig tilbage i Lænestolen, med Øjenbrynene trukne saa højt op i Vejret, som det var ham muligt, bragte mig paa den Tanke, at han var mere forstyrret i Hovedet end ellers. Han blev lige saa pludselig alvorlig igen, bøjede sig atter forover og sagde, efter at have taget Lommetørklædet ærbødig frem igen, som om det virkelig var min Tante:

„Den vidunderligste Kvinde paa Jorden, Trotwood! Hvorfor har hun ikke gjort noget for at klare det?“

„Det er en alt for kilden og vanskelig Sag at blande sig i.“

„Lærde Mand,“ sagde Dick og rørte ved mig med sin Finger. „Hvorfor har han ikke gjort noget?“

„Af samme Grund,“ svarede jeg.

„Saa har jeg det, min Dreng!“ sagde Dick og stillede sig hen foran mig, endnu mere hoverende end før, nikkede

og slog sig flere Gange for Brystet, saa man skulde have troet, at Vejret var gaaet helt fra ham.

„En stakkels Fyr med en Skrue løs“ — sagde Dick, „en fjollet, skørhovedet Person — her staar han“ endnu et Slag for Brystet — „kan maaske gøre, hvad de vidunderlige Mennesker ikke kunne. Jeg vil bringe dem sammen, min Dreng. Jeg vil prøve paa det. De ville ikke bebrejde mig noget. De ville ikke genere sig for mig. De ville ikke bryde sig om, hvad jeg gør, om det ogsaa er galt. Jeg er kun Dick. Og hvem bryder sig om Dick? Dick er ingenting. Pyt!“ tilføjede han og gav et lille haanligt Pust, som om han pustede sig selv bort.

Heldigvis var han kommen saa vidt med sin Hemmelighed; thi nu hørte vi Kareten, som bragte min Tante og Dora hjem, holde ved den lille Havelaage.

„Ikke et Ord, min Dreng!“ vedblev han hviskende. „Lad Dick, fjollede Dick, gale Dick tage det hele paa sig. Jeg har i nogen Tid troet, at jeg nok skulde komme efter det, og nu har jeg det. Efter det, De har sagt mig, er jeg vis paa, at jeg har det. Ikke et Ord!“

Dick sagde ikke et Ord mere om Sagen, men gjorde sig til min Tantes store Ængstelse i den næste halve Time til en sand Telegraf for at paalægge mig ubrødelig Tavshed.

Til min Forundring hørte jeg i flere Uger ikke mere derom, skønt jeg var nysgerrig nok efter at kende Udfaldet af hans Bestræbelser, idet jeg havde opdaget et paafaldende Glimt af sund Fornuft i den Slutning, hvortil han var kommen. Til sidst begyndte jeg at tro, at han i sin forfjamskede Sindstilstand enten havde glemt eller opgivet sin Plan. En Aftenstund, da Dora ingen Lyst havde til at gaa ud, spadserede min Tante og jeg hen til Doktorens Hus. Det var Efteraar. Der var ingen Parlamentsdebatter til at ødelægge Aftenluften, og jeg husker, hvorledes Løvet duftede ligesom i vor Have i Blunderstone, mens vi traadte

det under vore Fødder, og at sørgelige Minder fra hine Tider ligesom for forbi i den sukkende Vind.

Det var Tusmørke, da vi naaede Huset. Mrs. Strong var lige kommen ind fra Haven, hvor Dick endnu havde travlt med at hjælpe Gartneren at skære Blomsterpinde til. Doktoren talte med nogen inde i sit Studerekammer, men den fremmede gik snart, sagde Mrs. Strong og bad os blive. Vi gik ind i Dagligstuen med hende og satte os ved Vinduet. Der blev aldrig gjort Ceremonier, naar saadanne gamle Venner og Naboer som vi kom i Besøg.

Vi havde ikke siddet ret mange Minutter, førend Mrs. Markleham, som gerne havde et eller andet at gøre Staahej over, kom farende ind og sagde ganske aandeløs: „Min Gud og Skaber, Annie, hvorfor sagde du mig ikke, at der var nogen inde i Studerekammeret?“

„Kære Moder,“ svarede hun rolig, „hvor kunde jeg ane, at du ønskede at faa det at vide?“

„Ønskede at faa det at vide!“ sagde Mrs. Markleham og sank ned paa Sofaen. „Jeg har aldrig faaet saadan en Forskrækkelse!“

„Har du været i Studerekammeret, Moder?“

„Ja, det har jeg rigtignok! Jeg kom bag paa den kære Sjæl — De kunne tænke Dem mine Følelser, Miss Trotwood og David — lige som han var i Færd med at gøre sit Testamente.“

Hendes Datter vendte sig hurtig om fra Vinduet.

„I Færd med at gøre sit Testamente, kære Annie,“ gentog Mrs. Markleham, idet hun udbredte Avisen paa sit Skød ligesom en Borddug og glattede den med sine Hænder. „Hvor den kære Mand dog er betænksom og omhyggelig! Jeg maa fortælle Dem, hvorledes det gik til. Jeg skylder virkelig den Englesjæl — for det er han — at fortælle Dem, hvorledes det gik til. De ved maaske, Miss Trotwood, at der aldrig bliver tændt Lys her i Huset, førend man bogstavelig har stirret Øjnene ud af Hovedet paa sig for at læse Avisen, og at der ikke findes en eneste Stol her i

Huset, hvorpaa man kan, hvad man kalder læse en Avis, undtagen een i Studerekammeret. Dette førte mig til Studerekammeret, hvor jeg saa Lys. Jeg aabnede Døren. Der var to Mænd hos Doktoren, aabenbart et Par Jurister, og de stod alle tre ved Bordet, den kære Doktor med en Pen i Haanden. „Dette tilkendegiver altsaa simpelt hen," sagde Doktoren — kære Annie, læg vel Mærke til Ordene — „dette tilkendegiver altsaa, mine Herrer, simpelt hen den Tillid, jeg har til Mrs. Strong, og overdrager hende alt?" Den ene af de to Jurister svarede: „Og overdrager hende alt," hvorpaa jeg med en Moders Følelse sagde: „Aah Gud, jeg beder om Forladelse!" faldt over Dørtrinet og smuttede bort gennem den lille Gang, hvor Fadeburet er."

Mrs. Strong aabnede Glasdøren og gik ud paa Verandaen, hvor hun stod og støttede sig til en Pille.

„Men er det ikke opløftende, Miss Trotwood, er det ikke opløftende, David," sagde Mrs. Markleham, idet hun mekanisk fulgte hende med Øjnene, „at se en Mand i Doktor Strongs Alder have Aandskraft nok til at gøre sligt?"

Nu ringede det paa Klokken, og vi hørte Lyden af de fremmedes Fodtrin, idet de gik.

„Nu er det vist forbi," sagde den gamle Soldat efter at have lyttet; „den kære Mand har sat sit Navn og Segl under, og hans Sjæl har Ro. Og det er da ikke saa underligt! Saadan en ædel Sjæl! Kære Annie, jeg gaar ind i Studerekammeret med mit Blad, for uden Nyheder er jeg ikke mig selv. Miss Trotwood, David, kom med ind og hils paa Doktoren!"

Da vi gik med hende ind i Studerekammeret, saa jeg, at Dick stod i en mørk Krog af Stuen og lukkede sin Kniv, og at min Tante gned sig voldsomt paa Næsen for at give sit Mishag med vor militære Ven Luft paa en saa lempelig Maade som muligt; men hvem der først kom ind i Studerekammeret, eller hvorledes Mrs. Markleham øjeblikkelig tog Plads i sin Lænestol, eller hvorledes min Tante og jeg kom til at blive staaende ved Døren — medmindre

det var, fordi hendes Øjne vare skarpere end mine, og hun holdt mig tilbage — det har jeg glemt. Kun saa meget ved jeg, at inden Doktoren opdagede os, saa vi ham sidde ved sit Bord med de Folianter, der vare hans Glæde, og rolig støtte sit Hoved paa sin Haand; at vi i samme Øjeblik saa Mrs. Strong komme bleg og skælvende ind, støttende sig paa Dicks Arm, at han lagde sin Haand paa Doktorens Skulder, hvilket bragte denne til at se op med en aandsfraværende Mine; at Doktorens Kone, idet han drejede Hovedet, sank paa Knæ for hans Fødder og rakte sine Hænder bønfaldende i Vejret, medens hun fæstede sit Blik paa hans Ansigt med det mindeværdige Udtryk, som jeg aldrig kan glemme; og at Mrs. Markleham ved dette Syn lod Avisen falde og stirrede ud i det tomme Rum, som om hun var bestemt til Gallionsfigur paa et Skib, der skulde hedde „Forbavselsen".

Doktorens milde Væsen midt i Overraskelsen, den Værdighed, som var udbredt over hans Hustru trods hendes bønfaldende Stilling, Dicks elskværdige Iver og Deltagelse og den Alvor, hvormed min Tante sagde ved sig selv: „Den Mand gal!" — som en triumferende Hentydning til den Elendighed, hvorfra hun havde frelst ham — alt dette staar endnu lyslevende for mig.

„Doktor!" sagde Dick. „Hvad er det, der er i Vejen? Se engang her!"

„Annie!" udbrød Doktoren. „Ikke for mine Fødder, kære!"

„Jo," sagde hun. „Jeg beder og bønfalder om, at ingen vil forlade Stuen. O, min Husbond og Fader, bryd denne lange Tavshed. Lad os bægge faa opklaret, hvad der er kommet imellem os!"

Mrs. Markleham, som imidlertid havde faaet sit Mæle igen og syntes at svulme af Familiestolthed og moderlig Harme, raabte nu: „Staa straks op, Annie, og vanær ikke alle, der høre dig til, ved at ydmyge dig saaledes, hvis du ikke vil, at jeg paa Stedet skal gaa fra Forstanden!"

„Moder," svarede Annie, „spild ikke dine Ord paa mig; det er min Mand, jeg retter min Bøn til, og selv du er intet her."

„Intet!" udbrød Mrs. Markleham. „Jeg intet! Barnet er rent fra Sans og Samling. Skaf mig et Glas Vand."

Jeg havde min Opmærksomhed alt for meget henvendt paa Doktoren og hans Kone til at ænse dette Forlangende, og det gjorde heller ikke Indtryk paa nogen anden, saa Mrs. Markleham maatte nøjes med at puste, stirre og vifte sig.

„Kæreste Annie!" sagde Doktoren, idet han tog hendes Hoved ømt mellem sine Hænder. „Hvis vort ægteskabelige Samliv i Tidens Løb er undergaaet en uundgaaelig Forandring, er Skylden ikke din, men min, og min alene. Der er ingen Forandring foregaaet med min Kærlighed, Beundring og Agtelse. Jeg ønsker at gøre dig lykkelig og elsker og ærer dig oprigtig. Rejs dig, Annie, rejs dig!"

Men hun rejste sig ikke. Efter at have set paa ham en kort Tid sank hun ned tættere ved ham, lagde sin Arm over hans Knæ og sagde, idet hun bøjede Hovedet:

„Har jeg nogen Ven her, som kan tale et eneste Ord for mig eller min Ægtefælle i denne Sag, har jeg nogen Ven her, som kan udtale den Mistanke, mit Hjerte stundom har tilhvisket mig; har jeg nogen Ven her, som ærer min Ægtefælle eller nogen Sinde har haft nogen Godhed for mig og ved noget, lige meget hvad det er, som kan mægle imellem os, saa bønfalder jeg denne Ven om at tale!"

Der opstod en dyb Stilhed. Efter et Øjebliks pinlig Tøven brød jeg Tavsheden.

„Mrs. Strong," sagde jeg, „jeg ved noget, som Doktor Strong indstændig har paalagt mig at fortie, og som jeg har tiet med indtil denne Aften. Men jeg tror, at det Øjeblik er kommet, da det vilde være misforstaaet Ordholdenhed og Skaansomhed at gøre det længer, og da Deres Bøn løser min Tunge —"

Hun vendte hurtig sit Ansigt om mod mig, og jeg

saa, at jeg havde Ret. Jeg kunde ikke have modstaaet dets Bøn, selv om den Forsikring, det gav mig, havde været mindre overbevisende.

„Vor Fremtids Lykke," sagde hun, „hviler maaske i Deres Hænder. Jeg stoler derfor trygt paa, at De ikke vil skjule noget. Jeg ved forud, at hverken De eller nogen anden kan fortælle mig noget, som kaster den mindste Skygge paa min Mands ædle Karakter. Selv om De mener, det stiller mig i et nok saa uheldigt Lys, saa bryd Dem ikke om det. Bagefter vil jeg svare for mig selv, over for ham og for Gud."

Efter denne indtrængende Opfordring afventede jeg ikke Doktorens Tilladelse, men fortalte rent ud alt, hvad der var foregaaet hin Aften i det samme Værelse, uden anden Besmykkelse af Sandheden, end at jeg afdæmpede Uriah Heeps Plumphed en Smule. De Øjne, Mrs. Markleham satte op under hele Fortællingen, og de gennemtrængende, skingrende Udraab, hvormed hun undertiden afbrød den, trodse enhver Beskrivelse.

Da jeg var færdig, tav Annie et Øjeblik uden at løfte Hovedet. Derpaa greb hun Doktorens Haand, trykkede den mod sit Bryst og kyssede den. Dick rejste hende lempelig op, og da hun begyndte at tale, stod hun og støttede sig paa ham og saa ned paa sin Mand, fra hvem hun ikke vendte sine Øjne.

„Alt, hvad der har rørt sig i mit Hjerte, siden jeg blev gift," sagde hun med dæmpet, ydmyg, øm Stemme, „vil jeg nu lægge aabenlyst frem for dig. Efter hvad jeg nu ved, kunde jeg ikke leve uden at sige dig alt."

„Nej, Annie," sagde Doktoren mildt, „jeg har aldrig tvivlet om dig, mit Barn. Det er slet ikke nødvendigt, kære."

„Jo, det er aldeles nødvendigt," svarede hun paa samme Maade, „at jeg aabner hele mit Hjerte for den ædle og trofaste Mand, som jeg Aar for Aar og Dag for Dag har æret og elsket mere og mere."

„Nej, hør," afbrød Mrs. Markleham, „hvis jeg har nogen Forstand paa den Slags Ting —"

(„Men det har du ikke, dit Vrøvlehoved!" hviskede min Tante forbitret.)

„— maa jeg tillade mig at sige, at det ikke kan være nødvendigt at gaa ind paa alle disse Enkeltheder."

„Kun min Mand kan dømme derom, Moder," sagde Annie uden at vende sine Øjne fra ham, „og han vil høre mig. Siger jeg noget, som volder dig Smerte, Moder, saa tilgiv mig. Jeg har selv lidt nok."

„Naa, det maa jeg sige!" sagde Mrs. Markleham og snappede efter Vejret.

„Lige fra jeg var ganske ung, ikke andet end et Barn, har min første Viden været uadskillelig knyttet til en taalmodig Ven og Lærer, en Ven af min afdøde Fader, der altid var mig dyrebar. Jeg kan ikke tænke paa noget af det, jeg ved, uden at tænke paa ham. Han berigede min Aand med dens første Kundskabsskatte og stemplede dem alle med sin egen Karakter. Jeg tror aldrig, jeg vilde have haft den Nytte af dem, jeg har haft, dersom jeg havde faaet dem fra nogen anden.

Da jeg var bleven voksen, indtog han endnu den samme Plads. Jeg var stolt af hans Interesse for mig, jeg følte en dyb, inderlig, taknemmelig Kærlighed til ham. Jeg saa op til ham, jeg kan næppe beskrive hvorledes — som til en Fader, en Vejleder, en, hvis Ros var forskellig fra enhver anden Ros, en, paa hvem jeg trygt kunde stole, hvis jeg havde mistvivlet om hele den øvrige Verden. Du ved, Moder, hvor ung og uerfaren jeg var, da du pludselig fremstillede ham for mig som Frier."

„Det har jeg fortalt i det mindste halvhundrede Gange til enhver af de tilstedeværende!" sagde Mrs. Markleham.

„Det var en saa stor Forandring; jeg følte det i Begyndelsen som et stort Tab," sagde Annie, stadig med samme Blik og Tone, „saa at jeg blev urolig og ulykkelig derover. Jeg var kun et Barn, og jeg tror, det gjorde mig

ondt, at jeg nu maatte se paa ham med andre Øjne end hidtil. Men intet kunde atter have gjort ham til det, han før havde været, og jeg var stolt af, at han fandt mig saa værdig, og vi bleve gifte. Jeg tænkte aldrig," vedblev Annie med en lidt stærkere Rødme, „paa de jordiske Goder, min Mand kunde skaffe mig. Mit unge Hjerte havde ikke Rum for saadanne smaalige Hensyn. Tilgiv, Moder, at jeg siger, at det var dig, som først indgav mig den Tanke, at nogen kunde fornærme mig og fornærme ham ved en saadan grusom Mistanke."

„Mig!" raabte Mrs. Markleham forbavset.

„Det var den første Sorg i mit ny Liv," sagde Annie. „Det var Oprindelsen til alle de ulykkelige Øjeblikke, jeg har oplevet. Disse Øjeblikke have i den senere Tid været flere, end jeg kan sige; men ikke, min ædelmodige Mand! ikke af den Grund, du tror; thi mit Hjerte rummer ikke en Tanke, ikke et Minde eller et Haab, som ikke er uadskillelig knyttet til dig."

Hun slog Øjnene op, foldede Hænderne, og jeg tænkte ved mig selv, at ingen Engel kunde se mere skøn og sanddru ud. Fra nu af saa Doktoren lige saa ufravendt paa hende, som hun paa ham.

„Man kan ikke sigte Moder for, at hun nogen Sinde for sin egen Skyld har arbejdet for vort Giftermaal," sagde hun, „og hun har sikkert ikke haft nogen Bagtanke i nogen Retning; men da jeg saa, hvor mange overdrevne og uberettigede Krav, der bleve stillede til dig i mit Navn; hvorledes der blev spekuleret i dig i mit Navn, hvor gavmild du var, og hvorledes Mr. Wickfield, hvem dit Vel laa saa meget paa Hjertet, ærgrede sig derover, da fik jeg første Gang Øjet op for, at jeg var udsat for den lave Mistanke, at min Kærlighed var solgt — og det til dig! — og jeg følte det som en ufortjent Skændsel, som jeg tvang dig til at tage Del i. Jeg kan ikke sige dig — Moder kan ikke forestille sig — hvorledes det var altid at pines af denne grusomme Tanke og dog at vide med sig selv, at min

Bryllupsdag havde været den lykkeligste og stolteste Dag i mit Liv!“

„Det er Takken, man faar,“ udbrød Mrs. Markleham grædende, „fordi man sørger for sin Familie. Jeg vilde ønske, jeg var en Hyæne!“

„Det var dengang, Moder tog sig saa varmt af Mr. Maldon. Jeg havde“ — hun talte sagte, men uden Nølen — „holdt meget af ham. Som Børn havde vi leget Kærester med hinanden. Havde Omstændighederne ikke føjet sig anderledes, havde jeg maaske bildt mig ind, at jeg virkelig elskede ham, havde maaske giftet mig med ham og var bleven ulykkelig; thi der er intet, der skiller Ægtefolk mere fra hinanden end Uoverensstemmelse i Sind og Tanker.“

Medens jeg med den største Opmærksomhed hørte paa det efterfølgende, grundede jeg endnu over disse Ord, som om de havde en særlig Interesse eller en hemmelig Mening, som jeg ikke kunde fatte. „Der er intet, der skiller Ægtefolk mere fra hinanden end Uoverensstemmelse i Sind og Tanker,“ gentog jeg flere Gange ved mig selv.

„Vi have intet tilfælles,“ sagde Annie; „det har jeg for længe siden opdaget. Havde jeg ikke min Mand at takke for andet, vilde jeg dog være ham taknemmelig, fordi han har frelst mig fra mit uerfarne Hjertes første, misforstaaede Tilbøjelighed.“

Hun stod ganske stille foran Doktoren og talte med en Alvor og Inderlighed, som gjorde et dybt Indtryk paa mig, men hendes Stemme var lige saa rolig som før.

„Medens han ventede paa at høste Fordel af din Gavmildhed, som altid viste sig saa rundhaandet for min Skyld, og medens jeg var ulykkelig over den beregnende Rolle, man paaduttede mig, tænkte jeg, at det vilde have været ham mere værdigt selv at bryde sig en Bane. Jeg tænkte, at om jeg havde været i hans Sted, vilde jeg have prøvet derpaa, hvad det saa end skulde koste. Men jeg havde dog ikke værre Tanker om ham førend den Aften, han rejste til Ostindien. Den Aften opdagede jeg, at han havde

et falsk og utaknemmeligt Hjerte. Da saa jeg den dobbelte Mening i de skarpe Blikke, hvormed Mr. Wickfield forfulgte mig. Jeg opdagede for første Gang den Mistanke, der har kastet en mørk Skygge over mit Liv.“

„Mistanke, Annie?“ sagde Doktoren; „nej, nej!“

„I din Sjæl, kære Mand, var der ingen, det ved jeg!“ svarede hun. „Og da jeg den Aften kom til dig for at lette mit Hjerte for hele den Byrde af Skam og Sorg, der tyngede paa det, og vidste, at jeg maatte tilstaa, at under dit Tag havde en af mine egne Slægtninge, mod hvem du for min Skyld havde vist dig som en Velgører, talt Ord til mig, som aldrig burde have været udtalte, selv om jeg havde været den svage og beregnende Karakter, han holdt mig for, da oprørtes min Sjæl saaledes, at jeg ikke engang kunde besmitte mine Læber ved at tale derom. Jeg kunde ikke faa Ordene frem, og fra den Time af og indtil dette Øjeblik ere de endnu aldrig komne over mine Læber.“

Mrs. Markleham lagde sig med en kort Stønnen tilbage i sin Lænestol og skjulte sig bag sin Vifte, som om hun ikke vilde komme mere frem.

„Siden den Tid har jeg aldrig, undtagen i din Nærværelse, vekslet et Ord med ham, og det endda kun, naar det har været nødvendigt for at undgaa denne Forklaring. Aar ere gaaede, siden jeg lod ham vide, hvad jeg tænkte om ham. Alt det gode, du i Smug har gjort for ham, og som du siden betroede mig for at overraske og glæde mig, har — du kan tro mig! — kun gjort min hemmelige Sorg saa meget des tungere at bære “

Skønt Doktoren gjorde alt for at hindre det, sank hun sagte ned ved hans Fødder, saa med taarefyldte Øjne op til ham og sagde:

„Tal endnu ikke til mig! Lad mig endnu sige et Par Ord! Hvad enten jeg har haft Ret eller Uret, tror jeg, at jeg vilde handle paa samme Maade, dersom jeg skulde gøre det om igen. Du kan ikke forestille dig, hvad det vil sige at elske dig med saadanne Minder; at se, at nogen kunde

være saa haardhjertet at mistænke mig for at have solgt min Ære og Tro, og at vide, at Skinnet var imod mig. Jeg var meget ung og havde ingen Raadgiver. Mellem Moder og mig var der i alt, hvad der vedrørte dig, en dyb Kløft. Naar jeg trak mig tilbage i mig selv for at skjule den Forhaanelse, der var bleven vist mig, var det, fordi jeg ærede dig saa højt og ønskede saa inderligt, at du ogsaa skulde ære mig!“

„Annie, min rene, trofaste Skat, min kære Pige!“ sagde Doktoren.

„Endnu nogle faa Ord! Jeg tænkte ofte paa, at der var saa mange, du kunde have ægtet, som ikke vilde have voldt dig saa mange Bryderier, og som vilde have gjort dit Hjem til et værdigere Hjem. Jeg frygtede for, at det vilde have været bedre, om jeg var vedbleven at være din Lærling og saa godt som dit Barn. Jeg frygtede for, at jeg ikke passede til din Lærdom og Visdom. Naar alt dette, dengang jeg var i Færd med at aflægge hin Tilstaaelse, bragte mig til at trække mig tilbage i mig selv, var det, fordi jeg ærede dig saa højt og haabede, at du ogsaa en Dag vilde ære mig!“

„Den Dag er oprunden for længe siden, Annie,“ sagde Doktoren, „og paa den kan der kun følge een lang Nat.“

„Et Ord endnu! Det var siden efter min Hensigt, min faste, urokkelige Hensigt at bære den Byrde, som det var at vide, at en, mod hvem du havde været saa god, var en uværdig Person. Og hør nu mit sidste Ord, min bedste og kæreste Ven! Aarsagen til den Forandring hos dig, som har voldt mig saa megen Sorg og Smerte, og som jeg snart har udledet fra min gamle Frygt og snart fra Gisninger, der kom Sandheden nærmere, er bleven mig klar i Aften; ved et Tilfælde har jeg i Aften ogsaa opdaget Omfanget af din ædle Tillid til mig, selv under hin Vildfarelse. Jeg nærer ikke Haab om, at den Kærlighed og Troskab, jeg kan yde som Vederlag, nogen Sinde kan gøre mig værdig til din uvurderlige Fortrolighed, men med alt, hvad der

er sket, i frisk Minde, kan jeg løfte mine Øjne op til dit dyrebare Aasyn, som jeg ærer som en Faders, elsker som en Ægtefælles, og som i min Barndom var mig helligt som en Vens, og højtidelig forsikre, at jeg aldrig, end ikke i mine letsindigste Tanker, har krænket dig og aldrig nogen Sinde vaklet i den Kærlighed og Troskab, jeg skylder dig!“

Hun slyngede sine Arme om Doktorens Hals, og han bøjede sit Hoved over hende og blandede sine graa Haar med hendes mørkebrune Fletninger.

„O, tryk mig til dit Hjerte, min Husbond! Stød mig aldrig fra dig! tænk aldrig paa, tal aldrig om nogen Ulighed imellem os; thi der gives ingen, undtagen i alle mine mange Ufuldkommenheder. Med hvert Aar, der er gaaet, har jeg indset dette bedre og bedre, alt som jeg har agtet dig højere og højere. O tag mig til dit Hjerte, min Husbond; thi min Kærlighed var grundet paa en Klippe, og den kan aldrig rokkes!“

Under den Stilhed, som nu opstod, skred min Tante uden at forhaste sig gravitetisk hen til Dick, omfavnede ham og gav ham et Smækkys. Og for hans gode Navns og Rygtes Skyld var det saare heldigt, at hun gjorde det; thi jeg saa tydelig, at han netop i samme Øjeblik lavede sig til at staa paa eet Ben som et passende Udtryk for sin Henrykkelse.

„De er en mærkelig Mand, Mr. Dick!“ sagde min Tante med et Udtryk af den mest levende Anerkendelse. „Og giv Dem aldrig ud for andet; thi jeg ved det bedre!“

Med disse Ord trak min Tante ham i Ærmet og nikkede til mig, og derpaa listede vi os alle tre ud af Stuen og gik vor Vej.

„Det var i alt Fald en kold Spand Vand for vor militære Ven,“ sagde min Tante paa Hjemvejen. „Alene derfor vilde jeg sove saa meget des bedre, om der ikke ogsaa var andet at glæde sig over.“

„Jeg er bange for, at hun blev rent overvældet," sagde Dick medlidende.

„Hvad! Har De nogen Sinde set en Krokodil blive overvældet?" spurgte min Tante.

„Jeg tror ikke, at jeg nogen Sinde har set en Krokodil," svarede Dick spagt.

„Der vilde aldrig være kommet noget i Vejen, naar det gamle Dyr ikke havde været," sagde min Tante med stærkt Eftertryk. „Det vilde være meget ønskeligt, om visse Mødre vilde lade deres Døtre skøtte sig selv efter deres Bryllup og ikke være saa frygtelig kærlige. De synes at tro, at den eneste Løn, der kan ydes dem for at have sat en ulykkelig ung Kvinde ind i Verden — de Tosser! Som om hun selv var bleven spurgt til Raads forinden — er fuld Frihed til at pine og plage hende ud af den igen. Men hvad gaar du og tænker paa, Trot?"

Jeg tænkte paa alt det, der var blevet sagt. Mine Tanker dvælede endnu ved nogle af de faldne Udtalelser. „Intet, der fjerner Ægtefolk saa meget fra hinanden, som Uoverensstemmelse i Sind og Tanke." — „Et ungt Hjertes første, misforstaaede Tilbøjelighed." — „Min Kærlighed var grundet paa en Klippe." — Men nu vare vi komne hjem; og det nedtraadte Løv laa under vore Fødder, og Høstvinden blæste.

Attende Kapitel.

Efterretninger.

Jeg kunde vel have været gift et Aars Tid eller saa, da jeg en Aften, idet jeg vendte tilbage fra en ensom Spadseretur og tænkte paa den Bog, jeg dengang var i Færd med at skrive, kom forbi Mrs. Steerforths Hus. Jeg var ofte kommen der forbi før under mit Ophold der i Nabo-

laget, skønt aldrig naar jeg kunde vælge en anden Vej. Imidlertid hændte det undertiden, at det ikke var saa let at finde nogen anden uden at gøre en lang Omvej, og saaledes var jeg i det hele taget temmelig ofte kommen den Vej.

Jeg havde aldrig mere end netop skottet til Huset, medens jeg skyndte mig forbi det. Det havde altid et skummelt og øde Udseende. Ingen af de bedste Værelser vendte ud mod Vejen, og de smalle, gammeldags Vinduer med deres tunge Rammer, der under ingen Omstændigheder live op i et Hus, saa grumme triste ud, nu de vare tillukkede, og Gardinerne vare rullede ned. Over en lille brolagt Gaardsplads førte en overdækket Vej til en Indgang, som aldrig brugtes, og der fandtes et rundt Gangvindue, som var forskelligt fra alle de andre og var det eneste, som der ikke var rullet ned for, men det havde det samme øde og tomme Udseende. Jeg mindes ikke, at jeg nogen Sinde har set et Lys i hele Huset. Hvis jeg havde været en tilfældig forbigaaende, vilde jeg sagtens have antaget, at en eller anden barnløs Person laa Lig derinde, og havde jeg været saa lykkelig ikke at kende noget til Stedet, men jævnlig set det i denne uforandrede Tilstand, er jeg vis paa, at det vilde have sat min Fantasi i levende Røre.

Som Forholdene vare, tænkte jeg saa lidt derpaa, som det var mig muligt, men mine Tanker kunde ikke slippe saa let forbi det som mit Legeme, og det fremkaldte i Almindelighed en lang Række Grublerier. Den Aften gjorde det et særligt Indtryk paa mig, fordi min Sjæl var opfyldt af de barnlige Minder og ungdommelige Fantasier, de Genfærd af halvt dannede Forhaabninger og de brudte Skygger af Skuffelser, sete gennem en Taage, den Blanding af Drøm og Virkelighed, der spøge i en Forfatters Hjerne. Jeg faldt i dybe Tanker, idet jeg gik videre, indtil en Stemme ved min Side bragte mig til at studse.

Og det var oven i Købet en Kvindestemme. Jeg var ikke længe om at huske Mrs. Steerforths Stuepige, som tid-

ligere gik med blaa Baand paa sin Kappe, men maaske for at lempe sig efter Husets forandrede Præg havde taget dem af og nu bar et Par trøstesløse Sløjfer af en sat brun Farve.

„Vil De ikke være saa god, Sir, at træde indenfor og tale med Miss Dartle?“

„Har Miss Dartle sendt Dem ud efter mig?“ spurgte jeg.

„Ikke i Aften, Sir, men det kommer ud paa et. Miss Dartle saa Dem gaa forbi for et Par Aftener siden, og derfor skulde jeg sætte mig paa Trappen med mit Sytøj og, naar jeg igen saa Dem gaa forbi, bede Dem træde indenfor.“

Jeg vendte om og spurgte undervejs min Ledsagerinde, hvorledes Mrs. Steerforth havde det, hvortil hun svarede, at det kun var daarligt med hendes Frue, som for det meste holdt sig inde paa sit Værelse.

Da vi kom til Huset, blev jeg vist ned i Haven til Miss Dartle og maatte selv underrette hende om min Ankomst. Hun sad paa en Bænk paa den ene Ende af en Slags Terrasse, hvorfra man kunde overskue den store Stad. Det var en skummel Aften. Himlen havde et uhyggelig brandgult Skær, og medens jeg saa paa den triste Udsigt i det fjerne, hvor en og anden større Genstand hist og her ragede op mod den truende Himmel, forekom det mig, at Omgivelserne passede godt til denne Kvindes Karakter.

Idet jeg nærmede mig, blev hun mig var og rejste sig et Øjeblik op for at hilse paa mig. Jeg fandt hende endnu mere farveløs og mager, end da jeg sidst havde set hende; men de lynende Øjne vare endnu klarere og Arret endnu tydeligere.

Vort Møde var ikke hjerteligt. Vi vare skiltes ad i Vrede forrige Gang, og der var udbredt et Udtryk af Haan over hende, som hun ikke gjorde sig Umage for at skjule.

„De ønsker, hører jeg, at tale med mig, Miss Dartle,“ sagde jeg, idet jeg stillede mig ved hende med Haanden

paa Ryggen af Bænken og afslog hendes tavse Opfordring til at tage Plads.

„Hvis De ikke har noget derimod," sagde hun. „Er det Pigebarn blevet fundet?"

„Nej."

„Og dog er hun løben sin Vej."

Jeg saa hendes tynde Læber dirre, medens hun saa paa mig, som om de længtes efter at overøse hende med Bebrejdelser.

„Løben sin Vej!" gentog jeg.

„Ja, fra ham!" sagde hun med en kort Latter. „Er hun ikke bleven funden, bliver hun det maaske aldrig. Hun er maaske død!"

Den hoverende Grusomhed, hvormed hun mødte mit Blik, har jeg aldrig set udtrykt i noget andet Ansigt.

„At ønske hende død," svarede jeg, „er maaske det kærligste Ønske, en af hendes eget Køn kunde udtale for hende. Det glæder mig, at Tiden har formildet Dem saa meget, Miss Dartle."

Hun nedlod sig ikke til at svare paa denne Ytring, men lo atter haanligt, idet hun vendte sig om imod mig og sagde:

„Denne fortræffelige og dybt krænkede unge Dames Venner ere ogsaa Deres Venner. De er deres tro Ridder og Talsmand. Ønsker De at høre, hvad man ved om hende?"

„Ja," sagde jeg.

Hun rejste sig med et ondskabsfuldt Smil og sagde højt, idet hun gjorde nogle Skridt hen imod en Hække Kristtorn, der stod der i Nærheden og adskilte Plænen fra Køkkenhaven: „Kom herhen!" som om hun kaldte paa et urent Dyr.

„De vil naturligvis her paa dette Sted lægge en Dæmper paa Deres ridderlige og hævngerrige Følelser, Mr. Copperfield?" sagde hun og saa med det samme Udtryk over sin Skulder hen paa mig.

Jeg bøjede Hovedet uden at fatte, hvad hun mente, og hun sagde atter: „Kom herhen!“ og vendte tilbage, ledsaget af den respektable Mr. Littimer, som med sædvanlig Agtbarhed gjorde et Buk for mig og stillede sig bag ved hende. Det Udtryk af ondskabsfuld Triumf, hvormed hun lagde sig tilbage paa Bænken imellem os, og hvori der, forunderligt nok, dog endnu var noget kvindeligt og tillokkende, vilde have sømmet sig for en grusom Prinsesse i et Eventyr.

„Naa,“ sagde hun bydende uden at se paa ham, idet hun førte Haanden op til det gamle Ar, der var i sitrende Bevægelse; i dette Øjeblik var det maaske snarere af Glæde end af Smerte. „Fortæl nu Mr. Copperfield om Flugten!“

„Mr. James og jeg, Frøken —“

„Henvend Dem ikke til mig!“ afbrød hun ham med rynket Pande.

„Mr. James og jeg, Sir —“

„Og heller ikke til mig!“ sagde jeg.

Uden at lade sig bringe ud af sin Fatning tilkendegav Littimer med et let Buk, at vor Vilje var hans Lov, og begyndte atter:

„Mr. James og jeg have opholdt os i Udlandet med det unge Fruentimmer, lige siden hun forlod Yarmouth under Mr. James's Beskyttelse. Vi have været paa en Mængde forskellige Steder og set mange fremmede Lande. Vi have været i Frankrig, Sveits, Italien, kort sagt, næsten overalt.“

Han saa paa Ryggen af Bænken, som om han talte til den, og spillede sagte paa den med sine Hænder, som om han slog Strengene an paa et stumt Piano.

„Mr. James gjorde særdeles meget af det unge Fruentimmer og var i lang Tid mere stadig, end jeg nogen Sinde har set ham, saa længe jeg har staaet i hans Tjeneste. Det unge Fruentimmer var meget lærenem og talte Sprogene, og man skulde ikke have troet, at det var den samme

lille Pige fra Landet. Overalt, hvor vi kom frem, mærkede jeg, at hun blev meget beundret.“

Miss Dartle lagde Haanden paa sin Side. Jeg saa ham skotte hemmelig til hende og smile i Skægget.

„Ja, hun blev særdeles meget beundret. Om det nu var hendes Klædedragt, eller det var Luften eller Solen, eller fordi hun blev gjort saa meget af, det skal jeg ikke kunne sige; men nok er det, at hun tiltrak sig almindelig Opmærksomhed.“

Her gjorde han et kort Ophold. Hendes Blikke for rastløst hen over den fjerne Udsigt, og hun bed sig i Underlæben for at holde den travle Mund i Tømme.

Littimer tog nu Hænderne fra Ryggen af Bænken, lagde den ene af dem inden i den anden og støttede sig paa sit ene Ben, hvorpaa han fortsatte med nedslaaede Øjne og sit agtbare Hoved bøjet lidt forover og lidt paa den ene Side.

„Saaledes vedblev det at gaa i nogen Tid, indtil det unge Fruentimmer begyndte at trætte Mr. James med sit daarlige Humør og andre lignende Ubehageligheder, og nu fik Tingene et andet Udseende. Mr. James havde atter ingen Ro paa sig. Jo uroligere han blev, des værre blev det med hende, og jeg maa tilstaa, at jeg for min Part havde ondt nok ved at mægle imellem dem. Snart vare de Uvenner, og snart bleve de igen forsonede; den Historie gentog sig atter og atter, og i det hele taget holdt det længer, end nogen skulde have troet.“

Hun saa atter paa mig med sit tidligere Udtryk. Efter at have rømmet sig bag sin Haand med en tør Hoste skiftede Littimer Ben og vedblev:

„Efter at der havde været en hel Del Scener af denne Art, tog Mr. James til sidst en Morgen bort fra Omegnen af Neapel, hvor vi havde lejet en Villa — — for det unge Fruentimmer gjorde nu altid saa meget af Søen — og idet han foregav, at han vilde komme igen om et Par Dage, paalagde han mig at sige hende, at han

havde ment, at det var bedst for alle Parter, at han — rejste sin Vej. Men jeg maa sige, at Mr. James virkelig opførte sig meget honnet; thi han foreslog, at det unge Fruentimmer skulde gifte sig med en meget agtbar Person, der var fuldkommen villig til at lukke Øjnene til for, hvad der var sket, og i det mindste var lige saa god som nogen, hun kunde have gjort sig Tanker om under almindelige Forhold, da hun dog er kommen af simple Folk.“

Han skiftede atter Ben og vædede sine Læber. Jeg var overbevist om, at Slyngelen talte om sig selv, og jeg saa min Overbevisning afspejle sig i Miss Dartles Ansigt.

„Det var det ogsaa paalagt mig at meddele. Jeg vilde gerne gøre alt for at hjælpe Mr. James ud af hans Forlegenhed og genoprette det gode Forhold mellem ham og en kærlig Moder, der havde lidt saa meget for hans Skyld, og derfor paatog jeg mig at udrette dette Ærinde. Men da jeg havde fortalt det unge Fruentimmer, at han var rejst, gik hendes Heftighed over alle Grænser; hun blev rent afsindig, og vi maatte bruge Magt for at holde hende, ellers havde hun slaaet sin Pande mod Marmorgulvet, dersom hun ikke havde kunnet faa fat paa en Kniv eller slippe ned til Stranden.“

Miss Dartle lænede sig tilbage paa Bænken, medens en hoverende Fryd straalede i hendes Aasyn, og syntes ligesom at kærtegne de Ord, denne Karl havde sagt.

„Men da jeg kom til den anden Del af det, der var blevet mig paalagt,“ sagde Littimer, „skulde man i det mindste have troet, hun vilde have paaskønnet den gode Hensigt; men nej, da kom hendes sande Karakter først rigtig frem. Et mere umedgørligt Menneske har jeg aldrig set. Hendes Opførsel var saa slet, saa man maatte forbavses derover. Hun havde ikke mere Taknemmelighed, Følelse, Taalmodighed eller Fornuft end en Stok eller en Sten. Havde jeg ikke taget mig i Agt, er jeg vis paa, at hun havde slaaet mig.“

„Det hæver hende i min Agtelse," sagde jeg harmfuldt.

Littimer bøjede sit Hoved, som om han vilde sige: „Virkelig? Men De er ung!" og fortsatte sin Fortælling.

„Det var, kort sagt, nødvendigt en Tid lang at fjerne enhver Ting fra hende, hvormed hun kunde have gjort sig selv eller andre Skade, og holde hende indespærret. Ikke des mindre slap hun en Nat ud, sprængte et Vinduesgitter, som jeg selv havde spigret til, klatrede ned ad en Vinranke, der slyngede sig op ad Muren, og siden har man, saa vidt jeg ved, ikke hørt eller set noget til hende."

„Hun er maaske død," sagde Miss Dartle med et Smil, som om hun kunde have sparket til den forførte Piges Lig.

„Hun har maaske druknet sig, Miss," ytrede Littimer, idet han greb et Paaskud til at henvende sig til en bestemt Person. „Det er meget muligt. Eller ogsaa kan hun have faaet Hjælp af Fiskerne og deres Koner og Børn. Da hun holdt mest af at omgaas simple Folk, plejede hun gerne at snakke med dem nede ved Stranden og at sidde ved deres Baade. Jeg har set hende gøre det hele Dage, naar Mr. James var borte. Mr. James blev meget vred, da han engang kom efter, at hun havde fortalt Børnene, at hun var en Fiskerdatter og i sit Fædreland selv havde løbet omkring ved Stranden ligesom de."

O Emilie! Ulykkelige Skønhed! Hvilket Billede viste der sig ikke for mig af hende, siddende paa den fjerne Kyst blandt Børn, der lignede hende, medens hun selv var uskyldig, lyttende til spæde Stemmer — saadanne Stemmer, som maaske ogsaa kunde have kaldt hende Moder, hvis hun havde været en fattig Mands Hustru — og til Havets dybe Røst med dens evige: „Aldrig mere!"

„Da det blev klart, at der ikke var mere at gøre, Miss Dartle —"

„Forbød jeg Dem ikke at tale til mig?" afbrød hun ham med kold Foragt.

„De talte til mig, Miss," svarede han. „Jeg beder om Forladelse. Men det er min Pligt at adlyde."

„Saa opfyld Deres Pligt," sagde hun. „Bliv færdig med Deres Historie og gaa!"

„Da det blev klart," ytrede han med ubeskrivelig Agtbarhed og et underdanigt Buk, „at hun ikke var til at finde, rejste jeg til det Sted, hvor jeg efter Aftale skulde skrive til Mr. James og underrette ham om, hvad der var sket. Det kom til en Ordveksling imellem os, og jeg fandt, at jeg skyldte min Værdighed at forlade ham. Jeg kunde taale og har taalt meget af Mr. James; men han fornærmede mig alt for groft. Han krænkede mig. Da jeg var vidende om den ulykkelige Uenighed imellem ham og hans Moder og forudsaa, hvor urolig hun maatte være, tog jeg mig den Frihed at vende tilbage til England og fortælle —"

„For Penge, som jeg gav ham," sagde Miss Dartle til mig.

„Ganske rigtigt, Frøken — og fortælle, hvad jeg vidste. Jeg ved ikke," sagde Littimer efter at have tænkt sig om et Øjeblik, „at der er mere. Jeg er for Tiden løs og ledig og vilde sætte stor Pris paa at faa en ordentlig Plads."

Miss Dartle saa paa mig, som om hun vilde spørge, om der ellers var noget, jeg kunde ønske at vide, og da der netop faldt mig noget ind, svarede jeg:

„Jeg kunde ønske at høre af denne — Karl," jeg kunde ikke faa et forsonligere Udtryk over mine Læber, „om man har opsnappet et Brev, der blev skrevet til hende hjemmefra, eller om han tror, at hun har faaet det."

Han stod tavs og rolig og fæstede sine Øjne paa Jorden, medens han lempelig trykkede Fingerspidserne paa bægge Hænder mod hinanden.

Miss Dartle drejede haanlig Hovedet om mod ham.

„Undskyld, Miss," sagde han, idet han vaagnede af sin Aandsfraværelse, „men hvor gerne jeg end lyder Dem, saa har jeg dog en Stilling at hævde, skønt jeg kun er et

Tjenestetyende. Mr. Copperfield og De, Miss, ere to forskellige Personer. Ønsker Mr. Copperfield at faa noget at vide af mig, maa jeg tillade mig at minde Mr. Copperfield om, at han kan gøre mig et Spørgsmaal Jeg maa holde over min Værdighed."

Efter en kort Kamp med mig selv vendte jeg mit Blik om imod ham og sagde: „De har hørt mit Spørgsmaal. Tag det som henvendt til Dem, hvis De vil. Hvad svarer De?"

„Sir, jeg kan kun svare med et vist Forbehold, da der er Forskel paa at røbe det, Mr. James har betroet mig, for hans Moder og røbe det for Dem. Jeg tror ikke, det er rimeligt, at Mr. James vilde opmuntre Modtagelsen af Breve, der kunde fremkalde daarligt Humør og Ubehageligheder; men videre vil jeg nødig gaa."

„Er det alt?" spurgte Miss Dartle mig.

Jeg ytrede, at jeg ikke havde mere at sige. „Undtagen," tilføjede jeg, da jeg saa ham fjerne sig, „at jeg ser, hvilken Andel denne Karl har haft i den skændige Historie, og at jeg agter at underrette den brave Mand, der har været hende i Faders Sted fra hendes Barndom, derom; jeg vil derfor raade ham til ikke at vise sig alt for meget ved højlys Dag."

Han var bleven staaende, da jeg begyndte, og havde hørt efter med sin sædvanlige Rolighed.

„Mange Tak, Sir. Men De maa undskylde, at jeg siger, at der hverken gives Slaver eller Slavefogeder her i Landet, og at Folk ikke have Lov til at tage sig selv til Rette. Gøre de det, tror jeg, det er værst for dem selv. Og derfor er jeg slet ikke bange for at vise mig, hvor jeg har Lyst til."

Med disse Ord bukkede han høflig for mig og derpaa for Miss Dartle og gik sin Vej. Miss Dartle og jeg saa i nogen Tid stiltiende paa hinanden, og hendes Væsen var ganske det samme, som da hun havde kaldt paa Fyren.

„Han siger desuden," sagde hun med en langsom

Krusning paa Læben, „at hans Herre, efter hvad han har hørt, sejler langs med den spanske Kyst og, naar han er færdig dermed, fremdeles vil tilfredsstille sin Lyst til Sølivet, til han bliver ked deraf. Dog det interesserer Dem ikke. Imellem disse to stolte Personer, Moderen og Sønnen, er Brudet blevet større end før, og der er kun lidet Haab om, at det vil blive lægt; thi de have eet Sind, og Tiden gør dem kun bægge mere stridige. Heller ikke det interesserer Dem, men det tjener til at indlede det, jeg har at sige. Den Djævel, De gør til en Engel, jeg mener den simple Tøs, han trak op af Mudderet," vedblev hun, med sine sorte Øjne fæstede paa mig og opløftet Finger, „lever maaske — Ukrudt forgaar jo ikke saa let. Er hun i Live, da er det naturligvis Deres Ønske, at en saa uvurderlig Perle maa blive funden, og at der maa blive passet godt paa den. Det ønske vi med, for at han ikke skal falde i Kløerne paa hende. For saa vidt have vi eet og samme Formaal, og derfor er det, at jeg, der kunde tilføje hende alt det onde, en saadan simpel Skabning er i Stand til at føle, har ladet Dem kalde, for at De skulde vide det, De har hørt."

Af Forandringen i hendes Ansigt saa jeg, at der nærmede sig nogen bag ved mig. Det var Mrs. Steerforth, der rakte mig Haanden med større Kulde end fordum og med endnu større Værdighed i sit Væsen, men tillige — jeg saa det, og det rørte mig — med en uudslettelig Erindring om min fordums Kærlighed til hendes Søn. Hun havde forandret sig meget. Hendes prægtige Skikkelse var ikke nær saa rank, hendes smukke Ansigt var furet af Rynker, og hendes Haar næsten hvidt. Men da hun havde sat sig paa Bænken, var hun endnu en smuk Dame, og jeg kendte godt det klare Øje med dets majestætiske Blik, der havde været et Lyspunkt i mine Drømme i Skolen.

„Ved Mr. Copperfield alt, Rosa?"

„Ja."

„Og har han selv hørt Littimer?"

„Ja; jeg har sagt ham, hvorfor De ønskede det.“

„De er en god Pige. Jeg har ført en kort Brevveksling med Deres fordums Ven, Sir,“ sagde hun, idet hun henvendte sig til mig, „men den har ikke bragt ham til at indse hans sønlige Pligt. Derfor har jeg intet andet Øjemed med dette, end hvad Rosa har sagt. Dersom min Søn kan blive reddet fra at falde i en snedig Fjendes Garn, saa meget des bedre! ved den Fremgangsmaade, som maaske vil være en Trøst for den brave Mand, De førte herhen, og for hvem det gør mig ondt — jeg kan ikke sige mere —“

Hun rettede sig og sad og saa langt ud for sig.

„Frue,“ sagde jeg ærbødigt, „jeg forstaar Dem. Jeg kan forsikre Dem, der er ingen Fare for, at jeg skal mistyde Deres Bevæggrunde; men da jeg har kendt denne forurettede Familie fra min Barndom, maa jeg sige Dem, at dersom De tror, at denne dybt krænkede Pige ikke er bleven grusomt bedragen og ikke hellere vilde lide Døden hundrede Gange end at tage mod en Drik Vand af Deres Søns Haand, saa svæver De i en skrækkelig Vildfarelse.“

„Stille, Rosa, stille,“ sagde Mrs. Steerforth, idet Miss Dartle vilde tage til Orde, „det siger intet. Lad saa være. De er jo gift, Sir, efter hvad jeg hører?“

Jeg svarede, at jeg havde været gift i nogen Tid.

„Og det gaar Dem godt? Jeg hører saa lidt i min Ensomhed, men jeg ved dog, at De begynder at skaffe Dem et Navn.“

„Jeg har været meget heldig,“ sagde jeg, „og er bleven ganske godt omtalt.“

„Deres Moder lever ikke?“ vedblev hun i en blødere Tone.

„Nej.“

Det er Skade. Hun vilde have været stolt af Dem. God Nat!“

Jeg greb den Haand, hun med en værdig, ubøjelig Mine rakte frem, og den laa saa rolig inden i min, som

om der havde været Fred i hendes Bryst. Hendes Stolthed syntes endog at kunne dæmpe dens Pulsslag og drage det stille Slør for hendes Ansigt, hvorigennem hun sad og saa ud i det fjerne.

Medens jeg paa Tilbagevejen gik langs med Terrassen, kunde jeg ikke andet end lægge Mærke til, hvor ubevægelig de bægge sad og stirrede paa Udsigten, og hvorledes denne ligesom fortættedes og sluttede sig sammen om dem. Hist og her tindrede tidlig tændte Lygter i den fjerne By, og den vestlige Del af Himlen havde endnu et blegt Skær. Men fra den brede, mellemliggende Dal hævede der sig en Taage, lig et Hav, som blandede sig med Mørket, saa at det saa ud, som om Vandene steg rundt om dem og vare ved at begrave dem. Jeg har Grund til at huske dette og tænke derpaa med Forfærdelse; thi førend jeg atter fik hine to at se, var et oprørt Hav ved at bryde ind over dem.

Ved at tænke nærmere over, hvad jeg havde hørt, fandt jeg det rigtigst at meddele Mr. Peggotty det og gik derfor den følgende Aften til London for at opsøge ham. Han vandrede stadig omkring fra Sted til Sted uden andet Maal end at finde sin Søsterdatter, men han var dog mest i London. Mangen Gang havde jeg set ham i Nattens Mørke færdes paa Gaderne, hvor han søgte efter hende blandt de faa, som i disse sildige Timer endnu vare ude.

Han havde sit Logi oven over den lille Urtekræmmerbutik. Han sad og læste ved et Vindue, hvor han havde et Par Urtepotter staaende. Værelset var meget ordentligt og net, og jeg saa straks, at det stadig holdtes rede til hendes Modtagelse, og at han aldrig gik ud uden at tænke, at han muligvis kunde bringe hende tilbage. Han havde ikke hørt min Banken og slog først Øjnene i Vejret, da jeg lagde min Haand paa hans Skulder.

„Master Davy! Tak, hjertelig Tak for dette Besøg. Sæt Dem; De er inderlig velkommen!“

„Mr. Peggotty,“ sagde jeg og satte mig paa den Stol,

han skød hen til mig, „vent ikke meget, men jeg har dog hørt noget.“

„Om Mille?“

Han førte, stærkt bevæget, Haanden op til Munden og blegnede, idet han fæstede sine Øjne paa mine.

„Det giver ingen Oplysning om, hvor hun er, men hun er ikke hos ham.“

Han satte sig, saa vist paa mig og hørte med dyb Tavshed paa det, jeg havde at meddele. Jeg husker meget godt det værdige, ja endog skønne Indtryk, som den taalmodige Alvor i hans Ansigt gjorde paa mig, da han sad og saa ned for sig og støttede sin Pande paa Haanden, efter at han efterhaanden havde taget sine Øjne til sig. Han afbrød mig ikke, men vedblev at være ganske tavs. Han syntes kun at følge hendes Skikkelse gennem Fortællingen og at lade enhver anden glide sig forbi, som om den var intet.

Da jeg var færdig, holdt han Haanden for Ansigtet og tav fremdeles. Jeg saa imidlertid lidt ud ad Vinduet og puslede med Blomsterne.

„Hvad er Deres Mening derom, Master Davy?“ spurgte han omsider.

„Jeg maa tro, at hun lever.“

„Ja, Gud ved det. Det første Stød var maaske for stærkt, og i sit Hjertes Fortvivlelse — ! Det blaa Hav talte hun altid om. Mon hun har tænkt derpaa i saa mange Aar, fordi det skulde blive hendes Grav?“

Han sagde dette grublende og med dæmpet, frygtsom Røst, idet han gik hen over Gulvet.

„Og dog, Master Davy,“ tilføjede han, „har jeg været saa vis paa, at hun lever; baade vaagen og i Søvne har jeg været overbevist om, at jeg skulde finde hende; det har saaledes styrket mig og holdt mig oppe, at jeg ikke kan tro, at jeg har taget fejl. Nej, Mille lever!“

Han lagde Haanden haardt paa Bordet, medens hans solbrændte Ansigt fik et bestemt Udtryk.

„Min Søsterdatter Mille lever, Sir!“ sagde han i en fast Tone. „Jeg ved ikke, hvoraf det kommer, eller hvorledes det gaar til, men det er, ligesom noget sagde mig, at hun lever.“

Han saa næsten ud som et inspireret Menneske, da han sagde dette. Jeg ventede nogle Øjeblikke, indtil han kunde skænke mig sin udelte Opmærksomhed, og forklarede ham derpaa de Forholdsregler, som det den foregaaende Aften var faldet mig ind vilde være klogest at tage.

„Hør nu, kære Ven! —“ begyndte jeg.

„Tak, Sir, Tak for Deres Godhed,“ sagde han og omfattede min Haand med bægge sine.

„Dersom hun skulde ty til London, hvilket er sandsynligt — thi hvor kunde hun skjule sig saa let som i denne uhyre By, og hvad andet skulde hun vel ønske end at skjule sig, naar hun ikke vil tage til sit Hjem? —“

„Og hun tager ikke til sit Hjem,“ afbrød han mig, idet han rystede sørgmodig paa Hovedet. „Havde hun forladt ham af sin egen fri Vilje, havde hun maaske gjort det; men nu er det en anden Sag.“

„Kommer hun her til, tror jeg, at der her findes en Person, som lettere end nogen anden i Verden vil kunne opdage hende. Husker De — hør med Styrke paa, hvad jeg siger; tænk paa Deres store Formaal — husker De Martha?“

„Fra vor By?“

Jeg behøvede ikke andet Svar end hans Ansigt.

„Ved De, at hun er i London?“

„Jeg har set hende i Gaderne,“ svarede han gysende.

„Men De ved ikke,“ vedblev jeg, „at Emilie ved Hams Hjælp viste hende en Velgerning, længe førend hun flygtede hjemmefra. Og De ved heller ikke, at hun den Aften, da vi havde truffet hinanden og talte sammen i Gæstgivergaarden, stod uden for Døren og lyttede.“

„Den Aften, Master Davy,“ svarede han forbavset, „da det sneede saa stærkt?“

„Ja netop. Jeg har ikke set hende siden. Efter at jeg havde taget Afsked med Dem, gik jeg tilbage for at tale med hende, men hun var borte. Jeg vilde dengang, lige saa vel som nu, kun nødig tale til Dem om hende, men hun er den Person, jeg mener, og med hvem jeg tror, at vi bør sætte os i Forbindelse. Forstaar De mig?“

„Alt for godt, Sir,“ svarede han. Vi havde dæmpet vore Stemmer næsten til en Hvisken og vedblev at tale i denne Tone.

„De siger, at De har set hende. Tror De, at De kan finde hende? Det vilde kun være ved et rent Tilfælde, om jeg traf hende.“

„Jeg tror nok, at jeg ved, hvor jeg skal søge hende.“

„Det er mørkt. Skulle vi ikke, da vi nu engang ere sammen, gaa ud og se, om vi kunne komme paa Spor efter hende i Aften?“

Han samtykkede og lavede sig til at følge med. Uden at lade mig mærke med, at jeg iagttog, hvad han foretog sig, saa jeg, hvor omhyggelig han ordnede det lille Værelse, satte et Lys og Tændstikker frem og puslede ved Sengen. Til sidst tog han en af hendes Kjoler frem af en Skuffe, hvor den laa pænt sammenlagt, tillige med nogle andre Klædningsstykker og en Hat, som han lagde paa en Stol. Han hentydede lige saa lidt som jeg til disse Klæder. Her havde de uden Tvivl ligget mangen Aften og ventet paa hende.

„Der var en Tid, Master Davy,“ sagde han, da vi gik ned ad Trappen, „da jeg ikke holdt denne Martha for stort bedre end Skarnet under min Milles Fødder; Gud forlade mig min Synd, nu er det anderledes!“

Dels for at holde Samtalen i Gang og dels for min egen Skyld gjorde jeg ham undervejs nogle Spørgsmaal om Ham, og han svarede næsten med de samme Ord som tidligere, at Ham var uforandret; „han sled og slæbte

uden at ænse sit Liv, men knurrede aldrig og var afholdt af alle!“

Jeg spurgte ham, hvad han mente om Hams Sindsstemning med Hensyn til Aarsagen til deres Ulykke. Om han holdt den for farlig? Hvad han f. Eks. troede, at Ham vilde gøre, ifald han og Steerforth nogen Sinde skulde træffe sammen.

„Jeg ved det ikke, Sir,“ svarede han. „Jeg har tit tænkt paa det, men det er en Ting, jeg ikke kan blive klog paa.“

Jeg mindede ham om den Morgen efter hendes Afrejse, da vi alle tre vare nede ved Stranden. „Husker De,“ spurgte jeg, „hvor vildt han saa ud over Søen og talte om „Enden paa det?“

„Jo, det husker jeg godt,“ svarede han.

„Hvad tror De, han mente dermed?“

„Jeg har mangen Gang gjort mig selv det samme Spørgsmaal, Master Davy,“ sagde han, „men har aldrig kunnet klare det. Og der er een mærkelig Ting, og det er, at uagtet han er saa skikkelig, har jeg dog ikke rigtig Mod paa at udfritte ham om den Ting. Han har aldrig sagt et Ord til mig, der ikke var, som det skulde være, og det er heller ikke rimeligt, at han vilde tale anderledes nu; men der er langt fra at være smult Vande i hans Sind der, hvor de Tanker ligge. Der er dybt, Sir, og jeg kan ikke se til Bunds deri.“

„De har Ret, og det har undertiden gjort mig urolig.“

„Ja mig med, Master Davy,“ svarede han, „og mere end hans dumdristige Væsen, der ogsaa kommer af denne Forandring hos ham. Jeg ved ikke, om han nogen Sinde vilde lægge Haand paa nogen, men jeg haaber, at de to aldrig maa træffe sammen.“

Vi vare komne ind i City. Da vi nu ikke længer talte sammen, hengav han sig fuldstændig til sit eneste Livsmaal og koncentrerede i Tavshed alle sine Tanker paa dette ene Punkt. Selv i den største Folkestimmel vilde

han i dette Øjeblik have staaet som en ensom Mand. Da vi ikke vare langt fra Blackfriarsbroen, drejede han Hovedet og pegede paa en ensom Kvindeskikkelse, der vandrede af Sted paa den anden Side af Gaden, og jeg saa straks, at det var hende, vi søgte.

Vi gik over Gaden og vare allerede i Nærheden af hende, da det faldt mig ind, at hun maaske vilde være tilbøjeligere til at føle Deltagelse for den forsvundne Pige, hvis vi talte til hende paa et roligere Sted, længere borte fra Vrimlen, hvor vi vilde være mindre bemærkede. Jeg foreslog derfor min Ledsager, at vi ikke skulde tale til hende endnu, men gaa bag efter hende, idet jeg tillige uvilkaarlig følte Lyst til at faa at vide, hvor hun skulde hen.

Da han var enig med mig heri, fulgte vi hende i nogen Afstand uden at tabe hende af Syne, men vogtede os dog for at komme hende alt for nær, da hun jævnlig saa sig om. En Gang standsede hun for at høre paa nogle omvandrende Musikanter, og da standsede vi ogsaa. Hun gik et langt Stykke, men vi fulgte med. Af den Maade, hvorpaa hun stadig styrede i een Retning, var det klart, at hun vilde hen til et bestemt Sted. Dette, samt den Omstændighed, at hun fulgte de befærdede Gader, og sagtens ogsaa det underligt tillokkende ved saaledes at gaa hemmeligt bag efter nogen styrkede mig i mit første Forsæt. Omsider bøjede hun ind i en øde og mørk Gade, hvor Larmen og Vrimlen ophørte; da sagde jeg: „Lad os nu tale til hende," og dermed fulgte vi efter hende med forstærkede Skridt.

Nittende Kapitel.

Martha.

Vi vare nu komne ind i Westminster-Kvarteret. Westminster-Abbediet var det Punkt, hvor hun havde forladt Lyset og Larmen i Hovedgaderne. Hun skyndte sig saa stærkt, da hun ikke længer standsedes af de to Strømme af Fodgængere, der gik til og fra Broen, at vi paa Grund heraf og af det Forspring, hun havde for os, da hun bøjede af, først indhentede hende i den smalle Gade ved Millbank. I dette Øjeblik skraaede hun over Gaden ligesom for at undgaa de Fodtrin, hun hørte saa tæt bag ved sig, og ilede uden at se sig om endnu hurtigere af Sted.

Et Glimt af Floden gennem en mørk Port, hvor nogle Arbejdsvogne vare skudte ind for at blive staaende der Natten over, syntes at standse mine Skridt. Jeg rørte ved min Ledsager uden at sige et Ord, og vi lod bægge være at skraa over Gaden efter hende, men bleve gaaende paa den anden Side af den og holdt os saa meget som muligt i Skyggen af Husene, men dog ganske tæt ved hende.

Der fandtes og findes endnu i dette Øjeblik, da jeg skriver dette, for Enden af denne lavtliggende Gade en lille forfalden Træbygning, som sandsynligvis i sin Tid har været et Færgehus. Den ligger netop paa det Sted, hvor Gaden hører op, og Vejen begynder at gaa mellem en enkelt Række Huse og Floden. Da hun var kommen hertil og saa Vandet, standsede hun, som om hun havde naaet sit Bestemmelsessted, og begyndte at vandre langsomt af Sted langs med Bredden af Floden, mens hun stirrede vist paa den.

Jeg havde hele Tiden troet, at hun var paa Vejen til et eller andet Hus, ja jeg havde endog dunkelt haabet, at dette Hus paa en eller anden Maade kunde staa i Forbindelse med den forsvundne Pige, men hint mørke Glimt af

Floden gennem Porten havde instinktmæssig forberedt mig paa, at hun ikke vilde gaa længere.

Dette Sted var dengang grumme trist og om Aftenen saa trykkende, skummelt og ensomt som noget Sted i London. Der saas hverken Slæbesteder eller Huse ved den øde, uhyggelige Vej i Nærheden af det store, nøgne Fængsel. En snavset Grav afsatte sit Mudder paa Fængselsmurene. Groft Græs og yppigt Ukrudt bredte sig over den sumpede Jordbund. Et Sted laa Aadslerne af Huse, der vare blevne begyndte i en uheldig Time, men aldrig fuldførte, og raadnede hen. Et andet Sted var Jorden bedækket med rustne Jærnuhyrer af Dampkedler, Hjul, Krumtapper, Rør, Ovne, Skovle, Ankre, Dykkerklokker, Møllevinger og mange andre mærkelige Sager, der vare samlede sammen af en Spekulant. Som de laa der halvt nedsunkne i den fugtige Jord, saa de ud, som om de forgæves søgte at skjule sig. Larmen og Lysskæret fra forskellige Værksteder nede ved Floden steg op i Natten for at forstyrre alt, undtagen de tunge og tætte Røgstøtter, der strømmede ud fra deres Skorstene. Slimede Aabninger og Fodstier, som snoede sig mellem gamle Træpiller, der vare overtrukne med et væmmeligt Stof, som lignede grønne Haar, og Stumperne af det sidste Aars Plakater, hvori druknede havde været efterlyste, og som nu flagrede over Højvandsmærket, førte gennem Slammet og Dyndet ned til Vandet. Ifølge Sagnet fandtes en af de Gruber, hvori Ligene vare blevne kastede ned i Pestens Tid, et Sted her i Nærheden, og herfra syntes Død og Fordærvelse at have spredt sig over hele Pladsen. Eller det saa ud, som om den uhumske Flods Oversvømmelser lidt efter lidt havde frembragt denne gyselige Opløsningstilstand.

Som om hun udgjorde en Del af det Bundfald, den havde skyllet op og overladt til Ødelæggelse og Forraadnelse, vaklede Pigen, vi havde fulgt, ned til Flodbredden og blev staaende midt i dette Natstykke, ensom og stille og stirrede paa Vandet.

Nogle Baade og Pramme, som stod fast i Mudderet, satte os i Stand til at nærme os hende paa nogle faa Skridts Afstand uden at blive sete. Jeg gav derpaa Mr. Peggotty et Vink om, at han skulde blive staaende, og traadte frem af Skyggen for at tale til hende. Ikke uden Skælven nærmede jeg mig hendes ensomme Skikkelse; thi dette skumle Maal for hendes Vandring og den Maade, hvorpaa hun stod næsten inden for Jærnbroens Skygge og saa paa Lysene, som afspejlede sig i den stærke Strøm, vakte en Rædsel hos mig.

Jeg tror, hun talte med sig selv. Jeg er vis paa, at uagtet hun var aldeles optagen af at stirre paa Vandet, havde hun dog kastet sit Sjal af sine Skuldre og stod og svøbte Hænderne ind i det paa en tankeløs og forvirret Maade, snarere som en Søvngængerske end som et vaagent Menneske. Jeg ved og kan aldrig glemme det, at der laa noget i hendes vilde Væsen, som gjorde mig bange for, at hun vilde forsvinde for mine Øjne, inden jeg havde grebet hendes Arm.

Og i samme Øjeblik sagde jeg: „Martha!“

Hun udstødte et forfærdet Skrig og brødes med mig med en saadan Kraft, at jeg næppe tror, at jeg alene kunde have holdt hende. Men en stærkere Haand end min lagde sig paa hende, og da hun slog sine forskrækkede Øjne op og saa, hvis det var, gjorde hun kun een Anstrengelse til og sank ned imellem os. Vi bar hende bort fra Vandet hen til et Sted, hvor der laa nogle tørre Stene, og lagde hende der, medens hun græd og vaandede sig. Kort efter satte hun sig oprejst mellem Stenene og holdt paa sit ulykkelige Hoved med bægge sine Hænder.

„O Floden!“ udbrød hun lidenskabelig; „o Floden!“

„Stille, stille!“ sagde jeg. „Fat Dem!“

Men hun gentog stadig de samme Ord og raabte atter og atter: „O Floden!“

„Jeg ved, at den ligner mig!“ udbrød hun. „Jeg ved, at jeg tilhører den. Jeg ved, at den er det naturlige

Selskab for saadan en som mig! Den kommer ude fra Landet, hvor den een Gang var ren og klar — og den sniger sig, snavset og elendig gennem de skumle Gader — og den gaar, ligesom mit Liv, bort til et stort Hav, der altid er oprørt — og jeg føler, at jeg maa følge med den!“

Jeg har aldrig følt, hvad Fortvivlelse er, undtagen i Tonen, hvori disse Ord bleve sagte.

„Jeg kan ikke blive fra den. Jeg kan ikke glemme den. Den forfølger mig Nat og Dag. Den er det eneste i Verden, som passer for mig, og som jeg passer for. O den skrækkelige Flod!“

Der gennemfor mig den Tanke, at jeg, medens min Ledsager saa paa hende uden at tale eller røre sig, kunde have læst hans Søsterdatters Historie i hans Ansigt, selv om jeg ikke havde kendt det mindste til den. Jeg har aldrig i noget Maleri eller i det virkelige Liv set Rædsel og Medlidenhed blandede saa udtryksfuldt sammen. Han rystede, som om han skulde falde, og hans Haand — jeg rørte ved den med min egen; thi hans Udseende forfærdede mig — var kold som et Ligs.

„Hun er ude af sig selv,“ hviskede jeg til ham. „Hun vil snart tale anderledes.“

Jeg ved ikke, hvad han vilde have svaret. Han gjorde en Bevægelse med Læberne og syntes at tro, at han havde talt; men han havde kun peget paa hende med den udstrakte Haand.

Hun fik nu et nyt Anfald af Graad, under hvilket hun atter skjulte sit Ansigt mellem Stenene og laa foran os som et Billede paa Sønderknuselse og Fortabelse. Da jeg indsaa, at denne Tilstand maatte gaa over, førend vi kunde tale fornuftig med hende, vovede jeg at holde ham tilbage, da han vilde rejse hende op, og vi bleve staaende tavse, indtil hun blev mere rolig.

„Martha,“ sagde jeg da, idet jeg bukkede mig for at hjælpe hende at rejse sig — hun syntes at ville rejse sig

for at gaa, men hun var for mat og støttede sig til en Baad. „Ved De, hvem det er, som er fulgt med mig?“

Med mat Stemme svarede hun: „Ja.“

„Ved De, at vi i Aften ere gaaede et langt Stykke bag efter Dem?“

Hun rystede paa Hovedet. Hun saa hverken paa ham eller paa mig, men stod i en ydmyg Stilling, idet hun holdt Hatten og Sjalet i den ene Haand, uden tilsyneladende at vide af det, og trykkede den anden knyttede Haand mod sin Pande.

„Er De fattet nok,“ spurgte jeg, „til at tale om den Sag, som interesserede Dem i saa høj Grad den Aften, da det sneede saa stærkt?“

Hun begyndte igen at hulke og fremstammede en uartikuleret Tak til mig, fordi jeg ikke havde jaget hende bort fra Døren.

„Jeg vil ikke sige noget til mit Forsvar,“ sagde hun efter et kort Ophold. „Jeg er slet, jeg er fortabt. Jeg har slet intet Haab. Men sig ham, Sir“ — hun havde trukket sig bort fra ham — „sig ham, hvis De ikke foragter mig alt for meget til at gøre det, at jeg aldrig paa nogen Maade har været Skyld i hans Ulykke.“

„Det er der heller aldrig nogen, der har givet Dem Skyld for,“ svarede jeg med samme Inderlighed som hun.

„Tager jeg ikke fejl,“ vedblev hun med kvalt Stemme, „var det Dem, som kom ind i Køkkenet den Aften, hun var saa god og venlig imod mig, ikke skyede mig saaledes som alle de andre, men hjalp mig saa kærlig! Var det ikke Dem, Sir?“

„Jo, det var,“ svarede jeg.

„Jeg havde for længe siden ligget i Floden,“ sagde hun og stirrede med et frygteligt Udtryk paa den, „dersom jeg havde haft nogen Synd imod hende paa min Samvittighed. Jeg kunde ikke have ladet være at styrte mig i den, havde jeg haft nogen Del deri!“

„Aarsagen til hendes Flugt er alt for velkendt. At De ikke havde nogen Del deri, det tro vi gerne — det vide vi.“

„Oh, hun vilde have gjort mig meget bedre, hvis jeg havde haft et bedre Hjerte,“ udbrød Pigen med fortvivlet Anger; „thi hun var altid saa god imod mig! Hun sagde aldrig et uvenligt Ord til mig eller andet, end der var ret. Er det rimeligt, at jeg skulde søge at gøre hende til, hvad jeg selv er? Da jeg havde mistet alt, hvad der giver Livet Værd, var min bitreste Tanke den, at jeg for stedse var skilt fra hende.“

Med den ene Haand paa Rælingen af Baaden og med nedslaaede Øjne holdt Mr. Peggotty den anden Haand op for sit Ansigt.

„Og da jeg før den Aften havde hørt, hvad der var sket, af en bekendt fra vor By, da,“ udbrød Martha, „var det, der smertede mig mest, at Folk vilde huske paa, at hun engang havde omgaaedes mig, og sige, at jeg havde fordærvet hende! Skønt Himlen er mit Vidne, vilde jeg gerne have givet mit Liv for at skaffe hende hendes gode Navn tilbage!“

Hun havde saa længe været uvant til at beherske sig, at det var et hjerteskærende Syn at se den Maade, hvorpaa hun gav sin Anger og Smerte Luft.

„At have døet vilde ikke have været meget, nej! Jeg vilde have levet!“ udbrød hun. „Jeg vilde have levet, til jeg var bleven gammel, i de usle Gader, have vandret afskyet omkring i Mørket og set Dagen bryde frem over de spøgelseagtige Husrækker og husket paa, hvorledes den samme Sol engang plejede at skinne ind i mit Værelse og vække mig — ja, selv det vilde jeg have gjort for at frelse hende!“

Hun sank ned paa Stenene, tog nogle af dem i hver Haand og knugede dem, som om hun vilde have knust dem. Hun vred sig stadig i en eller anden ny Stilling, strittede ud med Armene og snoede dem sammen foran sit Ansigt, som om hun vilde udelukke den Smule Lys,

der fandtes, fra sine Øjne, og lod Hovedet synke, som om det tyngedes af utaalelige Minder.

„Hvad skal jeg gøre?“ sagde hun, idet hun saaledes kæmpede med sin Fortvivlelse. „Hvorledes kan jeg vedblive at være, hvad jeg er, en Forbandelse for mig selv og en Skændsel for enhver, jeg kommer nær?“ Pludselig vendte hun sig om mod min Ledsager: „Træd paa mig, dræb mig! Medens hun var Deres Stolthed, vilde De have troet, at jeg havde besmittet hende, om jeg var kommen til at røre ved hende med min Kjole paa Gaden. De kan ikke — hvorledes skulde De kunne det? — tro en Stavelse af det, der kommer over mine Læber. Det vilde være en evig Skam for Dem, endog nu, om hun og jeg vekslede et Ord. Jeg klager ikke. Jeg siger ikke, at hun og jeg ere hinandens Lige — jeg ved, at der er langt, langt imellem os. Jeg siger kun, at jeg trods al min Brøde og al min Elendighed er hende taknemmelig af min ganske Sjæl og elsker hende. Tro ikke, at enhver Følelse er dræbt i mit Hjerte. Stød mig bort, som hele Verden gør. Dræb mig, fordi jeg er det, jeg er, og fordi jeg engang har kendt hende; men tro ikke det om mig!“

Medens hun fremsatte denne Bøn, saa han paa hende med et vildt, aandsfraværende Blik, og da hun tav, rejste han hende venlig op.

„Martha,“ sagde han, „Gud forbyde, at jeg skulde dømme Dem; jeg bør mindst af alle gøre det, min Pige! De kender ikke den Forandring, der i Tidens Løb er foregaaet med mig, naar De kan tro det. Ja!“ Her standsede han et Øjeblik og vedblev derpaa: „De ved ikke, hvorfor denne Herre og jeg have ønsket at tale med Dem. De ved ikke, hvad vi have for. Hør nu efter!“

Han havde en mærkelig Indflydelse over hende. Hun stod og krympede sig foran ham, som om hun var bange for at møde hans Øjne; men hendes lidenskabelige Sorg var bragt fuldstændig til Tavshed.

„Hvis De har hørt," sagde Mr. Peggotty, „hvad der forefaldt mellem Master Davy og mig den Aften, saa ved De ogsaa, at jeg har været vidt omkring for at søge efter min kære Søsterdatter. Min kære Søsterdatter," gentog han med Fasthed; „for hun er mig langt kærere nu, Martha, end nogen Sinde før."

Hun holdt Hænderne for Ansigtet, men sagde intet.

„Jeg har hørt hende fortælle," vedblev Mr. Peggotty, „at De tidlig blev fader- og moderløs, uden nogen Ven til at tage sig af Dem. De kan maaske forestille Dem, at hvis De havde haft en saadan Ven, vilde De med Tiden være kommen til at holde af ham, og at min Søsterdatter var ligesom en Datter for mig."

Da hun stod og rystede uden at sige et Ord, tog han hendes Sjal op fra Jorden og svøbte det omhyggelig om hende.

„Og derfor ved jeg," sagde han, „baade at hun vilde følge mig til Verdens yderste Ende, naar hun bare kunde faa mig at se, og at hun vilde flygte til Verdens yderste Ende for ikke at faa mig at se. For skønt hun ingen Grund har til at tvivle om min Kærlighed til hende og heller ikke gør det — og heller ikke gør det," gentog han med rolig Overbevisning om Sandheden af det, han sagde, „saa er det dog, ligesom Skammen traadte imellem os og skilte os ad."

I hvert eneste af hans simple, gribende Ord læste jeg et nyt Vidnesbyrd om, at han havde tænkt over dette ene Emne og undersøgt det fra alle Sider.

„Efter vor, det vil sige Master Davys og min Regning," vedblev han, „vil hun sagtens tidlig eller sildig ty her til London. Vi, Master Davy, jeg og vi alle tro, at De er lige saa uskyldig i alt, hvad der er hændet hende, som Barnet i Moders Liv. De sagde, at hun havde været venlig og god og kærlig imod Dem. Gud velsigne hende, det ved jeg, hun var! Det ved jeg, hun var mod alle. De er taknemmelig imod hende og holder af hende. Hjælp os da

nu, saa godt De kan, med at finde hende, og Himlen lønne Dem derfor!“

For første Gang saa hun hastig paa ham, som om hun ikke var vis paa, hvad han havde sagt.

„Har De Tillid til mig?“ spurgte hun i en dæmpet, forbavset Tone.

„Fuldt og fast!“ sagde Mr. Peggotty.

„Vil De tillade mig at tale til hende, hvis jeg skulde finde hende; give hende Husly, hvis jeg har noget Husly at dele med hende, og da, uden hendes Vidende, komme til Dem og føre Dem til hende?“ spurgte hun hurtig.

Vi svarede bægge paa een Gang: „Ja!“

Hun vendte Øjnene mod Himlen og forsikrede højtidelig, at hun med Liv og Sjæl vilde vie sig til denne Opgave, aldrig vilde tabe den af Syne, aldrig tabe Modet, saa længe der var mindste Glimt af Haab. Hvis hun svigtede, gid da det Livsmaal, hun nu havde, og som bandt hende til noget, der ej var af det onde, maatte efterlade hende om muligt endnu mere fortabt og fortvivlet, end hun den Aften havde været ved Flodbredden, og gid hun da evig maatte være forstødt af Gud og Mennesker!

Hun hævede ikke sin Stemme over en dæmpet Hvisken og henvendte sig ikke til os, men sagde dette til Nathimlen; derpaa blev hun staaende ubevægelig stille og stirrede ned i det mørke Vand.

Vi fandt det rigtigst nu at meddele hende alt, hvad vi vidste, hvilket jeg fortalte hende omstændelig. Hun hørte meget opmærksomt efter og med et Ansigt, som trods dets vekslende Minespil dog hele Tiden udtrykte et og det samme. Undertiden fyldtes hendes Øjne med Taarer, men dem undertrykkede hun. Det var, ligesom hun var bleven en hel anden og ikke kunde være rolig nok.

Da hun var bleven underrettet om alt, spurgte hun, hvor hun kunde træffe os. Under en mat Gadelygte opskrev jeg vore Adresser paa et Blad af min Notebog, som jeg rev ud og gav hende, og som hun stak ind paa sit

Bryst. Da jeg spurgte hende, hvor hun boede, svarede hun efter en Pavse: „Ikke længe paa noget Sted;“ det var bedst, at vi ikke fik det at vide.

Da Mr. Peggotty nu hviskende foreslog, hvad der allerede var faldet mig selv ind, tog jeg min Pung frem, men var ikke i Stand til at overtale hende til at tage imod Penge eller til at love, at hun vilde gøre det en anden Gang. Jeg forestillede hende, at Mr. Peggotty ikke kunde kaldes fattig af en Mand i hans Stilling at være, og at Tanken om, at hun vilde paatage sig dette Hverv, medens hun var henvist til sine egne Hjælpekilder, var os meget imod. Men hun var urokkelig. Paa dette ene Punkt var hans Indflydelse over hende lige saa afmægtig som min. Hun takkede ham hjertelig, men var ikke til at overtale.

„Jeg kan maaske faa Arbejde! I det mindste vil jeg prøve derpaa,“ sagde hun.

„Men modtag i det mindste nogen Hjælp, til De har forsøgt derpaa,“ svarede jeg.

„Det jeg har lovet, kunde jeg ikke gøre for Penge,“ sagde hun. „Jeg kunde ikke tage imod dem, om jeg saa var ved at sulte ihjel. At give mig Penge vilde være at unddrage mig Deres Tillid, at berøve mig det Livsmaal, De har givet mig, at fratage mig den eneste visse Ting, der frelser mig fra Floden.“

„I den store Dommers Navn,“ sagde jeg, „for hvem De og vi alle skulle møde, naar han kalder os, opgiv denne skrækkelige Tanke. Vi kunne alle gøre noget godt, naar vi kun ville.“

Hun skælvede, hendes Læber dirrede, og hendes Ansigt var blegere, da hun svarede:

„Det er maaske blevet nedlagt i Deres Hjerter at frelse en elendig Skabning, for at hun kan gøre Bod. Jeg er bange for at tænke derpaa; det synes at være alt for dristigt. Skulde jeg udrette noget godt, kunde jeg maaske begynde at haabe; thi endnu er der ikke kommet andet end ondt af mine Gerninger. Mit usle Liv skal for første

Gang i lang Tid betros mig paa Grund af det, De have givet mig at udrette. Jeg ved ikke mere og kan ikke sige mere.“

Hun undertrykkede atter de Taarer, der havde begyndt at flyde, udstrakte sin skælvende Haand og rørte ved Mr. Peggotty, som om der var en lægende Kraft ved ham, og forsvandt derpaa ad den ensomme Vej. Hun havde været syg, sandsynligvis allerede i lang Tid, og jeg lagde Mærke til, at hun var mager og udtæret, og at hendes indfaldne Øjne vidnede om Savn og Lidelser.

Vi fulgte hende et kort Stykke, da vor Vej førte os i samme Retning, indtil vi kom tilbage til de oplyste og folkerige Gader. Jeg havde en saa ubetinget Tillid til hendes Forsikring, at jeg spurgte Mr. Peggotty, om det ikke kunde se ud, som om vi mistroede hende, naar vi gik længer bag efter hende. Da han var af samme Mening og lige saa overbevist om hendes Ærlighed, lod vi hende styre hendes egen Kurs og gik selv ad Highgate til. Han fulgte mig et langt Stykke, og vi skiltes ad med de inderligste Ønsker om et heldigt Udfald af dette ny Forsøg.

Det var Midnat, da jeg kom hjem. Jeg havde allerede naaet min egen Port og stod og lyttede efter St. Paulskirkens dumpe Klokke, da jeg blev forundret ved at se, at Døren til min Tantes Hus stod aaben, og at et svagt Lys i Gangen skinnede ud paa Vejen.

I den Tanke, at min Tante havde faaet et af sine gamle Forskrækkelses-Anfald og maaske iagttog en eller anden indbildt Ildebrand i det fjerne, gik jeg hen for at tale med hende, men saa nu til min store Forbavselse, at der stod et Mandfolk i hendes lille Have.

Han havde et Glas og en Flaske i sin Haand og var i Færd med at drikke. Jeg blev staaende mellem det tykke Løv udenfor, thi Maanen var nu kommen frem, og jeg genkendte det Menneske, som jeg tidligere havde holdt for en Indbildning af Dick, og hvem jeg og min Tante engang havde mødt i Londons Gader.

Han spiste saavel som drak og syntes at have en graadig Appetit. Han lod ogsaa til at undersøge Huset med nysgerrige Blikke, som om det var første Gang, han saa det. Efter at have bukket sig ned for at sætte Flasken paa Jorden skottede han op til Vinduerne og saa sig om, skønt med et sky og utaalmodigt Udtryk, som om han længtes efter at komme bort.

Lyset i Gangen formørkedes et Øjeblik, og min Tante kom ud. Hun var i en ophidset Stemning og talte nogle Penge op i Haanden paa ham; jeg hørte dem klingre.

„Hvad kan det nytte?“ spurgte han.

„Jeg kan ikke undvære flere,“ sagde min Tante.

„Saa kan jeg ikke gaa,“ sagde han. „Der! Tag dem igen!“

„Du slette Menneske,“ svarede min Tante heftig, „hvor kan du handle saaledes mod mig? Dog hvorfor spørger jeg derom? Det er, fordi du ved, hvor svag jeg er! Hvad andet kan jeg gøre for at blive fri for dine Besøg end at overlade dig til din Skæbne?“

„Naa, hvorfor overlader du mig da ikke til min Skæbne?“

„Og det kan du spørge mig om!“ svarede min Tante. „Hvilket Hjerte du maa have!“

Han stod og raslede tvært med Pengene og rystede paa Hovedet, indtil han omsider sagde:

„Det er altsaa alt, hvad du vil give mig?“

„Det er alt, hvad jeg kan give dig. Du ved, at jeg har haft Tab og er fattigere, end jeg før var. Det har jeg sagt dig. Nu da du har faaet det, hvorfor vil du da volde mig den Smerte at blive et Øjeblik længer og lade mig se, hvad du er bleven til?“

„Jeg er bleven lurvet nok, hvis det er det, du mener,“ sagde han; „jeg fører et Liv som en Ugle.“

„Du har røvet mig det meste af det, jeg nogen Sinde har ejet,“ sagde min Tante. „Du lukkede mit Hjerte for hele Verden i mange, mange Aar. Du handlede troløst,

utaknemmeligt og grusomt mod mig. Gaa og fortryd det. Føj ikke ny Fornærmelser til de mange, mange, du allerede har tilføjet mig!“

„Ja vel!“ svarede han. „Det lyder jo meget smukt, det! Naa, for denne Gang faar jeg at se, hvorledes jeg hjælper mig.“

Mod sin Vilje syntes han at blive skamfuld ved at se min Tantes Vredestaarer og luskede ud af Haven. Idet jeg gjorde et Par raske Skridt, som om jeg var kommen i samme Øjeblik, mødte jeg ham ved Porten og traadte ind, lige som han gik ud. Vi saa vist, men ingenlunde venlig paa hinanden, idet vi gik forbi hinanden.

„Tante,“ sagde jeg hurtig, „dette Menneske har igen forskrækket Dem! Lad mig tale til ham; hvem er han?“

„Barn,“ svarede min Tante og tog min Arm, „kom indenfor og tal ikke til mig i ti Minutter.“

Vi satte os i hendes lille Dagligstue. Min Tante trak sig tilbage bag ved den runde, grønne Skærm, der var skruet fast til Ryggen af en Stol, og tørrede af og til sine Øjne et Kvarters Tid. Derpaa kom hun frem igen og satte sig ved Siden af mig.

„Trot,“ sagde min Tante rolig, „det var min Mand.“

„Deres Mand, Tante? Jeg troede, han var død!“

„Død for mig,“ svarede min Tante, „men dog levende.“

Jeg blev siddende i stum Forbavselse.

„Betsey Trotwood ser ikke ud, som om ømmere Følelser var noget, der laa for hende,“ vedblev min Tante med Fatning; „men der var en Tid, da hun troede fuldt og fast paa den Mand, da hun elskede ham, Trot, da der ikke gaves noget Bevis paa Hengivenhed og Kærlighed, som hun jo vilde have givet ham. Han lønnede hende ved at ødelægge hendes Formue og næsten knuse hendes Hjerte. Derfor har hun een Gang for alle lagt den Slags Følelser paa Hylden.“

„Kære, gode Tante!“

„Jeg handlede ædelmodigt imod ham,“ vedblev min

Tante, idet hun, som hun plejede, lagde sin Haand oven paa min. „Efter den lange Tid tør jeg nok sige det. Han havde været saa grusom imod mig, at jeg let kunde have udvirket en Skilsmisse paa fordelagtige Vilkaar for mig selv; men jeg gjorde det ikke. Han satte snart alt, hvad jeg havde givet ham, over Styr, sank dybere og dybere, giftede sig med et andet Fruentimmer, tror jeg, og blev en Eventyrer, en Spiller, en Bedrager. Du ser selv, hvad han nu er. Men han var en smuk Mand, da jeg giftede mig med ham," sagde min Tante med en Genklang af sin fordums Stolthed og Beundring i Tonen, „og jeg Tosse troede, at han ogsaa var en Mand af Ære."

Hun trykkede min Haand og rystede paa Hovedet.

„Nu er han intet, mindre end intet for mig, Trot. Men hellere end at se ham straffet for sine Forbrydelser, hvilket han vilde blive, dersom han drev om her i Landet, giver jeg ham flere Penge, end jeg har Raad til, naar han en Gang imellem viser sig, for at han skal rejse bort. Jeg var en Tosse, da jeg giftede mig med ham, og jeg er for saa vidt en Tosse i det Punkt, som jeg af Hensyn til det, jeg fordum mente om ham, ikke engang kan taale at se denne Skygge af mit Ungdomsideal blive behandlet haardt. Thi jeg mente det saa alvorligt, Trot, som en Kvinde nogen Sinde har ment det."

Min Tante sluttede sine Meddelelser med et dybt Suk.

„Se saa, min Ven," vedblev hun. „Nu kender du Begyndelsen, Midten og Enden og det hele. Vi to ville aldrig tale mere derom med hinanden, og du vil naturligvis heller ikke tale til nogen anden derom. Det er min kedelige Historie, og den ville vi holde for os selv, Trot!"

Tyvende Kapitel.

Huslige Optrin.

Jeg arbejdede flittig paa min Bog, dog uden at lade den gribe forstyrrende ind i den punktlige Opfyldelse af mine Pligter som Bladreferent, og den kom ud og gjorde megen Lykke. Jeg bedøvedes ikke af det Bifald, som rungede i mine Øren, skønt jeg var saare modtagelig for det, og ingen vist kunde synes bedre om mit Værk end jeg selv. Jeg har altid ved mine Iagttagelser af den menneskelige Natur lagt Mærke til, at den, som har Grund til at tro paa sig selv, aldrig gør Blæst, for at andre skulle tro paa ham. Derfor bevarede jeg min Beskedenhed ligefrem af Agtelse for mig selv, og jo mere Bifald jeg vandt, des mere stræbte jeg efter at fortjene det.

Jeg havde været saa heldig, med hvad jeg havde skrevet i Bladet og andetsteds, at jeg efter dette ny Held mente, at det ikke var mere end billigt, at jeg slap fri for de kedsommelige Debatter. En skønne Aften nedskrev jeg derfor den parlamentariske Lirekassemusik for sidste Gang og har aldrig hørt den siden, skønt jeg endnu genkender de gamle Melodier i Aviserne uden væsentlige Variationer hele Sessionen igennem (undtagen maaske, at de ere mere langtrukne).

Jeg skriver nu om den Tid, da jeg havde været gift i omtrent halvandet Aar. Efter forskellige Eksperimenter havde vi helt opgivet at tage os af Husholdningen. Huset holdt sig selv, og vi holdt en Tjenestedreng. Denne Ynglings Hovedsyssel var at skændes med Kokkepigen. Han forekommer mig at have levet under en Hagl af Potteskaar. Hans hele Tilværelse var en Kamp. Han kunde skrige om Hjælp ved de mest upassende Lejligheder — f. Eks. naar vi havde et lille Middagsselskab eller et Par gode Venner hos os om Aftenen — og kom tumlende ud af Køkkenet, medens Jærnkastevaaben fløj bag efter ham.

Vi havde gerne skilt os ved ham, men han var os saa hengiven og vilde ikke gaa. Han var en sand Taareperse og udbrød i saa ynkelige Jeremiader, naar der faldt Vink om, at vor Forbindelse maatte ophøre, at vi vare nødte til at beholde ham. Han havde ingen Moder — ingen Slægtninge, saa vidt jeg kunde opdage, undtagen en Søster, der flygtede til Amerika, saa snart vi havde skilt hende af med ham; det var, som om vi havde faaet en hæslig ung Skifting at trækkes med. Han havde en levende Forestilling om sin ulykkelige Stilling og gned altid sine Øjne med sit Trøjeærme eller bukkede sig for at pudse Næsen med den yderste Flig af et lille Lommetørklæde, som han aldrig tog helt op af Lommen, men stadig gemte og sparede paa.

Denne ulyksalige Page, som var bleven fæstet i et uheldigt Øjeblik, var en Kilde til stadig Sorg for mig. Jeg iagttog ham, alt som han voksede til — og han voksede som en Pralbønne — med en pinlig Frygt for den Tid, da han skulde til at barbere sig, ja endog for den Dag, da han vilde blive graahaaret og skallet. Jeg saa ingen Mulighed for nogen Sinde at blive ham kvit og tænkte ofte paa, hvilken Byrde han vilde være, naar han blev gammel.

Jeg havde aldrig ventet noget mindre end den Maade, hvorpaa denne ulykkelige reddede mig ud af min Forlegenhed. Han stjal Doras Ur, der, ligesom enhver anden Ting, som hørte os til, ikke havde nogen bestemt Plads, og gjorde det i Penge, og Pengene ødede han til at køre frem og tilbage mellem London og Uxbridge uden paa Diligencen. Efter at have gjort denne Tur femten Gange, saa vidt jeg husker, blev han bragt til Politistationen i Bow Street. Han ejede dengang kun halvfemte Shillings og en gammel Fløjte, hvorpaa han ikke kunde spille.

Denne Overraskelse og dens Følger vilde have været mig langt mindre ubehagelige, hvis han ikke havde været saa angerfuld. Men han var umaadelig angerfuld og det paa en ejendommelig Maade, nemlig ikke en gros, men i smaa Portioner. Saaledes fremkom han f. Eks. Dagen efter,

at jeg havde været nødt til at møde med ham i Retten, med visse Afsløringer vedrørende en Kurv nede i Kælderen, som vi troede var fuld af Vin, men i hvilken der ikke fandtes andet end Flasker og Propper. Vi troede nu, at han havde lettet sin Samvittighed og fortalt det værste, han vidste om Kokkepigen; men et Par Dage efter følte hans Samvittighed sig paa ny trykket, og han aabenbarede da, at hun havde en lille Pige, som tidlig hver Morgen bortførte vort Brød, og at han selv var bleven bestukken til at holde Mælkemanden med Kul. Nogle Dage derefter underrettede Politiet mig om, at man efter hans Anvisning var kommen paa Spor efter Oksestege i Skarnfjerdingen og Duge i Kludeposen. Kort efter kom han med helt ny Afsløringer og tilstod at være vidende om, at Ølmanden tænkte paa at gøre Indbrud i vort Hus, hvorpaa denne straks blev sat fast. Jeg skammede mig saaledes over at være bleven taget saadan ved Næsen, at jeg gerne havde givet ham, hvad det skulde være, for at stoppe Munden paa ham eller tilbudt en klækkelig Sum, for at man skulde lade ham løbe. Det gjorde kun Sagen værre, at han ingen Forestilling havde herom, men troede, at han gjorde mig Afbigt ved enhver ny Tilstaaelse, for ikke at sige bragte mig i Taknemmelighedsgæld til sig.

Til sidst løb jeg selv min Vej, hver Gang jeg saa en Politibetjent nærme sig med et nyt Budskab, og holdt mig skjult, indtil han var bleven dømt til at deporteres. Selv da kunde han ikke holde sig rolig, men skrev stadig Breve til os og vilde saa gerne se Dora, førend han skulde rejse, og Dora gik ud for at besøge ham og besvimede, da hun var kommen inden for Jærnstængerne. Jeg havde, kort sagt, ingen Ro, førend han var bleven landsforvist og, som jeg siden hørte, gjort til Faarehyrde etsteds „oppe i Landet“, hvor, har jeg ingen geografisk Forestilling om.

Alt dette vakte alvorlige Tanker hos mig og viste vore Fejlgreb i et nyt Lys. Trods min Ømhed for Dora,

kunde jeg ikke bare mig for en Aften at tale til hende derom.

„Kære Kone," sagde jeg, „det er mig pinligt at tænke paa, at vor Mangel paa Orden og System ikke alene bringer os selv — det ere vi jo blevne vante til — men ogsaa andre Mennesker i Forlegenhed."

„Du har længe tiet stille; men nu skal du nok til at skænde!" sagde Dora.

„Nej, slet ikke, min Ven; lad mig blot forklare dig, hvad jeg mener."

„Jeg tror ikke, jeg bryder mig om at høre det," sagde Dora.

„Men jeg vil have, at du skal høre det, min Skat. Sæt Jip fra dig."

Dora holdt dens Næse hen mod min og sagde „Bu!" for at forjage min Alvor; men da dette ikke lykkedes hende, kommanderede hun den ind i dens Pagode og sad og saa paa mig med foldede Hænder og en resigneret Mine.

„Tingen er, min Ven," begyndte jeg, „at der er noget smitsomt ved os. Vi smitte alle, som komme i Berøring med os."

Jeg var maaske bleven ved paa denne billedlige Maade, dersom Doras Ansigt ikke havde mindet mig om, at hun var over al Maade nysgerrig efter at vide, om jeg var i Færd med at foreslaa en ny Slags Vaccination eller et andet Lægemiddel mod denne usunde Tilstand. Jeg tog mig derfor i det og søgte at tale tydeligere.

„Vi sætte ikke alene vore Penge og vort Velvære, ja undertiden ogsaa vort gode Humør paa Spil, min Pige, ved ikke at lære at passe bedre paa; men vi udsætte os tillige for det alvorlige Ansvar at fordærve enhver, der kommer i vor Tjeneste eller har noget at gøre med os. Jeg begynder at frygte for, at hele Skylden ikke er paa den ene Side; men at alle disse Mennesker opføre sig slet, fordi vi ikke selv opføre os godt."

„At komme med saadan en Beskyldning," udbrød

Dora og spilede Øjnene op, „og sige, at du nogen Sinde har set mig tage Guldure! Aah!“

„Kæreste Ven,“ indvendte jeg, „hvad er det dog for en taabelig Snak! Hvem har gjort den mindste Hentydning til Guldure?“

„Det gjorde du, det ved du meget vel; du sagde, at jeg ikke havde opført mig godt, og sammenlignede mig med ham.“

„Med hvem?“ spurgte jeg.

„Med Pagen,“ hulkede Dora. „Du grusomme Menneske, at sammenligne din egen Kone med en deporteret Page! Hvorfor sagde du mig ikke din Mening om mig, førend vi bleve gifte? Hvorfor sagde du mig ikke, du hjerteløse Mand, at du var overbevist om, at jeg var værre end en deporteret Page? At du kan have saadanne skrækkelige Tanker om mig! Du gode Gud!“

„Hør nu, min egen Dora,“ sagde jeg og søgte venlig at fjerne Lommetørklædet, som hun trykkede mod sine Øjne, „dette er ikke alene meget latterligt, men ogsaa urigtigt af dig. For det første er det ikke sandt.“

„Du sagde altid, at han for med Usandhed,“ hulkede Dora, „og nu siger du det samme om mig. Aah, hvad skal jeg gøre!“

„Jeg maa virkelig bede dig, min søde Pige, at være fornuftig og høre rigtig efter, hvad jeg sagde og vil sige. Kære Dora, lære vi ikke selv at opfylde vore Pligter mod dem, vi have i vor Tjeneste, ville de aldrig lære at opfylde deres Pligter imod os. Jeg frygter, at vi give Folk Lejlighed til at gøre, hvad der ikke er rigtigt, som vi aldrig burde give dem. Selv om vi af vor egen fri Vilje vare saa skødesløse med hele vor Menage, som vi ere, selv om vi syntes godt derom og fandt det behageligt, hvilket vi ikke gøre, er jeg dog overbevist om, at vi ikke have Ret til at blive ved paa den Maade. Vi fordærve ligefrem Folkene, og det ere vi forpligtede til at tænke paa. Det

er en Tanke, som jeg ikke kan blive kvit, og den gør mig undertiden meget urolig. Se der, min Ven, det er alt. Kom nu og vær ikke nogen Nar!“

Dora vilde i lang Tid ikke tillade mig at fjerne Lommetørklædet. Hun sad og hulkede og mumlede, at naar jeg blev saaledes pint og plaget, hvorfor havde jeg da giftet mig! Hvorfor havde jeg ikke, om det saa havde været Dagen før vort Bryllup, sagt, at jeg vidste, at jeg vilde blive pint og plaget, og helst vilde være fri! Naar jeg ikke kunde lide hende, hvorfor sendte jeg hende da ikke bort til hendes Tanter i Putney eller til Julie Mills i Ostindien? Julie vilde blive glad ved at se hende og ikke kalde hende en deporteret Page; Julie havde aldrig kaldt hende saadant noget. Kort sagt, Dora var saa ulykkelig og gjorde mig saa ulykkelig ved at være i denne Tilstand, at jeg indsaa, at det var unyttigt at gentage denne Slags Forsøg, om end paa en nok saa blid Maade, og at jeg maatte tage Sagen paa en anden Maade.

Hvad skulde jeg da gøre? „Danne hendes Aand?“ Dette var en almindelig Talemaade, som havde en god og lovende Klang, og jeg besluttede da at danne Doras Aand.

Jeg begyndte straks. Naar Dora var meget barnagtig, og jeg havde haft langt større Lyst til at føje hende, søgte jeg at være alvorlig — og bragte hende og mig selv med i slet Humør. Jeg talte til hende om de Ting, der optog mine Tanker, læste Shakespeare for hende — og trættede hende i højeste Grad. Jeg vænnede mig til at give hende, ligesom ganske tilfældig, smaa Stumper af nyttige Kundskaber og sunde Meninger — og hun for tilbage for dem, naar jeg fyrede dem af, som om de havde været kinesiske Pistoler. Hvor tilfældig eller naturlig jeg end søgte at danne min lille Kones Aand, kunde jeg dog ikke undlade at se, at hun altid havde en instinktmæssig Følelse af, hvad jeg havde for, og blev et Bytte for den mest levende Frygt. Især var det mig klart, at hun

mente, at Shakespeare var en skrækkelig Fyr. Det gik meget langsomt med Dannelsen.

Jeg fik Traddles til at hjælpe mig uden hans Vidende og lod, hver Gang han besøgte os, mine Miner springe imod ham til Doras Opbyggelse paa anden Haand. Den Masse praktisk Visdom, jeg saaledes indgav Traddles, var umaadelig og af bedste Kvalitet, men gjorde ingen anden Virkning paa Dora, end at den tog Modet fra hende og fik hende til at skælve af Frygt for, at Turen skulde komme til hende. Jeg indtog samme Stilling som en Skolemester, en Fælde, en Faldgrube, — spillede altid samme Rolle over for Dora som en Edderkop over for en Flue og gjorde hende altid umaadelig angest, naar jeg for ud af mit Hul.

Ikke des mindre holdt jeg ud i flere Maaneder, idet jeg saa ud over dette Overgangsstadium fremad til den Tid, da der vilde være fuldkommen Harmoni mellem Dora og mig, naar jeg havde „dannet hendes Aand“ til min fulde Tilfredshed. Da jeg imidlertid til sidst saa, at jeg intet havde udrettet, uagtet jeg i al denne Tid havde været saa urokkelig som en Klippe, gik det op for mig, at Doras Aand maaske allerede var dannet. Ved nærmere Overvejelse forekom dette mig at være saa sandsynligt, at jeg opgav min Plan, som havde set mere lovende ud i Teorien end i Praksis, og besluttede fra nu af at være tilfreds med min Barnekone og ikke søge at forvandle hende til noget andet. Jeg var hjertelig ked af selv at være saa klog og skarpsindig og se min Øjesten under Tvang, og jeg købte da et Par smukke Ørenringe til hende og et Halsbaand til Jip og gik en Dag hjem for at gøre mig behagelig.

Dora blev henrykt over de smaa Foræringer og kyssede mig nok saa glad, men der var dog en Skygge imellem os, om den end var aldrig saa lille, og jeg havde sat mig for, at den ikke skulde være der. Skulde der endelig være en saadan Skygge nogetsteds, vilde jeg for Fremtiden gemme den i mit eget Bryst.

Jeg satte mig paa Sofaen hos min Kone, stak Ørenringene i hendes Øren og sagde, at jeg var bange for, at vi i den sidste Tid ikke vare komne saa godt ud af det sammen som før, og at Skylden var min, hvilket jeg oprigtig troede, og hvilket den virkelig ogsaa var.

„Tingen er, elskede Dora," sagde jeg, „at jeg har søgt at være fornuftig."

„Og ogsaa at gøre mig fornuftig," ytrede Dora frygtsomt. „Ikke sandt, Daddę?" tilføjede hun og trak Øjenbrynene saa nydelig i Vejret.

Jeg nikkede og kyssede de adskilte Læber.

„Det nytter ingen Verdens Ting," sagde Dora og rystede paa Hovedet, saa Ørenringene klingede. „Du ved, at jeg er en lille ubetydelig en, og hvad jeg fra Begyndelsen af vilde have dig til at kalde mig. Kan du ikke det, er jeg bange for, at du aldrig kommer til at holde af mig. Er du vis paa, at du ikke somme Tider synes, at det vilde have været bedre at have —"

„Gjort hvilket, min Ven?" Thi hun gjorde ikke Mine til at blive ved.

„Intet!" sagde Dora.

„Intet?" gentog jeg.

Hun slyngede sine Arme om min Hals og lo og kaldte sig selv med sit Yndlingsnavn en Gaas og skjulte sit Ansigt paa min Skulder i en saadan Fylde af Lokker, at det var et helt Arbejde at skyde dem til Side og faa det at se.

„Om jeg ikke syntes, at det vilde have været bedre intet at gøre, end at have prøvet paa at danne min lille Kones Aand?" sagde jeg og lo ad mig selv. „Er det Spørgsmaalet? Jo, jeg gør saamænd."

„Er det det, du har prøvet paa?" udbrød Dora. „Aa du slemme Mand!"

„Men nu vil jeg aldrig mere prøve derpaa," sagde jeg. „Thi jeg elsker hende saa højt, saaledes som hun er."

„Kan jeg nu ogsaa stole paa det?“ spurgte Dora og krøb tættere ind til mig.

„Hvorfor,“ sagde jeg, „skulde jeg søge at forandre, hvad der i saa lang Tid har været mig saa dyrebart? Du kan aldrig blive sødere, end du er af Naturen, min egen Dora, og vi ville ikke prøve flere dumme Eksperimenter, men vende tilbage til vor gamle Maade og være glade.“

„Og være glade!“ gentog Dora. „Ja, hele Dagen! Og du vil ikke bryde dig om, at det somme Tider gaar en lille bitte Smule galt?“

„Nej, nej. Vi ville finde os deri, saa godt vi kunne.“

„Og du vil ikke mere sige til mig, at vi fordærve andre Mennesker, vel?“ lokkede Dora. „Thi du ved, at det er saa skrækkelig haardt.“

„Nej, nej,“ sagde jeg.

„Jeg maa hellere være dum end ulykkelig, maa jeg ikke?“

„Du maa hellere være dig selv end noget andet i Verden.“

„I Verden! Ak, Dadde, Verden er saa stor.“

Hun rystede paa Hovedet, vendte sine straalende, klare Øjne op mod mine, kyssede mig, brast i en hjertelig Latter og hoppede bort for at give Jip det ny Halsbaand paa.

Saaledes endte mit sidste Forsøg paa at tilvejebringe nogen Forandring hos Dora. Jeg havde været helt ulykkelig under det. Jeg kunde ikke udholde min egen ensomme Visdom; jeg kunde ikke forene den med hendes tidligere Bøn til mig om at kalde hende min Barnekone. Jeg satte mig for at gøre i Stilhed, hvad jeg kunde, for at bedre vore huslige Forhold, men jeg forudsaa, at jeg kun vilde udrette meget lidt, naar jeg ikke atter vilde udarte til Edderkop og stadig ligge paa Lur.

Og den omtalte Skygge, som ikke længer skulde være imellem os, men alene hvile paa mit eget Hjerte, hvorledes faldt den!

Den gamle ulykkelige Følelse gennemtrængte mit Liv. Den var bleven dybere, dersom den overhovedet havde forandret sig, men den var lige saa uklar som før. Det var ligesom en sørgmodig Melodi, der høres svagt om Natten. Jeg elskede min Kone inderlig og var lykkelig; men den Lykke, jeg engang havde drømt om, var ikke den Lykke, jeg nød, og der fattedes stadig noget.

For at opfylde den Overenskomst, jeg har sluttet med mig selv om at afspejle min Sjæl paa disse Blade, undersøger jeg den atter nøjagtigt og bringer dens Hemmeligheder for Lyset. Det, jeg savnede, holdt jeg endnu for et ungdommeligt Fantasibillede, for noget, der ikke kunde opnaas, og det smertede mig naturligvis nu, ligesom alle andre Mennesker, at gøre denne Opdagelse. Men at det vilde have været bedre for mig, om min Kone kunde have hjulpet mig mere og delt de mange Tanker med mig, som jeg nu maatte gemme hos mig selv, og at dette kunde have været Tilfældet, det vidste jeg.

Undertiden opstod den Tanke hos mig: Hvad kunde eller hvad vilde være sket, hvis Dora og jeg aldrig havde kendt hinanden? Men hun var saa fast sammenvokset med mig, at jeg slet ikke kunde faa rigtig fat paa denne Forestilling — den smuttede straks bort fra mig igen ligesom et Spindelvæv, der sværer i Luften.

Jeg elskede hende stedse. Det, jeg beskriver, slumrede, vaagnede halvt og slumrede atter ind i min Sjæls inderste Dyb. Det mærkedes ikke paa mig; jeg ved ikke af, at det havde nogen Indflydelse paa, hvad jeg sagde eller gjorde. Jeg bar Byrden af alle vore smaa Sorger og alle mine Planer; Dora holdt Pennene, og vi følte bægge, at Rollerne vare fordelte saaledes, som Omstændighederne krævede det. Hun holdt inderlig af mig og var umaadelig stolt af mig, og naar Agnes skrev nogle faa alvorlige Ord i sine Breve til Dora om den Stolthed og Interesse, hvormed mine gamle Venner hørte Tale om min voksende Anseelse og læste min Bog, som om det var mig selv, de

hørte tale, læste Dora dem for mig med Glædestaarer i sine klare Øjne og sagde, at jeg var en kær, gammel, klog, berømt Mandsling.

„Et ungt, uerfarent Hjertes første misforstaaede Tilbøjelighed.“ Disse Ord af Mrs. Strong randt mig stadig i Hu paa dette Tidspunkt og vare næsten altid i mine Tanker. Jeg vaagnede ofte med dem om Natten; jeg husker endog at have læst dem i Drømme, skrevne paa Husmure. Thi jeg vidste nu, at mit Hjerte havde været ungt og uerfarent, dengang det først havde elsket Dora, og at det, hvis det havde været erfarent, aldrig havde følt, hvad det hemmelig havde følt, efter at vi vare blevne gifte.

„Intet fjerner Ægtefolk saa meget fra hinanden som Uoverensstemmelse i Hu og Tanker.“ Disse Ord huskede jeg ogsaa. Jeg havde søgt at tillempe Dora efter mig selv og fundet det umuligt; der stod nu kun tilbage at lempe mig efter Dora, at dele, hvad jeg kunde, med hende og være lykkelig, at bære, hvad jeg maatte, paa mine egne Skuldre og dog være lykkelig. Dette var den Tugt, hvorunder jeg søgte at bringe mit Hjerte, da jeg begyndte at tænke. Det gjorde mit andet Ægteskabsaar lykkeligere end mit første, og hvad der var endnu bedre, det gjorde Doras Liv til lutter Solskin.

Men alt som dette Aar skred frem, aftog Doras Kræfter. Jeg havde haabet, at lettere Hænder end mine skulde have hjulpet til at forme hendes Karakter, og at et Barnesmil ved hendes Bryst kunde have modnet min Barnekone til en Kvinde. Men det skulde ikke være saaledes. Aanden flagrede et Øjeblik paa Tærskelen til sit lille Fængsel og fløj derpaa bort uden at have kendt til Fangenskab.

„Naar jeg igen kan løbe omkring ligesom før, Tante,“ sagde Dora, „skal Jip faa sig nogle ordentlige Løbeture. Han er bleven saa doven og magelig.“

„Jeg er bange for,“ svarede min Tante, der sad med sit Arbejde ved Siden af hende, „at han lider af et værre Onde end som saa. Alderdom, Dora!“

„Tror De, han er gammel?“ spurgte Dora forundret. „Hvor det dog forekommer mig underligt, at Jip skulde være gammel!“

„Det er en Sygdom, vi alle ere udsatte for, du smaa, efterhaanden som vi blive ældre,“ sagde min Tante muntert; „jeg føler mig ikke mere fri for den, end jeg plejede at være, kan jeg forsikre dig.“

„Men Jip,“ sagde Dora og saa medlidende paa Hunden, „endogsaa lille Jip! Aa den Stakkel!“

„Jeg er vis paa, at han endnu har lang Tid tilbage, Lille Blomst,“ sagde min Tante og klappede Dora paa Kinden, idet hun bøjede sig ud fra sit Leje for at se paa Jip, der svarede hende ved at staa paa Bagbenene og gøre forskellige mislykkede astmatiske Forsøg paa at klatre op med Hovedet og Skuldrene. „Den maa have et Stykke Flonel ind i sit Hus til Vinter, og det skulde ikke undre mig, om den blev rigtig rask igen til Foraaret, naar Blomsterne komme. Nej, se til den lille Køter! om den saa var saa sejlivet som en Kat, men alligevel skulde til at dø, tror jeg dog, at den vilde gø ad mig, saa længe den havde Vejr i sig.“

Dora havde hjulpet den op i Sofaen, hvor den virkelig bød min Tante saa rasende Trods, at den ikke kunde holde sig lige, men gøede sig ganske krum. Jo mere min Tante saa paa den, des arrigere blev den; thi hun havde i den sidste Tid begyndt at bruge Briller, og af en eller anden ufattelig Grund holdt den Glassene for en personlig Fornærmelse.

Med mange Overtalelser fik Dora den til at lægge sig ved Siden af hende, og da den var bleven rolig, trak hun gentagne Gange et af dens lange Øren gennem sin Haand og sagde tankefuldt: „Endogsaa lille Jip! Aa den Stakkel!“

„Dens Lunger ere gode nok,“ sagde min Tante muntert, „og dens Arrigskab er endnu usvækket. Den har sikkert en Række Aar for sig. Men vil du have en Hund

til at løbe Væddeløb med, Lille Blomst, saa har den levet for godt dertil, og jeg vil give dig en anden.“

„Tak, Tante,“ sagde Dora, „men lad det hellere være!“

„Ja, ja, da,“ sagde min Tante og tog Brillerne af.

„Jeg kunde ikke lide at have nogen anden Hund end Jip. Det vilde ikke være pænt mod Jip! Desuden kunde jeg ikke være saa gode Venner med nogen anden Hund, fordi den vilde ikke have kendt mig, før jeg blev gift, og ikke have gøet ad Dadde, da han begyndte at komme i vort Hus. Jeg er bange for, at jeg ikke vilde bryde mig om nogen anden Hund end Jip, Tante.“

„Det er sandt nok,“ svarede min Tante og klappede hende paa Kinden, „du har Ret.“

„De er vel ikke vred?“ sagde Dora. „Er De?“

„Hvor kan du dog tro, jeg er vred, mit Lam!“ udbrød min Tante og bukkede sig kærligt ned over hende.

„Nej, nej, jeg tror det egentlig ikke,“ svarede Dora, „det var dumt af mig; men jeg er lidt træt, og saa blev jeg saa underlig til Mode ved at tale om Jip; han har kendt mig under alt det, der er hændet mig, ikke sandt, Jip? Og jeg kunde ikke bringe det over mit Hjerte at tilsidesætte ham, fordi han har forandret sig lidt, vel, Jip?“

Jip krøb tættere ind til sin Herskerinde og slikkede dovent hendes Haand.

„Du er ikke saa gammel, Jip, at du allerede vil forlade din Madmoder,“ sagde Dora. „Vi kunne endnu have lidt Glæde af hinandens Selskab!“

Min smukke Dora! Da hun den følgende Søndag kom ned til Middagsbordet og var saa glad over at se gamle Traddles, der altid spiste til Middag hos os om Søndagen, troede vi, at hun om et Par Dage vilde „løbe omkring ligesom før.“ Men de sagde: Vent endnu et Par Dage; og saa igen: Vent endnu et Par Dage; men hun hverken løb eller gik. Hun saa saa godt ud og var meget munter, men de smaa Fødder, der plejede at være saa vævre,

naar de dansede omkring Jip, vare nu matte og rørte sig ikke.

Jeg begyndte at bære hende ned hver Morgen og op igen hver Aften, og imedens klyngede hun sig om min Hals og lo, som om jeg gjorde det for et Væddemaals Skyld. Jip gøede og dansede omkring os og løb i Forvejen og vendte sig gispende om paa Trappen for at se, om vi kom. Min Tante, der var den bedste og fornøjeligste Sygeplejerske, tradskede bag efter os som en vandrende Masse af Sjaler og Puder. Dick vilde ikke have afstaaet sin Post som Lysebærer til noget levende Menneske. Traddles blev ofte staaende ved Foden af Trappen for at se til og modtage spøgefulde Hilsener fra Dora til den sødeste Pige i Verden. Det var et helt lystigt Optog, og Dora var den lystigste af os alle.

Dog undertiden, naar jeg løftede hende op og mærkede, at hun var bleven lettere, blev jeg greben af en lammende Følelse, som om jeg nærmede mig en iskold Egn, der endnu var skjult for mit Blik, og Blodet stivnede i mine Aarer. Jeg undgik at gøre mig Rede for denne Følelse ved at give den Navn eller ved at tænke nøjere derover, indtil jeg en Aften, da den havde grebet mig meget stærkt, og min Tante havde forladt hende med den sædvanlige Afskedshilsen: „God Nat, Lille Blomst," satte mig ene ved min Pult og græd ved at tænke paa, hvilket ildevarslende Navn det var, og hvorledes Blomsten visnede i sit Udspring paa Træet!

Et og tyvende Kapitel.

Gaader.

En Morgen modtog jeg med Posten følgende Brev, der var dateret fra Canterbury og adresseret til mig i Doctors' Commons, og som satte mig i stor Forundring:

„Højstærede.

Omstændigheder, som jeg personlig ikke er Herre over, have i et længere Tidsrum afbrudt det fortrolige Forhold, som altid har skaffet og altid vil skaffe mig en sjælden Glæde, hvor ringe Lejlighed mine Forretningspligter end levne mig til at kaste Blikket tilbage paa Fortidens gyldne Minder. Dette i Forbindelse med den ophøjede Plads, hvortil Deres Talenter have hævet Dem, Højstærede, afskrækker mig fra at driste mig til at tage mig den Frihed at tiltale min Ungdomsledsager med det fortrolige Navn Copperfield. Det er nok at vide, at det Navn, som jeg har den Ære at hentyde til, stedse vil blive gemt som en Skat blandt vore Familie-Dokumenter — jeg mener de af Mrs. Micawber opbevarede Aktstykker vedrørende vor tidligere logerende — med en til Kærlighed grænsende personlig Agtelse.

Det sømmer sig ikke for en, der ved sine individuelle Fejlgreb og et tilfældigt Sammenstød af uheldige Omstændigheder er bleven bragt i den Stilling som det strandede Skib — dersom det tør være ham tilladt at bruge en saa maritim Benævnelse om sig selv — som nu griber Pennen for at henvende sig til Dem — det sømmer sig ikke, gentager jeg, for en Person i denne Stilling at bruge Komplimenteringens eller Lykønskningens Sprog. Det overlader han til dygtigere og renere Hænder.

Saafremt Deres langt vigtigere Sysler skulde tillade Dem at forfølge disse ufuldkomne Skrifttegn saa langt, vil De naturligvis spørge, hvilket Formaal jeg har med at nedskrive nærværende Linier paa Papiret. Tillad mig at sige, at jeg fuldkommen indrømmer det fornuftige i et saadant Spørgsmaal og skrider til at udtale mig nærmere, idet jeg forudskikker, at Formaalet ikke er af pekuniær Natur.

Uden at gøre nogen mere direkte Hentydning til den skjulte Evne, der mulig kunde findes hos mig, til at slynge Tordenkilen eller sende den fortærende og hævnende Lue i en bestemt Retning, maa det være mig tilladt i Forbigaaende at sige, at mine lyseste Drømme ere tilintetgjorte for stedse — at min Sjæls

Fred og mit Livs Glæde er ødelagt — at mit Hjerte ikke længer sidder paa det rette Sted — og at jeg ikke længer gaar med oprejst Pande blandt mine Medmennesker. Kræften fortærer Blomsten; den beske Kalk er fyldt til Randen. Ormen er i Færd med sin Gerning og vil snart være færdig med sit Offer. Jo før, des bedre. Dog jeg vil ikke gøre Sidespring.

I min pinlige Sindstemning — en Sindstemning, som ikke engang Mrs. Micawber i sin Egenskab af Kvinde, Hustru og Moder har kunnet faa Bugt med — er det min Hensigt at fly for mig selv en stakket Tid og bruge en Frist af otte og fyrretyve Timer til at gense Skuepladsen for min Ungdoms svundne Glæder i Hovedstaden. Blandt andre Steder ville mine Fødder naturlig ogsaa vende sig mod Kings Bench Fængslet, denne Havn for huslig Fred og Lykke. Naar jeg siger, at jeg — om Gud vil — i Overmorgen om Aftenen Klokken syv præcis vil være uden for dette Fængsels sydlige Mur, er mit Formaal med denne skriftlige Meddelelse opnaaet.

Jeg føler, at jeg ingen Ret har til at bede min tidligere Ven, Mr. Copperfield, eller min tidligere Ven, Mr. Thomas Traddles, hvis denne Herre endnu er til, om at nedlade sig til at møde mig og forny vort fordums Forhold fra gamle Dage, saa vidt det er muligt. Jeg indskrænker mig til at henkaste den Bemærkning, at til den Time og paa det Sted, jeg har opgivet, kan man finde de ødelagte Levninger, der endnu

ere tilbage

af

et

faldent Taarn,

„Wilkins Micawber.“

„P. S. Det er maaske bedst at tilføje, at Mrs. Micawber ikke er indviet i mine Hensigter.“

Jeg gennemlæste Brevet flere Gange. Skønt jeg tog tilbørligt Hensyn til Micawbers ophøjede Stil og den overordentlige Nydelse, det var for ham at sætte sig til at skrive lange Breve ved enhver mulig og umulig Lejlighed, troede jeg dog, at der laa noget vigtigt skjult paa Bunden af denne gaadefulde Meddelelse. Jeg gemte den for at tænke nærmere over den og tog den frem igen for at læse den

endnu en Gang og sad endnu og brød mit Hoved med den da Traddles kom.

„Bedste Ven," sagde jeg, „jeg er aldrig bleven saa glad over at se dig. Du kommer i det allerheldigste Øjeblik for at hjælpe mig med din sunde Dømmekraft. Jeg har faaet et meget mærkeligt Brev fra Micawber."

„Nej virkelig?" udbrød Traddles. „Er det sandt? Og jeg har faaet et fra Mrs. Micawber."

Traddles, der var bleven varm af at gaa, og hvis Haar ved den forenede Virkning af legemlig og sjælelig Bevægelse strittede i Vejret, som om han saa et Genfærd, tog med disse Ord sit Brev frem og byttede med mig. Jeg fulgte ham med Øjnene, til han var kommen midt ind i Micawbers Brev, og svarede paa den Øjenbrynsopløftelse, hvormed han sagde: „Slynge Tordenkilen eller sende den fortærende og hævnende Lue ud!" Du gode Gud, Copperfield!" hvorpaa jeg gav mig til at læse Mrs. Micawbers Brev.

Det lød saaledes:

„Min bedste Hilsen til Mr. Thomas Traddles. Skulde han endnu mindes en Person, som tidligere havde den Lykke at kende ham godt, tør jeg da ulejlige ham et Øjeblik? Jeg forsikrer Mr. T. T., at jeg ikke vilde besvære ham, dersom jeg var i nogen anden Stilling end paa Grænsen af Vanvid.

Skønt det er smerteligt for mig at skulle sige det, er den før saa huslige Micawbers Kulde mod hans Kone og Børn Aarsagen, hvorfor jeg retter min sørgelige Bøn til Mr. Thomas Traddles og udbeder mig hans Overbærenhed. Mr. T. kan ikke gøre sig nogen Forestilling om den Forandring, der er foregaaet med Micawbers Væsen, om hans Vildhed, hans Heftighed. Den er efterhaanden tiltagen, indtil den har faaet Udseende af Sindsforvirring. Der gaar næppe en Dag, kan jeg forsikre, uden at der finder en eller anden Paroxysme Sted. Mr. T. vil ikke forlange, at jeg skal skildre mine Følelser, naar jeg underretter ham om, at jeg er bleven vant til at høre Micawber paastaa, at han har solgt sig selv til F . . . . n. Hemmelighedsfuldhed og Gaadefuldhed have længe været Hovedtrækkene i hans Karakter og afløst ubegrænset Tillid. Den mindste Anledning, endog det uskyldige Spørgsmaal: Hvad han vil have til Middag? bringer

ham til at udtale Ønsket om Skilsmisse. Da han i Aftes fik en barnlig Bøn om to Pence til at købe Brystsukker for, truede han Tvillingerne med en Østerskniv!

Jeg beder Mr. Traddles at bære over med mig, fordi jeg gaar ind paa disse Enkeltheder. Uden dem vilde Mr. T. have ondt ved at danne sig den svageste Forestilling om min hjerteskærende Stilling.

Tør jeg nu betro Mr. T. Hensigten med mit Brev? Vil han nu tillade mig at appellere til hans Venskab? Ja; thi jeg kender hans Hjerte!

Kærlighedens skarpe Blik blendes ikke saa let, naar det hører til Kvindekønnet. Micawber rejser til London. Skønt han omhyggelig fordrejede sin Haand, da han i Morges før Frokost skrev Adressekortet, som han fæstede paa den lille brune Vadsæk fra lykkeligere Dage, opdagede den ægteskabelige Bekymrings Ørneblik dog, at der stod: „d o n“ ganske tydelig. Diligencens Holdested i West-End er Guldkorset. Tør jeg indstændig bede Mr. T. om at opsøge min vildledte Ægtefælle og bringe ham til Fornuft? Tør jeg bede Mr. T. søge at træde imellem Micawber og hans dybt sørgende Familie? Ak nej; thi det vilde være for meget!

Skulde Mr. Copperfield endnu mindes en saa ringe og lidt kendt Person, vil Mr. T. da overbringe ham Forsikringen om min uforandrede Agtelse og rette samme Bøn til ham? I ethvert Tilfælde vil han have den Godhed at optage dette som en strengt privat Meddelelse, hvortil der under ingen Omstændigheder tør hentydes, om end nok saa fjernt, i Micawbers Nærværelse. Skulde Mr. T. nogen Sinde svare herpaa — hvilket jeg maa tro er højst usandsynligt — vil et Brev adresseret til E. M., Poste restante, Canterbury, have mindre pinlige Følger, end hvis det adresseres direkte til den, der i sin højeste Nød underskriver sig

Mr. Thomas Traddles's ærbødige Tjenerinde og taknemmelige Veninde

„Emma Micawber.“

„Hvad mener du om det Brev?“ spurgte Traddles og saa paa mig.

„Hvad mener du om det andet?“ spurgte jeg; thi han læste endnu stadig i det med sammentrukne Øjenbryn.

„Jeg tror, at de bægge to have mere at sige, Copperfield, end deres Breve i Almindelighed pleje; men jeg ved ikke,

hvad det er. De ere bægge skrevne i al Oprigtighed, derom er jeg overbevist, og uden at de have stukket Hovederne sammen. Den Stakkel!“ her pegede han paa Mrs. Micawbers Brev, medens vi stod ved Siden af hinanden og sammenlignede dem. „Det vil under alle Omstændigheder være en god Gerning at skrive til hende og at lade hende vide, at vi ikke skulle undlade at tale med Micawber.“

Jeg samtykkede saa meget des villigere heri, som jeg nu bebrejdede mig ikke at have taget videre Hensyn til hendes tidligere Brev. Jeg havde vel lige straks tænkt en hel Del derover, men Sysselsættelsen med mine egne Sager, mit Kendskab til Familien og den Omstændighed, at jeg ikke hørte mere fra hende, gjorde, at Sagen efterhaanden gik mig i Glemme. Jeg havde ofte tænkt paa Micawbers, men for det meste kun for at gisse over, hvilke „pekuniære Forpligtelser“ de monstro nu stiftede i Canterbury, og for at genkalde mig, hvor sky Micawber havde været over for mig, efter at han var bleven Skriver hos Uriah Heep.

Imidlertid skrev jeg nu i vort fælles Navn et trøstende Brev til Mrs. Micawber, og vi underskrev det bægge. Da vi gik til Byen for at bringe det paa Posthuset, havde Traddles og jeg en lang Samtale og opstillede en hel Mængde Formodninger, som jeg ikke har nødig at gentage. Om Eftermiddagen tog vi min Tante paa Raad med; men det eneste afgørende Resultat, vi kom til, var, at vi punktlig vilde indfinde os til det af Micawber foreslaaede Møde.

Skønt vi vare et Kvarter før Tiden paa det opgivne Sted, traf vi allerede Micawber der. Han stod med korslagte Arme lige over for Muren og iagttog Piggene paa den med et sværmerisk Udtryk, som om det var de sammenflettede Trægrene, der havde skygget over ham i hans Ungdom.

Da vi tiltalte ham, var hans Væsen noget mere forvirret og noget mindre fornemt end i gamle Dage. Han havde ved denne Udflugt aflagt sit sorte Sagførerkostume og bar den gamle Overfrakke og de snævre Bukser, men

ikke ganske med det gamle Udtryk. Han blev efterhaanden mere og mere sig selv, medens vi talte med ham, men om det saa var hans Øjeglas, syntes det at dingle mindre let, og skønt hans Flipper endnu vare af de samme vældige Dimensioner, hang de dog temmelig slapt.

„Mine Herrer," sagde Micawber efter de første Hilsener, „det er i Nøden, man skal kende sine Venner. Tillad mig at spørge til Mrs. Copperfields fysiske Befindende og ligeledes til Mrs. Traddles „in spe", det vil sige under Forudsætning af, at min Ven Mr. Traddles endnu ikke er bleven forenet med Genstanden for sin Kærlighed."

Vi takkede ham for hans Artighed og gav ham et passende Svar. Derpaa henledede han vor Opmærksomhed paa Muren og havde allerede begyndt: „Jeg forsikrer Dem, mine Herrer," da jeg tillod mig at frabede mig alle Formaliteter og bad ham tale til os paa den gamle Maade.

„Min kære Copperfield," svarede han og trykkede min Haand, „Deres Hjertelighed overvælder mig. Denne Modtagelse af en faldefærdig Ruin af det Tempel, som engang kaldtes Menneske — dersom det tør være mig tilladt at udtrykke mig saaledes — røber et Hjerte, der gør vor fælles Natur Ære. Jeg var i Færd med at ytre, at jeg atter skuer den fredelige Plet, hvor jeg har tilbragt nogle af min Tilværelses lykkeligste Timer."

„Som De upaatvivlelig har Mrs. Micawber at takke for," sagde jeg. „Jeg haaber, hun er vel?"

„Mange Tak," svarede Micawber, hvis Ansigt formørkedes ved denne Hentydning, „hun er kun saa saa. Og dette," vedblev han, idet han rystede vemodig paa Hovedet, „dette er Kings Bench! Hvor, for første Gang i mange Aar, det overvældende Tryk af pekuniære Forpligtelser ikke den ene Dag efter den anden forkyndtes af paatrængende Stemmer, som nægtede at rømme Gangen; hvor Kreditorerne ikke kunde hamre løs paa Døren, og hvor der ikke var noget, der hed personlige Stævninger. Mine Herrer, naar Skyggen af hine Jærnpigge oven paa Brandmuren afspejlede

sig paa Spadserepladsens Grus, har jeg set mine Børn danse omkring paa det indviklede Mønster og undgaa de mørke Streger. Jeg har kendt hver eneste Sten paa Stedet. Røber jeg Svaghed, vil De vide at undskylde mig.“

„Vi ere alle blevne en hel Del ældre siden den Tid, Mr. Micawber,“ sagde jeg.

„Mr. Copperfield,“ svarede han bittert; „da jeg boede i dette Tilflugtsted, kunde jeg se mine Medmennesker i Øjnene og give dem en paa Hovedet, hvis de fornærmede mig. Mine Medmennesker og jeg staa ikke længere i dette skønne Forhold til hverandre!“

Idet Micawber modfalden vendte sig bort fra Bygningen, tilbød Traddles og jeg ham hver sin Arm, hvorpaa han gik bort midt imellem os.

„Der gives visse Milepæle,“ ytrede Micawber, idet han kastede et ømt Blik tilbage over sin Skulder, „paa Vejen til Graven, som man maatte ønske aldrig at have passeret, naar det ikke var en saa ugudelig Attraa. En saadan Milepæl er Kings Bench paa min brogede Løbebane.“

„De er forstemt, Mr. Micawber,“ sagde Traddles.

„Det er jeg, Sir,“ svarede Micawber.

„Jeg vil haabe,“ vedblev Traddles, „at det ikke er, fordi De har fattet Mishag til Juraen; thi De ved jo, at ogsaa jeg er Jurist.“

Micawber svarede ikke et Ord.

„Hvorledes har vor Ven Heep det, Mr. Micawber?“ spurgte jeg efter en Pavse.

„Kære Copperfield,“ svarede Micawber, idet han pludselig kom i heftig Sindsbevægelse og blev ganske bleg, „spørger De til min Principal som Deres Ven, gør det mig ondt; spørger De til ham som min Ven, fremkalder det et sardonisk Smil paa mine Læber. I hvilken Egenskab De saa spørger til min Principal, maa det, uden at fornærme Dem, være mig tilladt at indskrænke mit Svar dertil, at hvorledes det end staar til med hans Helbred, saa ser han ud som en Ræv, for ikke at sige som en Djævel. De vil til-

lade mig som privat Individ at afslaa at udtale mig videre om et Emne, der i min officielle Stilling har drevet mig til Fortvivlelsens yderste Rand.“

Jeg udtalte min Beklagelse over, at jeg mod min Vilje havde rørt en Streng, der var ham saa ubehagelig. „Tør jeg,“ sagde jeg, „uden at udsætte mig for at gøre mig skyldig i den samme Fejltagelse, spørge, hvorledes mine gamle Venner Mr. og Miss Wickfield have det?“

„Miss Wickfield,“ sagde Micawber, som nu blev rød, „er, hvad hun altid har været, et Mønster og lysende Eksempel. Kære Copperfield, hun er den eneste stjerneklare Plet i min usle Tilværelse. Min Agtelse for denne unge Dame, min Beundring for hendes Karakter, min inderlige Hengivenhed for hende paa Grund af hendes Kærlighed, Trofasthed og Godhed! — før mig ned ad en Sidegade; thi i min nuværende Sindstilstand kan jeg ikke udholde dette!“

Vi drejede ham ind i et smalt Stræde, hvor han tog sit Lommetørklæde frem og stillede sig med Ryggen op til en Mur. Har jeg set lige saa alvorlig paa ham, som Traddles gjorde, maa han have fundet vort Selskab alt andet end opmuntrende.

„Det er min Skæbne,“ sagde Micawber og hulkede uforstilt, men dog paa en Maade, som svagt mindede om hans vante Stræben efter altid at gøre noget fint, „det er min Skæbne, mine Herrer, at vor Naturs ædlere Følelser ere blevne til Bebrejdelser for mig. Min Hyldest over for Miss Wickfield er en Pil i mit Bryst. De gjorde bedre i at lade mig sejle min egen Sø som den Landstryger, jeg er. Jeg duer kun til Ormeføde.“

Uden at ænse denne Opfordring bleve vi staaende, til han gemte sit Lommetørklæde, trak Flipperne i Vejret og, for at skuffe dem, som muligt kunde have lagt Mærke til ham, gav sig flot til, med Hatten paa Snur, at nynne en Melodi. Jeg ytrede derpaa, da jeg ikke vidste, hvad der kunde gaa tabt, hvis vi allerede nu tabte ham af Syne, at

det vilde være mig en stor Glæde at forestille ham for min Tante, naar han vilde køre med ud til Highgate, hvor en Seng stod til hans Tjeneste.

„De skal lave os et Glas af Deres egen Punch, Mr. Micawber," sagde jeg, „og glemme det, der nu ligger Dem paa Sinde over mere glædelige Minder."

„Eller," tilføjede Traddles forsigtig, „hvis De maaske vil føle Dem mere lettet ved at betro noget til Deres Venner, skal De meddele os det, Mr. Micawber."

„Mine Herrer," svarede Micawber, „gør med mig, hvad De ville! Jeg er et Halmstraa paa Dybets Overflade og tumles omkring i alle Retninger af Elefanterne — om Forladelse, jeg vilde have sagt Elementerne."

Vi gik atter videre Arm i Arm, fandt Diligencen lige i Færd med at køre og kom til Highgate uden flere Hindringer. Jeg var meget urolig og forlegen med, hvad jeg helst skulde sige eller gøre, og det var Traddles aabenbart ogsaa. Micawber var næsten hele Tiden hensunken i mørke Grublerier. Af og til gjorde han et Forsøg paa at mande sig op og nynne en Stump af en Melodi; men hans Tilbagefald til det sorteste Tungsind bleve kun end mere iøjnefaldende ved Modsætningen til Hatten, der sad paa tre Haar, mens Flipperne vare trukne op til Øjnene.

Vi gik hen til min Tante i Stedet for til mit eget Hus, da Dora ikke var vel. Min Tante kom straks, da der blev sendt Bud efter hende, og modtog Micawber med stor Hjertelighed, hvorpaa han kyssede hendes Haand og stillede sig hen i Vinduet, tog sit Lommetørklæde frem og havde en aandelig Kamp med sig selv.

Dick var hjemme. Han havde af Naturen en saa inderlig Medlidenhed med enhver, som syntes at lide, og gennemskuede saa hurtig alle den Slags Mennesker, at han trykkede Micawbers Haand i det mindste ti Gange i fem Minutter. For den fortvivlede Micawber var denne Varme hos en fremmed saa rørende, at han ved hvert Haandtryk kun kunde sige: „Sir, De overvælder mig!" hvilket glædede

Dick saa meget, at han klemte paa igen med endnu større Kraft.

„Denne Herres Venlighed," sagde Micawber til min Tante, „tager, om jeg saa maa sige, helt Vejret fra mig. For en Mand, der kæmper med Modgang og Sorg, er en saadan Modtagelse næsten for meget, kan jeg forsikre Dem."

„Min Ven, Mr. Dick," svarede min Tante stolt, „er ingen almindelig Mand."

„Derom er jeg overbevist," sagde Micawber. „Sir," thi Dick trykkede atter hans Haand, „jeg paaskønner dybt Deres Hjertelighed!"

„Hvorledes gaar det?" spurgte Dick med en medlidende Mine.

„Maadelig," sagde Micawber sukkende.

„De maa holde Modet oppe," sagde Dick, „og tage Tingene saa rolig som muligt."

Micawber blev aldeles overvældet af disse venlige Ord og ved atter at føle Dicks Haand inden i sin. „Det har været min Lod," ytrede han, „i den menneskelige Tilværelses brogede Panorama hist og her at støde paa en Oase, men aldrig har jeg stødt paa nogen saa grøn, saa frodig som den nærværende!"

Til enhver anden Tid vilde dette have moret mig meget; men jeg følte, at vi alle vare tvungne og forlegne, og jeg vogtede i en saadan Spænding paa Micawber under hans Vaklen mellem en øjensynlig Lyst til at aabenbare noget og samtidig Lyst til intet at aabenbare, at jeg blev helt febrilsk. Traddles, som sad paa Kanten af sin Stol med opspilede Øjne og strittende Haar, stirrede vekselvis paa Gulvet og paa Micawber uden at gøre saa meget som et Forsøg paa at sige et Ord. Skønt jeg saa min Tante koncentrere hele sin Opmærksomhed paa sin ny Gæst, holdt hun Fatningen bedre end nogen af os andre; thi hun vedblev at tale til ham og nødte ham til at tale, enten han vilde eller ikke.

„De er en meget gammel Ven af min Nevø, Mr. Mi-

cawber," sagde hun. „Jeg vilde ønske, at jeg havde haft den Fornøjelse at se Dem før."

„Frøken," svarede Micawber, „jeg vilde ønske, at jeg havde haft den Ære at kende Dem i en tidligere Periode. Jeg har ikke altid været det Vrag, De nu ser."

„Jeg haaber, at Mrs. Micawber og Deres Børn have det godt," sagde min Tante.

Micawber bøjede Hovedet. „De have det saa godt, Frøken," svarede han fortvivlet efter en Pavse, „som saadanne usle Kryb og Udskud kunne vente at have det."

„Gud bevares!" udbrød min Tante paa sin korte Maade; „hvad er det, De siger?"

„Min Families Eksistens staar paa Spil. Min Principal —"

Her standsede Micawber paa en ligefrem irriterende Maade og begyndte at skrælle de Citroner, som jeg havde ladet sætte frem foran ham tillige med de øvrige Ingredienser til at lave Punch af.

„Deres Principal, sagde De," ytrede Dick og stødte ham paa Armen som en blid Paamindelse.

„Min kære," svarede Micawber, „Tak, fordi De paaminder mig." Her trykkede de atter hinanden i Haanden. „Min Principal, Frøken — Mr. Heep — havde engang den Godhed at sige, at naar jeg ikke havde de Emolumenter, der følge med min Stilling hos ham, vilde jeg sandsynligvis komme til at flakke Landet rundt som Gøgler og sluge Sabler og æde det fortærende Element Ilden. Og saa vidt jeg kan indse, er det endnu muligt, at mine Børn ville blive nødsagede til at søge deres Underhold ved at vride Arme og Ben af Led, medens Mrs. Micawber understøtter deres unaturlige Kunststykker ved at spille paa Lirekasse."

Micawber svingede Kniven i Luften for tydelig at tilkendegive, at disse Forestillinger kunde ventes at ville finde Sted, naar han ikke mere var i Live, og gav sig derpaa med en fortvivlet Mine atter til at skrælle.

Min Tante støttede sin Albu paa det lille runde Bord,

hun plejede at have staaende ved Siden af sig, og saa vist paa ham. Hvor meget det end var mig imod at lokke noget ud af ham, som han ikke havde Lyst til at betro os af egen Drift, vilde jeg dog her have gaaet ham nærmere paa Klingen, naar han ikke havde tet sig paa en ganske mærkelig Maade. Blandt andet kastede han Citronskallerne i Tekedlen, hældte Sukkeret paa Lysebakken og Rommen i den tomme Kande og søgte for fuldt Alvor at skænke kogende Vand af en Lysestage. Jeg saa, at der forestod en Krise, og den kom. Han kastede alle sine Ingredienser og Apparater mellem hverandre, rejste sig op fra Stolen, tog sit Lommetørklæde frem og brast i Graad.

„Kære Copperfield," sagde han bag sit Lommetørklæde, „dette er en Opgave, som mere end nogen anden kræver Sindsro og Selvagtelse. Jeg kan ikke. Det er mig aldeles umuligt!"

„Hvad er der i Vejen, Mr. Micawber?" sagde jeg. „Saa tal dog, De er jo blandt Venner."

„Blandt Venner, Sir!" gentog han, og alt det, han havde gemt paa, brød nu ud af ham. „Store Gud, det er netop, fordi jeg er blandt Venner, at min Sindstilstand er, som den er. Hvad der er i Vejen, mine Herrer? Hvad er der ikke i Vejen? Keltringestreger er der i Vejen; Lumpenhed er der i Vejen! Svig, Bedrageri, Intriger er der i Vejen, og Navnet paa hele denne skændige Masse er — **Heep!**"

Min Tante slog Hænderne sammen, og vi for alle op som vanvittige.

„Kampen er overstaaet!" vedblev Micawber, idet han gestikulerede heftig med sit Lommetørklæde og af og til slog helt ud med Armene, som om han svømmede under overmenneskelige Vanskeligheder. „Jeg vil ikke længer finde mig i dette Liv. Jeg er et elendigt Menneske, som er afskaaren fra alt det, der gør Livet udholdeligt. Jeg har været som en bandlyst i denne djævelske Skurks Tjeneste. Giv mig min Kone, giv mig mine Børn tilbage, sæt Mi-

cawber i Stedet for den jammerlige Usling, som gaar i de Støvler, der for Tiden sidde paa mine Fødder, og byd mig at sluge en Sabel i Morgen, og jeg skal gøre det — med Appetit!“

Jeg har aldrig i mit Liv set et Menneske saa ophidset. Jeg søgte at berolige ham, for at vi kunde komme til en fornuftig Forklaring, men han blev heftigere og heftigere og vilde ikke høre et Ord.

„Jeg vil ikke tage noget Menneske i Haanden,“ sagde han gispende, stønnende og pustende i den Grad, at han lignede et Menneske, der plasker i et koldt Bad, „før jeg har sprængt — den — vederstyggelige — Slange — **Heep** i Luften! Jeg vil ikke modtage nogens Gæstfrihed, før jeg har — faaet Bjærget Vesuv — til at sprude Ild — paa — den gudsforgaaende Skurk — **Heep!** Enhver Forfriskning under dette Tag — især — Punch — vilde — kvæle mig — medmindre jeg i Forvejen — havde — revet Øjnene ud — af — Hovedet paa — den nedrige Bedrager og Løgner — **Heep!** Jeg — vil ingen kende — og — intet sige — og — intetsteds bo — før jeg har knust — den — top-maalte og udlærte Hykler og Meneder — **Heep** — saa der ikke bliver Spor tilbage af ham!“

Jeg var virkelig bange for, at Micawber skulde dø paa Stedet. Den Maade, hvorpaa han kæmpede sig igennem disse uartikulerede Sætninger, og hver Gang han nærmede sig Heeps Navn, opbød hele sin Kraft, styrtede sig over det i en afmægtig Tilstand og udstødte det med en Heftighed, der grænsede til det utrolige, var frygtelig, men nu, da han sank dampende ned paa en Stol og stirrede paa os med alle mulige Farver i sit Ansigt, medens den ene Knude efter den anden skød op langs hans Strube, hvorfra de syntes at fare op i hans Pande, saa han ud, som om han var paa det yderste. Jeg vilde have ilet ham til Hjælp, men han vinkede mig bort og vilde ikke høre et Ord.

„Nej, Copperfield! Ingen Meddelelse — før Miss Wickfield faar Oprejsning for de Forurettelser, der ere tilføjede

hende af den lumpne Keltring — **Heep!**“ — Jeg er aldeles overbevist om, at han ikke kunde have sagt tre Ord, naar dette Navn ikke havde givet ham en forbavsende Kraft, hver Gang han mærkede, at det kom. — „Ubrødelig Hemmelighed — for hele Verden — ingen Undtagelser — i Dag otte Dage — ved Frokosttid — alle til Stede — Tante med — og den yderst forekommende Herre — i det Hotel i Canterbury — hvor Mrs. Micawber og jeg — den gamle Vise i Kor — og — skal rive Masken af den gemene Bandit — **Heep!** Ikke mere at sige — eller laane Øre til Overtalelser — gaar straks — ikke i Stand — til at udholde Selskab — paa Sporet af den fordømte Forræder — **Heep!**“

Med denne sidste Gentagelse af det magiske Ord, der havde holdt ham oppe, styrtede Micawber ud af Huset og efterlod os fulde af Spænding, Haab og Forundring, saa at vor Tilstand kom hans meget nær. Men selv da var hans Lidenskab for at skrive Breve for stærk, til at han kunde modstaa den; thi inden vi endnu havde faaet Tid til at sunde os, modtog jeg følgende Hyrdebrev fra et nærliggende Værtshus, hvor han var gaaet ind for at skrive det.

„I største Hemmelighed og Fortrolighed.

„Højstærede!

Jeg tillader mig gennem Dem at bringe Deres fortræffelige Tante min Undskyldning for min Heftighed. Et længe undertrykt Udbrud af en ulmende Vulkan var Resultatet af en indre Kamp, som lettere lader sig tænke end beskrive.

Jeg haaber at have udtrykt mig nogenlunde forstaaeligt med Hensyn til vort Møde i Dag otte Dage om Morgenen i den offentlige Bespisningsanstalt i Canterbury, hvor min Hustru og jeg engang havde den Ære sammen med Dem at istemme den velkendte Sang af den udødelige, skotske Toldembedsmand.

Naar jeg har opfyldt min Pligt og faaet den Oprejsning, som alene kan sætte mig i Stand til at se mine Medmennesker i Øjnene, da er min Rolle udspillet. Der staar da kun tilbage at nedsænke mine jordiske Levninger paa det Sted,

„Hvor under dunkle Taarepile
De bolde Fædre salig hvile.“
— Med den simple Indskrift:

Wilkins Micawber.

To og tyvende Kapitel.

Mr. Peggottys Drøm gaar i Opfyldelse.

Imidlertid vare flere Maaneder hengaaede efter vort Møde med Martha. Jeg havde ikke set hende siden, men hun havde flere Gange talt med Mr. Peggotty. Hendes ivrige Søgen havde ikke ført til noget, og efter det, han fortalte mig, lod det heller ikke til, at de havde opdaget det mindste, der kunde give Oplysning om Milles Skæbne. Jeg tilstaar, at jeg begyndte at mistvivle om, at hun vilde blive funden, og hældede mere og mere til den Tro, at hun var død.

Hans Overbevisning rokkedes ikke. Saa vidt jeg ved — og jeg tror, at jeg kunde se lige ind i hans ærlige Hjerte — vaklede han ingen Sinde i sin blinde Tillid til, at han vilde finde hende. Hans Taalmodighed trættedes aldrig. Og skønt jeg skælvede for den Smerte, det vilde volde ham, naar han en Dag saa sit faste Haab knust med eet Slag, saa laa der dog i dette Haab noget saa religiøst, noget, som paa en saa rørende Maade udtrykte, at dets Anker hvilede i hans ædle Naturs reneste Dyb, at den Ærbødighed og Agtelse, jeg nærede for ham, voksede med hver Dag.

Det var ikke en lad Fortrøstning, som nøjedes med at haabe uden at gøre andet. Han havde hele sit Liv igennem været en virksom Mand og vidste, at naar han trængte til Hjælp, maatte han selv trøstig tage Haand i med og

hjælpe sig selv. Jeg har set ham tage af Sted om Aftenen og gaa lige til Yarmouth, fordi det anede ham, at Lyset maaske ikke stod i Vinduet i den gamle Baad. Jeg har set ham, efter at have læst noget i Avisen, som kunde passe paa hende, gribe sin Stav og gøre en Rejse paa over ti Mile. Han rejste til Søs til Neapel og tilbage igen efter at have faaet de Oplysninger, som Miss Dartle havde skaffet mig. Alle disse Rejser foretoges med den største Tarvelighed; thi det var hans stadige Formaal at spare Penge sammen for Milles Skyld, hvis hun skulde blive fun-den. Under alle disse langvarige Anstrengelser hørte jeg ham aldrig klage, hørte jeg ham aldrig sige, at han var træt eller modløs.

Dora havde ofte set ham efter vort Bryllup og kunde rigtig godt lide ham. Jeg kan endnu se ham staa i Nær-heden af hendes Sofa med sin grove Hue i Haanden, medens min Barnekones blaa Øjne ere fæstede paa hans Ansigt med ængstelig Undren. Undertiden, naar han kom til mig i Tusmørket for at tale med mig, fik jeg ham til at ryge sin Pibe i Haven, medens vi gik langsomt frem og tilbage ved Siden af hinanden. Billedet af hans øde og forladte Hjem og den Hygge, der var udbredt over det i mine barn-lige Øjne, naar Ilden brændte om Aftenen, og Stormen hylede omkring det, stod i saadanne Øjeblikke lyslevende for mig. Ved en af disse Lejligheder fortalte han mig, at han den foregaaende Aften havde set Martha staa og vente i Nærheden af hans Logi, hvorpaa han var gaaet ud til hende, og hun havde da bedet ham om ikke paa nogen Maade at forlade London, førend han havde set hende igen.

„Sagde hun Dem hvorfor?“ spurgte jeg.

„Jeg spurgte hende derom, Master Davy,“ sagde han, „men hun er altid saa ordknap, og hun fik kun mit Løfte og gik saa sin Vej.“

„Sagde hun, naar De kunde vente at se hende igen?“ spurgte jeg videre.

„Nej, Mr. Davy,“ svarede han og lod tankefuldt Haan-

den glide ned over Ansigtet. „Ogsaa det spurgte jeg hende om, men det var mere — sagde hun — end hun kunde sige.“

Da jeg for længe siden havde ophørt at opmuntre ham med Forhaabninger, der vare byggede paa Sand, sagde jeg intet andet hertil, end at jeg nok troede, at han snart vilde faa hende at se igen. De Gisninger, hans Meddelelser fremkaldte hos mig, omtalte jeg ikke, og de vare svage nok.

Omtrent fjorten Dage derefter gik jeg en Aften alene i min Have. Det havde regnet hele Dagen, og Luften var klam og fugtig. Det tætte Løv paa Træerne var tungt af Væde, men skønt Himlen endnu var mørk, havde det holdt op at regne, og de glade Fugle kvidrede lystig. Alt som jeg vandrede omkring i Haven, og Tusmørket faldt paa, forstummede deres spæde Stemmer, og der indtraadte den dybe Stilhed, som er ejendommelig for en saadan Aften paa Landet, naar ikke det mindste Blad rører sig, undtagen naar det en Gang imellem drypper fra Træerne.

Ved Siden af vort Hus var der en lille grøn Buegang af Gitterværk og Vedbend, hvorigennem jeg kunde se ud paa Vejen uden for Huset. Jeg vendte tilfældigvis Øjnene hen mod dette Sted, medens jeg tænkte paa mange forskellige Ting og opdagede udenfor en Skikkelse, iført en simpel Kaabe. Den bøjede sig hen mod mig og vinkede ivrig.

„Martha!“ sagde jeg og gik hen til den.

„Kan De følge med?“ hviskede hun med bevæget Stemme. „Jeg har været hos ham, men han var ikke hjemme. Jeg skrev, hvor han skulde gaa hen, og lagde det selv paa hans Bord. De sagde, at han snart vilde komme hjem. Jeg har Efterretninger til ham. Kan De følge med straks?“

Jeg svarede ved øjeblikkelig at gaa ud ad Porten. Hun gjorde en hastig Bevægelse med Haanden, som om hun vilde paalægge mig Tavshed og Taalmodighed, og vendte sig om i Retning af London, hvorfra hun var kommen ilfærdig til Fods, som man kunde se paa hendes Dragt.

Jeg spurgte hende, om det ikke var vort Bestemmelsessted, og da hun med den samme hastige Bevægelse som før gjorde et bekræftende Tegn, standsede jeg en Droske, der kom forbi, og vi satte os ind i den. Da jeg spurgte hende, hvor Kusken skulde køre hen, svarede hun: „I Nærheden af Golden Square! Hurtigt!“ og krøb derpaa sammen i en Krog, idet hun holdt sin ene skælvende Haand for sit Ansigt, medens hun med den anden gjorde den tidligere Bevægelse, som om hun ikke kunde taale at høre nogen tale.

Spændt, som jeg var, og delt mellem Haab og Frygt, saa jeg paa hende for at faa en Forklaring; men da jeg kunde se, hvor inderlig hun ønskede at tie, og følte, at jeg i Grunden ogsaa selv havde mest Lyst dertil i dette Øjeblik, gjorde jeg intet Forsøg paa at bryde Tavsheden. Vi kørte af Sted uden at veksle et Ord. Undertiden saa hun ud ad Vinduet, som om hun syntes, at vi kørte for langsomt, skønt vi i Virkeligheden kørte rask, men blev for øvrigt ganske i den samme Stilling som fra først af.

Vi steg ud ved en af Gaderne, der førte til den Plads, hun havde nævnet, hvor jeg lod Vognen holde, da jeg tænkte, at vi muligvis kunde faa Brug for den. Hun lagde sin Haand paa min Arm og førte mig ind i en af de skumle Gader, af hvilke der gaves adskillige paa denne Kant, hvor Husene engang havde været smukke Familieboliger, men for længe siden vare udartede til usle Herberger, som lejedes ud i enkelte Værelser. Idet hun traadte ind i en aabenstaaende Gadedør og slap min Arm, vinkede hun til mig, at jeg skulde følge efter hende op ad den fælles Trappe, der dannede ligesom en Biflod til Gaden.

Huset vrimlede af Beboere. Medens vi gik op, aabnede Folk deres Døre og stak Hovederne ud, og vi kom forbi andre Folk paa Trappen, som gik ned. Ved at se op ad Forsiden, førend vi gik ind, havde jeg set Fruentimmer og Børn hænge ud over Urtepotter i Vinduerne, og vi syntes at have vakt deres Nysgerrighed; thi det var de samme, der saa ud ad Dørene. Det var en bred, panelet Trappe-

gang med et massivt Rækværk af mørkt Træ, Dørgesimser, der vare prydede med udskaarne Frugter og Blomster, og brede Bænke i Vinduesfordybningerne. Men alle disse Tegn paa fordums Storhed vare i en frygtelig snavset og forfalden Tilstand; Forraadnelse, Fugtighed og Ælde havde angrebet Trapperne, som paa mange Steder vare brøstfældige og endog usikre. Man havde vel søgt at tilføre det hensygnende Legeme nyt Blod ved hist og her at bøde paa det gamle kostbare Træværk med almindeligt Fyrretræ; men det lignede et Ægteskab mellem en gammel, reduceret Adelsmand og en fattig Plebejer og saa ud, som om bægge Parter ikke vilde have noget med hinanden at gøre. Flere af Bagvinduerne paa Trappegangen vare blevne malede sorte eller helt tilmurede. I dem, som vare tilbage, fandtes næppe en Rude, og gennem de forfaldne Rammer, hvor den slette Luft stadig syntes at komme ind, men aldrig at gaa ud, saa jeg gennem andre rudeløse Vinduer ind i andre Huse, der vare i en lignende Tilstand, og jeg svimlede ved at se ned i en ussel Gaard, der tjente som fælles Skarndynge for hele Huset.

Vi gik op til det øverste Stokværk. Undervejs forekom det mig et Par Gange, at jeg i Halvmørket saa et Glimt af en kvindelig Skikkelse, som gik op foran os. Da vi bøjede om for at gaa op ad den sidste Trappe mellem os og Taget, saa vi tydelig, at denne Skikkelse blev staaende et Øjeblik uden for en Dør. Derpaa drejede den Laasen om og gik ind.

„Hvad er det?“ hviskede Martha. „Hun gik jo ind i mit Kammer. Jeg kender hender ikke!“

Men det gjorde jeg. Jeg havde med Forbavselse i hende genkendt Miss Dartle.

Jeg sagde med faa Ord min Vejviserske noget om, at det var en Dame, som jeg havde set før, og næppe havde jeg gjort det, før vi hørte hendes Stemme inde i Kammeret, skønt vi fra det Sted, hvor vi stod, ikke kunde høre, hvad hun sagde. Martha gentog med en forundret Mine sin forrige

Bevægelse og førte mig sagte op ad Trappen og derpaa ad en lille Bagdør, der ikke syntes at være forsynet med Laas, og som hun skød op med et Tryk, ind i et lille, tomt Kvistkammer med et lavt, skraat Loft, og ikke stort større end et Skab. Imellem dette og det Kammer, hun kaldte sit, var der en lille Mellemdør, som stod halv aaben. Her standsede vi, forpustede af Opstigningen, og hun lagde sagte sin Haand paa mine Læber. Jeg kunde kun se, at det inderste Kammer var temmelig stort, at der stod en Seng i det, og at der hang nogle simple Billeder af Skibe paa Væggene, men jeg kunde hverken se Miss Dartle eller den Person, hun talte til, og min Ledsagerinde kunde lige saa lidt se dem.

Der herskede en Dødsstilhed et Øjeblik. Martha holdt den ene Haand for min Mund og løftede den anden op i en lyttende Stilling.

„Det er mig lige meget, om hun er hjemme eller ikke," sagde Rosa Dartle hovmodig; „jeg kender hende ikke. Det er Dem, jeg er kommen for at se."

„Mig?" svarede en blid Stemme.

Ved Lyden af den gennemfor en Gysen mig; Stemmen var Milles!

„Ja," sagde Miss Dartle, „jeg er kommen for at se Dem. Hvad, skammer De Dem ikke over det Ansigt, der har været Skyld i saa meget?"

Det ubarmhjertige, uforsonlige Had, der laa i hendes Tone, dens kolde, strenge Skarphed og dens undertrykte Harme, gjorde samme Indtryk paa mig, som om jeg saa hende staa for mig i det fulde Dagslys. Jeg saa de lynende, sorte Øjne og den udmarvede, lidenskabelige Skikkelse, og jeg saa Arret, hvis hvide Spor gennemskar hendes Læber, dirre og banke, medens hun talte.

„Jeg er kommen for at se James Steerforths Elskerinde," sagde hun, „den Pige, som løb bort med ham og nu er Genstanden for Bysladderen blandt de allersimpleste Folk i hendes Fødeby; den frække, udlærte Flane, der giver

sig af med Personer som James Steerforth. Jeg har Lyst til at vide, hvorledes saadant et Kryb ser ud.“

Der hørtes en Raslen, som om den ulykkelige Pige, der blev overøst med disse Bitterheder, løb hen mod Døren, og den talende hurtig stillede sig foran den. Den afløstes af et Øjebliks Pavse. Da Miss Dartle atter talte, var det med sammenpressede Tænder og en Stampen i Gulvet.

„Bliv staaende,“ sagde hun, „eller jeg blotter Dem for hele Huset, for hele Gaden; søger De at undslippe mig, vil jeg holde Dem tilbage, om det saa skulde være ved Haaret!“

En forskrækket Stønnen var det eneste Svar, der naaede mit Øre. Der blev igen stille. Jeg vidste ikke, hvad jeg skulde gøre. Hvor meget jeg end ønskede at gøre en Ende paa denne Sammenkomst, følte jeg dog, at jeg ingen Ret havde til at vise mig, at det alene tilkom Mr. Peggotty at se og frelse hende. Mon han dog aldrig vilde komme, tænkte jeg i min Utaalmodighed.

„Saa!“ sagde Rosa Dartle med en haanlig Latter. „Endelig ser jeg hende da! Han maa være en ynkelig Pjalt, siden han kunde lade sig fange af den falske Blufærdighed hos saadant et Hængehoved!“

„For Himlens Skyld, skaan mig!“ udbrød Mille. „Hvem De end er, saa kender De min sørgelige Historie, og for Himlens Skyld, skaan mig, dersom De ønsker at møde Skaansel!“

„Dersom jeg ønsker at møde Skaansel!“ svarede den anden rasende; „hvad tror De, at vi to have tilfælles?“

„Kun vort Køn!“ sagde Mille og brast i Graad.

„Naar en saa skamløs Tingest støtter sig herpaa,“ svarede Rosa Dartle, „da er det nok til at kvæle enhver anden Følelse hos mig end den Foragt og Afsky, som De indgyder mig. Vort Køn! De er i Sandhed en Ære for vort Køn!“

„Jeg har fortjent det,“ hulkede Mille, „men det er frygteligt! Kære, kære Dame, tænk paa, hvad jeg har lidt,

og hvorledes jeg er falden. Aa Martha, kom tilbage! Aa, mit Hjem, mit Hjem!“

Miss Dartle satte sig paa en Stol, som kunde ses fra Døren, og saa ned for sig, som om Mille laa paa Gulvet for hendes Fødder. Da hun sad mellem mig og Lyset, kunde jeg se hendes krusede Læber og grusomme Øjne, der med gridsk Triumf vare stift fæstede paa eet Sted.

„Hør, hvad jeg vil sige,“ sagde hun, „og gem Deres hyklerske Kunster til Deres Narre! Tror De, at De kan røre mig med Deres Taarer? Lige saa lidt som De kan fortrylle mig med Deres Smil — De købte Slavinde.“

„Aah, hav dog nogen Barmhjertighed med mig!“ udbrød Mille; „vis mig dog nogen Medlidenhed, hvis jeg ikke skal dø af Vanvid.“

„Det vilde ikke være nogen stor Straf for Deres Forbrydelser,“ sagde Rosa Dartle. „Ved De, hvad De har gjort? Tænker De nogen Sinde paa det Hjem, De har lagt øde?“

„Aah, gaar der nogen Nat eller nogen Dag, uden at jeg tænker paa det!“ hulkede Mille, og nu kunde jeg lige se, hvorledes hun laa paa sine Knæ med Hovedet bagover, med det blege Ansigt i Vejret, Hænderne vildt sammenknugede og løftede, og Haaret hængende opløst ned omkring hende. „Har der været et eneste Minut, hvad enten jeg har sovet eller vaaget, uden at det har staaet for mig, ligesom det plejede at være i de svundne Dage, førend jeg for evig vendte det Ryggen? Aa, mit Hjem, mit Hjem! Aa, kære, dyrebare Morbroder, kunde du nogen Sinde have vidst, hvilken Smerte din Kærlighed vilde volde mig, da jeg afveg fra det gode, vilde du ikke stadig have vist mig den, hvor inderlig den ogsaa var; men du vilde i det mindste een Gang i mit Liv have vist dig vred paa mig, saa at jeg dog kunde have haft nogen Trøst! Nu har jeg ingen, slet ingen Trøst paa Jorden; thi de have alle altid været saa gode imod mig!“ Hun sank ned paa sit Ansigt

for den bydende Skikkelse paa Stolen og søgte med en bønfaldende Mine at gribe Sømmen af hendes Kjole.

Rosa Dartle sad ubøjelig som en Malmstøtte og saa ned paa hende. Hendes Læber vare tæt sammenpressede, som om hun vidste, at hun maatte gøre Vold paa sig selv for ikke at lade sig friste til at sparke til den skønne Skikkelse med sin Fod. — Mon han dog aldrig vilde komme?

„Hvor saadanne Maddiker dog kunne være forfængelige og indbildske!“ sagde hun, da hun havde faaet saa meget Bugt med sin Heftighed, at hun kunde tale. „Deres Hjem! Tror De, at jeg værdiger det en Tanke, eller tror De at kunne gøre nogen Uret mod det usle Sted, som ikke rigelig kunde opvejes med Penge? Deres Hjem! De hørte med til den Forretning, som der blev drevet i Deres Hjem, og blev købt og solgt ligesom enhver anden Handelsvare!“

„Nej, sig ikke det!“ hulkede Mille. „Sig alt om mig, men lad ikke min Skam og Skændsel falde tilbage paa Mennesker, der ere lige saa hæderlige som De! Hav i det mindste nogen Agtelse for dem, saa sandt De er en Dame, om De end ingen Barmhjertighed har med mig!“

„Jeg taler,“ sagde Rosa Dartle uden at værdiges at ænse denne Opfordring og trak sin Kjole tilbage, for at den ikke skulde besmittes af Milles Hænder, „jeg taler om hans Hjem — hvor jeg opholder mig. Her,“ sagde hun og udstrakte sin Haand med et haanligt Smil og saa ned paa den knælende Pige, „her er en værdig Anledning til Splid mellem den stolte Moder og den stolte Søn; til Sorg i et Hus, hvor hun ikke vilde have faaet Plads som Kokkepige; til Vrede, Græmmelse og Bebrejdelser — saadan en raadden Tingest, som samles op ved Stranden for en Times Tidsfordriv og saa slænges tilbage paa det Sted, hvor hun er kommen fra!“

„Nej, nej!“ udbrød Mille og slog Hænderne sammen. „Da han første Gang kryssede min Vej — gid den Dag aldrig var oprunden for mig, og han havde mødt mig paa Vejen til min Grav — da havde jeg faaet en lige saa dydig

Opdragelse som De eller nogen Dame og var paa Nippet til at blive saa god en Mands Hustru, som De eller nogen Dame i Verden kunde ønske sig til Mand. Siden De opholder Dem i hans Hjem og kender ham, saa ved De maaske ogsaa, hvilken Magt han har over en svag, forfængelig Pige. Jeg forsvarer mig ikke; men jeg ved helt vel, og han ved det ogsaa eller vil i det mindste faa det at vide, naar han skal til at dø, og hans Samvittighed vaagner, at han brugte hele sin Magt for at føre mig bag Lyset, og at jeg troede ham, stolede paa ham og elskede ham!“

Rosa Dartle sprang op fra Stolen, for tilbage og slog i det samme efter hende med et Ansigt, der var saa ondt, saa formørket og fordrejet af Lidenskabelighed, at jeg nær havde kastet mig imellem dem. Som hun der stod stønnende og saa paa hende med den højeste Grad af Afsky, hun var i Stand til at udtrykke, og rystede fra Issen til Fodsaalen af Raseri og Foragt, tænkte jeg, at jeg aldrig havde set og aldrig vilde komme til at se Mage til Syn.

„De elske ham? De?“ skreg hun og knyttede Haanden, der dirrede, som om den kun manglede et Vaaben for at gennembore Genstanden for hendes Forbitrelse.

Mille var vegen til Side, saa jeg ikke kunde se hende. Der paafulgte intet Svar.

„Og sige det til mig,“ tilføjede hun, „med Deres urene Læber! Hvorfor pisker man ikke saadanne Skabninger? Kunde jeg raade, vilde jeg lade denne Tøs piske ihjel!“

Og det vilde hun, derom tvivler jeg ikke. Jeg vilde ikke engang have betroet hende Pinebænken, saa længe hint rasende Blik varede. Langsomt, meget langsomt brast hun i Latter og pegede med Fingeren paa Mille, som om hun var en Skændsel for Gud og Mennesker.

„Hun elske!“ sagde hun. „Det Aadsel! Og hun vil fortælle mig, at han nogen Sinde har brudt sig om hende? Ha, ha, ha! Hvor de lyve, disse Kræmmersjæle!“

Hendes Spot var værre end hendes aabenlyse Raseri. Skulde jeg vælge, vilde jeg have foretrukket at være Gen-

stand for det sidste. Men hun gav den kun Luft et Øjeblik. Hun havde atter tøjlet den, og hvor meget den end søndersled hende i hendes Indre, undertvang hun den dog.

„Som jeg sagde før," vedblev hun, „er jeg kommen for at se, hvorledes saadant et rent og uskyldigt Væsen ser ud. Jeg var nysgerrig; jeg er bleven tilfredsstillet. Og desuden for at sige Dem, at De gør bedst i saa snart som muligt at ty til Deres Hjem og skjule Dem blandt de fortræffelige Mennesker, som vente paa Dem, og hvem Deres Penge ville trøste. Naar de ere forbi, kan De jo igen tro og haabe og elske! Jeg holdt Dem for et sønderbrudt Legetøj, der havde varet sin Tid, for et værdiløst Smykke, som Forgyldningen var gaaet af, og som nu var kastet bort. Men da jeg ser, at De er af ægte Guld, en rigtig Dame og en forurettet Uskyldighed, med et Hjerte fuldt af Kærlighed og Tillid — De ser nok ud til det, og det stemmer jo ogsaa godt med Deres Fortælling! — saa har jeg noget mere at sige. Hør efter; thi hvad jeg siger, vil jeg gøre. Hører De mig, fortryllende Væsen? Hvad jeg siger, vil jeg gøre!"

Hendes Raseri fik igen et Øjeblik Overtaget; men det for hen over hendes Ansigt som en Krampetrækning og opløste sig i et Smil.

„Skjul Dem," vedblev hun, „om ikke i Deres Hjem, saa paa et andet Sted. Lad det være en eller anden fjern Afkrog af Jorden — eller allerhelst under Jorden. Jeg gad vide, om De, hvis Deres elskende Hjerte ikke vil briste, ikke skulde kunne finde paa et Middel til at faa det til at staa stille! Jeg har hørt tale om saadanne Midler. Jeg tror, de ere lette at finde."

Milles dæmpede Hulken afbrød hende her. Hun standsede og lyttede til den, som om det havde været Musik.

„Jeg har maaske en sælsom Natur," vedblev Rosa Dartle, „men jeg kan ikke aande frit i den Luft, hvori De aander. Jeg væmmes ved den. Derfor vil jeg have den

renset, renset for Dem. Er De her i Morgen, skulle alle her i Huset lære Deres Historie og Karakter at kende. Der skal være ærbare Kvinder her i Huset, og det er Synd, at der skulde være saadant et Lys som De iblandt dem, uden at de vidste af det. Hvis De, efter at have forladt dette Hus, søger noget Tilflugtssted her i Byen og giver Dem ud for noget andet end det, De virkelig er, kan De vente Dem samme Medfart, saa snart jeg opdager Deres Opholdssted. Da jeg har en Herre til at hjælpe mig, som for ikke længe siden tragtede efter den Ære at vinde Deres Haand, haaber jeg nok, det skal lykkes mig at finde Dem."

Mon han dog aldrig, aldrig vilde komme? Hvor længe skulde, hvor længe kunde jeg udholde dette?

„Aa Gud, aa Gud!" udbrød den ulykkelige Mille i en Tone, som maatte have rørt det haardeste Hjerte, syntes jeg; men Rosa Dartle smilte lige ubønhørlig. „Hvad skal, hvad skal jeg gøre?"

„Gøre?" gentog den anden. „Leve lykkelig med Deres egne Tanker! Vie Deres Liv til Mindet om James Steerforths Ømhed — han vilde jo have giftet Dem med sin Tjener, ikke sandt? — eller til Taknemmelighed mod den brave og opofrende Sjæl, som vilde have taget imod Dem som en Gave af ham. Eller hvis De ikke skulde have nok i disse stolte Minder og Bevidstheden om Deres egne Dyder og den hæderlige Stilling, hvortil de have hævet Dem i alle Menneskers Øjne, saa gift Dem med den gode Mand, og vær lykkelig ved hans Nedladenhed. Er det heller ikke godt nok, saa dø! Der gives Afkroge og Møddinger nok for en saadan Død og en saadan Fortvivlelse — find en og sving Dem op til Himlen!"

Jeg hørte fjerne Fodtrin paa Trappen. Jeg kendte dem; jeg var vis derpaa. Det var hans, Gud være lovet!

Hun gik langsomt fra Døren, da hun havde sagt dette, og kom mig af Syne.

„Men mærk vel mine Ord!" tilføjede hun langsomt og strengt, idet hun aabnede Døren for at gaa. „Jeg bærer

paa et uforsonligt Nag og har mine egne Grunde, hvorfor jeg fast har besluttet at tilintetgøre Dem, hvis De ikke sørger for at holde Dem helt uden for min Rækkevidde og lader Deres smukke Maske falde. Det er det, jeg havde at sige, og hvad jeg siger, vil jeg gøre!“

Hun var gaaet. Fodtrinene paa Trappen kom nærmere, og nu styrtede en Skikkelse ind i Kammeret!

„Morbroder!“

Et frygteligt Skrig fulgte paa dette Ord. Jeg blev staaende et Øjeblik for at titte ind og saa ham da holde hendes sanseløse Skikkelse i sine Arme. Han stirrede eet Sekund paa hendes Ansigt, bukkede sig derpaa for at kysse det — saa ømt, saa ømt! — og bredte et Tørklæde over det.

„Master Davy,“ sagde han med dæmpet, skælvende Stemme, „jeg takker min himmelske Fader, fordi min Drøm er gaaet i Opfyldelse! Jeg takker ham inderlig, fordi han ad sine Veje har ført mig til mit elskede Barn!“

Med disse Ord løftede han hende op i sine Arme, og medens det tilhyllede Ansigt laa tæt ind til hans Bryst og vendt op mod hans eget, bar han hende ned ad Trappen.

Tre og tyvende Kapitel.

Begyndelsen til en længere Rejse.

Tidlig den næste Morgen, da jeg spadserede i Haven med min Tante, som nu ikke tog synderlig anden Motion, eftersom hun var saa meget om min kære Dora, fik jeg Bud om, at Mr. Peggotty ønskede at tale med mig. Han gik ind i Haven og mødte mig paa Halvvejen, idet jeg nærmede mig Porten, og blottede sit Hoved, som han havde for Vane at gøre, naar han saa min Tante, for hvem han nærede stor Ærbødighed. Jeg havde netop fortalt

hende alt, hvad der var hændet den foregaaende Dag, og uden at sige et Ord gik hun hen imod ham med en hjertelig Mine, trykkede hans Haand og klappede ham paa Armen. Hun gjorde det paa en saa udtryksfuld Maade, at hun ikke havde nødig at sige et Ord. Mr. Peggotty forstod hende ogsaa lige saa godt, som om hun havde sagt tusinde.

„Nu vil jeg gaa ind, Trot," sagde min Tante, „og se til Lille Blomst, for hun staar snart op."

„Dog vel ikke, fordi jeg er her, Frøken?" sagde Mr. Peggotty. „Hvis jeg ikke er rent fra Sans og Samling i Dag, saa er det for min Skyld, at De vil forlade os."

„De har noget at tale om, min gode Ven," svarede min Tante, „og har bedst af at blive af med mig."

„Om Forladelse, Frøken, jeg vilde holde det for en stor Godhed af Dem, om De vilde blive, hvis De ellers ikke har noget imod at høre paa min Passiar."

„Ja, det er en anden Sag," svarede min Tante venlig; „saa bliver jeg."

Dermed lagde hun sin Arm i Mr. Peggottys og gik med ham hen til en lille Løvhytte i den anden Ende af Haven, hvor hun satte sig paa en Bænk og jeg ved Siden af hende. Der var ogsaa Plads til Mr. Peggotty, men han vilde hellere staa og støttede Haanden paa det lille Havebord. Mens han stod saaledes og saa et Øjeblik paa sin Hue, førend han begyndte at tale, kunde jeg ikke undgaa at lægge Mærke til den Kraft og Karakterstyrke, der udtrykte sig i hans senefulde Haand, og hvor godt den passede til hans ærlige Pande og staalgraa Haar.

„I Aftes," begyndte Mr. Peggotty, idet han hævede sine Øjne og saa paa os, „førte jeg mit kære Barn til mit Logi, hvor jeg har ventet saa længe paa hende og holdt alting rede til hende. Det varede flere Timer, førend hun kendte mig rigtig, men da hun gjorde det, knælede hun for mine Fødder og fortalte mig, som om det var hendes Fadervor, hun læste, hvorledes det alt sammen var gaaet

til. De kan tro, at da jeg hørte hendes Stemme, som jeg havde hørt klinge saa muntert hjemme, og saa hende ligge ligesom ydmyget i det Støv, hvori vor Frelser skrev med sin velsignede Haand, følte jeg ligesom et Stik fare igennem mit Hjerte midt under al dets Taknemmelighed."

Han for med Trøjeærmet hen over sit Ansigt uden noget Forsøg paa at skjule hvorfor og rømmede sig derpaa.

„Men det gik snart over, for hun var jo funden. Jeg havde kun at tænke paa, at hun var funden, saa var den Følelse borte, og jeg ved ikke engang rigtig, hvorfor jeg nu taler derom. For en Minut siden tænkte jeg ikke paa at sige et Ord om mig selv; men det kom saa naturligt, at jeg gav efter derfor, uden at jeg vidste af det."

„De er en selvfornægtende Sjæl og faar nok Deres Løn," sagde min Tante.

Mr. Peggotty, paa hvis Ansigt Skyggen af Løvet spillede, gjorde en forbavset Bøjning med Hovedet for at takke for hendes gode Mening om ham og optog derpaa atter den Traad, han havde sluppet.

„Da min Mille flygtede," sagde han med forbigaaende bitter Harme, „fra det Sted, hvor hun holdtes fangen af denne hersens spraglede Øgle, som Master Davy saa — og hans Fortælling var sandfærdig, Gud fordømme ham! — flygtede hun om Natten. Det var en mørk Nat, og der skinnede mange Stjerner. Hun var helt fra det og løb langs med Stranden i den Tro, at den gamle Baad laa der, og raabte til os, at vi skulde vende vore Ansigter bort, for nu kom hun. Hun hørte sig selv raabe, som om hun var en anden, og skar sig paa de skarpe Stene og Klippestykker uden at mærke mere dertil, end om hun selv havde været en Sten. Hun løb et langt, langt Stykke, og det gnistrede for hendes Øjne og susede i hendes Øre. Pludselig — saaledes forekom det hende, forstaar De — brød Dagen frem med Regn og Blæst, og hun laa neden for en Stenbunke paa Strandbredden, og et Fruentimmer

talte til hende og spurgte hende i Landets Sprog om, hvad det var, der var gaaet hende saa stærkt imod.“

Han saa alt det, han fortalte. Det fremstillede sig saa levende for ham, mens han talte, at han i sin dybe Alvor skildrede det, han beskrev, med større Tydelighed, end jeg kan gengive det. Selv nu, efter saa lang Tid, staar det fast indpræget i min Hukommelse.

„Da Milles Øjne, som vare tunge, havde set noget paa dette Fruentimmer,“ vedblev Mr. Peggotty, „opdagede hun, at det var en af dem, med hvem hun ofte havde talt nede ved Stranden. Thi skønt hun var løben et langt Stykke om Natten, var hun mange Gange kommen vidt omkring dels til Fods, dels til Vogns eller i en Baad og kendte hele Landet langs med Kysten i en Strækning af flere Mile. Hun havde endnu ingen Børn, denne unge Kone, eftersom hun var nygift; men hun ventede snart at faa et; og gid Himlen høre mine Bønner, at det maa blive hende til Glæde, Trøst og Ære hele hendes Liv igennem! Gid det maa elske og ære hende i hendes Alderdom og hjælpe hende i hendes sidste Stund! Gid det maa blive en Engel for hende baade her og hisset!“

„Amen!“ sagde min Tante.

„Hun havde været lidt frygtsom og forlegen og havde i Førstningen holdt sig noget afsides med sin Spinderok, eller hvad det nu var for et Arbejde, naar Mille talte med Børnene. Men Mille havde lagt Mærke til hende og var gaaet hen og havde talt til hende, og da den unge Kone selv gjorde meget af Børn, vare de snart blevne gode Venner, saa at hun, hver Gang Mille siden kom denne Vej, altid forærede hende Blomster. Og nu var det hende, som spurgte Mille om, hvad det var, der var gaaet hende saa stærkt imod. Mille fortalte hende det, og hun tog Mille hjem med sig, ja hun gjorde, hun tog hende hjem med sig,“ sagde Mr. Peggotty og skjulte sit Ansigt.

Han var mere rørt over denne Kærlighedsgerning, end jeg havde set ham være over noget siden den Aften, hun

havde forladt ham. Min Tante og jeg søgte ikke at forstyrre ham.

„Det var kun et lille Hus, kan De nok tænke," sagde han straks efter, „men hun fandt Plads i det til Mille — hendes Mand var ude til Søs — og hun holdt det hemmeligt og fik ogsaa sine Naboer — der var ikke mange af dem der i Nærheden — til at holde det hemmeligt. Mille blev syg af Feber, og hvad der forekom mig højst mærkeligt, skønt det maaske ikke er mærkeligt for lærde Folk, hun glemte rent det fremmede Sprog, og hun kunde kun tale sit eget, som ingen forstod. Hun husker, som om hun havde drømt det, at hun laa der og stadig talte i sit Modersmaal og troede, at den gamle Baad laa bag ved den nærmeste Pynt i Bugten, og bad og bønfaldt dem at sende Bud derhen og sige, at hun var ved at dø, og komme tilbage med et Budskab om Tilgivelse, om det saa kun var et eneste Ord. Næsten hele Tiden syntes hun, snart at han, jeg nylig talte om, lurede paa hende neden for Vinduet, snart at han, der var Skyld i alt dette, var inde i Stuen, og hun raabte til den gode unge Kone, at hun ikke maatte forlade hende, og vidste alligevel, at hun ikke blev forstaaet og frygtede for, at hun skulde blive ført bort. Og det gnistrede stadig for hendes Øjne og susede i hendes Øren, og Dag og Nat gik ud i et for hende, og alt, hvad der var sket eller nogen Sinde kunde ske i hendes Liv, og alt, hvad der aldrig var sket og aldrig kunde ske, løb paa een Gang rundt i Hovedet paa hende, men intet var tydeligt eller klart, og dog sang og lo hun! Hvor længe dette varede, ved jeg ikke, men saa faldt hun i Søvn, og i denne Søvn blev hun saa svag som det mindste Barn."

Her standsede han ligesom for at frigøre sig for det rystende Indtryk, hans egen Fortælling havde gjort paa ham. Efter at have tiet nogle Øjeblikke fortsatte han.

„Det var en smuk Eftermiddag, da hun vaagnede, og alt var saa stille, at der ikke hørtes en Lyd undtagen Skvulpet af det blaa Hav mod Stranden. I Førstningen

troede hun, at hun var hjemme en Søndag Morgen; men paa Vinløvet, som hun saa uden for Vinduet, og Bjærgene bagved kunde hun se, at det ikke var hendes Hjem. Saa kom hendes Veninde ind for at vaage ved hendes Seng, og da vidste hun, at den gamle Baad ikke laa bag ved den nærmeste Pynt i Bugten, men var langt borte, og hun vidste, hvor hun var, og hvorfor hun var der, og brast i Graad ved den unge Kones Bryst, hvor jeg haaber, hendes Barn nu ligger og fryder hende med sine smukke Øjne."

Han kunde ikke tale om Milles kærlige Veninde uden en Strøm af Taarer. Han søgte forgæves at gøre Modstand, men brast igen i Graad, da han vilde velsigne hende.

„Det gjorde min Mille godt," tog han atter til Orde efter en saadan Sindsbevægelse, at jeg ikke kunde være Vidne til den uden at blive smittet deraf, og Tante græd ogsaa, saa det var en Ynk; „det gjorde min Mille godt, og hun begyndte at komme sig. Men Landets Sprog havde hun rent glemt, og hun maatte gøre sig forstaaelig ved Hjælp af Tegn. Saaledes bedrede hun sig da langsomt, men sikkert, fra den ene Dag til den anden og søgte at lære Navnene paa de almindelige Ting — Navne, som hun syntes aldrig at have hørt i hele sit Liv — indtil hun en Aften, medens hun sad ved Vinduet, saa en lille Pige lege nede ved Stranden. Og pludselig rakte Barnet Haanden frem og sagde, hvad der paa vort Sprog vilde hedde: „Fiskerdatter, her er en Muslingskal!" — for De maa vide, at de i Førstningen plejede at kalde hende „smukke Dame", som Skik er der til Lands, men at hun havde lært dem at kalde hende „Fiskerdatter". Barnet siger pludselig: „Fiskerdatter, her er en Muslingskal!" Mille forstaar hende og svarer og brister i Graad, og det kommer alt sammen tilbage!

Da Mille var kommen til Kræfter igen," sagde Mr. Peggotty efter en ny, kort Pavse, „tænkte hun paa at forlade den gode unge Kone og vende tilbage til sit Fædreland. Manden var imidlertid kommen hjem, og de to fik

hende om Bord i et lille Fartøj, som skulde gaa til Livorno og derfra til Frankrig. Hun havde nogle faa Penge; men det var kun grumme lidt, de vilde tage for alt det, de havde gjort. Jeg er næsten glad derover, skønt de vare saa fattige! Det, de gjorde, er gemt der, hvor Møl og Rust ikke kunne fortære det, og Tyve og Røvere ikke bryde ind og stjæle det. Mr. Davy, det vil vare længer end al Verdens Skatte!

Mille kom til Frankrig og tog Tjeneste som Kammerjomfru for rejsende Damer paa et Hotel. Der kom en Dag den Snog. — Lad ham aldrig komme mig nær; jeg ved ikke, hvad ondt jeg kunde gøre ham! — Saa snart hun fik ham at se, uden at han saa hende, blev hun igen helt vild af Rædsel, og hun flygtede for selve hans Aande. Hun kom til England og blev sat i Land i Dover.

Jeg ved ikke rigtig," vedblev han, „naar hendes Mod begyndte at svigte hende; men paa hele Rejsen til England havde hun tænkt paa at tage til sit kære Hjem. Saa snart hun var kommen til England, gav hun sig paa Vej til det. Men Frygt for ikke at faa Tilgivelse, Frygt for, at Folk skulde pege Fingre ad hende, Frygt for, at nogen af os skulde være død af Sorg over hende, Frygt for mange andre Ting drev hende ligesom med Magt bort fra det. „Morbroder, Morbroder," sagde hun til mig, „Frygten for ikke at være værdig til at gøre det, som mit sønderrevne og blødende Hjerte længtes saa inderlig efter at gøre, var det værste af alt! Jeg vendte om, medens jeg i mit Hjerte bad til Gud om at turde krybe hen til den gamle Dørtærskel om Natten, lægge mit syndige Hoved paa den og blive funden død der om Morgenen."

Hun kom til London. Hun, som aldrig før i sit Liv havde været der — ene — uden en Skilling — saa ung og saa smuk — til London. Næsten lige som hun var staaet af Vognen og følte sig saa forladt, fandt hun, som hun troede, en Veninde; det var en meget net Kone, der talte til hende om at sy Modepynt, som hun jo havde lært,

om at skaffe hende Arbejde nok, om et Nattelogi og om, at hun den næste Dag underhaanden vilde forespørge sig om mig og alle i Hjemmet. Da mit Barn," sagde han højt og med en levende Taknemmelighedsfølelse, som gennembævede ham fra Isse til Fod, „stod paa Randen af en Afgrund, som jeg ikke tænkte paa, da viste Martha, at hun var sit Løfte tro, og frelste hende fra Fordærvelsen."

Jeg kunde ikke undertrykke et Glædesraab.

„Master Davy," sagde han og greb med sin stærke Haand om min, „det var Dem, som først talte til mig om hende, og det skal De have Tak for! Hun mente det ærligt. Af sin egen bitre Erfaring vidste hun, hvor hun skulde passe paa, og hvorledes hun skulde bære sig ad, og Herren var med hende. Hun kom bleg og ilfærdig ind til Mille, mens hun sov. „Rejs dig, fra hvad der er værre end Døden, og følg med mig!" sagde hun til hende. Folkene i Huset vilde have standset hende, men de kunde lige saa let have standset Havet. „Tilbage!" sagde hun. „Jeg er et Genfærd, som kalder hende bort fra hendes aabne Grav!" Hun fortalte Mille, at hun havde talt med mig og vidste, at jeg elskede og tilgav hende. Hurtig svøbte hun hendes Klæder om hende og bar hende mat og skælvende bort paa sin Arm. Hun ænsede ikke, hvad de sagde, mere, end om hun havde været døv. Hun gik iblandt dem med mit Barn og tænkte kun paa hende og førte hende midt om Natten fri og frelst ud af denne Undergangens sorte Hule!

Hun plejede Mille," sagde Mr. Peggotty, der havde taget sin Haand til sig og lagt den paa sit bankende Bryst, „hun plejede min Mille, medens hun laa syg og udmattet og af og til talte vildt, indtil sildig i Gaar Eftermiddags. Da gik hun ud for at opsøge mig og derpaa Dem, Master Davy. Hun sagde ikke Mille, hvorfor hun gik ud, for at hun ikke skulde tabe Modet og søge at skjule sig. Hvorledes den grusomme Dame havde faaet at vide, at hun var der, kan jeg ikke sige. Om maaske han, som jeg har talt saa meget om, tilfældigvis har set dem gaa derhen, eller

om han har hørt det af Konen, bryder jeg mig ikke videre om. Min Søsterdatter er funden.

Hele Natten," vedblev han, „have vi været sammen, Mille og jeg. Det var ikke mange Ord, hun fik over sine Læber i de mange Timer, for Graaden kvalte hendes Stemme; og jeg har heller ikke set meget af hendes kære Ansigt. Men hele Natten har hendes Arme hvilet om min Hals, og hendes Hoved har ligget her, og vi vide fuldkommen vel, at vi fra nu af evigt kunne stole paa hinanden."

Han tav, og hans Haand hvilede paa Bordet med en Ro og Viljekraft, der kunde have overvundet Løver.

„Er De aldeles enig med Dem selv, kære Ven," sagde jeg til Mr. Peggotty, „med Hensyn til Fremtiden?"

„Aldeles, Master Davy," svarede han, „og jeg har fortalt Mille det hele. Der gives store Lande langt herfra. Vort tilkommende Liv ligger hinsides Havet."

„De ville udvandre sammen, Tante," sagde jeg.

„Ja," sagde Mr. Peggotty med et forhaabningsfuldt Smil. „I Australien kan ingen bebrejde min lille Pige noget. Derovre ville vi begynde et nyt Liv."

Jeg spurgte ham, om han allerede havde bestemt nogen Tid til Afrejsen.

„I Morges tidlig var jeg nede i Dokkerne," svarede han, „for at høre mig for om Skibene. Om seks Uger skal et af dem sejle; jeg saa det i Morges og gik om Bord, og vi ville tage med det."

„Ganske ene?" spurgte jeg.

„Ja, Master Davy," svarede han. „Min Søster, ved De, holder saa meget af Dem og Deres og er bleven saa vant til kun at tænke paa sit eget Fædreland, at det næppe vilde være rigtigt at lade hende rejse. Og desuden har hun jo en at passe, som ikke bør glemmes."

„Stakkels Ham!" sagde jeg.

„Min gode Søster passer Huset for ham, maa De vide, Frøken, og han holder saa meget af hende," forklarede Mr. Peggotty. „Han kan sidde og tale ganske rolig med hende

paa Tider, da han rimeligvis ikke vilde kunne lukke Munden op til nogen anden. Stakkels Fyr! Han har saa lidt tilbage i Livet, at han ikke kan undvære den Smule, han har!“

„Og Mrs. Gummidge?“ spurgte jeg.

„Jeg har tænkt en hel Del paa hende, kan jeg sige Dem,“ svarede Mr. Peggotty med en forlegen Mine, som efterhaanden tabte sig, medens han talte. „Naar hun begynder at tænke paa den gamle, er hun ikke, hvad man kalder behageligt Selskab. Mellem os sagt, naar hun begynder at vande Høns, kan de, som ikke have kendt den gamle, let tro, at hun er et Flæbehoved. Men jeg har kendt den gamle og ved, hvilken brav Karl han var, og derfor forstaar jeg hende; men det kan man billigvis ikke forlange af andre Folk.“

Min Tante og jeg vare enige heri.

„Da Mrs. Gummidge derfor maaske en Gang imellem kan falde min Søster lidt til Ulejlighed“, vedblev han, „jeg vil ikke sige, at det vilde blive Tilfældet, men det kunde jo hændes, saa vil jeg ikke fortøje hende hos dem, men se at finde et Hjem til hende, hvor hun kan sørge for sig selv. Derfor vil jeg, førend jeg rejser, sætte saa meget ud for hende, at hun ikke skal lide Nød. Hun er en rigtig trofast Sjæl. Man kunde jo naturligvis ikke forlange, at det gode gamle Skind i sin Alder og ene og forladt, som hun er, skulde ligge og rulle om Bord i et Skib og gaa paa Eventyr langt borte i et fremmed Land. Se, derfor vil jeg sørge for hende paa den Maade.“

Han glemte ingen, men tænkte paa alle undtagen paa sig selv.

„Mille,“ vedblev han, „bliver hos mig — stakkels Barn, hun kan nok trænge til Fred og Ro! — indtil vi tiltræde Rejsen. Hun skal sy det Tøj, vi skulle have med, og jeg haaber, at hun maa begynde at tænke paa sin Ulykke som noget, der ligger langt tilbage i Tiden, naar hun igen er hos Morbroder og føler, hvor meget han holder af hende, saa simpel som han er.“

Min Tante nikkede opmuntrende til stor Glæde for Mr. Peggotty.

„Der er een Ting endnu, Master Davy,“ sagde han, idet han stak Haanden i Brystlommen og meget højtidelig fremtog det lille Bundt Papir, jeg før havde set, og som han nu rullede op paa Bordet. „Det er disse hersens Banknoter — een paa halvhundrede Pund og een paa ti. Til dem ønsker jeg at lægge de Penge, hun tog med sig. Jeg har spurgt hende om, hvor mange det var, dog uden at sige hvorfor, og har siden talt det sammen. Jeg er en daarlig Regnemester. Vil De ikke være saa god at se, hvorledes det stemmer.“

Han rakte mig et Stykke Papir og iagttog mig, medens jeg saa det igennem. Det var fuldkommen rigtigt.

„Mange Tak, Sir,“ sagde han, idet han tog det tilbage. „Hvis De ikke har noget at indvende derimod, Master Davy, vil jeg lægge disse Penge i en Konvolut med Udskrift til ham, naar jeg rejser, og lægge den i en anden adresseret til hans Moder. Med et Par Ord vil jeg sige hende, hvad det er Betalingen for, og at jeg er rejst, og at det ikke kan nytte at sende dem tilbage til mig.“

Jeg svarede, at jeg ikke havde noget at indvende derimod, at jeg var overbevist om, og at det vilde være fuldkommen rigtig handlet, siden han selv syntes det.

„Jeg sagde, der var een Ting endnu,“ vedblev han med et alvorligt Smil, idet han lagde det lille Bundt sammen igen og gemte det i Lommen, „men der var to. Da jeg gik ud i Morges, var jeg ikke vis paa, at jeg selv kunde fortælle Ham det, der Gud ske Lov er sket. Derfor skrev jeg, medens jeg var ude, et Brev og bragte det paa Posthuset, for at underrette dem om hele Sammenhængen, og at jeg vilde komme i Morgen og lette mit Sind for den Smule, der endnu kan være at bringe i Orden der, og rimeligvis tage Afsked med Yarmouth.“

„Og nu vilde De gerne, at jeg skulde følge med Dem?“ sagde jeg, da jeg mærkede, at han ikke havde sagt alt.

„Ja, kunde De gøre mig den store Tjeneste, Master Davy," svarede han, „saa ved jeg, at Synet af Dem vilde opmuntre dem alle."

Da min lille Dora følte sig vel tilpas og meget gerne vilde have, at jeg skulde rejse, lovede jeg gerne at ledsage ham. Næste Morgen sad vi altsaa i Diligencen og kørte atter hen ad den gamle Vej.

Da vi om Aftenen gik gennem den velkendte Gade, medens Mr. Peggotty, trods alle mine Indsigelser, bar min Vadsæk, tittede jeg ind i Omer & Jorams Butik og saa min gamle Ven Omer sidde der og ryge sin Pibe. Jeg vilde nødig være til Stede ved den første Sammenkomst mellem Mr. Peggotty og hans Søster og Ham og brugte derfor Omer til Paaskud for at blive lidt tilbage.

„Hvorledes har Mr. Omer det efter saa lang Tids Forløb?" spugte jeg, idet jeg gik indenfor.

Han viftede Røgen af sin Pibe bort for bedre at kunne se mig og genkendte mig snart til sin store Glæde.

„Jeg vilde gerne staa op, Sir, for at paaskønne Æren af et saadant Besøg," sagde han, „men mine Ben have det ikke rigtig godt, og jeg maa køres omkring. Imidlertid er jeg, Gud ske Tak, med Undtagelse af mine Ben og mit Vejr, saa rask, som nogen Mand kan være."

Jeg ønskede ham til Lykke med hans tilfredse Udseende og gode Humør og saa nu, at hans Lænestol gik paa Hjul.

„Er det ikke en snild Indretning?" spurgte han, idet han fulgte Retningen af mit Blik og polerede Stolearmen med sin Albue. „Den løber saa let som en Fjer og styrer saa lige som en Diligence. Min lille Minnie — mit Barnebarn, ved De, Minnies Datter — lægger sin Smule Kræfter til mod Ryggen af den, giver den et Skub, og saa rulle vi nok saa rask og gemytlig af Sted! Og jeg vil sige Dem een Ting, det er en udmærket Lænestol til at ryge sin Pibe i!"

Jeg har aldrig set nogen, der saaledes kunde finde sig

til Rette under alle Forhold og se alt fra den lyse Side som denne skikkelige gamle Fyr. Han var saa straalende, som om hans Stol, hans Astma og Svækkelsen i hans Ben vare de forskellige Grene af en stor Opfindelse, der gik ud paa at forhøje Nydelsen af en Pibe.

„Jeg ser mere til Verden, kan jeg forsikre Dem," sagde Omer, „siden jeg har faaet denne Stol, end førend jeg fik den. De vilde undre Dem over den Mængde Mennesker, der se herind om Dagen for at slaa en Sladder af. Ja De vilde saamænd! Der staar dobbelt saa meget i Avisen, siden jeg har taget min Tilflugt til denne Stol, end der før gjorde. Og af anden Læsning kan det nok være, at jeg faar sat en ordentlig Bunke til Livs! Det er det, som jeg er saa taknemmelig for! Hvad skulde jeg have gjort, hvis det havde været mine Øren eller Øjne? Men Benene, hvad har det at sige? Mine Ben gjorde mig kun mere stakaandet, naar jeg brugte dem. Men nu, naar jeg nu har Lyst til at komme ud paa Gaden eller ned til Stranden, kalder jeg kun paa Jorams yngste Læredreng Dick, og af Sted kører jeg i min egen Ekvipage ligesom Lordmayoren i London."

Her var han nær bleven kvalt i sin egen Latter.

„Herre Gud," sagde Omer, idet han atter tog fat paa sin Pibe, „man maa tage det fede med det magre; det er det, man bør være fattet paa her i Livet. Joram gør gode Forretninger, glimrende Forretninger!"

„Det glæder mig ret at høre," sagde jeg.

„Ja, det vidste jeg nok," sagde Omer. „Og Joram og Minnie ere som et Par nyforlovede. Hvad kan man vel ønske mere? Hvad er ens Ben i Sammenligning dermed?"

Hans knusende Foragt for hans egne Ben, medens han sad og røg, var noget af det snurrigste, jeg nogen Sinde har truffet paa.

„Og siden jeg har begyndt at give mig af med Læsning, har De begyndt at give Dem af med Skriveri!" sagde Omer og saa paa mig med et beundrende Blik. „Hvor det

er en dejlig Bog, De har udgivet! Sikke Udtryk der staar i den! Jeg har læst hvert eneste Ord i den! Og om at falde i Søvn over den kunde der nu slet ikke være Tale!“

Jeg udtrykte leende min Glæde herover, men maa dog tilstaa, at jeg fandt denne Tankeforbindelse betydningsfuld.

Jeg forandrede vort Emne ved at bringe Mille paa Bane. Efter at have forsikret ham, at jeg ikke havde glemt den Deltagelse, han altid havde vist for hende, og hvor venlig han havde behandlet hende, meddelte jeg ham i Korthed, hvorledes Morbroderen ved Marthas Hjælp atter havde fundet hende, hvilket jeg vidste vilde fornøje den gamle Mand. Han hørte med den største Opmærksomhed paa mig og sagde rørt, da jeg havde udtalt:

„Det glæder mig! Det er det bedste nyt, jeg har hørt i mange Dage. Ak Gud, ak Gud! Og hvad skal der nu gøres for det ulykkelige unge Fruentimmer Martha?“

„De rører der ved et Punkt,“ sagde jeg, „som jeg har tænkt paa siden i Gaar, men hvorom jeg endnu ikke kan sige Dem noget, Mr. Omer. Mr. Peggotty har ikke selv omtalt det, og jeg ømmer mig ved at gøre det; men jeg er vis paa, at han ikke har glemt det. Han glemmer intet uegennyttigt og godt.“

„Ja, jeg spurgte kun derom,“ sagde Omer og tog atter fat, hvor han havde sluppet, „fordi jeg gerne vilde være med, hvad der saa bliver gjort for hende. Skriv De mig for, hvad De synes passende, og lad mig vide det. Jeg har aldrig kunnet tænke mig, at Pigen skulde være grundfordærvet, og det glæder mig at høre, at hun ikke er det, og det vil ogsaa glæde min Datter Minnie.“

Efter at have vandret noget omkring i Byen gik jeg til Hams Hus. Peggotty var nu flyttet derind og havde lejet sit eget Hus bort til Barkis's Efterfølger i Fragtmandsfaget, som havde betalt hende Fragtvognen og Hesten meget godt. Jeg tror, at det var den selvsamme dovne Hest, som Barkis havde kørt, der endnu gik i Tøjet.

Jeg fandt dem samlede i det nydelig holdte Køkken, tillige med Mrs. Gummidge, hvem Mr. Peggotty selv havde hentet fra den gamle Baad. Jeg tvivler om, at nogen anden havde kunnet faa hende til at forlade hendes Post. Han havde aabenbart fortalt dem alt. Baade Peggotty og Mrs. Gummidge holdt Forklæderne for Øjnene, og Ham var nylig gaaet udenfor for „at lufte sig lidt nede ved Stranden.“ Han kom straks efter og blev meget glad ved at se mig, og jeg haaber, at min Nærværelse gjorde dem alle godt. Med et Tilløb til Munterhed talte vi om, hvorledes Mr. Peggotty vilde blive rig i det fremmede Land, og om de Vidundere, han vilde fortælle om i sine Breve. Mille blev ikke nævnt ved Navn, men vi hentydede flere Gange til hende. Ham var den mest fornøjede i hele Selskabet.

Men da Peggotty lyste mig ind i et lille Kammer, hvor Krokodillebogen laa til mig paa Bordet, fortalte hun mig, at han altid var ens. Hun troede, at hans Hjerte var knust, skønt han var lige saa fuld af Mod som af Mildhed og arbejdede flittigere og bedre end nogen Baadebygger paa noget Værft i hele Omegnen. Undertiden, sagde hun, kunde han om Aftenen tale om deres fordums Liv i Baadehuset, og da talte han om Mille som Barn; men som voksen Pige omtalte han hende aldrig.

Jeg troede at have læst i hans Ansigt, at han gerne vilde tale ene med mig, og jeg havde derfor besluttet at gaa ham i Møde næste Aften, naar han kom hjem fra sit Arbejde. Efter at være bleven enig med mig selv herom, faldt jeg i Søvn. Den Nat var Lyset for første Gang i alle disse mange Nætter blevet taget bort fra Vinduet; Mr. Peggotty sov i sin gamle Køje i den gamle Baad, og Vinden sang sin gamle Sang for hans Øren.

Hele den næste Dag var han sysselsat med at sælge sin Fiskerbaad og sine Redskaber, pakke dem af sine smaa Ejendele, som han troede at kunne faa Nytte af, ind og sende dem med Fragtvogn til London og skille sig ved de øvrige eller forære dem til Mrs. Gummidge. Hun var om

ham hele Dagen. Da jeg nærede et vemodigt Ønske om at se det gamle Sted endnu en Gang, før det blev lukket til, aftalte jeg at mødes med dem der om Aftenen, men indrettede det saaledes, at jeg først kunde møde Ham.

Det var en let Sag at møde ham, da jeg vidste, hvor han arbejdede. Jeg traf ham paa et afsides Sted nede ved Stranden, som han maatte passere, og vendte om med ham, for at han kunde faa Tid til at tale med mig, hvis han ønskede det. Jeg havde ikke taget fejl af Udtrykket i hans Ansigt. Vi havde kun gaaet et kort Stykke Vej sammen, da han, uden at se paa mig, sagde:

„Har De set hende, Master Davy?“

„Kun et Øjeblik, medens hun laa besvimet,“ svarede jeg venlig.

Vi gik endnu et Stykke, og derpaa sagde han:

„Tror De, at De faar hende at se, Master Davy?“

„Det vilde maaske være pinligt for hende,“ sagde jeg.

„Jeg har tænkt derpaa,“ svarede han. „Ja det har De Ret i, Sir; det har De Ret i.“

„Men, Ham,“ sagde jeg blidt, „er der noget, jeg kunde skrive til hende for Dem, hvis jeg ikke skulde komme til at tale med hende; er der noget, De kunde ønske at meddele hende gennem mig, vilde jeg overtage det som et helligt Hverv.“

„Det ved jeg. De skal have saa mange Tak! Jeg tror nok, der er noget, jeg kunde ønske sagt eller skrevet.“

„Hvad er det?“

Vi gik atter tavse et Stykke videre, og derpaa sagde han:

„Det er ikke, at jeg tilgiver hende; det er ikke saa meget det, men snarere, at jeg beder hende om at tilgive mig, fordi jeg paatrængte hende min Kærlighed. Det kommer mig somme Tider for, at dersom jeg ikke havde faaet hendes Løfte om at gifte sig med mig, vilde hun, da hun ellers var saa aabenhjertig imod mig, have betroet mig, hvad det var, der kæmpede i hendes Sjæl, og raad-

ført sig med mig, og jeg kunde da maaske have frelst hende.“

Jeg trykkede hans Haand. „Er det alt?“

„Der er endnu noget,“ svarede han, „naar jeg bare kunde sige det, Master Davy.“

Vi fortsatte vor Vandring og gik denne Gang længere, end vi hidtil havde gaaet, førend han atter talte. Han græd ikke, naar han gjorde de Ophold, jeg her udtrykker ved Tankestreger. Han fattede sig kun for at kunne tale tydeligere.

„Jeg elskede hende — og jeg elsker Mindet om hende — for højt til at kunne indbilde hende, at jeg er lykkelig. Jeg kunde kun blive lykkelig — ved at glemme hende — og jeg er bange for, jeg næppe kunde taale, at det skulde blive sagt til hende, at jeg havde gjort det. Men hvis De, Master Davy, som er saa boglærd, kunde finde paa at sige noget, der kunde bringe hende til at tro, at jeg ikke var saadan helt sønderknust, skønt jeg endnu elsker hende og sørger over hende; noget, der kunde bringe hende til at tro, at jeg ikke var ked af mit Liv og endnu haabede at faa hende at se uden Skyld der, hvor alle Synder ere forladte, og hvor den trætte finder Ro — noget, der kunde lette hendes sorgfulde Sind og dog ikke faa hende til at tro, at jeg nogen Sinde kunde gifte mig, eller at det var muligt, at nogen nogen Sinde kunde blive det for mig, hun engang har været — saa vilde jeg bede Dem om at sige det — og at jeg beder for hende — der var mig saa kær.“

Jeg trykkede atter hans mandige Haand og sagde ham, at jeg vilde paatage mig at udrette det, saa godt jeg kunde.

„Tak, Sir,“ svarede han. „Det var smukt af Dem at gaa mig i Møde. Det var smukt af Dem at følge herned med ham. Jeg ved meget vel, Master Davy, at skønt min Faster vil tage til London, førend de sejle, og de endnu en Gang ville komme sammen, faar jeg ham dog ikke

mere at se. Det er jeg ganske vis paa. Vi talte ikke derom, men saaledes vil det gaa, og saaledes vil det være bedst. Naar De ser ham for sidste Gang — for allersidste Gang — vil De saa bringe ham den kærligste Hilsen og Tak fra den forældreløse, for hvem han altid har været mere end en Fader?“

Ogsaa dette lovede jeg.

„Jeg takker Dem endnu en Gang, Sir,“ sagde han og trykkede hjertelig min Haand. „Jeg ved, hvor De skal hen. Far vel!“

Med en let Haandbevægelse som for at forklare mig, at han ikke kunde betræde det gamle Sted, vendte han om. Mens jeg saa efter hans Skikkelse, idet han gik over Fælleden i Maaneskinnet, lagde jeg Mærke til, at han vendte Ansigtet hen mod en sølvglinsende Lysstribe ude paa Søen og gik videre, med Blikket fæstet paa den, indtil han forsvandt som en Skygge i det fjerne.

Døren til Baadehuset stod aaben, da jeg nærmede mig, og da jeg traadte indenfor, saa jeg, at alt Bohavet var borte undtagen en af de gamle Kistebænke, paa hvilken Mrs. Gummidge sad med en Kurv paa Skødet og saa paa Mr. Peggotty. Han støttede sin Albu paa den plumpe Kaminhylde og stirrede paa nogle hendøende Gløder, der laa paa Risten; men han løftede forhaabningsfuldt Hovedet i Vejret ved mit Komme og talte ganske muntert.

„Naa, De kommer efter Løfte, Master Davy, for at tage Afsked med det! Her ser noget tomt ud, ikke sandt?“

„De har saamænd brugt Tiden godt,“ sagde jeg.

„Ja, vi have ikke drevet, Sir. Mrs. Gummidge har arbejdet som — ja, jeg ved ikke, hvad hun har arbejdet som,“ sagde Mr. Peggotty og saa paa hende, forlegen for at finde en tilstrækkelig rosende Lignelse.

Mrs. Gummidge støttede sig paa sin Kurv og sagde intet.

„Der staar den selvsamme Kistebænk, hvorpaa De plejede at sidde med Mille,“ sagde Mr. Peggotty hviskende.

„Jeg vil tage den med til allersidst. Og her er Deres lille gamle Sovekammer, Master Davy. Det er næsten saa trist i Aften, som det kan være!“

Vinden havde unægtelig, skønt det ikke blæste stærkt, en højtidelig Lyd og sneg sig omkring det øde Hus med en klagende Hvisken, der lød grumme sørgelig. Alt var borte lige til det lille Spejl med Rammen af Østersskaller. Jeg tænkte paa, hvorledes jeg havde ligget her, da den første store Forandring foregik i mit Hjem. Jeg tænkte paa det blaaøjede Barn, der havde fortryllet mig. Jeg tænkte paa Steerforth, og der paakom mig en taabelig, fanatisk Frygt for, at han var i Nærheden, og at vi gerne kunde møde ham, hvad Øjeblik det skulde være.

„Det vil rimeligvis vare længe,“ sagde Mr. Peggotty med dæmpet Stemme, „førend Baaden finder ny Lejere. Folk tro nu om den, at der er Uheld ved den!“

„Tilhører den nogen her i Nabolaget?“ spurgte jeg.

„En Mastemager inde i Byen,“ svarede Mr. Peggotty. „Jeg giver ham Nøglen i Aften.“

Vi saa ind i det andet lille Værelse og vendte tilbage til Mrs. Gummidge, der endnu sad paa Kistebænken. Idet Mr. Peggotty satte Lyset paa Kaminhylden, bad han hende derfor at staa op, for at han kunde bære den udenfor, førend han slukkede Lyset.

„Daniel,“ sagde hun, idet hun pludselig slap sin Kurv og klyngede sig fast ved hans Arm, „kære Daniel, de Afskedsord, jeg vil sige i dette Hus, ere: Jeg kan ikke blive tilbage. Tænk ikke paa at lade mig blive tilbage, Daniel; aa gør det ikke!“

Mr. Peggotty, der var helt slaaet fra det, saa ganske forbavset fra Mrs. Gummidge hen paa mig og fra mig hen paa Mrs. Gummidge, som om han var bleven vækket af Søvne.

„Gør det ikke, kæreste Daniel!“ udbrød Mrs. Gummidge indtrængende. „Tag mig med Dem, Daniel, tag mig med Dem og Mille! Jeg vil tjene Dem ærlig og tro.

Er der Slaver i de Lande, hvor De rejser hen, vil jeg med Glæde være Slave hos Dem, men lad mig ikke blive tilbage, kære, kære Daniel!“

„Min bedste,“ sagde Mr. Peggotty og rystede paa Hovedet, „De ved ikke, hvilken lang Rejse og hvilket strengt Liv det er!“

„Jo jeg gør, Däniel, jeg kan tænke mig det!“ raabte Mrs. Gummidge. „Men mit Afskedsord under dette Tag er, at jeg vil gaa ind i Fattighuset og dø, hvis jeg ikke maa følge med. Jeg kan grave, Daniel. Jeg kan arbejde. Jeg kan døje ondt. Jeg kan være kærlig og taalmodig nu — mere end De tror, Daniel, naar De bare vil sætte mig paa Prøve. Jeg kunde ikke røre en Skilling af de Penge, De vil sætte ud for mig, om jeg saa skulde dø af Sult; men jeg vil følge med Dem og Mille til Verdens Ende, naar jeg blot maa!

Hun greb hans Haand og kyssede den med en ukunstlet Patos og Kærlighed, med et ukunstlet Udbrud af Hengivenhed og Taknemmelighed, som han nok havde fortjent.

Vi bar Kistebænken udenfor, slukkede Lyset, lukkede Døren i Laas og forlod den gamle Baad, der laa som en mørk Plet i den skyfulde Nat. Da vi næste Dag kørte tilbage til London med Diligencen, sad Mrs. Gummidge med sin Kurv paa det bageste Sæde og var lykkelig.

Fire og tyvende Kapitel.

Jeg er til Stede ved en Eksplosion.

Da der ikke var mere end fire og tyve Timer tilbage til den af Micawber saa gaadefuldt fastsatte Tid, raadslog min Tante og jeg om, hvorledes vi skulde bære os ad,

eftersom min Tante meget nødig vilde forlade Dora. Ak, hvor let kunde jeg ikke nu bære hende op ad Trappen!

Uagtet Micawber havde ønsket, at min Tante skulde være til Stede, vare vi dog tilbøjelige til at indrette det saaledes, at hun blev hjemme og lod sig repræsentere af Dick og mig. Vi vare i Virkeligheden allerede blevne enige herom, da Dora atter bragte os til at vakle ved at paastaa, at hun aldrig kunde tilgive sig selv eller sin slemme Dreng, om min Tante under noget som helst Paaskud blev hjemme.

„Jeg vil ikke tale med Dem," sagde Dora og rystede med sine Lokker ad min Tante; „jeg vil være ubehagelig; jeg skal faae Jip til at gø ad Dem hele Dagen! Jeg vil for Alvor tro, at De er en gammel gnaven en, hvis De ikke rejser!"

„Stille, Blomst!" lo min Tante. „Du ved, du kan ikke undvære mig."

„Jo jeg kan, De er mig til slet ingen Nytte. De løber ikke, saa lang som Dagen er, op og ned ad Trappen for mig; De sidder aldrig og fortæller mig Historier om Dadde, dengang hans Sko vare opslidte, og han var helt hvid af Støv — det stakkels lille Pus! De gør aldrig noget for at glæde mig, vel?" Dora skyndte sig at kysse min Tante og sige: „Jo De gør; det er kun min Spøg!" for at min Tante ikke skulde tro, at det virkelig var hendes Alvor.

„Men hør nu, Tante," sagde Dora overtalende, „De maa tage med. Jeg driller Dem saa længe, til De lader mig faa min Vilje. Jeg skal holde saadant et Hus med min uartige Dreng, hvis han ikke faar Dem til at rejse. Jeg skal gøre mig saa ubehagelig, og det skal Jip med, at De skal ønske, at De havde været skikkelig og var rejst, selv om det varede nok saa længe. Desuden," sagde Dora, idet hun strøg Haaret tilbage og saa spørgende paa min Tante og mig, „hvorfor kunne I ikke rejse bægge to? Jeg er jo ikke saa meget syg, er jeg vel?"

„Hvilket Spørgsmaal!" udbrød min Tante.

„Hvilket Indfald!" sagde jeg.

„Ja, jeg ved nok, at jeg er en lille Gaas!“ sagde Dora, idet hun langsomt vendte sine Øjne fra den ene af os til den anden og derpaa spidsede sine smukke Læber for at kysse os, medens hun laa paa sin Sofa. „Naa, saa maa I ogsaa rejse bægge to; ellers tror jeg eder ikke, men giver mig til at græde.“

Jeg saa paa min Tantes Ansigt, at hun nu begyndte at give efter, og Doras opklaredes atter, da hun ogsaa saa det.

Uden videre Snak bleve vi enige om, at vi bægge vilde rejse, og at Dora var en lille Skælmsmester, der lod, som om hun var syg, fordi hun gerne vilde, at man skulde kæle for hende. Hun blev meget glad og fornøjet, og samme Aften rejste vi alle fire, nemlig min Tante, Dick, Traddles og jeg, til Canterbury.

I det Hotel, hvor Micawber havde sat os Stævne, og hvor vi med en Del Møje slap ind midt om Natten, forefandt jeg et Brev, hvori han skrev, at han vilde indfinde sig næste Formiddag Klokken halv ti præcis.

Da vi satte os til Frokosten, vare vi alle meget spændte og utaalmodige. Alt som Klokken mere og mere nærmede sig halv ti, tiltog vor urolige Længsel efter Micawber. Til sidst opgav vi ethvert Forsøg paa at lade, som om vi spiste; thi naar jeg undtager Dick, havde det kun været for en Forms Skyld, at vi havde sat os til Bords. Min Tante gik op og ned ad Gulvet, Traddles sad i Sofaen og lod, som om han læste i Avisen, medens han vendte Øjnene mod Loftet, og jeg saa ud ad Vinduet for straks at melde Micawbers Komme. Jeg kom heller ikke til at vente længe; thi ved Klokkens første Slag viste han sig paa Gaden.

„Der kommer han,“ sagde jeg, „og han er ikke i sin Embedsdragt.“

Min Tante bandt sin Hat fast — hun var kommen ned til Frokosten med den paa — og tog sit Sjal paa, som om hun rustede sig til en haard Dyst. Traddles

knappede sin Kjole med en determineret Mine. Dick, der blev urolig over disse vældige Forberedelser, men fandt det nødvendigt at efterligne dem, trykkede med bægge Hænder sin Hat saa fast ned over Øjnene, som det vel var ham muligt, og tog den øjeblikkelig af igen for at hilse paa Micawber.

„God Morgen, Frøken," sagde Micawber, „god Morgen mine Herrer. Det er overordentlig venligt af Dem!" Dette sidste gjaldt særlig Dick, der rystede hans Haand voldsomt.

„Har De spist Frokost?" spurgte Dick. „Tag Dem en Kotelet!"

„Ikke for alt i Verden!" udbrød Micawber og standsede ham, da han vilde gaa hen og ringe paa Opvarteren; „Appetit, Mr. Dixon, er noget, jeg længe ikke har kendt til."

Mr. Dixon var saa fornøjet over sit ny Navn og syntes at finde det saa forekommende af Micawber at give ham det, at han atter trykkede hans Haand og lo temmelig barnagtig.

„Dick," sagde min Tante, „pas paa!"

Mr. Dick tog sig sammen og rødmede.

„Saa, Sir," sagde min Tante til Micawber, idet hun trak sine Handsker paa, „nu ere vi rede til at overvære et Udbrud af Bjærget Vesuv, eller hvad det skal være, naar som helst det passer Dem."

„Frøken", svarede han, „jeg haaber, at De snart skal blive Vidne til et Udbrud. Jeg haaber, Mr. Traddles, at jeg har Deres Tilladelse til her at meddele, at vi have konfereret med hinanden?"

„Ja det er virkelig sandt, Copperfield," sagde Traddles, idet jeg saa forbavset paa ham. „Mr. Micawber har raadført sig med mig om det, han har for, og jeg har raadet ham efter bedste Evne."

„Tager jeg ikke fejl, Mr. Traddles," vedblev Micawber, „er det, jeg har for, en Afsløring af stor Vigtighed."

„Af den allerstørste Vigtighed," sagde Traddles.

„Maaske vil De, Frøken, og De, mine Herrer," sagde Micawber, „under disse Omstændigheder vise mig den Ære midlertidig at lade Dem lede af en Person, som, hvor uværdig han end er til at regnes som andet end et herreløst Vrag paa den menneskelige Naturs Kyst, dog er Deres Medmenneske, skønt presset ud af sin oprindelige Skikkelse ved individuelle Vildfarelser og Omstændighedernes tvingende Magt."

„Vi have fuldkommen Tillid til Dem, Mr. Micawber," sagde jeg, „og ville ganske rette os efter Dem."

„Mr. Copperfield," svarede han, „Deres Tillid er under de nuværende Forhold ikke ilde anvendt. Jeg tør maaske udbede mig et Forspring af fem Minutter for derpaa at modtage det ærede Selskab, naar det spørger efter Miss Wickfield, i Kontoret hos Wickfield & Heep, i hvis Tjeneste jeg er?"

Min Tante og jeg saa paa Traddles, som nikkede bifaldende.

„Jeg har ikke mere at sige for Øjeblikket," ytrede Micawber, hvorpaa han til min ubeskrivelige Forundring indbefattede os alle i et omfattende Buk og forsvandt med et overordentlig aandsfraværende Væsen og et overordentlig blegt Ansigt.

Traddles smilte kun og rystede paa Hovedet, da jeg saa paa ham for at søge en Forklaring. Jeg havde derfor ingen anden Udvej end at tage mit Ur frem og tælle de fem Minutter. Min Tante holdt ligeledes sit Ur i Haanden og gjorde det samme. Da Tiden var udløben, bød Traddles hende sin Arm, og vi gik alle hen til det gamle Hus uden at tale et Ord undervejs.

Vi traf Micawber ved hans Pult i Taarnkontoret i Stueetagen, enten skrivende eller ladende, som om han skrev meget ivrigt. Den store Kontorlinial var stukken ind under hans Vest, men var ikke mere skjult, end at en

Fod eller mere af dette Instrument stak ud af hans Bryst som en ny Slags Kalvekrøs.

Da det forekom mig, at han ventede paa, at jeg skulde tale, sagde jeg:

„God Dag, Mr. Micawber, hvorledes har De det?“

„Jo Tak, Mr. Copperfield,“ svarede han.

„Er Miss Wickfield hjemme?“ spurgte jeg.

„Mr. Wickfield er sengeliggende og lider af en reumatisk Feber,“ svarede han; „men Miss Wickfield vil upaatvivlelig glæde sig ved at se gamle Venner. Vil De ikke træde indenfor, Sir?“

Han gik foran os ind i Spisestuen og sagde, idet han slog Døren op til Wickfields forrige Kontor, med klangfuld Stemme:

„Miss Trotwood, Mr. David Copperfield, Mr. Thomas Traddles og Mr. Dixon!“

Jeg havde ikke set Uriah Heep siden den Gang, jeg gav ham Kindhesten. Vort Besøg overraskede ham aabenbart, ikke mindre tør jeg sige, fordi det overraskede os selv. Han trak ikke sine Øjenbryn sammen, da han ingen havde, som det var værd at tale om; men han rynkede sin Pande saaledes, at han næsten lukkede sine smaa Øjne, medens hans modbydelige Haand for op til hans Hage med en hurtig Bevægelse, som røbede Uro eller Forbavselse; men dette var kun, medens vi vare i Færd med at træde ind i Stuen, da jeg opfangede et Glimt af ham over min Tantes Skulder. Et Øjeblik efter var han lige saa krybende og ydmyg som altid.

„Naa, det maa jeg tilstaa,“ sagde han, „det er i Sandhed en uventet Glæde! At se alle Vennerne fra Hovedstaden, om jeg tør udtrykke mig saaledes, paa een Gang er en hel Begivenhed! Mr. Copperfield, jeg haaber, De er vel og er venlig stemt — hvis jeg i al Ydmyghed tør bruge dette Udtryk — mod dem, der i alle Tilfælde ere Deres Venner. Jeg haaber, det gaar fremad med Mrs. Copperfield, Sir. Vi ere blevne ganske urolige over de

daarlige Efterretninger, vi i den sidste Tid have modtaget om hendes Helbred, kan jeg forsikre Dem.“

Jeg skammede mig ved at lade ham tage min Haand, men vidste endnu ikke, hvad jeg ellers skulde gøre.

„Tingene have forandret sig her i Kontoret, Miss Trotwood, siden jeg var en ringe Skriver og holdt Deres Hest, ikke sandt?“ sagde Uriah med sit væmmeligste Smil. „Men jeg har ikke forandret mig, Miss Trotwood.“

„Sandt at sige, Sir,“ svarede min Tante, „synes jeg, at De har holdt ganske godt, hvad De lovede i Deres Ungdom, hvis det kan være Dem nogen Tilfredsstillelse.“

„Tak, Miss Trotwood, for Deres gode Mening,“ sagde Uriah og vred sig paa sin frastødende Maade. „Kald paa Miss Agnes, Micawber, og paa Moder. Moder vil blive henrykt over at se det ærede Selskab!“

„Har De ikke travlt, Mr. Heep?“ spurgte Traddles, hvis Blik tilfældigvis mødte de træske, røde Øjne, medens de paa een Gang mønstrede os og undgik os.

„Nej, Mr. Traddles,“ svarede Uriah, idet han atter satte sig paa sin Kontorstol. „Ikke saa meget, som jeg kunde ønske. Men Prokuratorer, Hajer og Blodigler ere ikke lette at tilfredsstille, ved De! Ikke fordi baade jeg selv og Micawber jo i Almindelighed have Hænderne saa temmelig fulde, da Mr. Wickfield saa godt som slet ikke er skikket til Forretninger. Men det er en Glæde, ligesom det er en Pligt at arbejde for ham. De har nok ikke staaet paa nogen fortrolig Fod med Mr. Wickfield, Mr. Traddles? Jeg tror, at jeg kun een Gang har haft den Ære selv at se Dem?“

„Nej, jeg har ikke staaet paa nogen fortrolig Fod med Mr. Wickfield,“ svarede Traddles, „ellers havde jeg maaske for længe siden gjort Dem min Opvartning, Mr. Heep.“

Der laa noget i Betoningen af dette Svar, som atter bragte Uriah til at se paa den talende med et mørkt og mistroisk Udtryk; men da han nu kun saa Traddles med

det godmodige Ansigt, jævne Væsen og strittende Haar, aflagde han det igen.

„Det gør mig ondt, Mr. Traddles; De vilde have beundret ham lige saa meget som alle vi andre. Hans smaa Skrøbeligheder vilde kun have gjort ham saa meget kærere for Dem. Men har De Lyst til at høre min Kompagnon blive omtalt i rigtig veltalende Udtryk, saa maa jeg henvise Dem til Copperfield. Familien Wickfield er et Emne, som han ekscellerer i, hvis De ikke allerede har hørt ham.“

Agnes's Indtrædelse sammen med Micawber afholdt mig fra at tilbagevise denne Kompliment, hvis jeg i det hele taget vilde have gjort det. Hun var ikke fuldt saa fattet, som hun plejede, syntes jeg, og saa overanstrengt og nedtrykt ud; men hendes inderlige Hjertelighed og rolige Skønhed lyste med en saa meget des mildere Glans.

Jeg saa Uriah vogte paa hende, mens hun hilste paa os, og han mindede om en hæslig, ond Aand, der lurer paa en af Lysets Alfer. Imidlertid gjorde Micawber og Traddles et Tegn til hinanden, hvorpaa Traddles gik ud.

„De har ikke nødig at blive, Micawber,“ sagde Uriah.

Micawber stod, med Haanden paa Linealen inde paa sit Bryst, oprejst foran Døren og saa virkelig et af sine Medmennesker lige i Øjnene, og dette Menneske var hans Principal.

„Hvad venter De efter, Micawber?“ sagde Uriah. „Hørte De ikke, at jeg sagde, at De ikke havde nødig at blive?“

„Jo,“ svarede den urokkelige Micawber.

„Hvorfor tøver De da?“ spurgte Uriah.

„Fordi jeg — kort sagt, har Lyst til det,“ buldrede Micawber løs.

Farven veg fra Uriahs Kinder og en usund Bleghed, der dog havde et svagt Skær af hans rødskjoldede Teint, bredte sig over dem. Han saa vist paa Micawber, mens han trak Vejret kort og hurtigt.

„De er et ryggesløst Menneske, hvad Gud og Hver-

mand ved," sagde han, idet han gjorde sig Umage for at smile, „og jeg frygter for, at De nøder mig til at skille mig ved Dem. Gaa! Jeg skal straks tale med Dem!"

„Gives der nogen Keltring paa Jorden," sagde Micawber, idet han pludselig brød løs igen med den største Heftighed, „med hvem jeg allerede har talt for meget, da er denne Keltrings Navn — **Heep!**"

Uriah for tilbage, som om han havde faaet et Stik eller Slag. Idet han saa langsomt omkring paa os alle med det sorteste og ondskabsfuldeste Udtryk, hans Ansigt kunde antage, sagde han med mere dæmpet Stemme:

„Haahaa! Det er altsaa et Komplot! De kommer her efter Aftale! De spiller altsaa under Dække med min Skriver, Copperfield? Men tag Dem i Agt; det vil ikke nytte Dem noget. Vi forstaa hinanden, De og jeg. Vi elske ikke hinanden. De har altid været en indbildsk Nar, lige fra De kom hertil, og nu er De sagtens misundelig over, at jeg har svunget mig i Vejret. Men kom her og prøv at underminere mig, saa lægger jeg Kontraminer. Ud med Dem, Micawber; jeg skal straks tale med Dem!"

„Mr. Micawber," sagde jeg, „der er foregaaet en pludselig Forandring med denne Karl i mere end een Henseende. Blandt andet er det paafaldende, at han nu taler Sandhed med Hensyn til eet særligt Punkt, hvilket tyder paa, at han er bragt i Knibe. Tag nu kun fat paa ham, som han fortjener det!"

„Det er virkelig nydeligt," sagde Uriah i samme dæmpede Tone, medens en klam Sved brød frem paa hans Pande, som han aftørrede med sin lange, magre Haand, „at underkøbe min Skriver til at skamskænde mig med sine Løgne, skønt han er et Udskud af Samfundet — saaledes som De nok ved, at De selv var, Copperfield, førend nogen tog sig af Dem — De gør bedst i, Miss Trotwood, at standse dette; ellers skal jeg standse Deres Mand paa en Maade, som ikke vil være Dem behagelig. Det er ikke for intet, at min Stilling har givet mig et Indblik i Deres Historie, gamle

Dame! Miss Wickfield, hvis De elsker Deres Fader, gør De bedst i ikke at have noget med denne Bande at gøre. Jeg styrter ham i Ulykke, hvis De gør det. Hør nu! Jeg har Krammet paa nogle af eder. Betænk eder vel, førend jeg bruger min Magt. Betænk Dem vel, Micawber, hvis De ikke har Lyst til at blive knust. Jeg raader Dem at gaa, De Nar, for at vi to kunne tales ved et Øjeblik, mens det endnu er Tid at trække sig tilbage. Hvor er Moder?“ sagde han, idet han pludselig syntes at blive urolig ved at opdage Traddles's Fraværelse og trak i Klokkestrengen. „En smuk Fremgangsmaade i en Mands eget Hus!“

„Mrs. Heep er her, Sir,“ sagde Traddles, som kom tilbage med denne værdige Moder til en værdig Søn. „Jeg har taget mig den Frihed selv at forestille mig for hende.“

„Hvem er De, som selv forestiller Dem?“ spurgte Uriah. „Og hvad vil De her?“

„Jeg er Mr. Wickfields Ven og befuldmægtigede,“ svarede Traddles i en rolig, forretningsmæssig Tone, „og jeg har en Fuldmagt fra ham i min Lomme til at handle paa hans Vegne i enhver Henseende.“

„Det gamle Asen har drukket sig fra Vid og Forstand,“ sagde Uriah med et endnu hæsligere Udtryk end før, „og den er bleven lokket ham fra ved Svig!“

„Ja, noget er der rigtignok blevet lokket ham fra ved Svig, det ved jeg,“ svarede Traddles rolig, „og det ved De med, Mr. Heep. Dette Spørgsmaal ville vi med Deres Tilladelse lade Mr. Micawber besvare.“

„Ury —!“ begyndte Mrs. Heep ængstelig.

„Hold Mund, Moder, jo færre Ord des bedre.“

„Men min Ury —!“

„Vil du holde Mund, Moder, og lade mig klare det?“

Skønt jeg længe havde vidst, at hans Underdanighed var falsk og alle hans Foregivender tomme og underfundige, havde jeg dog ikke haft noget fuldstændigt Kendskab til Omfanget af hans Hykleri, førend jeg nu saa ham uden Maske. Den Pludselighed, hvormed han lod den falde,

da han saa, at den ikke nyttede ham; den Ondskab, Frækhed og Hadskhed, han lagde for Dagen; den Haan, hvormed han selv i dette Øjeblik hoverede over det onde, han havde gjort, samtidig med at han var fortvivlet og hverken vidste ud eller ind for at finde paa et Middel til at faa Bugt med os — alt dette overraskede i Begyndelsen mig, der havde kendt ham saa længe og afskyet ham saa dybt, skønt det stemte fuldkommen overens med, hvad jeg vidste om ham. Jeg vil ikke tale om det Blik, han fæstede paa mig, mens han stod og saa paa os, den ene efter den anden; thi jeg havde altid vidst, at han hadede mig, og jeg huskede paa Mærkerne af min Haand paa hans Kind. Men da hans Blik søgte Agnes, og da jeg saa det Raseri, hvormed han følte, at hans Magt over hende begyndte at glippe — saa, hvorledes han i sin Skuffelse røbede de slette Lidenskaber, som havde drevet ham til at tragte efter et Væsen, hvis Dyder han aldrig kunde ænse eller paaskønne — da oprørtes jeg ved den Tanke, at hun havde levet en eneste Time i et saadant Menneskes Nærhed.

Efter at han i nogen Tid havde iagttaget os nogle Gange med sine fæle Øjne, henvendte han sig endnu en Gang til mig i en halvt grædende, halvt fornærmelig Tone: „Og De finder det rigtigt, Copperfield, De, som gør Dem saa meget til af Deres Ære og saa videre, at luske omkring min Bolig og staa paa Lur med min Skriver? Havde det været mig, vilde det ikke have undret mig; thi jeg giver mig ikke ud for en fin Mand — skønt jeg aldrig har løbet om paa Gaden saaledes som De, efter hvad Micawber har sagt — men De? Og De er slet ikke bange for, hvad De gør? De tænker slet ikke paa, hvad jeg til Gengæld vil gøre, eller paa, at De kan komme i Forlegenhed, fordi De har været med til dette Komplot? Godt! Vi skulle faa at se! De, Mr., hvad det nu er De hedder, har beraabt Dem paa Micawber. Der staar Deres Hjemmelsmand. Hvorfor lader De ham ikke tale? Han har lært sin Lektie, ser jeg.“

Da han saa, at det, han sagde, ikke gjorde noget Ind-

tryk paa nogen af os, satte han sig paa Kanten af Bordet med Hænderne i Lommen og den ene af sine Platfødder snoet omkring det andet Ben og ventede trodsig paa, hvad der maatte komme.

Micawber, hvis Heftighed jeg hidtil med den største Vanskelighed havde holdt i Tømme, og som flere Gange var falden os i Talen med den første Stavelse af Ordet **Kel**-tring! uden at komme til den anden, brød nu løs, trak Linealen, aabenbart som et Forsvarsvaaben, frem fra sit Bryst og tog et Dokument i Folioformat, der var lagt sammen i Form af et stort Brev, op af Lommen. Efter at han med sit vante flotte Sving havde aabnet denne Pakke og set paa Indholdet, som om Stilen i denne Komposition skaffede ham en kunstnerisk Nydelse, begyndte han at læse, som følger:

„Højstærede Miss Trotwood — mine Herrer —

Idet jeg fremtræder for Dem for at anklage den mest topmaalte Skurk, som vistnok nogen Sinde har været til," her pegede han uden at slaa Øjnene op fra Brevet med Linealen, ligesom en Kommandostav, hen paa Uriah Heep, „forlanger jeg ikke, at der skal tages noget Hensyn til mig selv. Fra Vuggen et Offer for pekuniære Forpligtelser, som jeg ikke har set mig i Stand til at opfylde, har jeg stedse været en Bold og et Offer for fornedrende Omstændigheder. Skændsel, Nød, Fortvivlelse og Vanvid have, enten i Forening eller særskilte, været mine Ledsagere paa min Løbebane."

Den Nydelse, hvormed Micawber skildrede sig selv som et Bytte for disse sørgelige Kalamiteter, kunde kun sammenlignes med det Eftertryk, hvormed han oplæste sit Brev, og den Hylding, han ydede det ved at rulle med Hovedet, naar han mente, han havde sagt noget rigtig godt.

„Overvældet af Skændsel, Nød, Fortvivlelse og Vanvid betraadte jeg Skriverstuen — eller, som vor livlige Nabo, Galleren, vilde kalde det, Bureauet — hos det Firma, som efter Navnet ledes af Wickfield & Heep, men som i Virkeligheden styres af — Heep alene. Heep og kun Heep er Hovedfjederen i denne Maskine. Heep og kun Heep er Falskneren og Bedrageren.“

Uriah, der ved disse Ord blev mere blaa end hvid, snappede efter Brevet, som om han vilde rive det i Stykker; men med en ligefrem mirakuløs Færdighed — eller maaske var det kun et Lykketræf — standsede Micawber hans fremstrakte Knoer med Linealen og lammede hans højre Haand. Den sank slap ned ved Haandledet, som om den var knækket, og Slaget lød, som om det var faldet paa Træ.

„Fanden tage Dem!“ sagde Uriah og vred sig paa en ganske ny Maade af Smerte. „Det skal De faa betalt!“

„Kom mig atter nær, din — din — din — infame Skurk,“ gispede Micawber, „og jeg skal knække Panden skallen paa dig!“

Jeg tror aldrig, jeg har set noget latterligere, end da Micawber stod og gjorde Fægteparader med Linealen og raabte: „Kom an!“ medens Traddles og jeg skød ham tilbage i en Krog, hvorfra han, hver Gang vi havde faaet ham ind i den, straks trængte frem igen.

Hans Fjende mumlede noget ved sig selv, og efter at have vredet sin saarede Haand i nogen Tid tog han sit Halstørklæde af og forbandt den med det, lagde den derpaa i den anden Haand og satte sig paa sit Bord med et mørkt, nedadvendt Blik.

Da Micawber var bleven tilstrækkelig afkølet, fortsatte han Oplæsningen af sit Brev.

„De pekuniære Emolumenter, der bragte mig til at træde i Tjeneste hos — Heep,“ han standsede altid,

naar han kom til dette Ord og udtalte det med forbavsende Kraft, „vare ikke bestemte, med Undtagelse af usle to og tyve Shillings om Ugen; Resten skulde være afhængig af min Nidkærhed i mit Fag, med andre og tydeligere Ord: min Naturs Lumpenhed, mine Bevæggrundes Gridskhed, min Families Fattigdom og den almindelige moralske eller rettere sagt umoralske Lighed mellem mig selv og — Heep. Har jeg nødig at sige, at det snart blev nødvendigt for mig at anmode — Heep — om pekuniære Forskud for at kunne ernære min Hustru og vore forkuede, men fremadstræbende Børn? Har jeg nødig at sige, at denne Nødvendighed var bleven forudset af — Heep? At jeg for at faa disse Forskud maatte give Forskrivninger og lignende Garantier, der have lovlig Gyldighed i Landet? Og at jeg saaledes blev indviklet i det Garn, han havde opstillet for mig?“

Micawbers Fryd over sine Evner til i Brevform at skildre denne uheldige Tingenes Tilstand syntes virkelig at opveje alle de Plager og Ængstelser, som Virkeligheden kunde have foraarsaget ham. Han læste videre:

„Da var det, at — Heep — begyndte at beære mig med netop saa meget af sin Tillid, som var nødvendig til Opnaaelsen af hans djævelske Hensigter. Da var det, at jeg, for at tale med Shakespeare, begyndte at svinde, sygne og tæres hen. Jeg mærkede, at han stadig havde Brug for mig til alskens Falskneri er og for at føre et Individ, som jeg vil kalde Mr. W., bag Lyset — at Mr. W. blev bedragen, holdt i Uvidenhed og narret paa alle mulige Maader, medens Skurken — Heep — ikke des mindre hele Tiden gav sig Mine af at nære den mest grænseløse Taknemmelighed og Hengivenhed for denne dybt forurettede Mand. Dette var slemt nok, men som den filosofiske Hamlet siger

med den Almengyldighed, der udmærker den Elisabethske Æras navnkundige Skjold: „Det værste staar endnu tilbage!“

Denne virkningsfulde Afslutning med et Citat gjorde et saa stærkt Indtryk paa Micawber, at han gjorde sig selv og os til gode med at oplæse Sætningen endnu en Gang under Paaskud af, at han var kommen ud af det.

„Det er ikke min Hensigt,“ vedblev han derpaa, „inden for nærværende Skrivelses snævre Grænser at indlade mig paa en udførlig Fortegnelse over de forskellige mindre Misligheder, som Mr. W. har været et Offer for, og som jeg stiltiende har været Vidne til. Da Kampen i mit Indre mellem Løn og ingen Løn, Brød og intet Brød, Væren og Ikke-væren var overstaaet, besluttede jeg at nytte enhver Lejlighed til at opdage og aabenbare de mere graverende Misligheder, som vare blevne udførte til ubodelig Skade for merbemeldte Mr. W. af — Heep. Ansporet af den tavse Paaminder i mit Indre og af en ikke mindre rørende og kraftig Paaminder udefra, som jeg kortelig vil kalde Miss W., begyndte jeg paa en ikke lidet anstrengende, hemmelig Efterforskning, der, saa vidt jeg ved, skønner og tror, nu har varet i et Tidsrum af samfulde tolv Maaneder.“

Han oplæste denne Tirade, som om det var en Parlamentsakt, og syntes umaadelig opbygget ved Ordenes Klang.

„Mine Klagemaal mod — Heep,“ vedblev han, idet han saa paa ham og bragte Linealen i Stilling under sin Arm for alle Eventualiteters Skyld, „lyde, som følger.“

Vi holdt alle vort Vejr, tror jeg; i hvert Tilfælde gjorde Uriah det.

„For det første. Da Mr. W.s Hukommelse og Aandsevner af Aarsager, som det ikke er nødvendigt eller passende for mig at gaa nærmere ind paa, vare blevne svækkede og forvirrede, forviklede og vidtløftiggjorde — Heep — forsætlig Kontorforretningerne. Naar Mr. W. var mindst skikket til at give sig af med Forretninger, var — Heep — altid ved Haanden for at nøde ham til at give sig af med dem. Under saadanne Omstændigheder skaffede han sig Mr. W.s Underskrift paa Dokumenter af Vigtighed, som han foregav at være andre Dokumenter uden Vigtighed. Han fik saaledes Mr. W. til at bemyndige ham til at hæve en vis betroet Pengesum, til Beløb 12,624 Lstr. 2 Sh. 9 D., og anvende den til Dækning af foregivne Forretningsudgifter og Underbalancer, som enten allerede vare dækkede eller aldrig havde været til i Virkeligheden. Han gav det Skin af, at Planen til denne uredelige Handling baade var undfanget og udført af Mr. W. selv, og har siden stedse brugt dette til at pine og plage ham.“

„Det skal De bevise, Copperfield,“ sagde Uriah med en truende Hovedrysten. „Vent bare!“

„Spørg — Heep — Mr. Traddles, om, hvem der boede i hans Hus efter ham,“ sagde Micawber, idet han afbrød Oplæsningen af Brevet.

„Det gjorde det Fæ selv, og han bor der endnu,“ sagde Uriah haanlig.

„Spørg Heep — om han nogen Sinde førte en privat Notebog i det Hus,“ sagde Micawber.

Jeg saa Uriahs magre Haand uvilkaarlig standse, medens han var i Færd med at klø sin Hage.

„Eller spørg ham, om han nogen Sinde har brændt saadan en Notebog. Siger han ja og spørger Dem om, hvor Asken er, saa henvis ham til Wilkins Micawber, og han skal da faa noget at høre, som ingenlunde tjener til hans Fordel.“

Det triumferende Sving, hvormed Micawber udtalte disse Ord, gjorde et mægtigt Indtryk paa Moderen, som udbrød i den største Uro:

„Ury, Ury, vær ydmyg og gaa paa Forlig, min Søn!“

„Vil du tie, Moder?“ svarede han. „Du er bange og ved ikke, hvad du siger. Ydmyg!“ gentog han og saa paa mig og snerrede: „Saa ydmyg jeg var, har jeg dog allerede for en temmelig lang Tid siden ydmyget adskillige af dem!“

Efter med en flot Bevægelse at have bragt sin Hage i Lave i Halsbindet fortsatte Micawber straks Oplæsningen.

„For det andet. Ved flere Lejligheder har — Heep — saa vidt jeg ved, skønner og tror —“

„Det siger intet,“ mumlede Uriah lettet. „Stille, Moder.“

„Vi skulle søge at fremdrage noget, som siger noget, og som kan stoppe Munden paa Dem engang for alle, og det ret snart,“ svarede Micawber.

„For det andet. Ved flere Lejligheder har — Heep — saa vidt jeg ved, skønner og tror, systematisk forfalsket Mr. W.s Underskrift i forskellige Breve, Bøger og Dokumenter og har særlig gjort dette i et Tilfælde, hvor jeg er i Stand til at bevise det. Nemlig saaledes som jeg nu skal forklare, fremstille og fremsætte.“

Micawber læste videre og smaskede næsten med Læberne.

„Da Mr. W. var svagelig, og det laa inden for Mulighedens Grænser, at hans dødelige Afgang kunde medføre visse Opdagelser og — som jeg, undertegnede Wilkins Micawber, formoder — Tilintetgørelsen af — Heeps — Herredømme over den W.ske Familie, medmindre Mr. W.s Datters Kærlighed til Faderen hemmelig

kunde paavirkes saaledes, at hun modsatte sig enhver Undersøgelse om Firmaets Anliggender, fandt bemeldte Heep – det hensigtsmæssigt at have en af Mr. W. for den ovenanførte Sum af 12,614 Lstr. 2 Sh. 9 D. med Renter udstedt Forskrivning rede, hvori det hed, at hint Beløb var laant Mr. W. af Heep — for at frelse Mr. W. fra Vanære, skønt Summen i Virkeligheden aldrig var bleven laant af ham og for længe siden var bleven dækket. Underskrifterne paa dette Dokument, der ser ud, som om det var udstedt af Mr. W. og attesteret af Wilkins Micawber, ere Falskneri er af — Heep. I hans private Notebog, som jeg har i mit Eje, findes forskellige saadanne Efterligninger af Mr. W.s Underskrift, som vel hist og her ere noget utydelige, fordi Bogen har været i Ilden, men dog saaledes, at enhver kan læse dem. Jeg har aldrig attesteret noget saadant Dokument. Og selve Dokumentet har jeg."

Det gav et Sæt i Uriah Heep. Han tog et Nøgleknippe op af Lommen og aabnede en Skuffe, men standsede pludselig og vendte sig atter om imod os uden at se i den.

„Og selve Dokumentet," gentog Micawber, idet han saa i Brevet, som om det kunde være Teksten til en Prædiken, „har jeg, det vil sige, jeg havde det tidlig i Morges, da dette blev nedskrevet, men har siden overgivet det til Mr. Traddles."

„Det er fuldkommen sandt," sagde Traddles.

„Ury, Ury," udbrød Moderen, „vær ydmyg og gaa paa Forlig! Jeg ved, at min Søn vil være ydmyg, gode Herrer, hvis De ville lade ham faa Tid til at tænke sig om. Mr. Copperfield, De ved jo selv, at han altid har været ydmyg, Sir."

Det var paafaldende at se, hvor .fast Moderen vedblev at holde paa det gamle Kneb, længe efter at Sønnen havde opgivet det som unyttigt.

„Moder," sagde han, idet han i sin Utaalmodighed bed i Lommetørklædet, hvori hans Haand var indsvøbt, „du maatte hellere tage en ladt Bøsse og skyde den af paa mig."

„Men jeg elsker dig, Ury," udbrød Mrs. Heep. Og det tvivler jeg ikke om, at hun gjorde, eller at han elskede hende, hvor besynderligt det end kan synes, skønt det ganske vist var et aandsbeslægtet Par. „Og jeg kan ikke taale at høre dig tirre den Herre og bringe dig selv i en endnu større Fare. Da han fortalte mig ovenpaa, at alt var kommet for Lyset, sagde jeg ham straks, at jeg vilde indestaa for, at du vilde gøre Afbigt og være ydmyg. Se dog, hvor ydmyg jeg er, gode Herrer, og bryd Dem ikke om ham!"

„Der staar Copperfield, Moder," tog han opbragt til Orde og pegede med sin magre Finger paa mig, mod hvem hele hans Forbitrelse var rettet som den egentlige Ophavsmand til Opdagelsen, og jeg bragte ham heller ikke ud af hans Vildfarelse; „der staar Copperfield, og han havde gerne givet dig hundrede Pund for mindre, end hvad du allerede har brallet ud."

„Jeg kan ikke gøre for det," sagde hans Moder. „Jeg kan ikke taale at se dig styrte dig i Fare ved at sætte Næsen saa højt til Vejrs. Vær hellere ydmyg, saaledes som du altid har været."

Han tav nogle Øjeblikke, medens han bed i Lommetørklædet, og sagde derpaa skulende til mig:

„Hvad mere har De at fremføre? Er der noget, saa kom med det. Hvorfor ser De paa mig?"

Micawber tog atter fat paa sit Brev, kun alt for glad ved at fortsætte en Præstation, hvormed han var saa saare veltilfreds.

„For det tredje og sidste. Jeg er i Stand til ved Hjælp af — Heeps falske Bøger og — Heeps ægte Optegnelser, der begynde med den til Dels tilintet-

gjorte Notebog, som min Hustru tilfældigvis fandt i Askefjerdingen, da vi flyttede ind i vor nuværende Bolig — at godtgøre, at den ulykkelige Mr. W.s Svagheder, Fejl, ja selv hans Dyder, hans faderlige Kærlighed og Æresfølelse i flere Aar ere blevne misbrugte af — Heep — til Fremme for dennes skændige Hensigter; at Mr. W. i flere Aar paa enhver tænkelig Maade er bleven snydt og plyndret til den gerrige, falske og graadige — Heeps pekuniære Berigelse; at — Heeps væsentlige Formaal, næst efter Vinding, gik ud paa at bringe Mr. og Miss W. fuldstændig i sin Magt — om hans yderligere Planer med Hensyn til sidstnævnte vil jeg ikke tale — at hans sidste, kun for faa Maaneder siden fuldbyrdede Handling var at faa Mr. W. til at udfærdige en Erklæring, hvorved han frasagde sig sin Andel i Firmaet, ja endog pantsatte selve Bohavet her i dette Hus til — Heep mod en vis Livrente, som denne skulde udbetale paa de fire sædvanlige Termindage fra Aar til Aar; at — Heep ved Hjælp af alle disse Rævestreger lidt efter lidt trak Nettet tættere og tættere sammen om den ulykkelige Mr. W., saa at han til sidst ikke vidste nogen Udvej, idet — Heep begyndte med at forfalske Regninger over de Midler, som vare betroede Mr. W., paa en Tid, da denne havde indladt sig paa uforsigtige og vovelige Spekulationer og maaske ikke havde de Penge, for hvilke han var baade moralsk og juridisk ansvarlig, i Kassen, hvorefter — Heep tog sin Tilflugt til foregivne Pengelaan til uhyre Renter, der i Virkeligheden kom fra — Heep, efter at han svigagtig havde holdt Pengene tilbage eller faaet dem fra Mr. W. selv under Paaskud af saadanne Spekulationer. Under alt dette holdt — Heep Spillet gaaende ved en endeløs Række samvittighedsløse Chikanerier, medens Mr. W., som troede, at alt var tabt — baade Formue, Haab og Ære, udelukkende satte sin Lid til dette

Uhyre i Menneskeskikkelse, som ved at gøre sig uundværlig for ham havde fremkaldt hans Undergang. Alt dette paatager jeg mig at bevise og sandsynligvis endnu meget mere.“

Jeg hviskede nogle Ord til Agnes, som stod grædende, halvt af Glæde, halvt af Sorg, ved Siden af mig, og der opstod en Bevægelse iblandt os, som om Micawber var færdig. Men han sagde med den største Alvor: „Undskyld,“ og gik over til Slutningsafsnittet af sit Brev med en Blanding af den dybeste Vemod og den inderligste Tilfredshed.

„Jeg har nu sluttet. Der staar nu kun tilbage for mig at dokumentere disse Sigtelser og derpaa med min af Skæbnen forfulgte Familie at forsvinde fra et Land, hvor vi kun ere til Byrde. Det vil snart være gjort. Der er al Grund til at tro, at vor spæde, som det svageste Medlem af vor Kres, først vil omkomme af Mangel paa Næring, og at vore Tvillinger ville blive de næste i Rækken. Lad saa være; for min egen Person har min Pilegrimsfart til Canterbury allerede gjort meget; Gældsfængsel og Trang ville snart gøre Resten. Jeg haaber, at den møjsommelige og vovelige Undersøgelse — hvis mindste Resultater ere blevne samlede i Stumper og Stykker under Trykket af byrdefulde Forretninger under den knusende Vægt af pekuniære Ængstelser, ved Dagens Gry, ved Aftenens Dug, i Nattens Skygger, under det aarvaagne Øje af en, som det vilde være overflødigt at kalde en Djævel — i Forening med Kampen for efter ringe Evne at faa denne Undersøgelse til at bære de rette Frugter, ville ligesom skænke nogle faa Draaber kvægende Vand paa mit Ligbaal. Jeg forlanger ikke mere. Lad der kun vises mig den Retfærdighed, at det bliver sagt om mig ligesom om en tapper og navnkundig Søhelt, med hvem

jeg ikke gør Krav paa at maale mig, at det, jeg har gjort, gjorde jeg, uden lave og egennyttige Hensyn.

„For Arnens Fred, for Land og Mø.“

Jeg forbliver o. s. v. o. s. v.

„Wilkins Micawber.“

Micawber var rørt, men gottede sig dog inderlig, da han lagde sit Brev sammen og rakte det med et Buk til min Tante som noget, hun maaske kunde have Lyst til at gemme.

Der stod, som jeg allerede ved mit første Besøg havde set, et Jærnpengeskab i Stuen. Nøglen sad i det. En pludselig Mistanke syntes at gennemfare Uriah, der med et Blik paa Micawber gik hen til det og smækkede Døren op. Det var tomt.

„Hvor ere Bøgerne?“ raabte han med et frygteligt Ansigt. „Der er en Tyv, som har stjaalet Bøgerne!“

Micawber pegede paa sig selv med Linealen. „Jeg gjorde det, da jeg fik Nøglen af Dem som sædvanligt, men lidt tidligere, og aabnede Skabet i Morges.“

„Bliv ikke urolig,“ sagde Traddles. „De ere i mit Værge. Jeg skal passe paa dem i Kraft af den omtalte Fuldmagt.“

„De modtager altsaa stjaalet Gods?“ skreg Uriah.

„Under saadanne Omstændigheder — ja,“ svarede Traddles.

Hvor stor var ikke min Forbavselse, da jeg saa min Tante, der hidtil havde holdt sig fuldkommen rolig og opmærksom, fare løs paa Uriah Heep og gribe ham i Kraven med bægge Hænder.

„Ved De, hvad jeg vil have?“ spurgte min Tante.

„En Spændetrøje,“ svarede han.

„Nej, mine Penge!“ udbrød min Tante. „Kære Agnes, saa længe jeg troede, at din Fader virkelig havde sat dem

over Styr, vilde jeg ikke med et Ord omtale, at jeg havde givet dem til ham, for at han skulde gøre dem frugtbringende — som Trot selv ved, har jeg ikke engang nævnet det for ham. Men nu, da jeg ved, at denne Karl er ansvarlig for dem, nu vil jeg have dem! Trot, kom og tag dem fra ham!“

Om min Tante i Øjeblikket troede, at han havde hendes Penge gemte i sit Halstørklæde, skal jeg ikke kunne sige; i hvert Tilfælde halede hun i det, som om hun troede det. Jeg skyndte mig at skille dem ad og forsikre hende, at vi nok skulde sørge for, at han kom til at give alt det tilbage, som han paa uredelig Maade havde tilranet sig. Dette og nogle Øjeblikkes Eftertanke beroligede hende; men hun var aldeles ikke bragt ud af Fatningen ved det, hun havde gjort, og satte sig ganske rolig paa en Stol.

I de sidste Minutter havde Mrs. Heep raabt og skreget til sin Søn, at han skulde være „ydmyg“, og knælet for os alle, den ene efter den anden, og gjort de vildeste Løfter. Hendes Søn trykkede hende ned paa sin Stol — stillede sig trodsig ved Siden af hende og holdt fast paa hendes Arm. Med et vildt Blik til mig sagde han derpaa: „Hvad vil De have, at der skal gøres?“

„Jeg skal sige Dem, hvad der maa gøres,“ sagde Traddles.

„Har Copperfield mistet Mælet?“ mumlede Uriah. „Jeg vilde give meget til, at De, uden at lyve, kunde sige, at Tungen var skaaren ud af hans Hals.“

„Hvad der maa gøres, er dette,“ sagde Traddles. „For det første maa den Afstaaelseserklæring, vi have hørt omtale, udleveres mig straks her paa Stedet.“

„Sæt, at jeg ikke har den?“ afbrød Uriah ham.

„Men det har De,“ svarede Traddles, „og derfor, ser De, ville vi ikke „sætte“ dette.“ Og jeg maa tilstaa, at det var første Gang, at jeg virkelig lod min gamle Skolekammerats klare Hoved og jævne, taalmodige, praktiske Menneskeforstand vederfares Retfærdighed. „Dernæst maa

De finde Dem i at give alt det, som De i Deres Gridskhed har tilranet Dem, tilbage lige til den sidste Hvid. Alle Firmaets og alle Deres egne Bøger og Papirer, alle Pengeregnskaber og Pengeeffekter, kort sagt alt, hvad der findes her, maa blive i vort Værge."

„Maa det? Det ved jeg ikke noget om," sagde Uriah. „Det maa jeg først betænke mig paa."

„Ganske vist," svarede Traddles; „men imidlertid, og indtil det hele er blevet ordnet til vor Tilfredshed, ville vi tilbageholde alle disse Ting og bede Dem — eller rettere tvinge Dem til — at blive paa Deres eget Værelse og ikke holde Samkvem med nogen."

„Det gør jeg ikke!" sagde Uriah med en Ed.

„Det vilde være nok saa sikkert at faa Dem sat fast i Fængslet i Maidstone," ytrede Traddles, „og skønt Loven maaske vil være længer om at skaffe os vor Ret og maaske ikke kan skaffe os den saa fuldstændig, som De kan, saa er der dog ingen Tvivl om, at den vil straffe Dem. Herre Gud, det ved De jo lige saa godt som jeg. Aa, Copperfield, gaa hen paa Politikammeret efter et Par Betjente."

Her tog Mrs. Heep igen paa Vej og bad grædende og knælende Agnes om at lægge et godt Ord ind for dem, idet hun udbrød, at han var saa ydmyg, og at det alt sammen var sandt, og vilde han ikke gøre, hvad vi forlangte, vilde hun gøre det og mere til; hun var, kort sagt, halvt vanvittig af Angest for sin Øjesten. At spørge om, hvad han vilde have gjort, hvis han havde haft Spor af Mod, vilde være det samme som at spørge om, hvad en Køter vilde gøre, hvis den havde en Tigers Hjerte. Men han var en Kryster fra Top til Taa og røbede ved sin Raadvildhed og Sønderknuselse sin feje Natur ligesom ved enhver anden Lejlighed i hans lumpne Liv.

„Stop!" brummede han til mig og tørrede sit brændende Ansigt med Haanden. „Ti stille, Moder. Nu vel, lad dem faa det Dokument; gaa og hent det."

„Hav den Godhed at følge med hende, Mr. Dick,“ sagde Traddles.

Stolt af sit Hverv og fattende dets Vigtighed, ledsagede Dick hende ligesom en Hyrdehund, der fulgte et Faar. Men Mrs. Heep gjorde ham kun liden Ulejlighed; thi hun vendte ikke alene tilbage med Dokumentet, men ogsaa med en Kasse, hvori det laa, og hvori vi fandt en Bankbog tillige med en Del andre Papirer, som siden efter kom til god Nytte.

„Godt,“ sagde Traddles, da dette var blevet bragt. „Nu, Mr. Heep, kan De trække Dem tilbage for at betænke Dem, og jeg beder Dem lægge vel Mærke til, at jeg paa samtlige tilstedeværendes Vegne forsikrer Dem, at der kun er eet at gøre; at det er det, jeg har forklaret Dem, og at det maa gøres uden Opsættelse.“

Uden at slaa Øjnene op fra Gulvet sjokkede Uriah af med Haanden under Kinden hen til Døren, hvor han blev staaende og sagde:

„Copperfield, jeg har altid hadet Dem; De har altid været en Lykkeridder, og De har altid været mig fjendsk.“

„Jeg tror allerede før at have sagt Dem,“ sagde jeg, „at det er Dem selv, der i Deres Gridskhed og Snedighed har stillet Dem fjendsk over for hele Verden. Det kan maaske tjene Dem til Nytte i Fremtiden at tænke paa, at man endnu aldrig har oplevet, at Gridskheden og Snedigheden ikke til sidst ere gaaede over Stregen og have løbet sig en Stave i Livet. Det er saa sikkert som Døden.“

„Eller saa sikkert, som at man i Skolen -- den samme Skole, hvor jeg blev saa indøvet i Ydmyghed — fra ni til elleve lærte os, at Arbejde var en Forbandelse, og fra elleve til eet, at det var en Velsignelse, en Glæde, en Ære, og jeg ved ikke hvad, hæ?“ sagde han snerrende. „De præker omtrent lige saa konsekvent, som de gjorde der. Er Ydmyghed ikke i Kurs? Jeg tror næppe, jeg vilde have faaet Bugt med min Hr. Kompagnon uden den. Micawber, det skal De faa betalt, gamle Pralhans!“

Med den mest knusende Foragt for ham og hans fremstrakte Pegefinger stod Micawber og skød Brystet i Vejret, indtil Uriah luskede ud ad Døren. Derpaa henvendte han sig til mig og opfordrede mig til „at overvære Genopprettelsen af den gensidige Tillid mellem ham og hans Hustru," hvorefter han indbød Selskabet i Almindelighed til at være Vidner til dette rørende Optrin.

„Det Slør, som saa længe har svævet imellem min Hustru og mig, er nu trukket til Side, og mine Børn og deres Ophav kunne atter træde i Samkvem med hverandre uden at skamme sig."

Da vi alle vare ham meget taknemmelige, og alle ønskede at vise det saa godt, som vor ophidsede og bevægede Sindsstemning tillod os det, vare vi sikkert ogsaa alle fulgte med ham, hvis det ikke havde været nødvendigt, at Agnes blev tilbage hos sin Fader, som endnu knap kunde taale Haabets Morgengry, og at nogen holdt Vagt over Uriah. Traddles blev derfor tilbage, men skulde saa snart som muligt afløses af Dick, og Dick, min Tante og jeg gik hjem med Micawber. Idet jeg i en Skynding tog Afsked med den dyrebare Pige, hvem jeg skyldte saa meget, og tænkte paa det, hvorfra hun maaske, trods hendes faste Forsæt, endnu i denne Formiddag var bleven frelst, følte jeg mig inderlig taknemmelig for mine Barndomslidelser, der havde ført mig sammen med Micawber.

Hans Hus laa ikke langt borte, og da Gadedøren gik lige ind til Dagligstuen, og han busede ind paa sin ejendommelige, fremfusende Maade, vare vi snart i Familiens Skød. Med Udraabet: „Emma, min Skat!" kastede Micawber sig i sin Kones Arme. Hun udstødte et Skrig og sluttede ham i sin Favn. Miss Micawber, som sad og passede den i Mrs. Micawbers sidste Brev til mig omtalte ubevidste spæde, var synlig rørt. Den spæde hoppede. Tvillingerne tilkendegav deres Glæde ved forskellige generende, men uskyldige Demonstrationer. Master Micawber, hvis Sind syntes at være blevet forbitret ved

tidlige Skuffelser, og som havde en muggen Mine, gav efter for sine bedre Følelser og flæbede.

„Emma," sagde Micawber, „Skyen er vegen fra min Sjæl. Den gensidige Tillid, som saa længe har bestaaet mellem os, er genoprettet og skal ikke oftere forstyrres. Vær nu velkommen, Fattigdom!" raabte Micawber, mens Taarerne flød. „Velkommen, Elendighed; velkommen, Husvildhed; velkommen, Sult, Pjalter, Storm og Tiggerstav! Gensidig Tillid vil opretholde os til det sidste!"

Med disse Udbrud satte Micawber sin Kone i en Lænestol og omfavnede hele Familien, den ene efter den anden, mens han paa samme Tid bød en Mængde sørgelige Udsigter velkomne, der, saa vidt jeg kunde mærke, vare alt andet end velkomne for de andre, og opfordrede Kone og Børn til at drage om i Canterbury og synge i Kor, da det var den eneste Næringsvej, de havde tilbage.

Men da Mrs. Micawber, overvældet af sine Følelser, var daanet, var det første, der maatte gøres, inden Koret kunde være fuldstændigt, at bringe hende til sig selv. Dette gjorde min Tante og Micawber, og derpaa blev min Tante forestillet, og Mrs. Micawber genkendte mig.

„Undskyld mig, bedste Mr. Copperfield," sagde den stakkels Kone og rakte mig Haanden, „men jeg er ikke stærk, og Fjernelsen af den sidste Tids Misforstaaelse mellem Micawber og mig var i det første Øjeblik for overvældende for mig."

„Er det hele Deres Familie, Frue?" spurgte min Tante.

„For Tiden er der ikke flere," svarede Mrs. Micawber.

„Min Gud og Fader, det var ikke det, jeg mente," sagde min Tante. „Jeg mener, om de alle sammen ere Deres?"

„Frøken," svarede Mr. Micawber, „det er et Faktum, som ikke kan skjules."

„Og den ældste unge Herre, hvortil er han bleven opdragen?"

„Da jeg kom hertil," sagde Micawber, „var det mit Haab at faa Wilkins anbragt i Kirken, eller maaske ud-

trykker jeg mig korrektere, naar jeg siger, i Koret. Men der var ingen Plads for en Tenor i det ærværdige Tempel, hvorfor denne Stad med Føje er saa berømt, og han har — kort sagt, han er kommen i Vane med at synge i Værtshuse, snarere end i Guds Hus.“

„Men han har en god Vilje,“ sagde Mrs. Micawber ømt.

„Ja, min Ven,“ sagde Micawber, „jeg er overbevist om, at han har den allerbedste Vilje; men jeg har endnu ikke mærket, at han udfører noget af det, han vil.“

Master Micawbers gnavne Mine vendte atter tilbage, og han spurgte med en vis Bitterhed, hvad han da skulde gøre? Om han var født Tømmermand eller Vognlakerer, mere end han var født som Fugl? Om han kunde gaa hen i næste Gade og aabne et Apotek? Om han kunde løbe op i Kriminalretten og give sig ud for Sagfører? Om han med Vold og Magt kunde trænge sig ind ved Operaen og gøre Lykke som Sanger? Om han kunde gøre noget, uden at være oplært dertil?

Min Tante tænkte sig lidt om og sagde derpaa:

„Det undrer mig, Mr. Micawber, at De aldrig har tænkt paa at udvandre.“

„Frøken,“ svarede Micawber, „det var min Ungdoms Drøm og mine modnere Aars skuffede Haab.“ Jeg er i Forbigaaende sagt overbevist om, at han aldrig i sit Liv havde tænkt derpaa.

„Naa!“ sagde min Tante med et Blik paa mig. „Vilde det da ikke være udmærket for Dem, om De kunde udvandre nu med Deres Familie?“

„Kapital, Frøken, Kapital,“ indvendte Mr. Micawber mørkt.

„Det er den væsentligste, jeg kan sige den eneste Vanskelighed, bedste Mr. Copperfield,“ ytrede hans Kone.

„Kapital?“ udbrød min Tante. „Men De er i Færd med at gøre os en stor Tjeneste — har gjort os en stor Tjeneste, kan jeg sige; thi der vil sikkert blive reddet en

hel Del ud af Ilden — og hvad kunde vi da gøre bedre for Dem end at skaffe denne Kapital til Veje?“

„Jeg kunde ikke modtage den som en Gave,“ sagde Micawber fuld af Liv og Ild, „men hvis jeg kunde faa den fornødne Sum til Laans f. Eks. til fem Procent pro anno mod min personlige Garanti — f. Eks. Forskrivninger paa respektive tolv, atten og fire og tyve Maaneder, i Forventning om, at der i Mellemtiden vilde vise sig noget —“

„Om De kunde? De kan og skal faa den paa Deres egne Vilkaar, saa snart De siger ja,“ svarede min Tante. „Tænk nu bægge derover. Om kort Tid rejse nogle Folk, som David kender, til Australien. Beslutter De Dem til at rejse, hvorfor skulde De da ikke tage med det samme Skib? De kunde hjælpe hverandre. Tænk nu derpaa, Mr. og Mrs. Micawber. Forhast Dem ikke, men overvej det vel.“

„Der er kun eet Spørgsmaal, som jeg kunde ønske at gøre, bedste Frøken,“ sagde Mrs. Micawber. „Klimaet er, saa vidt jeg ved, sundt.“

„Udmærket!“ sagde min Tante.

„Netop,“ svarede Mrs. Micawber; „og nu kommer mit Spørgsmaal. Ere Forholdene der i Landet saaledes, at en Mand med Micawbers Evner vilde have nogenlunde godt Haab om at svinge sig op paa den sociale Stige? Jeg mener ikke dermed, at han straks skulde kunne vente at blive Guvernør eller sligt, men om der vilde være nogen rimelig Udsigt til, at hans Talent kunde udvikle sig og modnes — det vilde være fuldkommen tilstrækkeligt?“

„Der gives intetsteds,“ sagde min Tante, „bedre Udsigter for en Mand, der opfører sig godt og er flittig.“

„Jeg nærer den Overbevisning, bedste Frøken,“ sagde Micawber, „at det under de tilstedeværende Omstændigheder er et Land, — det eneste Land for mig og min Familie, og at der vil vise sig noget overordentligt for mig paa hine Kyster. Det er ingen Vej — forholdsvis; og skønt det ikke er mere end en Pligt at tage Deres venlige

Forslag under Overvejelse, kan jeg dog forsikre, at det ikke vil være andet end en ren Formsag.“

Jeg skal aldrig glemme, hvorledes han i et Nu forvandledes til det mest sangvinske Menneske paa Jorden og troede allerede at have Lykken fat, eller hvorledes Mrs. Micawber øjeblikkelig begyndte at udbrede sig over Kænguruens Levemaade. Jeg kan aldrig tænke paa hin Gade i Canterbury paa en Torvedag uden at tænke paa, hvorledes han, da han gik tilbage med os paatog sig et djærvt, forsorent Væsen, der ledte Tanken hen paa en tilfældig tilrejsende, og saa paa de Stude, vi gik forbi, med en australsk Landmands Øje.

Fem og tyvende Kapitel.

Endnu et Tilbageblik.

Jeg maa atter gøre et Ophold. O min Barnekone! For min Hukommelse staar der i den myldrende Hob en Skikkelse, stille og rolig, og siger i sin uskyldige Kærlighed og barnlige Skønhed: Stands og tænk paa mig; vend dig om og se paa den Lille Blomst, medens den flagrer ned til Jorden!

Jeg gør det. Alt andet bliver uklart og svinder bort. Jeg er atter hos Dora i vort lille Hus. Jeg ved ikke, hvor længe hun har været syg. Jeg er bleven saa vant til at føle det, at jeg ikke kan udregne Tiden. Det er i Virkeligheden ikke længe, regnet i Uger eller Maaneder, men for min Følelse er det en lang, tung Tid.

Man har holdt op at bede mig „vente et Par Dage endnu.“ Jeg har begyndt uklart at frygte for, at den Dag aldrig vil oprinde, da jeg skal se min Barnekone løbe om i Solskinnet med sin gamle Ven Jip.

Han er ligesom paa een Gang bleven gammel. Han

savner maaske noget hos sin Frue, som oplivede og foryngede ham; men han er dorsk, hans Syn er sløvet, hans Ben ere svage, og min Tante tager sig nær, at han ikke længere bjæffer ad hende, men naar han ligger paa Doras Seng, og hun sidder ved Sengen, kryber hen til hende og slikker hendes Haand nok saa sagtmodig.

Dora ligger og smiler til os og er saa smuk, og der kommer ikke et overilet eller klagende Ord over hendes Læber. Hun siger, at vi ere saa gode imod hende, at hendes kære, gamle, omhyggelige Dreng overanstrenger sig, at min Tante ikke faar Søvn i sine Øjne og dog altid er saa aarvaagen, virksom og kærlig. Undertiden komme de to smaa fugleagtige Damer og se til hende, og da tale vi om vor Bryllupsdag og hele den lykkelige Tid.

Hvilken sælsom Ro og Stilhed der synes at være i mit Liv og i hele Tilværelsen, baade inde og ude, naar jeg sidder i det stille, halvt mørke, ordentlige Værelse, medens min Barnekones blaa Øjne ere fæstede paa mig, og hendes smaa Fingre sno sig om min Haand! Mangen Time sidder jeg saaledes, men der er dog især tre Lejligheder, som staa klart for min Hukommelse.

Det er Morgen, og Dora, som er bleven puslet af min Tante, viser mig, hvorledes hendes smukke Haar endnu krøller sig paa Puden, og hvor langt og blankt det er, og hvor godt hun synes om at have det saaledes samlet i det Net, hun har paa.

„Det er ikke, fordi jeg er forfængelig deraf, du Spottefugl,“ siger hun, da jeg smiler, „men fordi du plejede at sige, at du fandt det saa smukt, og fordi jeg, da jeg først begyndte at tænke paa dig, plejede at titte i et Spejl og spørge mig selv, om du monstro havde stor Lyst til at faa en Lok deraf. Aah, hvor du var naragtig, Dadde, da jeg gav dig en!“

„Det var den samme Dag, da du malede de Blomster, jeg havde givet dig, Dora, og da jeg sagde dig, hvor forelsket jeg var.“

„Ja, men dengang havde jeg ikke Lyst til at aabenbare for dig, hvor jeg havde grædt over dem, fordi jeg troede, at du virkelig holdt af mig! Naar jeg igen kan løbe om ligesom før, Dadde, skulle vi saa ikke gaa hen og se de Steder, hvor vi vare saadant et tosset Par? Og gaa nogle af de gamle Spadsereture? Og ikke glemme stakkels Fader?“

„Ja, det ville vi, og tilbringe nogle glade Dage; men saa maa du ogsaa skynde dig at blive rask, min Ven.“

„Aah, det bliver jeg snart! Du ved ikke, hvor meget bedre jeg har det!“

Det er Aften, og jeg sidder paa den samme Stol, ved den samme Seng, og det samme Ansigt er vendt imod mig. Vi have været tavse, og der svæver et Smil over hendes Aasyn. Jeg bærer ikke længer min lette Byrde op og ned ad Trappen. Hun ligger nu her hele Dagen.

„Dadde!“

„Kære Dora!“

„Du maa ikke finde det urimeligt, hvad jeg nu vil sige, skønt du nylig har fortalt mig, at Mr. Wickfield ikke er rask? Jeg længes efter Agnes. Jeg længes meget efter hende.“

„Jeg skal skrive det til hende, min Ven.“

„Det var rigtig pænt af dig! Dadde, løft mig op paa din Arm. Ja, min Ven, det er ikke noget Indfald, ikke nogen taabelig Grille. Jeg længes virkelig saa meget efter at se hende.“

„Det kan jeg godt forstaa. Jeg har kun at lade hende det vide, saa kommer hun ganske vist.“

„Føler du dig ikke meget ensom, naar du nu er nede?“ hvisker Dora til mig med sin Arm om min Hals.

„Hvor kan det være anderledes, min Skat, naar jeg ser din tomme Stol!“

„Min tomme Stol!“ Hun klynger sig et Øjeblik tavs til mig. „Saa du savner mig virkelig, Dadde?“ tilføjer

hun, idet hun ser op med et himmelsk Smil. „Skønt jeg er saadan en pjanket lille Tosse?“

„Dyrebare Dora! Hvem paa Jorden kunde jeg savne saa meget?“

„Min egen Mand! Jeg er saa glad og dog saa modfalden,“ her klynger hun sig fastere til mig og omslutter mig med bægge sine Arme. Hun smiler og hulker og bliver derpaa rolig og fuldkommen lykkelig.

„Fuldkommen!“ siger hun. „Hils bare Agnes paa det kærligste fra mig og sig hende, at jeg længes saa inderlig efter at se hende. Saa har jeg intet mere at ønske.“

„Undtagen at komme dig, Dora!“

„Ak, Dadde, undertiden tror jeg — du ved nok, jeg har altid været en lille dum en! — at det aldrig vil ske!“

„Sig dog ikke det, Dora! Slaa saadanne Tanker af Hovedet, elskede Kone!“

„Det skal jeg, hvis jeg kan, Dadde. Men jeg er saa lykkelig, og det uagtet min kære Dreng føler sig saa ensom ved Siden af sin Barnekones tomme Stol!“

Det er Nat, og jeg er endnu hos hende. Agnes er kommen og har været en hel Dag og en Aften hos os. Hun, min Tante og jeg have siddet hos Dora fra om Morgenen. Vi have ikke talt meget, men Dora har været munter og tilfreds. Nu ere vi ene.

Ved jeg, at min Barnekone snart vil forlade mig? Man har sagt mig det; man har sagt mig noget, der til en vis Grad var nyt for mine Tanker; men jeg er langt fra at være vis paa, at jeg har lagt mig denne Sandhed paa Hjerte. Jeg kan ikke ret fatte den. Mange Gange har jeg i Dag trukket mig tilbage for at græde. Jeg har tænkt paa Ham, som græd over en Skilsmisse mellem de levende og de døde. Jeg har genkaldt mig hele den skønne og rørende Fortælling. Jeg har søgt at finde mig i min Skæbne og at trøste mig, og det haaber jeg er lykkedes mig til en vis Grad, men det, som jeg ikke helt kan gøre mig fortrolig med, er, at Enden virkelig vil komme. Jeg

holder hendes Haand i min, jeg holder hendes Hjerte i mit; jeg ser hendes Kærlighed til mig lige saa livskraftig som altid. Jeg kan ikke udelukke en bleg Skygge af Tro paa, at hun vil blive skaanet.

„Jeg vil tale med dig, Dadde. Jeg vil sige dig noget, som jeg i den sidste Tid ofte har tænkt paa at sige. Du bliver jo ikke vred?“ siger hun med et mildt Blik.

„Vred, min Skat?“

„Ja, for jeg ved ikke, hvad du vil tænke, eller hvad du maaske undertiden kan have tænkt. Maaske har du ofte tænkt paa det samme. Kære Dadde, jeg er bange for, at jeg har været for ung.“

Jeg lægger mit Ansigt paa Puden ved Siden af hende, og hun ser mig ind i mine Øjne og taler meget sagte. Efterhaanden som hun taler, gør det et rystende Indtryk paa mig at opdage, at hun taler om sig selv, som om hun ikke mere var til.

„Jeg er bange for, min Ven, at jeg var for ung. Jeg mener ikke alene i Aar, men ogsaa i Erfaring, Tænkemaade, kort sagt i alt. Jeg var saadan en lille sølle Stakkel! Jeg er bange for, at det havde været bedre, om vi kun havde elsket hinanden som et Par Pørn og derpaa havde glemt det. Jeg har begyndt at tro, at jeg ikke var skikket til at være Kone.“

Jeg søger at standse mine Taarer og svare: „Elskede Dora, lige saa godt som jeg til at være Mand!“

„Jeg ved det ikke,“ siger hun og ryster med Lokkerne. „Maaske! Men havde jeg været mere skikket til at være gift, kunde jeg maaske ogsaa have gjort dig mere skikket dertil. Og desuden er du saa forstandig, og det var jeg aldrig.“

„Vi have været meget lykkelige, min elskede Dora!“

„Jeg var meget, meget lykkelig. Men med Aarene vilde min kære Dreng være bleven ked af sin Barnekone. Han vilde mere og mere have mærket, hvad der fattedes

i hans Hjem. Hun vilde ikke være bleven bedre. Det er bedre, som det er.“

„Kæreste, elskede Dora, tal ikke saaledes til mig. Hvert Ord synes en Bebrejdelse!“

„Nej, ikke en Stavelse!“ svarer hun og kysser mig. „Det fortjente du aldrig, kære Ven, og jeg elskede dig for højt til for Alvor at kunne sige et bebrejdende Ord til dig, — det var mit eneste Fortrin — og saa, at jeg var smuk, i alt Fald i dine Øjne. Er der ensomt dernede, Dadde?“

„Ja, saa usigelig!“

„Græd ikke! Staar min Stol der?“

„Paa sin gamle Plads.“

„Aa hvor min stakkels Dreng græder! Stille, stille! Lov mig nu een Ting. Jeg vilde gerne tale med Agnes. Gaa nu ned og sig det til Agnes og send hende herop til mig, og mens jeg taler med hende, maa ingen komme herind, ikke engang Tante. Jeg vil tale med Agnes.“

Jeg lover hende, at det skal ske straks; men jeg kan ikke forlade hende for Sorg.

„Jeg sagde, at det var bedre, som det er!“ hviskede hun og holdt mig i sine Arme. „Aa Dadde, om nogle Aar kunde du ikke have elsket din Barnekone højere, end du gør, og om nogle Aar vilde hun have sat din Taalmodighed saaledes paa Prøve, at du maaske ikke havde været i Stand til at elske hende nær saa højt! Jeg ved, at jeg var alt for ung og barnagtig. Det er meget bedre, som det er!“

Agnes er nede, da jeg kommer ind i Dagligstuen. Hun forsvinder og lader mig ene med Jip.

Hans kinesiske Hus staar ved Kaminen, og han ligger inde i det paa sit Uldtæppe og søger klynkende at falde i Søvn. Fuldmaanen staar højt og klart paa Himlen. Idet jeg ser ud i Natten, rinder mine Taarer hastig, og mit oprørske Hjerte bliver haardt, haardt tugtet.

Jeg sidder ved Kaminen og tænker med Anger paa alle hine hemmelige Følelser, jeg har næret siden mit

Giftermaal. Jeg tænker paa enhver lille Ubetydelighed, der er foregaaet imellem mig og Dora, og føler Sandheden af, at det er Smaatingene, der udgøre Livets Sum. Af mine Minders Hav opstiger Billedet af det elskelige Barn, saaledes som jeg først saa hende, udrustet af min og hendes egen unge Kærlighed med alle de Tillokkelser, hvorpaa en saadan Kærlighed er saa rig. Vilde det virkelig have været bedre, om vi havde elsket hinanden som et Par Børn og glemt det? Svar, oprørske Hjerte!

Hvorledes Tiden gaar, ved jeg ikke, indtil jeg vækkes af min Barnekones gamle Legekammerat. Mere urolig end før, kryber han ud af sit Hus, ser paa mig og slæber sig hen til Døren og piber for at komme ovenpaa.

„Ikke i Aften, Jip! Ikke i Aften!“

Han gaar ganske langsomt tilbage til mig, slikker min Haand og vender sine taagede Øjne op mod mit Ansigt.

„Stakkels Jip, maaske aldrig mere!“

Han lægger sig ved mine Fødder, strækker sig ligesom for at sove, udstøder et klagende Hyl og er død.

„Aah, Agnes, se, se!“

Jeg glemmer aldrig det Ansigt, der er saa fuldt af Sorg og Medynk, den Strøm af Taarer, den forfærdelige, stumme Bøn til mig, den højtidelige Haand, der peger op mod Himlen!

„Agnes?“

Det er forbi. Der er en mørk Taage for mine Øjne, og for en Tid er alt udslettet af min Hukommelse.

Seks og tyvende Kapitel.

Micawbers Transaktioner.

Det er ikke Øjeblikket, da jeg vil udbrede mig over min Sjæls Tilstand under dens tunge Sorg. Der kom en Tid, hvor jeg tænkte, at Fremtiden var lukket for mig, at det var forbi med mit Livs Kraft og Virksomhed, at jeg kun kunde finde et Tilflugtsted i Graven. Der kom en Tid, hvor jeg tænkte saaledes, siger jeg, men ikke under det første haarde Slag. Det udviklede sig først gradvis. Havde de Hændelser, som jeg nu vil fortælle, ikke trængt sig sammen omkring mig, først for at forvirre og senere for at forøge min Smerte, er det muligt, skønt jeg ikke holder det for sandsynligt, at jeg straks vilde være sunken hen i denne Tilstand. I Virkeligheden indtraadte der en Mellemtid, inden jeg fuldt ud fattede min egen Ulykke, en Mellemtid, hvori jeg endog troede, at det værste var overstaaet, og jeg kunde trøste mig ved at dvæle ved alt det, der var skønnest og uskyldigst i den Kærlighedsdrøm, der nu var forbi for 'stedse.

Naar det først blev bragt paa Bane, at jeg skulde rejse udenlands, eller hvorledes det gik til, at vi bleve enige om, at jeg skulde søge at genoprette min Sindsro ved Rejser og Forandringer, ved jeg ikke engang nu. Agnes's Aand gennemtrængte saaledes alt, hvad vi tænkte, sagde og gjorde i hin Sorgens Tid, at jeg tror at kunne tilskrive hendes Indflydelse denne Plan; men Agnes's Indflydelse var saa stille, at jeg intet ved mere.

Og nu begyndte jeg at tro, at en profetisk Bebudelse af det, hun skulde blive for mig under den Ulykke, der skulde tildrage sig, da Tidens Fylde kom, havde fundet Vej til mine Tanker gennem min gamle Tankeforbindelse mellem hende og det malede Vindue i Kirken. Under hele denne Sorg, lige fra hint uforglemmelige Øjeblik, da hun stod foran mig med sin oprakte Haand, var hun ligesom

et helligt Væsen i mit ensomme Hus. Da Dødens Engel traadte over min Tærskel, faldt min Barnekone — saaledes fortalte de mig, da jeg kunde taale at høre det — med et Smil i Søvn ved hendes Barm. Fra min Afmagt vaagnede jeg først til Bevidsthed om hendes medlidende Taarer, hendes Ord om Haab og Trøst, idet hendes blide Aasyn ligesom fra en renere Sfære, nærmere Himlen, bøjede sig ned over mit oprørske Hjerte og mildnede dets Kummer.

Jeg skulde rejse udenlands. Det syntes straks fra Begyndelsen af at være blevet afgjort imellem os. Da Jorden nu gemte alt det forkrænkelige af min hedengangne Hustru, ventede jeg kun paa, hvad Micawber kaldte „Heeps endelige Massakrering“, og paa Udvandrernes Afrejse.

Efter Opfordring af Traddles, som var den kærligste og mest opofrende Ven i min Nød, vendte vi, det vil sige min Tante, Agnes og jeg, tilbage til Canterbury. Efter Aftale tog vi lige til Micawbers Hus, hvor min Ven havde arbejdet lige siden vort stormende Møde hos Wickfield. Da den stakkels Mrs. Micawber saa mig træde ind i min sorte Dragt, blev hun dybt rørt. Der var en hel Del godt i hendes Hjerte, som Rykkerne ikke havde faaet pint ud af det i alle disse mange Aar.

„Naa, Mr. og Mrs. Micawber,“ lød min Tantes første Hilsen, efter at vi havde taget Plads, „have De saa siden tænkt over mit Forslag om at udvandre?“

„Bedste Frøken,“ sagde Micawber, „jeg kan maaske ikke bedre udtrykke den Beslutning, hvortil Mrs. Micawber, Deres ærbødige Tjener og, kan jeg tilføje, mine Børn, alle for en og en for alle, ere komne, end ved at laane en berømt Digters Ord og svare: „Med lettet Anker for fulde Sejl vor Skude gynger paa Havets Spejl.“

„Det var Ret,“ sagde min Tante. „Jeg spaar alt muligt godt af Deres fornuftige Beslutning.“

„De viser os stor Ære, Frøken,“ svarede han og tog med det samme en Lommebog frem. „Med Hensyn til den Pengehjælp, som skulde sætte os i Stand til at skyde

vor skrøbelige Kano ud paa Foretagsomhedens Ocean, da har jeg modent overvejet dette vigtige Forretningsspørgsmaal og skal tillade mig at foreslaa, at jeg udsteder Forskrivninger, selvfølgelig paa Stempelpapir, som Loven foreskriver, og lydende paa atten, fire og tyve og tredive Maaneder. Det Forslag, jeg oprindelig tillod mig at stille, gik ud paa tolv, atten og fire og tyve; men jeg frygter for, at et saadant Arrangement ikke vilde give tilstrækkelig Frist, til at der kunde vise sig noget, saaledes at den fornødne Sum kunde skaffes til Veje. Naar den første Forskrivning var forfalden," vedblev Micawber og saa sig om i Stuen, som om den forestillede flere Hundrede Tønder fortrinlig dyrket Jord, „havde vi maaske ikke været heldige med vor Høst eller havde maaske ikke faaet den i Hus. Det er, som jeg tror, undertiden vanskeligt at faa Arbejdskraft i den Del af vore koloniale Besiddelser, hvor det vil blive vor Lod at fravriste Jorden dens Skatte."

„Indret det, som De selv vil," sagde min Tante.

„Frøken," svarede han. „Min Hustru og jeg sande vore Venners og Velgøreres store Godhed. Hvad jeg ønsker er at være fuldkommen forretningsmæssig og fuldkommen punktlig. Idet vi nu begynde paa noget helt nyt og ere i Færd med at trække os tilbage for at gøre et temmelig usædvanligt Spring, er det af Vigtighed for min Selvagtelse, foruden at jeg bør være et Eksempel for min Søn, at hele denne Sag ordnes som mellem Mand og Mand."

Jeg ved ikke, hvilken Mening Micawber lagde i denne sidste Talemaade; jeg ved ikke, om andre nogen Sinde gøre det; men han lod til at synes overordentlig godt om den og gentog, idet han rømmede sig, „som mellem Mand og Mand."

„Jeg foreslaar," vedblev han, „Veksler — en bekvem Ting for Handelsverdenen — fordi de kunne omsættes. Men skulde en Obligation eller en anden Sikkerhed blive foretrukken, vil det være mig en Fornøjelse at udstede et saadant Dokument. Som mellem Mand og Mand."

Min Tante ytrede, at i et Tilfælde, hvor bægge Parter vare villige til at gaa ind paa alt, holdt hun det for givet, at det ikke vilde falde vanskeligt at afgøre dette Punkt. Micawber var af samme Mening.

„Med Hensyn til vore huslige Forberedelser, Frøken," sagde Micawber med en vis Stolthed, „til at møde den Skæbne, hvortil vi altsaa nu selv have viet os, da skal jeg tillade mig at meddele Dem følgende. Min ældste Datter indfinder sig hver Morgen Klokken fem i et nærliggende Etablissement for at skaffe sig Færdighed i den Proces — om det kan kaldes en Proces — at malke Køer. Mine yngre Børn er det blevet paalagt, saa nøje som Omstændighederne ville tillade det, at iagttage de i de fattigere Kvarterer af denne Stad opelskede Svins og Fjerkreaturers Levemaade, en Idræt, hvorfra de to Gange ere blevne bragte hjem efter at have været lige ved at blive kørte over. I forrige Uge har jeg selv lagt mig efter Bagekunsten, og min Søn Wilkins er dragen ud med en Vandringsstav for at drive Kvæg, naar de Lazzaroner, som ere lejede til dette Arbejde, have villet tillade ham at yde frivillig Tjeneste i denne Retning, hvilket jeg dog til Skam for vor Natur maa tilstaa ikke har været ofte, idet han i Almindelighed er bleven udskældt og opfordret til at lade være."

„Det er jo alt sammen meget fornuftigt," sagde min Tante opmuntrende. „Og Mrs. Micawber har sikkert heller ikke været ledig?"

„Bedste Frøken," svarede Mrs. Micawber, „jeg maa tilstaa, at jeg ikke har taget nogen aktiv Del i Sysler, der staa i umiddelbar Forbindelse med Agerbrug og Kvægavl. De Øjeblikke, jeg har været i Stand til at afse fra mine huslige Pligter, har jeg helliget til en temmelig udførlig Brevveksling med min Familie. Thi jeg tilstaar, bedste Mr. Copperfield," sagde hun, da hun sagtens af gammel Vane stedse kom tilbage til mig, til hvem hun saa end fra Begyndelsen af havde henvendt sin Tale, „at jeg finder, at det Øjeblik er kommet, da der burde drages et Slør

over Fortiden, da min Familie burde række Micawber og Micawber min Familie Haanden, da Løven burde ligge ved Siden af Lammet, og min Familie staa paa en god Fod med Micawber.“

Jeg svarede, at jeg var af samme Mening.

„Dette er i det mindste det Lys, hvori jeg ser Sagen, Mr. Copperfield,“ vedblev hun. „Medens jeg var hjemme hos Papa og Mama, plejede Papa, naar et eller andet Punkt blev drøftet i vor indskrænkede Kres, altid at sige: „I hvilket Lys ser lille Emma Sagen?“ At Papa var for partisk, ved jeg; men om et saadant Punkt som den isnende Kulde, der altid har været mellem Micawber og min Familie, har jeg nødvendigvis dannet mig en Mening, om den end kan være fejlagtig.“

Efter at alt var blevet ordnet, gav Micawber sin Kone Armen og sagde med et Blik paa den Bunke Bøger og Papirer, der laa paa Bordet foran Traddles, at de vilde overlade os til os selv, hvorpaa de fjernede sig med mange Ceremonier.

„Kære Copperfield,“ sagde Traddles, da de vare gaaede, idet han lagde sig tilbage i Stolen og kærlig saa paa mig; „jeg gør ingen Undskyldninger, fordi jeg ulejliger dig med disse Forretninger, da jeg ved, at de interessere dig saa levende og maaske ville adsprede dine Tanker. Gamle Ven, du er vel ikke for medtagen?“

„Jeg er ganske mig selv,“ sagde jeg efter et Ophold. „Vi have mere Grund til at tænke paa min Tante end paa enhver anden. Du ved, hvor meget hun har gjort.“

„Ja vist, ja vist! Hvem kan glemme det?“

„Men selv det er ikke alt. I de sidste fjorten Dage har en eller anden ny Ængstelse plaget hende, og hun har hver Dag været inde i London. Flere Gange er hun tagen hjemmefra tidlig om Morgenen og bleven borte til om Aftenen. Endnu i Gaar, Traddles, var det næsten Midnat, førend hun kom hjem, skønt denne Rejse forestod. Du

kender hendes Hensynsfuldhed over for andre; hun har ikke villet sige mig, hvad det er, der bringer hende i Uro.“

Min Tante sad, meget bleg og med dybe Furer i sit Ansigt, ubevægelig, til jeg havde udtalt; da trillede nogle enkelte Taarer ned ad hendes Kinder, og hun lagde sin Haand paa min.

„Der er intet, Trot, slet intet. Det er overstaaet. Du skal nok ved Lejlighed faa det at vide. Men lad os nu faa fat paa disse Sager her, kære Agnes.“

„Jeg maa sige til Micawbers Ros,“ begyndte Traddles, „at skønt det ikke lader til, at han har arbejdet til sin egen Fordel, saa er han dog det utrætteligste Menneske, naar han arbejder for andre. Jeg har ikke kendt hans Lige. Bærer han sig altid saaledes ad, maa han i Virkeligheden nu være et Par Hundrede Aar gammel. Den Hidsighed, hvormed han altid tager fat, og den hæsblæsende og iltre Maade, hvorpaa han Dag og Nat har rodet op mellem Bøger og Papirer, ikke at tale om den umaadelige Mængde Breve, han har skrevet til mig imellem dette Hus og Mr. Wickfields og ofte tværs over Bordet, naar han har siddet lige over for mig og langt lettere kunde have talt, det er noget aldeles storartet!“

„Breve!“ udbrød min Tante. „Jeg tror, han skriver Breve i Drømme.“

„Og Mr. Dick,“ vedblev Traddles, „han har ogsaa gjort Underværker! Han har holdt saaledes Vagt over Uriah Heep, at jeg aldrig har set noget lignende, og saa snart han var bleven afløst, begyndte han at hellige sig til Mr. Wickfield. Og hans Iver for at være til Nytte ved vore Undersøgelser, og den Nytte, han virkelig gjorde ved at gøre Udtog, skrive af og paatage sig alskens løbende Forretninger, har ligefrem været en Spore for os.“

„Dick er en meget mærkelig Mand,“ udbrød min Tante, „det har jeg altid sagt. Det ved Trot selv.“

„Det glæder mig at kunne sige Dem, Miss Wickfield,“ sagde Traddles med stor Takt og stor Inderlighed, „at Mr.

Wickfield har bedret sig meget i Deres Fraværelse. Efter at være bleven fri for det Tryk, der havde tynget saa længe paa ham, og for den skrækkelige Frygt, hvorunder han levede, er han næppe til at kende igen. Undertiden har han endog næsten helt genvundet sin svækkede Evne til at fæstne Hukommelsen og Opmærksomheden paa visse bestemte Punkter, og han har været i Stand til at forklare Ting for os, som det vilde have været saare vanskeligt, om ikke umuligt, at finde Rede i uden ham. Dog det, jeg har at gøre, er at komme til Resultaterne, der ere simple nok, og ikke at sladre om alle de glædelige Omstændigheder, hvortil jeg har lagt Mærke; thi ellers vilde jeg aldrig blive færdig."

Hans ligefremme Væsen og elskværdige Naturlighed gjorde det klart, at han sagde dette for at opmuntre os og sætte Agnes i Stand til med større Fortrøstning at høre sin Fader omtale; men derfor var det ikke mindre fornøjeligt at høre.

„Lad mig nu engang se," sagde Traddles og søgte mellem Papirerne paa Bordet. „Efter at have opgjort vore Aktiver og bragt Orden i en stor Masse dels tilfældige, dels forsætlige Uregelmæssigheder og Forfalskninger er det givet, at Mr. Wickfield vilde kunne afvikle hele sin Forretning uden mindste Underbalance."

„Gud være lovet!" udbrød Agnes med Varme.

„Men," sagde Traddles, „det Overskud, der vilde blive tilbage til hans Underhold — og herved forudsætter jeg endog, at hans Hus blev solgt — vilde blive saa lidet, efter al Sandsynlighed næppe over nogle Hundrede Pund, at det maaske vilde være bedst, Miss Wickfield, at overveje, om han ikke skulde fortsætte Forvaltningen af det Gods, som han i saa lang Tid har været Kasserer for. Nu kunne hans Venner raade ham, nu, da han er fri. De selv, Miss Wickfield — Copperfield -- jeg —"

„Jeg har overvejet det, Trotwood," sagde Agnes og saa paa mig, „og jeg føler, at det ikke bør ske, ikke en-

gang naar det tilraades af en Ven, hvem jeg er saa taknemmelig og skylder saa meget.“

„Jeg vil ikke sige, at jeg tilraader det,“ bemærkede Traddles. „Jeg henstillede det kun; ikke andet.“

„Det glæder mig at høre Dem sige det,“ sagde Agnes med Fasthed; „thi det giver mig Haab, ja næsten Vished om, at vi ere af samme Mening. Bedste Mr. Traddles og De, kære Trotwood, naar Fader er fri med Ære, hvad kan jeg saa ønske mere? Det har altid været mit inderligste Ønske, hvis jeg kunde fri ham for de Byrder, som hvilede paa ham, at gengælde ham en ringe Del af den Kærlighed og Omsorg, jeg skylder ham, og hellige ham mit Liv. Det har i flere Aar været mit højeste Maal. Næst efter at frigøre ham for ethvert Ansvar, vil det være den største Lykke for mig at tage Omsorgen for vor Fremtid paa mine egne Skuldre.“

„Men har De tænkt paa Midlerne dertil, Agnes?“

„Ofte; jeg er ikke bange, kære Trotwood. Jeg er vis paa, at det vil lykkes. Der er saa mange Mennesker her, som kende mig og have Godhed for mig, at jeg er vis derpaa. Frygt kun ikke. Vore Fornødenheder ere ikke store. Naar jeg lejer det kære, gamle Hus og holder Skole, vil jeg baade gøre Nytte og være lykkelig.“

Den stille begejstrede og fortrøstningsfulde Tone, hvori hun sagde dette, mindede mig saa levende, først om det kære gamle Hus selv og dernæst om mit eget ensomme Hjem, at mit Hjerte blev for fuldt, til at jeg kunde tale. Traddles lod nogle Øjeblikke, som om han havde travlt med sine Papirer.

„Dernæst,“ sagde Traddles, „komme vi til Deres Penge, Miss Trotwood.“

„Naa, ja, Sir,“ sukkede min Tante; „alt, hvad jeg kan sige derom, er, at ere de borte, faar jeg at finde mig deri; og ere de ikke borte, vil jeg være glad ved at faa dem igen.“

„Det var nok oprindelig otte Tusinde Pund i Obligationer?“ sagde Traddles.

„Ganske rigtigt,“ svarede min Tante.

„Jeg kan ikke gøre Rede for mere end fem,“ sagde Traddles med en forlegen Mine.

„— Tusinde, mener De?“ spurgte min Tante med ualmindelig Fatning. „Eller fem Pund?“

„Fem Tusinde Pund,“ sagde Traddles.

„Mere var der ikke,“ svarede min Tante. „Jeg solgte selv tre. Det ene Tusinde gik til Indskrivningspenge for dig, kære Trot; de to andre har jeg selv. Da jeg mistede de øvrige, fandt jeg det bedst ikke at tale om denne Sum, men at gemme den hen, for at have den at ty til i Nødstilfælde. Jeg vilde se, hvorledes du bestod din Prøve, Trot, og du bestod den udmærket, med Udholdenhed, Kraft og Selvfornægtelse! Og det gjorde Dick med. Tal ikke til mig; jeg mærker, at mine Nerver ere blevne en Smule rystede!“

Ingen skulde have troet det, naar man saa hende sidde saa rank med korslagte Arme; men hun havde et vidunderligt Herredømme over sig selv.

„Saa glæder det mig at kunne sige,“ udbrød Traddles, straalende af Glæde, „at vi have reddet den hele Sum!“

„Ingen maa lykønske mig!“ sagde min Tante. „Hvorledes det?“

„De troede, at Mr. Wickfield havde brugt den?“ spurgte Traddles.

„Ja naturligvis,“ sagde min Tante, „og derfor faldt det mig let at tie. Ikke et Ord, Agnes!“

„Og Obligationerne vare virkelig ogsaa blevne solgte,“ sagde Traddles, „i Kraft af den Fuldmagt, De havde givet ham. Senere foregav Skurken for Mr. Wickfield — og beviste det endog med Tal — at han havde tilegnet sig Pengene for at skjule andre Underbalancer og Misligheder. Mr. Wickfield, der var saaledes i Lommen paa ham, at han var svag nok til senere at betale Dem forskellige Summer

i Renter af en foregiven Kapital, som han vidste ikke var til, gjorde sig desværre delagtig i Bedrageriet.“

„Og tog omsider Skylden paa sig,“ tilføjede min Tante, „og skrev et vanvittigt Brev til mig, hvori han anklagede sig selv for Tyveri og uhørte Forbrydelser, hvorpaa jeg en Morgen ganske tidlig gjorde ham et Besøg, forlangte et Lys, brændte Brevet og bad ham godtgøre mig Tabet, hvis han nogen Sinde kunde, men hvis ikke, da at tie for sin Datters Skyld. — Taler nogen til mig, forlader jeg Huset!“

Vi tav alle, og Agnes skjulte sit Ansigt.

„Naa, min kære Ven,“ sagde min Tante, „De har altsaa virkelig presset Pengene ud af ham igen?“

„Tingen er,“ svarede Traddles, „at Micawber havde faaet ham saaledes i Klemme, havde saa mange ny Beviser imod ham, naar et af de gamle svigtede, at han ikke kunde undgaa os. En højst mærkelig Omstændighed er det, at jeg virkelig tror, at han ikke tilvendte sig denne Sum saa meget for at tilfredsstille sin Gridskhed, hvor stor den ogsaa var, som af Had til Copperfield. Han sagde mig det rent ud. Han sagde, at han endog gerne vilde have givet lige saa meget ud for at ydmyge eller skade Copperfield.“

„Aha!“ sagde min Tante, idet hun tankefuldt trak Øjenbrynene sammen og saa paa Agnes. „Hvad er der da blevet af ham?“

„Det ved jeg ikke. Han rejste,“ sagde Traddles, „med sin Moder, som hele Tiden skraalede og tiggede og gjorde Tilstaaelser. De tog til London, og jeg ved ikke mere om ham med Undtagelse af, at han, da han rejste, lagde sit Fjendskab mod mig for Dagen paa en ligefrem uforskammet Maade. Han syntes at mene, at jeg havde skadet ham næsten lige saa meget som Micawber, hvilket jeg, som jeg sagde ham, optog som en Ære.“

„Men nu til Mr. Micawber,“ sagde min Tante.

„Ja,“ sagde Traddles muntert, „jeg maa virkelig endnu en Gang yde Micawber den højeste Ros. Havde han ikke

været saa taalmodig og udholdende i saa lang en Tid, kunde vi ikke have haabet at udrette noget, der var værd at tale om. Og jeg tror, at vi bør være overbeviste om, at han gjorde Ret for Rettens Skyld, naar vi tænke paa, hvad han kunde have opnaaet hos Uriah Heep for at tie."

„Det tror jeg med," sagde jeg.

„Hvad skulle vi da give ham?" spurgte min Tante.

„Ja, førend De kommer dertil," sagde Traddles lidt forlegen, „maa jeg tilstaa, at da jeg ikke saa mig i Stand til at sætte min Vilje igennem i et og alt, fandt jeg det klogest at gaa uden om to Punkter ved denne ulovlige Ordning af hele denne vanskelige Sag — for den er fuldstændig ulovlig fra Begyndelsen til Enden. De Forskrivninger o. s. v., som Micawber har givet ham for de Forskud, han fik —"

„Naa, ja, de maa betales," sagde min Tante.

„Ja, men jeg ved ikke, naar de ville blive præsenterede, eller hvor de ere," sagde Traddles og spilede Øjnene op, „og jeg venter derfor, at Micawber fra nu af og til sin Afrejse stadig vil blive arresteret."

„Naa, saa maa han stadig udløses af Arresten," sagde min Tante. „Hvor stor er hele Summen?"

„Micawber har med alle Formaliteter indført Transaktionerne — saaledes kalder han dem — i en Bog, og de udgøre hundrede og tre Pund, fem Shillings."

„Hvor meget skulle vi da give ham, denne Sum medregnet?" spurgte min Tante. „Siden kan De og jeg, kære Agnes, tale om Delingen. Hvor meget skal det være? Fem Hundrede Pund?"

Her tog Traddles og jeg paa en Gang Ordet. Vi tilraadede en lille Sum i rede Penge og Betalingen af Uriahs Fordringer, uden Forpligtelse over for Micawber, efter som de løb ind. Vi foreslog, at Familien skulde have sin Overrejse og Udstyrelse frit og hundrede Pund til, og at vi for Alvor skulde gaa ind paa Micawbers Tilbud om Tilbagebetalingen af Forskudene, da det maaske vilde være godt

for ham at tro, at han havde dette Baand paa sig. Hertil føjede jeg det Forslag, at jeg skulde gøre Mr. Peggotty bekendt med hans Karakter og Historie, samt at det i al Stilhed skulde overdrages til Mr. Peggotty at forstrække ham med hundrede Pund til. Endvidere henstillede jeg at vække Micawbers Interesse for Mr. Peggotty ved at aabenbare for ham saa meget af dennes Historie, som jeg troede var rigtigt og passende, og søge at faa dem til at støtte hinanden for deres fælles Bedstes Skyld. Vi gik alle varmt ind herpaa, og jeg kan lige saa gerne straks her tilføje, at det samme gjorde Hovedmændene kort efter med den største Beredvillighed og i fuldkommen Enighed. Da jeg saa, at Traddles nu atter kastede et uroligt Blik paa min Tante, mindede jeg ham om det andet og sidste af de to Punkter, han havde hentydet til.

„Du og din Tante maa undskylde mig, Copperfield, hvis jeg skulde omtale et pinligt Emne, hvilket jeg er meget bange for vil være Tilfældet," sagde Traddles tøvende; „men jeg tror det nødvendigt at minde derom. Dengang Micawber fremkom med sin mindeværdige Anklage, gjorde Uriah Heep en truende Hentydning til din Tantes — Mand."

Min Tante, der vedligeholdt sin stive Holdning og tilsyneladende Fatning, nikkede.

„Maaske," sagde Traddles, „var det kun en intetsigende Uforskammethed?"

„Nej," svarede min Tante.

„Der var — undskyld mig — altsaa virkelig en saadan Person, og han var i hans Magt?" ytrede Traddles.

„Ja, min gode Ven," sagde min Tante.

Traddles, der øjensynlig blev noget lang i Ansigtet, forklarede nu, at han ikke havde været i Stand til at gøre noget ved denne Sag; at den havde delt Skæbne med Micawbers Forskrivninger, idet den ikke var bleven optagen i den Overenskomst, der var bleven truffen; at vi ikke længer havde noget Baand paa Uriah Heep, og at denne der-

for, dersom han kunde gøre nogen af os nogen Skade eller Fortræd, upaatvivlelig vilde gøre det.

Min Tante vedblev at være ubevægelig, indtil nogle enkelte Taarer atter banede sig Vej til hendes Kinder.

„De har fuldkommen Ret," sagde hun; „det var meget betænksomt af Dem at omtale det."

„Kan jeg eller Copperfield gøre noget?" spurgte Traddles venlig.

„Nej, intet. Jeg takker Dem mange Gange. Det var kun en tom Trussel, kære Trot! Men lad nu Mr. og Mrs. Micawber komme ind igen og husk vel paa, at ingen af eder maa tale til mig!" Med disse Ord glattede hun sin Kjole og sad stiv og strunk og saa hen mod Døren.

„Naa, Mr. og Mrs. Micawber," sagde min Tante, da de vare komne ind, „vi have talt om Deres Udvandring og maa gøre mange Undskyldninger, fordi vi have ladet Dem blive saa længe udenfor; men nu skal jeg meddele Dem, hvad vi agte at foreslaa Dem."

Dette udviklede hun nu til uendelig Tilfredshed for hele Familien — alle Børnene vare nemlig nu komne til — og saaledes, at hun i den Grad vakte Micawbers punktlige Vaner paa det første Stadium af enhver Vekseltransaktion, at han ikke var til at afholde fra at fare ud, ellevild af Glæde, for at købe Stempelpapir til sine Forskrivninger. Men hans Glæde var kun kort; thi fem Minutter derefter kom han tilbage under Bevogtning af nogle Politibetjente og underrettede os under en Strøm af Taarer om, at alt var forbi. Vi, som vare fuldkommen forberedte paa denne Hændelse, der naturligvis skyldtes Uriah Heep, betalte straks Pengene, og fem Minutter derefter sad Micawber ved Bordet og udfyldte Stempelblanketterne med et Udtryk af Henrykkelse, som kun denne Yndlingssyssel eller Tillavningen af Punch kunde fremkalde paa hans skinnende Ansigt. At se ham behandle Blanketterne med en Kunstners Nydelse, idet han rørte ved dem, som om de havde været Kobberstik, kikkede paa dem fra Siden, indførte vidtløftige Note-

ringer om Datoer og Beløb i sin Lommebog, og da de vare færdige, saa paa dem, som om han fuldt vel kendte deres kostbare Værdi, var et Syn for Guder.

„Det bedste, De nu kan gøre, Sir, hvis De vil tillade mig at give Dem et Raad," sagde min Tante efter stiltiende at have iagttaget ham, „er for stedse at forsværge denne Virksomhed."

„Frøken," svarede Micawber, „det er min Hensigt at indføre et saadant Løfte paa det første jomfruelige Blad i Fremtidens Bog. Min Hustru vil attestere det. Jeg haaber," vedblev han højtidelig, „at min Søn Wilkins stedse vil ihukomme, at han langt hellere maa stikke sin Haand i Ilden end vænne den til at haandtere de Slanger, der have forgiftet hans ulykkelige Faders Hjerteblod!" Dybt rørt og pludselig forvandlet til et Fortvivlelsens Billede, saa han paa de omtalte Slanger med et Blik af mørk Afsky, hvori der dog røbede sig et Glimt af hans forrige Beundring for dem, lagde dem sammen og stak dem i sin Lomme.

Dermed sluttede Aftenens Forretninger. Vi vare udmattede af Sorg og Anstrengelse, og næste Morgen skulde min Tante og jeg vende tilbage til London. Det blev aftalt, at Micawber skulde komme bagefter, naar de havde faaet deres Bohave solgt til en Marskandiser; at Mr. Wickfields Anliggender saa snart som muligt skulde bringes i Orden under Traddles' Ledelse, og at Agnes, saa længe dette stod paa, ligeledes skulde komme til London. Vi tilbragte Natten i det gamle Hus, der, fri for Heep'ernes Nærværelse, syntes ligesom renset for en smitsom Sygdom, og jeg laa i mit gamle Værelse, lig en skibbruden Vandringsmand, der er kommen hjem.

Næste Dag vendte vi tilbage til min Tantes Hus — ikke til mit, og medens hun og jeg, ligesom i gamle Dage, sad ene sammen, førend vi gik til Sengs, sagde hun:

„Trot, vil du virkelig gerne vide, hvad der i den sidste Tid har ligget mig paa Hjertet?"

„Ja, Tante. Hvis det nogen Sinde har været mig imod,

at De skulde have en Sorg eller Ængstelse, som jeg ikke kunde dele, da er det nu.“

„Du har haft Sorg nok, mit Barn,“ sagde min Tante kærlig, „uden at du ogsaa skulde plages med min. Jeg kunde ikke have nogen anden Grund til at dølge den for dig.“

„Det ved jeg,“ sagde jeg, „men betro mig den nu.“

„Vil du køre en lille Tur med mig i Morgen Formiddag?“

„Naturligvis.“

„Klokken ni,“ sagde hun; „saa skal jeg fortælle dig det.“

Klokken ni tog vi altsaa en lille Kabriolet og kørte til London. Vi kørte et langt Stykke gennem Gaderne, indtil vi kom til et af de store Hospitaler. Tæt ved Bygningen holdt en simpel Ligvogn, hvis Kusk genkendte min Tante, og paa et Vink af hende kørte han langsomt til, og vi bagefter. „Nu fatter du det, Trot,“ sagde min Tante. „Han er ikke mere!“

„Døde han i Hospitalet?“

„Ja.“

Hun sad stille ved Siden af mig; men atter saa jeg enkelte Taarer paa hendes Ansigt.

„Han har været der een Gang før,“ sagde min Tante kort efter. „Han skrantede længe — han har i mange Aar været et svækket, ødelagt Menneske. Da han hørte om sin Tilstand under den sidste Sygdom, bad han dem sende Bud efter mig. Da var han nedslagen, meget nedslagen.“

„De besøgte ham, Tante, jeg ved det.“

„Ja, og jeg besøgte ham mange Gange siden.“

„Døde han, Aftenen førend vi rejste til Canterbury?“

Min Tante nikkede. „Nu kan ingen gøre ham Fortræd,“ sagde hun. „Det var en tom Trussel!“

Vi kørte videre ud af Byen til Kirkegaarden i Hornsey.

„Hellere her end paa Gaden," sagde min Tante. „Her blev han født."

Vi steg ud og fulgte den simple Kiste til en Krog, som jeg meget godt husker, og hvor den Bøn blev læst, der overgav den til Støvet.

„I Dag for seks og tredive Aar siden," sagde min Tante, medens vi gik tilbage til Vognen, „blev jeg gift. Gud tilgive os alle!"

Vi satte os i Tavshed, og saaledes blev hun længe siddende ved Siden af mig og holdt mig i Haanden. Omsider brast hun pludselig i Graad og sagde:

„Han var en smuk Mand, da jeg ægtede ham, Trot; men det var sørgeligt, hvor han forandrede sig!"

Det varede ikke længe. Efter at Taarerne havde lettet hende, blev hun snart fattet, ja endog livlig. Hendes Nerver vare blevne lidt rystede, sagde hun, ellers havde hun ikke givet efter derfor. Gud tilgive os alle!

Da vi kom tilbage til hendes lille Hus i Highgate, forefandt vi følgende korte Billet, som var kommen med Morgenposten fra Micawber:

„Canterbury,
Fredag.

Min kære Frøken og min kære Copperfield,

Forjættelsens skønne Land, som nylig dukkede op i Synskresen, er atter indhyllet i en uigennemtrængelig Taage og for evigt lukket for det usle Vrag, hvis Dom er beseglet!

En ny Arrestordre er bleven udstedt — i Hs. Majestæts høje Ret Kings Bench i Westminster — i en ny Sag Heep kontra Micawber, og Sagvolderen i denne Sag er bleven et Bytte for den Sherif, der har lovlig Jurisdiktion i dette Distrikt.

„Nu er Kampens Time nær,
Fremad rykker Edwards Hær
Nu med Lanser, Skjold og Sværd —
Lænker, Trælleaag!"

Bragt dertil og til en snarlig Ende — thi aandelige Kvaler kunne kun bæres til et vist Punkt, og dette Punkt føler jeg er

naaet — er min Bane gennemløben. Gud velsigne Dem! En eller anden rejsende, som engang i Fremtiden dreven af Nysgerrighed og, lad os haabe, ogsaa af Sympati besøger det for Debitorer indrettede Opholdssted her i denne Stad, vil maaske falde i dybe Tanker, naar han paa Væggen opdager de med et rustent Søm indridsede

obskure Forbogstaver

W. M.

„P. S. Jeg aabner atter dette for at sige, at vor fælles Ven, Mr. Thomas Traddles, der endnu ikke har forladt os og ser overordentlig vel ud, har betalt Gælden og Omkostningerne i Miss Trotwoods ædle Navn, og at jeg og min Familie have naaet den jordiske Lyksaligheds Toppunkt."

Syv og tyvende Kapitel.

Storm.

Jeg nærmer mig nu en Tildragelse i mit Liv, der er saa uudslettelig, saa grufuld, saa fast knyttet ved en uendelig Mangfoldighed af Baand til alt det, der er gaaet forud for den i min Fortælling, at jeg lige fra Begyndelsen har set den blive større og større, alt som jeg rykkede frem, lig et højt Taarn paa en Slette, og kaste sin Skygge foran sig endog paa Hændelserne fra mine Barndomsdage.

Flere Aar efter at den havde tildraget sig, drømte jeg ofte om den. Jeg er faret op og har været saa levende gennemtrængt af den, at det var, som om Stormen endnu rasede i mit rolige Værelse i den stille Nat. Jeg drømmer endnu, skønt med lange Mellemrum, om den. Naar det blæser, eller naar man kun nævner Søen, staar den atter lyslevende for mig. Det, der tildrog sig, skal jeg søge at nedskrive saa tydelig, som jeg ser det. Jeg genkalder mig det ikke, jeg ser det; thi det foregaar for mine Øjne.

Da Tiden til Udvandrerskibets Afrejse nu var nær for

Haanden, kom min gode gamle Barnepige — næsten ganske sønderknust for min Skyld, da vi første Gang mødtes — til London. Jeg var stadig sammen med hende og hendes Broder og Micawbers — som nu holdt sig meget til hinanden — men Mille saa jeg aldrig.

En Aften var jeg ene med Peggotty og hendes Broder, og vor Samtale drejede sig om Ham. Hun fortalte os, hvor ømt han havde taget Afsked med hende, og hvor mandig og rolig han havde været, især i den sidste Tid, da hun troede, at han var bleven sat paa den haardeste Prøve. Det var et Emne, som det kærlige Menneske aldrig blev træt af, og den Interesse, hvormed vi hørte paa de mange Eksempler, som hun havde at fortælle, var lige saa stor som hendes Interesse ved at fortælle dem.

Min Tante og jeg vare dengang flyttede fra Highgate, da jeg agtede at rejse udenlands og hun at vende tilbage til sit Hus i Dover, og vi havde imidlertid lejet os et Logi i Covent Garden. Medens jeg efter denne Aftens Samtale gik hjem og tænkte paa det, der var foregaaet mellem Ham og mig, da jeg sidst var i Yarmouth, vaklede jeg i min oprindelige Beslutning om at efterlade et Brev til Mille, naar jeg tog Afsked med hendes Morbroder om Bord i Skibet, og fandt nu, at det var bedre at skrive til hende straks. Hun kunde maaske, tænkte jeg, efter at have modtaget mine Linier, ønske gennem mig at sende sin ulykkelige Elsker et Par Afskedsord, og jeg burde give hende Lejlighed dertil.

Førend jeg gik til Sengs, satte jeg mig derfor til at skrive til hende. Jeg meddelte hende, at jeg havde set ham, og at han havde bedet mig sige hende, hvad jeg allerede har fortalt i det foregaaende. Jeg gentog det ordret og havde ikke nødig at udsmykke det, selv om jeg havde haft Ret dertil. Den inderlige Trofasthed og Godhjertethed, der laa i hans Ord, kunde ikke udsmykkes af mig eller noget Menneske. Jeg gav Brevet ud, for at det kunde blive sendt af Sted om Morgenen med et Par Linier til

Mr. Peggotty, hvori jeg bad ham give hende det, og gik til Sengs ved Daggry.

Jeg var svagere, end jeg dengang vidste af, og da jeg først faldt i Søvn, efter at Solen allerede var kommen frem, laa jeg længe den næste Dag uden at have udhvilet. Jeg vaktes ved min Tantes stille Nærværelse ved min Seng, men jeg havde godt mærket den i min Søvn.

„Kære Trot," sagde hun, da jeg aabnede Øjnene, „jeg kunde ikke overtale mig til at forstyrre dig. Mr. Peggotty er her; maa han komme ind?"

Jeg svarede ja, og straks efter kom han.

„Master Davy," sagde han, da vi havde givet hinanden Haanden, „jeg gav Mille Deres Brev, Sir, og hun har skrevet dette her og sagt, at jeg skulde bede Dem om at læse det og, hvis De ikke havde noget derimod, at være saa god at afsende det."

„Har De læst det?" spurgte jeg.

Han nikkede sørgmodig. Jeg aabnede det og læste, som følger:

„Jeg har faaet din Hilsen. Ak, hvad kan jeg skrive for at takke dig for din velsignede Godhed imod mig?

Jeg har lagt Ordene tæt ved mit Hjerte og skal gemme dem, til jeg dør. De ere skarpe Torne, men de gøre saa godt. Jeg har bedet over dem, jeg har bedet saa meget. Naar jeg ser, hvad du er, og hvad Morbroder er, kan jeg forestille mig, hvad Gud er, og kan bede til ham.

Far vel for evigt. Min kære, kære Ven, far vel for evigt i denne Verden. I en anden Verden vaagner jeg maaske, hvis jeg faar Tilgivelse, som et Barn og kommer til dig. Tusinde Gange Tak og al Velsignelse, far vel for evigt!"

Saaledes lød det taarevædede Brev.

„Maa jeg sige hende, at De ikke har noget derimod og vil være saa god at sende det af Sted, Master Davy?" spurgte Mr. Peggotty, da jeg havde læst det.

„Ja, naturligvis, men jeg tænker paa, at jeg selv igen vil rejse ned til Yarmouth. Jeg har mere end Tid nok til

at komme tilbage, førend Skibet sejler. Jeg tænker stadig paa ham i hans Ensomhed; selv at give ham dette Brev, som hun har skrevet, og sætte Dem i Stand til i Skilsmissens Øjeblik at sige hende, at han har faaet det, vil være en god Gerning mod dem bægge. Jeg har paataget mig hans Kommission, den kære, brave Gut, og kan ikke udføre den samvittighedsfuldt nok. Rejsen er intet for mig. Jeg har dog ingen Ro paa mig og vil have bedre af at komme i Bevægelse. Jeg rejser i Aften."

Skønt han gjorde sig Umage for at faa mig derfra, kunde jeg dog mærke, at han var enig med mig, og dette vilde have været mig mere end nok, dersom jeg havde trængt til at styrkes i min Beslutning. Om Aftenen kørte jeg ned ad den Vej, jeg havde tilbagelagt under saa mange Omskiftelser.

„Synes De ikke," sagde jeg til Kusken paa den første Station fra London, „at det er en mærkelig Himmel? Jeg kan ikke huske at have set Mage til den."

„Nej, jeg ikke heller," svarede han. „Det er Blæst, Sir, og vi ville snart høre om Ulykker ude paa Søen."

Det var en mørk, forvirret Masse af jagende Skyer — som hist og her var isprængt med en Farve, som Røgen fra fugtigt Brænde — og som væltede sig mellem hverandre i de mærkeligste Formationer og lod ane, at der gaves større Højder i Skyerne, end der gaves Dybder under neden dem lige ned til Bunden af Jordens dybeste Kløfter, og gennem denne Masse syntes den vilde Maane at fare hovedkulds af Sted, som om den var faret vild under en frygtelig Forstyrrelse af Naturens Love. Det havde været en stærk Vind hele Dagen, og det begyndte nu at blæse op for Alvor. Efter endnu en Times Forløb var Blæsten tiltagen meget, og Himlen var endnu mere overtrukken; det ligefrem stormede.

Men alt som Natten skred frem, og Skyerne trak sig tættere sammen og dækkede hele den mørke Himmel i tykke Lag, voksede Stormen, saa Hestene næppe kunde

komme frem. Mange Gange vendte Forløberne sig om eller bleve pludselig staaende. Vinden piskede undertiden Regnen imod os, som om det haglede med Jærnstumper, og i saadanne Øjeblikke vare vi nødte til at gøre Holdt og søge Læ under Træer eller Mure, da det var en ren Umulighed at fortsætte Kampen.

Da Dagen brød frem, var Stormen i stadig Tiltagen. Jeg havde i Yarmouth været Vidne til, hvad Søfolkene havde kaldt forrygende Vejr, men Mage til dette eller noget, som kun kom det nær, havde jeg aldrig oplevet. Vi kom meget sildig til Ipswich, da vi havde maattet kæmpe os frem Skridt for Skridt, fra vi vare komne to Mile fra London, og fandt en Mængde Mennesker paa Torvet, der vare staaede op af deres Senge om Natten af Frygt for de nedfaldende Skorstene. Nogle af dem, der kom ind i Gæstgivergaarden, mens vi skiftede Heste, fortalte os, at svære Blyplader vare blevne revne løs fra et højt Kirketaarn og kastede ned i en Sidegade, som de nu spærrede; andre havde hørt af Bønderne fra de nærliggende Landsbyer, at store Træer vare blevne rykkede op med Rode og hele Kornstakke splittede omkring paa Marker og Landeveje. Men endnu var der ingen Tegn til, at Stormen vilde lægge sig; det blæste tværtimod endnu haardere.

Alt som vi kæmpede os frem og kom nærmere og nærmere til Havet, hvorfra denne vældige Storm blæste stik ind mod Land, blev dens Magt mere og mere rædselsfuld. Længe før vi saa Havet, vædede dets Skum vore Læber og overstænkede os med en salt Regn. Vandet stod i flere Miles Udstrækning over den flade Egn omkring Yarmouth; enhver Fordybning var forvandlet til en Sø med smaa Brændinger, der piskede dens Bredder og brusede imod os. Da vi fik Havet i Sigte, lignede Bølgerne ude i Synskresen, som af og til skimtedes oven over den rullende Afgrund, Glimt af en anden Kyst med Huse og Taarne, og da vi omsider naaede ind i Byen, kom Folk ud i deres Gadedøre med Hovedet paa Siden og flagrende Haar og

undrede sig over, at Diligencen var sluppen igennem i en saadan Nat.

Jeg tog ind i mit gamle Gæstgiversted og gik ned for at se paa Havet. Med vaklende Skridt styrede jeg gennem Gaderne, der vare fulde af Sand og Tang og store Klumper af flyvende Søskum, sprang til Side for de nedfaldende Tagsten og greb fat i de Folk, jeg mødte paa Gadehjørnerne. Da jeg kom ned til Strandbredden, saa jeg ikke alene Fiskerne, men Byens halve Befolkning staa i Læ bag ved Bygningerne, hvorfra nogle nu og da vovede sig frem og trodsede Stormens Raseri for at se ud over Havet, men bleve blæste rent ud af deres Kurs, naar de søgte at vende i Siksak tilbage.

Blandt disse Grupper stødte jeg paa grædende Kvinder, hvis Mænd vare ude med Fiskerbaade, som der var alt for megen Grund til at frygte for vare forliste, førend de kunde være løbne i Havn et eller andet Sted paa Kysten. Graaskæggede Søfolk rystede paa Hovedet, idet de saa fra Vandet op til Himlen og mumlede til hverandre; Skibsrederne stod spændte og urolige; Børnene trængte sig sammen og fulgte ængstelig de ældres Miner; ja endog kraftige Matroser saa alvorlige og urolige ud og rettede bag ved deres Skjulesteder deres Kikkerter mod Havet, som om de udspejdede en Fjende.

Naar de blindende Vindstød, det omkringflyvende Grus og Sand og den frygtelige Larm levnede mig Ro til at se ud paa det oprørte Hav, blev jeg helt fortumlet af det skrækkelige Syn. Naar de høje Vandmure kom rullende ind og, idet de vare paa deres højeste, styrtede ned i Brændingen, saa det ud, som om den mindste af dem skulde opsluge Byen. Idet den vigende Bølge væltede sig tilbage med et hæst Brøl, syntes den at danne dybe Huler i Strandbredden, som om den havde til Hensigt at undergrave Jorden. Naar nogle hvidtoppede Bølger kom buldrende frem og brødes, førend de naaede Land, syntes ethvert lille Brudstykke af det forrige hele at besidde dets Raseri i hele dets

Vælde, idet det styrtede af Sted for at hjælpe at danne et nyt Uhyre. Bølgebjærge forvandledes til Dale, gennem hvilke en enkelt Stormfugl undertiden strøg hen; Bølgedale hævede sig og blev til Bjærge; Vandmasser sprængtes og rystede Strandbredden med et tordnende Brag; Bølger af enhver Skikkelse rullede larmende frem, saa snart de vare blevne dannede, for at forandre Skikkelse og Plads og fortrængte andre Bølger fra deres Plads; den indbildte Kyst ude i Synskresen med dens Huse og Taarne steg og faldt; Skyerne jog af Sted i tætte Masser; det var, som om jeg var Vidne til en Sønderslidelse og Omvæltning af hele Naturen.

Da jeg ikke fandt Ham blandt den Menneskemængde, som denne mindeværdige Storm — thi den huskes endnu dernede som den voldsomste, der nogen Sinde har raset paa Kysten — havde forsamlet, banede jeg mig Vej til hans Hus. Det var lukket, og da ingen svarede paa min Banken, gik jeg til det Værft, hvor han arbejdede. Her fik jeg at vide, at han var gaaet til Lowestoft for at hjælpe til ved nogle Skibsreparationer, hvormed det hastede, men at han ventedes tilbage tidlig næste Morgen.

Jeg gik tilbage til Gæstgivergaarden, og da jeg havde vadsket mig og klædt mig om og prøvet paa at sove, skønt forgæves, var Klokken bleven fem om Eftermiddagen. Jeg havde ikke siddet fem Minutter ved Kaminen i Kaffestuen, førend Opvarteren, der kom ind for at se til Ilden som et Paaskud til at give sig i Snak med mig, fortalte, at to Kulskibe vare forliste med Mand og Mus nogle faa Mil borte, og at man havde set nogle andre Skibe arbejde haardt ude paa Reden for at klare Landet fra sig. „Himlen være dem og enhver stakkels Sømand naadig," sagde han, „hvis vi faa en Nat til som den forrige."

Jeg var i en meget nedtrykt og modløs Stemning og følte mig mere urolig over Hams Fraværelse, end der fornuftigvis var Grund til. De seneste Tildragelser havde rystet mig stærkt, uden at jeg vidste hvor meget, og jeg

var bleven ganske ør af saa længe at have været udsat for den rasende Blæst. Der var en saadan Forvirring i mine Tanker, at jeg havde mistet enhver klar Forestilling om Tid og Afstand. Jeg tror saaledes, at hvis jeg var gaaet ud paa Gaden, vilde det ikke have undret mig at møde en eller anden, som jeg vidste da maatte være i London. Min Sjæl var i denne Henseende saa at sige opfyldt af en mærkelig Ligegyldighed, og dog havde den travlt med de Minder, som Stedet saa naturlig vakte; og disse vare sjælden levende og tydelige.

I denne Tilstand forenede Opvarterens sørgelige Fortælling om Skibene sig straks uvilkaarlig med min Uro for Ham. Jeg bildte mig ind, at jeg nærede Frygt for, at han skulde vende tilbage til Søs fra Lowestoft og omkomme, og denne Forestilling fik saaledes Magt over mig, at jeg besluttede at vende tilbage til Værftet, førend jeg spiste, og spørge Baadebyggeren, om han troede det rimeligt, at Ham vilde gøre et saadant Forsøg. Gav han mig mindste Grund til at tro det, vilde jeg tage over til Lowestoft og forebygge det ved at tage Ham med mig.

Jeg bestilte i en Hast min Middagsmad og gik tilbage til Værftet. Jeg kom ikke for tidlig; thi Baadebyggeren stod med en Lygte i Haanden og var i Færd med at lukke Porten. Han lo mig næsten lige i Øjnene, da jeg gjorde ham mit Spørgsmaal, og svarede, at jeg skulde ikke være bange; intet Menneske, som ikke var gaaet rent fra' Forstanden, vilde vove sig ud i en saadan Brandstorm, og mindst af alle Ham Peggotty, der var født Sømand.

Jeg havde forud været saa overbevist herom, at jeg ordentlig havde skammet mig ved at gøre, hvad jeg ikke des mindre blev dreven til at gøre, og nu vendte jeg tilbage til Gæstgivergaarden. Hvis saadan en Storm kunde blive værre, end den var, saa tror jeg, at den var i Færd med det. Vindens Tuden og Brølen, Dørenes og Vinduernes Knagen og Klirren, Bulderet i Skorstenen og Havets vældige Oprør vare endnu frygteligere end om Morgenen, og

det var, som om Huset skulde ramle ned over mig. Men hertil kom desuden et tykt Mørke, og dette gav Uvejret ny, baade virkelige og indbildte Rædsler.

Jeg kunde ikke spise, jeg kunde ikke sidde stille, jeg kunde ikke i længere Tid sysselsætte mig med nogen Ting. Noget i mit Indre, en svag Genklang af Uvejret udenfor, vendte op og ned paa min Hukommelses Dybder og satte dem i Oprør. Men trods al denne Forvirring i mine Tanker, der bølgede vildt med det tordnende Hav, stod Uvejret og min Uro for Ham stedse i Forgrunden.

Min Mad blev næsten tagen urørt fra Bordet, og jeg søgte at oplive mig med et Par Glas Vin. Forgæves. Jeg faldt i en døsig Slummer ved Kaminen uden at tabe Bevidstheden enten om Oprøret i Naturen eller om Stedet, hvor jeg var. Men alt trængtes tilbage af en ny og ubeskrivelig Rædsel, og da jeg vaagnede, eller rettere sagt, da jeg rystede den Dvale, som bandt mig til Stolen, af mig, bævede hele mit Legeme af en sælsom og uforklarlig Frygt.

Jeg gik op og ned ad Gulvet, søgte at læse i en gammel Avis, lyttede til den rædsomme Larm og saa Ansigter og Skikkelser i Ilden. Omsider blev den stadige Dikken af Uret paa Væggen saa pinlig for mig, at jeg besluttede at gaa i Seng.

Det var altid en Trøst paa en saadan Aften at høre, at nogle af Tjenestefolkene vare blevne enige om at sidde oppe til om Morgenen. Jeg gik i Seng, overordentlig træt og døsig, men havde næppe lagt mig, førend al Døsighed forsvandt ligesom ved et Trylleri, og jeg laa lysvaagen med alle Sanser skærpede.

Jeg laa i flere Timer og lyttede efter Stormen og Bølgerne. Snart indbildte jeg mig, at jeg hørte Skrig ude paa Havet, snart Nødskud og snart Faldet af Huse inde i Byen. Flere Gange stod jeg op og saa ud ad Vinduet, men kunde ikke se andet end Afspejlingen paa Vinduesruderne af det matte Lys, som jeg havde ladet brænde, og

af mit eget blege, udtærede Ansigt, som stirrede paa mig fra det sorte, tomme Rum.

Til sidst tog min Uro saaledes Overhaand, at jeg kastede Klæderne paa mig og gik ned. I det store Køkken, hvor jeg uklart skimtede Skinker og Løgknipper hænge ned fra Bjælkerne, havde de vaagende flokket sig sammen i forskellige Stillinger omkring et Bord, som med Forsæt var flyttet bort fra den store Skorsten hen mod Døren. En smuk Pige, som havde tilstoppet sine Øren med sit Forklæde og fæstede sine Øjne paa Døren, udstødte et Skrig, da jeg viste mig, i den Tanke, at det var et Genfærd; men de andre havde mere Aandsnærværelse og vare glade ved denne Tilvækst til Selskabet. En Karl spurgte mig med Hensyn til det Emne, de havde været i Færd med at drøfte, om jeg troede, at Sjælene af de Matroser, som vare forliste med Kulskibene, vare ude i Uvejret.

Jeg blev der et Par Timer. En Gang aabnede jeg Gaardporten og saa ud i den tomme Gade. Sandet, Tangen og Skummet hvirvlede endnu omkring, og jeg nødtes til at raabe om Hjælp, førend jeg kunde faa Porten lukket og stænget for Stormen.

Mit ensomme Værelse var skummelt og uhyggeligt, da jeg atter vendte tilbage til det; dog nu var jeg træt, og efter atter at være kommen i Seng faldt jeg ligesom fra et Taarn ned i en dyb Afgrund og sov ind. Skønt jeg drømte at være paa et andet Sted og under vidt forskellige Omgivelser, kommer det mig for, som om det i lang Tid vedblev at blæse i min Drøm. Omsider mistede jeg dette Hold paa Virkeligheden, og jeg var sammen med to gode Venner, — hvem det var, ved jeg ikke, — til Stede ved Belejringen af en By og hørte Kanonerne tordne.

Drønet af Kanonerne var saa stærkt og vedholdende, at jeg ikke kunde høre noget, jeg meget gerne vilde høre, førend jeg gjorde en Kraftanstrengelse og vaagnede. Det var højlys Dag; Klokken kunde vel være otte; Stormens Brag

havde afløst Kanonernes Dundren, og der var nogen, som bankede paa min Dør og kaldte paa mig.

„Hvad er der paa Færde?“ raabte jeg.

„En Stranding tæt herved!“

Jeg sprang ud af Sengen og spurgte, hvad det var for et Skib.

„En Skonnert fra Spanien eller Portugal, lastet med Frugt og Vin. Skynd Dem, Sir, hvis De vil se den! Folkene nede ved Stranden sige, at man hvert Øjeblik kan vente, at den bliver slaaet i Stykker.“

Den ophidsede Stemme tabte sig nede paa Trappen, og jeg skyndte mig at klæde mig paa og løb ud paa Gaden.

Jeg saa en Mængde Mennesker, som alle løb i een Retning ned til Stranden; jeg løb samme Vej, forbi mange af dem og stod snart over for det vilde Hav.

Det havde nu maaske løjet lidt af, dog ikke mere, end om den Kanonade, hvorom jeg havde drømt, var bleven formindsket ved, at knap en halv Snes Kanoner af hundrede vare blevne bragte til Tavshed. Men Havet, som var kommet i endnu stærkere Oprør om Natten, var langt frygteligere, end da jeg sidst havde set det. Det var en Gentagelse af det samme Skuespil efter en større Maalestok, og den Højde, hvortil Braadsøerne steg, idet de taarnede sig op over hverandre, styrtede ned i Dybet og rullede ind i uendelige Hærskarer, var gruopvækkende.

Jeg kunde ikke høre andet end Stormen og Bølgerne, og dette i Forbindelse med Menneskemassen, den uendelige Forvirring og mine første aandeløse Anstrengelser for at staa imod Vejret, gjorde mig saa fortumlet, at jeg saa ud over Havet efter Vraget, men kun kunde se de fraadende Toppe af de store Bølger. En halvt paaklædt Fisker, som stod ved Siden af mig, pegede til venstre. Da, o store Himmel, saa jeg det, tæt inde ved os!

Den ene Mast var knækket seks til otte Fod oven for Dækket og laa udenbords, indviklet i et Virvar af Sejl og

Rigning, og hver Gang Skibet rullede og huggede, tørnede alle disse splintrede Rester med en utrolig Voldsomhed mod Siden af det, som om de vilde støde det ind. Endog nu blev der gjort nogle Forsøg paa at kappe denne Del af Vraget væk; thi naar Skibet, der laa med Bredsiden til, drejedes ind mod os, kunde jeg tydelig se Mandskabet arbejde med Økserne og især een kraftig Skikkelse med langt, krøllet Haar rage frem blandt de øvrige. Men fra Strandbredden opløftedes i dette Øjeblik et stærkt Skrig, som endog overdøvede Stormen og Havet; thi en Braadsø, som skyllede hen over det rullende Vrag, gjorde rent Bord og kastede Mennesker, Rundholter, Tønder, Planker og Skanseklædninger mellem hverandre ned i den sydende Brænding.

Endnu stod den anden Mast med Stumperne af et flænget Sejl, og en forvirret Masse af sprungne Tove piskedes frem og tilbage. Skibet havde stødt een Gang, hviskede den samme Fisker mig med hæs Stemme i Øret, var derpaa kommet af igen og havde stødt endnu en Gang. Jeg syntes, at han tilføjede, at det var i Færd med at gaa midt over, og det undrede mig ikke; thi det rullede og huggede alt for frygtelig, til at noget Menneskeværk kunde holde det ud ret længe. Medens han talte, opløftedes endnu et højt Medynksskrig nede paa Strandbredden; fire Mennesker hævede sig med Vraget op af Dybet og klamrede sig fast ved Takkelagen paa den tilbagestaaende Mast; øverst oppe saas den kraftige Skikkelse med det krøllede Haar.

Der var en Klokke om Bord, og naar Skibet rullede og kastede sig som et rasende Dyr og snart viste os hele Dækket, idet det krængede over mod Land, og snart intet andet end dets Køl, idet det gjorde et vildt Sæt og krængede over mod Havet, saa ringede Klokken, og dens Toner, Ligsalmen over hine ulykkelige, bares hen til os af Stormen. Atter tabte vi det af Syne, atter hævede det sig i Vejret. To Mennesker vare forsvundne. Angesten paa

Kysten tiltog. Mændene stønnede og slog Hænderne sammen; Kvinderne skreg og vendte Ansigterne bort. Nogle løb vildt frem og tilbage og raabte om Hjælp, hvor ingen kunde hjælpe; jeg selv bønfaldt fortvivlet nogle Matroser, som jeg kendte, ikke at lade disse to fortabte Skabninger omkomme for vore Øjne.

De forklarede mig — jeg ved ikke, hvorledes; thi det lidet, jeg kunde høre, var jeg næppe fattet nok til at forstaa — at Redningsbaaden for en Time siden havde været ude med et flinkt Mandskab uden at have kunnet udrette noget, og da ingen vilde være afsindig nok til at forsøge paa at vade ud med et Tov og tilvejebringe en Forbindelse med Kysten, var der intet at gøre. I det samme mærkede jeg, at der var noget nyt, som satte Folk nede ved Stranden i Røre, og jeg saa dem vige til Side og Ham trænge sig frem imellem dem.

Jeg løb hen til ham for at gentage min Bøn om at hjælpe. Men hvor forvirret jeg end var ved det uvante og frygtelige Skuespil, vakte dog hans determinerede Mine og det Blik, han kastede ud over Havet — det samme Blik, som jeg huskede i Forbindelse med Morgenen efter Milles Flugt — mig til Bevidsthed om den Fare, der truede ham. Jeg holdt ham tilbage med bægge mine Arme og bønfaldt de Folk, jeg havde talt med, ikke at høre efter ham, ikke at begaa et Mord, ikke at lade ham flytte sin Fod fra Strandbredden.

Endnu et Skrig opløftedes paa Kysten, og ved at vende Øjnene ud mod Vraget saa vi det ubarmhjertige Sejl med Slag paa Slag kaste den nederste af de to, der endnu vare tilbage, over Bord og derpaa flyve triumferende i Vejret og svøbe sig om den kraftige Skikkelse, som nu hang ene paa Masten.

Over for dette Syn og over for den faste Beslutning, som stod malet i Ansigtet paa den rolige, uforfærdede Mand, der allerede var vant til at anføre Halvdelen af den tilstedeværende Folkemasse, kunde jeg lige saa gerne have

bønfaldet Stormen. „Master Davy,“ sagde han, idet han muntert greb mine Hænder, „er min Time kommen, saa er den kommen. Er den det ikke, saa maa jeg vente paa den. Herren i det høje være med Dem, med os alle! Gør mig klar, Kammerater! Lad mig komme af Sted.“

Jeg blev i al Venlighed skudt til Side, og de omkringstaaende holdt mig tilbage, idet de gjorde gældende, at han nu en Gang vilde gaa, enten han fik Hjælp eller ikke, og at jeg kun vilde gøre Faren større ved at være i Vejen for dem, som havde paataget sig at staa ham bi. Jeg ved ikke, hvad jeg svarede, eller hvad de videre sagde, men jeg saa, at der blev Røre nede ved Stranden, og at Folk løb med Tove fra et Gangspil, som stod der, og Ham trængte sig ind i en Kres af Skikkelser, som skjulte ham for mig. Derpaa saa jeg ham staa ene i sin Sømandsdragt med et Tov i sin Haand eller slynget om Haandledet. Om Livet havde han ogsaa et Reb, som han selv lagde i en løs Rulle paa Stranden, og flere af de bedste Søfolk holdt i den anden Ende af det.

Selv med mine uøvede Øjne kunde jeg nu se, at Vraget var i Færd med at skilles ad. Jeg saa, at det var ved at gaa midt over, og at det ene tilbageværende Menneskes Liv hang i et Haar. Men endnu klyngede han sig til det. Han havde en underlig, rød Hue paa; ingen Matroshue, men af en finere Farve, og hver Gang de faa svigtende Planker mellem ham og Undergangen gyngede og krummede sig, og hans Ligklokke ringede, saa vi ham alle svinge med Huen. Jeg saa ham gøre det nu og troede at skulle blive vanvittig, da hans Bevægelser fremkaldte et gammelt Minde om en fordums kær Ven i min Sjæl.

Ham stod ene og iagttog Havet med en aandeløs Stilhed bagved og Uvejret foran sig, indtil en stor Bølge trak sig tilbage, hvorpaa han med et hurtigt Blik paa dem, der holdt i det Tov, han havde om Livet, styrtede sig ud bag efter den. Et Øjeblik efter kæmpede han med Vandet, steg med Bjærgene, sank med Dalene og skjultes af Skummet;

derpaa blev han igen trukken ind mod Land. De halede rask ind paa Tovet.

Han var saaret. Fra det Sted, hvor jeg stod, kunde jeg se Blod paa hans Ansigt, men han ænsede det ikke. Han syntes at give dem en hastig Ordre til at lade ham faa mere Spillerum — det sluttede jeg i det mindste efter Bevægelsen af hans Arm at dømme — og styrtede sig atter ud ligesom før.

Og nu arbejdede han sig ud mod Vraget, steg med Bjærgene, sank med Dalene, skjultes af Skummet, idet han snart blev baaren ind mod Land og snart ud mod Skibet, og kæmpede haardt og tappert. Afstanden var intet, men Havets og Stormens Magt gjorde Kampen til en Kamp paa Liv og Død. Omsider nærmede han sig Vraget. Han var det saa nær, at han med endnu et af sine kraftige Tag vilde have naaet det — da rullede et højt, grønt, uhyre Vandbjærg udefra ind mod Skibet, med et vældigt Sæt syntes han at springe op i det, og Vraget var forsvundet!

Idet jeg løb hen til det Sted, hvor de halede ind, saa jeg nogle hvirvlende Vragstumper drive i Land, som om det ikke havde været andet end en Tønde, der var bleven knust. Forfærdelse stod malet paa alles Ansigter. De trak ham bevidstløs — død hen for mine Fødder. Han blev baaren ind i det nærmeste Hus, og da ingen nu afholdt mig derfra, blev jeg hos ham, medens de prøvede alle mulige Oplivningsmidler; men han var bleven slaaet til Døde af den store Bølge, og hans ædle Hjerte var standset for stedse.

Medens jeg sad ved Sengen, efter at ethvert Haab var opgivet, og alt var forbi, hviskede en Fisker mit Navn ved Døren.

„Sir,“ sagde han, idet Taarerne trillede ned ad hans vejrslagne Kinder, der, ligesom hans dirrende Læber, vare ganske askegraa, „vil De ikke følge med derhen?“

Det gamle Minde, der var blevet vakt hos mig, laa i

hans Blik. Rædselsslagen og støttende mig paa hans fremrakte Arm, spurgte jeg:

„Er der drevet et Lig i Land?“

„Ja,“ svarede han.

„Kender jeg det?“ spurgte jeg videre.

Han svarede ikke, men førte mig ned til Stranden, og der, hvor hun og jeg som Børn havde samlet Muslingskaller, der, hvor nogle Rester af den gamle Baad, som var blæst ned om Natten, laa henkastede af Stormen, blandt Ruinerne af det Hjem, hvis Fred han havde forstyrret, saa jeg ham ligge med Hovedet paa sin Arm, saaledes som jeg i vor Skoletid saa ofte havde set ham ligge.

Otte og tyvende Kapitel.

Det ny og det gamle Saar.

Du havde ikke haft nødig, Steerforth, at sige, da vi sidst talte sammen i den Time, som jeg mindst tænkte paa skulde være vor Afskedstime — du havde ikke dengang haft nødig at sige: „Tro det bedste om mig!“ Det havde jeg altid gjort, og kunde jeg nu andet ved dette Syn!

De bragte en Baare, lagde ham paa den og dækkede ham til med et Flag, hvorpaa de bar ham hen til Husene. Alle de, som bar ham, havde kendt ham og sejlet med ham og set ham være lystig og kæk. De bar ham tavse gennem det vilde Bulder hen til den Hytte, hvor Døden allerede var inde. Men da de satte Baaren paa Tærskelen, saa de paa hverandre og paa mig og hviskede sammen. Jeg vidste hvorfor. De ligesom følte, at det ikke var Ret at lægge ham i det samme stille Kammer.

Vi gik til Byen og bragte vor Byrde til Gæstgivergaarden. Saa snart jeg kunde samle mine Tanker, sendte jeg Bud efter Joram og bad ham skaffe mig en Vogn,

hvormed Liget kunde blive ført til London om Natten. Jeg følte, at Omsorgen for det og den tunge Pligt at forberede hans Moder paa at modtage det alene kunde paahvile mig, og jeg lod det være mig magtpaaliggende at opfylde denne Pligt saa tro som muligt.

Jeg valgte Natten til Rejsen for at vække mindre Opsigt, naar jeg forlod Byen; men skønt det var henved Midnat, da jeg kørte ud af Gæstgivergaarden i en Postvogn, ledsaget af det, jeg havde under min Varetægt, stod der dog mange Mennesker og ventede. Hist og her i Byen og endog et lille Stykke ude paa Vejen saa jeg flere, men omsider omgaves jeg kun af den triste Nat, det flade Landskab og Asken af mit Ungdomsvenskab.

Paa en mild Efteraarsdag ved Middagstid, da Jorden duftede af de nedfaldne Blade, og mange flere i et skønt Farvespil af Gult, Rødt og Brunt endnu hang paa Træerne, kom jeg til Highgate. Jeg gik den sidste Mil og tænkte paa, hvad jeg havde at gøre, og lod Vognen, der var kørt bag efter mig hele Natten, holde, indtil den fik nærmere Ordre.

Da jeg naaede Huset, saa det ud ligesom sidst. Ikke et Rullegardin var rullet op; intet Spor af Liv saas paa den øde, brolagte Gaardsplads med dens dækkede Gang, som førte hen til den Dør, der aldrig blev brugt. Blæsten havde helt lagt sig, og intet rørte sig.

I Førstningen havde jeg ikke Mod til at ringe paa ved Porten, og da jeg endelig gjorde det, syntes alene Lyden af Klokken at røbe mit Ærinde. Den lille Stupige kom ud med Nøglen i Haanden og sagde, idet hun saa vist paa mig, medens hun aabnede Porten:

„Med Forlov, Sir, er De syg?“

„Jeg har været i stærk Bevægelse og er træt.“

„Er der noget paa Færde, Sir? — Mr. James? —“

„Stille!“ sagde jeg. „Ja, der er sket noget, som jeg maa meddele Mrs. Steerforth; hun er vel hjemme?“

Pigen svarede ængstelig, at hendes Frue nu tog meget

sjælden ud, ikke engang at køre, men stadig holdt sig inde og aldrig tog mod Besøg; men mig vilde hun nok se. Hendes Frue var ovenpaa, og Miss Dartle var hos hende. Hvad skulde hun sige hende?

Efter at have indskærpet hende ikke at røbe noget ved sit Væsen, men kun aflevere mit Kort og sige, at jeg ventede, tog jeg Plads i Dagligstuen. Den havde ikke mere sit forrige hyggelige Udseende, og Skodderne vare halvt tillukkede. Harpen var ikke bleven brugt i meget lang Tid. Der hang hans Portræt som Dreng. Der stod det Skrin, hvori hans Moder havde gemt hans Breve. Jeg tænkte, om hun nu nogen Sinde læste dem, om hun nogen Sinde mere vilde læse dem.

Der var saa stille i Huset, at jeg kunde høre Pigens lette Fodtrin ovenpaa. Da hun var kommen ned, bragte hun mig den Hilsen, at Mrs. Steerforth var meget svag og ikke kunde gaa ned; men dersom jeg vilde undskylde hende, vilde det være hende en Fornøjelse at modtage mig i hendes eget Værelse. Kort efter stod jeg lige over for hende.

Hun opholdt sig i hans, ikke i sit eget Værelse. Jeg forstod, at hun havde valgt det til sit Opholdssted til Minde om ham, og at de mange Spor af hans fordums Idrætter og Talenter, af hvilke hun var omgivet, vare ladte urørte, som han havde efterladt dem, af samme Grund. Da hun modtog mig, mumlede hun imidlertid noget om, at hun ikke brugte sit eget Værelse, fordi det ikke laa saa heldig for hendes Helbred, og hendes majestætiske Mine afviste enhver Mistanke om Sandheden.

Rosa Dartle stod som sædvanlig ved hendes Stol. Lige som hun fæstede sine sorte Øjne paa mig, saa jeg, at hun vidste, at jeg bragte sørgelige Efterretninger. Arret traadte i dette Øjeblik tydelig frem. Hun trak sig et Skridt tilbage bag ved Stolen, for at Mrs. Steerforth ikke skulde iagttage hendes Ansigt, og udforskede mig med et gennemtrængende, ufravendt Blik.

„Det gør mig ondt at se Dem i Sorg, Sir," sagde Mrs. Steerforth.

„Jeg er desværre Enkemand," svarede jeg.

„De er meget ung til allerede at have oplevet et saa stort Tab. Det smerter mig at høre det; men jeg vil haabe, at Tiden vil bringe Dem Trøst."

„Jeg vil haabe, at Tiden vil bringe os alle Trøst," svarede jeg og saa paa hende. „Det maa vi alle stole paa i vore tungeste Sorger, kære Mrs. Steerforth."

Den Alvor, hvormed jeg talte, og Taarerne i mine Øjne foruroligede hende. Hendes Tanker syntes pludselig at tage en hel anden Retning.

Jeg søgte at være Herre over min Stemme, da jeg sagte nævnede hans Navn; men den skælvede. Hun gentog det et Par Gange ved sig selv i en dæmpet Tone og sagde derpaa med tvungen Rolighed, idet hun henvendte sig til mig:

„Min Søn er syg?"

„Meget syg."

„Har De set ham?"

„Ja."

„Ere De forsonede?"

Jeg kunde ikke sige ja, jeg kunde ikke sige nej. Hun vendte Hovedet en Smule hen mod det Sted, hvor Rosa Dartle havde staaet ved Siden af hende, og i samme Øjeblik sagde jeg med en Bevægelse med mine Læber til Rosa: „Død!"

For at Mrs. Steerforth ikke skulde vende sig helt om og se det, som hun endnu ikke var forberedt paa at høre, tydelig skrevet, mødte jeg hurtig hendes Blik; men jeg havde set Rosa Dartle strække sine Hænder op i Luften med Fortvivlelsens og Forfærdelsens Heftighed og derpaa slaa dem sammen over sit Ansigt.

Den smukke Dame — ak, hvor hun lignede ham! — saa paa mig med et stift Blik og førte Haanden op mod Panden. Jeg bønfaldt hende at være rolig og berede sig

paa at bære det, jeg havde at meddele; men jeg burde hellere have bedet hende at græde; thi hun sad saa ubevægelig som en Stenstøtte.

„Da jeg sidst var her," stammede jeg, „underrettede Miss Dartle mig om, at han sejlede omkring, snart hist, snart her. Næstforrige Nat var det et rædsomt Vejr ude paa Havet. Har han været til Søs den Nat og i Nærheden af en farlig Kyst, som det hed sig, at han var, og har det Skib, hvori han var om Bord, virkelig været det, som —"

„Rosa," sagde Mrs. Steerforth, „kom hen til mig!"

Hun kom, men uden Venlighed eller Deltagelse. Hendes Øjne lyste som Ild, idet hun stillede sig lige over for hans Moder og brast i en frygtelig Latter.

„Er Deres Stolthed nu tilfredsstillet, vanvittige Kvinde?" spurgte hun. „Nu har han gjort Bod -- med sit Liv! Hører De? — Sit Liv!"

Mrs. Steerforth faldt ganske stiv tilbage i Lænestolen uden anden Lyd end en svag Klynken og fæstede med en vild Stirren sine Øjne paa hende.

„Ja!" skreg Rosa og slog sig lidenskabelig for Brystet. „Se kun paa mig! Klag og klynk og se paa mig! Se," her pegede hun paa Arret, „kun paa Deres døde Barns smukke Værk!"

Moderens afbrudte Stønnen gik mig til Hjertet. Det var stadig den samme uartikulerede og kvalte Jamren, stadig ledsaget af en svag Rokken med Hovedet, men uden Forandring i Ansigtet; den kom stadig fra en stiv Mund og tæt sammenpressede Tænder, som om hun havde Krampe i Læberne, og Ansigtet var frosset stift af Smerte.

„Husker De, da han gjorde det?" vedblev hun. „Husker De, da han, der havde arvet Deres Natur, og hvis Hovmod og Lidenskabelighed De havde næret, gjorde det og skæmmede mig for min Levetid? Se kun paa mig, mærket til min Død, som jeg er, med hans allerhøjeste Mishag, og klynk og klag over det, De gjorde ham til!"

„Miss Dartle," bønfaldt jeg hende, „for Himlens Skyld — "

„Jeg vil tale," sagde hun og vendte sine lynende Øjne om mod mig. „Ti De stille! Se paa mig, stolte Moder til en stolt, falsk Søn! Klag over den Opdragelse, De gav ham, klag over, at De fordærvede ham, klag over Deres og over mit Tab!"

Hun knyttede sin Haand og rystede over hele sit udtærede Legeme, som om hendes Lidenskabelighed dræbte hende Tomme for Tomme.

„De skulde harmes over hans Egenraadighed?" udbrød hun. „De skulde føle Dem oprørt over hans hovmodige Sind? De, fra hvem han har arvet disse Egenskaber, og som endnu ikke har aflagt dem, efter at Deres Haar er blevet graat! De, som fra hans Vugge opdrog ham til det, han blev, og kvalte det, han kunde være bleven til! Er De nu belønnet for Deres mange Sorgens Aar?"

„O fy, Miss Dartle! Hvor grusomt!"

„Jeg vil tale til hende, siger jeg Dem!" svarede hun. „Ingen Magt paa Jorden skal standse mig, saa længe jeg staar her. Jeg har tiet i alle disse Aar, og jeg skulde ikke tale nu? Jeg elskede ham højere, end De nogen Sinde elskede ham!" vedblev hun, idet hun vendte sig fnysende om imod hende. „Jeg kunde have elsket ham uden at have forlangt Gengæld. Havde jeg været hans Hustru, kunde jeg have været Slave af hans Luner for et eneste kærligt Ord om Aaret. Det kunde jeg. Hvem ved det bedre end jeg? De var fordringsfuld, stolt, smaalig og egenkærlig. Min Kærlighed vilde have været opofrende — vilde have traadt Deres jammerlige Klynken under Fødder."

Med lynende Øjne stampede hun i Gulvet, som om hun virkelig gjorde det.

„Se her!" sagde hun og slog med ubarmhjertig Haand atter paa Arret. „Da han bedre lærte at forstaa, hvad han havde gjort, saa han det og angrede det! Jeg kunde synge for ham og tale med ham, vise ham den Interesse, jeg følte for alt, hvad han foretog sig, og med Møje skaffe mig

de Kundskaber, som tiltalte ham mest, og jeg trak ham til mig. Da han var mest uskyldig og trofast, elskede han mig. Ja, han gjorde. Mangen Gang, naar De blev affærdiget med et flygtigt Ord, har han trykket mig til sit Hjerte!“

Hun sagde dette med drillende Stolthed midt i sit Vanvid — thi det var ikke stort mindre — og dog med en graadig Ihukommelse deraf, hvori de hendøende Emmer af en blidere Følelse for et Øjeblik blussede op.

„Miss Dartle,“ sagde jeg, „om De end kan være saa haardhjertet ikke at have nogen Følelse for denne ulykkelige Moder —“

„Hvem har nogen Følelse for mig?“ afbrød hun mig skarpt. „Hun har lagt Spiren til dette. Lad hende jamre over den Høst, hun indsamler i Dag!“

„Og om end hans Fejl —“ begyndte jeg.

„Fejl!“ udbrød hun og brast i en lidenskabelig Graad. „Hvem vover at tale ondt om ham? Han havde en Sjæl, en Sjæl, der opvejede Millioner af de Venner, som han nedlod sig til!“

„Ingen kan have elsket ham højere, ingen kan bevare ham i kærligere Minde end jeg,“ svarede jeg. „Jeg vilde kun sige, at om De end ingen Medlidenhed har med hans Moder, eller om hans Fejl — De har talt med Bitterhed om dem —“

„Det er ikke sandt!“ skreg hun og rev sig i sit sorte Haar.

„— ikke kunne,“ vedblev jeg, „udslettes af Deres Hukommelse i dette Øjeblik, saa se paa denne Skikkelse og hjælp den ulykkelige!“

I al denne Tid var der ikke foregaaet den ringeste Forandring med Mrs. Steerforth. Hun sad stiv og ubevægelig med stirrende Øjne; udstødte af og til den samme stumme Klagelyd med den samme hjælpeløse Rokken med Hovedet, men gav intet andet Livstegn fra sig. Pludselig

knælede Miss Dartle foran hende og begyndte at løse Kjolen op.

„Forbandelse over Dem!“ sagde hun og vendte sit Blik om mod mig med et blandet Udtryk af Forbitrelse og Sorg. „I en ulykkelig Time kom De hertil! Forbandelse over Dem! Gaa!“

Efter at have forladt Værelset ilede jeg tilbage og ringede paa Klokken for hurtigere at kalde Tjenestefolkene til. Da havde hun taget den følesløse Skikkelse i sine Arme og græd knælende over den, kyssede den, kaldte paa den, vuggede den ved sit Bryst, som om den havde været et Barn, og prøvede ethvert Middel for at vække de slumrende Sanser. Nu var jeg ikke længer bange for at forlade hende; jeg listede mig derfor bort og kaldte paa Folkene.

Længer hen paa Dagen kom jeg igen, og vi lagde ham i hans Moders Værelse. Det var det samme med hende, sagde man mig; Miss Dartle veg ikke fra hende; flere Læger vare blevne kaldte, mange Ting blevne prøvede; men hun laa som en Billedstøtte, kun fremstønnede hun af og til en svag Klagelyd.

Jeg gik igennem dette Sorgens Hus og rullede ned for Vinduerne. I det Værelse, hvor han laa, rullede jeg sidst ned. Jeg tog den blytunge Haand og trykkede den til mit Hjerte, og hele Verden syntes nedsunken i en Dødens Stilhed, som kun afbrødes af hans Moders Klage.

Ni og tyvende Kapitel.

Udvandrerne.

Een Ting havde jeg endnu at gøre, førend jeg gav efter for Stødet, som disse Rystelser havde tilføjet mig. Det var at skjule det skete for dem, der skulde drage bort,

og lade dem tiltræde deres Rejse i lykkelig Uvidenhed. Hermed var der ingen Tid at spilde.

Jeg tog Micawber til Side samme Aften og overdrog ham det Hverv at hindre, at Mr. Peggotty fik Nys om den sidste skrækkelige Tildragelse. Han paatog sig redebont dette og lovede at opsnappe enhver Avis, gennem hvilken den uden en saadan Forsigtighedsregel kunde komme ham for Øjne.

„Hvis Efterretningen naar ham," sagde Micawber og slog sig for Brystet, „skal den først trænge gennem dette Legeme."

Jeg maa her omtale, at Micawber under sine Forsøg paa at lempe sig efter en ny Samfundstilstand havde lagt sig et forvovent Kapergastvæsen til, som vel ikke var ligefrem røveragtigt, men resolut og rede til Forsvar. Man skulde have troet, at han var en Ørkenens Søn, der længe havde været vant til at leve uden for Civilisationens Grænser og nu var i Færd med at vende tilbage til sin Hjemstavns øde Sletter.

Blandt andet havde han forsynet sig med et fuldstændigt Sæt Olieklæder og en Straahat med meget lav Puld, som var beget eller malet udenpaa. I denne simple Dragt, med en almindelig Skibskikkert under Armen og et rask Kast med Øjet op mod Himlen, som om han holdt Udkig med Vejret, saa han paa sin Vis langt mere sømandsagtig ud end Mr. Peggotty. Hele hans Familie var, om jeg tør udtrykke mig saaledes, gjort klar til Bataille. Hans Kone havde en tætsluttende, grumme tarvelig Hat, der var bunden sammen under Hagen, og et Sjal, der snørede hende sammen — ligesom jeg var bleven snøret sammen, da min Tante første Gang modtog mig — som en Bylt og var gjort fast bagtil med en stærk Knude. Miss Micawber var udrustet til at ride en Storm af paa samme Maade, uden at have noget som helst overflødigt paa sig. Master Micawber var næppe til at øjne i sin uldne Skjorte og det laadneste Sæt Klæder, jeg nogen Sinde har set, og Børnene

vare gemte ligesom henkogte Sager i hermetisk tillukkede Hylstre. Baade Micawber og hans Søn gik med Ærmerne let opsmøgede om Haandledene, som om de vare rede til at tage fat, hvor det skulde være, og „gaa til Vejrs“ eller istemme: „Aa-hive-høj!“ paa første Vink.

Saaledes fandt Traddles og jeg dem ved Aftenstid paa Landgangstrappen ved Floden, holdende Øje med en Baad, som roede bort med noget af deres Rejsegods. Jeg havde fortalt Traddles om den rædsomme Begivenhed, og den havde rystet ham stærkt; men der kunde ingen Tvivl være om, at det vilde være en god Gerning at holde den hemmelig, og han var kommen for at hjælpe hermed. Det var her, at jeg tog Micawber til en Side og fik hans Løfte.

Familien Micawber var indlogeret i et lille snavset, faldefærdigt Værtshus, som dengang laa tæt ved Trappen, og som havde en Udbygning af Træ, der hang ud over Floden. Familien, der som Udvandrere var Genstand for Interesse, tiltrak saa mange Tilskuere, at vi vare glade ved at finde et Tilflugtssted i dens Logi. Det var et af Trækamrene ovenpaa, og Floden løb forbi lige nedenunder. Min Tante og Agnes vare der allerede og havde travlt med at gøre nogle Smaating i Stand til Børnenes Udstyr, og Peggotty sad ved Siden af dem med det gamle, føleløse Syskrin, Bændelmaalet og den lille Stump Vokslys, som nu havde overlevet saa meget.

Det var ikke let at svare paa hendes Spørgsmaal og endnu mindre let, efter at Micawber havde kaldt Mr. Peggotty ind, at hviske til denne, at jeg havde afleveret Brevet, og at alt var i Orden. Men jeg gjorde bægge Dele og gjorde dem glade. Røbede jeg ogsaa noget Spor af det, jeg følte, vare mine egne Sorger tilstrækkelige til at forklare det.

„Og naar skal Skibet sejle, Mr. Micawber?“ spurgte min Tante.

Micawber fandt det fornødent at forberede enten min

Tante eller sin Kone gradvis og svarede, tidligere, end han i Gaar havde ventet det.

„Baaden bragte Dem vel Underretning?“ vedblev min Tante.

„Ja, Frøken.“

„Naa, og det sejler —“

„Frøken,“ sagde han, „jeg er bleven underrettet om, at vi bestemt maa være om Bord før Klokken syv i Morgen tidlig.“

„Naa! det er tidligt! Er det ogsaa vist, Mr. Peggotty?“

„Ja, det er, Frøken. Hun gaar ned ad Floden med Ebben, og hvis Master Davy og min Søster ville komme om Bord ved Gravesend i Morgen Eftermiddag, ville de se os for sidste Gang.“

„Det ville vi,“ sagde jeg; „det kan De være vis paa!“

„Indtil da, og indtil vi ere komne til Søs,“ sagde Micawber med et forstaaende Øjekast til mig, „vil Mr. Peggotty og jeg i Forening stadig holde Udkig med vort Løsøre og vore Sager. Emma, min Engel,“ vedblev han og rømmede sig paa sin salvelsesfulde Maade, „min Ven Mr. Thomas Traddles er saa elskværdig at tilhviske mig, at han udbeder sig den Ære at maatte bestille de nødvendige Ingredienser til Tilberedelsen af et moderat Kvantum af den Drik, som i vore Tanker er særlig knyttet til et ægte engelsk Gilde. Jeg mener — kort sagt, Punch. Under sædvanlige Forhold vilde jeg tøve med at bede om Miss Trotwoods og Miss Wickfields Overbærenhed, men —“

„Jeg kan kun svare for mig selv,“ sagde min Tante; „men jeg vil med største Fornøjelse drikke paa Deres Lykke og Velgaaende, Mr. Micawber.“

„Og jeg med,“ sagde Agnes med et Smil.

Micawber gik øjeblikkelig ned i Skænkestuen, hvor han syntes at være aldeles hjemme, og kom snart tilbage med en dampende Kande. Jeg kunde ikke undgaa at lægge Mærke til, at han havde skrællet Citronerne med sin Foldekniv, der, som det sømmede sig en ægte Nybyggers Kniv,

var omtrent en Fod lang, og i den Maade, hvorpaa han tørrede den af paa sit Kjoleærme, var der ikke fri for at være en Smule Effektjageri. Mrs. Micawber og de to ældste Medlemmer af Familien vare forsynede med lignende frygtelige Instrumenter, hvorimod ethvert af de mindre Børn bar en Træske bundet til Kroppen ved en stærk Snor. Med en lignende Foregribelse af Livet om Bord og i Urskoven skænkede Micawber Punchen op for sin Kone og de to ældste Børn i nogle gyselige smaa Blikbægre i Stedet for i Vinglas, hvilket han let kunde have gjort, da der var en hel Hylde fuld af dem i Stuen, og jeg har aldrig set ham være saa glad ved noget som ved at drikke af sit eget Pæglemaal og bagefter stikke det i Lommen.

„Gamle Englands Luksus og Overdaadighed give vi Slip paa," sagde Micawber med inderlig Tilfredshed over dette Offer. „Skovens Beboere kunne naturligvis ikke vente at faa Del i de Forfinelser, som have hjemme i Civilisationens Brændpunkt."

„Jeg har en Anelse om," sagde Mrs. Micawber og rystede tankefuldt med Hovedet, „at min Familie vil vise sig om Bord før vor endelige Afrejse."

Micawber havde aabenbart ogsaa sine egne Tanker om denne Sag; men han skænkede dem i sit Pæglemaal og slugte dem.

„Skulde De faa Lejlighed til at sende Brev hjem undervejs, Mrs. Micawber," sagde min Tante, „maa De endelig lade os høre fra Dem."

„Bedste Miss Trotwood," svarede hun, „jeg vil være alt for lykkelig ved Tanken om, at nogen venter at høre fra os. Jeg skal ikke undlade at skrive. Mr. Copperfield vil, haaber jeg, som en gammel og fortrolig Ven heller intet have imod at høre fra en Person, der kendte ham, førend Tvillingerne endnu kunde skønne?"

Jeg svarede, at jeg haabede at høre fra hende, naar hun fik Lejlighed til at skrive.

„Med Guds Hjælp vil der gives mange saadanne

Lejligheder," sagde Micawber. „Oceanet er nu om Stunder bedækket med en hel Flaade af Skibe, og vi kunne ikke undgaa at møde mange paa vor Overfart. Det er kun en Sviptur. Afstanden er for intet at regne."

Jeg tænker nu paa, hvor snurrigt det var, men tillige hvor det lignede Micawber, at han, da han tog fra London til Canterbury, talte derom, som om han skulde til Jordens yderste Grænser, men nu, da han rejste fra England til Australien, som om det kun var en lille Udflugt over til den anden Side af Kanalen.

„Paa Rejsen," sagde Micawber, „vil jeg undertiden prøve paa at spinde dem en Ende, og min Søn Wilkins's Melodier ville nok være velkomne i Kabyssen. Naar min Hustru har vænnet sig af med at kalde paa Ulrik — jeg haaber ikke, nogen tager Forargelse af dette Udtryk — er jeg vis paa, at hun giver dem „lille Tafflin". Marsvin og Delfiner ville sikkert ofte blive observerede forude, og baade paa Styrbords og Bagbords Siden vil der altid være noget af Interesse. Kort sagt, efter al Sandsynlighed vil det hele blive saa spændende, at naar Udkigeren i Storemærs raaber: „Land ohøj!" ville vi alle blive højst overraskede!"

Dermed skyllede han Indholdet af sit Pæglemaal ned, som om han allerede havde tilbagelagt Rejsen og gjort en udmærket Eksamen for de første nautiske Autoriteter i Verden.

„Det, jeg især sætter mit Haab til, Mr. Copperfield," sagde Mrs. Micawber, „er, at vi maa leve op igen i det gamle Land i nogle Grene af vor Familie. Rynk ikke Panden, Micawber! Jeg mener ikke min Familie, men vore Børnebørn. Hvor kraftig Aflæggeren ogsaa er, kan jeg dog ikke glemme Moderstammen, og naar vor Æt kommer til Hæder og Velstand, tilstaar jeg, at jeg nok kunde ønske, at denne Velstand skulde flyde i Britannias Pengekasser."

„Hør, min Ven," sagde Micawber, „Britannia maa tage det, som det kan falde sig. Jeg maa rent ud sige, at hun

aldrig har gjort noget for mig, og at jeg ikke nærer noget særligt Ønske i saa Henseende.“

„Deri har du Uret, Micawber. Du drager ud til hin fjerne Himmelegn for at styrke, ikke for at svække Forbindelsen imellem dig og Albion.“

„Den omhandlede Forbindelse, min Skat,“ ytrede Mr. Micawber, „har ikke, jeg gentager det, bragt mig saa meget godt, at jeg et Øjeblik skulde opgive at slutte en anden Forbindelse.“

„Deri,“ svarede hans Kone, „deri, siger jeg atter, har du Uret. Du kender ikke dine Evner, Micawber. Det er dem, som, selv ved det Skridt, du er i Færd med at gøre, ville styrke Forbindelsen mellem dig og Albion.“

Mrs. Micawbers Overbevisning lagde en saadan moralsk Højhed i hendes Tone, som jeg ikke tror, at jeg før havde mærket i den.

„Og derfor er det,“ vedblev hun, „at jeg saa meget mere ønsker, at vi i en kommende Tid maa leve op igen i Moderlandet. Micawber vil maaske blive — jeg kan ikke skjule for mig selv, at der er al Sandsynlighed for, at Micawber vil blive — et Blad i Historien, og da burde han være repræsenteret i det Land, som gav ham Livet, men ikke gav ham Brødet!“

„Min Skat,“ sagde Micawber, „jeg kan umulig andet end røres af din Kærlighed. Jeg er altid rede til at bøje mig for din sunde Menneskeforstand. Det, der skal ske, vil ske. Himlen forbyde, at jeg skulde misunde mit Fødeland nogen Del af den Rigdom, som vore Efterkommere maaske ville samle!“

„Det var Ret,“ sagde min Tante og nikkede til Mr. Peggotty, „og jeg drikker Deres Skaal alle sammen og ønsker Dem al muligt Held og Lykke!“

Mr. Peggotty satte de to Børn fra sig, han havde siddet og kælet for med et paa hvert Knæ, for i Forening med Mr. og Mrs. Micawber til Gengæld at drikke vor Skaal, og da jeg saa ham og Micawber hjertelig trykke hinandens

Hænder som Rejsefæller, og hans brune Ansigt opklares af et Smil, følte jeg, at han nok vilde bane sig Vej, skaffe sig et godt Navn og blive elsket, hvor han saa kom hen.

Endog Børnene fik Ordre til at dyppe deres Træskeer i Micawbers Pæglemaal og drikke os til. Da dette var sket, rejste min Tante og Agnes sig og tog Afsked med Udvandrerne. Det var et sørgeligt Farvel. De græd alle; Børnene klyngede sig til Agnes lige til det sidste, og vi forlod den stakkels Mrs. Micawber i en meget nedtrykt Stemning, sukkende og grædende ved et mat Lys, som maa have givet Værelset, set fra Floden, Udseende af et ynkeligt Fyrtaarn.

Næste Dags Eftermiddag tog min gamle Barnepige og jeg ned til Gravesend. Vi fandt Skibet liggende paa Floden, omringet af en Mængde Baade; Vinden var føjelig, og Signalet til at sejle vajede fra Mastetoppen. Jeg lejede straks en Baad for at ro ud til det og gik om Bord efter at være kommen igennem den lille Malstrøm af Tummel og Forvirring, hvori det var Midtpunktet.

Mr. Peggotty ventede paa os oppe paa Dækket og fortalte mig, at Micawber for ganske kort siden var bleven arresteret igen — for sidste Gang — paa Heeps Rekvisition, men at han havde betalt Pengene, som jeg tilbagebetalte ham. Derpaa førte han os ned under Dækket, og her forjoges den hemmelige Frygt, jeg nærede for, at han skulde have hørt noget om det, der var hændet, ved at Micawber traadte frem af Mørket og, idet han med en venskabelig og nedladende Mine greb hans Arm, fortalte mig, at de næppe et eneste Øjeblik havde været fra hinanden siden den foregaaende Aften.

Omgivelserne vare saa ny for mig og saa indskrænkede og mørke, at jeg i Begyndelsen næppe kunde skelne noget; men efterhaanden vænnedes mine Øjne til Mørket, og jeg syntes at staa midt i et Maleri af Ostade. Blandt de svære Bjælker, Skodder og Ringbolte i Skibet og Udvandrernes Køjer, Kister, Bylter, Tønder og Bunker af al

Slags Gods, som hist oplystes af en svajende Lanterne, her af det gule Dagskær, der stjal sig ned gennem et Kulsejl eller en Luge, saas forskellige Grupper, som indgik ny Venskaber, tog Afsked, snakkede, lo, græd, spiste og drak; nogle havde allerede taget deres faa Fod Plads i Besiddelse og indrettet deres smaa Husholdninger og hensat spæde Børn paa Bænke eller i Dverg-Lænestole, medens andre havde opgivet Haabet om at finde et Hvilested og vankede fortvivlede omkring. Fra Pattebørn, som kun havde et Par Uger af Livet bag sig, til krumbøjede, gamle Mænd og Koner, som kun syntes at have et Par Uger af det for sig, og fra Bønderkarle, som bogstavelig medførte en Del af Englands Jord under deres Støvlesaaler, til Smede, som udførte Prøver af dets Sod og Røg paa deres Hud, syntes enhver Alder og Haandtering at være stuvet sammen inden for Mellemdækkets snævre Grænser.

Idet mit Øje vandrede rundt paa dette Sted, troede jeg at se en Skikkelse, der lignede Milles, sidde ved en aaben Port med et af Micawbers Børn i Nærheden af sig; den tiltrak sig først min Opmærksomhed derved, at en anden Skikkelse skiltes fra den med et Kys og, da den gled rolig bort igennem Vrimlen, mindede mig om — Agnes! Men under den hurtige Bevægelse og Tumlen og Forvirringen i mine egne Tanker kom den mig atter af Syne, og jeg vidste kun, at Tiden var kommen, da alle fremmede bleve varskoede om at gaa fra Borde; at min gamle Barnepige sad ved Siden af mig paa en Kiste og græd, og at Mrs. Gummidge, understøttet af en yngre, sortklædt Kvinde, som bukkede sig, havde travlt med at ordne Mr. Peggottys Sager.

„Har De endnu noget at sige mig, Master Davy?“ spurgte han. „Er der ingenting glemt, før vi skilles?“

„Een Ting,“ sagde jeg: „Martha!“

Han rørte den yngre Kvinde, jeg har omtalt, paa Skulderen, og Martha stod for mig.

„Himlen velsigne Dem, De gode Menneske!“ udbrød jeg. „De tager hende med!“

Hun svarede for ham med en Strøm af Taarer. Jeg kunde ikke sige et Ord, men trykkede hans Haand, og har jeg nogen Sinde æret og elsket noget Menneske, saa har jeg æret og elsket denne Mand af hele min Sjæl.

Alle uvedkommende begyndte nu at forlade Skibet. Den største Prøvelse stod endnu tilbage for mig. Jeg meddelte ham, hvad den ædle Sjæl, som ikke var mere, havde overdraget mig at sige ham ved Afskeden. Det rørte ham dybt; men da han paa sin Side medgav mig mange kærlige og inderlige Hilsener til hine døve Øren, rørte det mig endnu mere.

Tiden var kommen. Jeg omfavnede ham, tog min grædende Barnepige under Armen og ilede bort. Paa Dækket tog jeg Afsked med den stakkels Mrs. Micawber. Hun saa sig, selv i dette Øjeblik, aandsfraværende om efter sin Familie, og hendes sidste Ord til mig var, at hun aldrig vilde forlade Micawber.

Vi gik ned i vor Baad og bleve liggende i en kort Afstand for at se Skibet tage Fart. Det var da en stille, straalende Solnedgang. Det laa imellem os og det røde Lys, og ethvert smækkert Tov og hver Raa og Stang var synlig i det glødende Skær. Aldrig har jeg set et Syn paa een Gang saa smukt, saa sørgeligt og saa forhaabningsfuldt som det herlige Skib, der endnu laa stille paa det krusede Vand, medens alle om Bord stimlede sammen ved Skansklædningerne og stod der i Klynger for et Øjeblik barhovedede og tavse.

Tavse, kun for et Øjeblik. Idet Sejlene fyldtes af Vinden, og Skibet begyndte at røre sig, lød der fra alle Baadene tre rungende Hurraraab, som de, der vare om Bord, istemte og gav tilbage, og som gentoges og atter gentoges. Mit Hjerte strømmede over, da jeg hørte Lyden og saa de vinkende Hatte og Lommetørklæder — og da saa jeg hende!

Da saa jeg hende ved Siden af hendes Morbroder og

skælvende ved hans Skulder. Han pegede ivrig paa os, og hun saa os og tilviftede mig sit sidste Farvel. Ja, skønne og nedbøjede Mille, klyng dig fast til ham med dit saarede Hjertes højeste Tillid; thi han har holdt fast ved dig med sin store Kærligheds hele Kraft!

Omgivne af Rosenskæret og staaende afsides sammen højt oppe paa Dækket, hun klyngende sig til ham, og han holdende fast ved hende, forsvandt de højtidelig. Natten havde sænket sig over Kents Bakker, da vi roede i Land — og havde sænket sig mørkt over mig.

Tredivte Kapitel.

Fraværelse.

Det var en lang og skummel Nat, som samlede sig om mig, fuld af Genfærdene af mange Forhaabninger, mange dyrebare Minder, mange Vildfarelser, mange unyttige Sorger og Ængstelser.

Jeg rejste bort fra England uden endnu at vide, hvor stærkt det Slag var, som havde ramt mig. Jeg forlod alle, som vare mig kære, og rejste bort i den Tro, at det var overstaaet. Ligesom en Mand paa en Valplads kan faa sit Banesaar og næppe vide, at han er truffen, saaledes havde jeg, da jeg var bleven ene med mit genstridige Hjerte, heller ingen Forestilling om det Saar, som det bar paa.

Men jeg kom til Klarhed, ikke hurtigt, men lidt efter lidt og Draabe for Draabe. Den Følelse af Forladthed, hvormed jeg drog bort, udvidedes og uddybedes med hver Time. I Begyndelsen var den en tung Følelse af Tab og Sorg, hvori jeg kun kunde skelne lidet andet; men umærkelig forvandledes den til haabløs Viden om alt det, jeg havde mistet, Kærlighed, Venskab, Deltagelse; om alt det, der var blevet tilintetgjort, min første Tillid, min første Kærlighed,

alle mit Livs Luftkasteller; om alt det, der var blevet tilbage, en gold og øde Ørken, der uden Afbrydelse strakte sig trindt omkring mig lige ud i Synskresen.

Var min Sorg egenkærlig, saa vidste jeg ikke deraf. Jeg sørgede over min Barnekone, der saa ung var reven bort fra sin Blomsterverden. Jeg sørgede over ham, der kunde have vundet Tusinders Kærlighed og Beundring, ligesom han for længe siden havde vundet min. Jeg sørgede over det knuste Hjerte, der havde fundet Hvile i det stormfulde Hav, og over de omflakkende Rester af det simple Hjem, hvor jeg som Barn havde hørt Nattevinden suse.

Af det voksende Tungsind, hvori jeg hensank, havde jeg omsider ikke længer Haab om nogen Sinde at skulle blive udfriet. Jeg strøjfede om fra Sted til Sted, men førte overalt min Byrde med mig. Nu følte jeg dens hele Tyngde og segnede under den, og jeg sagde i mit Hjerte, at den aldrig kunde blive lettet.

I mine mest fortvivlede Øjeblikke troede jeg, at jeg skulde dø. Undertiden tænkte jeg, at jeg helst vilde dø hjemme, og begyndte virkelig ogsaa Tilbagerejsen; men til andre Tider rejste jeg længere bort, fra By til By, ledende efter, jeg ved ikke hvad, og søgende at lade, jeg ved ikke hvad, bag mig.

Det staar ikke i min Magt enkeltvis at skildre alle de forskellige Stadier, som min Sjælesygdom gennemgik. Der er visse Drømme, som man kun kan beskrive paa en svag, utydelig Maade, og naar jeg tvinger mig til at se tilbage paa dette Afsnit af mit Liv, synes jeg at genkalde mig en saadan Drøm. Jeg ser mig selv vandre om som en drømmende iblandt de fremmede Byers Seværdigheder, Slotte, Domkirker, Templer, Malerier, Borge, Grave, fantastiske Gader — Historiens og Poesiens gamle, navnkundige Steder — og overalt bærer jeg min pinlige Byrde med mig og sanser næppe Genstandene, idet de forsvinde for mit Blik. Ligegyldighed for alt undtagen den rugende Sorg, dette var den Nat, der sænkede sig over mit genstridige Hjerte.

Lad mig — saaledes som jeg, Himlen være lovet, omsider gjorde — se op fra den og fra dens lange, sørgelige, onde Drøm mod Dagskæret.

I mange Maaneder rejste jeg om med dette evige Mørke i min Sjæl. Visse skjulte Grunde, som jeg havde til ikke at rejse hjem, Grunde, som den Gang forgæves kæmpede inden i mig for at skaffe sig et klart Udtryk, holdt mig paa min Pilegrimsfart. Undertiden drog jeg rastløs fra Sted til Sted; undertiden dvælede jeg længe paa een Plet. Jeg havde intet Maal, intet, der fængslede mig, hvor jeg saa var.

Jeg var i Svejts, hvorhen jeg var kommen fra Italien gennem et af de store Alpepasser, og havde siden med en Vejviser vandret om mellem Bjærgene. Havde disse Ødemarker med deres forfærdelige Ensomhed talt til mit Hjerte, saa vidste jeg det dog ikke. Jeg havde fundet Majestæt og Storhed i de frygtelige Højder og Afgrunde, i de brusende Elve og i Is- og Sneørkenerne; men andet havde de hidtil ikke lært mig.

En Aften før Solens Nedgang kom jeg ned i en Dal, hvor jeg vilde tilbringe Natten. Medens jeg steg ned til den ad den bugtede Sti langs Bjærgsiden, hvorfra jeg saa den skinne langt neden for mig, tror jeg, at der i mit Bryst svagt rørte sig en eller anden længe ukendt Følelse af Skønhed og Ro, en eller anden mildnende Indflydelse, som vaktes ved dens Fred. Jeg husker, at jeg engang blev staaende med en Slags mild Sorg, som ikke var helt sønderknusende, ikke aldeles haabløs. Jeg husker, at jeg næsten haabede, at en Forandring til det bedre var mulig med mig.

Jeg kom ned i Dalen, idet Aftensolen skinnede paa de fjerne Snetinder, der omgav den som evige Skyer. Foden af Bjærgene, der dannede det Svælg, hvori den lille Landsby laa, var beklædt med yppigt Grønsvær, og højt oven over denne mere blødagtige Vegetation voksede Skove af mørke Fyrrer, der ligesom Kiler kløvede Vinterens Snedriver og standsede de rullende Laviner. Oven over dem saas Række

paa Række af stejle; graa Klippevægge, klar Is og glatte Græspletter, som alle til sidst blandede sig med den hvide Sne. Spredte hist og her paa Bjærgets Skraaning laa ensomme Træhuse som smaa Prikker, hver lille Prik et Hjem, der trykkedes saaledes af de mægtige Højder, at det syntes, som om de endog vare for smaa til Dukkehuse. Det samme var Tilfældet med Landsbyen nede i Dalen med dens Træbro over Elven, hvor denne styrtede sig over Klippeblokke og brusede af Sted imellem Træerne. I den stille Luft hørtes en Lyd af fjern Sang — Hyrdestemmer; men idet en klar Aftensky svævede midtvejs langs Bjærgets Side, kunde jeg næsten have troet, at Lyden kom derfra, og at det ikke var jordisk Musik. Pludselig, midt i denne Fred, talte den store Natur saa trøstende til mig, at jeg lagde mit trætte Hoved paa Græsset og græd, som jeg ikke havde grædt, siden Dora døde!

Et Øjeblik i Forvejen havde jeg modtaget en Pakke Breve, som laa og ventede paa mig, og var gaaet uden for Landsbyen for at læse dem, medens min Aftensmad blev tillavet. Andre Pakker havde forfejlet mig, og i lang Tid havde jeg ingen Breve faaet. Med Undtagelse af et Par Linier for at meddele, at jeg var rask og var naaet der eller dertil, havde jeg ikke haft Kraft eller Stadighed nok til at skrive et Brev, siden jeg rejste hjemmefra.

Pakken var i min Haand. Jeg aabnede den og læste Agnes's Brev.

Hun var lykkelig og gjorde Nytte; det gik hende godt, saaledes som hun havde haabet. Dette var alt, hvad hun skrev om sig selv; Resten vedrørte mig.

Hun gav mig intet Raad, indskærpede mig ingen Pligt; hun sagde mig kun paa sin egen inderlige Maade, hvad hun ventede sig af mig. Hun vidste, hvorledes Prøvelser og Lidelser vilde forædle og styrke mig. Hun var overbevist om, at jeg i al min Stræben vilde vinde et fastere og højere Formaal gennem den Sorg, jeg havde lidt. Hun, der var saa stolt af min Berømmelse og var saa vis paa,

at den vilde vokse, vidste helt vel, at jeg vilde arbejde fremad. Hun vidste, at hos mig vilde Sorgen ikke være Svaghed, men maatte blive Styrke. Ligesom mine Barndomsdages Lidelser havde gjort meget til at gøre mig til det, jeg var, saaledes vilde større Ulykker tilskynde mig til at blive endnu bedre, end jeg var; og hvad de havde lært mig, vilde jeg selv lære andre. Hun bad for mig til Gud, som havde taget min uskyldige Engel til sig; hun omfattede mig altid med søsterlig Kærlighed og var altid ved min Side, hvor jeg gik og stod, stolt af det, jeg havde udrettet, men uendelig stoltere af det, som det endnu var mig forberedt at udrette.

Jeg gemte Brevet paa mit Bryst og tænkte paa, hvad jeg havde været for en Time siden! Da jeg hørte Stemmerne dø hen og saa den stille Aftensky formørkes og alle Farverne i Dagen falme og den gyldne Sne paa Bjærgtoppene forvandles til en fjern Del af den blege Nathimmel, og dog følte Natten og alle dens Skygger svinde fra min egen Sjæl, da var der intet Navn for den Kærlighed, jeg følte for hende, der fra nu af var mig dyrebarere, end hun hidtil havde været.

Jeg læste hendes Brev mange Gange og skrev til hende, førend jeg lagde mig til at sove. Jeg sagde hende, at jeg havde trængt haardt til hendes Hjælp, at uden hende var jeg ikke, og havde jeg aldrig været, hvad hun mente, jeg var, men at hun inspirerede mig til at blive det, og at jeg vilde prøve derpaa.

Og dette gjorde jeg. Om tre Maaneder til vilde det være et Aar, siden min Sorg begyndte; men jeg foresatte mig ikke at tage nogen Beslutning før efter disse tre Maaneder og at prøve mig selv. I al den Tid opholdt jeg mig i Dalen og dens Omegn.

Da de tre Maaneder vare gaaede, besluttede jeg at blive endnu i nogen Tid hjemmefra og foreløbig bosætte mig i Svejts, der var blevet mig kært ved Mindet om hin Aften, og atter tage fat paa min Pen og arbejde.

Jeg tyede ydmygt did, hvorhen Agnes havde raadet mig at ty; jeg søgte Naturen, som aldrig søges forgæves, og jeg aabnede atter mit Bryst for de menneskelige Interesser, som det i den sidste Tid havde været lukket for. Det varede ikke længe, førend jeg næsten havde lige saa mange Venner i Dalen som i Yarmouth, og da jeg før Vinterens Begyndelse forlod den for at rejse til Genève og om Foraaret kom tilbage, klang deres hjertelige Velkomsthilsener saa hjemlig i mit Øre, skønt udtrykte paa et fremmed Maal.

Jeg arbejdede tidlig og sildig, flittig og taalmodig. Jeg skrev en Fortælling, hvortil Stoffet var taget fra mine egne Oplevelser, og sendte den til Traddles, som sørgede for dens Udgivelse paa meget fordelagtige Vilkaar, og Rygtet om min voksende Hæder begyndte at naa mig fra rejsende, som jeg tilfældigvis traf paa. Efter nogen Hvile og Adspredelse begyndte jeg med min gamle Iver paa et nyt Arbejde, som optog mig i høj Grad. Alt som jeg rykkede frem med denne Opgave, greb den mig mere og mere, og jeg anstrengte alle mine Evner for at løse den paa en værdig Maade. Dette var mit tredje Digterværk; men det var ikke halvt færdigt, da jeg under et Øjebliks Pusterum tænkte paa at rejse hjem.

Alt i lang Tid havde jeg, skønt jeg studerede og arbejdede flittig, vænnet mig til kraftig Legemsbevægelse. Min Helbred, der havde været stærkt nedbrudt, da jeg forlod England, var nu fuldkommen genoprettet. Jeg havde set meget, været i mange Lande og udvidet mine Kundskaber.

Jeg har nu fortalt alt om denne Fraværelsestid, med een Undtagelse. Jeg har gjort dette, ikke for at lægge Skjul paa nogen af mine Tanker; thi, som jeg et andet Sted har sagt, denne Fortælling er mine nedskrevne Erindringer; men jeg har villet holde den hemmeligste Strømning i mit Sind for sig selv og gemme den til sidst. Jeg gaar nu over til den.

Jeg kan ikke gennemskue mit eget Hjerte saa klart, at jeg kan sige, naar jeg begyndte at tænke, at jeg burde have sat dets tidligste og lyseste Haab til Agnes. Jeg kan ikke sige, paa hvilket Stadium af min Sorg det først vænnede sig til den Tanke, at jeg i min letsindige Ungdom havde bortkastet hendes Kærligheds Skat. Jeg tror, at jeg maaske har hørt en Hvisken om hin fjerne Tanke i det gamle, ulykkelige Tab eller Savn af noget, der aldrig skulde blive til Virkelighed, som jeg havde følt. Men Tanken opstod som en ny Bebrejdelse og en ny Anger, da jeg stod saa ene i Verden med min store Sorg.

Havde jeg paa den Tid været meget sammen med hende, vilde jeg i min Trøstesløshed ikke have haft Styrke nok til at skjule dette. Det var dette, som jeg dunkelt frygtede, da jeg først tilskyndtes til at blive borte fra England. Jeg kunde ikke have udholdt at miste den mindste Del af hendes søsterlige Kærlighed, og dog vilde jeg ved en saadan Tilstaaelse have paalagt os bægge en hidtil ukendt Tvang.

Jeg kunde ikke glemme, at den Følelse, hun nu nærede for mig, var vokset op efter mit eget fri Valg, og at jeg, hvis hun nogen Sinde havde elsket mig med en anden Kærlighed — og undertiden forekom det mig, som om der havde været en Tid, da hun muligt havde gjort det — havde kastet den bort. Det sagde intet nu, at jeg, allerede medens vi bægge ikke vare andet end Børn, havde vænnet mig til at tænke paa hende som et Væsen, der var højt hævet over mine vildeste Fantasier. Jeg havde skænket en anden min lidenskabelige Ømhed og ikke gjort, hvad jeg maaske kunde have gjort, og Agnes var for mig, hvad jeg og hendes eget ædle Hjerte havde gjort hende til.

I Begyndelsen af denne Forandring, som efterhaanden foregik med mig, medens jeg stræbte efter at komme til klarere at kende mig selv og blive et bedre Menneske, skuede jeg gennem en ubestemt Prøvetid hen mod det Øje-

blik, da jeg muligt turde haabe at udslette den forspildte Fortid og blive saa lykkelig at ægte hende; men alt som Tiden led, tabte dette Skyggebillede sig og blev til sidst rent borte for mig. Havde hun nogen Sinde elsket mig, burde jeg jo holde hende saa meget mere hellig, naar jeg huskede paa de Ting, jeg havde betroet hende, hendes Kendskab til mit vildfarende Hjerte, det Offer, hun maatte have bragt for at blive min Søster og Veninde, og den Sejr, hun havde vundet. Havde hun aldrig elsket mig, hvor kunde jeg da tro, at hun vilde elske mig nu!

Jeg havde altid følt min Svaghed i Sammenligning med hendes Standhaftighed og Styrke, og nu følte jeg den mere og mere. Hvad jeg end kunde have været for hende eller hun for mig, dersom jeg for længe siden havde været hende værdigere, det var hverken jeg eller hun længere. Jeg havde ladet det rette Øjeblik gaa unyttet hen og havde fortjent at miste hende. At jeg led meget ved disse Kampe, at de opfyldte mig med Sorg og Anger, er sandt nok. Lige saa sandt er det, at jeg holdtes oppe af den Følelse, at Ære og Ret bød mig at afvise Tanken om nu at ty med mine sønderknuste Forhaabninger til den dyrebare Pige, fra hvem jeg letsindig havde vendt mig bort, medens de vare lyse og stærke, og denne Synsmaade laa paa Bunden af enhver Tanke, jeg nærede om hende. Jeg stræbte ikke at skjule for mig selv, at jeg elskede, at jeg tilbad hende; men jeg overbeviste mig om, at det nu var for sildigt, og at det Forhold, der havde varet saa længe, ikke burde forstyrres.

Tit og mange Gange havde jeg tænkt paa, hvad min Dora havde udmalet for mig, om hvad der kunde være sket i de Fremtidsaar, som vare bestemte til ikke at sætte os paa Prøve; jeg havde overvejet, hvorledes de Ting, der aldrig ske, ofte i deres Virkninger ere lige saa virkelige for os som de, der tildrage sig. De Aar, hun havde talt om, vare netop nu blevne til Virkelighed og tjente til at gøre mig bedre, og de vilde engang, maaske lidt senere,

være blevne det, selv om vi vare blevne skilte ad i vor tidligste Daarskab. Jeg søgte at forvandle Forholdet imellem mig og Agnes til et Middel til at gøre mig mere selvfornægtende, mere bestemt og mere selvbevidst, saa at jeg lærte mine Mangler og Fejl at kende. Saaledes kom jeg gennem den Tanke, at det kunde have fundet Sted, til den Overbevisning, at det aldrig vilde finde Sted.

Fra min Afrejse til min Tilbagekomst tre Aar senere skiftede disse brydsomme og selvmodsigende Tanker i min Sjæl ligesom Flyvesandet i Ørkenen. Tre Aar vare hengaaede, siden Udvandrerskibet sejlede, da jeg ved det samme Klokkeslet om Aftenen og paa det samme Sted stod paa Dækket af den Paketbaad, som bragte mig hjem, og stirrede paa det samme rosenfarvede Vand, hvori hint Skib havde afspejlet sig.

Tre Aar. En lang Tid, og dog var den gaaet saa hurtig! Og Hjemmet var mig saa kært og Agnes med — men hun var ikke min, skulde aldrig blive det. Hun kunde være bleven det, men det var forbi!

Et og tredivte Kapitel.

Tilbagekomst.

Det var en kold Efteraarsaften, da jeg gik i Land i London. Det var mørkt, og det regnede, og jeg saa mere Taage og Snavs i een Minut, end jeg havde set i et helt Aar. Jeg maatte gaa fra Toldboden til Monumentet, førend jeg fandt en Droske, og skønt endog Forsiderne af Husene, der vendte ud mod de opsvulmede Rendestene, forekom mig som gamle Venner, kunde jeg dog ikke andet end indrømme, at de vare meget snavsede Venner.

Jeg har ofte lagt Mærke til, og det har sagtens enhver, at naar man forlader et kendt Sted, er det ligesom Sig-

nalet til en Mængde Forandringer paa Stedet. Idet jeg saa ud ad Vognvinduet og blev opmærksom paa, at et gammelt Hus paa Fish Street Hill, som i et Aarhundrede havde staaet urørt af Maler, Tømmermand eller Murer, var blevet revet ned i min Fraværelse, og at en Nabogade, hvis Usundhed og Snæverhed havde vundet Aarhundreders Hævd, var i Færd med at faa Kloak og blive udvidet, ventede jeg halvt om halvt, at selve St. Paulskirken vilde se ældre ud.

Paa nogle Forandringer i mine Venners Skæbne var jeg forberedt. Min Tante havde atter bosat sig i Dover, og Traddles havde begyndt at faa lidt Praksis som Sagfører. Han boede nu i Grays Inn og havde i sit sidste Brev underrettet mig om, at han havde et svagt Haab om snart at blive forenet med den sødeste Pige i Verden.

De ventede mig hjem før Jul, men anede ikke, at jeg kom saa tidlig tilbage, da jeg med Vilje havde vildledet dem for at have den Glæde at overraske dem. Og dog var jeg utaknemmelig nok til at føle mig skuffet over, at jeg ikke blev modtagen af nogen, men skulde køre ene og tavs gennem de taagede Gader.

De velkendte, livligt oplyste Butikker vare dog altid noget, og da jeg steg af Vognen uden for Kaffehuset i Grays Inn, var jeg atter i godt Humør. I Begyndelsen mindede det mig om den Gang, da jeg var bleven sat af i Guldkorset, og om alle de Forandringer, der vare foregaaede siden den Tid; men det var jo saa naturligt.

„Ved De, i hvilken Afdeling af Grays Inn Mr. Traddles bor?“ spurgte jeg Opvarteren.

„Holborn Court Nummer to, Sir.“

„Mr. Traddles begynder nok at skaffe sig et Navn blandt Sagførerne?“

„Det er meget muligt, Sir,“ svarede Opvarteren, „jeg skal ikke kunne sige det.“

Denne Opvarter, der var en spinkel Person, saa sig om efter Hjælp hos en Opvarter med større Myndighed, en

svær, værdig gammel Mand med en dobbelt Hage og sorte Knæbenklæder og Strømper, og som kom frem af et Aflukke, der lignede en Kirkestol, i den anden Ende af Kaffestuen, hvor han opholdt sig i Selskab med en Pengekasse, en Vejviser, en Statskalender og andre Bøger og Papirer.

Den værdige Opvarter vendte sig gravitetisk til mig.

„Jeg spurgte," sagde jeg, „om Mr. Traddles i Nummer to i Holborn Court ikke begynder at skaffe sig et Navn blandt Sagførerne?"

„Jeg har aldrig hørt ham nævne."

Jeg blev ganske undselig paa Traddles's Vegne.

„Det er sikkert en ung Mand?" sagde den værdige Opvarter og fæstede sit Blik strengt paa mig. „Hvor længe har han været i Grays Inn?"

„Ikke over tre Aar," svarede jeg.

Opvarteren, der sagtens havde boet i sin Kirkestol i over fyrretyve Aar, kunde ikke sysle videre med et saa ringe Emne, men spurgte mig, hvad jeg vilde have til Middag.

Jeg følte, at jeg var i England, og var ganske modfalden paa Traddles's Vegne. Der syntes ikke at være noget Haab for ham. Jeg bestilte sagtmodig en Bid Fisk og en Portion Beefsteak og stod foran Kaminen og grublede over hans Stilling.

Men da jeg længtes inderlig efter at se den kære, gamle Kammerat, skyndte jeg mig med min Mad og ilede ud ad Bagdøren. Nummer to var let fundet, og da en Indskrift paa Dørstolpen underrettede mig om, at Traddles boede i øverste Etage, gik jeg op ad Trappen. Det var en forfalden gammel Trappe, svagt oplyst paa hver Afsats af en lille tykhovedet Lampevæge, der hentæredes i et lille Fængsel af snavset Glas.

Medens jeg snublede op ad Trappen, syntes jeg at høre en munter Latter, og det ikke Latter, der kom fra en Advokat eller en Prokurator, eller fra en Advokats eller Prokurators Skriver, men fra flere overgivne Pigebørn. Men

idet jeg standsede for at lytte, kom jeg til at sætte Foden i et Hul, som de ærede Herrer, der stod i Spidsen for Grays Inn, havde forsømt at lade reparere. Jeg faldt med et Brag, og da jeg kom paa Benene igen, var alt stille.

Efter at jeg varsomt havde famlet mig frem paa den øvrige Del af Rejsen, bankede mit Hjerte højt, da jeg fandt Yderdøren, hvorpaa der var malet: Mr. Traddles, staaende aaben. Jeg bankede paa. Der fulgte en lydelig Rumsteren indenfor, men intet videre. Jeg bankede derfor endnu en Gang.

En lille, opvakt Knøs, halvt Skriverdreng, halvt Tjener, der var helt forpustet, men saa paa mig, som om han opfordrede mig til at bevise det juridisk, kom ud.

„Er Mr. Traddles hjemme?“

„Ja, Sir, men han har Forretninger.“

„Jeg ønsker at tale med ham.“

Efter at have set paa mig et Øjeblik besluttede han at lade mig slippe ind. Han aabnede derfor Døren noget mere og indlod mig først i et lille Skab af en Forstue og derefter i en lille Dagligstue, hvor jeg fandt min gamle Ven — ogsaa forpustet — siddende ved et Bord, bøjet over nogle Dokumenter.

„Du gode Gud!“ udbrød Traddles, idet han saa i Vejret. „Det er jo Copperfield!“ og dermed kastede han sig i mine Arme, som jeg slyngede fast om ham.

„Alting vel, kære Traddles?“

„Alting vel, kære, kære Copperfield, og intet uden godt nyt!“

Vi græd bægge af Glæde.

„Gamle Ven,“ sagde Traddles, „bedste Copperfield, min længe savnede og inderlig velkomne Ven! Hvor det glæder mig at se dig! Hvor du er bleven brun! Hvor jeg er glad! Min Sjæl og Salighed, jeg har aldrig været saa glad, min hjertenskære Ven, aldrig!“

Jeg havde lige saa ondt ved at udtrykke mine Følelser. I Begyndelsen kunde jeg slet ikke tale.

„Min gamle Gut!“ sagde Traddles. „Og saa berømt som du er bleven! Du er jo ligefrem en stor Mand! Men i Himlens Navn, naar kom du, hvor kommer du fra, hvad har du taget dig for?“

Han havde imidlertid trykket mig ned i en Lænestol ved Kaminen, og uden at vente efter Svar paa noget af det, han spurgte om, ragede han hele Tiden voldsomt op i Ilden med den ene Haand, medens han med den anden trak i mit Halstørklæde, som om han svævede i den Vildfarelse, at det var en Kavaj. Uden at lægge Ildrageren fra sig knugede han mig nu igen, og jeg knugede ham, og medens vi bægge lo og tørrede Øjnene paa een Gang, satte vi os og trykkede hinandens Hænder.

„At tænke sig,“ sagde Traddles, „at du har været saa nær ved Hjemmet, som du maa have været, du kære, gamle Dreng, og ikke kom med til Ceremonien!“

„Hvilken Ceremoni, kære Traddles?“

„Men Gud bevares!“ udbrød Traddles og spilede Øjnene op paa sin gamle Maade. „Fik du da ikke mit sidste Brev?“

„Nej, jeg har ikke faaet noget Brev, der handler om nogen Ceremoni.“

„Men, kære Copperfield, jeg er jo gift!“

„Gift!“ udbrød jeg glad.

„Ja vist, viet af hans Velærværdighed Pastor Horace — til Sofie — nede i Devonshire. Hun staar der bag ved Gardinet, min gamle Ven! Se her!“

Til min Forbavselse traadte i samme Øjeblik den sødeste Pige i Verden, smilende og rødmende, frem af sit Skjul. Og en mere livlig, elskværdig, brav, lykkelig, glædesstraalende, ung Kone, tror jeg aldrig, man har set, hvad jeg ikke kunde bare mig for at sige lige paa Stedet. Jeg kyssede hende, som det sømmede sig en gammel bekendt, og ønskede dem til Lykke af mit ganske Hjerte.

„Ak Gud,“ sagde Traddles, „hvilken glædelig Genforening dette dog er! Det er dog forskrækkeligt, hvor du er brun, Copperfield! Gud fri og bevares, hvor jeg er glad!“

„Jeg med," sagde jeg.

„Og jeg sandelig med!" sagde den rødmende og smilende Sofie.

„Vi ere alle saa glade som vel muligt!" sagde Traddles. „Ogsaa Pigebørnene ere glade. Men min Gud, dem har jeg jo rent glemt!"

„Glemt, hvem?" spurgte jeg.

„Pigebørnene, Sofies Søstre. De ere i Besøg hos os for at faa lidt af London at se. Tingen er, da — — var det dig, som faldt ude paa Trappen, Copperfield?"

„Ja, det var," svarede jeg leende.

„Ser du, da du faldt ude paa Trappen," sagde Traddles, „tumlede jeg med Pigebørnene. Sandt at sige, saa legede vi Kispus. Men da det ikke vilde være vel set i Westminster Hall, og da det ikke vilde tage sig videre forretningsmæssigt ud, hvis en Klient skulde komme og se dem, saa flygtede de. Og nu er jeg vis paa, at de — staa og lytte," tilføjede Traddles med et Blik paa Døren til et andet Værelse.

„Det gør mig ondt," sagde jeg og lo paa ny, „at jeg har været Skyld i en saadan Forstyrrelse."

„Det vilde du min Tro ikke have sagt," sagde Traddles yderst fornøjet, „hvis du havde set, hvorledes de løb bort, efter at du havde banket paa, og løb tilbage igen for at samle de Kamme op, de havde tabt, og holde et Styr, som om de vare rent tossede. Min søde Ven, gaa ind og hent Pigebørnene!"

Sofie trippede af Sted, og vi hørte hende i det tilstødende Værelse blive modtagen med en Lattersalve.

„Det er ligesom Musik, ikke sandt, Copperfield?" sagde Traddles. „Det er en hel Fornøjelse at høre! Det liver ordentligt op i disse gamle Værelser. For en ulykkelig Pebersvend, der har boet ene i hele sit Liv, er det en Fryd — en ren Velsignelse. De Stakler, de have mistet meget i Sofie — for hun er stadig den samme søde Pige som altid! — og det glæder mig uendelig at se dem i saa godt

Humør. Det er en dejlig Ting at have Pigebørn om sig, Copperfield. Det er vel ikke forretningsmæssigt, men dejligt er det.“

Da jeg mærkede, at han stammede en Smule, og forstod, at han i sit Hjertes Godhed frygtede for at have voldt mig Smerte ved sine Ord, sagde jeg med en Varme, som aabenbart i høj Grad beroligede og glædede ham, at det var jeg fuldkommen enig i.

„Men desuden,“ sagde Traddles, „er vor huslige Indretning, sandt at sige, aldeles uforretningsmæssig. Endog Sofies Nærværelse her er ikke forretningsmæssig, men vi have intet andet Opholdssted; vi ere gaaede til Søs i en Nøddeskal, men ere rede til at tage det, som det kan falde. Og Sofie er en sjælden Husmoder! Det vil undre dig at se, hvorledes hun har faaet disse Pigebørn stuvede sammen. Jeg ved saamænd næppe selv, hvorledes hun har baaret sig ad dermed.“

„Have I mange af de unge Damer hos eder?“ spurgte jeg.

„For det første have vi den ældste, Skønheden,“ sagde Traddles i en dæmpet, fortrolig Tone, „Karoline. Og saa have vi Sara — hende, du ved, som havde noget galt ved Ryggen; men nu er det langt bedre med hende. Dernæst have vi de to yngste, som Sofie har opdraget. Og endelig have vi Louise.“

„Virkelig!“ udbrød jeg.

„Ja. Hele Lejligheden er kun tre Værelser, men Sofie har indrettet alt saa mageløst for Pigebørnene, og de sove nok saa bekvemt, tre i den Stue der, og to i denne her.“

Jeg kunde ikke lade være at se mig om for at opdage, hvor der da blev Plads tilbage til Mr. og Mrs. Traddles. Traddles forstod mig.

„Ja,“ sagde Traddles, „vi tage det, som det kan falde, og i forrige Uge improviserede vi en Seng her paa Gulvet. Men der er et lille Kammer oppe paa Loftet — et meget pænt lille Kammer, naar man først er deroppe — det har Sofie selv tapetseret for at overraske mig, og det er for

Tiden vort Værelse. Der have vi indrettet os rigtig paa Zigeunermaner. Og der er en udmærket Udsigt derfra!“

„Altsaa er du da omsider lykkelig gift og hjemfaren, kære Traddles,“ sagde jeg. „Hvor det glæder mig!“

„Tak, kære Copperfield!“ sagde Traddles, idet vi endnu en Gang trykkede hinandens Hænder. „Ja, jeg er saa lykkelig, som det er muligt at være. Der ser du din gamle Ven,“ sagde Traddles og nikkede triumferende til Urtepottestativet, „og der staar Bordet med Marmorpladen! Alt det andet Bohave er tarveligt, men godt, som du ser. Men af Sølvtøj have vi, Gud bedre det, ikke saa meget som en Teske.“

„Det skal altsaa først fortjenes?“ sagde jeg opmuntrende.

„Netop. Naturligvis have vi jo nok Teskeer til at røre om i vor Te med; men de ere kun af Tin!“

„Des mere vil Sølvtøjet straale, naar det kommer.“

„Det er netop det, vi sige! Ser du, kære Copperfield, da jeg havde holdt min Forsvarstale i Sagen Jipes kontra Wigzell, som gjorde en vis Opsigt, rejste jeg ned til Devonshire og havde en alvorlig Samtale under fire Øjne med hans Velærværdighed Pastor Horace. Jeg fremhævede, at Sofie og jeg havde været forlovede i lang Tid, og at Sofie med sine Forældres Tilladelse vilde være mere end glad ved at tage mig — uden Sølvtøj,“ sagde Traddles med sit gamle frimodige Smil. „Naa. Dernæst foreslog jeg hans Velærværdighed, at hvis jeg kunde tjene en halvtredje Hundrede Pund i det første Aar og have grundet Udsigt til lige saa meget eller mere i det næste, samt desuden i al Tarvelighed møblere en lille Lejlighed som denne, da og i saa Tilfælde skulde Sofie og jeg blive forenede. Jeg tog mig den Frihed at forestille ham, at vi havde ventet taalmodigt i en god Del Aar, og fordi Sofie var til saa overordentlig stor Nytte hjemme, burde hendes kærlige Forældre ikke modsætte sig, at hun satte Foden under eget Bord — hvad siger du?“

„Nej, det har du Ret i,“ sagde jeg.

„Det glæder mig at høre, Copperfield, fordi jeg, uden

dermed at ville lægge hans Velærværdighed noget til Last, tror, at Forældre, Brødre, o. s. v. i saadanne Tilfælde ere temmelig egenkærlige. Naa, jeg fremhævede ligeledes, at det var mit inderligste Ønske at kunne blive Familien til Nytte, og at hvis jeg havde Lykken med mig, og der skulde tilstøde ham -- jeg mener hans Velærværdighed —"

„Jeg forstaar dig nok," sagde jeg.

„— eller Mrs. Crewler noget, vilde intet være mig kærere end at være Pigebørnene i Faders Sted. Han gav mig et overordentlig elskværdigt Svar, som var i høj Grad smigrende for mine Følelser, og paatog sig at indhente Mrs. Crewlers Samtykke til dette Arrangement. Det var skrækkeligt, hvad de maatte gennemgaa med hende. Det steg fra hendes Ben op i hendes Bryst og derfra op i hendes Hoved —"

„Hvad steg op?" spurgte jeg.

„Hendes Sorg, hendes Følelser. Hun er, som jeg ved en tidligere Lejlighed har sagt, en særdeles dannet Kone, men har mistet Brugen af sine Lemmer. Hver Gang der gaar hende noget imod, plejer det at sætte sig i hendes Ben; men denne Gang steg det op i Brystet og derfra op i Hovedet og gennemtrængte, kort sagt, hele Systemet. Imidlertid fik de hende dog ud over det ved utrættelig, kærlig Pleje, og i Dag for seks Uger siden havde vi Bryllup. Du kan ikke forestille dig, Copperfield, hvilket Uhyre jeg forekom mig selv at være, da jeg saa hele Familien græde og daane paa alle Kanter! Mrs. Crewler kunde ikke se mig, førend vi rejste — kunde ikke dengang tilgive mig, at jeg havde taget hendes Barn fra hende — men hun er en skikkelig Kone og har gjort det siden. Endnu i Morges fik jeg et saadant rart Brev fra hende."

„Og kort sagt, kære Ven," sagde jeg, „du føler dig saa lykkelig, som du fortjener at være det."

„Nu taler din Partiskhed," sagde Traddles smilende; „men jeg er virkelig i en ligefrem misundelsesværdig Stil-

ling. Jeg arbejder haardt og læser Jus paa Kraft. Klokken fem om Morgenen er jeg oppe, skjuler Pigebørnene hele Dagen igennem og gør Løjer med dem om Aftenen, og jeg kan forsikre dig, at det ordentlig gør mig ondt, at de allerede skulle rejse paa Tirsdag, som lige er Dagen før Terminen. Men," sagde Traddles i en højere Tone, „der komme jo Pigebørnene! Mr. Copperfield, Miss Karoline Crewler — Miss Sara — Miss Louise — Margaret og Lucy!"

Det var en sand Rosenbuket, de saa saa sunde og friske ud. De vare alle nydelige, og Miss Karoline var meget smuk; men der var i Sofies straalende Ansigt et kærligt, livsglad, hyggeligt Udtryk, som var bedre end alt dette og overbeviste mig om, at min Ven havde truffet et godt Valg. Vi satte os alle omkring Kaminen, medens den opvakte Knøs, der, som jeg nu gættede, havde tabt Vejret ved at tage Dokumenterne frem, nu ryddede dem til Side igen og dækkede Tebordet. Derpaa gik han bort for den Aften og lukkede Yderdøren efter sig med et Smæld. Efter at Mrs. Traddles, hvis huslige Mine straalede af en inderlig Tilfredshed og Ro, havde lavet Teen, gav hun sig stilfærdig til at riste Brødet, medens hun sad i en Krog ved Kaminen.

Hun havde besøgt Agnes, fortalte hun mig under sit Arbejde. „Tom" havde gjort en Bryllupsudflugt med hende til Kent, og der havde hun ogsaa besøgt min Tante, og baade min Tante og Agnes havde det godt og havde ikke talt om andet end mig. Jeg havde ikke været ude af „Toms" Tanker, troede hun, i al den Tid jeg havde været borte. „Tom" var hendes Orakel i alle Ting; „Tom" var aabenbart hendes Livs Afgud, som ingen Rystelse nogen Sinde kunde nedstyrte fra hans Pjedestal; som hun altid vilde skænke sin Hyldest og sætte hele sin Lid til, komme, hvad der vilde.

Den Ærbødighed, som baade hun og Tom viste „Skønheden", indtog mig i høj Grad. Ikke just, fordi jeg fandt den vel begrundet, men jeg syntes, den klædte dem saa smukt

og stemmede saa godt med deres Karakter. Hvis Traddles et eneste Øjeblik savnede de Teskeer, som først skulde fortjenes, tvivler jeg ikke om, at det var, da han rakte Skønheden hendes Te. Kunde hans blide Kone have vist sig det mindste stolt mod nogen, er jeg overbevist om, at det kun havde været, fordi hun var „Skønhedens“ Søster. Nogle enkelte smaa Tegn til en temmelig forkælet og lunefuld Karakter, som jeg lagde Mærke til hos Skønheden, bleve aabenbart af Traddles og hans Kone holdte for en Vuggegave og en naturlig Ret. Havde hun været født til Bidronning og de til Arbejdsbier, kunde de ikke have været mere overbeviste derom.

Men deres Selvforglemmelse fortryllede mig. Deres Stolthed over disse Pigebørn og deres Føjelighed over for alle deres Indfald vare det smukkeste Vidnesbyrd om deres eget Værd, som jeg kunde have ønsket at se. Ikke een, men mindst en halv Snes Gange i Løbet af en Time var der en eller anden af Svigerinderne, der fortalte Traddles, at han var „rigtig sød“ og bad ham at sætte noget derhen og bringe noget herhen eller tage noget op eller lægge noget ned eller finde noget eller hente noget. Lige saa lidt kunde de undvære Sofie. Den enes Haar faldt ned, og kun Sofie kunde sætte det op igen; den anden havde glemt en Melodi, og kun Sofie kunde nynne den rigtig. Den tredje kunde ikke komme paa Navnet paa et Sted i Devonshire, og kun Sofie vidste det. Den fjerde vilde gerne have noget skrevet hjem, og kun til Sofie kunde man overgive det Tillidshverv at skrive; den femte tabte en Maske i sit Strikketøj, og kun Sofie kunde tage den op igen. De vare fuldstændig Herrer i Huset, og Sofie og Traddles vartede dem op. Hvor mange Børn Sofie havde passet i sin Tid, skal jeg ikke kunne sige, vist er det, at hun syntes at have Ry for at kende alle de Sange, som nogen Sinde ere blevne sungne for et engelsk Barn, og hun sang paa Opfordring i det mindste en halv Snes af dem med den klareste lille Stemme af Verden, idet hver af Søstrene forlangte sin. Det var helt

fortryllende at høre paa. Det bedste af det hele var, at Søstrene trods al deres Fordringsfuldhed nærede stor Kærlighed og Agtelse for Sofie og Traddles. Da jeg tog Afsked, og Traddles gik med for at følge mig til Kaffehuset, stimlede de alle om ham, og jeg tror aldrig, jeg har set et forpjusket Mandfolkehoved eller noget andet Hoved blive saaledes maset og kysset.

Det var i det hele taget en Scene, som jeg ikke kunde andet end dvæle ved med Velbehag, længe efter at jeg var kommen tilbage og havde sagt Godnat til Traddles. Havde jeg set tusinde Roser blomstre i en Kvistlejlighed i det visne, gamle Grays Inn, kunde de ikke have oplivet den halvt saa meget. Tanken om disse Devonshire Pigebørn imellem de tørre Stempelpapirudsalg og Prokuratorkontorer; om Teen, det ristede Brød og Barneviserne i den uhyggelige Atmosfære af Pergament, Dokumentgarn, støvede Oblater, Blækflasker, Koncept- og Stempelpapir, Stævninger, Indlæg, Betænkninger og Regninger forekom mig næsten lige saa skøn en Fantasi, som om jeg havde drømt, at Sultanens berømte Familie var bleven indskreven blandt Advokaterne og havde taget den talende Fugl, det syngende Træ og det gyldne Vand med til Grays Inn. Hvorledes det nu var eller ikke, saa mærkede jeg, at da jeg havde taget Afsked med Traddles og var kommen tilbage til Kaffehuset, var jeg ikke nær saa urolig for hans Fremtidsudsigter. Jeg begyndte at tro, at han nok vilde komme frem, til Trods for alle Overkellnere i England.

Efter at have sat en Stol foran en af Kaminerne i Kaffestuen for i al Magelighed at tænke paa Traddles gik jeg lidt efter fra Tanken om hans Lykke over til at læse min egen Skæbne i de glødende Kul og, alt som de sønderbrødes og forandredes, at tænke paa de vigtigste Omskiftelser og Adskillelser, der dannede Mærkepæle i mit Liv. Jeg havde ikke set en Kulild, siden jeg forlod England for tre Aar siden, skønt jeg havde iagttaget mangt et Brændebaal, medens det smuldrede sammen til hvidgraa

Aske og blandede sig med den fjerlette Dynge paa Arnestedet, hvori jeg i min Modfaldenhed havde set et Billede paa mine døde Forhaabninger.

Jeg kunde nu tænke paa det forbigangne med Alvor, men uden Bitterhed, og med frejdigt Mod skue ind i Fremtiden. Et Hjem, i Ordets bedste Mening, gaves der ikke mere for mig. Hende, hvem jeg maaske kunde have indgydt en ømmere Kærlighed, havde jeg lært at være min Søster. Hun vilde blive gift, og andre vilde faa Krav paa hendes Ømhed, og hun vilde aldrig faa noget at vide om den Kærlighed til hende, der var vokset frem i mit Hjerte. Det var ikke mere end billigt, at jeg bødede for min letsindige Lidenskab. Hvad jeg høstede, havde jeg saaet.

Medens jeg sad og tænkte paa, om jeg ogsaa virkelig havde tæmmet mit Hjerte saaledes, at jeg med Fasthed kunde finde mig heri og rolig indtage den Plads i hendes Hjem, som hun rolig havde indtaget i mit, mærkede jeg, at mine Øjne hvilede paa et Ansigt, der godt kunde være steget frem af Ilden, i saa nær Forbindelse stod det med mine tidligste Minder.

Den lille Doktor Chillip, til hvem jeg var kommen i Taknemmelighedsgæld allerede i det allerførste Kapitel i denne Fortælling, sad og læste i en Avis i Skyggen, i en Krog lige over for mig. Han var nu temmelig til Aars, men da han var en blid, spagfærdig, rolig, lille Mand, havde Tiden taget saa lempelig paa ham, at jeg syntes, at han i dette Øjeblik saa akkurat saaledes ud, som han kunde have set ud, dengang han sad i vor Dagligstue og ventede paa, at jeg skulde blive født.

Chillip havde forladt Blunderstone for flere Aar siden, og senere havde jeg ikke set ham. Han sad stille og læste i Avisen med sit lille Hoved paa den ene Side og et Glas Sherry-Toddy foran sig. Han var saa overordentlig sagtmodig i sit Væsen, at han endog syntes at bede Avisen om Forladelse, fordi han tog sig den Frihed at læse i den.

Jeg gik hen til ham og sagde: „Hvorledes har De det, Mr. Chillip?“

Han blev yderst forvirret over denne uventede Tiltale af en fremmed og svarede paa sin langsomme Maade: „Mange Tak, Sir, De er alt for artig. Mange Tak. Hvorledes har De det?“

„Husker De mig ikke?“ spurgte jeg.

„Ja,“ svarede Chillip med et meget mygt Smil og rystede paa Hovedet, idet han saa paa mig, „det kommer mig rigtignok for, som om noget i Deres Ansigt var mig vel kendt, men jeg kan virkelig ikke faa fat paa Deres Navn.“

„Og dog vidste De det, længe førend jeg selv fik det at vide.“

„Gjorde jeg virkelig? Skulde det være muligt, at jeg havde den Ære at fungere, da —?“

„Ja.“

„Du min Gud! Men De har vist forandret Dem en hel Del siden den Tid?“

„Sandsynligvis.“

„Jeg vil da haabe, Sir,“ ytrede Chillip, „at De undskylder, at jeg er nødsaget til at udbede mig Deres Navn?“

Da jeg sagde ham det, blev han helt rørt. Han trykkede formelig min Haand, hvilket var en voldsom Anstrengelse for ham, da han i Almindelighed kun plejede at skyde en lille lunken Fiskeske et Par Tommer frem foran sin Hofte og røbe den største Uro, naar nogen tog fat paa den. Selv nu stak han sin Haand i Kjolelommen, saa snart han kunde gøre den fri, og syntes at føle sig lettet, da han havde bragt den i Sikkerhed.

„Aa, Herregud! Saa De er altsaa Mr. Copperfield? Ja, Sir, jeg tror nok, at jeg vilde have genkendt Dem, hvis jeg turde have været saa fri at se noget nøjere paa Dem. Der er en stærk Lighed mellem Dem og Deres Fader.“

„Jeg har aldrig været saa lykkelig at se min Fader.“

„Det maa De nok sige,“ sagde Chillip i en formildende

Tone, „og meget beklageligt var det i enhver Henseende. Nede i vor Egn ere vi ikke uvidende om Deres Berømmelse. Der maa være en stærk Gæring her, Sir," tilføjede han, idet han bankede sig paa Panden med Pegefingeren. „Det maa være en anstrengende Virksomhed for Dem, Sir!"

„Hvor opholder De Dem nu?" spurgte jeg og satte mig ved Siden af ham.

„Jeg bor nogle faa Mile fra Bury St. Edmunds. Da min Kone ifølge sin Faders Testamente arvede en lille Ejendom der i Egnen, nedsatte jeg mig der, og det vil glæde Dem at høre, at jeg har god Praksis, og at det gaar mig godt. Min Datter er allerede bleven en lang Tøs. Det er ikke mere end otte Dage siden, at hendes Moder lagde to Læg ned paa hendes Kjole. Saaledes gaar Tiden."

Da den lille Mand, idet han sagde dette, førte sit tomme Glas op til sine Læber, foreslog jeg ham at lade det fylde igen; jeg vilde saa gøre ham Selskab. „Ja," svarede han, „det er rigtignok mere, end jeg er vant til, men jeg kan ikke nægte mig selv den Fornøjelse at tale med Dem. Det forekommer mig, som om det ikke var længer siden end i Gaar, at jeg havde den Ære at kurere Dem for Mæslinger. De stod Dem brillant!"

Jeg takkede for denne Kompliment og bestilte Toddyen. „Det er en hel Sjældenhed, at jeg skejer saaledes ud!" sagde Chillip, idet han rørte om i den. „Men jeg kan ikke modstaa en saa usædvanlig Anledning. De har ikke Familie?"

Jeg rystede paa Hovedet.

„Jeg ved, at De for nogen Tid siden led et tungt Tab," sagde han; „jeg hørte det af Deres Stiffaders Søster. En meget bestemt Karakter!"

„Ja, hun er bestemt nok, hvor har De set hende?"

„Men ved De da ikke," sagde Chillip med sit blideste Smil, „at Deres Stiffader atter er min Nabo og gift med en ung Dame der fra Egnen, som har en smuk lille Ejendom, den Stakkel."

„Ja, jeg vidste nok, at han havde giftet sig igen. Er De Huslæge i Familien?“ spurgte jeg.

„Det just ikke, men jeg er bleven konsuleret et Par Gange. Stærk frenologisk Udvikling af Fasthedsorganet hos Mr. Murdstone og hans Søster.“ Jeg svarede med et saa betydningsfuldt Blik, at dette i Forbindelse med Toddyen gav ham Mod nok til at ryste flere Gange paa Hovedet og tankefuldt udbryde: „Ak Gud ja, vi mindes gamle Tider, Mr. Copperfield!“

„Og Broderen og Søsteren ere stadig de samme?“

„Ja, en Læge, som kommer i saa mange Familier, burde egentlig ikke have Øjne og Øren for andet end sit Fag; men jeg kan ikke nægte, at de ere meget strenge baade med Hensyn til dette og det tilkommende Liv.“

„Det tilkommende Liv vil nok blive ordnet, uden at de blive tagne med paa Raad,“ svarede jeg; „men hvorledes ere deres Forhold i det nærværende?“

Chillip rystede paa Hovedet, rørte om i sin Toddy og nippede til den.

„Det var en henrivende Kvinde!“ sagde han i en klagende Tone.

„Den nuværende Mrs. Murdstone?“

„Ja, hvor var hun dog henrivende! saa elskværdig, forsikrer jeg Dem, som man kan tænke sig. Min Kone mener, at hendes Livsmod er blevet aldeles knækket efter hendes Ægteskab, og at hun er saa tungsindig, at det nærmer sig Sindssyge.“

„Hun skulde sagtens kues og omstøbes i deres afskyelige Form; Himlen være hende naadig!“ sagde jeg. „Og det er hun bleven.“

„Ja, i Begyndelsen var der rigtignok nogle voldsomme Optrin; men nu er hun ikke andet end en Skygge. Jeg tror ikke at sige for meget, naar jeg betror Dem, at efter at Søsteren er kommen der i Huset for at hjælpe, saa have de to i Forening næsten gjort hende aldeles aandssløv.“

Jeg svarede, at det vilde jeg meget gerne tro.

„Jeg vover endda at sige mellem os, at hendes Moder døde deraf, og at deres Tyranni og Plagerier have gjort hende selv aandssløv. Hun var en livlig ung Pige, førend hun blev gift; men deres Barskhed og Strenghed have ødelagt hende. De gaa nu omkring med hende, snarere som hendes Bevogtere end som hendes Mand og Svigerinde. Det sagde min Kone endnu i forrige Uge til mig. Og jeg kan forsikre Dem, at Damerne ere skarpe Iagttagere. Min Kone er selv en skarp Iagttager!“

„Giver han sig endnu ud for — jeg undser mig næsten for at bruge dette Ord i denne Forbindelse — at være gudfrygtig?“ spurgte jeg.

„De foregriber en af min Kones mest træffende Udsagn. Min Kone elektriserede mig formelig ved at udpege, at Mr. Murdstone opstillede et Billede af sig selv og kaldte det den guddommelige Natur. De kunde have kastet mig om paa Ryggen med en Pennefjer, kan jeg forsikre Dem, da min Kone sagde dette. Damerne ere skarpe Iagttagere!“

„Af Instinkt,“ svarede jeg til hans store Fryd.

„Det glæder mig overordentlig at høre en saadan Bekræftelse af min Mening. Det er ikke ofte, at jeg drister mig til at udtale en Mening om Ting, der ikke vedrører mit Fag. Mr. Murdstone holder undertiden offentlige Taler, og man siger — for Resten er det min Kone, der siger det — at jo mere tyrannisk han i den sidste Tid har været, des strengere ere ogsaa hans Lærdomme blevne.“

„Jeg tror, at Mrs. Chillip har fuldkommen Ret,“ sagde jeg.

„Min Kone gaar endog saa vidt, at hun siger,“ vedblev den spagfærdige lille Mand, i høj Grad opmuntret, „at hvad saadanne Mennesker kalder deres Religion, ikke er andet end et Afløb for deres Ondskab og Hovmod. Og jeg maa selv tilstaa, at jeg ikke kan finde Hjemmel i det Ny Testamente for Mr. og Miss Murdstones Optræden.“

„Det har jeg heller aldrig kunnet.“

„Imidlertid ere de meget ilde lidte, og da de ere meget rundhaandede med at overgive alle dem, der ikke kunne lide dem, til Fordærvelse, saa gaar der en hel Del Fordærvelse i Svang i vor Egn. Dog, som min Kone siger, de lide stadig selv under det; for de ere henviste til deres eget Selskab — og det er et meget daarligt Selskab. Men undskyld, at jeg atter vender tilbage til Hjernearbejde. Udsætter De ikke Deres Hjerne for en alt for stærk Ophidselse?“

Under den ved Toddyen frembragte Ophidselse af hans egen Hjerne faldt det mig ikke vanskeligt at vende hans Opmærksomhed bort fra dette Emne og hen paa hans egne Sager, som han i den næste halve Time udbredte sig meget vidtløftig over. Blandt andet fortalte han, at han for Tiden opholdt sig i Kaffehuset i Grays Inn for at afgive sit lægekyndige Skøn om en Patients aandelige Tilstand, der var bleven svækket af Drik.

„Og jeg forsikrer Dem, at jeg er overordentlig nervøs ved saadanne Lejligheder. Jeg vilde ikke kunne taale at blive, hvad man kalder overfuset. Det vilde bringe mig rent fra Koncepterne. De maa vide, at det varede temmelig længe, førend jeg kom mig efter den Medfart jeg fik af den forfærdelige Dame den Nat, da De blev født?“

Jeg fortalte ham, at jeg tidlig næste Morgen skulde ud til min Tante, Furien fra hin Nat, og at hun var et af de kærligste og fortræffeligste Mennesker, hvilket han selv vilde indrømme, hvis han lærte hende nærmere at kende. Alene Tanken om, at han mulig kunde faa hende at se, syntes at forfærde ham. Med et svagt, blegt Smil svarede han: „Er hun virkelig?“ og forlangte næsten i samme Øjeblik et Lys og gik i Seng, som om han ikke var sikker noget andet Sted. Jeg vil just ikke sige, at Toddyen var gaaet ham til Hovedet, saa at han ligefrem dinglede, men jeg tror dog, at hans rolige lille Puls gjorde et Slag eller to mere i Minutten, end den havde gjort siden den store Nat,

da min Tante i sin Skuffelse havde slaaet efter ham med sin Hat.

Aldeles udmattet lagde jeg mig ved Midnat i min Seng, tilbragte den næste Dag i Dover Diligencen, styrtede frisk og rask ind i min Tantes gamle Dagligstue, hvor hun sad ved Tebordet, og modtoges med aabne Arme og Glædestaarer af hende, Dick og min kære gamle Peggotty, der tjente min Tante som Husholderske. Da vi vare komne i Ro, morede min Tante sig kostelig over min Fortælling om mit Møde med Chillip og om den Rædsel, hvormed han huskede hende, og baade hun og Peggotty havde meget at fortælle om min stakkels Moders anden Mand og „det morderiske Fruentimmer af en Søster“ — som jeg ikke tror, at nogen Magt paa Jorden kunde have faaet min Tante til at give noget andet Navn.

To og tredivte Kapitel.

Agnes.

Da min Tante og jeg vare blevne ene, talte vi sammen til langt ud paa Natten, skønt mange af de Ting, hun bragte paa Bane, allerede vare mig mere eller mindre kendte gennem de Breve, jeg havde faaet. Hun fortalte mig saaledes, at naar Udvandrerne skrev hjem, vare deres Breve altid livlige og forhaabningsfulde; at Micawber endog havde hjemsendt forskellige Smaasummer til Afdrag paa de „pekuniære Forpligtelser,“ som han havde taget paa saa forretningsmæssig Maade som mellem Mand og Mand; at Janet, der atter var traadt i min Tantes Tjeneste, efter at hun var kommen tilbage til Dover, havde gennemført sin Forsværgelse af Mandkønnet ved at indgaa Ægteskab

med en velstaaende Værtshusholder, og at min Tante selv havde sat Seglet paa det samme store Princip ved at hjælpe og støtte Bruden og hædre Vielsen med sin Nærværelse. Dick blev ikke glemt. Min Tante fortalte mig, hvorledes han uophørlig sysselsatte sig med at afskrive alt, hvad han kunde faa Fingre paa, og paa den Maade holdt Kong Karl den Første i en ærbødig Afstand; hvorledes det var en af hendes Livs største Glæder og Belønninger, at han var fri og lykkelig, og hvorledes ingen uden hun nogen Sinde til fulde kunde vide, hvad han var — som om dette var noget helt nyt!

„Men, Trot," sagde min Tante, idet hun klappede Bagen af min Haand, mens vi ligesom i gamle Dage sad foran Kaminen, „naar vil du over til Canterbury?"

„Jeg vil tage en Hest og ride derover i Morgen Formiddag, Tante, medmindre De vil med."

„Nej, jeg bliver, hvor jeg er."

Saa vilde jeg ride, sagde jeg. Jeg vilde ikke have kunnet tage igennem Canterbury i Dag uden at standse, hvis min Rejse havde gældt nogen anden end hende.

Det glædede hende at høre, men hun svarede: „Sikken en Ide, Trot; mit gamle Kadaver havde nok holdt sammen til i Morgen!" og klappede atter venlig min Haand, mens jeg i dybe Tanker sad og saa paa Ilden.

I dybe Tanker, thi jeg kunde ikke igen sætte min Fod her og være Agnes saa nær, uden at den Anger, som saa længe havde opfyldt mig, paa ny kaldtes til Live. Vel var det en dæmpet Anger, som havde lært mig, hvad jeg havde forsømt at lære, da jeg var ung og havde hele Livet for mig; men derfor var det ligefuldt Anger. „O, Trot," syntes jeg atter at høre min Tante sige, og nu forstod jeg hende bedre. „Blind, blind!"

Vi tav bægge i nogle Minutter. Da jeg slog Øjnene op, blev jeg opmærksom paa, at hun saa vist paa mig. Hun havde maaske fulgt Strømningen i min Sjæl; thi den

forekom mig nu saa let at følge, hvor lunefuld den end tidligere havde været.

„Du vil finde hendes Fader som en hvidhaaret gammel Mand," sagde min Tante, „men som en bedre Mand i alle Henseender — som en genfødt Mand. Heller ikke vil du nu finde ham maale alle menneskelige Formaal, Glæder og Sorger med hans egen lille, usle Tommestok. Tro mig, Barn, den Slags Ting maa skrumpe meget sammen, førend de lade sig maale paa den Maade."

„Det har De Ret i," sagde jeg.

„Hende," vedblev min Tante, „vil du finde lige saa god, smuk, hjertelig og uegennyttig, som hun altid har været. Vidste jeg nogen højere Ros, vilde jeg yde hende den, Trot."

Der gaves ingen højere Ros for hende, ingen større Bebrejdelser mod mig. Aa, hvor jeg var faren vild!

„Lærer hun de Smaapiger, hun har om sig, at blive som hun selv," sagde min Tante med en saadan Inderlighed, at hendes Øjne fyldtes med Taarer, „saa skal Himlen vide, at hendes Liv har været til stor Nytte! Nyttig og lykkelig, som hun sagde den Dag! Hvor kunde hun være andet end nyttig og lykkelig!"

„Har Agnes nogen —", tænkte jeg snarere højt, end jeg sagde det.

„Naa? Hvilket? Hvad for noget?" spurgte min Tante skarpt.

„Nogen Frier?" sagde jeg.

„En hel Snes!" udbrød min Tante med en Slags fornærmet Stolthed. „Hun kunde have giftet sig tyve Gange, min kære, mens du var borte!"

„Det tvivler jeg ikke om," sagde jeg. „Men har hun nogen Frier, der er hende værdig? Nogen anden vilde Agnes ikke bryde sig om."

Min Tante blev siddende lidt med Haanden under sin Hage og grublede. Derpaa hævede hun langsomt sine Øjne op mod mine og sagde:

„Jeg tror, der er en, hun elsker, Trot.“

„Lykkelig?“ spurgte jeg.

„Trot,“ svarede min Tante alvorlig, „det kan jeg ikke sige. Jeg har ikke engang Ret til at sige saa meget. Hun har aldrig betroet mig noget derom, men jeg har min Mistanke.“

Hun saa saa opmærksomt og urolig paa mig, at jeg nu mere end før følte, at hun havde fulgt mine sidste Tanker. Jeg genkaldte mig alle de Beslutninger, jeg havde taget i alle de mange Dage og Nætter og alle de mange Kampe i mit Hjerte.

„Skulde det være Tilfældet,“ begyndte jeg, „og jeg haaber, at det er det —“

„Jeg ved ikke, hvad det er,“ afbrød min Tante mig kort. „Du maa ikke lade dig lede af mine Gisninger. Du maa holde dem hemmelige. De ere maaske ugrundede. Jeg har ikke Ret til at sige noget.“

„Skulde det være Tilfældet,“ gentog jeg, „vil Agnes nok sige mig det af sig selv. En Søster, hvem jeg har betroet saa meget, Tante, vil heller ikke vægre sig ved at vise mig Fortrolighed.“

Min Tante trak sine Øjne lige saa langsomt tilbage fra mine, som hun havde vendt dem mod mig, og skjulte dem tankefuldt med sin Haand. Lidt efter lagde hun sin anden Haand paa min Skulder, og saaledes sad vi bægge og skuede tilbage paa det forbigangne uden at sige et Ord, indtil vi skiltes ad for at gaa til Sengs.

Tidlig næste Morgen red jeg over til Skuepladsen for mine gamle Skoledage. Jeg kan ikke sige, at jeg endnu var fuldkommen lykkelig ved Haabet om at skulle vinde Sejr over mig selv, ikke engang ved Udsigten til snart at skulle se hende igen.

Den velkendte Vej var snart tilbagelagt, og jeg kom ind i de stille Gader, hvor hver Brosten var som en Skolebog for mig. Jeg gik til det gamle Hus, men vendte om med Hjertet for fuldt til, at jeg turde træde indenfor. Jeg

kom tilbage, og idet jeg i Forbigaaende saa igennem det lave Vindue i det Taarnkammer, hvor først Uriah Heep og siden Micawber havde plejet at sidde, opdagede jeg, at det nu var et lille Kabinet og ikke længer et Kontor. Ellers var det adstadige gamle Hus med Hensyn til Renlighed og Orden, ligesom det altid havde været. Den ny Pige, som lukkede mig ind, bad jeg sige Miss Wickfield, at en Herre, som skulde bringe hende en Hilsen fra en Ven i Udlandet, ønskede at gøre hende sin Opvartning, og jeg blev nu ført op ad den ærværdige gamle Trappe og ind i den uforandrede Dagligstue. Bøgerne, som Agnes og jeg havde læst sammen, stod paa deres Hylder, og den Pult, ved hvilken jeg mangen Aften havde studeret paa mine Lektier, stod endnu ved det samme gamle Hjørne af Bordet. Alle de smaa Forandringer, som havde indsneget sig, medens Heeps havde været her, vare atter blevne forandrede. Alt var, som det havde plejet at være i de gode, gamle Dage.

Aabningen af den lille Dør i den panelede Væg bragte mig til at studse og vende mig om. Hendes skønne, rene Øjne mødte mig, da hun nærmede sig. Hun standsede og lagde Haanden paa sit Bryst, og jeg greb hende i mine Arme.

„Agnes, kæreste Pige! Jeg er kommen alt for pludselig!“

„Nej, nej! Jeg er saa glad ved at se Dem, Trotwood!“

„Kære Agnes, hvor jeg er lykkelig over atter at se Dem!“

Jeg trykkede hende til mit Hjerte, og en Tid vare vi bægge tavse. Snart sad vi ved Siden af hinanden, og hendes englelige Aasyn var vendt imod mig med den Velkomsthilsen, hvorom jeg, vaagen og i Søvne, havde drømt i hele Aar.

Hun var saa trofast; hun var saa smuk; hun var saa god — jeg skyldte hende saa megen Taknemmelighed; hun var mig saa dyrebar, at jeg ikke kunde finde Ord for mine Følelser. Jeg prøvede paa at velsigne hende, at takke hende, at sige hende, hvilken Indflydelse hun havde paa

mig; men mine Forsøg bleve frugtesløse. Min Kærlighed og min Glæde vare stumme. Med sin yndefulde Ro dæmpede hun Oprøret hos mig; førte mig tilbage til den Tid, da vi skiltes; talte til mig om Mille, hvem hun mange Gange hemmelig havde besøgt; talte ømt til mig om Doras Grav. Med sit ædle Hjertes sikre Instinkt rørte hun ved min Hukommelses Strenge saa blidt og harmonisk, at ikke een af dem skurrede i mig; jeg kunde lytte til den sørgmodige, fjerne Musik uden at ønske at vende mig bort fra noget af det, den vakte. Og hvor kunde jeg det, naar hendes dyrebare Jeg, mit Livs gode Engel, blandede sig med det alt sammen!

„Men De selv, Agnes," sagde jeg omsider; „fortæl mig om Dem selv; De har næppe sagt et Ord om, hvorledes De selv har haft det i al den lange Tid."

„Hvad skulde jeg vel fortælle?" svarede hun med sit straalende Smil. „Fader er rask. De ser os her i vort stille Hjem; vore Sorger ere fjernede; vort Hjem er genoprettet, og naar De ved det, kære Trotwood, ved De alt."

„Alt, Agnes?" sagde jeg.

Hun saa paa mig med en forlegen Forundring.

„Er der ellers intet, Søster?" spurgte jeg.

Farven, som nylig var vegen fra hendes Kinder, vendte tilbage og forsvandt atter. Hun smilte — med stille Vemod, syntes jeg — og rystede paa Hovedet.

Jeg havde søgt at lede hende hen paa det, hvorom min Tante havde ladet falde et Vink; thi hvor pinligt det end maatte være for mig at høre denne Tilstaaelse, vilde jeg dog ave mit Hjerte og opfylde min Pligt imod hende. Jeg saa imidlertid, at hun blev urolig, og jeg slog det derfor hen.

„De arbejder meget, kære Agnes?"

„Med min Skole?" spurgte hun og saa atter i Vejret med sit rolige Ansigt.

„Ja, er det ikke strengt?"

„Arbejdet er saa behageligt," svarede hun, „at det næppe er taknemmeligt af mig at give det dette Navn."

„Intet godt falder Dem vanskeligt," sagde jeg.

Rødmen paa hendes Kinder kom og gik atter, og idet hun bøjede sit Hoved, saa jeg endnu en Gang det samme sørgmodige Smil.

„De bliver jo og hilser paa Fader og tilbringer Dagen hos os? Maaske vil De sove i Deres egen Stue? Vi kalder den altid Deres."

Det kunde jeg ikke, da jeg havde lovet at komme hjem til min Tante om Aftenen; men Dagen vilde jeg med Glæde tilbringe der.

„Nu maa jeg for en kort Tid være Fange," sagde Agnes, „men her ere de gamle Bøger, Trotwood, og de gamle Noder."

„Selv de gamle Blomster ere her," sagde jeg, idet jeg saa mig om, „eller i det mindste Blomster af samme Slags."

„I Deres Fraværelse," sagde Agnes smilende, „har jeg fundet en Glæde i at holde enhver lille Ting saaledes, som den plejede at være, mens vi vare Børn. Thi vi vare lykkelige dengang, tror jeg nok."

„Ja, det skal Gud vide," sagde jeg.

„Og enhver lille Ting, der minder mig om min Broder," sagde Agnes med sine hjertelige Øjne fæstede paa mig, „har været mig kærkommen. Om det saa er denne," tilføjede hun, pegende paa den lille Nøglekurv, som hang ved hendes Side, „synes den ligesom at klingre en gammel Melodi."

Hun smilte atter og gik ud ad den Dør, gennem hvilken hun var kommen ind.

Det gjaldt om at værne om denne søsterlige Kærlighed med samvittighedsfuld Omhu. Det var alt, hvad jeg havde tilbage, og det var en Skat. Rystede jeg een Gang Grundvolden for den hellige Tillid og Vane, i Kraft af hvilken den skænkedes mig, var den tabt og kunde aldrig vindes

tilbage. Dette gjorde jeg mig klart; jo højere jeg elskede hende, des mere magtpaaliggende var det for mig aldrig at glemme det.

Jeg gik gennem Gaderne, og efter endnu en Gang at have set min gamle Modstander, Slagteren, der nu var Konstabel og havde sin Stav hængende i Butikken, gik jeg hen til den Plads, hvor jeg havde været oppe at slaas med ham, og drømte der om Miss Shepherd og den ældste Miss Larkins og alle de barnagtige Forelskelser, Venskaber og Uvenskaber fra den Tid. Intet syntes at have overlevet denne Tid undtagen Agnes, og hun, der altid havde været en Stjerne oven over mig, stod endnu klarere og højere.

Da jeg kom tilbage, var Wickfield kommen hjem fra en Have, han havde lidt uden for Byen, og hvor han nu næsten hver Dag sysselsatte sig. Jeg fandt ham saaledes, som min Tante havde omtalt ham. Vi satte os til Middagsbordet med en halv Snes Smaapiger, og han syntes kun at være en Skygge af sit smukke Portræt paa Væggen.

Den Fred og Ro, som fra fordums Dage hørte til denne stille Plet i min Hukommelse, gennemtrængte den igen. Da vi havde spist, gik vi ovenpaa, eftersom Wickfield nu ikke drak Vin, og jeg ingen vilde have, og Agnes og hendes smaa Elever sang og spillede og arbejdede. Efter Teen forlod Børnene os, og vi tre bleve siddende sammen og talte om svundne Dage.

„Min Del i dem," sagde Wickfield og rystede paa sit hvide Hoved, „indeholder, som De alt for vel ved, Trotwood, Stof nok til Sorg og Anger. Og dog vilde jeg ikke have undværet den, om det ogsaa stod i min Magt."

Jeg havde let ved at tro det, naar jeg saa paa Ansigtet ved Siden af ham.

„Thi," vedblev han, „jeg vilde da ogsaa have undværet en saadan Taalmodighed og Opofrelse, en saadan Troskab og barnlig Kærlighed, som jeg aldrig bør glemme — nej, heller maatte jeg glemme mig selv!"

„Jeg forstaar Dem," sagde jeg sagte. „Jeg holder den — jeg har altid holdt den — højt i Ære."

„Men ingen, ikke engang De, ved, hvor meget hun har gjort, hvor meget hun har lidt, hvor haardt hun har kæmpet. Kære Agnes!"

Hun havde bønfaldende lagt sin Haand paa hans Arm for at standse ham og var bleg, meget bleg.

„Naa, naa!" sagde han med et Suk og slap, som jeg nu saa, Tanken om en eller anden Prøvelse, hun havde gennemgaaet eller endnu skulde gennemgaa i Forbindelse med det, min Tante havde fortalt mig. „Naa! Jeg har aldrig fortalt Dem om hendes Moder, Trotwood. Har nogen anden gjort det?"

„Nej, aldrig."

„Det er ikke meget, skønt det var meget at lide. Hun giftede sig med mig mod sin Faders Ønske, og han forskød hende. Hun bad ham tilgive sig, førend min Agnes kom til Verden. Han var en meget haard Mand, og hendes Moder var død for længe siden. Han stødte hende fra sig, og det knuste hendes Hjerte."

Agnes støttede sig paa hans Skulder og listede sin Arm om hans Hals.

„Hun havde et blødt og kærligt Hjerte, og det blev knust. Jeg kendte meget godt dets ømme Natur, bedre end nogen anden kunde kende den. Hun elskede mig inderlig, men var aldrig glad. Hun led altid i Stilhed af denne Sorg, og da hun var svag og modfalden, da han sidste Gang stødte hende fra sig — thi det var langtfra den eneste Gang — tæredes hun hen og døde. Hun efterlod mig Agnes som et Barn paa to Uger og de graa Haar, De nok husker mig med, da De første Gang kom hertil."

Han kyssede Agnes paa Kinden.

„Min Kærlighed til mit elskede Barn var en sygelig Kærlighed; men hele mit Sind var dengang usundt. Jeg siger ikke mere derom. Jeg taler ikke om mig selv, Trotwood, men om hendes Moder og hende. Naar jeg giver

Dem Nøglen til, hvad jeg er og har været, vil De nok selv udfinde det. Hvad Agnes er, har jeg ikke nødig at sige. Jeg har i hendes Karakter altid læst noget af hendes stakkels Moders Historie, og derfor fortæller jeg Dem den i Aften, medens vi tre sidde sammen efter saa store Forandringer. Jeg har nu fortalt Dem alt."

Han bøjede sit Hoved, og hendes englelige Ansigt og barnlige Fromhed fik en mere gribende Betydning ved det, han havde fortalt.. Havde jeg savnet noget til at betegne denne vor Genforeningsaften med, vilde jeg have fundet det heri.

Kort efter rejste Agnes sig fra sin Faders Side og gik sagte hen til Pianoet, paa hvilket hun spillede nogle af de gamle Melodier, hvortil vi saa ofte havde·lyttet.

„Tænker De paa at rejse bort igen?" spurgte Agnes mig, medens jeg stod ved Siden af hende.

„Hvad siger min Søster derom?"

„Jeg vil ikke haabe det."

„Saa tænker jeg ikke derpaa, Agnes."

„Siden De spørger mig derom, Trotwood, tror jeg heller ikke, at De bør gøre det; Deres tiltagende Anseelse og Held forøge Deres Evne til at gøre godt, og om jeg ogsaa kunde undvære min Broder," tilføjede hun med sine Øjne fæstede paa mig, „vilde Samtiden maaske ikke kunne det."

„Hvad jeg er, har De gjort mig til, Agnes. Det kan ingen vide bedre end De."

„Har jeg gjort Dem til, Trotwood?"

„Ja, kære Agnes," sagde jeg og bøjede mig over hende. „Da vi mødtes i Dag, søgte jeg at sige Dem noget, som har været i mine Tanker, siden Dora døde. Husker De, hvorledes De, da De kom ned til mig i vor lille Stue, pegede opad, Agnes?"

„Aah, Trotwood," svarede hun med taarefyldte Øjne. „Saa kærlig, saa tillidsfuld og saa ung! Hvor kan jeg glemme det!"

„Saaledes som De dengang var, Søster, har jeg ofte

tænkt, at De altid har været for mig. Altid pegende opad, Agnes; altid ledende mig til noget bedre, altid førende mig til et højere Maal!“

Hun rystede kun paa Hovedet; gennem hendes Taarer saa jeg det samme vemodige Smil.

„Og jeg er Dem saa taknemmelig derfor, føler mig saaledes knyttet til Dem, Agnes, at der ikke gives noget Navn for mit Hjertes Følelse. Jeg ønsker, at De skal vide det, og dog ved jeg ikke, hvorledes jeg skal sige Dem det, at jeg hele mit Liv igennem vil se op til Dem og lade mig vejlede af Dem, saaledes som jeg er bleven ledet af Dem gennem det Mørke, der nu ligger bag mig. Hvad der end hændes, hvilke ny Baand De end knytter, hvilke Forandringer der end stille sig mellem os, vil jeg dog altid henvende mig til Dem og elske Dem, saaledes som jeg nu gør og altid har gjort. De skal altid være min Trøst og min Tilflugt, saaledes som De altid har været. Indtil min Død, kære Søster, vil De altid staa for mig og pege opad!“

Hun lagde sin Haand i min og sagde, at hun var stolt af mig og af det, jeg havde sagt, skønt jeg havde rost hende langt over Fortjeneste. Derpaa gav hun sig igen til at spille sagte, men uden at vende sine Øjne fra mig.

„Ved De, at det, jeg har hørt i Aften, Agnes,“ sagde jeg, „synes, underlig nok, ligesom at være en Del af den Følelse, hvormed jeg saa op til Dem, da jeg første Gang kom her, og hvormed jeg sad ved Siden af Dem i mine første Skoledage?“

„De vidste, at jeg ingen Moder havde,“ svarede hun med et Smil, „og var venlig stemt imod mig.“

„Mere end det, Agnes. Jeg vidste, næsten som om jeg havde kendt denne Historie, at der var noget uforklarlig blidt og afdæmpet, der omgav Dem; noget, der maaske hos en anden kunde have ytret sig som noget sorgfuldt — saaledes som jeg nu ved, at det gjorde — men ikke ytrede sig paa denne Maade hos Dem.“

Hun vedblev at spille sagte og saa stadig paa mig.

„Vil De le over, at jeg nærer saadanne Fantasier?“

„Nej!“

„Eller naar jeg siger, at jeg virkelig tror, at jeg allerede dengang følte, at De kunde være trofast og kærlig trods al Modgang og ikke ophøre at være det, førend De ophørte at leve? Vil De le over en saadan Drøm?“

„Aa nej, nej!“

For et Øjeblik for en sorgfuld Skygge hen over hendes Ansigt; men netop som den havde bragt mig til at studse, var den atter forsvunden, og hun vedblev at spille og at se paa mig med sit vante, rolige Smil.

Medens jeg red tilbage i den ensomme Nat, og Blæsten ledsagede mig som et rastløst Minde, tænkte jeg paa dette og frygtede for, at hun ikke var lykkelig. Jeg var ikke lykkelig, men hidtil havde jeg rolig sat Seglet paa det forbigangne, og idet jeg tænkte mig hende pegende opad, tænkte jeg mig hende pegende op mod den Himmel, hvor jeg i det gaadefulde hinsides turde elske hende med en ujordisk Kærlighed og sige hende, hvilken Kamp der var foregaaet i mig, medens jeg havde elsket hende hernede.

Tre og tredivte Kapitel.

Jeg faar to mærkelige bodfærdige at se.

For en Tid opslog jeg min Bolig i min Tantes Hus i Dover og fortsatte der uforstyrret mit Arbejde ved det Vindue, hvorfra jeg havde set paa Maaneskinnet ude paa Havet, dengang hint Tag første Gang gav mig Læ.

Af og til tog jeg til London for at tabe mig blandt Livets Sværm der eller raadføre mig med Traddles om et eller andet Forretningsanliggende. I min Fraværelse havde han styret mine Pengesager for mig med den største Om-

tanke, og jeg var nu en holden Mand. Da min Navnkundighed begyndte at skaffe mig en uhyre Mængde Breve paa Halsen fra Folk, som jeg ikke kendte — for det meste om ingenting og overordentlig vanskelige at svare paa — aftalte jeg med Traddles at lade mit Navn male paa hans Dør. Der afleverede de ulykkelige Postbude Skæpper af Breve til mig, og der arbejdede jeg mig af og til igennem dem ligesom en Indenrigsminister, men uden Ministergage.

Iblandt denne Brevmasse fandtes ogsaa nu og da et forekommende Tilbud fra en eller anden af de mangfoldige udenforstaaende, som luskede om i Doctor's Commons, om at praktisere under mit Navn og svare mig visse Procent af Indtægten. Men jeg afslog disse Tilbud, da jeg allerede vidste, at der var nok af den Slags hemmelige Praktikanter, og holdt Commons for at være raaddent nok, uden at jeg havde nødig at gøre det værre.

Da mit Navn fremblomstrede paa Traddles's Dør, vare Pigebørnene rejste hjem, og den opvakte Dreng saa hele Dagen ud, som om han aldrig havde hørt tale om Sofie, der sad indelukket i en Bagstue og fra sit Arbejde tittede ned paa en tilrøget Strimmel Have, hvori der stod en Post. Men der fandt jeg hende altid som den samme glade Husmoder, ofte nynnende sine Devonshire Viser, naar ingen fremmed Fod hørtes ude paa Trappen.

I Begyndelsen undrede det mig, at jeg saa ofte fandt Sofie skrive i en Skrivebog, og at hun altid lukkede den, naar jeg kom, og skyndte sig at gemme den i en Bordskuffe; men Hemmeligheden kom snart for en Dag. Engang tog nemlig Traddles, der nylig i en øsende Regn var kommen hjem fra Retten, et Dokument frem af sin Pult og spurgte mig, hvad jeg syntes om den Haandskrift.

„Aa, lad være, Tom!“ sagde Sofie, som netop var i Færd med at varme hans Tøfler ved Kaminen.

„Hvorfor det, min Ven?“ svarede Tom henrykt. „Hvad synes du om den Haand, Copperfield?“

„Den er overordentlig juridisk og forretningsmæssig,“

sagde jeg. „Jeg tror ikke, at jeg før har set saa stiv en Haand.“

„Den ligner ingen Damehaand, vel?“ sagde Traddles.

„En Damehaand?“ gentog jeg. „Kalk og Mursten have større Lighed med en Damehaand!“

Traddles udbrød i en henrykt Latter og fortalte mig, at det var Sofies Haand; Sofie havde forsikret, at han snart vilde komme til at savne en Afskriver, og at hun vilde være denne Afskriver; hun havde lært sig denne Haand efter en Forskrift og kunde skrive, jeg ved ikke hvor mange Foliosider i Timen. Sofie blev meget forvirret over, at jeg fik alt dette at vide, og sagde, at naar „Tom“ engang blev Dommer, vilde han ikke være saa rask til at udbasune det, hvilket dog „Tom“ nægtede, idet han paastod, at han altid vilde være lige stolt deraf.

„Hvor hun dog er en brav og fortryllende Kone, min kære Traddles!“ sagde jeg, da hun smilende var gaaet bort.

„Hun er uden Undtagelse den allersødeste Pige! Saaledes som hun styrer Huset her! Og saa hendes Punktlighed, Huslighed, Sparsommelighed, Orden og Munterhed!“

„Ja, du har i Sandhed Grund til at rose hende!“ sagde jeg. „Du er en lykkelig Fyr. Jeg tror, I ere et Par af de lykkeligste Mennesker i Verden.“

„Vi ere et Par af de lykkeligste Mennesker,“ svarede Traddles, „saa meget er vist! Naar jeg ser hende staa op ved Lys disse mørke Morgener, ordne alting, gaa paa Torvet uden at bryde sig om Vejret, førend Skriverne komme i Kontorerne, tilberede de lækreste smaa Maaltider af de simpleste Sager, lave Buddinger og Postejer, holde hver Ting paa sit Sted, selv altid være saa net og pyntelig, sidde hos mig om Aftenen, om det bliver aldrig saa sildigt, altid venlig og mild, og det alt sammen for min Skyld, saa kan jeg somme Tider slet ikke tro det.“

Om det saa var Tøflerne, som hun havde varmet, var han meget øm over dem, da han tog dem paa, og han satte velbehagelig Fødderne op mod Kaminen.

„Det er sandt," sagde jeg, „nu tegner du vel aldrig Benrade mere?"

„Ærlig talt," svarede Traddles smilende og rødmende, „tør jeg ikke helt nægte det. Thi da jeg forleden Dag sad i en af de bageste Rækker i Kings Bench med en Pen i min Haand, kom Lysten over mig til at prøve paa, om jeg endnu havde dette Talent. Og jeg er bange for, at der staar en Benrad — med Paryk paa — paa Kanten af Pulten."

Efter at vi bægge havde let hjertelig, saa Traddles med et Smil ind i Ilden og sagde i en tilgivende Tone: „Gamle Creakle!"

„Jeg har her et Brev fra den gamle — Slyngel," sagde jeg; thi jeg var aldrig mindre tilbøjelig til at tilgive ham den Maade, hvorpaa han havde pryglet løs paa Traddles, end naar jeg saa Traddles selv saa redebon til at tilgive ham.

„Fra Skolemester Creakle? Nej, er det muligt!"

„Blandt de Personer, som tiltrækkes af min tiltagende Lykke og Anseelse," sagde jeg, idet jeg søgte blandt mine Breve, „og som opdage, at de altid have været mig meget hengivne, er ogsaa Creakle. Men nu er han ikke længer Skolemester. Han har trukket sig tilbage fra det Fag og er bleven Fredsdommer i Middlesex."

Jeg troede, at Traddles skulde være bleven overrasket ved at høre dette, men det blev han slet ikke.

„Hvorledes tror du, at det er gaaet til, at han er bleven Fredsdommer i Middlesex?" spurgte jeg.

„Det vilde være meget vanskeligt at svare paa dette Spørgsmaal. Maaske har han stemt for en eller laant en Penge eller købt noget af en eller paa anden Maade gjort en Tjenester, som har kendt en, der har faaet Statholderen i Grevskabet til at udnævne ham til Fredsdommer."

„Ja Fredsdommer er han i ethvert Tilfælde," sagde jeg. „Og han skriver her til mig, at det vilde glæde ham at vise mig det eneste rigtige Fængselssystem i Virksom-

hed, det eneste ufejlbarlige Middel til at sikre sig oprigtige omvendte og bodfærdige, hvilket, som du ved, bestaar i ensomt Fængsel. Hvad siger du dertil?“

„Det har jeg intet imod,“ svarede Traddles.

„Saa vil jeg skrive til ham. Du husker nok, at Creakle kastede sin Søn paa Døren, og hvorledes han pinte og plagede sin Kone og Datter?“

„Ja meget godt,“ svarede Traddles.

„Og dog vil du, hvis du vil læse hans Brev, finde, at han har det ømmeste Hjerte for Forbrydere, der ere blevne dømte for alle mulige Misgerninger, skønt jeg ikke ser, at hans Ømhed strækker sig til nogen anden Klasse af levende Væsener.“

Vi aftalte Tiden for vort Besøg, og samme Aften skrev jeg til Creakle derom.

Paa den bestemte Dag indfandt Traddles og jeg os i det Fængsel, hvor Creakle var almægtig. Det var en umaadelig solid Bygning, som var bleven opført med uhyre Bekostninger.

I et Kontor, der godt kunde have ligget i Stueetagen af det babyloniske Taarn, saa massivt var det opført, bleve vi forestillede for vor fordums Skolemester; han stod i en Gruppe af to eller tre andre Øvrighedspersoner af Fremskridtspartiet og nogle fremmede, de havde bragt med. Han modtog mig som en Mand, der havde dannet min Aand i tidligere Aar og elsket mig ømt. Da jeg forestillede Traddles, ytrede Creakle paa lignende Maade, dog med en Gradsforskel, at han altid havde været Mr. Traddles's Vejleder, Lærer og Ven. Vor værdige Lærer var bleven en hel Del ældre og ikke mere indtagende af Udseende. Hans Ansigt var lige saa ildrødt som før, hans Øjne lige saa smaa, og de laa dybere inde i Hovedet. Det tynde, vaade, graa Haar, hvormed jeg mindedes ham, var næsten forsvundet, og de tykke blaa Aarer i hans skallede Hoved vare derved ingenlunde blevne hyggeligere at se til.

Medens vi gik gennem en af de prægtige Gange, spurgte

jeg Creakle og hans Venner, hvad man mente var Hovedfordelene ved dette altstyrende og almægtige System; og de forklarede mig, at de bestod i Fangernes fuldstændige Afsondring, saa at den ene ikke havde det mindste med den anden at gøre, samt i en gavnlig, sjælelig Paavirkning, der førte til oprigtig Anger og Omvendelse.

Da vi begyndte at besøge de enkelte Fanger i deres Celler og at vandre gennem de Gange, hvori disse Celler laa, og fik Forklaring over Maaden, hvorpaa Forbryderne førtes til Kapellet og deslige, slog det mig imidlertid, at der var stor Sandsynlighed for, at Fangerne havde en hel Del med hverandre at gøre, og at de benyttede sig af et temmelig fuldstændigt Meddelelsessystem. I det Øjeblik, jeg skriver dette, er det blevet bevist, at dette virkelig er Tilfældet; men da det vilde have været ligefrem Højforræderi mod Systemet at have saa meget som ymtet om en saadan Tvivl dengang, spejdede jeg ivrig efter Spor af den omtalte Anger.

Paa vore Vandringer frem og tilbage hørte jeg imidlertid saa ofte tale om en Nummer Syvogtyve, som var alles Yndling og virkelig syntes at være en Mønsterfange, at jeg besluttede at opsætte min Dom, til jeg havde set Nummer Syvogtyve. Nummer Otteogtyve, hørte jeg, var ogsaa en lysende Stjerne, men det var uheldigt for ham, at hans Glorie formørkedes en Smule af Nummer Syvogtyves enestaaende Glans. Jeg hørte saa meget om Nummer Syvogtyve, om hans fromme Formaninger til alle hans Omgivelser og om de smukke Breve, han stadig skrev til sin Moder — som han syntes at have meget slette Tanker om — at jeg blev ganske utaalmodig efter at faa ham at se.

Jeg maatte imidlertid styre min Utaalmodighed noget, da Nummer Syvogtyve skulde gemmes som Knaldeffekt til allersidst. Endelig kom vi dog til hans Celle, og Creakle, der kikkede gennem et lille Hul i Døren, meddelte, opfyldt af Beundring, at han læste i en Salmebog.

Der blev straks saadan en Trængsel for at se Nummer

Syvogtyve læse i sin Salmebog, at det lille Hul spærredes af seks, syv Hoveder bag hverandre. For at raade Bod paa denne Ulempe og skaffe os Lejlighed til at tale med Nummer Syvogtyve i al hans Renhed, befalede Creakle, at Døren til Cellen skulde aabnes og Nummer Syvogtyve kaldes ud paa Gangen. Dette skete, og hvem anden skulde Traddles og jeg til vor Forbavselse se i denne omvendte Nummer Syvogtyve end — Uriah Heep!

Han kendte os straks og sagde, idet han kom ud — med den sædvanlige Vridning — „God Dag, Mr. Copperfield! God Dag, Mr. Traddles!“

Denne Genkendelse vakte Selskabets almindelige Beundring. Jeg syntes næsten, at de alle vare overraskede over, at han ikke var stolt, men vilde kendes ved os.

„Naa, Nummer Syvogtyve,“ sagde Creakle i en sørgmodig, beundrende Tone, „hvorledes gaar det i Dag?“

„Jeg er meget ydmyg i mit Sind, Sir,“ svarede Uriah Heep.

„Det er De altid,“ sagde Creakle.

Nu spurgte en anden Herre med megen Deltagelse: „Har De det rigtig godt?“

„Ja, mange Tak, Sir, langt bedre her, end jeg nogen Sinde havde det uden for dette Hus. Jeg indser nu mine Daarskaber, og det er derfor, jeg føler mig saa vel til Mode.“

Flere Herrer bleve dybt rørte, og en tredje Spørger spurgte med megen Deltagelse: „Hvad synes De om Oksekøet?“

„Mange Tak, Sir, det var noget sejere i Gaar, end jeg kunde have ønsket; men det er min Pligt at finde mig deri Jeg har gjort mig skyldig i mange Daarskaber,“ sagde han og saa sig om med et fromt Smil, „og jeg bør bær Følgerne uden at knurre.“

Der opstod en Mumlen, som dels skyldtes Henrykkelse over Nummer Syvogtyves himmelske Sjælstilstand, dels Forbitrese mod Leverandøren, som havde givet ham Grund

til Klage — hvorom Creakle straks optegnede noget i sin Notebog. — Imidlertid stod Nummer Syvogtyve midt iblandt os, som om han følte sig som den mest fortjenstfulde Genstand i et meget fortjenstfuldt Museum. For at vi Neofytter kunde blive aldeles overvældede paa en Gang, blev der givet Befaling til ogsaa at lade Nummer Otteogtyve træde frem.

Jeg var allerede bleven saa forbavset, at jeg kun følte en Slags resigneret Forundring, da Littimer kom ud, læsende i en gudelig Bog!

„Nummer Otteogtyve," sagde en Herre med Briller, „De klagede i forrige Uge over Kakaoen, min gode Ven. Hvorledes har den været siden?"

„Mange Tak, Sir, den er bleven bedre tillavet. Hvis jeg turde tage mig den Frihed at udtale min Mening, vilde jeg sige, at den Mælk, hvori den bliver kogt, næppe er helt uforfalsket; men jeg ved nok, Sir, at Mælken bliver i høj Grad forfalsket i London, og at det er vanskeligt at faa denne Artikel i ublandet Tilstand."

Det forekom mig, at Herren med Brillerne holdt paa Nummer Otteogtyve mod Creakles Nummer Syvogtyve; thi hver af dem tog sin Mand i Forhør.

„Hvorledes er Deres Sjælstilstand, Nummer Otteogtyve'" sagde Spørgeren med Briller.

„Mange Tak, Sir," svarede Littimer, „jeg indser nu mine Daarskaber, Sir. Det piner mig, hver Gang jeg tænker paa mine forrige Kammeraters Synder; men jeg haaber, at de ville finde Tilgivelse."

„Er De selv fuldkommen lykkelig?"

„Ja, mange Tak, Sir, fuldkommen."

„Har De noget som helst paa Hjerte? Hvis saa er, saa sig det, Nummer Otteogtyve."

„Skuffe mine Øjne mig ikke, Sir," sagde Littimer uden at slaa Øjnene op, „er der en Herre til Stede her, som har kendt mig i mit tidligere Liv. Det kan maaske være gavnligt for denne Herre at høre, at jeg ene og aleneud-

leder mine tidligere Daarskaber fra, at jeg har ført et letsindigt Liv i unge Menneskers Tjeneste og af dem lod mig forlede til Svagheder, som jeg ikke havde Kraft nok til at modstaa. Jeg haaber, at denne Herre vil føre sig min Advarsel til Nytte og ikke tage mig min Frihed ilde op. Det er til hans Bedste. Jeg indrømmer mine egne tidligere Daarskaber. Jeg haaber, han vil angre alle de syndige og slette Handlinger, som han har taget Del i.“

Jeg lagde Mærke til, at flere Herrer skyggede for Øjnene med den ene Haand, som om de lige vare komne ind i en Kirke.

„Det gør Dem Ære, Nummer Otteogtyve,“ svarede Spørgeren. „Jeg havde ventet det af Dem. Er der ellers noget?“

„Sir,“ svarede Littimer, idet han trak sine Øjenbryn en Smule i Vejret, dog uden at slaa Øjnene op, „der var et ungt Fruentimmer, som kom paa Afveje, og hvem jeg søgte at frelse, dog uden at det lykkedes mig. Jeg beder denne Herre sige dette unge Fruentimmer fra mig, at jeg tilgiver hende hendes slette Opførsel imod mig og opfordrer hende til at omvende sig — hvis han vil være saa god.“

„Jeg tvivler ikke om, Nummer Otteogtyve,“ sagde Spørgeren, „at den Herre, De mener, ligesom vi alle, dybt føler Deres vel mente Ord. Vi ville ikke opholde Dem længer.“

„Mange Tak, Sir, jeg anbefaler mig, mine Herrer, og ønsker, at De og Deres Familier maa tilstaa Deres Synder og omvende Dem.“

Med disse Ord trak Nummer Otteogtyve sig tilbage efter at have vekslet et Blik med Uriah, som om de ved Hjælp af et eller andet Meddelelsesmiddel ikke vare aldeles fremmede for hinanden, og da Døren var bleven lukket efter ham, mumlede hele Gruppen noget om, at han var en højst agtbar Mand og et skønt Eksempel.

„Naa, Nummer Syvogtyve,“ sagde Creakle, som nu

kunde producere sin Mand alene, „er der noget, man kan gøre for Dem? Hvis saa er, saa sig det.“

„Jeg vilde ydmygst udbede mig Tilladelse,“ sagde Uriah med et Kast med sit ondskabsfulde Hoved, „til atter at skrive til min Moder.“

„Det skal der ikke være noget i Vejen for.“

„Mange Tak, Sir! Jeg er saa urolig for Moder. Jeg frygter for, at hun ikke er til at redde.“

En af de tilstedeværende var uforsigtig nok til at spørge: „Hvad fejler hun?“ Men straks lød et forarget „Tys!“

„Jeg mener hendes Sjæl,“ svarede Uriah. „Jeg vilde ønske, at Moder kunde komme i samme Tilstand som jeg. Jeg vilde aldrig være kommen i min nærværende Tilstand, hvis jeg ikke var bleven bragt hertil. Gid Moder var her. Det vilde være godt for alle, om de bleve satte fast og førte hertil.“

Denne Ytring vakte ublandet Tilfredshed, større Tilfredshed, tror jeg, end noget af det, der endnu var foregaaet.

„Førend jeg kom hertil,“ sagde Uriah og stjal sig til at kaste et Blik paa os, som om han vilde have knust den ydre Verden, hvortil vi hørte, hvis han havde kunnet, „var jeg hengiven til Daarskaber; men nu indser jeg mine Daarskaber. Der gaar megen Synd i Svang udenfor; der er megen Synd hos Moder. Der er ikke andet end Synd overalt — undtagen her.“

„De er aldeles forandret,“ sagde Creakle.

„Aah Gud, ja, Sir!“ udbrød denne haabefulde bodfærdige.

„Og De vilde ikke falde tilbage, hvis De kom ud?“

„Ak Gud, nej, Sir!“

„Godt!“ sagde Creakle. „Det er meget glædeligt. De har talt til Mr. Copperfield. Har De noget mere at sige ham?“

„De kendte mig, længe førend jeg kom hertil og blev forandret, Mr. Copperfield,“ sagde Uriah og saa paa mig; og et mere skurkagtigt Udtryk har jeg aldrig set, ikke en-

gang hos ham. „De kendte mig, da jeg, trods mine Daarskaber, var ydmyg blandt de stolte og sagtmodig blandt de heftige. De var selv heftig imod mig, Mr. Copperfield. Een Gang slog De mig i Ansigtet, husker De nok.“

Almindelig Medlidenhed. Fra alle Sider sender man mig vrede Blikke.

„Men jeg tilgiver Dem, Mr. Copperfield,“ sagde Uriah og gjorde sin tilgivende Natur til Genstand for den ugudeligste og frækkeste Sammenligning, som jeg ikke vil gentage. „Jeg tilgiver enhver. Det vilde sømme sig slet for mig at bære Nag. Jeg tilgiver Dem gerne og haaber, at De i Fremtiden vil tøjle Deres Lidenskaber. Jeg haaber, at Mr. W. og Miss W. og alle, der høre til den gudsforgaaede Kres, ville gaa i sig selv. De er bleven hjemsøgt af Sorg, og jeg haaber, at De vil have godt deraf; men De maatte hellere være kommen hertil, og det maatte baade Mr. og Miss W. med. Det bedste, jeg kan ønske Dem, Mr. Copperfield, og Dem alle, mine Herrer, er, at De maatte blive satte fast og optagne her. Naar jeg tænker paa mine tidligere Daarskaber og min nærværende Tilstand, føler jeg mig overbevist om, at det vilde være det bedste for Dem. Jeg beklager enhver, som ikke kommer hertil!“

Han sneg sig tilbage til sin Celle under et lille Bifaldskor, og baade Traddles og jeg følte os meget lettede, da han var bleven lukket inde.

Der var et karakteristisk Træk ved denne Anger, saa at jeg var nødt til at spørge om, hvad disse to Mennesker egentlig havde forbrudt, eftersom de vare her. Det syntes imidlertid at være det sidste, man havde noget at sige om. Jeg henvendte mig derfor til den ene af de to Arrestforvarere, af hvis hemmelige Minespil jeg sluttede, at de godt vidste, hvad hele denne Staahej var værd.

„Ved De,“ spurgte jeg, da vi gik ned ad Gangen, „hvilken Forbrydelse der var Nummer Syvogtyves sidste Daarskab?“

Svaret lød, at det var en Banksag.

„Et Bedrageri mod den engelske Bank?“ spurgte jeg.

„Ja, Sir, Bedrageri og Falsk. Han og nogle flere. Han anførte de andre. Det var en meget snedig Plan, og det gjaldt en stor Sum. Dommen lød paa Deportation paa Livstid. Nummer Syvogtyve var den fiffigste af hele Banden, og det var lige paa et hængende Haar, at han var sluppen fri; men Banken fik ham dog til sidst taget ved Vingebenet.“

„Kender De Nummer Otteogtyves Forbrydelse?“

„Nummer Otteogtyve,“ svarede Arrestforvareren i en dæmpet Tone og saa sig om, for at Creakle og de andre ikke skulde høre ham give saadanne utilbørlige Oplysninger om disse Dydsmønstre; „Nummer Otteogtyve — som ogsaa blev dømt til Deportation — havde faaet en Plads og stjal fra en ung Herre for en tre Hundrede Pund i Penge og Kostbarheder, Aftenen førend de skulde rejse udenlands. Jeg husker hans Sag saa godt, fordi han blev greben af en Dværg.“

„Af hvem?“

„Af et lille Fruentimmer. Jeg har glemt hendes Navn.“

„Det var vel ikke Mowcher?“

„Jo netop. Han havde undgaaet Politiet og var i Færd med at rejse til Amerika med en blond Paryk og falsk Skæg og i en saa fuldstændig Forklædning, som De aldrig har set i Deres livfødte Dage, da det lille Fruentimmer mødte ham paa Gaden, genkendte ham lige paa Stedet med sine skarpe Øjne, løb ind imellem Benene paa ham for at rive ham over Ende og hang fast ved ham som en Igle.“

„Bravo, Miss Mowcher!“ udbrød jeg.

„Ja, det vilde De have sagt, hvis De havde set hende under Forhøret staa paa en Stol mellem Vinduerne. Han rev hendes Ansigt til Blods og slog hende paa den mest brutale Maade, da hun greb ham; men hun slap ham ikke, førend han var bleven arresteret; ja hun havde et saadant Tag i ham, at Betjenten maatte rive dem fra hinanden.

Hun aflagde sit Vidnesbyrd, saa det var en Fornøjelse at høre, og fik megen Ros af Dommeren og blev fulgt hjem under Hurraraab. I Retten sagde hun, at hun paa Grund af det, hun vidste om ham, vilde have grebet ham ganske alene, om han saa havde været en Samson; og det tror jeg saamænd ogsaa, hun havde gjort!“

Det troede jeg med og højagtede Miss Mowcher derfor.

Vi havde nu set alt, hvad der var at se. Det vilde have været frugtesløst at forestille en Mand som den velvise Mr. Creakle, at Nummer Syvogtyve og Nummer Otteogtyve vare aldeles uforandrede og altid havde været, som de nu vare; at man netop kunde vente af saadanne hykleriske Skurke, at de vilde forstille sig, som de gjorde, paa et saadant Sted, fordi de, i det mindste lige saa godt som vi, vidste den Nytte, det vilde gøre dem, naar de bleve landsforviste; at det, kort sagt, var Humbug og Gøgl det hele. Vi overlod dem til deres System og dem selv og gik hjem, opfyldte af Forundring.

„Det er maaske godt, Traddles,“ sagde jeg, „at der bliver gjort saa megen Blæst som muligt af den Slags Bobler; des før briste de.“

„Det vil jeg haabe,“ svarede Traddles.

Fire og tredivte Kapitel.

Et Lys skinner paa min Vej.

Det var nu henved Juletid, og jeg havde været hjemme over to Maaneder. Jeg havde ofte set Agnes. Hvor stærkt det Bifald end var, som skænkedes mig af Publikum i Almindelighed, og hvor meget det end drev mig frem, saa gjorde dog det mindste rosende Ord af hende langt stærkere Indtryk paa mig.

I det mindste een Gang om Ugen og undertiden oftere

red jeg derover og tilbragte Aftenen der. Jeg red i Almindelighed tilbage om Natten; thi den gamle ulykkelige Følelse pinte mig nu altid — mest naar jeg forlod hende — og jeg vilde hellere være oppe og ude end gennemleve Fortiden i træt Vaagen eller smertelige Drømme. Jeg tilbragte største Delen af mangen fortvivlet Nat paa disse Rideture og genkaldte mig undervejs de Tanker, der havde sysselsat mig i min lange Fraværelse.

Eller om jeg sagde, at jeg lyttede til Genlyden af disse Tanker, vilde jeg bedre udtrykke Sandheden. De talte til mig fra det fjerne. Jeg havde skudt dem tilbage og resigneret taget mit Parti. Naar jeg læste det, jeg havde skrevet, for Agnes; naar jeg saa hendes lyttende Aasyn, rørte hende til Smil eller Taarer og hørte hende tale med saadan en Inderlighed og Alvor om de Fantasibilleder, som jeg oprullede for hende, da tænkte jeg paa, hvorledes min Lod kunde have været — men tænkte kun derpaa, saaledes som jeg, efter at jeg var bleven gift med Dora, havde tænkt paa, hvorledes jeg kunde have ønsket, at min Hustru skulde være.

Min Pligt imod Agnes, der elskede mig med en Kærlighed, som det vilde have været en syndig Egennytte at skræmme, og som jeg aldrig vilde kunne genoprette; min Overbevisning om, at jeg, som selv var Skyld i min Skæbne og havde opnaaet det, hvortil jeg havde sat hele min Hu, ikke havde Ret til at klage, men burde taale og lide — det var Indbegrebet af, hvad jeg følte og havde lært. Men jeg elskede hende, og nu blev det endog en Slags Trøst for mig uklart at kunne skimte en fjern Dag, da jeg frit kunde tilstaa det; da alt dette var forbi, og jeg kunde sige: „Agnes, saaledes var det, da jeg kom hjem, og nu er jeg gammel og har ikke elsket siden!“

Hun røbede ikke en eneste Gang nogen Forandring hos sig selv. Saaledes som hun altid havde været imod mig, var hun endnu — aldeles den samme.

Da Juletiden nu var kommen, uden at Agnes havde

aabenbaret noget for mig, begyndte jeg at tynges af en Tvivl, der flere Gange var opstaaet hos mig om, hvorvidt hun var kommen til en saadan Indsigt i min Sjælstilstand, at den holdt hende tilbage af Frygt for at volde mig Smerte. Var det Tilfældet, da var mit Offer intet, da var min simpleste Pligt imod hende uopfyldt, da gjorde jeg hver Time, hvad jeg netop havde frygtet for at gøre. Jeg besluttede at fjerne enhver Tvivl og, hvis der var en saadan Skranke imellem os, da straks at nedbryde den uden at vakle.

Det var — hvor god Grund har jeg ikke til at huske det! — en kold, barsk Vinterdag. Nogle Timer i Forvejen var der faldet Sne, og den laa ikke dyb, men haardt frossen paa Jorden. Ude paa Søen neden for mit Vindue blæste det skarpt fra Nord. Jeg havde tænkt paa, hvorledes Blæsten fejede hen over Sneørkenerne paa Bjærgene i Sveits, der nu vare utilgængelige for enhver menneskelig Fod, og havde grublet over, hvilke der vare mest øde, enten hine ubeboede Egne eller det ensomme Hav.

„Skal du ud og ride i Dag, Trot?“ spurgte min Tante, idet hun stak Hovedet ind ad Døren.

„Ja, jeg vil over til Canterbury. Det er et rask Vejr i Dag til at ride i.“

„Jeg vil haabe, at din Hest er af samme Mening,“ sagde min Tante; „men for Øjeblikket staar den der uden for Døren og hænger med Hovedet og Ørene, som om den foretrak sin Stald.“

„Den bliver nok snart livlig!“ sagde jeg.

„I ethvert Tilfælde vil dens Herre have godt af Ride-turen,“ svarede min Tante og saa paa Papirerne paa mit Bord. „Ak, Barn! Du tilbringer mange Timer her! Da jeg læste Bøger, tænkte jeg mindst paa, hvilket Arbejde det er at skrive dem.“

„Det kan undertiden være Arbejde nok at læse dem,“ svarede jeg; „og det har ogsaa sine Tillokkelser at skrive dem, Tante.“

„Aa ja,“ sagde min Tante. „Ærgerrighed, Trang til

Bifald, Deltagelse og meget andet, kan jeg tænke. Naa, se saa at komme af Sted!“

„Ved De mere,“ sagde jeg og stillede mig rolig foran hende, „om Agnes's Forelskelse, som De talte om?“

Hun saa lidt paa mig, førend hun svarede.

„Ja, det tror jeg nok, Trot.“

„Er De bleven styrket i Deres Mening?“ spurgte jeg.

„Ja, det tror jeg nok, Trot.“

Hun saa saa vist paa mig med en Slags Tvivl eller Medlidenhed eller Uro i sin Kærlighed, at jeg tog mig sammen for at vise hende et fuldkommen glad Ansigt.

„Og hvad mere er, Trot —“ sagde min Tante.

„Naa?“

„Jeg tror, at Agnes snart bliver gift.“

„Gud velsigne hende!“ sagde jeg muntert.

„Gud velsigne hende og hendes Mand med!“

Jeg gentog dette Ønske, tog Afsked med min Tante, gik rask ned ad Trappen, satte mig op paa Hesten og red bort.

Der var større Grund end nogen Sinde før til at gøre, hvad jeg havde besluttet.

Jeg traf Agnes ene. Smaapigerne vare gaaede hjem, og hun sad alene ved Kaminen og læste. Da hun saa mig træde ind, lagde hun Bogen bort, tog sin Arbejdskurv og satte sig i en af de gammeldags Vinduesfordybninger.

Jeg satte mig ved Siden af hende, og vi talte om mit Arbejde, naar det blev færdigt, og hvor langt jeg var kommen med det siden mit sidste Besøg. Agnes var meget livlig og spaaede leende, at jeg vilde blive alt for berømt, til at man mere kunde tale med mig om saadanne Ting.

„Og derfor nytter jeg, som De ser, Øjeblikket saa meget som muligt, og taler med Dem, medens jeg kan.“

Medens jeg iagttog hendes skønne Ansigt, der bøjede sig over hendes Arbejde, løftede hun sine milde, klare Øjne i Vejret og saa, at jeg iagttog hende.

„De er saa tankefuld i Dag, Trotwood!“

„Skal jeg sige Dem hvorfor, Agnes? Det er derfor, jeg er kommen.“

Hun lagde sit Arbejde fra sig, som hun plejede at gøre, naar vi talte alvorlig om noget, og skænkede mig sin hele Opmærksomhed.

„Kære Agnes, tvivler De om, at jeg mener Dem det ærlig?“

„Nej!“ svarede hun med et forbavset Blik.

„Tvivler De om, at jeg er, hvad jeg altid har været for Dem?“

„Nej!“ svarede hun ligesom før.

„Husker De, at jeg, da jeg var kommen hjem, søgte at skildre Dem, i hvor stor Taknemmelighedsgæld jeg stod til Dem, og hvor varmt jeg følte for Dem?“

„Det husker jeg meget godt,“ svarede hun blidt.

„De har en Hemmelighed, Agnes. Lad mig dele den!“

Hun slog Øjnene ned og skælvede.

„Det kunde næppe være undgaaet min Opmærksomhed, selv om jeg ikke havde hørt det — skønt underlig nok af andre Læber end Deres, Agnes — at der er en, hvem De har skænket Deres Kærlighed. Lad mig ikke staa udenfor, hvad der staar i saa nær Forbindelse med Deres Lykke! Kan De stole paa mig, som De siger, og som jeg ved, De kan, saa lad mig være Deres Ven, Deres Broder i denne Sag fremfor nogen anden.“

Med et bønfaldende, næsten bebrejdende Blik rejste hun sig fra Vinduet, ilede med Hænderne for Ansigtet hen over Gulvet, som om hun ikke vidste, hvor hun skulde hen, og brast i en hjerteskærende Graad. Og dog vakte den noget inden i mig, der bragte mit Hjerte en Forjættelse. Uden at jeg vidste hvorfor, forenede disse Taarer sig med det stille, vemodige Smil, der var saa rodfæstet i min Hukommelse, og gennembævede mig mere med Haab end med Frygt eller Sorg.

„Agnes! Søster! Kæreste! Hvad har jeg gjort?“

„Lad mig gaa, Trotwood. Jeg er ikke rask. Jeg er

ikke mig selv. Jeg skal tale med Dem siden — en anden Gang. Jeg skal skrive til Dem. Tal ikke til mig nu, aa nej, aa nej!“

Jeg søgte at genkalde mig, hvad hun ved en tidligere Lejlighed havde sagt om, at hendes Kærlighed ikke trængte til Gengæld. Det var, som om jeg skulde gennemsøge en hel Verden i et Øjeblik.

„Agnes, jeg kan ikke udholde at se Dem saaledes og tro, at jeg er Skyld deri. Kære Pige, kærere end alt andet i Livet, er De ulykkelig, saa lad mig dele Deres Sorg. Trænger De til Raad eller Hjælp, saa lad mig søge at raade og hjælpe Dem. Har De en Byrde paa Deres Hjerte, saa lad mig søge at lette den. For hvem lever jeg nu, Agnes, naar det ikke er for Dem?“

„O skaan mig! Jeg er ikke mig selv! En anden Gang!“ var alt, hvad jeg kunde skelne.

Var det min Egenkærlighed, som ledede mig paa Afveje? Eller havde det Glimt af Haab, der var vaagnet hos mig, aabnet mig Udsigt til noget, som jeg ikke havde vovet at tænke paa?

„Jeg maa tale. Jeg kan ikke lade Dem forlade mig saaledes! For Himlens Skyld, Agnes, lad os ikke misforstaa hinanden efter disse mange Aar og alt, hvad der er kommet og gaaet med dem! Jeg maa tale tydelig. Nærer De nogen hemmelig Tanke om, at jeg kunde være misundelig paa den Lykke, De vil bortskænke; at jeg ikke kunde afstaa den til en Beskytter, der staar Dem nærmere, og som De selv har valgt; at jeg ikke i Afstand kunde glæde mig ved at være Vidne til Deres Lykke, saa forjag den; thi jeg fortjener den ikke; jeg har ikke lidt helt forgæves. De har ikke helt forgæves været min Lærerinde. Der ligger ingen Egenkærlighed til Grund for det, jeg føler for Dem!“

Hun var nu bleven rolig. Kort efter vendte hun sit blege Ansigt hen mod mig og sagde med dæmpet, nu og da afbrudt, men meget tydelig Røst:

„Jeg skylder Deres rene Venskab for mig, Trotwood —

som jeg ikke i mindste Maade tvivler om — at sige Dem, at De tager fejl. Mere kan jeg ikke gøre. Naar jeg undertiden i Aarenes Løb har trængt til Raad og Hjælp, har jeg fundet dem. Har jeg undertiden været ulykkelig, saa har jeg overvundet denne Følelse. Har jeg nogen Sinde haft en Hemmelighed, er den — ikke ny og — ikke, hvad De tror. Jeg kan ikke aabenbare den eller dele den med nogen. Den har længe været min egen og maa vedblive at være min egen.“

„Agnes! Bliv! et Øjeblik!“

Hun vilde gaa, men jeg standsede hende. Jeg slyngede min Arm om hendes Liv. „I Aarenes Løb!“ „Den er ikke ny!“ Ny Tanker og Forhaabninger hvirvlede sig gennem min Sjæl, og hele mit Liv begyndte at skifte Farve.

„Kæreste Agnes! Jeg ærer og agter Dem saa højt — — jeg elsker Dem saa inderlig! Da jeg kom i Dag, troede jeg, at intet kunde have fravristet mig denne Tilstaaelse. Jeg troede at kunne have gemt den hele vort Liv igennem, til vi vare blevne gamle. Men, Agnes, har jeg virkelig et nyfødt Haab om, at jeg nogen Sinde vil kunne kalde Dem noget mere end Søster, noget helt andet end Søster?“

Taarerne strømmede ned ad hendes Kinder; men de lignede ikke de Taarer, hun nylig havde fældet, og jeg saa mit Haab lysne i dem.

„Agnes, De som altid har været min Ledestjerne og bedste Støtte! Havde De tænkt mere paa Dem selv og mindre paa mig, da vi her voksede op sammen, tror jeg ikke, at min Tanke nogen Sinde havde vendt sig fra Dem. Men De var saa meget bedre end jeg, saa nødvendig for mig under alle mine ungdommelige Forhaabninger og Skuffelser, at det blev mig til en anden Natur at have Dem at betro mig til og stole paa i et og alt, og derved fortrængtes for en Tid min oprindelige og bedre Natur: at elske Dem, som jeg gør!“

Endnu randt hendes Taarer, dog ikke af Sorg, men af Glæde! Og mine Arme omslyngede hende, som de aldrig

havde gjort, og som jeg aldrig havde troet, at de nogen Sinde skulde.

„Da jeg elskede Dora — ømt, Agnes, som De ved —“

„Ja!“ udbrød hun med Inderlighed. „Jeg er glad ved at vide det!“

„Da jeg elskede hende — selv da vilde min Kærlighed have manglet noget uden Deres Deltagelse. Jeg havde den, og den blev fuldkommen. Og da jeg mistede hende, hvad vilde jeg da have været uden Dem?“

Tæt sluttet i mine Arme, nærmere ved mit Hjerte, og medens hendes skælvende Haand hvilede paa min Skulder, straalede hendes søde Øjne mig i Møde gennem hendes Taarer.

„Da jeg rejste bort, kære Agnes, elskede jeg Dem. Medens jeg var borte, elskede jeg Dem. Jeg vendte tilbage og elskede Dem!“

Og nu søgte jeg at skildre hende den Kamp, jeg havde stridt, og den Beslutning, hvortil jeg var kommen. Jeg søgte at aabne mit Hjerte fuldstændig for hende. Jeg søgte at vise hende, hvorledes jeg havde haabet at være kommen til en bedre Forstaaelse af mig selv og af hende; hvorledes jeg havde sat mig for med Resignation at finde mig i det, som denne bedre Forstaaelse førte med sig, og hvorledes jeg endog i Dag var kommen tro mod dette Forsæt. Elskede hun mig saaledes, sagde jeg, at hun vilde tage mig til Ægtefælle, kunde det kun være paa Grund af min trofaste Kærlighed til hende og de Sorger, under hvilke den var modnet til det, den var, og derfor var det, at jeg havde aabenbaret hende den. Og selv fra dine trofaste Øjne, min Agnes, skuede i dette Øjeblik min Barnekones Aand paa mig og sagde, at det var godt, og vakte gennem dig de ømmeste Minder om den Blomst, der var visnet i sin fulde Flor.

„Jeg er saa lykkelig, Trotwood — mit Hjerte er saa overfyldt — men eet maa jeg dog sige.“

„Og det er, kæreste?“

Hun lagde sin blide Haand paa min Skulder og saa mig rolig i Ansigtet.

„Ved du endnu ikke, hvad det er?“

„Jeg er bange for at gruble derover. Sig mig det, min elskede!“

„Jeg har elsket dig hele mit Liv!“

Og vi vare lykkelige, saa lykkelige! Vi græd ikke over de Prøvelser, gennem hvilke vi vare blevne det, men af Henrykkelse over at være det og nu aldrig mere at skulle skilles!

Vi vandrede den Vinteraften sammen omkring paa Markerne, og den salige Ro i os syntes at blive delt af den frostklare Luft. De tidlige Stjerner begyndte at skinne, mens vi endnu vare ude, og idet vi saa op til dem, takkede vi Gud, fordi han havde ført os til denne Fred.

Vi stod sammen i det samme gammeldags Vindue, mens Maanen skinnede, Agnes med sine milde Øjne hævede op mod den, og jeg følgende hendes Blik. Jeg saa da en milelang Landevej for mig, og hen ad den vandrede træt og mødig en pjaltet Dreng, forstødt og forsømt, der engang skulde komme til at kalde det Hjerte sit, der nu slog imod mit.

Det var næsten Spisetid næste Dag, da vi fremstillede os for min Tante. Hun var, sagde Peggotty, oppe i mit Arbejdsværelse, som det var hendes Stolthed altid at holde i Orden til at modtage mig. Vi fandt hende siddende ved Kaminen med sine Briller paa Næsen.

„Men min Gud,“ sagde min Tante og stirrede gennem Tusmørket, „hvem er det, du har bragt med?“

„Agnes,“ sagde jeg.

Da vi havde aftalt ikke for det første at røbe noget, blev min Tante ikke lidt urolig. Hun kastede et forhaabningsfuldt Blik paa mig, da jeg sagde „Agnes“, men da hun saa, at jeg havde mit sædvanlige Udseende, tog hun sine Briller af.

Ikke des mindre bød hun Agnes hjertelig velkommen,

og snart sad vi ved Middagsbordet nede i den oplyste Dagligstue. Min Tante satte sine Briller flere Gange paa for atter at se paa mig, men tog dem lige saa ofte skuffet af igen og gned sig paa Næsen med dem til stor Forskrækkelse for Dick, som vidste, at dette var et slemt Tegn.

„Det er sandt, Tante," sagde jeg efter Bordet, „jeg har talt til Agnes om det, De fortalte mig."

„Saa, Trot," sagde min Tante og blev purpurrød, „har du gjort Uret og brudt dit Løfte."

„De er dog vel ikke vred, Tante? Jeg er vis paa, at De ikke vil være det, naar De hører, at Agnes ikke nærer nogen ulykkelig Kærlighed."

„Sliddersladder!" sagde min Tante.

Da min Tante lod til at være vred, fandt jeg det bedst at gøre kort Proces. Jeg tog Agnes om Livet og førte hende hen bag Ryggen af min Tantes Stol, og vi bukkede os ned over hende. Hun tilkastede os kun et eneste Blik gennem sine Briller, slog Hænderne sammen og fik et hysterisk Anfald for første og sidste Gang i al den Tid, jeg havde kendt hende.

Anfaldet bragte Peggotty op; men aldrig saa snart var min Tante kommen til sig selv igen, før hun for løs paa Peggotty, kaldte hende en gammel Tosse og knugede hende af al Magt. Derpaa knugede hun Dick, og saa fortalte hun dem hvorfor, og der blev almindelig Glæde.

Jeg kunde ikke finde ud af, om min Tante i sin sidste, korte Samtale med mig havde gjort sig skyldig i et fromt Bedrageri eller virkelig havde taget fejl af min Sjælstilstand. Det var mere end nok, sagde hun, at hun havde fortalt mig, at Agnes skulde giftes, og jeg vidste bedre end nogen anden, hvor sandt det var.

Fjorten Dage efter havde vi Bryllup. Traddles og Sofie og Dr. og Mrs. Strong vare de eneste Vidner ved vor stille Vielse. Vi forlod dem fuld af Glæde og kørte bort sammen. Sluttet i min Favn holdt jeg Kilden til enhver ædel Stræben, der nogen Sinde havde opfyldt mig,

mit andet Jeg, mit Livs Alt, min egen velsignede Hustru, som jeg elskede med en Kærlighed, der var grundet paa en Klippe!

„Elskede Mand!“ sagde Agnes. „Nu, da jeg tør give dig dette Navn, har jeg endnu een Ting at fortælle dig.“

„Fortæl, kære!“

„Det skriver sig fra den Nat, da Dora døde. Hun sendte Bud efter mig.“

„Ja.“

„Hun sagde, at hun efterlod mig noget. Kan du gætte, hvad det var?“

Jeg troede at kunne gætte det. Jeg drog den Hustru, der havde elsket mig saa længe, tættere ind til mig.

„Hun sagde, at hun havde en sidste Bøn til mig, og efterlod mig et sidste, helligt Hverv.“

„Og det var?“

„At kun jeg vilde indtage denne tomme Plads.“

Og Agnes lagde sit Hoved paa mit Bryst og græd, og jeg græd med, skønt vi bægge vare saa lykkelige.

Fem og tredivte Kapitel.

Et Besøg.

Jeg er næsten færdig med, hvad jeg har at fortælle; men der rager dog endnu en Hændelse frem i min Hukommelse, hvorved den ofte dvæler med Fryd, og uden hvilken der vilde mangle een Traad i den Væv, jeg har spundet.

Jeg var vokset i Anseelse og Velstand, min huslige Lykke var fuldkommen, jeg havde været gift i ti lykkelige Aar. Medens Agnes og jeg en Foraarsaften sad ved Kaminen i vort Hus i London, og tre af vore Børn legede i

Stuen, sagde man mig, at en fremmed ønskede at tale med mig.

Han var bleven spurgt, om han var kommen i et Forretningsærinde, men havde sagt nej; han var kommen for at have den Glæde at se mig og var kommen langvejs fra. Det var en gammel Mand, sagde min Tjener, og han saa ud til at være Landmand.

Da dette klang noget gaadefuldt for Børnene og desuden lignede Begyndelsen af et Yndlingseventyr, som Agnes plejede at fortælle dem om en ondskabsfuld gammel Trold, som hader alle Mennesker og kommer ind, indhyllet i en Kappe, vakte det et helt Røre. En af vore Drenge lagde sit Hoved i Moderens Skød for at skjule sig, og lille Agnes — vort ældste Barn — lod sin Dukke blive liggende paa en Stol og stak sin rige Fylde af gyldne Lokker frem mellem Vinduesgardinerne for at se, hvad det vilde blive til.

„Lad ham komme herind!“

Kort efter kom en kraftig, graahaaret gammel Mand ind, men standsede lidt i den mørke Døraabning. Tiltrukken af hans Ydre var lille Agnes løben hen for at føre ham nærmere, og jeg havde endnu ikke rigtig set hans Ansigt, da min Hustru sprang op og med glad bevæget Stemme raabte til mig, at det var Mr. Peggotty!

Ja, det var Mr. Peggotty, nu en Olding, men en rødmusset, sund, rask Olding. Da vor første Bevægelse havde lagt sig, og han sad foran Kaminen med Børnene paa sine Knæ, og Ilden skinnede paa hans Ansigt, forekom han mig at være baade den kraftigste og den smukkeste gamle Mand, jeg nogen Sinde havde set.

„Master Davy,“ sagde han, og det gamle Navn i den gamle Tone klang saa naturlig i mit Øre! „Det er en glædelig Stund, da jeg ser Dem igen med Deres egen, trofaste Kone!“

„Ja i Sandhed en glædelig Stund, gamle Ven!“

„Og disse hersens nysselige Smaafolk. At se paa disse hersens Blomster! Ja, Master Davy, De var ikke

højere end den mindste af dem, da jeg første Gang saa Dem. Og Mille var heller ikke større, og vor stakkels Dreng var kun en Dreng dengang.“

„Tiden har forandret mig mere, end den har forandret Dem,“ sagde jeg. „Men lad disse Smaatrolde komme i Seng, og da intet andet Tag i England end dette maa huse Dem, saa sig mig, hvor jeg skal sende Bud efter Deres Tøj — jeg gad vide, om den gamle sorte Pose, der har været saa vidt omkring, er der imellem — og saa ville vi ved et Glas Yarmouth Grog høre om Deres Oplevelser i de ti Aar.“

„Er De alene?“ spurgte Agnes.

„Ja, Frue,“ sagde han og kyssede hendes Haand, „ganske alene.“

Vi satte ham imellem os og vidste ikke alt det gode, vi vilde gøre ham, og da jeg begyndte at lytte til hans gamle, velkendte Stemme, kunde jeg have indbildt mig, at han endnu drog om paa sin lange Rejse for at opsøge sin elskede Søsterdatter.

„Det er en urimelig Mængde Vand at sejle hen over,“ sagde Mr. Peggotty, „og jeg kan kun blive her fire Uger. Men Vandet falder mig saa naturlig, især naar det er Saltvand, og mine Venner har jeg kær, og nu er jeg her — naa, nu taler jeg nok paa Vers,“ tilføjede Mr. Peggotty, forbavset over denne Opdagelse, „det var egentlig ikke min Hensigt.“

„Vil De allerede saa snart rejse de mange Tusinde Mile tilbage?“ spurgte Agnes.

„Ja, Frue,“ svarede han. „Jeg lovede Mille det, førend jeg forlod hende. Jeg bliver ikke yngre med Aarene, ser De, og var jeg ikke sejlet nu, havde jeg rimeligvis aldrig gjort det. Og jeg har altid tænkt, at jeg maatte besøge Master Davy og Dem i Deres lykkelige Ægteskab, førend jeg blev alt for gammel.“

Han lod sine Øjne hvile paa os, som om han ikke kunde se sig mæt paa os, og Agnes strøg smilende et Par

af hans graa Lokker til Side, for at han bedre kunde tage os i Øjesyn.

„Men fortæl os nu alting," sagde jeg, „om hvorledes det er gaaet Dem."

„Det er snart fortalt, Master Davy. Det er aldrig gaaet os ilde, men altid gaaet os godt. Vi have stadig haft Lykken med os. Vi have arbejdet efter Pligt og Skyldighed og maaske ogsaa døjet lidt ondt i Begyndelsen, men altid have vi dog haft Lykken med os. Vore Faar og vort Kvæg trivedes, og nu have vi det saa godt, som man kan ønske det. Der har været en sand Velsignelse over os, og alt er lykkedes for os, det vil sige til syvende og sidst. Gik det ikke den ene Dag, saa gik det den næste og saa fremdeles."

„Og Mille?" sagde Agnes og jeg paa en Gang.

„Mille," sagde han, „ja efter at De havde forladt hende, Frue — og jeg har aldrig hørt hende læse sin Aftenbøn paa den anden Side af Sejldugs-Skillerummet, efter at vi havde fæstet Bo i Skoven, uden at høre Deres Navn — og efter at hun og jeg havde tabt Master Davy af Syne den Aften — var hun i Begyndelsen saa modfalden, at hvis hun dengang havde vidst, hvad Master Davy saa kærligt og tænksomt holdt skjult for os, var hun efter min Mening falden hel sammen. Men der var nogle stakkels Folk om Bord, som havde Sygdom iblandt sig, og dem tog hun sig af, og saa var der Børnene, vi havde med, og dem passede hun ogsaa, og derved kom hun til at gøre Gavn, og det hjalp hende."

„Naar fik hun det først at vide?" spurgte jeg.

„Jeg skjulte det næsten et helt Aar for hende, efter at jeg havde faaet det at vide. Vi boede dengang paa et ensomt Sted, men mellem de dejligste Træer, og Roserne dækkede vor Hytte helt op til Taget. Medens jeg nu en Dag var ude ved mit Arbejde paa Marken, kom der en rejsende fra Norfolk herhjemme, og vi bød ham naturligvis indenfor og gav ham at spise og drikke og gjorde for

ham, hvad vi kunde. Saaledes er det Skik overalt i Kolonien. Han havde en gammel Avis med, og i den stod der noget om Stormen. Paa den Maade var det, at hun fik det at vide. Da jeg kom hjem om Aftenen, mærkede jeg, at hun vidste det.“

Han dæmpede sin Stemme, da han sagde disse Ord, og den Alvor, som jeg huskede saa godt, udbredte sig over hans Ansigt.

„Gjorde det stærkt Indtryk paa hende?“ spurgte vi.

„Ja, i meget lang Tid,“ sagde han og rystede paa Hovedet, „om ikke lige til dette Øjeblik. Men jeg tror, hun har haft godt af Ensomheden. Og hun havde en Del at gøre med at passe Fjerkræet og lignende, og det optog hende, og hun kom ud over det. Jeg gad vide, Master Davy, om De kunde kende min Mille, hvis De nu fik hende at se.“

„Har hun da forandret sig saa meget?“

„Det ved jeg ikke. Jeg ser hende hver Dag og ved det ikke, men somme Tider synes det mig. En slank Skikkelse, noget mager; blide, sorgfulde, blaa Øjne; et fint Ansigt; et smukt Hoved, bøjet en Smule forover; en sagte Stemme og et stilfærdigt, næsten frygtsomt Væsen. Saadan er Mille!“

Vi iagttog ham stiltiende, medens han stadig sad og saa ind i Ilden.

„Nogle tro,“ sagde han, „at hun har haft en ulykkelig Kærlighed, andre, at hendes Kæreste er død. Ingen kender den rigtige Sammenhæng. Hun kunde mange Gange have gjort et godt Parti; men, „Morbroder,“ siger hun, „det er forbi for stedse.“ Munter, naar hun er ene med mig, tilbageholden, naar andre ere til Stede, rede til at gaa, saa langt det skal være, for at undervise et Barn, pleje en syg eller for at vise en ung Pige en Villighed ved hendes Bryllup, venlig og kærlig mod sin Morbroder; taalmodig; afholdt af unge og gamle; søgt af alle, hvem Verden gaar imod. Saadan er Mille!“

Han for med Haanden hen over sit Ansigt og saa med et halvt undertrykt Suk op fra Ilden.

„Er Martha endnu hos Dem?“

„Martha blev gift i det andet Aar. En ung Bondeknøs, som kom forbi os paa sin Vej til Markedet med sin Husbonds Vogn — en Rejse paa over hundrede Mile frem og tilbage — friede til hende — der er trang Tid paa Fruentimmer derovre — og vilde, at de to skulde sætte Bo paa egen Haand i Skoven. Hun bad mig fortælle ham hendes sande Historie, og det gjorde jeg, og saa bleve de gifte og bo nu paa et Sted, hvor der ikke findes andre Mennesker i en Omkres af hundrede Mile.“

„Og Mrs. Gummidge?“ spurgte jeg.

Det var en heldig Streng, jeg rørte ved; thi Mr. Peggotty brast i en Skoggerlatter og gned sig op og ned ad Benene, saaledes som han havde haft for Skik, naar han ret gottede sig i den gamle Baad.

„Ja, hvad giver De mig for det!“ sagde han. „Der var ogsaa en, som friede til hende. Brandstage mig, om ikke en Skibskok, der havde givet sig til at være Kolonist, friede til hende, det er den rene Sandhed!“

Jeg havde aldrig set Agnes le saaledes. Denne pludselige Henrykkelse hos Mr. Peggotty morede hende saa meget, at hun ikke kunde holde op at le, og jo mere hun lo, des mere fik hun mig til at le, og des større blev Mr. Peggottys Henrykkelse, og des mere gned han sine Ben.

„Men hvad sagde Mrs. Gummidge?“ spurgte jeg, da jeg var bleven alvorlig nok dertil.

„Nu skal De bare høre. I Stedet for at sige: „Mange Tak, De er alt for artig, men jeg har ikke i Sinde at gøre nogen Forandring paa min gamle Alder,“ tog hun en Vandspand, der stod ved Siden af hende og gav den ulykkelige Skibskok en saadan Skylle over Hovedet, at han gav sig til at raabe om Hjælp, og jeg maatte befri ham.“

Mr. Peggotty brast paa ny i en voldsom Skoggerlatter, og Agnes og jeg holdt ham med Selskab.

„Men det maa jeg sige om den gode, gamle Sjæl," tilføjede han, idet han tørrede sit Ansigt, efter at vi havde let os ganske trætte, „hun har været alt det imod os, hun lovede at ville være, og mere til. Det er det villigste, trofasteste, hjælpsomste Menneske, der nogen Sinde har været til. Ikke en eneste Minut har jeg set hende hænge med Næbbet, ikke engang da vi stod som vildfremmede i Kolonien, og alt var nyt for os. Og at tænke paa den gamle, det er noget, kan jeg forsikre Dem, som hun ikke har gjort en eneste Gang, siden hun forlod England!"

„Og nu endelig Micawber," sagde jeg. „Han har betalt alt, hvad han skyldte her, og vi kunne derfor tage det for givet, at det gaar ham godt. Men hvad er det sidste nyt om ham?"

Mr. Peggotty stak smilende sin Haand i sin Brystlomme og fremtog en sammenfoldet Pakke Papirer, hvoraf han tog en lille, underlig Avis ud.

„De maa vide, Master Davy, at da vi nu staa os saa godt, have vi forladt Skoven og bosat os i Port Middlebay Harbour, hvor der er, hvad vi kalde en By."

„Boede Micawber i Skoven tæt ved Dem?" spurgte jeg.

„Ih, ja vist," svarede Mr. Peggotty, „og han sled i det, saa det havde Skik. Man kunde ikke ønske sig en flinkere Arbejder. Tit og mange Gange har jeg set hans skallede Hoved svede saaledes i Solen, at jeg næsten troede, at det skulde smelte. Men nu er han Fredsdommer."

Mr. Peggotty pegede paa en Artikel i Avisen „Port Middlebays Tidende", hvoraf jeg oplæste følgende:

„☞ Festmaaltidet til Ære for vor udmærkede Medborger **Wilkins Micawber, Esquire,** Fredsdommer i Port Middlebay Distrikt, holdtes i Gaar i Hotellets store Sal, der var propfuld. Man regner, at ikke færre end syv og fyrretyve Personer sad til Bords paa een Gang, foruden Selskabet ude paa Gangen og paa Trappen. Alt, hvad Port Middlebay ejer af Skønhed, Elegance og Intelligens, havde indfundet sig for at hædre en saa højt agtet, saa talentfuld og saa almenyndet Mand. Doktor Mell,

Lærer ved den koloniale Latinskole, Salem-House i Port Middlebay, præsiderede, og paa hans højre Side sad Hædersgæsten. Efter at Dugen var tagen af Bordet, blev Nationalsangen afsungen og udførtes overordentlig skønt. Det var ikke vanskeligt at skelne den begavede Dilettant **Wilkins Micawber, Esquire, juniors** klokkerene Toner. Derpaa udbragtes de sædvanlige loyale og patriotiske Skaaler, som modtoges med Begejstring, hvorpaa Dr. Mell holdt en stemningsfuld Tale for: „Vor højt ærede Gæst, vor Stads Prydelse“ og sluttede med at sige: „Gid han aldrig forlade os, undtagen for at faa det bedre, og gid det stedse gaa ham saa vel iblandt os, at han aldrig kan finde noget bedre!“ De Bifaldsraab, hvormed denne Skaal modtoges, trodse enhver Beskrivelse. Atter og atter steg og faldt de som Oceanets Vover. Omsider blev alt tyst, og **Wilkins Micawber, Esquire,** stod op for at aflægge sin Tak. Langt være det fra os, med de forholdsvis ufuldkomne Hjælpemidler, der for Tiden staa til vort Etablissements Raadighed, at forsøge paa at følge vor udmærkede Medborger gennem de let henflydende Perioder i hans afrundede og pyntelige Foredrag! Det maa være nok at sige, at det var et Mesterstykke af Veltalenhed, og at navnlig de Steder, hvor han særlig gennemgik sin egen glimrende Løbebane til dens Kilde og advarede den yngre Del af sine Tilhørere mod at paadrage sig pekuniære Forpligtelser, som man ikke er i Stand til at opfylde, bragte en Taare i selv det mandigste Øje. De øvrige Skaaler vare for **Doktor Mell, Mrs. Micawber** — som takkede ved en yndefuld Hovedbøjning fra sin Plads ved Sidedøren, hvor en blendende Kres af Skønheder sad ophøjet paa Stole for paa en Gang at være Vidne til Festligheden og forskønne den ved deres Nærværelse — **Mrs. Ridger Begs** — tidligere Micawber — **Mrs. Mell, Wilkins Micawber, Esquire, junior** — som fremkaldte Forsamlingens hjertelige Latter ved den humoristiske Bemærkning, at han ikke saa sig i Stand til at udtrykke sin Tak i en Tale, men med Forsamlingens Tilladelse vilde gøre det i en Sang — **Mrs. Micawbers Familie** — der, som det er overflødigt at sige, er velkendt i Moderlandet — o. s. v. o. s. v. o. s. v. Efter at den alvorlige Del af Festen var forbi, fjernedes, ligesom ved et Trylleslag, Bordene, for at Dansen kunde begynde. Blandt **Terpsikores** Dyrkere, som morede sig, lige til Solen mindede om at bryde op, lagde man især Mærke til Wilkins Micawber, Esquire, junior, og den elskværdige, talentfulde Miss Helene, Doktor Mells fjerde Datter.“

Medens jeg endnu sad og saa paa Doktor Mells Navn og glædede mig ved at opdage den fordums forsultne Time-

lærer Mell i saa lykkelige Omstændigheder, pegede Mr. Peggotty paa et andet Sted i Avisen, hvor mine Øjne faldt paa mit eget Navn, og jeg læste da:

„Til David Copperfield, Esquire,
den udmærkede Forfatter.

Højstærede!

Aar ere henrundne, siden jeg havde Lejlighed til med egne Øjne at beskue de Træk, der nu i Fantasien ere saa velkendte for en stor Del af den civiliserede Verden.

Dog, Sir, skønt Omstændigheder, som jeg ikke har været Herre over, have fjernet mig fra min Ungdomsvens og Ledsagers personlige Omgang, saa har jeg dog i Tankerne fulgt ham paa hans høje Flugt. Og

Skønt vrede Bølger mellem os sig taarned'

(Burns), har jeg dog heller ikke været udelukket fra Delagtighed i de aandelige Nydelser, som han har beredt os.

Derfor, Højstærede, kan jeg ikke lade et Individ, som vi gensidig ære og agte, forlade dette Sted, uden at nytte denne offentlige Lejlighed til paa egne og, tør jeg vel tilføje, paa Port Middlebays samtlige Indbyggeres Vegne at takke Dem for de fornøjelige Timer, De har skaffet os.

Bliv saaledes ved! De er ikke ukendt her, De er ikke upaaskønnet. Deres fjerne Venner ere ikke blinde for det ophøjede og skønne. Styr kun dristig videre paa Deres Ørneflugt! For Port Middlebays Indbyggere vil det altid være en sjælden Fryd, en rig og frugtbringende Nydelse at være Vidne til Deres Triumfer!

Blandt de Øjne, som fra denne Del af Jordkloden hæve sig op til Dem, vil stedse, saa længe det har Liv og Lys, findes

Det

Øje,

Som tilhører

Wilkins Micawber,
Fredsdommer."

Ved at gennemløbe det øvrige af Avisens Indhold, saa jeg, at Micawber var en flittig og agtet Korrespondent for dette Blad. I det samme Nummer fandtes et andet Brev fra ham om en Bro; der stod en Bekendtgørelse om en Samling af lignende Breve fra ham, som om kort Tid vilde udkomme i et sirligt Bind „med betydelige Tillæg“, og, tager jeg ikke meget fejl, var den ledende Artikel ogsaa af ham.

Vi talte meget om Micawber i den Tid, Mr. Peggotty boede hos os. Han blev i vort Hus under hele sit Ophold, og hans Søster og min Tante kom til London for at se ham. Agnes og jeg tog Afsked med ham om Bord, da han sejlede, og vi skulle ikke mere tage Afsked med ham paa denne Jord.

Men førend han rejste, tog han mig med til Yarmouth for at se en lille Mindesten, jeg havde ladet sætte over Ham paa Kirkegaarden. Medens jeg efter hans Ønske afskrev den simple Indskrift til ham, saa jeg ham bukke sig og tage en Tot Græs og en Smule Jord fra Graven.

„Til Mille,“ sagde han, idet han gemte det paa sit Bryst. „Jeg lovede hende det, Master Davy.“

Seks og tredivte Kapitel.

Et sidste Tilbageblik.

Og nu er min nedskrevne Historie til Ende. Jeg skuer endnu en Gang, for sidste Gang, tilbage, førend jeg slutter.

Jeg ser mig selv, med Agnes ved min Side, rejse hen ad Livets Vej. Jeg ser vore Børn og vore Venner omkring os, og jeg hører Klangen af mange Stemmer, som ikke ere mig ligegyldige.

Hvilke Ansigter staa tydeligst for mig i den skiftende

Vrimmel? Se: disse, som alle vende sig hen mod mig, idet jeg gør mig selv dette Spørgsmaal.

Her er min Tante, med stærkere Briller; hun er nu en gammel Kone over de fire Snese, men endnu holder hun sig rank og gaar sin Mil ud i eet midt om Vinteren.

Sammen med hende kommer altid Peggotty, min gode gamle Barnepige, ligeledes med Briller; hun holder nu sit Sytøj meget tæt op til Lampen om Aftenen, men sætter sig aldrig til sit Arbejde uden en Stump Vokslys, et Bændelmaal i et lille Hus og et Syskrin med et Billede af St. Paulskirken paa Laaget.

Peggottys Kinder og Arme, som i min Barndom vare saa faste og røde, at det undrede mig, at Fuglene ikke hellere hakkede i dem end i Æblerne, ere nu tørre og rynkede, og hendes Øjne, der plejede at formørke hele det øvrige Ansigt, ere mattere — skønt de endnu tindre — men hendes grove Pegefinger, som jeg fordum sammenlignede med et Rivejærn, er uforandret, og naar jeg ser mit mindste Barn gribe efter den, idet det rokker fra min Tante hen til hende, kommer jeg til at tænke paa vor lille Dagligstue, dengang jeg næppe kunde gaa. Min Tante har faaet Oprejsning for sin gamle Skuffelse. Hun er nu Gudmoder til en virkelig levende Betsey Trotwood, og Dora — den næste i Rækken — siger, at hun forkæler hende.

Der ligger noget tungt i Peggottys Lomme. Det er intet mindre end Krokodillebogen, som nu dog er i en temmelig medtagen Tilstand, idet diverse Blade ere sønderrevne og syede sammen; men Peggotty viser Børnene den som en kostbar Relikvie. Det er saa underligt for mig at se mit eget Barneansigt titte op til mig fra disse Fortællinger, og det minder mig om Brooks fra Sheffield.

Blandt mine Drenge ser jeg i Sommerferien en gammel Mand, der laver kæmpestore Drager og stirrer op i Luften efter dem med en Fryd, for hvilken der ikke gives Ord. Han hilser henrykt paa mig og hvisker, medens han nikker og blinker til mig: „Trotwood, det vil glæde Dem at høre,

at jeg vil skrive Ansøgningen færdig, naar jeg ikke har andet at gøre, og at Deres Tante er den vidunderligste Kvinde paa Jorden.“

Hvem er denne krumbøjede Dame, som støtter sig paa en Stok og viser mig et Ansigt, hvori der endnu findes nogle Spor af fordums Stolthed og Skønhed, som kæmpe svagt med en klynkende, pirrelig Aandssløvhed? Hun sidder i en Have, og tæt ved hende staar en spids, mørkladen, afmagret Kvinde med et Ar paa Læben. Lad mig høre, hvad de sige.

„Rosa, jeg har glemt denne Herres Navn.“

Rosa bøjer sig ned over hende og raaber: „Mr. Copperfield!“

„Det glæder mig at se Dem. Det gør mig ondt, at De bærer Sorg. Jeg haaber, at Tiden vil bringe Dem Trøst!“

Hendes utaalmodige Ledsagerske skænder paa hende, siger hende, at jeg ikke bærer Sorg, beder hende lukke Øjnene op og søger at bringe hende til sig selv.

„De har set min Søn, Sir,“ siger den ældre Dame. „Ere De blevne forsonede?“

Hun ser vist paa mig, fører Haanden op til Panden og jamrer sig. Pludselig udbryder hun med en skrækkelig Stemme; „Rosa, kom her! Han er død!“ Rosa, som knæler ved hendes Fødder, kærtegner og irettesætter hende skiftevis, idet hun snart med Heftighed siger til hende: „Jeg elskede ham højere, end De nogen Sinde har gjort!“ og snart luller hende i Søvn ved sit Bryst som et sygt Barn. Saaledes forlader jeg dem; saaledes finder jeg dem altid; saaledes tilbringe de Tiden fra det ene Aar til det andet.

Hvad er det for et Skib, som der kommer sejlende hjem fra Ostindien, og hvad er det for en engelsk Dame, der er gift med en brummende, gammel, skotsk Krøsus med store Ørelapper? Kan det være Julie Mills?

Jo, det er Julie Mills, fin og ømskindet, med en sort Tjener, som bringer Visitkort og Breve ind paa en Guldpræsenterbakke, og en kobberfarvet, hvidklædt Kammer-

jomfru, der gaar med et broget Tørklæde om Hovedet og anretter hendes Frokost i Paaklædningsværelset. Men nu holder Julie ikke længer nogen Dagbog, nu synger hun aldrig „Kærlighedens Svanesang“, men skændes idelig med den gamle skotske Krøsus, der er en Slags gul Bjørn med garvet Skind. Julie er nær ved at drukne i Penge og tænker ikke paa, taler ikke om andet. Jeg syntes bedre om hende i „Saharas Ørken“.

Eller maaske dette er Saharas Ørken. Thi skønt Julie har et pragtfuldt Hus og fornem Omgang og flotte Selskaber hver Dag, ser jeg dog intet grønt vokse i Nærheden af hende, intet, som nogen Sinde vil bære Blomster eller Frugt. Hvad Julie kalder „det gode Selskab“, det ser jeg, og deriblandt ogsaa Mr. John Maldon, som spotter den Haand, der hjalp ham til hans Stilling, og taler til mig om Doktoren som „saa grinagtig antikveret.“ Men er „det gode Selskab“ Navnet paa saadanne hule Herrer og Damer, Julie, og bestaar dets Dannelse i en aabenlys Ligegyldighed for alt, hvad der kan udvikle eller hæmme Menneskeslægten, saa tror jeg, at vi have forvildet os i Saharas Ørken og gøre bedst i at finde ud af den igen.

Og se, Doktoren, som altid er vor gode Ven, arbejder paa sin Ordbog — et Sted i Bogstavet D — og er lykkelig ved sit Hjem og sin Hustru. Der kommer ogsaa den gamle Soldat, men hun er nu langt spagfærdigere og ikke nær saa indflydelsesrig som før.

Paa et senere Tidspunkt kommer jeg bag paa min gamle Traddles, der sidder og arbejder i sit Kontor i Temple med travl Mine og Haaret, hvor han ikke er skallet, genstridigere end ellers ved den idelige Gnidning af Sagførerparykken. Hans Bord er fuldt af Akter, og idet jeg ser mig om, siger jeg:

„Hvis Sofie nu var din Skriver, Traddles, vilde hun have nok at gøre!“

„Det maa du nok sige, kære Copperfield! Men det var alligevel herlige Dage i Holborn Court! Synes du ikke?“

„Da hun sagde, at du nok blev Dommer? Men dengang talte ikke hele Byen derom.“

„I ethvert Tilfælde, bliver jeg det nogen Sinde —“

„Aa, det ved du meget godt, at du bliver.“

„Nu vel, kære Copperfield, naar jeg bliver det, fortæller jeg, som sagt, Historien.“

Vi gaa bort Arm i Arm; thi jeg skal spise til Middag hos Traddles. Det er Sofies Fødselsdag, og undervejs taler Traddles om, hvorledes han har haft Lykken med sig.

„Jeg har virkelig været i Stand til at udrette alt, hvad der var mig mest magtpaaliggende, kære Copperfield. Hans Velærværdighed Pastor Horace har faaet et Kald paa fem Hundrede Pund om Aaret; vore to Sønner gaa i den bedste Skole og udmærke sig som flittige Disciple og skikkelige Drenge; tre af Pigebørnene ere meget godt gifte; tre af dem bo hos os, og tre andre holde Hus for hans Velærværdighed efter Mrs. Crewlers Død, og alle sammen ere de lykkelige.“

„Undtagen —“ ytrede jeg.

„Undtagen Skønheden. Ja, det var rigtignok uheldigt, at hun skulde blive gift med saadan en Vindbeutel. Men der var noget flot og blendende ved ham, som daarede hende. Dog nu, da vi have faaet hende lykkelig og vel hjem i vort Hus og ere blevne ham kvit, maa vi søge at opmuntre hende igen.“

Traddles's Hus er eller kan i det mindste meget godt have været et af de selvsamme Huse, som han og Sofie fordum plejede at disponere over paa deres Aftenvandringer. Det er et stort Hus, men Traddles opbevarer sine Papirer i sit Paaklædningsværelse og sine Støvler paa samme Sted som sine Papirer, og han og Sofie presse sig sammen i de øverste Værelser og overlade de bedste Sovekamre til Skønheden og Pigebørnene. Der er intet Værelse tilovers i Huset; thi ved et eller andet Tilfælde findes altid flere af Pigebørnene her, end jeg kan gøre Rede for. Idet vi træde ind, kommer en hel Flok af dem løbende hen til Døren

og river og haler i Traddles for at kysse ham, saa at han helt mister Vejret. Hist residerer den stakkels Skønhed som Enke med en lille Datter; her, ved Maaltidet paa Sofies Fødselsdag, ere de tre gifte Pigebørn med deres tre Mænd og en af Mændenes Brødre og en anden Mands Fætter og en tredje Mands Søster, der synes at være forlovet med Fætteren. Traddles, der ganske er den samme naturlige, ligefremme Fyr, han altid har været, sidder som en Patriark for den nederste Ende af det store Bord, og fra den øverste sender Sofie ham straalende Øjekast hen over den indbydende Opdækning, og det er sandelig ikke Tintøj, Bordet skinner af.

Men idet jeg nu slutter mit Arbejde og undertrykker mit Ønske om at dvæle lidt endnu, forsvinde disse Ansigter. Dog eet Ansigt, hvorfra der udgaar ligesom et himmelsk Lys, hvorved jeg ser alle andre Genstande, overstraaler dem alle. Og det bliver.

Jeg drejer Hovedet og ser det i dets skønne Renhed ved Siden af mig. Min Lampe brænder mat; thi jeg har skrevet til langt ud paa Natten; men det dyrebare Væsen, uden hvilket jeg intet var, holder mig med Selskab.

O Agnes, du min Sjæl, saa give da Gud, at dit Aasyn maa være hos mig, naar jeg slutter mit Liv, og at jeg endnu maa finde dig i min Nærhed, pegende opad, naar Virkeligheden smelter bort ligesom de Skygger, hvormed jeg nu tager Afsked!

Ende.